પુષ્ટિ સાહિત્ય પુસ્તકાલય
કાંદિવલી (વેસ્ટ)
C/o. સુરેન્દ્ર જમનાદાસ શાહ
M : 9833272383,
9320787642

॥ શ્રી બાલકૃષ્ણો વિજયતેતમામ્ ॥

॥ શ્રી ગોપીજનવલ્લભાય નમઃ ॥

શ્રીગોવિન્દપ્રભુ ગ્રન્થમાળા **પુષ્પ-૩.**

કીર્તનકુસુમાકર ખંડ-૨

વસંતધમાર - વર્ષોત્સવ - નિત્યનેમ - માહાત્મ્ય - શિક્ષા - વિનતિ - દીનતા - આશ્રય - વિરહ - છપ્પનભોગનાં પદ

* સંકલનકર્તા *

નાગરદાસ કા. બાંભણિયા

—: પ્રેરક :—

શ્રી ગોવિંદપ્રભુ

* મુદ્રક *
જે. એન. રાણા
'મોહન પ્રિન્ટરી'
નવાપુરા, સુરત-૩.

* પ્રાપ્તિસ્થળ *
શ્રી ગોવિંદપ્રભુ ટ્રસ્ટ
૧૦/૧૩૭, મોટા મંદિર,
સુરત-૩.

ન્યોછાવર : રૂા. ૩૫/– (બન્ને ખંડની)

* પ્રકાશક *

શ્રી ગોવિંદપ્રભુ ટ્રસ્ટ, સુરત.

* દ્રવ્યસહાય *

૨૫૦૧/-	પ. ભ. નારણદાસ વલ્લભદાસ દોશી	સુરત
૨૫૦૧/-	,, રામપ્યારીબાઈ તથા પ. ભ. કૌશલ્યાબાઈ	સોલાપુર
૧૦૦૧/-	,, ગમનલાલ વિઠ્ઠલદાસ ચોકસી	સુરત
૧૦૦૧/-	,, શારદાબેન હરિભાઈ પટેલ	લંડન
૧૦૦૧/-	,, ડી. ડી. શાહ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, હરજીવનદાસ કે. મહેતા	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, ઉષાબેન નગીનદાસ દેસાઈ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, જગમોહનદાસ ગુલાબદાસ પટવા	સુરત
૧૦૦૧/-	,, જસુબેન ઈશ્વરલાલ પારેખ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, ચુનીબેન હરગોવનદાસ ઉગરચંદ ભગત ટ્રસ્ટ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, ભૂપતરાય ગોકળદાસ પારેખ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, હરિહરભાઈ વૈદ્ય	સુરત
૧૦૦૧/-	,, ચંદ્રવદન દ્વારકાદાસ વાલોડવાળા	સુરત
૧૦૦૧/-	,, મનહરલાલ શાંતિલાલ શાહ	સુરત
૧૦૦૧/-	પ. ભ. કેસુરદાસ રૂઘનાથદાસ સંઘવી	પૂના
૧૦૦૧/-	,, પુરુષોત્તમદાસ બાપુલાલ મહેતા	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, હરજીભાઈ દામજીભાઈ મહેતા (સિહોરવાળા)	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	,, ઇન્દ્રવદન ચંદુલાલ દેસાઈ	મુંબઈ
૧૦૦૧/-	મેસર્સ વિશાળ ટ્રેડર્સ	સુરત
૧૦૦૧/-	પ. ભ. ભાવનગરવાળા વૈષ્ણવો હ. પ. ભ. કે. કે. વસાણી	ભાવનગર
૫૦૧/-	,, હીરાલાલ વી. દેસાઈ	સુરત
૫૦૧/-	,, જયંતીલાલ વી. દેસાઈ	સુરત
૫૦૧/-	,, રુકિમણીબેન વ. કારાણી	મુંબઈ
૫૦૧/-	,, જસવંતીબેન નટવરલાલ ઘેલાભાઈ શાહ	સુરત
૫૦૧/-	,, છગનલાલ માસ્તર	દાહોદ
૫૦૦/-	,, નવીનભાઈ સી. દલાલ	મુંબઈ
૫૦૦/-	,, કીર્તિબેન વિઠ્ઠલભાઈ ઝવેરી	મુંબઈ
૫૦૦/-	,, માલતીબેન કંચનલાલ લીમડી	,,
૧૮૧૬/-	પરચુરણ સહાય	

નિત્ય સેવ્ય

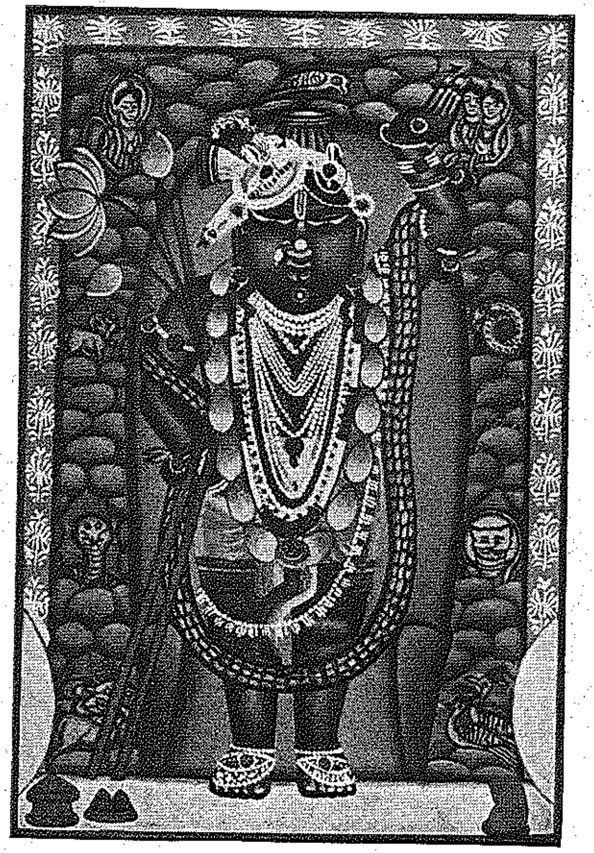

व्रजेन्द्र सर्वाधिक शर्मकारी महेन्द्र गर्वाधिक गर्वहारी ।
वृन्दावने कन्दफलोपहारी मम प्रभुः श्रीगिरिराजधारी ॥

: પૃષ્ઠદાતા :

પ. ભ. નારણદાસ વલ્લભદાસ દોશી (સૂરત) ના
સૌ વૈષ્ણવોને સહૈન્ય જય શ્રીકૃષ્ણ.

મહાનુભાવ શ્રીગોવિન્દપ્રભુ (સૂરત)

श्रीमद्गोविंदरायाणां वन्दे पादसरोरुहम् ।
सुबोधिनीं सुधां दत्वा दैवायैस्सकलीकृताः ॥

: પ્રાકટ્ય :
સંવત ૧૯૭૦ ફાગણ સુદ ૧૧.

: તિરોધાન :
સંવત ૨૦૩૦ ભાદરવા વદ ૧૪.

: પૃષ્ઠદાતા :

ગો. વા. પ. ભ. રામચંદ્રજી ગોપાલદાસજી મર્દા
પ. ભ. શ્રી રામપ્યારીબાઈ તથા પ. ભ. શ્રી કૌશલ્યાબાઈના
સૌ વૈષ્ણવોને સદૈન્ય જય શ્રીકૃષ્ણ.

❋ પ્રાસ્તાવિક ❋

પ્રભુપ્રીતિ માટેના ત્રણ મુખ્ય સાધનો છે. રાગ–ભોગ–શૃંગાર. રાગ જીવ માટે પ્રત્યેક પળનું સાધન બને તો જીવ કોઈપણ સ્થિતિમાં પ્રભુની લીલાનું અવગાહન, પ્રભુનાં ગુણાનુગાન કરી શકે. શ્રીમહાપ્રભુજી અને શ્રીગુસાંઈજીએ આ રાગાત્મક વિષય–કીર્તનોને પ્રગટ કરવા અષ્ટછાપ ભગવદીયો તેમજ અન્ય ભગવદીયોને આજ્ઞા કરી પુષ્ટિસૃષ્ટિને અદેય દાન દીધું છે. કીર્તનોનો આ અમોઘ વારસો ગુજરાતી લિપિમાં, મોટા ટાઈપમાં પ્રાપ્ય બને એ આ સમયની વિશદ માંગ હોવાથી આ ગ્રંથસંકલનાનો વિચાર ઉદ્ભવ્યો અને અનેક વૈષ્ણવોએ પ્રકાશનકાર્ય આરંભાય તે પહેલાં જ ન્યોછાવર જમા કરાવી દીધી અને પોતાની પ્રતો અંકે કરી લીધી.

પુષ્ટિજીવો પોતાનું સાચું સ્વરૂપ સમજી શકે એ માટે નિ. લી. મહાનુભાવ શ્રીગોવિન્દપ્રભુએ (શ્રીગોવિન્દલાલજી બાવાશ્રી, સૂરત) પુષ્કળ પરિશ્રમ લીધો હતો. રાગ–ભોગ–શૃંગારપ્રચુર વિવિધ મનોરથોનું આયોજન વિવિધ સ્થળોએ કરી વૈષ્ણવસૃષ્ટિની હૈયાસૂઝમાં આપશ્રીએ અપ્રતિમ ઉમેરો કર્યો હતો. આપશ્રીને કીર્તનનો ખૂબ જ શોખ હતો. ખુલ્લા સ્વરે મધુર કંઠે આપશ્રીને ગાતા સાંભળવા એ સૌ કોઈ માટે એક અનેરો લ્હાવો હતો. સેવામાંથી પરવારી આપશ્રી અચૂક કીર્તન-ગલીમાં પધારતા. પુષ્ટિજીવોને આપશ્રીના અનુગ્રહની સ્મૃતિ રહે એ માટે સૂરતમાં શ્રીગોવિન્દપ્રભુ ટ્રસ્ટ સ્થપાયું છે. આપશ્રીના પિતૃચરણ પૂજ્યપાદ આચાર્યવર્ય ગો. ૧૦૮ **શ્રીવ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રી**ના આશીર્વાદ તેમજ આપશ્રીના બાળકો પૂજ્યપાદ ગો. **શ્રીબાલકૃષ્ણલાલજી બાવાશ્રી, શ્રીકલ્યાણરાયજી બાવાશ્રી, શ્રીવલ્લભલાલજી બાવાશ્રી**નું પ્રેરકબળ ટ્રસ્ટને મળ્યાં હોઈ, ટ્રસ્ટ દ્વારા આ પ્રકાશનકાર્ય ઉપાડી લેવામાં આવ્યું.

લગભગ ૪૦૮ પૃષ્ઠોમાં તૈયાર થયેલ કીર્તનકુસુમાકરનો પ્રથમ ખંડ (જેમાં નિત્યનાં તેમજ જન્માષ્ટમીથી લઈ મહા સુદ ૪ સુધીનાં ઉત્સવોનાં કીર્તનોનો સમાવેશ થાય છે.) સંવત ૨૦૩૬ ની કુંજ એકાદશી–ફાગણ સુદ ૧૧–ના રોજ પ્રગટ થયો. એ પછી કીર્તનકુસુમાકરનો લગભગ ૪૬૧ પૃષ્ઠનો આ દ્વિતીય ખંડ (જેમાં વસન્ત–ધમાર તેમજ મહા સુદ ૫ થી શ્રાવણ સુદ ૧૫ સુધીના ઉત્સવોનાં, નિત્યનેમ–માહાત્મ્ય–શિક્ષા–વિનતિ–દીનતા–આશ્રય–વિરહ–છપ્પનભોગનાં કીર્તનોનો સમાવેશ પરિશિષ્ટ સહિત કરાયો છે.) સંવત ૨૦૩૭ના શ્રીનાથજીના પાટોત્સવ–મહા વદ ૭–ના રોજ પ્રગટ કરતાં શ્રીગોવિન્દપ્રભુ ટ્રસ્ટ આનંદ અનુભવે છે.

જેમની આંતરપ્રેરણાથી આ પ્રકાશનકાર્ય આરંભાયું હતું તથા પ્રકાશનકાર્યના મધ્યસમય દરમિયાન "પોતે જ સાધન અને પોતે જ ફળ"ની આંતરઅનુભૂતિ જેઓ કરાવતા રહ્યા તેમજ અલૌકિક સ્નેહસુધાની આંતરવૃષ્ટિથી જેમણે આ સમગ્ર કાર્ય પરિપૂર્ણ કરાવ્યું એમને—

નિત્યલીલાસ્થ મહાનુભાવ શ્રીગોવિન્દપ્રભુને
"ત્વદીયં એવ ગોવિન્દ તુભ્યં એવ સમર્પયે"
ભાવથી
કીર્તનકુસુમાકર ખંડ–૨
અર્પણ કરતાં ટ્રસ્ટ ગૌરવ અનુભવે છે.

સં. ૨૦૩૭ મહા વદ ૭
શ્રીનાથજીનો પાટોત્સવ
તા. ૨૬–૨–૮૧

ટ્રસ્ટીઓ
શ્રીગોવિંદપ્રભુ ટ્રસ્ટ, સુરત.

* આમુખ *

જે જીવને પ્રભુ પોતાનો ગણે છે તેને જ પ્રભુના સ્વરૂપ અને લીલાનું યથાર્થ જ્ઞાન થાય છે. પ્રભુસ્વરૂપ સિવાયના તમામ પદાર્થોમાંથી રાગની નિવૃત્તિ થવી, પ્રભુના રસાત્મક સ્વરૂપનું જ્ઞાન થવું, ભગવદીયોમાં આસક્તિ થવી, પ્રભુમાં ચિત્તની એકતાનતા થવી, વિરહસુલભ તાપકલેશનો અનુભવ થવો, ચારે પુરુષાર્થને ત્યજી પ્રભુમાં એકાન્ત આસક્તિ થવી, આવી આસક્તિરૂપ ભક્તિ, જેને પ્રભુ પોતાનો ગણાવે છે તેને સિદ્ધ કરાવે છે.

સારસ્વતકલ્પમાં વ્રજભક્તોને નંદરાજકુમારસ્વરૂપે પ્રભુએ પોતે આ ભક્તિ સિદ્ધ કરાવી. વર્તમાન કળિકાળમાં દૈવીનિજજનોને શ્રીમહાપ્રભુજીના સ્વરૂપે પ્રભુએ પોતે આ ભક્તિ સિદ્ધ કરાવી છે, અદ્યાપિ કરાવી રહ્યા છે.

પરન્તુ જીવને પ્રભુ પોતાનો ગણે એવી યોગ્યતા, જીવનો સાહજિક કામ, ભગવદ્‌વિષયક કામ બને ત્યારે જ જીવમાં આવે. સારસ્વતકલ્પમાં પ્રભુએ વેણુકૂજન દ્વારા ભગવત્ સંબંધી કામ–પ્રેમ–અભિલાષ વ્રજભક્તોમાં સ્થાપિત કર્યો હતો. જેથી વ્રજભક્તો ભગવદ્‌અભિલાષવાળા થયાં. વર્તમાન કળિકાળમાં પ્રભુએ શ્રીમહાપ્રભુજીના સ્વરૂપે નામ–નિવેદનરૂપ વેણુકૂજન દ્વારા દૈવીનિજજનોમાં ભગવદ્‌વિષયક કામ સ્થાપિત કર્યો. તેથી તે તે દૈવીનિજજનો ભગવદ્‌અભિલાષવાળા થયા.

સાહજિક કામ ભગવદ્‌વિષયક થતાં ભગવદીય બન્યો. પ્રભુવિષયક પ્રેમ ઉદ્‌બુદ્ધ થતાં પ્રભુ માટે તાલાવેલી જાગ્રત થઈ. વેણુકૂજનથી આંતરઅનુભવ થવા લાગ્યો અને તેથી વ્રજભક્તો પ્રભુને ઉદ્‌બુદ્ધ કરવા પ્રભુની લીલાનું ગુણગાન કરવા લાગ્યાં. નામ–નિવેદનરૂપ વેણુકૂજનથી જે આંતરઅનુભવ થવા લાગ્યો એથી દૈવીનિજજનોએ પ્રભુને ઉદ્‌બુદ્ધ કરવા પ્રભુની લીલાનું ગુણગાન કીર્તનો દ્વારા કર્યું. ભગવદીયોનાં આ કીર્તનો સાચે જ વેણુગીત છે.

ભગવાનનું લીલારસાત્મક સ્વરૂપ જેવું વેણુગીતમાં વ્યક્ત થયું છે તેવું કીર્તનોમાં પણ વ્યક્ત થયું છે. વેણુગીતના શ્રવણથી વ્રજભક્તોને હૃદયમાં રસાત્મક સ્વરૂપનો સહજ જ અનુભવ થયો. એમ સ્થિરચિત્તે, ભગવદીયભાવે તન્મય થઈ કીર્તનોનું શ્રવણ કરતાં ભગવદીયોને હૃદયમાં રસાત્મક સ્વરૂપનો સહજ જ અનુભવ શ્રીમહાપ્રભુજીની કાનિથી થાય છે

"गीतं हि स्पष्टार्थकं रसनिरूपकं भवति, तद्‌श्रवणेन लीलाविशिष्टस्वरूपानुभवो हृदि अभूत।" જીવ, ઇન્દ્રિય, પ્રાણ, અંતઃકરણ, યાવન્માત્ર સંઘાતમાં પ્રભુસ્વરૂપનો અનુભવ થતાં તે સર્વે ભગવદીય બને છે.

"ઐસી બંસી બાજી, વનઘનમેં વ્યાપ રહી ધુનિ, મહામુનિનકી સમાધિ લાગી;
ભયો બ્રહ્મનાદ, ઉઠત આહ્‌લાદ જહં તહં વ્રજ, ઘોષરત્નવૃન્દ ભયે સબ ત્યાગી."

વેણુનાદ એવો થયો કે વ્રજમાં સર્વત્ર આનંદ છવાઈ ગયો, મહામુનિઓને સમાધિ લાગી ગઈ, વ્રજભક્તો સર્વ કાંઈ ત્યાગી પ્રભુમાં આસક્ત થયાં. એમનો સર્વ સંઘાત ભગવદીય બનતાં આંતરઅનુભવ કરવા લાગ્યાં, ગુણગાન કરવા લાગ્યાં. સારસ્વતકલ્પમાં વેણુનાદ દ્વારા વ્રજભક્તોના હૃદયમાં સ્વરૂપસ્થિતિ કરી પ્રભુએ આંતરઅનુભવ કરાવ્યો અને તેઓ ગુણગાન કરવા લાગ્યાં.

'રાસ આદિ અનેક લીલારસભાવપૂરિત મૂરતિ,
મુખારવિન્દ છબિ ધારે વિરહઅનલ જાગી;
તબ બેનુનાદ દ્વાર, અબ શ્રીલછમનભટસુકુમાર,
દૈવોદ્ધારઅર્થ ભયે સબ ત્યાગી."

જ્યારે વર્તમાન કળિકાળમાં, રાસાદિ અનેક લીલાભાવોથી પરિપૂર્ણ ભગવદ્‌મુખારવિન્દરૂપ વિરહાનલ સ્વરૂપ શ્રીમહાપ્રભુજીએ નામ–નિવેદન દ્વારા એવો વેણુનાદ સુણાવ્યો કે દૈવીનિજજનો સર્વકાંઈ ત્યાગી પ્રભુમાં આસક્ત થયા અને સર્વ સંઘાત ભગવદીય બનતાં આંતરઅનુભવ કરવા લાગ્યા. પ્રભુનાં ગુણગાનરૂપ કીર્તનો કરવા લાગ્યા.

માટે જ શ્રીમહાપ્રભુજીના પ્રાકટ્યના કીર્તનમાં કહેવાયું છે—

"પ્રકટે પુષ્ટિમહારસ દેન,
નિત્યસંબંધ કરાય ભાવ દે વિરહ અલૌકિક બેન,
યહ પ્રાકટ્ય રહત હૃદયમેં તીન લોક ભેદનકો જેન."

આંતરઅનુભવમાં, પ્રભુ, ભક્તો સાથે બિરાજે છે અને ભક્ત સર્વ સેવા પહોંચે છે. કેવળરસસ્વરૂપ પ્રભુના સ્વરૂપ, ગુણ અને લીલાનો જે અનુભવ હૃદયમાં અનુભવાય છે તે સ્વરૂપ હૃદયમાં સાચે જ પધારે છે. આ આંતરઅનુભવ મનથી થતો હોવાથી અને મન વ્યાપક હોવાથી, દેશકાલાદિથી પર, વિસ્તૃત અનુભવ કરાવે છે અને તે સાચો અનુભવ છે. માટે જ આ આંતરઅનુભવને મહાફળ કહ્યો છે. એટલે એમાંથી નિઃસૃત કીર્તનો પણ મહાફળરૂપ છે.

કીર્તનો, રસસ્વરૂપ 'સર્વાભોગ્યા સુધા' સમાં છે; જે સર્વ સંઘાતની ભગવદીયતા સંપાદન કરાવી, ભગવદ્‌સ્વરૂપાનુભવની યોગ્યતા આપે છે. પ્રભુનું સુધાસંવલિત સ્વરૂપ-સર્વાભોગ્યા સુધા–સ્ત્રીગૂઢભાવ પ્રભુએ જેમ વેણુના રંધ્રોમાં પૂરી, શ્રવણ દ્વારા, વ્રજભક્તોમાં સ્થાપિત કર્યો; તેમ શ્રીમહાપ્રભુજીએ પુષ્ટિમાર્ગના તત્ત્વરૂપ એ ભાવને, વચનામૃતરૂપ વેણુના રંધ્રોમાં પૂરી શ્રવણદ્વારા, પોતાના અત્યંત કૃપાપાત્ર એવા દૈવી નિજજનોમાં સ્થાપિત કર્યો. એ સ્થાપિત થતાં વ્રજભક્તોની જેમ ગુણાનુવર્ણન કરતાં–કરતાં, (કાળાંતરે ભગવદીયોને "**कृष्णाधरामृतास्वाद**" માટે યોગ્ય બનાવે એવાં) કીર્તનો રચવાનું દિવ્ય સામર્થ્ય આવ્યું.

પ્રભુના સુધાસંવલિત રસસ્વરૂપનું પાન કરી (શ્રવણ દ્વારા), કીર્તન દ્વારા, વર્ણન ન થાય ત્યાં સુધી સાક્ષાત્ અધરસુધાની પ્રાપ્તિની યોગ્યતા આવતી નથી. આ યોગ્યતા આવતાં પ્રથમ ભક્તોની અંદર રહેલી સુધાનો અનુભવ પ્રભુ કરે છે, પછી ભક્તોને રસાધિક્ય પ્રાપ્ત થતાં ભક્તો પણ ભગવન્નિષ્ઠ સુધાનો–કૃષ્ણાધરામૃતનો અનુભવ કરે છે. કીર્તનો આ સ્થિતિએ પહોંચવામાં દિવ્ય સોપાનની ગરજ સારે છે.

"પ્રગટ વ્હૈ મારગરીતિ દિખાઈ,
કરત કૃપા નિજ દૈવીજીવન પર શ્રીમુખ વચન સુનાઈ,
બેનુગીત પુનિ યુગલગીતકી રસબરખા બરખાઈ."

પ્રભુએ વ્રજભક્તોના હૃદયમાં વેણુ દ્વારા રસસ્થાપન કર્યું છે. પછી વિવિધભાવથી તે રસ પુષ્ટ થયો છે અને તે પછી ખૂબ ભાવોદય થતાં અધરરસપાન કરવા તેઓ સમર્થ થયાં છે. શ્રીમહાપ્રભુજીએ દૈવી નિજજનો પર એવી કૃપા કરી છે કે શ્રીમુખની વાણીથી કેવળ રસની સ્થાપના જ તેમના હૃદયમાં નથી કરી પરંતુ વેણુગીત અને યુગલગીતના રસાત્મક સ્વરૂપની વર્ષા વરસાવી છે; જેથી કીર્તનોના સ્વરૂપમાં, રસાત્મક સ્વરૂપની રસધારા, સદૈવ અસ્ખલિત વહેતી રહે અને યોગ્ય જીવોમાં સ્થાપિત થઈ, કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદની યોગ્યતા સંપાદન કરાવી આપે.

સામાન્ય રીતે ભગવાન કદી ભોગ્ય બનતા નથી. તેઓ હમેશાં ભોક્તા રહે છે. જીવમાં સ્થાપિત ભગવદ્‌ભાવને ભગવાન પોતે ભોગવે છે. ભગવદ્‌રસનો અનુભવ જીવ કરે એવું તો ક્યારેક જ બને છે; અને એ ચરમસીમા છે. "કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદ"ની સિદ્ધિમાં જીવ ભોક્તા બને છે, ભગવાન ભોગ્ય બને છે. ભક્તોમાં વિશિષ્ટ પ્રકારનો રસોદ્રેક થાય, પુંભાવ–ભોક્તૃત્વભાવ–ભગવદ્‌ભાવ પ્રવૃત્ત થાય ત્યારે ભક્ત ભોક્તા બને છે, પ્રભુ ભોગ્ય બને છે. જીવ પ્રભુના અનુસંધાન વિનાની એક પણ ક્ષણ વ્યર્થ ન જવા દે, સંયોગમાં પ્રભુની પરિચર્યા અને વિપ્રયોગમાં પ્રભુનાં ગુણગાન-કીર્તનમાં સમય વ્યતીત કરે તો શ્રીમહાપ્રભુજીની કૃપાથી ને કાનિથી આ સદ્‌ભાગ્ય જીવને જરૂર સાંપડે.

કીર્તનોનું આ સ્વારસ્ય છે. એ સમજી, સેવાસમયે પણ સેવાને અનુકૂળ કીર્તનો ગાવાં જોઈએ. કીર્તનોનો ક્રમ સેવામાં સુન્દરતા અને આનંદ લાવે છે. કીર્તનો મોઢે હોવાં જોઈએ, નહીં તો સેવાનો આનંદ નહીં આવે. વ્રજભક્તોના જે ભાવો, કીર્તનોમાં મૂર્તિમંત રૂપે, રાગબદ્ધ થઈ, રસરૂપે સ્થાપિત થયા છે તેનો સાક્ષાત્ અનુભવ સેવામાં થાય છે. "**भावो भावनया सिद्धः**"—એવો ભાવ, ભાવનાં કીર્તનથી સિદ્ધ થાય છે. કીર્તન સુસ્પષ્ટ સ્વરથી અને ઉચ્ચારથી થવાં જોઈએ; તો ભાવોદ્રેક થાય. કીર્તનથી સાક્ષાત્ લીલાનુસંધાન થાય છે. સાક્ષાત્ લીલાધામમાં બેઠા હોઈએ એવો અનુભવ કીર્તન દ્વારા સેવામાં થાય છે. કીર્તનનું મનન–ચિંતન–અવગાહન, સાધનાવસ્થાની ભાવનામાંથી ફળરૂપ માનસીમાં લઈ જાય છે.

'**रसो वै सः**'—એવા પ્રભુને નિરખવા, એમના વેણુનાદનું શ્રવણ કરવું, હૃદયમાં સુધાસંવલિત પ્રભુસ્વરૂપના અનુભવ દ્વારા (જે શુદ્ધ રસરૂપ પ્રભુનો અનુભવ છે) યોગ્યતા સંપાદન કરી, રસાધિક્ય થતાં, કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદની પ્રાપ્તિ કરવી એજ ખરેખરો મોક્ષ છે. એની સિદ્ધિ શ્રીમહાપ્રભુજીની કાનિથી કીર્તનો દ્વારા થાય છે. "**अग्रेऽपि ये भविष्यन्ति कीर्तनात् तेऽपि तादृशाः।**" "સારસ્વતકલ્પ પછીના કલ્પોમાં જે ભક્તો સારસ્વતકલ્પીય લીલા ગાશે, કીર્તન કરશે, તેમને સારસ્વતકલ્પીય ભક્તો જેટલું અને જેવું સુખ મળશે." આવી આજ્ઞા શ્રીમહાપ્રભુજીએ તત્ત્વાર્થદીપનિબંધ–ભાગવતાર્થપ્રકરણમાં કરી છે. વળી આ સિદ્ધિ શ્રીગુસાંઈજીની કાનિથી શ્રીસર્વોત્તમજી દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે. શ્રીગુસાંઈજી આજ્ઞા કરે છે કે, "**अतः सर्वोत्तमं स्तोत्रं जप्यं कृष्णरसार्थिभिः।**" કૃષ્ણાધરામૃતરસની આકાંક્ષાવાળાઓએ સર્વોત્તમ સ્તોત્રનો જપ કરવો."

આવું **અલૌકિક**, કીર્તનોનું સ્વરૂપ છે. એનું પઠન–મનન, ગાન–કીર્તન, સર્વસાધારણ વૈષ્ણવસમાજ સરળતાથી વિપુલપ્રમાણમાં કરી શકે અને કૃતાર્થ થાય એટલા ખાતર શ્રીગોવિન્દપ્રભુ ટ્રસ્ટ, સૂરત દ્વારા કીર્તનકુસુમાકર ખંડ–૧ **અને** ખંડ–૨ મળી લગભગ ૧૯૫૩ કીર્તનો, ૮૬૯ પૃષ્ઠોમાં, ગુજરાતી લિપિમાં, મોટા ટાઈપમાં છાપી પ્રગટ કરવા નમ્ર પ્રયાસ કરાયો છે. વૈષ્ણવો એનો સદુપયોગ કરી કૃતાર્થ થાય એ જ સદ્‌ભાવના.

દાતાઓની અવિરત દ્રવ્યસહાય, ગો. વા. પ. ભ. નાગરદાસ કા. બાંભણિયાનો સંકલન–પરિશ્રમ તથા પ્રત્યક્ષ–પરોક્ષ પ્રેરણા–માર્ગદર્શન, કીર્તનસંગીતઉસ્તાદ પ. ભ. ચંપકલાલ નાયકે **એમના** પદસંગ્રહમાંથી કીર્તનો આપવા દાખવેલ સૌજન્ય, પ. ભ. હરિકૃષ્ણ ગંધર્વ તથા અન્ય પરમભગવદીયોએ પણ દાખવેલી એવી સુજનતા, પ. ભ. ગોપાળદાસ શાહે કીર્તનોની પસંદગી તેમજ અપ્રાપ્ય પદો મેળવી આપવામાં આપેલો પરિશ્રમપૂર્વકનો સહકાર, પ્રેસની ચીવટભરી મુદ્રણકળા–આ બધાં કીર્તનકુસુમાકર ખંડ–૧ અને ખંડ–૨ ના પ્રકાશનકાર્યને ખૂબ સરળ બનાવવામાં સહભાગી બન્યા, એતદર્થ સર્વનો આભાર.

હરિ, ગુરુ, વૈષ્ણવ સર્વને
દાસાનુદાસના
સ. સા. દંડવત પ્રણામ

સં. ૨૦૩૭ મહા વદ ૭
શ્રીનાથજીનો પાટોત્સવ
તા. ૨૬–૨–૮૧
સૂરત.

—: વિનમ્ર પ્રાર્થના :—

[કીર્તનકુસુમાકરનાં કીર્તનોનો વાંચવા–ગાવામાં ઉપયોગ કરો એ પહેલાં નીચે પૃષ્ઠ–કીર્તન–લીટીવાર જણાવેલ અશુદ્ધિઓ એની સામે દર્શાવેલ શુદ્ધિ મુજબ કરી લેવા વિનમ્ર પ્રાર્થના.]

પૃષ્ઠ	કીર્તન	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૦	૨૦	૬	સુત સાંચા	સુત સાંચો
૨૭	૫૩	૧૧	સંગ દલીં	સંગ દિલાઊં
૨૭	૫૨	૧૨	ગાપ	ગોપ
૨૮	—	૧	શૃગાર ઔસરા	શૃંગાર ઔસરા
૩૧	૫૮	૩	હેહો	રેહો
૭૯	૧૩૦	૪	કા હ	કાન્હ
૧૦૦	૧૬૨	૭	ખર	ખરે
૧૦૨	૧૬૫	૯	ઇત ઉત ચાલી	ઇત ઉત ચલી
૧૧૪	૧૮૨	૩	માર	મોર
૧૧૪	૧૮૨	૮	પટતરકા	પટતરકો
૧૧૪	૧૮૨	૧૦	બન્યા	બન્યો
૧૧૯	૧૮૯	૬	ચગા	ચંગા
૧૨૪	૧૯૩	૪	ધયે	ધૈયે
૧૨૬	૧૯૮	૨	જલજક	જલજકે
૧૩૪	૨૦૨	૧૫	કેતેકે	કેતેક
૧૩૭	૨૦૫	૩	જહ	જહે
૧૩૭	૨૦૫	૭	સગૈ સમુઝાય	સગૈ સમુઝાય લાલ
૧૫૪	૨૨૩	૧૦	પલગનારા	પલગનારી
૧૫૬	૨૨૩	૯	રાધોદાસ	રાધેદાસ
૧૬૨	૨૨૯	૫	ફરત	ફિરત
૧૬૮	૨૩૬	૧	લલિતાદિક મધ્ય સ્યામા।	લલિતાદિક મધ્ય સ્યામા
૧૭૩	૨૪૫	૧૪	નનન	નૈનન
૧૮૫	૨૬૭	૩	તાસોં ધાઈ	તોસોં ધાઈ
૧૮૫	૨૬૭	૫	તાસોં મન લાગ્યો	તોસોં મન લાગ્યો
૧૯૮	૩૦૫	૬	ઝૂલત હરી	ઝૂલત હૈ રી
૨૦૬	૩૨૬	૨	જાઈ જુઈ કવરો	જાઈ જુઈ કેવરો

પૃષ્ઠ	કીર્તન	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૨૦	૩૬૧	૧૨	જિન જિનિ	જિનિ જિનિ
૨૨૨	૩૬૩	૩–૪	અભય–દાતા । અભયપદ	અભય–દાતા અભય પદ
૨૨૬	૩૬૬	૬	તિહારા	તિહારો
૨૨૯	૩૭૪	૯	છીતક દાસ	છીતકે દાસ
૨૩૩	૩૮૬	૩	વ્રજઘોષ રત્ન વૃન્દ	વ્રજ ઘોષરત્નવૃન્દ
૨૩૩	૩૮૬	૫	અનંગ	અનલ
૨૭૫	—	—	—	કીર્તન ૫૧૬ પર *** ઘટાનાં પદ *** શીર્ષક
૨૮૧	૫૩૭	૯	બાંધે હ	બાંધે હૈ
૨૮૨	૫૪૦	૪	વ્રજરાજકુંવરકા	વ્રજરાજકુંવરકો
૨૮૬	૫૫૨	૧	ઝલે	ઝૂલે
૩૧૫	૬૨૨	૧	લીલા હી	લીલો હી
૩૧૯	૬૨૯	૯	કહૂ	કહૂં
૩૨૪	૬૩૯	૧	હિંડોરનારા	હિંડોરનારી
૩૨૫	૬૩૯	૩	સુભ્રમ સાર	સુભ્રમ સાલ
૩૨૫	૬૪૧	૧	તસિયે હરિત	તૈસીયે હરિત
૩૨૮	૬૫૨	૧	હરિ સંગ ઝલત	હરિ સંગ ઝૂલત
૩૪૪	૬૮૯	૮	ફૂલ ખંભ દ્	ફૂલ ખંભ દ્રે
૩૪૫	૬૯૧	૨	રચ્યો હૈ હિંડારા	રચ્યો હૈ હિંડોરો
૩૪૮	૬૯૬	૫	પપૈયા ઉપગ	પપૈયા ઉપંગ
૩૫૨	૭૦૮	૮	ઝલે	ઝૂલે
૩૬૮	૭૫૪	૧	પ્યારો લાલ ઝલે	પ્યારો લાલ ઝૂલે
૩૭૦	૭૬૦	૩	હરત સબક	હરત સબકે
૩૭૭	૭૮૦	૨	પ્રાનાંત કરન	પ્રાનાંતઃકરન
૩૮૧	૭૯૨	૪	અગન	અગમ
૩૯૩	૮૩૭	૨	મેરા મન મધુકર	મેરો મન મધુકર
૪૦૮	૮૮૨	૫	કુવર	કુંવર
૪૦૯	૮૮૩	૫	નદહેદયાનંદ	નંદહેદયાનંદ
૪૧૪	૮૯૧	૮	સહસ્ત્રં	સહસ્રં
૪૨૦	૮૯૯	૯	હોયકે	હોયગે
૪૨૨	૯૦૧	૪	સુરસુરિકેતટ	સુરસરિકે તટ
૪૩૪	૯૨૪	૩	અંગ દિખાવત	રાગ દિખાવત
૪૩૭	૯૩૨	૩	વારિ કારિ	વારિ ડારી

* વિષયાનુક્રમ *

* વર્ષોત્સવ કીર્તન *

* વસન્તપંચમીનાં પદ *

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* મંગલાદર્શન *

: રાગ માલકૌંસ :

૧. સિસિર ઋતુકો આગમ ૧

* બીડું મળે તે પછી *

રાગ વસન્ત :

૨. રાધા ગિરિધર વિહરત કુંજન ૨

* ખેલદર્શન *

: આલાપચારી રાગ વસન્ત :

૩. શ્રી ગોવર્ધનોદ્ધરણ ધીર ૨

* ખેલ થાય ત્યારે *

: રાગ વસન્ત :

૪. હરિરિહ વ્રજયુવતીશતસંગે ૨

* રવિવાર હોય તો હરિરિહ પછી *

૫. વિહરતિ હરિરિહ સરસવસન્તે ૩
૬ શ્રીપંચમી પરમ મંગલ દિન ૪
૭. આજ સુભગ દિન વસંતપંચમી ૪
૮. આયો રિતુરાજ સાજ પંચમી ૫
૯. બન ઠન આઈ સકલ વ્રજલલના ૬

* ઉત્સવભોગ પછી દર્શન ખુલે *

૧૦. કુચ ગડુવા જોબન મૌર ૬

* માનનું પદ *

૧૧. ઐસો પત્ર લિખ પઠયો ૬

* પોઢવાનું પદ *

૧૨. ખેલત ખેલત પોઢી શ્રીરાધે ૭

* વસન્તનાં પદ *

* જગાવવાનાં *

: રાગ વસન્ત :

૧૩. ખેલત વસંત નિત પિય સંગ ૭
૧૪. પ્રાત સમૈ ગિરિધરનલાલકો ૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* કલેવાનાં *

૧૫. કરો કલેઊ કહતિ જસોદા ૮
૧૬. કરો કલેઊ મદનગોપાલ ૮

* મંગલામાં *

૧૭. ગોવર્ધનકી સિખર ચારુ પૈ ૮
૧૮. સાંચી કહો મનમોહન ૯

* પલના *

૧૯. જસોદા નહીં વરજે ૯
૨૦. બરજો તુમ જસોદા જું ૯

* રાજભોગ આવે *

૨૧. રિંગન કરત કાન્હ ૧૧

* બીરીના ભાવનું *

૨૨. એક બોલ બોલો નંદનંદ ૧૧

* રાજભોગ સાન્નિધ્યમાં *

૨૩. ગિરિધરલાલકી બાનિક ઉપર ૧૨
૨૪. અરુનઁઅબીર જિન ડારો ૧૨
૨૫. ખેલી ખેલી હો લઁડેતી રાધે ૧૨
૨૬. છિરકત છીંટ છબીલી ૧૨
૨૭. રતનજટિત પિચકાઈ ૧૩
૨૮. લાલ ગુપાલ ગુલાલ ૧૩
૨૯. સ્યામ સુભગ તન સોભિત ૧૩
૩૦. સહજ પ્રીત ગોપાલે ૧૪
૩૧. નવલ વસન્ત ૧૪
૩૨. ગોપીજનવલ્લભ જય મુકુંદ ૧૪
૩૩. અબ જિન મોહિ ભરો ૧૫
૩૪. દેખિયત લાલ લાલ ૧૫
૩૫. છીંટ છબીલી તનસુખ ૧૬

* વધાઈના દિવસોમાં *

૩૬. ખેલત વસન્ત વર વિઠ્ઠલેશ ૧૬
૩૭. ખેલત વસન્ત વલ્લભકુમાર ૧૬
૩૮. બન્દો પદપંકજ નંદલાલ ૧૭
૩૯. વન્દો પદપંકજ વિઠ્ઠલેશ ૧૮

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* ભોગ-આરતી *

૪૦. હરિજુકે આવનકી બલિહારી ૧૮

* શયનસમય *

૪૧. આજ કછુ દેખિયત ૧૮
૪૨. તેરે નેન ઉનીદે ૧૯

* આશિષનું *

૪૩. ખેલ ફાગ અનુરાગ ૧૯

* ધમારનાં પદ *

* હોરીડંડારોપણ *

[મહા સુદ (વ્રજ મહા સુદ) ૧૫]

(હોરીડાંડો રોપવા જાય ત્યારે)

: રાગ કાફી :

૪૪. તુમ ચલો સબૈ મિલ ૨૦

* મંગલાદર્શન *

: રાગ બિભાસ :

૪૫. અનોખી હોરી ખેલન ૨૦

* શૃંગારઔસરા *

: રાગ બિલાવલ :

૪૬. શ્રી લક્ષ્મનકુલ ગાઈયે ૨૧

* રાજભોગ આવે *

: રાગ બિલાવલ :

૪૭. આનન્દરાય ખેલે ફાગ ૨૧

* રાજભોગદર્શન *

: રાગ બિલાવલ :

૪૮. બંદો મુનસાઈ નંદકે ૨૨

* ભોગસંધ્યા *

: રાગ ગૌરી :

૪૯. ઋતુ વસન્ત સુખ ખેલિયે ૨૪

* સેનદર્શન *

: રાગ કલ્યાન :

૫૦. લાગ્યો રે લાગ્યો મોસોં ૨૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ કાન્હરો :

૫૧. રંગભર ખેલત હૈં ૨૫

* શ્રીનાથજીનો પાટોત્સવ *

[માહ વદ (વ્રજ ફાગણ વદ) ૭]

* મંગલાદર્શન *

: રાગ બિભાસ :

૫૨. આજ તો છબીલો લાલ ૨૬

* અભ્યંગ *

: રાગ બિલાવલ :

૫૩. હોરી ખેલિયે સુંદર લાલ ૨૬

* શૃંગારઔસરા *

: રાગ બિલાવલ :

૫૪. ઘોષ નૃપતિ સુત ગાઈયે ૨૮

* ભીતર તિલક થાય ત્યારે *

: રાગ આસાવરી :

૫૫. ધન ધન નન્દ જસોમતિ ૨૯

* રાજભોગ આવે *

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૬. રંગીલે છબીલે નૈના ૩૦

* અર્ધસમય *

: રાગ જેતશ્રી :

૫૭. ઋતુ વસન્તકે આગમેં ૩૦

* ભોગ સરે *

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૮. હોરીકે ખિલૈયા ૩૧

* ભીતર ખેલ સમયે *

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૯. ખેલત બલિ મનમોહના ૩૧

* રાજભોગદર્શન *

: રાગ સારંગ :

૬૦. સુરંગી હોરી ખેલે ૩૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ સુઘરાઈ :

૬૧. ફગુવાકે મિસ છલબલ ૩૫

* ભોગદર્શન *

: રાગ ગૌરી :

૬૨. ઢોટા દોઉ રાયકે ૩૫

* સંધ્યા-આરતી *

: રાગ ગૌરી :

૬૩. ખેલત ફાગ કુંવર ૩૬
૬૪. ખેલત ફાગ ગોવર્ધનધારી ૩૬

* સેનભોગ અર્ધસમય *

: રાગ કલ્યાન :

૬૫. નવલકુંવર વ્રજરાયકે ૩૭

* સેનદર્શન *

: રાગ કલ્યાન :

૬૬. શ્રી ગોવર્ધનરાય લાલા ૩૮

* માન-પોઢવાના *

: રાગ બિહાગ :

૬૭. નિત ઉઠ માન મનાવે ૩૮
૬૮. યહ દિન હોરીકો ૩૯
૬૯. ચલે હો ભાંવતે રસ ઐન ૩૯

* ધમારનાં પદ *

: રાગ ભૈરવ :

૭૦. ભોર ભયે નંદલાલ ૩૯
૭૧. તુમ વેગિ સ્યામ ભલે ૪૦
૭૨. ખેલત હે નંદનંદન ૪૦
૭૩. આઓ પિયરવા ૪૦
૭૪. પ્રાતકાલ નંદલાલ ૪૧
૭૫. પ્રાત સમે નંદલાલ ૪૧
૭૬. રાત ફાગ ખેલ પ્રાત ૪૧

: રાગ બિભાસ :

૭૭. ખિલાવન આવેંગી ૪૨
૭૮. હોં તો હોરી નંદલાલસોં ૪૨
૭૯. ચૌંક પરી ગોરી ૪૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૮૦. અનોખે હોરી ખેલન ૪૩
૮૧. લરકવા કાલ્હિ જાયગી ૪૩

: રાગ પંચમ :

૮૨. દેખો દેખો વ્રજકી વીથનિ ૪૩
૮૩. હો હો હોરી ખેલન ૪૪

: રાગ લલિત :

૮૪. કુંજ કુટીર મિલ ૪૪
૮૫. આજ ભોરહિ ૪૪
૮૬. મોહન ખેલત આયે ૪૫
૮૭. અહો હરિ હોરીમેં ૪૫

: રાગ માલકૌંસ :

૮૮. ઐસે રીઝે ભીંજે આયે ૪૬
૮૯. ખેલન આઈ ધમાર ૪૬

: રાગ દેવગંધાર :

૯૦. આજ માઈ મોહન ૪૬
૯૧. રવિજાતટ કુંજનમેં ૪૬

: રાગ રામકલી :

૯૨. હોરીકે મદમાતે ૪૮
૯૩. ચલો સખી મિલ દેખન ૪૮
૯૪. સ્યામ સંગ ખેલે રી ૪૮
૯૫. મોહન પ્રાત હી ખેલત ૪૮
૯૬. અપને પિય સંગ ૪૯

: રાગ બિલાવલ :

૯૭. નન્દસુવન વ્રજ ભાંવતે ૪૯
૯૮. નંદરાય લલા વ્રજરાય લલા ૫૧
૯૯. ફાગ ખેલન વ્રજસુન્દરી ૫૩
૧૦૦. પરિવા પ્રથમ કુંવર અતિ ૫૪
૧૦૧. ગોપી હો નંદરાયઘર ૫૫
૧૦૨. બરસાનેકી ગોપી માંગન ૫૬
૧૦૩. કાજરવારી ગોરી ગ્વારિ ૫૭
૧૦૪. રસ સરસ બસો બરસાનો ૫૮
૧૦૫. સુન્દર સ્યામ સુજાન ૬૦
૧૦૬. મોહન વૃષભાનકે ૬૧
૧૦૭. નંદગાંવકો પાંડે ૬૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૧૦૮. તોહે દેહોં કહા કરિ ગારી ૬૫
૧૦૯. જિન ડારો જિન ડારો ૬૬
૧૧૦. હોરી ખેલત સાંવરો ૬૬
૧૧૧. હોરી ખેલે ગિરિધરલાલ ૬૬
૧૧૨. હોરી ખેલે મોહના ૬૬
૧૧૩. હોરી ખેલે મોહના રંગભીનો ૬૭
૧૧૪. વ્હત નાહિંન ગ્વાલિની ૬૭
૧૧૫. અરી તેં રંગ રાખ્યો ૬૮

: રાગ આસાવરી :

૧૧૬. બરસાનેકી નવલ નારિ ૬૮
૧૧૭. જમુનાતટ ક્રીડત નંદનંદન ૬૯
૧૧૮. યા ગોકુલકે ચોહટે ૭૦
૧૧૯. જમુનાતટ ખેલત ગોપી ૭૧
૧૨૦. ભેરી બાજે ભરુવા નાચેં ૭૨

: રાગ ટોડી :

૧૨૧. કાંકરી ન માર ૭૨
૧૨૨. નીકો બન્યો ગોકુલગામ ૭૩
૧૨૩. મન મેરેકી ઇચ્છા ૭૩
૧૨૪. દોઉ ખેલત વ્રજમેં ૭૩
૧૨૫. માઈ નીકો લાગત ૭૪
૧૨૬. હો હો હોરી ખેલે નંદકો ૭૪

: રાગ જેતશ્રી :

૧૨૭. છેલ છબીલી સમધિન ૭૫
૧૨૮. રહસિ ઘર સમધિન આઈ ૭૭
૧૨૯. માઈ મેરો મન મોહ્યો ૭૮

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૩૦. હરિસંગ ખેલન જાયૂ ૭૮
૧૩૧. ખેલો હોરી ફાગ ૭૯
૧૩૨. રિઝવત રસિક કિસોરકો ૮૦
૧૩૩. રસિકસિરોમનિ ખેલે ૮૧
૧૩૪. હોરીકે રંગીલે લાલ ૮૨
૧૩૫. પિય પ્યારી ખેલેં ફાગ ૮૨
૧૩૬. મનમોહનકી યાર ગોરી ૮૩
૧૩૭. ગોરે અંગ ગ્વાલિની ૮૩
૧૩૮. અપને પિય સંગ ખેલો ૮૪
ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૧૩૯. હો મેરી આલી ભાનુસુતાકે ૮૪
૧૪૦. બરસાનેતેં સજિ ચલી ૮૫
૧૪૧. લિયે સખા ડોલત ૮૭
૧૪૨. જમુનાતટ ધૂમ મચી ૮૭
૧૪૩. નંદકુંવર લાડિલે ૮૭
૧૪૪. ગોપકુંવર લિયે સંગ ૮૭
૧૪૫. રંગ ભરિ ડાર્યો રે અબીર ૮૯
૧૪૬. જિન ડારો ડારો આંખિનમેં ૮૯
૧૪૭. શ્રીરાધા નવલકિસોર ૮૯
૧૪૮. નનદિયા હોરી ખેલન દે ૮૯
૧૪૯ હો હો હોરી ખેલે લાલ ૮૯
૧૫૦. ખેલત ફાગ કુંવર નંદનંદન ૯૦
૧૫૧. ગૂજરિ જોબન મદમાતી ૯૦
૧૫૨. વિલસતિ હરિરિહ સરસ હોલકા ૯૦

: રાગ કાફી :

૧૫૩. તુમ આઓરી તુમ આઓ ૯૧
૧૫૪. મિલ ખેલે ફાગ વનમેં ૯૨
૧૫૫. શ્રી ગોકુલરાજકુમાર લાલ ૯૩
૧૫૬. આયો ફાગુન માસ ૯૪
૧૫૭. એરી સખી નિકસે મોહનલાલ ૯૫
૧૫૮. બરસાનેતેં નંદગામ પ્રોહિત ૯૬
૧૫૯. માઈ સમધાનેતેં બ્રાહ્મન ૯૮
૧૬૦. ઔરનસોં ખેલે ધમાર ૯૯
૧૬૧. વાઘંબર ઓઢે સાંવરો ૯૯
૧૬૨. આજ હરિ વ્રજયુવતિન ૧૦૦
૧૬૩. શ્રી વલ્લભ મેરે મન બસો ૧૦૦
૧૬૪. પીતાંબર કાજર કહાં ૧૦૧
૧૬૫. એરી સખી નિકસી ૧૦૧
૧૬૬. બરજ્યોં નહીં માને ૧૦૩
૧૬૭. બરજો ન માને આજ ૧૦૩
૧૬૮. કાન્હર મોહે ઘર જાન દેહો ૧૦૩
૧૬૯. હોરી ખેલે લાલ લાલ ડફ ૧૦૪
૧૭૦. જમુનાતટ ઠાડો સાંવરો ૧૦૪
૧૭૧. ખેલત મોહન રંગભરે ૧૦૫
૧૭૨. મેરે લાલ છબીલે મન હર્યો ૧૦૭
૧૭૩. અહો મેરી એરી બીર ગઈ ૧૦૭

* વિષયાનુક્રમ *

* વર્ષોત્સવ કીર્તન *

* વસન્તપંચમીનાં પદ *

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* મંગલાદર્શન *

: રાગ માલકૌંસ :

૧. સિસિર ઋતુકો આગમ ૧

* બીડું મળે તે પછી *

રાગ વસન્ત :

૨. રાધા ગિરિધર વિહરત કુંજન ૨

* ખેલદર્શન *

: આલાપચારી રાગ વસન્ત :

૩. શ્રી ગોવર્ધનોદ્ધરણ ધીર ૨

* ખેલ થાય ત્યારે *

: રાગ વસન્ત :

૪. હરિરિહ વ્રજયુવતીશતસંગે ૨

* રવિવાર હોય તો હરિરિહ પછી *

૫. વિહરતિ હરિરિહ સરસવસન્તે ૩
૬ શ્રીપંચમી પરમ મંગલ દિન ૪
૭. આજ સુભગ દિન વસંતપંચમી ૪
૮. આયો રિતુરાજ સાજ પંચમી ૫
૯. બન ઠન આઈ સકલ વ્રજલલના ૬

* ઉત્સવભોગ પછી દર્શન ખુલે *

૧૦. કુચ ગડુવા જોબન મૌર ૬

* માનનું પદ *

૧૧. ઐસો પત્ર લિખ પઠયો ૬

* પોઢવાનું પદ *

૧૨. ખેલત ખેલત પોઢી શ્રીરાધે ૭

* વસન્તનાં પદ *

* જગાવવાનાં *

: રાગ વસન્ત :

૧૩. ખેલત વસંત નિત પિય સંગ ૭
૧૪. પ્રાત સમૈ ગિરિધરનલાલકો ૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* કલેવાનાં *

૧૫. કરો કલેઊ કહતિ જસોદા ૮
૧૬. કરો કલેઊ મદનગોપાલ ૮

* મંગલામાં *

૧૭. ગોવર્ધનકી સિખર ચારુ પૈ ૯
૧૮. સાંચી કહો મનમોહન ૯

* પલના *

૧૯. જસોદા નહીં વરજે ૯
૨૦. બરજો તુમ જસોદા જુ ૯

* રાજભોગ આવે *

૨૧. રિંગન કરત કાન્હ ૧૧

* બીરીના ભાવનું *

૨૨. એક બોલ બોલો નંદનંદ ૧૧

* રાજભોગ સાન્નિધ્યમાં *

૨૩. ગિરિધરલાલકી બાનિક ઉપર ૧૨
૨૪. અરુનઅબીર જિન ડારો ૧૨
૨૫. ખેલી ખેલી હો લડેતી રાધે ૧૨
૨૬. છિરકત છીંટ છબીલી ૧૨
૨૭. રતનજટિત પિચકાઈ ૧૩
૨૮. લાલ ગુપાલ ગુલાલ ૧૩
૨૯. સ્યામ સુભગ તન સોભિત ૧૩
૩૦. સહજ પ્રીત ગોપાલેં ૧૪
૩૧. નવલ વસન્ત ૧૪
૩૨. ગોપીજનવલ્લભ જય મુકુંદ ૧૪
૩૩. અબ જિન મોહિ ભરો ૧૫
૩૪. દેખિયત લાલ લાલ ૧૫
૩૫. છીંટ છબીલી તનસુખ ૧૬

* વધાઈના દિવસોમાં *

૩૬. ખેલત વસન્ત વર વિઠ્ઠલેશ ૧૬
૩૭. ખેલત વસન્ત વલ્લભકુમાર ૧૬
૩૮. બન્દો પદપંકજ નંદલાલ ૧૭
૩૯. વન્દો પદપંકજ વિઠ્ઠલેશ ૧૮

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

*** ભોગ–આરતી ***

૪૦. હરિજુકે આવનકી બલિહારી ૧૮

*** શયનસમય ***

૪૧. આજ કછુ દેખિયત ૧૮
૪૨. તેરે નેન ઉનીદે ૧૯

*** આશિષનું ***

૪૩. ખેલ ફાગ અનુરાગ ૧૯

* ધમારનાં પદ *

* હોરીડંડારોપણ *

[મહા સુદ (વ્રજ મહા સુદ) ૧૫]

(હોરીડાંડો રોપવા જાય ત્યારે)

: રાગ કાફી :

૪૪. તુમ ચલો સબૈ મિલ ૨૦

*** મંગલાદર્શન ***

: રાગ બિભાસ :

૪૫. અનોખી હોરી ખેલન ૨૦

*** શૃંગારઔસરા ***

: રાગ બિલાવલ :

૪૬. શ્રી લક્ષ્મનકુલ ગાઈયે ૨૧

*** રાજભોગ આવે ***

: રાગ બિલાવલ :

૪૭. આનન્દરાય ખેલે ફાગ ૨૧

*** રાજભોગદર્શન ***

: રાગ બિલાવલ :

૪૮. બંદો મુનસાઈ નંદકે ૨૨

*** ભોગસંધ્યા ***

: રાગ ગૌરી :

૪૯. ઋતુ વસન્ત સુખ ખેલિયે ૨૪

*** સેનદર્શન ***

: રાગ કલ્યાન :

૫૦. લાગ્યો રે લાગ્યો મોસોં ૨૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ કાન્હરો :

૫૧. રંગભર ખેલત હૈં ૨૫

* શ્રીનાથજીનો પાટોત્સવ *

[માહ વદ (વ્રજ ફાગણ વદ) ૭]

*** મંગલાદર્શન ***

: રાગ બિભાસ :

૫૨. આજ તો છબીલો લાલ ૨૬

*** અભ્યંગ ***

: રાગ બિલાવલ :

૫૩. હોરી ખેલિયે સુંદર લાલ ૨૬

*** શૃંગૃારઔસરા ***

: રાગ બિલાવલ :

૫૪. ઘોષ નૃપતિ સુત ગાઈયે ૨૮

*** ભીતર તિલક થાય ત્યારે ***

: રાગ આસાવરી :

૫૫. ધન ધન નન્દ જસોમતિ ૨૯

*** રાજભોગ આવે ***

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૬. રંગીલે છબીલે નૈના ૩૦

*** અર્ધસમય ***

: રાગ જેતશ્રી :

૫૭. ઋતુ વસન્તકે આગમેં ૩૦

*** ભોગ સરે ***

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૮. હોરીકે ખિલૈયા ૩૧

*** ભીતર ખેલ સમયે ***

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૯. ખેલત બલિ મનમોહના ૩૧

*** રાજભોગદર્શન ***

: રાગ સારંગ :

૬૦. સુરંગી હોરી ખેલે ૩૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ સુઘરાઈ :

૬૧. ફગુવાકે મિસ છલબલ ૩૫

*** ભોગદર્શન ***

: રાગ ગૌરી :

૬૨. ઢોટા દોઉ રાયકે ૩૫

*** સંધ્યા–આરતી ***

: રાગ ગૌરી :

૬૩. ખેલત ફાગ કુંવર ૩૬
૬૪. ખેલત ફાગ ગોવર્ધનધારી ૩૬

*** સેનભોગ અર્ધસમય ***

: રાગ કલ્યાન :

૬૫. નવલકુંવર વ્રજરાયકે ૩૭

*** સેનદર્શન ***

: રાગ કલ્યાન :

૬૬. શ્રી ગોવર્ધનરાય લાલા ૩૮

*** માન–પોઢવાના ***

: રાગ બિહાગ :

૬૭. નિત ઉઠ માન મનાવે ૩૮
૬૮. યહ દિન હોરીકો ૩૯
૬૯. ચલે હો ભાંવતે રસ ઐન ૩૯

* ધમારનાં પદ *

: રાગ ભૈરવ :

૭૦. ભોર ભયે નંદલાલ ૩૯
૭૧. તુમ વેગિ સ્યામ ભલે ૪૦
૭૨. ખેલત હૈ નંદનંદન ૪૦
૭૩. આઓ પિયરવા ૪૦
૭૪. પ્રાતકાલ નંદલાલ ૪૧
૭૫. પ્રાત સમે નંદલાલ ૪૧
૭૬. રાત ફાગ ખેલ પ્રાત ૪૧

: રાગ બિભાસ :

૭૭. ખિલાવન આવેંગી ૪૨
૭૮. હૌં તો હોરી નંદલાલસોં ૪૨
૭૯. ચૌંક પરી ગોરી ૪૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૮૦. અનોખે હોરી ખેલન ૪૩
૮૧. લરકવા કાલ્હિ જાયગી ૪૩

: રાગ પંચમ :

૮૨. દેખો દેખો વ્રજકી વીથનિ ૪૩
૮૩. હો હો હોરી ખેલન ૪૪

: રાગ લલિત :

૮૪. કુંજ કુટીર મિલ ૪૪
૮૫. આજ ભોરહિ ૪૪
૮૬. મોહન ખેલત આયે ૪૫
૮૭. અહો હરિ હોરીમેં ૪૫

: રાગ માલકૌંસ :

૮૮. ઐસે રીઝે ભીંજે આયે ૪૬
૮૯. ખેલન આઈ ધમાર ૪૬

: રાગ દેવગંધાર :

૯૦. આજ માઈ મોહન ૪૬
૯૧. રવિજાતટ કુંજનમેં ૪૬

: રાગ રામકલી :

૯૨. હોરીકે મદમાતે ૪૮
૯૩. ચલો સખી મિલ દેખન ૪૮
૯૪. સ્યામ સંગ ખેલે રી ૪૮
૯૫. મોહન પ્રાત હી ખેલત ૪૮
૯૬. અપને પિય સંગ ૪૯

. રાગ બિલાવલ :

૯૭. નન્દસુવન વ્રજ ભાંવતે ૪૯
૯૮. નંદરાય લલા વ્રજરાય લલા ૫૧
૯૯. ફાગ ખેલન વ્રજસુન્દરી ૫૩
૧૦૦. પરિવા પ્રથમ કુંવર અતિ ૫૪
૧૦૧. ગોપી હો નંદરાયઘર ૫૫
૧૦૨. બરસાનેકી ગોપી માંગન ૫૬
૧૦૩. કાજરવારી ગોરી ગ્વારિ ૫૭
૧૦૪. રસ સરસ બસો બરસાનો ૫૮
૧૦૫. સુન્દર સ્યામ સુજાન ૬૦
૧૦૬. મોહન વૃષભાનકે ૬૧
૧૦૭. નંદગાંવકો પાંડે ૬૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૧૦૮. તોહે દેહોં કહા કરિ ગારી ૬૫
૧૦૯. જિન ડારો જિન ડારો ૬૬
૧૧૦. હોરી ખેલત સાંવરો ૬૬
૧૧૧. હોરી ખેલે ગિરિધરલાલ ૬૬
૧૧૨. હોરી ખેલે મોહના ૬૬
૧૧૩. હોરી ખેલે મોહના રંગભીને ૬૭
૧૧૪. વક્ત નાહિંન ગ્વાલિની ૬૭
૧૧૫. અરી તેં રંગ રાખ્યો ૬૮

: રાગ આસાવરી :

૧૧૬. બરસાનેકી નવલ નારિ ૬૮
૧૧૭. જમુનાતટ ક્રીડત નંદનંદન ૬૯
૧૧૮. યા ગોકુલકે ચોહટે ૭૦
૧૧૯. જમુનાતટ ખેલત ગોપી ૭૧
૧૨૦. ભેરી બાજે ભરુવા નાચે ૭૨

: રાગ ટોડી :

૧૨૧. કાંકરી ન માર ૭૨
૧૨૨. નીકો બન્યો ગોકુલગામ ૭૩
૧૨૩. મન મેરેકી ઇચ્છા ૭૩
૧૨૪. દોઉ ખેલત વ્રજમેં ૭૩
૧૨૫. માઈ નીકો લાગત ૭૪
૧૨૬. હો હો હોરી ખેલે નંદકો ૭૪

: રાગ જેતશ્રી :

૧૨૭. છેલ છબીલી સમધિન ૭૫
૧૨૮. રહસિ ઘર સમધિન આઈ ૭૭
૧૨૯. માઈ મેરો મન મોહ્યો ૭૮

: રાગ ધનાશ્રી :

૧૩૦. હરિસંગ ખેલન જાય ૭૮
૧૩૧. ખેલો હોરી ફાગ ૭૯
૧૩૨. રિઝવત રસિક કિસોરકો ૮૦
૧૩૩. રસિકસિરોમનિ ખેલે ૮૧
૧૩૪. હોરીકે રંગીલે લાલ ૮૨
૧૩૫. પિય પ્યારી ખેલેં ફાગ ૮૨
૧૩૬. મનમોહનકી યાર ગોરી ૮૩
૧૩૭. ગોરે અંગ ગ્વાલિની ૮૩
૧૩૮. અપને પિય સંગ ખેલો ૮૪
ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૧૩૯. હો મેરી આલી ભાનુસુતાકે ૮૪
૧૪૦. બરસાનેતેં સજિ ચલી ૮૫
૧૪૧. લિયે સખા ડોલત ૮૭
૧૪૨. જમુનાતટ ધૂમ મચી ૮૭
૧૪૩. નંદકુંવર લાડિલે ૮૭
૧૪૪. ગોપકુંવર લિયે સંગ ૮૭
૧૪૫. રંગ ભરિ ડાર્યો રે અબીર ૮૯
૧૪૬. જિન ડારો ડારો આંખિનમેં ૮૯
૧૪૭. શ્રીરાધા નવલકિસોર ૮૯
૧૪૮. નનદિયા હોરી ખેલન દે ૮૯
૧૪૯ હો હો હોરી ખેલે લાલ ૮૯
૧૫૦. ખેલત ફાગ કુંવર નંદનંદન ૯૦
૧૫૧. ગૂજરિ જોબન મદમાતી ૯૦
૧૫૨. વિલસતિ હરિહિ સરસ હોલકા ૯૦

: રાગ કાફી :

૧૫૩. તુમ આઓરી તુમ આઓ ૯૧
૧૫૪. મિલ ખેલે ફાગ વનમેં ૯૨
૧૫૫. શ્રી ગોકુલરાજકુમાર લાલ ૯૩
૧૫૬. આયો ફાગુન માસ ૯૪
૧૫૭. એરી સખી નિકસે મોહનલાલ ૯૫
૧૫૮. બરસાનેતેં નંદગામ પ્રોહિત ૯૬
૧૫૯. માઈ સમધાનેતેં બ્રાહ્મન ૯૮
૧૬૦. ઔરનસોં ખેલે ધમાર ૯૯
૧૬૧. વાઘંબર ઓઢે સાંવરો ૯૯
૧૬૨. આજ હરિ વ્રજયુવતિન ૧૦૦
૧૬૩. શ્રી વલ્લભ મેરે મન બસો ૧૦૦
૧૬૪. પીતાંબર કાજર કહાં ૧૦૧
૧૬૫. એરી સખી નિકસી ૧૦૧
૧૬૬. બરજ્યોં નહીં માને ૧૦૩
૧૬૭. બરજો ન માને આજ ૧૦૩
૧૬૮. કાન્હર મોહે ઘર જાન દેહો ૧૦૩
૧૬૯. હોરી ખેલે લાલ લાલ ડફ ૧૦૪
૧૭૦. જમુનાતટ ઠાડો સાંવરો ૧૦૪
૧૭૧. ખેલત મોહન રંગભરે ૧૦૫
૧૭૨. મેરે લાલ છબીલે મન હર્યો ૧૦૭
૧૭૩. અહો મેરી બોરી બીર ગઈ ૧૦૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૧૭૪. મોહનકી મુરલી મન હર્યો ૧૦૮
૧૭૫. હો મેરી આલી રી ૧૦૯
૧૭૬. ભરો રે ન ભરો રે ન ભરો રે ૧૦૯
૧૭૭. એ રી સખી ખેલત ૧૧૦

: રાગ સારંગ :

૧૭૮. સ્યામ રંગીલી ચૂનરી ૧૧૦
૧૭૯. તેં મોહનકો મન હર્યો ૧૧૧
૧૮૦. માધૌ ચાચર ખેલહી ૧૧૨
૧૮૧. સ્યામ છબીલે મન હર્યો ૧૧૨
૧૮૨. લલના તુમ મેરે મન ૧૧૪
૧૮૩. છાંડો હમારી વાટ ૧૧૪
૧૮૪. અહો પિય મોસોં હી ૧૧૫
૧૮૫. કાંકરી કાન્હ મોહિ ૧૧૫
૧૮૬. ગ્વાલિની સોંધે ભીની ૧૧૫
૧૮૭. અરે કારે પ્યારે રતનારે ૧૧૭
૧૮૮. અહો પિય લાલ લડેંતીકો ૧૧૮
૧૮૯. મોહન ખેલત હોરી ૧૧૯
૧૯૦. ઐસો ખેલ હોરીકો ૧૨૧
૧૯૧. માઈ મેરો મન મોહ્યો ૧૨૩
૧૯૨. ખેલે પિય રાધા ગોરી ૧૨૩
૧૯૩. હો હો હોરી ખેલન જૈયે ૧૨૪
૧૯૪. તારી દે ગારી ગાવહી ૧૨૪
૧૯૫. નૈનનમેં જિન ડારો ૧૨૪
૧૯૬. ખેલ પ્રભુ બૈઠે ૧૨૫
૧૯૭. આજ હરિ ખેલત ૧૨૫
૧૯૮. હો લલના નવલકિસોર નાગર ૧૨૫
૧૯૯. હોરી ખેલમેં ભેખ ધરિકે ૧૨૭
૨૦૦. હોરી ખેલત નંદનંદન ૧૨૭
૨૦૧. અહો રસમૌરન મૌરે ૧૨૮
૨૦૨. હો પ્યારી હોરી ખેલે ૧૩૩
૨૦૩. પ્યારી નવલ નિકુંજ મહલ ૧૩૫
૨૦૪. સુંદર સુભગ તરનિતનયા તટ ૧૩૬
૨૦૫. હો લાલ તેં પ્યારી ચિત ૧૩૭

: રાગ પીલૂ :

૨૦૬. ઇત માધો ઉત રાધિકા ૧૩૮
ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ નટ :

૨૦૭. બહોરી ડફ બાજન લાગે ૧૩૮
૨૦૮. હોરીકો હે અવસર ૧૩૯

: રાગ પૂર્વી :

૨૦૯. નંદનંદન વૃષભાનકુંવરી ૧૩૯

: રાગ મારૂ :

૨૧૦. ઐસે નન્દકો નન્દ બોલે ૧૪૧
૨૧૧. ખેલે નંદકો નંદન હોરી ૧૪૨
૨૧૨. આજ બન ઠન વ્રજ ખેલન ૧૪૩

. રાગ સોરઠ :

૨૧૩. મેરી ગેલ ન છાંડે સાંવરો ૧૪૪
૨૧૪. મેરે નંદનંદન પાછે પર્યો ૧૪૫
૨૧૫. હોં કૈસે યમુનાજલ ૧૪૫
૨૧૬. એક ગ્વાલિની આવે ૧૪૬
૨૧૭. કમલનયનકો કૌતુક ૧૪૬

: રાગ ગૌરી :

૨૧૮. મુરલી અધર ધરે ૧૪૭
૨૧૯. શ્રીગોકુલરાજકુમાર કમલદલ ૧૪૯
૨૨૦. શ્રીવલ્લભકુલમંડન ૧૫૧
૨૨૧. ગોકુલ ગામ સુહાવનો ૧૫૨
૨૨૨. હોરી ખેલનકો ચલે રંગભીને ૧૫૨
૨૨૩. એ ચલ જાંય જહાં હરિ ૧૫૩
૨૨૪. સબ દિન તુમ વ્રજમેં ૧૫૬
૨૨૫. માનોં વ્રજતેં કરિણી ૧૫૮
૨૨૬. આઓ મિલ વ્રજકી નારી ૧૫૯
૨૨૭. પ્રથમ હી હોરી ખેલહી ૧૫૯
૨૨૮. ખેલત મદનગોપાલ લાલ ૧૬૦
૨૨૯. પ્રથમ જથામતિ પ્રનવઊં ૧૬૨
૨૩૦. જમુનાતટ નંદનંદન ૧૬૩
૨૩૧. ઠગત જુવતીજન કાન્હ ૧૬૩
૨૩૨. પ્રથમ સીસ ચરનન ધરિ ૧૬૪
૨૩૩. ખેલત ફાગ ફિરત રસ ફૂલે ૧૬૫

: રાગ રાયસો :

૨૩૪. સકલ કુંવર ગોકુલકે નિકસે ૧૬૫
૨૩૫. મિલ જુ ડંડા રસ ખેલહી ૧૬૬
૨૩૬. ખેલનકો સ્યામા જુ ચલી ૧૬૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ભૂપાલી :

૨૩૭. હોરી ખેલેરી નંદકો નંદન ૧૬૮

: રાગ સિંધુડો :

૨૩૮. ઝૂમ સબ આઈ ગોપી ૧૬૯

: રાગ મલ્હાર :

૨૩૯. ગુલાલકી ધૂંધરમેં ૧૬૯

: રાગ કામોદ :

૨૪૦. માઈ હોરી ખેલે કાન્હ ૧૬૯
૨૪૧. હો હોરીકે ખિલાર હો જુ ૧૬૯

: રાગ કલ્યાન :

૨૪૨. ગિરિધર જમુનાતટ કુંજનમેં ૧૭૦

: રાગ ઈમન :

૨૪૩. હરિસંગ હોહો હોહો હોરી ૧૭૧
૨૪૪. લાગ્યો રે લાગ્યો મોસોં ૧૭૩
૨૪૫. ખેલત ફાગ લાલ રંગભીને ૧૭૩
૨૪૬. ખેલત નવલ વલ્લવપિય ૧૭૪

: રાગ હમીર :

૨૪૭. ખેલન આયે હરિ નંદગામતેં ૧૭૫

: રાગ કાન્હરો :

૨૪૮. ખેલત ફાગ હોરી નંદલાલ ૧૭૬
૨૪૯. મોસોં હોરી ખેલન આયો ૧૭૬

: રાગ નાયકી :

૨૫૦. ખેલત ફાગ નંદકો નંદન ૧૭૬
૨૫૧. વ્રજમેં ખેલે રી ધમાર ૧૭૭
૨૫૨. લાલ ગુલાલકી ધૂમ ૧૭૭
૨૫૩. તુમ બિન ખેલ ન રુચે ૧૭૮
૨૫૪. હોરી કાન્હ પિયારી ૧૭૮
૨૫૫. સુનિ ડફ દૌર આઈ ૧૭૮

રાગ અડાનો :

૨૫૬. ખેલો ખેલો મોહન ૧૭૮
૨૫૭. ગાવત ધમાર આઈ ૧૭૯
૨૫૮. આવેં રાવલકી નાર ૧૭૯

: રાગ કેદારો :

૨૫૯. ખેલત મોહન રાધા ૧૮૦
૨૬૦. ભલી ભઈ આજ હોરી ૧૮૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ જયજયવંતી :

૨૬૧. માઈ આજ મોહન સંગ ૧૮૦

: રાગ બિહાગરો :

૨૬૨. બરસાનેકી ગ્વાલિની ૧૮૧
૨૬૩. ઇક દિસ વર વ્રજબાલા ૧૮૨
૨૬૪. સ્યામા જૂ હોરી ખેલન ૧૮૩
૨૬૫. હોરીદે ખ્યાલ બીચ ૧૮૪
૨૬૬. રસિક દોઉ ખેલન લાગે ૧૮૫
૨૬૭. હોરી આઈ રે કન્હાઈ ૧૮૫

: રાગ બિહાગ :

૨૬૮. હોરી ખેલત રંગભીને ૧૮૬
૨૬૯. હોરી ખેલે નંદદા ફરજંદ ૧૮૬

* હોરી-ખ્યાલનાં પદ *

રાગ કાફી :

૨૭૦. રાધાવર ખેલત હોરી ૧૮૬
૨૭૧. સાંવરે મોહિ રંગમેં ૧૮૭
૨૭૨. વ્રજમેં હરિ હોરી ૧૮૮
૨૭૩. નેહ લગ્યો મેરો ૧૮૮

* હોરી-રસિયાનાં પદ *

૨૭૪. ફગુવા દે મોહન ૧૮૯
૨૭૫. કહાના ધર્યો રે મુગટ ૧૮૯
૨૭૬. બરસાને મહેલે ૧૮૯
૨૭૭. બરસાને ખેલે હોરી ૧૯૦
૨૭૮. દરસન દે મોરમુકુટવારે ૧૯૦
૨૭૯ દરસન દે નિકસ અટામેંતેં ૧૯૦
૨૮૦. ઠાડી રહે ગ્વાલન ૧૯૦
૨૮૧. વૃન્દાવન મોહન ૧૯૧
૨૮૨. મન બસે તો વૃન્દાવન ૧૯૧
૨૮૩. મુરલી ઘનશ્યામ બજાવેંગે ૧૯૧
૨૮૪. નંદકે દ્વાર મચી હોરી ૧૯૧
૨૮૫. વૃન્દાવન ખેલ મચ્યો ૧૯૨
૨૮૬. ખેલન દે મોય હોરી ૧૯૨
૨૮૭. ડફ બાજે નંદબાબા ઘરકે ૧૯૨
૨૮૮. મૈં તો મલૂંગી અબીર ૧૯૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૨૮૯. વ્રજકી તોયે લાજ ૧૯૩
૨૯૦. બન આયો છેલા હોરીકો ૧૯૩
૨૯૧. આજ યાંહી બસ છેલ ૧૯૩
૨૯૨. મૃગનેની નાર ૧૯૪
૨૯૩. ગહરે કર યાર અમલ ૧૯૪
૨૯૪. ગોકુલકો ઠાકુર હો ખેલે ૧૯૪
૨૯૫. હોરી ખેલૂંગી સ્યામ ૧૯૫
૨૯૬. મૈં તો ચૌંક ઉઠી ૧૯૫

* ડોલનાં પદ *

: રાગ દેવગંધાર :

૨૯૭. મનમોહન અદ્‌ભુત ડોલ ૧૯૫
૨૯૮. ઝૂલત ડોલ દોઉ અનુરાગે ૧૯૫
૨૯૯. ઝૂલત ફૂલ ભઈ ૧૯૬
૩૦૦. મોહન ઝૂલત બઢ્યો ૧૯૬
૩૦૧. ઝૂલત ડોલ નંદકિસોર ૧૯૬
૩૦૨. આજ માઈ ઝૂલત હૈ ૧૯૭
૩૦૩. મદનગોપાલ ઝૂલત ડોલ ૧૯૭
૩૦૪. ઝૂલત હંસસુતાકે કુલ ૧૯૮
૩૦૫. ડોલ ઝૂલત હૈ હૅંસ ૧૯૮
૩૦૬. ડોલ ઝૂલત હૈ વ્રજનાથ ૧૯૯

: રાગ વસન્ત :

૩૦૭. ડોલ વિચિત્ર બન્યો ૧૯૯
૩૦૮. આજ લલના લાલ ૧૯૯

: રાગ જૈતશ્રી :

૩૦૯. સોભા સકલ સિરોમનિ ૨૦૦
૩૧૦. ઝૂલત નંદકિસોર ૨૦૧
૩૧૧. ઝૂલત જુગ કમનીય ૨૦૧

: રાગ સારંગ :

૩૧૨. ડોલ ઝૂલે સ્યામા સ્યામ ૨૦૨
૩૧૩. હરિકો ડોલ દેખ ૨૦૨
૩૧૪. ડોલ ઝૂલત હૈ વિહારી ૨૦૨
૩૧૫. ડોલ ઝૂલત હૈ પિય પ્યારી ૨૦૩
૩૧૬. ઝૂલત ડોલ હરખ-હરખ ૨૦૩
૩૧૭. ખેલ ફાગ ફૂલ બૈઠે ૨૦૩
૩૧૮. ડોલ ભલો સિંગાર્યો ૨૦૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ કલ્યાન :

૩૧૯. ડોલ ઝૂલત હૈ લલના ૨૦૪
૩૨૦. ડોલ ઝૂલત હૈ ગિરિધરન ૨૦૪
૩૨૧. ડોલ ઝૂલત હૈ ગિરિધરન ઝુલાવત ૨૦૪
૩૨૨. ડોલ ચંદનકો ઝૂલત ૨૦૫

: રાગ કેદારો :

૩૨૩. ઝૂલત ડોલ નવલકિસોર ૨૦૫

* દ્વિતીયાપાટનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૩૨૪. લાલ નેંક દેખિયે ૨૦૫
૩૨૫. લાલ નેંક ભવન ૨૦૬

* ફૂલમંડલીનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૩૨૬. બૈઠે લાલ ફૂલન ચૌખંડી ૨૦૬
૩૨૭. બૈઠે લાલ ફૂલન ચૌવારે ૨૦૬
૩૨૮. અતિ વિચિત્ર ફૂલન ચૌખંડી ૨૦૬
૩૨૯. ફૂલનકી મંડલી મનોહર ૨૦૭
૩૩૦. આછે બન દેખો ૨૦૭
૩૩૧. બૈઠે કુસુમબંગલા ૨૦૭
૩૩૨. ફૂલનસોં બેની ગુહી ૨૦૮

* સંવત્સર-ઉત્સવનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૩૩૩. ચૈતમાસ સંવત્સર પરવા વરસ ૨૦૮
૩૩૪. ચૈતમાસ સંવત્સર પરવા નયો ૨૦૮

* ગનગોરનું પદ *

[ચૈત્ર સુદ વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૩]

: રાગ નૂરસારંગ :

૩૩૫. છબીલી રાધે પૂજ લીની ૨૦૯

* શ્રીયદુનાથજીની વધાઈનાં પદ *

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૬]

: રાગ સારંગ :

૩૩૬. જયતિ યદુનાથ વ્રજ ૨૦૯

: રાગ હમીર :

૩૩૭. શ્રીવિઠ્ઠલનાથકે ધામ ૨૧૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* શ્રી યમુનાજીની વધાઈનું પદ *

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ ૬) ૬]

: રાગ બિલાવલ :

૩૩૮. પ્રકટી સૂરસુતા ૨૧૦

* શ્રી રામનવમીની વધાઈનાં પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૩૩૯. નવમીકે દિન નૌબત ૨૧૦

: રાગ જેતશ્રી :

૩૪૦. રામજન્મ આનન્દ બધાઈ ૨૧૧

: રાગ સારંગ :

૩૪૧. માઈ પ્રકટ ભયે ૨૧૨
૩૪૨. આજ અયોધ્યા પ્રકટે ૨૧૨
૩૪૩. નગરમેં બાજત ૨૧૨
૩૪૪. હમારે મદનગોપાલ હૈ રામ ૨૧૩

: રાગ કાન્હરો :

૩૪૫. નૌમી ચૈતકી ઉજિયારી ૨૧૩

* પલનાનું પદ *

રાગ બિલાવલ :

૩૪૬. ઝૂલત રામ પાલને ૨૧૩

* બાળલીલાનું પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૩૪૭. ફૂલનકી માલા હાથ ૨૧૪

* અષ્ટપદી *

: રાગ માલવ :

૩૪૮. પ્રલયપયોધિજલે ૨૧૪

* શ્રીમહાપ્રભુજીની વધાઈનાં પદ *

: રાગ દેવગંધાર :

૩૪૯. આજ જગતી પર જયજયકાર ૨૧૫
૩૫૦. ભૂતલ મહા મહોત્સવ ૨૧૬
૩૫૧. સબ મિલ ગાવો ગીત ૨૧૬
૩૫૨. પ્રકટે કૃષ્ણાનન ૨૧૭
૩૫૩. જય શ્રીવલ્લભદેવ ૨૧૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૩૫૪. આજ વધાઈ મંગલચાર ૨૧૭
૩૫૫. જય શ્રીવલ્લભવર અવતાર ૨૧૭
૩૫૬. જબતેં શ્રીવલ્લભ પ્રકટ ભયે ૨૧૮

: રાગ રામકલી :

૩૫૭. સુનોરી આજ નવલ વધાયો ૨૧૮
૩૫૮. કૌન રસ ભૂતલ ૨૧૯

: રાગ બિલાવલ :

૩૫૯. વલ્લભકી બાનિક ૨૧૯
૩૬૦. વલ્લભ કરિ શૃંગાર ૨૧૯
૩૬૧. માધવ માસે ભર વૈસાખે ૨૧૯
૩૬૨. ધનિ ધનિ માધવ માસ ૨૨૦
૩૬૩. પતિત ઉદ્ધારના ૨૨૧
૩૬૪. ધન ધન માધવ માસ એકાદશી કૃષ્ણ ૨૨૩
૩૬૫. બીતે જુ પરિવત્સર ૨૨૪
૩૬૬. માધો માસ કૃષ્ણ એકાદશી ૨૨૫
૩૬૭. બાજત મંગલચાર ૨૨૬
૩૬૮. પ્રગટ ભયે તૈલંગકુલદીપ ૨૨૭
૩૬૯. શ્રીલછમનગૃહ આઈ નવનિધિ ૨૨૭
૩૭૦. આયે દેવ વિમાનન ચઢ ૨૨૭
૩૭૧. દ્વારે આયે ગુનિજન ૨૨૭

: રાગ આસાવરી :

૩૭૨. શ્રી લછમનગૃહ આજ વધાઈ ૨૨૮
૩૭૩. હૌં યાચક શ્રીવલ્લભ તિહારો ૨૨૮
૩૭૪. શ્રીવલ્લભ તજ અપુનો ઠાકુર ૨૨૮
૩૭૫. પ્રીતિ બંધી શ્રીવલ્લભપદસોં ૨૨૯
૩૭૬. રંગરાસિ મધુરાસિ ૨૨૯

: રાગ ધનાશ્રી :

૩૭૭. પ્રકટયા એમાં શ્રીવલ્લભદેવ ૨૩૦

: રાગ સારંગ :

૩૭૮. રતિપથ પ્રકટ કરનકું ૨૩૦
૩૭૯. જે વસુદેવ કિયે પૂરન તપ ૨૩૧
૩૮૦. ગોવલ્લભ ગોવર્ધનવલ્લભ ૨૩૧
૩૮૧. શ્રીલછમનસુત નેંકહું ગાવે ૨૩૧
૩૮૨. અપનપો આપન ૨૩૨
૩૮૩. શ્રીલછમનગૃહ મહામંગલ ૨૩૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૧૭૪. મોહનકી મુરલી મન હર્યો ૧૦૮
૧૭૫. હો મેરી આલી રી ૧૦૯
૧૭૬. ભરો રે ન ભરો રે ન ભરો રે ૧૦૯
૧૭૭. એ રી સખી ખેલત ૧૧૦

: રાગ સારંગ :

૧૭૮. સ્યામ રંગીલી ચૂનરી ૧૧૦
૧૭૯. તેં મોહનકો મન હર્યો ૧૧૧
૧૮૦. માધૌ ચાચર ખેલહી ૧૧૨
૧૮૧. સ્યામ છબીલે મન હર્યો ૧૧૨
૧૮૨. લલના તુમ મેરે મન ૧૧૪
૧૮૩. છાંડો હમારી વાટ ૧૧૪
૧૮૪. અહો પિય મોસોં હી ૧૧૫
૧૮૫. કાંકરી કાન્હ મોહિ ૧૧૫
૧૮૬. ગ્વાલિની સોંધે ભીની ૧૧૫
૧૮૭. અરે કારે પ્યારે રતનારે ૧૧૭
૧૮૮. અહો પિય લાલ લડેંતીકો ૧૧૮
૧૮૯. મોહન ખેલત હોરી ૧૧૯
૧૯૦. ઐસો ખેલ હોરીકો ૧૨૧
૧૯૧. માઈ મેરો મન મોહ્યો ૧૨૩
૧૯૨. ખેલે પિય રાધા ગોરી ૧૨૩
૧૯૩. હો હો હોરી ખેલન જૈયે ૧૨૪
૧૯૪. તારી દે ગારી ગાવહી ૧૨૪
૧૯૫. નૈનનમેં જિન ડારો ૧૨૪
૧૯૬. ખેલ પ્રભુ બૈઠે ૧૨૫
૧૯૭. આજ હરિ ખેલત ૧૨૫
૧૯૮. હો લલના નવલકિસોર નાગર ૧૨૫
૧૯૯. હોરી ખેલમેં ભેખ ધરિકે ૧૨૭
૨૦૦. હોરી ખેલત નંદનંદન ૧૨૭
૨૦૧. અહો રસમૌરન મૌરે ૧૨૮
૨૦૨. હો પ્યારી હોરી ખેલે ૧૩૩
૨૦૩. પ્યારી નવલ નિકુંજ મહલ ૧૩૫
૨૦૪. સુંદર સુભગ તરનિતનયા તટ ૧૩૬
૨૦૫. હો લાલ તેં પ્યારી ચિત ૧૩૭

: રાગ પીલૂ :

૨૦૬. ઇત માધો ઉત રાધિકા ૧૩૮

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ નટ :

૨૦૭. બહોરી ડફ બાજન લાગે ૧૩૮
૨૦૮. હોરીકો હૈ અવસર ૧૩૯

: રાગ પૂર્વી :

૨૦૯. નંદનંદન વૃષભાનકુંવરી ૧૩૯

: રાગ મારૂ :

૨૧૦. ઐસે નન્દકો નન્દ બોલે ૧૪૧
૨૧૧. ખેલે નંદકો નંદન હોરી ૧૪૨
૨૧૨. આજ બન ઠન વ્રજ ખેલત ૧૪૩

. રાગ સોરઠ :

૨૧૩. મેરી ગેલ ન છાંડે સાંવરો ૧૪૪
૨૧૪. મેરે નંદનંદન પાછે પર્યો ૧૪૫
૨૧૫. હૌં કૈસે યમુનાજલ ૧૪૫
૨૧૬. એક ગ્વાલિની આવે ૧૪૬
૨૧૭. કમલનયનકો કૌતુક ૧૪૬

: રાગ ગૌરી :

૨૧૮. મુરલી અધર ધરે ૧૪૭
૨૧૯. શ્રીગોકુલરાજકુમાર કમલદલ ૧૪૯
૨૨૦. શ્રીવલ્લભકુલમંડન ૧૫૧
૨૨૧. ગોકુલ ગામ સુહાવનો ૧૫૨
૨૨૨. હોરી ખેલનકો ચલે રંગભીને ૧૫૨
૨૨૩. એ ચલ જાંય જહાં હરિ ૧૫૩
૨૨૪. સબ દિન તુમ વ્રજમેં ૧૫૬
૨૨૫. માનોં વ્રજતેં કરિણી ૧૫૮
૨૨૬. આઓ મિલ વ્રજકી નારી ૧૫૯
૨૨૭. પ્રથમ હી હોરી ખેલહી ૧૫૯
૨૨૮. બોલત મદનગોપાલ લાલ ૧૬૦
૨૨૯. પ્રથમ જથામતિ પ્રનવઊં ૧૬૨
૨૩૦. જમુનાતટ નંદનંદન ૧૬૩
૨૩૧. ઠગત જુવતીજન કાન્હ ૧૬૩
૨૩૨. પ્રથમ સીસ ચરનન ધરિ ૧૬૪
૨૩૩. ખેલત ફાગ ફિરત રસ ફૂલે ૧૬૫

: રાગ રાયસો :

૨૩૪. સકલ કુંવર ગોકુલકે નિકસે ૧૬૫
૨૩૫. મિલ જુ ડંડા રસ ખેલહી ૧૬૬
૨૩૬. ખેલનકો સ્યામા જુ ચલી ૧૬૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ભૂપાલી :

૨૩૭. હોરી ખેલેરી નંદકો નંદન ૧૬૮

: રાગ સિંધુડો :

૨૩૮. ઝૂમ સબ આઈ ગોપી ૧૬૯

: રાગ મલ્હાર :

૨૩૯. ગુલાલકી ધુંધરમેં ૧૬૯

: રાગ કામોદ :

૨૪૦. માઈ હોરી ખેલે કાન્હ ૧૬૯
૨૪૧. હો હોરીકે ખિલાર હો જુ ૧૬૯

: રાગ કલ્યાન :

૨૪૨. ગિરિધર જમુનાતટ કુંજનમેં ૧૭૦

: રાગ ઈમન :

૨૪૩. હરિસંગ હોહો હોહો હોરી ૧૭૧
૨૪૪. લાગ્યો રે લાગ્યો મોસોં ૧૭૩
૨૪૫. ખેલત ફાગ લાલ રંગભીને ૧૭૩
૨૪૬. ખેલત નવલ વલ્લવપિય ૧૭૪

: રાગ હમીર :

૨૪૭. ખેલન આયે હરિ નંદગામતેં ૧૭૫

: રાગ કાન્હરો :

૨૪૮. ખેલત ફાગ હોરી નંદલાલ ૧૭૬
૨૪૯. મોસોં હોરી ખેલન આયો ૧૭૬

: રાગ નાયકી :

૨૫૦. ખેલત ફાગ નંદકો નંદન ૧૭૬
૨૫૧. વ્રજમેં ખેલે રી ધમાર ૧૭૭
૨૫૨. લાલ ગુલાલકી ધૂમ ૧૭૭
૨૫૩. તુમ બિન ખેલ ન રુચે ૧૭૮
૨૫૪. હોરી કાન્હ પિયારી ૧૭૮
૨૫૫. સુનિ ડફ દૌર આઈ ૧૭૮

રાગ અડાનો :

૨૫૬. ખેલો ખેલો મોહન ૧૭૮
૨૫૭. ગાવત ધમાર આઈ ૧૭૯
૨૫૮. આવેં રાવલકી નાર ૧૭૯

: રાગ કેદારો :

૨૫૯. ખેલત મોહન રાધા ૧૮૦
૨૬૦. ભલી ભઈ આજ હોરી ૧૮૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ જયજયવંતી :

૨૬૧. માઈ આજ મોહન સંગ ૧૮૦

: રાગ બિહાગરો :

૨૬૨. બરસાનેકી ગ્વાલિની ૧૮૧
૨૬૩. ઇક દિસ વર વ્રજબાલા ૧૮૨
૨૬૪. સ્યામા જૂ હોરી ખેલન ૧૮૩
૨૬૫. હોરીદે ખ્યાલ બીચ ૧૮૪
૨૬૬. રસિક દોઉ ખેલન લાગે ૧૮૫
૨૬૭. હોરી આઈ રે કન્હાઈ ૧૮૫

: રાગ બિહાગ :

૨૬૮. હોરી ખેલત રંગભીને ૧૮૬
૨૬૯. હોરી ખેલે નંદદા ફરજંદ ૧૮૬

❊ હોરી-ખ્યાલનાં પદ ❊

. રાગ કાફી :

૨૭૦. રાધાવર ખેલત હોરી ૧૮૬
૨૭૧. સાંવરે મોહિ રંગમે ૧૮૭
૨૭૨. વ્રજમેં હરિ હોરી ૧૮૮
૨૭૩. નેહ લગ્યો મેરો ૧૮૮

❊ હોરી-રસિયાનાં પદ ❊

૨૭૪. ફગુવા દે, મોહન ૧૮૯
૨૭૫. કહાના ધર્યો રે મુગટ ૧૮૯
૨૭૬. બરસાને મહેલે ૧૮૯
૨૭૭. બરસાને ખેલે હોરી ૧૯૦
૨૭૮. દરસન દે મોરમુકુટવારે ૧૯૦
૨૭૯ દરસન દે નિકસ અટામેંતે ૧૯૦
૨૮૦. ઠાડી રહે ગ્વાલન ૧૯૦
૨૮૧. વૃન્દાવન મોહન ૧૯૧
૨૮૨. મન બસે તો વૃન્દાવન ૧૯૧
૨૮૩. મુરલી ઘનશ્યામ બજાવેંગે ૧૯૧
૨૮૪. નંદકે દ્વાર મચી હોરી ૧૯૧
૨૮૫. વૃન્દાવન ખેલ મચ્યો ૧૯૨
૨૮૬. ખેલન દે મોય હોરી ૧૯૨
૨૮૭. ડફ બાજે નંદબાબા ઘરકે ૧૯૨
૨૮૮. મૈં તો મલૂંગી અબીર ૧૯૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૨૮૯. વ્રજકી તોયે લાજ ૧૯૩
૨૯૦. બન આયો છેલા હોરીકો ૧૯૩
૨૯૧. આજ યાંહી બસ છેલ ૧૯૩
૨૯૨. મૃગનેની નાર ૧૯૪
૨૯૩. ગહરે કર યાર અમલ ૧૯૪
૨૯૪. ગોકુલકો ઠાકુર હો ખેલે ૧૯૪
૨૯૫. હોરી ખેલૂંગી સ્યામ ૧૯૫
૨૯૬. મૈં તો ચૌંક ઉઠી ૧૯૫

❊ ડોલનાં પદ ❊

: રાગ દેવગંધાર :

૨૯૭. મનમોહન અદ્‌ભુત ડોલ ૧૯૫
૨૯૮. ઝૂલત ડોલ દોઉ અનુરાગે ૧૯૫
૨૯૯. ઝૂલત ફૂલ ભઈ ૧૯૬
૩૦૦. મોહન ઝૂલત બઢ્યો ૧૯૬
૩૦૧. ઝૂલત ડોલ નંદકિસોર ૧૯૬
૩૦૨. આજ માઈ ઝૂલત હે ૧૯૭
૩૦૩. મદનગોપાલ ઝૂલત ડોલ ૧૯૭
૩૦૪. ઝૂલત હંસસુતાકે કુલ ૧૯૮
૩૦૫. ડોલ ઝૂલત હે હઁસ ૧૯૮
૩૦૬. ડોલ ઝૂલત હે વ્રજનાથ ૧૯૯

: રાગ વસન્ત :

૩૦૭. ડોલ વિચિત્ર બન્યો ૧૯૯
૩૦૮. આજ લલના લાલ ૧૯૯

: રાગ જેતશ્રી :

૩૦૯. સોભા સકલ સિરોમનિ ૨૦૦
૩૧૦. ઝૂલત નંદકિસોર ૨૦૧
૩૧૧. ઝૂલત જુગ કમનીય ૨૦૧

: રાગ સારંગ :

૩૧૨. ડોલ ઝૂલે સ્યામા સ્યામ ૨૦૨
૩૧૩. હરિકો ડોલ દેખ ૨૦૨
૩૧૪. ડોલ ઝૂલત હે વિહારી ૨૦૨
૩૧૫. ડોલ ઝૂલત હે પિય પ્યારી ૨૦૩
૩૧૬. ઝૂલત ડોલ હરખ-હરખ ૨૦૩
૩૧૭. ખેલ ફાગ ફૂલ બૈઠે ૨૦૩
૩૧૮. ડોલ ભલો સિંગાર્યો ૨૦૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ કલ્યાન :

૩૧૯. ડોલ ઝૂલત હે લલના ૨૦૪
૩૨૦. ડોલ ઝૂલત હૈ ગિરિધરન ૨૦૪
૩૨૧. ડોલ ઝૂલત હે ગિરિધરન ઝુલાવત ૨૦૪
૩૨૨. ડોલ ચંદનકો ઝૂલત ૨૦૫

: રાગ કેદારો :

૩૨૩. ઝૂલત ડોલ નવલકિસોર ૨૦૫

❊ દ્વિતીયાપાટનાં પદ ❊

: રાગ સારંગ :

૩૨૪. લાલ નેંક દેખિયે ૨૦૫
૩૨૫. લાલ નેંક ભવન ૨૦૬

❊ ફૂલમંડલીનાં પદ ❊

: રાગ સારંગ :

૩૨૬. બૈઠે લાલ ફૂલન ચૌખંડી ૨૦૬
૩૨૭. બૈઠે લાલ ફૂલન ચૌવારે ૨૦૬
૩૨૮. અતિ વિચિત્ર ફૂલન ચૌખંડી ૨૦૬
૩૨૯. ફૂલનકી મંડલી મનોહર ૨૦૭
૩૩૦. આછે બન દેખો ૨૦૭
૩૩૧. બૈઠે કુસુમબંગલા ૨૦૭
૩૩૨. ફૂલનસોં બેની ગુહી ૨૦૮

❊ સંવત્સર-ઉત્સવનાં પદ ❊

: રાગ સારંગ :

૩૩૩. ચૈતમાસ સંવત્સર પરવા વરસ ૨૦૮
૩૩૪. ચૈતમાસ સંવત્સર પરવા નયો ૨૦૮

❊ ગનગોરનું પદ ❊

[ચૈત્ર સુદ વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૩]

: રાગ નૂરસારંગ :

૩૩૫. છબીલી રાધે પૂજ લીની ૨૦૯

❊ શ્રીયદુનાથજીની વધાઈનાં પદ ❊

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૬]

: રાગ સારંગ :

૩૩૬. જયતિ યદુનાથ વ્રજ ૨૦૯

: રાગ હમીર :

૩૩૭. શ્રીવિઠ્ઠલનાથકે ધામ ૨૧૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* શ્રી યમુનાજીની વધાઈનું પદ *

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ ૬) ૬]

: રાગ બિલાવલ :

૩૩૮. પ્રકટી સૂરસુતા ૨૧૦

* શ્રી રામનવમીની વધાઈનાં પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૩૩૯. નવમીકે દિન નૌબત ૨૧૦

: રાગ જેતશ્રી :

૩૪૦. રામજન્મ આનન્દ બધાઈ ૨૧૧

: રાગ સારંગ :

૩૪૧. માઈ પ્રકટ ભયે ૨૧૨
૩૪૨. આજ અયોધ્યા પ્રકટે ૨૧૨
૩૪૩. નગરમેં બાજત ૨૧૨
૩૪૪. હમારે મદનગોપાલ હૈ રામ ૨૧૩

: રાગ કાન્હરો :

૩૪૫. નૌમી ચૈતકી ઉજિયારી ૨૧૩

* પલનાનું પદ *

રાગ બિલાવલ :

૩૪૬. ઝૂલત રામ પાલને ૨૧૩

* બાળલીલાનું પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૩૪૭. ફૂલનકી માલા હાથ ૨૧૪

* અષ્ટપદી *

: રાગ માલવ :

૩૪૮. પ્રલયપયોધિજલે ૨૧૪

* શ્રીમહાપ્રભુજીની વધાઈનાં પદ *

: રાગ દેવગંધાર :

૩૪૯. આજ જગતી પર જયજયકાર ૨૧૫
૩૫૦. ભૂતલ મહા મહોત્સવ ૨૧૬
૩૫૧. સબ મિલ ગાવો ગીત ૨૧૬
૩૫૨. પ્રકટે કૃષ્ણાનન ૨૧૭
૩૫૩. જય શ્રીવલ્લભદેવ ૨૧૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૩૫૪. આજ વધાઈ મંગલચાર ૨૧૭
૩૫૫. જય શ્રીવલ્લભવર અવતાર ૨૧૭
૩૫૬. જબતેં શ્રીવલ્લભ પ્રકટ ભયે ૨૧૮

: રાગ રામકલી :

૩૫૭. સુનોરી આજ નવલ વધાયો ૨૧૮
૩૫૮. કૌન રસ ભૂતલ ૨૧૯

: રાગ બિલાવલ :

૩૫૯. વલ્લભકી બાનિક ૨૧૯
૩૬૦. વલ્લભ કરિ શૃંગાર ૨૧૯
૩૬૧. માધવ માસે ભર વૈસાખે ૨૧૯
૩૬૨. ધનિ ધનિ માધવ માસ ૨૨૦
૩૬૩. પતિત ઉદ્ધારના ૨૨૧
૩૬૪. ધન ધન માધવ માસ એકાદશી કૃષ્ણ ૨૨૩
૩૬૫. બીતેજુ પરિવત્સર ૨૨૪
૩૬૬. માધો માસ કૃષ્ણ એકાદશી ૨૨૫
૩૬૭. બાજત મંગલચાર ૨૨૬
૩૬૮. પ્રગટ ભયે તૈલંગકુલદીપ ૨૨૭
૩૬૯. શ્રીલછમનગૃહ આઈ નવનિધિ ૨૨૭
૩૭૦. આયે દેવ વિમાનન ચઢ ૨૨૭
૩૭૧. દ્વારે આયે ગુનિજન ૨૨૭

: રાગ આસાવરી :

૩૭૨. શ્રી લછમનગૃહ આજ વધાઈ ૨૨૮
૩૭૩. હૌં યાચક શ્રીવલ્લભ તિહારો ૨૨૮
૩૭૪. શ્રીવલ્લભ તજ અપુનો ઠાકુર ૨૨૮
૩૭૫. પ્રીતિ બંધી શ્રીવલ્લભપદસોં ૨૨૯
૩૭૬. રંગરાસિ મધુરાસિ ૨૨૯

: રાગ ધનાશ્રી :

૩૭૭. પ્રકટ્યા એમાં શ્રીવલ્લભદેવ ૨૩૦

: રાગ સારંગ :

૩૭૮. રતિપથ પ્રકટ કરનકું ૨૩૦
૩૭૯. જે વસુદેવ કિયે પૂરન તપ ૨૩૧
૩૮૦. ગોવલ્લભ ગોવર્ધનવલ્લભ ૨૩૧
૩૮૧. શ્રીલછમનસુત નેંકહું ગાવે ૨૩૧
૩૮૨. અપનપો આપન ૨૩૨
૩૮૩. શ્રીલછમનગૃહ મહામંગલ ૨૩૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૩૮૪. ભક્તિસુધા બરખત હી ૨૩૨
૩૮૫. કેસરકી ધોતી પહરે ૨૩૩
૩૮૬. ઐસી બંસી બાજી ૨૩૩
૩૮૭. સુભ વૈસાખ કૃષ્ણ ૨૩૩
૩૮૮. ફલ્યો જનભાગ્યપથ ૨૩૪
૩૮૯. તત્વગુન બાન સુવિ ૨૩૪
૩૯૦. લછમનવર બ્રહ્મધામ ૨૩૪
૩૯૧. સાવન સુદ એકાદસી ૨૩૫
૩૯૨. વલ્લભ જેંમત સબ મિલ ૨૩૫
૩૯૩. વલ્લભ જેંમત મો મન ૨૩૫

: રાગ કાફી :

૩૯૪. શ્રીલછમનજૂકે દ્વારે ૨૩૫

: રાગ નટ :

૩૯૫. વલ્લભ મંગલરૂપનિધાન ૨૩૬
૩૯૬. શ્રીમદ્‌વલ્લભ રૂપ સુરંગે ૨૩૭
૩૯૭. જોપે શ્રીવલ્લભ પ્રકટ ૨૩૭

. રાગ ગૌરી :

૩૯૮. વન્દેહં તં વિમલ હુતાશં ૨૩૭
૩૯૯. શ્રી લછમનનંદન જૈ જૈ ૨૩૮
૪૦૦. નાતર લીલા હોતી જૂની ૨૩૮
૪૦૧. શ્રીમદ્ વલ્લભ નમોનમો ૨૩૮

: રાગ રાયસો :

૪૦૨. દ્વિજકુલ પ્રકટે શ્રીહરિ ૨૩૯

: રાગ કલ્યાન :

૪૦૩. સ્થિર પદકમલ શ્રી વલ્લભાધીશ ૨૩૯
૪૦૪. જગત્‌ગુરુ નામ સુન્યો ૨૪૦

: રાગ કાન્હરો :

૪૦૫. પ્રકટે પુષ્ટિ મહારસ દેન ૨૪૦
૪૦૬. શ્રી લછમનગૃહ પ્રકટ ભયે ૨૪૦

: રાગ નાયકી :

૪૦૭. નીકો સુભ દિન આજ ૨૪૧

: રાગ બિહાગ :

૪૦૮. પ્રકટ વ્હૈ મારગરીતિ દિખાઈ ૨૪૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* પલનાનાં પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૪૦૯. નિજજન નિરખ નિરખ ૨૪૨
૪૧૦. પલના ઝૂલત વલ્લભરાઈ ૨૪૨

: રાગ આસાવરી :

૪૧૧. ઇલમ્મા શ્રીવલ્લભલાલહિં ૨૪૨
૪૧૨. શ્રી વલ્લભલાલ પાલને ઝૂલે ૨૪૩

* અક્ષયતૃતીયાનાં પદ *

* જગાવવાનું *

: રાગ ભૈરવ :

૪૧૩. સીતલ ખરન બાહુ ભુજ બલમેં ૨૪૩

* કલેવાનું *

: રાગ બિભાસ :

૪૧૪. લેહુ લલન કછુ ૨૪૩

* મંગલાનું *

: રાગ બિભાસ :

૪૧૫. આજ પ્રભાત જાત મારગમેં ૨૪૪

* શૃંગારનાં *

: રાગ બિભાસ :

૪૧૬. સગુન મનાય રહી ૨૪૪

: રાગ બિલાવલ :

૪૧૭. યેહી સુભાજ સદા વ્રજવાસિન ૨૪૫
૪૧૮. પીત પિછોરી કહાં તેં પાઈ ૨૪૫

* ભોજનનાં *

: રાગ સારંગ :

૪૧૯. આજ મેરે મિલ બૈઠે ૨૪૫
૪૨૦. સોભિત હૈ અંગ અંગ ૨૪૬
૪૨૧. લાઈ જસોમતિ મૈયા ૨૪૬
૪૨૨. બન બન ટેરત ફિરત ૨૪૬

* અચવનનું *

: રાગ સારંગ :

૪૨૩. કરત કેલિ કિયો ૨૪૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* બીરીનું *

: રાગ સારંગ :

૪૨૪. લીજે બીરી પરમ ઉદાર ૨૪૭

* સંધ્યાનું *

: રાગ ગૌરી :

૪૨૫. ચંદન પહેરત આવત ૨૪૭

* બ્યારુનું *

: રાગ ઈમન :

૪૨૬. ચન્દન ભવનમેં કરત ૨૪૭

* દૂધનું *

: રાગ ઈમન :

૪૨૭. દૂધ પિયો હો કુંવર ૨૪૭

* માનનું *

: રાગ કાન્હરો :

૪૨૮. અક્ષય ભાગ સુહાગ ૨૪૮

* પોઢવાનાં *

: રાગ બિહાગ :

૪૨૯. લાલ પોઢિયે જુ બાલ ૨૪૮
૪૩૦. ચંદનમહલમેં પોઢે ૨૪૮

* ચંદન ધરાવવાનાં *

: રાગ સારંગ :

૪૩૧. અક્ષય તૃતીયા અક્ષય લીલા ૨૪૮
૪૩૨. આજ બને નંદનંદ રી ૨૪૯
૪૩૩. ચન્દન પહેરત ગિરિધરલાલ ૨૪૯
૪૩૪. પહેરે તન ચન્દનકો ૨૪૯
૪૩૫. બન્યો વાગો બામના ૨૫૦
૪૩૬. આજ બને ગિરિધારી દૂલ્હે ૨૫૦
૪૩૭. આજ બને ગિરિધારી ૨૫૦
૪૩૮. અક્ષય તૃતીયા સુભદિન ૨૫૧
૪૩૯. ચંદનકો વાગો બન્યો ૨૫૧

: રાગ હમીર :

૪૪૦. અબહી લગાય ગયે ૨૫૧

: રાગ નાયકી :

૪૪૧. પાંચન ચંદન લગાઊંગી ૨૫૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* બીજા દિવસે મંગળામાં *

: રાગ બિલાવલ :

૪૪૨. બલિ બલિ પાંઉ ધારિયે ૨૫૨

* માહાત્મ્યનાં પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૪૪૩. મોહન નંદરાયકુમાર ૨૫૨
૪૪૪. વન્દે ધરન ગિરિવર ભૂપ ૨૫૨
૪૪૫. પદ્મ ધર્યો જન તાપ નિવારન ૨૫૩

: રાગ સારંગ :

૪૪૬. ચરનકમલ બંદો ૨૫૩

* શ્રી નૃસિંહજીનાં પદ *

: રાગ કાન્હરો :

૪૪૭. યહ વ્રત માધો ૨૫૩
૪૪૮. હરિ રાખે તાહિ ૨૫૪
૪૪૯. અપનો જન પ્રહ્લાદ ૨૫૪
૪૫૦. અપનો જન પ્રહ્લાદ ઉબાર્યો ૨૫૪

* નાવનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૪૫૧. બૈઠે ઘનસ્યામ સુન્દર ૨૫૫
૪૫૨. ચન્દન પહર નાવ હરિ બૈઠે ૨૫૫
૪૫૩. સ્યામ જમુના બીચ ખેવત ૨૫૫
૪૫૪. નદિયાં નદિયાં તીર ૨૫૫

* ગંગાદશમીનાં પદ *

: રાગ બિભાસ :

૪૫૫. ગંગા તીન લોક ઉદ્ધારક ૨૫૬
૪૫૬. પરમેશ્વરી દેવ મુનિ વંદિત ૨૫૬

: રાગ રામકલી :

૪૫૭. જે જન ગંગા ગંગા રટેં ૨૫૬

: રાગ સારંગ :

૪૫૮. ગંગા પતિતનકો સુખદેની ૨૫૬

* સ્નાનયાત્રાનાં પદ *

: રાગ રામકલી :

૪૫૯. નમો દેવી યમુને હર કૃષ્ણ ૨૫૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ બિલાવલ :

૪૬૦. મંગલ જ્યેષ્ઠ જ્યેષ્ઠા પૂન્યો ૨૫૮

: રાગ ટોડી :

૪૬૧. કરત ગોપાલ જમુનાજલ ક્રીડા ૨૫૮
૪૬૨. જ્યેષ્ઠ માસ સુદિ પૂન્યો ૨૫૯
૪૬૩. જમુના જલ ઘટ ભર ચલી ૨૫૯

* રથયાત્રાનાં પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૪૬૪. તુમ દેખો સખીરી ૨૫૯

: રાગ મલ્હાર :

૪૬૫. તુમ દેખો સખી રથ ૨૬૦
૪૬૬. તુમ દેખો સખી રથ બૈઠે ૨૬૦
૪૬૭. તુમ દેખો માઈ રથ ૨૬૧
૪૬૮. રથ ચઢ આવત ૨૬૧
૪૬૯. તુમ દેખો સખીરી ૨૬૧
૪૭૦. જૈ શ્રીજગન્નાથ હરિ ૨૬૨
૪૭૧. લાલ માઈ ખરેઈ વિરાજત ૨૬૨
૪૭૨. મૈયા મૈં રથ ચઢ ૨૬૩
૪૭૩. વ્રજમેં રથ ચઢ ૨૬૩

: રાગ અડાનો :

૪૭૪. સુંદર વદન રી ૨૬૪
૪૭૫. સખી રી હૌં તો ૨૬૪

* મલ્હારનાં પદ *

* જગાવવાનાં *

: રાગ મલ્હાર :

૪૭૬. લાલ ઔર લલના ૨૬૪
૪૭૭. બોલે માઈ ગોવર્ધન પર ૨૬૫
૪૭૮. લાગત બૂંદ કટારી ૨૬૫
૪૭૯. બાદર ઝૂમ ઝૂમ ૨૬૫
૪૮૦. જસુમતિ લાલકો વદન ૨૬૫

* કલેવાનાં *

: રાગ મલ્હાર

૪૮૧. બૂંદન ઝર લાયો ૨૬૬
૪૮૨. કરત કલેઉ મદનગોપાલ ૨૬૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૪૮૩. કરત કલેઉ કિલકત દોઉ ૨૬૬
૪૮૪. કરત કલેઉ કિલકત મોહન ૨૬૬

* અભ્યંગ સમયનાં *

: રાગ મલ્હાર :

૪૮૫. આયે માઈ બરખાકે ૨૬૭
૪૮૬. આજ મૈં દેખે કુંવર ૨૬૭
૪૮૭. સ્યામ દેખ નાચત ૨૬૭
૪૮૮. જહં તહં બોલત ૨૬૭

* કસૂંબા છઠ–અભ્યંગ *

રાગ મલ્હાર :

૪૮૯. સબ સખી કસૂંબા છઠ ૨૬૮

* શ્રીમસ્તકશૃંગારનાં *

: રાગ મલ્હાર :

[ટિપારો]

૪૯૦. પાવસ નટ નટ્યો ૨૬૮
૪૯૧. સખી મોહે ગિરિ ગોવર્ધન ૨૬૮
૪૯૨. દેખો માઈ હરિયારો ૨૬૮

[મુકુટ]

૪૯૩. માઈ રી સ્યામ ઘન ૨૬૯
૪૯૪. રીઝે માઈ મોરમુકુટ ૨૬૯
૪૯૫. તુમ દેખો માઈ ૨૬૯
૪૯૬. દેખો માઈ ભીંજત ૨૭૦

[પાગ]

૪૯૭. ભવન મેરે કૈસે લાગત ૨૭૦
૪૯૮. રહી ઝૂક લાલ ગુલાબી ૨૭૦
૪૯૯. રહી ઝૂક લાલ ૨૭૧
૫૦૦. સખી હરિયારો સાવન ૨૭૧
૫૦૧. મોહન સિર ધરે ૨૭૧

* ચૂનરીનાં પદ *

: રાગ મલ્હાર :

૫૦૨. લાલ મેરી સુરંગ ચૂનરી દેહુ ૨૭૧
૫૦૩. લાલ મેરી સુરંગ ચૂનરી ભીંજે ૨૭૨
૫૦૪. બદરિયા તૂ કાહેકો ૨૭૨
૫૦૫. ગાયો હે મલ્હાર ૨૭૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* વર્ષા–છાકનાં *

: રાગ મલ્હાર :

૫૦૬. ચહું દિસ હરિત ભૂમિ ૨૭૨
૫૦૭. વિરાજત સઘન કુંજકી ઓટ ૨૭૩
૫૦૮. દેખો ભૈયા ચહું દિસ ૨૭૩
૫૦૯. ગ્વાલન પ્રેમ-પ્રીત–રંગભીની ૨૭૩
૫૧૦. બાદર ઝૂમ રહે ૨૭૪
૫૧૧. સ્યામ સુન હરીભૂમિ ૨૭૪
૫૧૨. આરોગત નાગર નંદક્સિોર ૨૭૪
૫૧૩. ચહુંદિસ ટપકન લાગી ૨૭૪

* બીરીનાં પદ *

: રાગ મલ્હાર :

૫૧૪. લટક લાલ રહે ૨૭૪
૫૧૫. મુખ બીરી રાચી ૨૭૫

* ઘટાનાં પદ *

: રાગ મલ્હાર :

૫૧૬. દેખ માઈ રૂપ સરોવર ૨૭૫
૫૧૭. ઠાંય ઠાંય નાચત મોર ૨૭૫
૫૧૮. સ્યામ ઘન કારે કારે બાદર ૨૭૬
૫૧૯ નિરખ સખી નીલાંબર ૨૭૬
૫૨૦. વ્રજ પર સ્યામ ઘટા ૨૭૬
૫૨૧. બોલત ગોવર્ધન પર મોર ૨૭૬
૫૨૨. વૃન્દાવન ક્યોં ન ભયે ૨૭૭
૫૨૩. વ્રજ પર નીકી આજ ઘટા ૨૭૭
૫૨૪. સખી રી વ્રજકો વસવો નીકો ૨૭૭
૫૨૫. ભજ સખી હરિ ૨૭૮
૫૨૬. જો સુખ હોત ગોપાલેં ૨૭૮
૫૨૭. હમારે માઈ સ્યામાજુકો ૨૭૮
૫૨૮. કોઉ માઈ કૈસેહી ૨૭૮
૫૨૯. ભામિની ઘન ગરજે ૨૭૯
૫૩૦. નિઠુર પપૈયા બોલ્યો ૨૭૯
૫૩૧. હેમા કારી બદરિયા ૨૭૯
૫૩૨. કોઉ માઈ લેહો રી ૨૮૦
૫૩૩. મેહેલ આયે લાલ ૨૮૦
૫૩૪. સસક સસક રહી ૨૮૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૫૩૫. બંસી ન કાહુકે બસ ૨૮૦
૫૩૬. ઉમડ–ઘુમડ આઈ ૨૮૧
૫૩૭. આયો આગમનરેશ ૨૮૧
૫૩૮. તૈસીયે હરિત ભૂમિ ૨૮૧
૫૩૯. એરી યહ નાગર નંદલાલ ૨૮૨

* સંધ્યા–આરતી *

: રાગ મલ્હાર :

૫૪૦. ગાય સબ ગોવર્ધનતેં ૨૮૨
૫૪૧. વનતેં આવત હેં ૨૮૨
૫૪૨. લાલ નેક ગૈયા હમારી ૨૮૩
૫૪૩. આજ કછુ કુંજનમેં ૨૮૩

* માન *

: રાગ મલ્હાર :

૫૪૪. તેરો મન ગિરિધર બિન ૨૮૩
૫૪૫. તૂ ચલ નંદનંદન ૨૮૪

* પોઢવાનાં *

: રાગ મલ્હાર :

૫૪૬. પોઢે શ્રીરાધિકાકે ગેહ ૨૮૪
૫૪૭. દોઉ મિલ પોઢે ૨૮૪

* હિંડોરાનાં પદ *

: રાગ ભૈરવ :

૫૪૮. પ્રાતકાલ દોઉ ઝૂલત ૨૮૪

: રાગ બિભાસ :

૫૪૯. પ્રાત સમે ઉઠિ ઝૂલત ૨૮૫
૫૫૦. પ્રાતકાલ નંદલાલ ૨૮૫

: રાગ લલિત :

૫૫૧. ભોર હી કુંજભવનતેં ૨૮૫
૫૫૨. કુંજભવનમેં ઝૂલે ૨૮૬
૫૫૩. હિંડોરે ભોર હી ઝૂલન ૨૮૬
૫૫૪. ભલી બની વૃષભાનનંદિની ૨૮૬

: રાગ ખટ :

૫૫૫. ભોર નિકુંજભવન ૨૮૬
૫૫૬. ભોર હી કુંજભવનતેં ૨૮૭

: રાગ માલકૌંસ :

૫૫૭. રાધાકે સંગ ગિરિવરધર ૨૮૭

: રાગ પરજ :

૫૫૮. સુન્દર સુખસદન ૨૮૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ ટોડી :

૫૫૯. પિયકો હિંડોરે ઝુલાવન ૨૮૭

: રાગ ભીમપલાસ :

૫૬૦. ઝૂલત બાલકૃષ્ણ ૨૮૮

: રાગ પીલૂ :

૫૬૧. ઝૂલત હે નંદલાડીલો ૨૮૮

: રાગ વસન્ત :

૫૬૨. ઝૂલત હિંડોરે ગિરિધરનલાલ ૨૮૯

: રાગ ધનાશ્રી :

૫૬૩. રોપ્યો હિંડોરો નંદગૃહ ૨૯૦
૫૬૪. વૃન્દાવિપિન સુહાવનો ૨૯૨
૫૬૫. માઈ હોં બલિ બલિ ૨૯૨
૫૬૬. આજુ બને વ્રજરાજ ૨૯૩
૫૬૭. દુલરી તિલરી પચલરી ૨૯૩
૫૬૮. વૃષભાનલલીકો લહેરિયા ૨૯૪

: રાગ જેતશ્રી :

૫૬૯. રાવે જુ દેખિયે વનસોભા ૨૯૫
૫૭૦. માઈ ઝૂલે કુંવરી ૨૯૫

: રાગ લૂહર સારંગ :

૫૭૧. આજ સખી નવ કુંજ મહલમેં ૨૯૬
૫૭૨. સાવન માસ સુખદ પાવસ ૨૯૭

: રાગ નૂર સારંગ :

૫૭૩. સ્યામા સ્યામજુ દોઉ હિંડોરે ૨૯૮

: રાગ મલ્હાર :

૫૭૪. હિંડોરે ઝૂલન આયે ૨૯૮
૫૭૫. ઝૂલત કુંજ નિકુંજ ૨૯૯
૫૭૬. આજુ સરદ સાવનકી ૨૯૯
૫૭૭. આજુ લાલ સરદમેં ૨૯૯
૫૭૮. ફૂલ હિંડોરના ઝૂલે ૩૦૦

: રાગમાલા :

૫૭૯. ઝૂલત સ્યામા પ્યારી ૩૦૦

: રાગ મલ્હાર :

૫૮૦. ઘન ઘટા વન ઘટા ૩૦૧
૫૮૧. દેખો માઈ સ્યામ ૩૦૨
૫૮૨. હરિત જમુનાતટ ૩૦૨
૫૮૩. દરપન સન્મુખ ધરે ૩૦૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૫૮૪. હેમ હિંડોરનામેં ૩૦૩
૫૮૫. વ્રજવધુ ઝૂલત ૩૦૩
૫૮૬. સઘન ઘટા ઘનઘોર ૩૦૩
૫૮૭. પૌઢે લાલ ૩૦૩
૫૮૮. અજહુ ન આયે લાલ ૩૦૪
૫૮૯. હિંડોરે માઈ ઝૂલત ૩૦૪
૫૯૦. નટવર ઝૂલત ૩૦૪
૫૯૧. લીલોહી સાજ બન્યો ૩૦૪
૫૯૨. સરસ હિંડોરના માઈ ૩૦૫
૫૯૩. હિંડોરે ઝૂલત નવલવિહારી ૩૦૬
૫૯૪. નવલ દોઊ ઝૂલત ૩૦૬
૫૯૫. હિંડોરે માઈ ઝૂલત જુગલ ૩૦૬
૫૯૬. હિંડોરે માઈ ઝૂલત નંદ ૩૦૬
૫૯૭. મદનમોહનકે સંગ ૩૦૭
૫૯૮. ફૂલ હિંડોરો સરસ ૩૦૭
૫૯૯. હિંડોરે ઝૂલત સુંદર ૩૦૭
૬૦૦. કારે બાદર ઓલ્હરી આયે ૩૦૭
૬૦૧. હિંડોરે માઈ ઝૂલત હેં ૩૦૮
૬૦૨. આજ માઈ ઝૂલત હૈ ૩૦૮
૬૦૩. ઘટા ઘૂમર આઈ ૩૦૮
૬૦૪. બાદલી સાજ બન્યો ૩૦૮
૬૦૫. હિંડોરે અબ રંગ રહ્યો ૩૦૯
૬૦૬. હિંડોરે માઈ ઝૂલત શ્રીનંદનંદ ૩૦૯
૬૦૭. ઝૂલે માઈ નવલકિસોર ૩૦૯
૬૦૮. પાવસઋતુ નીકી ૩૧૦
૬૦૯. હિંડોરે માઈ ઝૂલત હેં નંદલાલ ૩૧૦
૬૧૦. ગાવત મલાર રાગ ૩૧૦
૬૧૧. પાવસ સમાજ લિયે ૩૧૧
૬૧૨. વૃન્દાવન ઝૂલત ૩૧૧
૬૧૩. હિંડોરે ઝૂલત વલ્લભલાલ ૩૧૧
૬૧૪. ઝૂલે શ્રીવલ્લભરાજકુમાર ૩૧૨
૬૧૫. ઝૂલત વલ્લભરાજકુમાર ૩૧૨
૬૧૬. જમુનાપુલિનમેં હો જુ રચ્યો ૩૧૨
૬૧૭. લહેરિયા સાજ સુભગ ૩૧૩
૬૧૮. ગોપી ગોવિન્દકે સુરંગ ૩૧૩
૬૧૯. સુન્દર વદન દેખે આજ ૩૧૪
૬૨૦. સ્યામા સ્યામ હિંડોરે ઝૂલે ૩૧૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૬૨૧. ઝૂલત નંદનંદન હિંડોલ ૩૧૫
૬૨૨. લીલો હી સુભગ ૩૧૫
૬૨૩. સુખદ વૃન્દાવન ૩૧૬
૬૨૪. થેઈ થેઈ નૃત્ય કરે ૩૧૬
૬૨૫. ગોપી ગોવિન્દકે ૩૧૬
૬૨૬. સરસ હિંડોરના ૩૧૮
૬૨૭. ગોકુલચન્દ હિંડોરે ૩૧૮
૬૨૮. પ્યારી તોહે સારી કસૂંભી ૩૧૯
૬૨૯. આલિરી ઝૂલત ૩૧૯
૬૩૦. સ્યામ સંગ ક્યોં ન ૩૨૦
૬૩૧. સ્યામા સ્યામ સલોને ૩૨૧
૬૩૨. હિંડોરના માઈ શ્રીવૃષભાનકે ૩૨૧
૬૩૩. નટવર ભેખ દેખ ૩૨૨
૬૩૪. હેમ હિંડોરના હો ઝૂલે ૩૨૨
૬૩૫. રંગ હિંડોરના હો મિલિ ઝૂલત ૩૨૩
૬૩૬. સુન્દર નન્દકુમાર ૩૨૩
૬૩૭. આજ માઈ ઝૂલત કુંવર ૩૨૪
૬૩૮. હિંડોરે ઝૂલત સુંદર સ્યામ ૩૨૪
૬૩૯. સરસ હિંડોરના જડિત ૩૨૪
૬૪૦. હિંડોરે ઝૂલત સ્યામા સ્યામ ૩૨૫
૬૪૧. તૈસોઈ વૃન્દાવન ૩૨૫
૬૪૨. ઝૂલન આઈ વ્રજનારી ૩૨૬
૬૪૩. રાધામોહન ઝૂલત ૩૨૬
૬૪૪. રંગ મચ્યો સિંઘદ્વાર ૩૨૬
૬૪૫. હરિ સંગ ઝૂલત હેં ૩૨૬
૬૪૬. આજ વન ઉમગિ રહીં ૩૨૭
૬૪૭. ઝૂલે માઈ ગિરિધર ૩૨૭
૬૪૮. ઝૂલે માઈ જુગલકિસોર ૩૨૭
૬૪૯. પહરિ કસૂંભી સારી ૩૨૮
૬૫૦. હિંડોરો રાજત રંગરંગીલો ૩૨૮
૬૫૧. હિંડોરે ઝૂલે ગિરિવરધારી ૩૨૮
૬૫૨. હરિસંગ ઝૂલત હેં ૩૨૮
૬૫૩. ઝૂલત લાડીલો ૩૨૯
૬૫૪. યહ સુખ સાવનમેં ૩૨૯
૬૫૫. ઝૂલત લાલ ગોવર્ધનધારી ૩૨૯
૬૫૬. ઝૂલો તો સુરતહિંડોરે ૩૩૦
૬૫૭. આલી રી સાવન તીજ ૩૩૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૬૫૮. નઈ રિતુ સાવન તીજ ૩૩૧
૬૫૯. દેખ સખી તીજ મહાતમ ૩૩૧
૬૬૦. આજ સુદ સાવન તીજ ૩૩૧
૬૬૧. સાવનકી તીજ હિંડોરે ૩૩૨
૬૬૨. સાવન સુદ તૃતીયા ઉજિયાંરી ૩૩૨
૬૬૩. યે મિલ ઝૂલત સુરંગ ૩૩૩
૬૬૪. ગોપાલલાલ ઝૂલત ૩૩૪
૬૬૫. ઐસો વ્રજપતિકો ચિત્ર ૩૩૪
૬૬૬. હિંડોરે માઈ કુસુમન ૩૩૫
૬૬૭. આજ વન કુંજ હિંડોરો ૩૩૫
૬૬૮. ગુલાબી કુંજન ઝૂલત ૩૩૬
૬૬૯. ઝૂલે ગાઈ જુગલકિસોર હિંડોરે ૩૩૬
૬૭૦. માઈ ઝૂલત નંદકિસોર ૩૩૬

: રાગ મચકી :

૬૭૧. મચક–મચક ઝૂલે ૩૩૭

: રાગ નટ :

૬૭૨. છબીલો ગોપાલ ઝૂલે ૩૩૭
૬૭૩. હિંડોલે હરિરિહ સખિ વિલસતિ ૩૩૭

: રાગ ગૌરી :

૬૭૪. મનમોહન વૃષભાન લલી ૩૩૮
૬૭૫. જુગલકિસોર ઝૂલૈ હિંડોરે ૩૩૯

: રાગ માલવ :

૬૭૬. ઝૂલત મદનમોહન ૩૩૯
૬૭૭. ઝૂલત લલના લાલ ૩૩૯
૬૭૮. આઈં આઈં સકલ વ્રજનારી ૩૩૯
૬૭૯. હિંડોરે ઝૂલત હે ભામિની ૩૪૦
૬૮૦. ઝૂલત ગોકુલચંદ હિંડોરે ૩૪૦
૬૮૧. ઝૂલત લાલ ગોવર્ધનધારી ૩૪૦
૬૮૨. ગૃહગૃહતેં આઈં વ્રજસુન્દરી ૩૪૧
૬૮૩. હિંડોરો નવરંગ્યો સજની ૩૪૧

: રાગ મારૂ :

૬૮૪. નિજસુખપુંજ વિતાનકુંજ ૩૪૧
૬૮૫. પ્યારો પ્યારી ઝૂલત ૩૪૨
૬૮૬. હિંડોરે ઝૂલત બંસીવાલા ૩૪૩
૬૮૭. ઝૂલે વ્રજરાજકુમાર ૩૪૩
૬૮૮. હિંડોરે માઈ ઝૂલત હૈં રંગભોરે ૩૪૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ કાફી :

૬૮૯. એ રી સખી ઝૂલત ૩૪૪
૬૯૦. ઝૂલત મોહન રંગભરે ૩૪૫
૬૯૧. ઝૂલે હિંડોરે સાંવરો ૩૪૫
૬૯૨. શ્રી યમુનાપુલિન હિંડોરો ૩૪૬
૬૯૩. હેરી સખી સરદ ચાંદની રાત ૩૪૬
૬૯૪. આજ અતિ સોભિત મદનગોપાલ ૩૪૭
૬૯૫. પ્યારી સંગ સુરંગ હિંડોરે ૩૪૭
૬૯૬. એરી સખી ઝૂલત મદનગોપાલ ૩૪૮
૬૯૭. પ્યારી સંગ રંગ હિંડોરે ૩૪૯

: રાગ રાયસો :

૬૯૮. ફૂલન રચ્યો હિંડોરો ૩૪૯
૬૯૯. ઝૂલત રાધા મોહન ૩૪૯
૭૦૦. લલિત લાલકો સેહરો ૩૪૯
૭૦૧. વૃન્દાવનકી કુંજમેં ૩૫૦

: રાગ સોરઠ :

૭૦૨. ઝૂલત સાંવરે સંગ ગોરી ૩૫૦
૭૦૩. હિંડોરે ગિરિવરધારી ઝૂલેં ૩૫૦
૭૦૪. ગૌર સ્યામ ધારનકો લહેરિયા ૩૫૧
૭૦૫. ઝૂલત રાધા ગિરિધર સંગ ૩૫૧
૭૦૬. ઝૂલે સ્યામા સ્યામ ૩૫૧
૭૦૭. પ્યારીજીકો રસિયો ૩૫૨
૭૦૮. સુરંગ હિંડોરના ૩૫૨
૭૦૯. નવલ હિંડોરના ૩૫૩

: રાગ કાન્હરો :

૭૧૦. ઝૂલત વલ્લભવર સુખદાઈ ૩૫૫
૭૧૧. હિંડોરો ફૂલનકો ૩૫૫
૭૧૨. કુંજ હિંડોરના ઝૂલે ૩૫૫
૭૧૩. વ્રજઘોષ ઘોષનારી ૩૫૬
૭૧૪. ઝૂલત ફૂલ ભઈ અતિ ભારી ૩૫૬
૭૧૫. ઝૂલત ફૂલ હિંડોરે ૩૫૬
૭૧૬. ફૂલસો ઝૂલત ૩૫૭
૭૧૭. રંગ ભરે દોઊ અંગ મિલાય ૩૫૭

: રાગ જંગલો :

૭૧૮. પ્યારી સંગ ઝૂલન ૩૫૭
૭૧૯. પ્યારે મનમોહના ૩૫૭
૭૨૦. રંગ હિંડોરના બાંધ્યો ૩૫૮

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૭૨૧. ચલો મિલિ ઝૂલિયે ૩૫૮
૭૨૨. યા વન કુંજ હિંડોરો ૩૫૮
૭૨૩. ઝૂલન પધારો ચંપાબાગમેં ૩૫૮

: રાગ જેજેવંતી :

૭૨૪. ફૂલી ફિરે વ્રજબાલ ૩૫૯
૭૨૫. માઈ કાંચકો હિંડોરો ૩૫૯
૭૨૬. માઈ આજ તો હિંડોરે ૩૫૯
૭૨૭. માઈ આજ તો ૩૬૦
૭૨૮. પ્યારીકો હિંડોરના હો ૩૬૦
૭૨૯. માઈ ફૂલકો હિંડોરો ૩૬૦

: રાગ ઈમન :

૭૩૦. સેન કામકી લાયો ૩૬૧
૭૩૧. ઝૂલન લાગે હો પિય ૩૬૧
૭૩૨. ઝૂલત દોઉ સુરંગ ૩૬૧

: રાગ નાયકી :

૭૩૩. બૈઠે ઝૂલત દંપતિ ૩૬૨
૭૩૪. દોઉ મિલ ઝૂલત ૩૬૨

: રાગ અડાનો :

૭૩૫. આજ લાલ ઝૂલત ૩૬૩
૭૩૬. હિંડોરો રી વ્રજકે ૩૬૩
૭૩૭. સાવનકી પૂન્યોં મનભાવન ૩૬૩
૭૩૮. રંગ હિંડોરના પ્યારી ૩૬૪
૭૩૯. રાધા જુ ઝૂલત રમકિ ૩૬૪
૭૪૦. ઝૂલી રંગ હિંડોરે ૩૬૪

: રાગ કેદારો :

૭૪૧. ઝૂલત દોઉ કુંજકુટીર ૩૬૪
૭૪૨. સો તૂ રાખ લે રી ૩૬૫
૭૪૩. ઝૂલત નવરંગ સંગ ૩૬૫
૭૪૪. તૂ ચલ રાધિકા ૩૬૫
૭૪૫. હરિ પોઢો ચકડોરે ૩૬૬
૭૪૬. ઝૂલત પ્યારી રંગ હિંડોરો ૩૬૬
૭૪૭. ઝૂલત હે રી લાલ ૩૬૬
૭૪૮. ઝૂલત લાલ ગિરિવરધરન ૩૬૬
૭૪૯. ઓલ્હરી આઈ હો ૩૬૭

: રાગ બિહાગ :

૭૫૦. પિય સંગ ઝૂલી રી ૩૬૭
૭૫૧. રાધાકે રંગભુવન ૩૬૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૭૫૨. ઝૂલત નાગરી નાગર ૩૬૭
૭૫૩. યે દોઉ ઝૂલત હૈં ૩૬૮
૭૫૪. ઝૂલે રી ઝૂલે રી ઝૂલેં ૩૬૮
૭૫૫. સઘન કુંજમેં ઝૂલત ૩૬૮

: રાગ મિશ્ર પીલુ

૭૫૬. સો પ્યારા મોરા મોહન ૩૬૯

: રાગ ખમાયચી :

૭૫૭. ઝુકિ ઝુકિ ઝૂલત ૩૬૯
૭૫૮. ઝુલંદા ગિરિધર ૩૭૦
૭૫૯. સારી સુરંગ બનાઈ ૩૭૦

* પવિત્રાના હિંડોરાનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૭૬૦. પેહેર પવિત્રા બૈઠે ૩૭૦
૭૬૧. પવિત્રા પહેરેં નંદકુમાર ૩૭૦
૭૬૨. પવિત્રા પહેરેં પરમાનન્દ ૩૭૧
૭૬૩. પવિત્રા પેહેરિ હિંડોરે ઝૂલેં ૩૭૧

* હિંડોરે ઝૂલી ઊતરવાનાં પદ *

: રાગ બિહાગ :

૭૬૪. હિંડોરે માઈ ઝૂલત ૩૭૧
૭૬૫. હિંડોરે માઈ ઝૂલિ ઉતરે ૩૭૨
૭૬૬. પાવસ રિતુ આનંદ ભર ૩૭૨

: રાગ ખમાયચી :

૭૬૭. હિંડોરેતેં ઉતરે લાલવિહારી ૩૭૨

* પવિત્રાનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૭૬૮. પવિત્રા પહરત ૩૭૩
૭૬૯. પવિત્રા પહરત ગિરિધર ૩૭૩
૭૭૦. પવિત્રા વિઠ્ઠલેશ પહિરાવે ૩૭૩
૭૭૧. પવિત્રા લાલનકે કંઠ ૩૭૩

* રાખીનાં પદ *

: રાગ સારંગ :

૭૭૨. રાખી બાંધન ૩૭૩
૭૭૩. બહન સુભદ્રા રાખી ૩૭૪
૭૭૪. આજ સલૂનો મંગલ ૩૭૪
૭૭૫. રાખી બાંધત જસોદા ૩૭૪

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* નિત્યનેમ–માહાત્મ્ય–શિક્ષા–વિનતી–દીનતા–આશ્રય–વિરહનાં પદ *

* નિત્યનેમનાં પદ *

: રાગ ગૌરી :

૭૭૬. શ્રી ગોવર્ધનવાસી સાંવરે ૩૭૫
૭૭૭. યસુમતિસુત મોહિ દીજે ૩૭૬
૭૭૮. કૃષ્ણ શ્રીકૃષ્ણ શરણં ૩૭૬
૭૭૯. ઔર કોઊ સમઝે સો સમઝે ૩૭૬
૭૮૦. કૃષ્ણ શ્રીકૃષ્ણ મનમાંહિ ૩૭૭
૭૮૧. વ્રજવાસી જાને રસરીતિ ૩૭૭
૭૮૨. ગોપી પ્રેમકી ધ્વજા ૩૭૭

: રાગ બિહાગ :

૭૮૩. તરહટી શ્રી ગોવરધનકી ૩૭૮

* માહાત્મ્યનાં પદ *

: રાગ બિલાવલ :

૭૮૪. સરન પ્રતિપાલ ગોપાલરતિ ૩૭૮

: રાગ સોરઠ :

૭૮૫. વલ્લભ ચાહે સોઈ કરે ૩૭૯

: રાગ કાન્હરો :

૭૮૬. જે કોઈ જમુના નામ ૩૭૯
૭૮૭. વ્રજભૂમિ મોહની ૩૭૯
૭૮૮. શ્રીમદાચાર્યકે ચરનનખ ૩૭૯
૭૮૯. હરિજનસંગ છિનક ૩૮૦
૭૯૦. જા દિન સંત પાહુને ૩૮૦

: રાગ કેદારો :

૭૯૧. આસરો એક દઢ શ્રીવલ્લભાધીશકો ૩૮૦

: રાગ બિહાગ :

૭૯૨. જો રસ રસિક ૩૮૧
૭૯૩. જા પર કમલાકાન્ત ૩૮૧
૭૯૪. દાસ અનન્ય મેરો ૩૮૧
૭૯૫. જો લૌં હરિ આપુનપોં ૩૮૧
૭૯૬. પરમકૃપાલ શ્રીવલ્લભનંદન ૩૮૨
૭૯૭. હરિરસ વૃન્દાવનતેં ૩૮૨
૭૯૮. મિલવો નેનનહીકો ૩૮૨
૭૯૯. કલિજુગ સબ જુગતેં ૩૮૩
૮૦૦. હમારે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ૩૮૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ
૮૦૧. આયે મેરે નંદનંદનકે ૩૮૩
૮૦૨. ઉત્તમ કુલ અવતાર ૩૮૩
૮૦૩. જિન શ્રીવલ્લભરૂપ ૩૮૪
૮૦૪. જબ લગ જમુના ગાય ૩૮૪
૮૦૫. શ્રી વિઠ્ઠલનાથ બસત ૩૮૪
૮૦૬. બડો ધન હરિજનકો ૩૮૫
૮૦૭. હમ તો વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી ૩૮૫
૮૦૮. વારોં તન મન ૩૮૫
૮૦૯. સબતેં શ્રીવલ્લભનામ ૩૮૫
૮૧૦. વૃન્દાવન એક પલક ૩૮૫
૮૧૧. ભરોસો વલ્લભકો ભારી ૩૮૬
૮૧૨. ભરોસો દઢ ઇન ચરનન ૩૮૬
૮૧૩. શ્રીવિઠ્ઠલનાથ ચંદ ઉગ્યો ૩૮૬

* શિક્ષાનાં–પદ *

: રાગ બિહાગ :

૮૧૪. કિયો ગોપાલકો સબ હોય ૩૮૬
૮૧૫. જે કોઈ શ્રીગોકુલરસ ૩૮૭
૮૧૬. રે મન શ્રીવલ્લભગુન ૩૮૭
૮૧૭. સબ દિન હોત ન એક સમાન ૩૮૭
૮૧૮. ભજન બિન જીવત જૈસે ૩૮૮
૮૧૯. રે મન ચિન્તા ના કર ૩૮૮
૮૨૦. ત્યજ મન હરિવિમુખનકો ૩૮૮
૮૨૧. મન રે તૂ વૃક્ષનકો ૩૮૯
૮૨૨. ગાયો ન ગોપાલ મન ૩૮૯
૮૨૩. ભરોસો શ્રીવલ્લભકો ૩૮૯
૮૨૪. વલ્લભહીકો મોહિ ભરોસો ૩૮૯
૮૨૫. રે મન સમઝ સોચ ૩૯૦
૮૨૬. ગાયો ન ગોપાલ મન ૩૯૦
૮૨૭. મન રે તૂ શ્રીવલ્લભ ૩૯૦
૮૨૮. કહહુ મન શ્રીકૃષ્ણ ૩૯૧
૮૨૯. રે મન મૂરખ જનમ ૩૯૧
૮૩૦. ધન ધન વૃન્દાવનકે વાસી ૩૯૧
૮૩૧. હરિ હરિ છાંડિકે ૩૯૧
૮૩૨. સદા મન શ્રીગોકુલમેં ૩૯૨
૮૩૩. શ્રીવિઠ્ઠલનાથ–નામરસઅમૃત ૩૯૨
૮૩૪. જગમેં સોઈ જીવ બડભાગી ૩૯૨

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* વિનતીનાં પદ *

: રાગ વસન્ત :

૮૩૫. શ્રીવલ્લભ કરુણા કર મોહે ૩૯૩

: રાગ દરબારી કાન્હરો :

૮૩૬. દયાલો બાલોહે ભુદ્દયા ૩૯૩

: રાગ કાન્હરો :

૮૩૭. યહ માંગો હૌં યસોદાનંદન ૩૯૩

: રાગ કેદારો :

૮૩૮. ભૂલ જિન જાય મન ૩૯૪

: રાગ બિહાગ :

૮૩૯. શ્રીવલ્લભ લીજે મોહિ ૩૯૪
૮૪૦. જૈસો હું તૈસો તિહારો ૩૯૪
૮૪૧. શ્રીવલ્લભ ભલે બૂરે ૩૯૫
૮૪૨. વલ્લભ જૈસો હું તૈસોઈ ૩૯૫
૮૪૩. લીજે મોહિ બુલાય ૩૯૫
૮૪૪. શ્રીવલ્લભ કૃપા કીજે ૩૯૬
૮૪૫. શ્રીવિઠ્ઠલજુકે ચરનકમલ ૩૯૬
૮૪૬. દેખોંગે કબ મેરી ઓર ૩૯૬
૮૪૭. શ્રીવલ્લભ લીજે મોહિ ૩૯૬
૮૪૮. વલ્લભ પ્રભુ અતિ દયાલ ૩૯૭

* આસરાનાં પદ *

: રાગ કેદારો :

૮૪૯. ચકઈરી ચલ ચરન સરોવર ૩૯૭
૮૫૦. ભૃંગીરી ભજ સ્યામ ૩૯૮
૮૫૧. સુખનિધિ શ્રીગોકુલ ૩૯૮
૮૫૨. માધો યહ પ્રસાદ હૌં ૩૯૮

: રાગ બિહાગ :

૮૫૩. શ્રીવલ્લભચરન લગ્યો ૩૯૯
૮૫૪. શ્રીવલ્લભ સરનાગત આયો ૩૯૯
૮૫૫. મોહિ બલ હૈ ૩૯૯
૮૫૬. થામેં કહા ઘટેગો ૩૯૯
૮૫૭. શ્રીવલ્લભકે ચરન સરન ૪૦૦
૮૫૮. શ્રીવલ્લભ મહાસિંધુ ૪૦૦
૮૫૯. બિનુ ગોપાલ કોઈ નહીં ૪૦૦
૮૬૦. મન રે સ્યામસોં ૪૦૧

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

૮૬૧. જા મન બસે સ્યામઘન ૪૦૧
૮૬૨. લગે જો વૃન્દાવનકો રંગ ૪૦૧
૮૬૩. પ્રભુ તજ કૌન સનેહી ૪૦૨
૮૬૪. અચંભો ઇન લોગનકો આવે ૪૦૨

* વિરહનાં પદ *

: રાગ બિહાગ :

૮૬૫. ચન્દ લગ્યો દુખ દેના ૪૦૨
૮૬૬. વ્રજકે વિરહી લોગ ૪૦૩

: રાગ કાન્હરો :

૮૬૭. કૌન રસિક હૈ ઇન બાતનકો ૪૦૩

: રાગ સોરઠ :

૮૬૮. હરી તેરી લીલાકી સુધિ ૪૦૩

* પરિશિષ્ટ *

* મગંલા સન્મુખ *

: રાગ રામકલી :

૮૬૯. એક દિન આપુને ખિરકકો ૪૦૪
૮૭૦. નાહિન પરત રી ચિત્ત ચૈન ૪૦૫
૮૭૧. જાન્યો જાન્યો રી સયાન ૪૦૫

* સુઘરાઈનાં પદ *

: રાગ સુઘરાઈ :

૮૭૨. આલી રી આજ કછુ ૪૦૫
૮૭૩. હૌં ભોરી મેરો કાન્હ ૪૦૫
૮૭૪. પરોસન મેરી કાહેકું ૪૦૬

* યમુનાજી–રવિવાર–શૃંગારઔસરામાં *

: રાગ રામકલી :

૮૭૫. જયતિ શ્રી યમુને ૪૦૬
૮૭૬. નમો દેવી યમુને ૪૦૬

* દિપારાનાં *

: રાગ ટોડી :

૮૭૭. નિર્તત રસ દોઊ ૪૦૭

: રાગ ગૌરી :

૮૭૮. નિર્તત મોહન રસિક ૪૦૭

* દધિમંથનનાં *

: રાગ રામકલી :

૮૭૯. અહો દધિ મથત ૪૦૭

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ બિલાવલ :

૮૮૦. મથત દધિ મથની ૪૦૮

* ઘૈયાનાં *

: રાગ બિલાવલ :

૮૮૧. યસોદા મથ મથ ૪૦૮
૮૮૨. તુમકો લાલ કર્યો હૈ ઘૈયા ૪૦૮

* પ્રતિ ઉત્સવ અર્ધસમય *

: રાગ સારંગ :

૮૮૩. ગોપકુલતિલક ઇહ ૪૦૯

* રાધાષ્ટમી *

: રાગ સારંગ :

૮૮૪. રાધિકા જયતિ વૃષભાનુભવને ૪૧૦

: રાગ કાન્હરો :

૮૮૫. માઈ બરસાનો વર સુબસ ૪૧૧

* દાન–ભાદરવા સુદ ૧૦ *

: રાગ સારંગ :

૮૮૬. અબ હો મેરે લલના ૪૧૧

* શૃંગારઓસરા–ભાદરવા સુદ ૧૪ *

: રાગ બિલાવલ :

૮૮૭. વ્રજયુવતિ દેહિ મમ ૪૧૨

* શૃંગાર–આસો સુદ ૧૦ *

: રાગ બિલાવલ :

૮૮૮. લાલ પાગ વામ પાગ ૪૧૩

* શ્રી બાળકૃષ્ણલાલજીનો પાટોત્સવ *

[આસો સુદ ૧૩]

: રાગ પ્રભાતી :

૮૮૯. પધારો કુંકાને પગલે ૪૧૩
૮૯૦. દિવાલી અજવાલી મારે ૪૧૪

* રાસ–આસો વદ ૧ રાજભોગ અર્ધસમય *

: રાગ સારંગ :

૮૯૧. રાસે હરિરિહ વિહિત વિલાસં ૪૧૪

* ભાઈબીજ–શૃંગારઓસરા *

: રાગ કાલિંગરો :

૮૯૨. આનંદની હેલી સોહાગી મારે ૪૧૫

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* ગોપાષ્ટમી–અભ્યંગ *

: રાગ દેવગંધાર :

૮૯૩. હાહા શૃણુ માયા હિ વનં ૪૧૫

* ગોપાષ્ટમી–ગોચારણ *

: રાગ ટોડી :

૮૯૪. ગોચારણ કરણાય ૪૧૬

: રાગ ધનાશ્રી :

૮૯૫. વન્દે શરણાગતભયદં ૪૧૭

: રાગ બિલાવલ :

૮૯૬. પાલય નંદાલયકૃતવાસ ૪૧૮

: રાગ સારંગ :

૮૯૭. સતતં વિચરતિ વૃન્દાવિપિને ૪૧૯

* બળદેવજી–માગસર સુદ ૧૫ રાજભોગમાં *

: રાગ સારંગ :

૮૯૮. અતુલિત પ્રતાપ પરિપૂરન ૪૧૯

* શ્રીમહાપ્રભુજી–શ્રીગુસાંઈજી ઢાઢીલીલા *

: રાગ મારૂ :

૮૯૯. તિહારો ઢાઢી શ્રીલછમનરાજ ૪૨૦
૯૦૦. તિહારો ઢાઢી આયો હો ૪૨૧
૯૦૧. યાચકજન ગોવર્ધનધરકો ૪૨૨

* ભોગી-મંગળામાં *

: રાગ માલકોંસ :

૯૦૨. પ્યારે હૌં બાત કહત ૪૨૪
૯૦૩. ભોરે ભોરે કાન્હ ૪૨૫
૯૦૪. બન ઠન ભોગી ૪૨૫

* ભોગી–રાજભોગમાં *

: રાગ ટોડી :

૯૦૫. લાડીલે લલન ચલો ૪૨૫
૯૦૬. નંદનંદન સદન ૪૨૬

* ભોગી–ભોગ સરે *

: રાગ આસાવરી :

૯૦૭. બાબા આજ ભૂખ ૪૨૬

* મકરસંક્રાંતિ–મંગળા *

: રાગ લલિત :

૯૦૮. તરનિતનયા તીર આવત ૪૨૬

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

* પાપડી ઉત્સવ–પોષ વદ ૯–ઉત્થાપનભોગ *

: રાગ નટ :

૯૦૯. રતનજટિત ગિરિરાજ ૪૨૭
૯૧૦. ધન્ય ધન્ય હરિદાસરાઈ ૪૨૭

: રાગ પૂર્વી :

૯૧૧. છબીલે લાલકી યહે બાનિક ૪૨૭

* સેહરા–મહા વદ ૧૦ *

: રાગ ટોડી :

૯૧૨. માઈ રી નીકે લાગે ૪૨૮

* ધમાર *

: રાગ ગૌરી :

૯૧૩. પરિવા પાન સમાન ૪૨૮

: રાગ સારંગ :

૯૧૪. અરી સુન ડફ બાજે ૪૨૯

* માન–ફાગણ સુદ ૧૧ *

: રાગ કેદારો :

૯૧૫. સઘન કુંજમેં ૪૨૯

* પોઢવાનું–ફાગણ સુદ ૧૧ *

: રાગ બિહાગ :

૯૧૬. નિકુંજમેં પોઢે રસિક ૪૩૦

* હોળી અષ્ટપદી–રાજભોગ અર્ધસમય *

: રાગ ધનાશ્રી :

૯૧૭. વિલસતિ હરિરિહ સરસ હોલિકા ૪૩૦

* હોરી–ખેલ *

: રાગ સારંગ :

૯૧૮. હો મેરે લલના પ્રથમ ૪૩૧

* સેન–ફાગણ સુદ ૧૫ *

: રાગ કલ્યાન :

૯૧૯. અબ હો મનહરન લલા ૪૩૨

* શ્રી મહાપ્રભુજીનાં ઉત્સવનાં પદ *

: રાગ ભૈરવ :

૯૨૦. શ્રીવલ્લભ દેખે મૈં ૪૩૩
૯૨૧. વલ્લભ રસરંગ ભરે ૪૩૩
૯૨૨. વલ્લભ પ્રિયા મિલ કરત ૪૩૩

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

: રાગ દેવગંધાર :

૯૨૩. વલ્લભ ઉઠિ પ્રાતઃકાલ ૪૩૩

: રાગ સારંગ :

૯૨૪. શ્રીવલ્લભ જેંવત ૪૩૪
૯૨૫. વલ્લભ યહ બટછાંહ ૪૩૪
૯૨૬. જયતિ લક્ષ્મણતનુજ ૪૩૪

: રાગ જેજેવંતી :

૯૨૭. માઈ આજ તો વધાઈ છાઈ ૪૩૫

: રાગ કલ્યાન :

૯૨૮. સાયમિહ ભોજયતિ ૪૩૬

: રાગ કાન્હરો :

૯૨૯. વલ્લભલાલ બિચારુ ૪૩૭
૯૩૦. બીરી દેત બનાય બનાય ૪૩૭

: રાગ ઝીંઝોટી :

૯૩૧. નેન કટાચ્છકો બાન ૪૩૭

: રાગ કાન્હરો :

૯૩૨. વલ્લભકે રૂપ પર ૪૩૭

✻ ભક્તમાહાત્મ્યનાં પદ ✻

[નૃસિંહચતુર્દશી]

: રાગ બિલાવલ :

૯૩૩. હરિકે જનકી અતિ ઠકુરાઈ ૪૩૮
૯૩૪. વાસુદેવકી બડી બડાઈ ૪૩૮
૯૩૫. હરિસોં ઠાકુર ઔર ન જનકો ૪૩૯
૯૩૬. હમ ભક્તનકે ભક્ત હમારે ૪૩૯

✻ ગંગાદશમી ✻

: રાગ ભૈરવ :

૯૩૭. મધુમથન મૂત (અષ્ટપદી) ૪૩૯

: રાગ હમીર :

૯૩૮. કૈસે મિલોંરી માઈ ૪૪૦

ક્રમ પદ પૃષ્ઠ

✻ રાજભોગ દર્શન–જેઠ સુદ ૧૧ ✻

: રાગ સારંગ :

૯૩૯. રતિસુખસારે ગતમભિસારે ૪૪૧

✻ જમુનાજલ ગાગર–જેઠ સુદ ૧૪ ✻

: રાગ સારંગ :

૯૪૦. જમુનાજલ ઘટ ભરન ૪૪૨

✻ જેઠ સુદ ૧૫ ✻

: રાગ બિહાગરો :

૯૪૧. આગે ચલ પ્યારી ૪૪૨

✻ સ્નાનયાત્રા પછી રથયાત્રા સુધી સેનનું પદ ✻

: રાગ ભૂપાલી :

૯૪૨. દેખ સખીરી પવન પુરવૈયા ૪૪૨

✻ કસૂંબા છઠ–શૃંગારઓસરા ✻

: રાગ મલ્હાર :

૯૪૩. વિરહે સુન્દર વર્ષાસમયે ૪૪૩

✻ મુકુટ-આષાઢ વદ ૧૧–સેનમાં ✻

: રાગ કેદારો :

૯૪૪. દેખ સખી મોહન મુખ નીકો ૪૪૩

✻ છપ્પનભોગનાં પદ ✻

: રાગ ધનાશ્રી :

૯૪૫. બૈઠી ગોપકુંવરકી પાંત ૪૪૪

: રાગ બિલાવલ :

૯૪૬. શ્રી રાધે જુ પૂછન આઈ ૪૪૪

: રાગ સારંગ :

૯૪૭. શ્રી વૃખભાન પ્રોહિતકો ૪૫૩

: રાગ ધનાશ્રી :

૯૪૮. મહા મહોત્સવ હોત ૪૫૫
૯૪૯. પરમ કુલાહલ હોય ૪૫૭
— જીવનઝરમર ૪૬૨

⁂

॥ શ્રીબાલકૃષ્ણો વિજયતેતમામ્ ॥
॥ શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ ॥
॥ પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલારસસુપૂરિતાય નમઃ ॥
॥ ગીતસંગીતસાગરાય નમઃ ॥

કીર્તનકુસુમાકર

દ્વિતીય ખંડ

✻ વર્ષોત્સવ–કીર્તન ✻

✻ વસન્તપંચમીનાં પદ ✻

[મંગળાથી રાજભોગ સરે ત્યાંસુધી નિત્યનો ક્રમ. મંગળામાં "શિશિર ઋતુકો આગમ" પદ માલકૌંસમાં ગવાય. પછી બીડું મળે ત્યારે ઝાંઝ–પખાવજ સાથે વસન્તનો પ્રારંભ થાય. વસન્તની આલાપચારી પછી અષ્ટપદી અને પછી પંચમીનાં પદો વસન્તમાં ગવાય]

✻ મંગલાદર્શન ✻

[રાગ માલકૌંસ] સિસિર ઋતુકો આગમ ભયો પ્યારી બિદા ભયો હેમન્ત। વિરહિનકે ભાગિનતેં આલી આવત ચલ્યો વસન્ત ॥૧॥ જાહિ દૂતિકે ભવન બસે હો ભાઁવરિ લીને કન્ત। કુંભનદાસ પ્રભુ યા જાડેકો આય ગયો હૈ અન્ત ॥૨॥ ✻ ૧ ✻

* બીડું મળે તે પછી ઝાંઝ-પખાવજ સાથે *

[રાગ વસન્ત] રાધા ગિરિધર વિહરત કુંજન આઈ હો વસંતપંચમી। ઘર-ઘર દ્રુમ પ્રતિ કોકિલા કૂજત મીઠે વચન અમી ॥૧॥ ગાવત તાન તરંગ રંગની ગતિ મૃદંગસોં રાગ જમી। ઇહ વિધ હિલમિલ ગોવિન્દ પ્રભુસોં સબહી ભાઁતિ રમી ॥૨॥ * ૨ *

* ખેલદર્શન *

[આલાપચારી-રાગ વસન્ત] શ્રીગોવર્ધનોદ્ધરણ ધીર લાલ ગાઇયે। શ્રીમદ્‌વલ્લભરાજકુમાર વર ગાઇયે ॥૧॥ શ્રીબાલકૃષ્ણ પ્રભુ લાડિલો નિત ગાઇયે। વ્રજકી જીવનિ વ્રજનિધાન સુખ પાઇયે ॥૨॥ * ૩ *

* ખેલ થાય ત્યારે *

[અષ્ટપદી-રાગ વસન્ત] હરિરિહ વ્રજયુવતીશતસંગે। વિલસતિ કરિણીગણવૃતવારણવર ઇવ રતિપતિમાનભંગે ॥ધ્રુવ॥ વિભ્રમસંભ્રમલોલવિલોચનસૂચિતસંચિતભાવમ્। કાપિ દગંચલકુવલયનિકરૈરંચતિ તં કલરાવમ્ ॥૧॥ સ્મિતરુચિરુચિરતરાનનકમલમુદીક્ષ્ય હરે રતિકંદમ્। ચુંબતિ કાપિ નિતંબવતી કરતલધૃતચિબુકમમંદમ્ ॥૨॥ ઉદ્‌ભટભાવવિભાવિતચાપલમોહનવિધુવનશાલી। રમયતિ કામપિ પીનઘનસ્તનવિલુલિત નવવનમાલી ॥૩॥ નિજપરિરંભકૃતેનુદ્રુતમભિવીક્ષ્ય હરિં સવિલાસમ્। કામપિ કાપિ બલાદકરોદગ્રે કુતુકેન સહાસમ્ ॥૪॥ કામપિ નીવીબંધવિમોકસસંભ્રમલજ્જિતનયનામ્। રમયતિ સંપ્રતિ સુમુખિ બલાદપિ કરતલધૃતનિજવસનામ્ ॥૫॥ પ્રિયપરિરંભવિપુલપુલકાવલિદ્વિગુણિતસુભગશરીરા। ઉદ્‌ગાયતિ સખિ કાપિ સમં હરિણા રતિરસરણધીરા ॥૬॥ સંભ્રમવિભ્રમગલદંચલમલયાંચિતમંગમુદારમ્। પશ્યતિ સસ્મિતમતિવિસ્મિતમનસા સુદશઃ સવિકારમ્ ॥૭॥ ચલતિ કયાપિ સમં સકરગ્રહમલસતરં સવિલાસમ્। રાધે તવ પૂરયતુ મનોરથ મુદિતમિદં હરિરાસમ્ ॥૮॥ * ૪ *

(રવિવાર હોય તો 'હરિરિહ' પછી ગવાય)

[અષ્ટપદી—રાગ વસન્ત] વિહરતિ હરિરિહ સરસવસન્તે। નૃત્યતિ યુવતિજનેન સમં સખિ વિરહિજનસ્ય દુરંતે ॥ધ્રુવ॥ લલિતલવંગલતાપરિશીલનકોમલમલયસમીરે। મધુકરનિકરકરંવિતકોકિલકૂજિતકુંજકુટિરે ॥૧॥ ઉન્મદમદનમનોરથપથિકવધૂજનજનિતવિલાપે। અલિકુલસંકુલકુસુમસમૂહનિરાકુલબકુલકલાપે ॥૨॥ મૃગમદસૌરભરભસવશંવદનવદલમાલતમાલે। યુવજનહૃદયવિદારણમનસિજનખરુચિકિંશુકજાલે ॥૩॥ મદનમહીપતિકનકદંડરુચિકેશરકુસુમવિકાસે। મિલિતશિલીમુખપાટલપટલકૃતસ્મરતૂણવિલાસે ॥૪॥ વિગલિતલજ્જિતજગદવલોકનતરુણકરુણકૃતહાસે। વિરહિનિકૃંતનકુંતમુખાકૃતિકેતકીદંતુ-

રિતાશે ॥૫॥ માધવિકાપરિમલલલિતે નવમાલતિજાતિસુગંધૌ। મુનિમનસામપિ મોહનકારિણિ તરુણાકારણબન્ધૌ ॥૬॥ સ્ફુટદતિમુક્તલતાપરિરંભણમુકુલિતપુલકિતચૂતે। વૃન્દાવનવિપિને પરિસરપરિગતયમુનાજલપૂતે ॥૭॥ શ્રીજયદેવભણિતમિદમુદયતિ હરિચરણસ્મૃતિસારમ્। સરસવસન્તસમયવનવર્ણનમનુગતમદનવિકારમ્ ॥૮॥

* ૫ *

[રાગ વસન્ત] શ્રીપંચમી પરમ મંગલ દિન મદન મહોત્સવ આજ। વસન્ત બનાય ચલી વ્રજવનિતા કરિ પૂજાકો સાજ ॥૧॥ કનકકલસ જલ પૂરિ પઢત રતિ–કામ–મંત્ર રસમૂલ। તા પર ધરી રસાલ મંજરી રાજત પીત દુકૂલ ॥૨॥ ચંદન ચોવા અરગજા મૃગમદ નવકેશર ઘનસાર। નાના કુસુમ ધૂપ નિરાજન વિવિધ ભાઁતિ ઉપહાર ॥૩॥ બાજત તાલ મૃદંગ મુરલિકા બીના પટહ ઉપંગ। સરસ વસન્ત મધુર સુર ગાવત ઉપજત તાન તરંગ ॥૪॥ છિરકત અતિ અનુરાગ મુદિત ગોપીજન મદનગોપાલ। માનહુ સુભગ કનકકદલી મધિ રાજત તરુન તમાલ ॥૫॥ ઇહ વિધિ ચલી ઋતુરાજ વધાવન સકલ ઘોષ આનંદ। હરજીવન પ્રભુ ગોવર્ધનધર જૈ જૈ ગોકુલચંદ ॥૬॥

* ૬ *

[રાગ વસન્ત] આજ સુભગ દિન વસન્તપંચમી જસોમતિ કરત વધાઈ। વિવિધ સુગંધ ઉબટકે લાલન તાતે નીર ન્હવાઈ ॥૧॥ વાગો પાગ બનાય સેત આભૂષન બહોત પહેરાઈ। તનકસી મોરચન્દ્રિકા સિર પર દિસ દાહિની ઢરકાઈ ॥૨॥ ઘરઘરતેં વ્રજવધુ સબ મિલકે નંદપૌરપે આઈ। અંબ મોરકે પુષ્પ–મંજરી કનકકલસ ભર લાઈ ॥૩॥ ચોવા ચંદન ઔર અરગજા કેશર સુરંગ મિલાઈ। પ્રમુદિત છિરકત પ્રાનપિયાસોં અબીર ગુલાલ ઉડાઈ ॥૪॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ ગાવત ગીત સુહાઈ। તન મન ધન ન્યોછાવરિ ડારતી આનંદ ઉર ન સમાઈ ॥૫॥ શ્રીગિરિધર તુમ જુ ચિરજીયો ભક્તનકે સુખદાઈ। શ્રીવલ્લભપદરજપ્રતાપતેં હરિદાસ બલિ જાઈ ॥૬॥

* ૭ *

[રાગ વસન્ત] આયો રિતુરાજ સાજ પંચમી વસન્ત આજ મૌરે દ્રુમ અતિ અનૂપ અંબ રહે ફૂલી। વેલી લપટી તમાલ સેત પીત કુસુમ લાલ ઉડવત સબ સ્યામ ભામ ભ્રમર રહે ઝૂલી ॥૧॥ રજની અતિ ભઈ સ્વચ્છ સરિતા સબ વિમલ પચ્છ ઉડુગનપતિ અતિ અકાસ બરખત રસમૂલી। જતિ સતી સિદ્ધ સાધુ જિત તિત તજિ ભાજે સમાધ વિમલ જટિલ તપસી ભયે મુનિ મન ગતિ ભૂલી ॥૨॥ જુવતિ જૂથ કરત કેલિ સ્યામ સુખદ સિંધુ ઝેલિ લાજલીક દઈ પેલિ પરસિ પગન ફૂલી। બાજત આવજ ઉપંગ બાંસુરી મૃદંગ ચંગ યહ સુખ છીતસ્વામી નિરખિ ઇચ્છા ભઈ લૂલી ॥૩॥

* ૮ *

[રાગ વસન્ત] બન ઠન આઇ સકલ વ્રજલલના ખેલનકો જુ વસન્ત। શ્રીપંચમી પરમ મહોત્સવ પરમ મનોહર ગોકુલકન્ત ॥૧॥ સુભ દિન સુભગ સરોજ પ્રફુલ્લિત ગુંજત ભઁવર સુવાસ। ખેલ મચ્યો નંદઆઁગન અદ્‌ભુત વ્રજજન નંદકુઁવર સુખરાસ ॥૨॥ કેસર કીચ મચી મનિચૌકમેં કેસર કુસુમ સુરંગ। અબીર ગુલાલ ઉડાવતિ ગાવતિ પ્રકટ્યો અંગ અનંગ ॥૩॥ નિજ કરસોં કર દેત પિયનકો સોભા કહા કહિ આવે। સૂરદાસ પ્રભુ સબ સુખ ક્રીડત વ્રજજન અંગ લગાવે ॥૪॥ ✻ ૯ ✻

✻ ઉત્સવભોગ પછી દર્શન ખુલે ત્યારે ✻

[રાગ વસન્ત] કુચ ગડુવા જોબન મૌર કંચુકિ વસન ઢાઁપિ લે રાખ્યો હૈ વસન્ત। ગુન મંદિર અરુ રૂપ બગીચામેં બૈઠી હૈ મુખ જુ લસન્ત ॥૧॥ કોટિ કામ લાવન્ય વિહારી જુ જાહિ દેખેતેં દુઃખ નસન્ત। ઐસે રસિક હરિદાસકે સ્વામી તાહિ ભરન આઈ મુખ હસન્ત ॥૨॥ ✻ ૧૦ ✻

✻ માન ✻

[રાગ વસન્ત] ઐસો પત્ર લિખ પઠ્યો નૃપ વસન્ત। તુમ તજો માન માનિની તુરન્ત ॥ધ્રુવ॥ કાગદ નવ દલ અંબપાત। દ્વાત કમલ મસિ ભ્રમરગાત। લેખની કામકે બાન ચાપ। લિખિ અનંગ સસિ દઈ હૈ છાપ ॥૧॥ મલયાનિલ પઠયો કરિ વિચાર।

વાંચે સુક પિક તુમ સુનો નાર। સૂરદાસ ઇમિ વદત વાન। તૂ હરિ ભજ ગોપી તજિ સયાન ॥૨॥ ✻ ૧૧ ✻

✻ પોઢવાનું ✻

[રાગ વસન્ત] ખેલત ખેલત પોઢી શ્રીરાધે નવલ લાલ ગિરધર પિય સંગ। ચોવા ચંદન ઔર અરગજા ઝારત ફિરત સકલ અંગ અંગ ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ અઘોટી બીના મુરલી તાન તરંગ। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ યહ વિધ ક્રીડત યમુના-પુલિન લજાવત અનંગ ॥૨॥ ✻ ૧૨ ✻

✻ વસંતનાં પદો ✻

✻ જગાવવાનાં ✻

[રાગ વસન્ત] ખેલત વસન્ત નિત પિય સંગ જાગી। સખીવૃન્દ ગોકુલકી સીમા શ્રીગિરિધર–પદરજ અનુરાગી ॥૧॥ નવલ નિકુંજમેં ગુંજત મધુપ પિક વિવિધ સુગંધ છીંટ તન લાગી। કૃષ્ણદાસ સ્વામિની જુવતિજૂથ ચૂડામનિ રિઝવત પ્રાનપતિ રાધા બડભાગી ॥૨॥ ✻ ૧૩ ✻

[રાગ વસન્ત] પ્રાત સમૈ ગિરિધરનલાલકો કરતિ પ્રબોધ જસોદા મૈયા। જાગો લાલ ચિરૈયાઁ બોલીં સુન્દર મેરે કુઁવર કન્હૈયા ॥૧॥ હલધર સંગ લેહો મનમોહન ખેલન જાઉ વૃન્દાવન ધામ। ઋતુ વસન્ત પ્રફુલિત અતિ દેખિયત સુન્દર હૈ કાલિન્દી ઠામ ॥૨॥ જનની વચન સુનત મનમોહન આનંદ

ઉર ન સમાઈ। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ વેગિ ઉઠે જબ જસોદા કંઠ લગાઈ ॥૩॥ * ૧૪ *

* કલેવાનાં *

[રાગ વસન્ત] કરો કલેઊ કહતિ જસોદા સુન્દર મેરે ગિરિધરલાલ। દૂધ દહી પકવાન મિઠાઈ માખન મિસરી પરમ રસાલ ॥૧॥ પાછે ખેલન જાઉ લડૈતે સંગ લેહુ સબ વ્રજકે બાલ। ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા ફૈંટન ભરો અબીર ગુલાલ ॥૨॥ કિયો કલેઊ મનકો ભાયો હલધર સંગ સકલ મિલ ગ્વાલ। કિયો વિચાર ફાગુ ખેલનકો પરમાનંદ પ્રભુ નૈન વિસાલ ॥૩॥ * ૧૫ *

[રાગ વસન્ત] કરો કલેઊ મદનગોપાલ। મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ ભર ભર રાખે કંચનથાલ ॥૧॥ માખન મિસરી સદ્ય જમ્યો દધિ ઓટચો દૂધ અરુ સરસ મલાઈ। આપહુ ખાઓ ગ્વાલ સંગ લેકે પાછે ખેલો સઘન વન જાઈ ॥૨॥ કરત કલેઊ રામકૃષ્ણ દોઊ ઔરહુ સંગ લિયે સબ ગ્વાલ। કરહિ બાત ફાગુ ખેલનકી કૃષ્ણદાસ મનમોહન લાલ ॥૩॥ * ૧૬ *

* મંગલામાં *

[રાગ વસન્ત] ગોવર્ધનકી સિખર ચારુ પૈ ફૂલી હૈ નવ માધવી જાઈ। મુકુલિત ફલ દલ સઘન મંજરી સુમન સુસોભા બહુત હિ માઈ ॥૧॥ કુસુમિત કુંજ પુંજ દ્રુમ વેલી નિર્ઝર ઝરત

અનેકજુ ઠાંઈ। છીતસ્વામી વ્રજયુવતિન-જૂથમેં વિહરત હૈ ગોકુલકે રાઈ ॥૨॥ * ૧૭ *

[રાગ વસન્ત] સાઁચી કહો મનમોહન મોસોં તો ખેલોં તુમ સંગ હૌં હોરી। આજકી રૈન કહાઁ રહે મોહન કહાઁ કરી બરજોરી ॥૧॥ મુખ પર પીક પીઠ પર કંકન હિયે હાર બિન ડોરી। જિયમેં ઔર ઊપર કછુ ઔર ચાલ ચલત કછુ ઔરી ॥૨॥ મોહિ બનાવત મોહન નાગર કહા મોહિ જાનત ભોરી। ભોર ભયે આયે હો મોહન બાત કહત કછુ જોરી ॥૩॥ સૂરદાસ પ્રભુ ઐસી ન કીજે આય મિલો કહા ચોરી। મનમાને ત્યોં કરહુ નંદસુત અબ આઈ હૈ હોરી ॥૪॥ * ૧૮ *

* પલના *

[રાગ વસન્ત] જસોદા નહીં વરજે અપનો બાલ। અપનો બાલ રસિયા ગુપાલ ॥ ધ્રુવ॥ સ્નાન કરન ગઈ જમુનાતીર। કર કંકન અભરન ધરે ચીર। જલપ્રવાહ તન ગઈ મેરી દીઠ। પાછેતેં કાન્હ મલત મેરી પીઠ ॥૧॥ યહ ન અન્ન ખાય પીવત ખીર। યહ કૈતિક ગયો જમુનાતીર। હૌં બારોં ગ્વાલિન તેરો જ્ઞાન। પલના ઝૂલે મેરો બારો કાન્હ ॥૨॥ વૃન્દાવન દેખે તરુન કહાન। ઘર આઈ બૈઠે વ્હૈ સયાન। ઉઠ ચલી ગ્વાલિન જીય ઉપજી લાજ। સૂરદાસ ઐસે હૈ પ્રભુકે કાજ ॥૩॥ * ૧૯ *

[રાગ વસન્ત] બરજો તુમ જસોદા જુ કાન્હા ॥ ધ્રુવ॥

મૈં જમુના જલ ભરન જાત હી મારગ નિકસ્યો આના। બરજત હી મેરી ગાગર ફોરી લે અબીર મુખ સાના ॥ સખી સબ દેતિ હૈ તાના ॥૧॥ મેરો લાલ પલનામેં ઝૂલે બાલક હૈ નાદાના। એ કા જાને રસકી બતિયાઁ કા જાને ખેલ જહાઁના ॥ કહા તુમ ભૂલી ગ્યાના ॥૨॥ તુમ સાઁચી તુમરો સુત સાઁચો હમહીં કરત બહાના। સૂરદાસ વ્રજવાસિન ત્યાગે વ્રજસો અનત ન જાના ॥ કરો અપનો મનમાના ॥૩॥ ✻ ૨૦ ✻

✻ રાજભોગ આવે ✻

[રાગ વસન્ત] રિંગન કરત કાન્હ આઁગનમેં કર જુ લિયે નવનીત। સોભિત નીલ જલદ તન સુન્દર પેહેરે ઝગુલી પીત ॥૧॥ રુનઝુન–રુનઝુન નૂપુર બાજે ત્યોં પગ ઠુમક ધરે। કટિ કિંકિની કલરવ જુ મનોહર સુનિ કિલકાર કરે ॥૨॥ દુલરી કંઠ કનક દૂલ કાનન દિયો કપોલ દિઠૌના। ભાલ વિસાલ તિલક ગોરોચન અલકાવલિ અલિ–છૌના ॥૩॥ લટકન લટક રહ્યો ભ્રુવ ઉપર કુલહ સુરંગ બની। સિંઘદ્વારતેં ઉઝક–ઉઝક છબિ નિરખત હૈ સજની ॥૪॥ નંદનંદન ઉન તન ચિતવત હિ પ્રેમમગન મન આઈ। કંચનથાર સજિ ઘર ઘરતેં બહુ વિધ ભોજન લાઈ ॥૫॥ મનિમંદિર મૂઢા પૈ સુંદરી અપને વસન બિછાવે। બાલકૃષ્ણુકો જો રુચિ ઉપજે અપને હાથ જિમાવે ॥૬॥ જલ અચવાઇ વદન જુ પોંછત બીરી દેત

સુધારી। હિયે લગાઇ વદન ચુંબન કરિ સરવસુ ડારતિ વારી ॥૭॥ નૈનન અંજન દે લાલનકે મૃગમદ ખોર કરે। સુરંગ ગુલાલ લગાઇ કપોલન ચિબુક અબીર ભરે ॥૮॥ ચોવા ચંદન છિરક અબીર જુ ગુલાલન ફેંટ ભરાઈ। તનક–તનક સી મોહનકો ભર દેત કનક પિચકાઈ ॥૯॥ આપુસ માંઝ પરસ્પર છિરકત લાલન પૈ છિરકાવે। ન્હેની–ન્હેની મૂઠ ભરાઇ રંગનસોં સૈનન નૈન ભરાવે ॥૧૦॥ નિરખ-નિરખ ફૂલાત નંદરાની તન મન મોદ ભરી। નિત પ્રતિ તુમ મેરે ઘર આવો માનો સુફલ ઘરી ॥૧૧॥ દેત અસીસ સકલ વ્રજવનિતા જસુમતિ ભાગ તિહારો। કોટિ વરિસ ચિરજીયો યહ વ્રજ જીવન પ્રાન હમારો ॥૧૨॥ ✻ ૨૧ ✻

✻ બીરીના ભાવનું ✻

[રાગ વસન્ત] એક બોલ બોલો નંદનંદન તો ખેલોં તુમ સંગ। પરસો જિન કાહુકો પ્યારે આન અંગના અંગ ॥૧॥ બરજત હોં બીરી કાહૂકી જસુમતિસુત જિન લેહુ। પરિરંભન આલિંગન ચુંબન નેન સેન જિન દેહુ ॥૨॥ મેરે ખેલ બીચ કોઊ ભામિની આઇ લાલકો ભરિહેં। પ્રાનનાથ હોં કહે દેતિ હોં મોપે સહી ન પરિહેં ॥૩॥ પ્રભુ મોહિ ભરેં ભરોં હોં પ્રભુકો ખેલો કુંજવિહારી। અગ્ર–સ્વામી સોં કહતિ સ્વામિની રંગ ઉપજેગો ભારી ॥૪॥ ✻ ૨૨ ✻

* રાજભોગ સાન્નિધ્યમાં *

[રાગ વસન્ત] ગિરિધરલાલકી બાનિક ઊપર આજ સખી તૃન ટૂટે રી। ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા પિચકાઇન રંગ છૂટે રી ॥૧॥ લાલકે નેન રગમગે દેખિયત અંગ અનંગ જુ લૂટે રી। કૃષ્ણદાસ ધનિ ધન્ય રાધિકા અધર–સુધારસ ઘૂંટે રી ॥૨॥

* ૨૩ *

[રાગ વસન્ત] અરુન અબીર જિન ડારો હો લાલન દુખતિ આઁખ હમારી। કાલહિ ગુલાલ પર્યો આઁખિનમેં અજહુ ન ભઈ પિય સારી ॥૧॥ સબ સખિયન મિલિ મતો મત્યો હૈ અબકી બેર પિય દેહુ ગારી। હા હા ખાત તેરે પૈયાઁ પરત હોં અબ હોં ચેરી તિહારી ॥૨॥ હિલમિલ ખેલો હો પિય હમસોં માનો સીખ હમારી। ધોંધીકે પ્રભુ તુમ બહુનાયક નિસદિન રહત હંકારી ॥૩॥

* ૨૪ *

[રાગ વસન્ત] ખેલી ખેલી હો લડૈતી રાધે હરિકે સંગ વસન્ત। મદનગોપાલ મનોહર મૂરતિ મિલ્યો હૈ ભાવતો કન્ત ॥૧॥ કૌન પુન્ય તપકો ફલ ભામિની ચરનકમલ અનુરાગ। કમલનૈન કમલાકો વલ્લભ તુમકો મિલ્યો સુહાગ ॥૨॥ યહ કાલિન્દી યહ વૃન્દાવન યહ તરુવરકી પાતિ। પરમાનન્દ સ્વામી સંગ ક્રીડતિ દ્યોસ ન જાની રાતિ ॥૩॥

* ૨૫ *

[રાગ વસન્ત] છિરકત છીંટ છબીલી રાધે ચંદન ભર ભર બોરી રે। અબીલ ગુલાલ વિવિધ રંગ સોંધો લોચન ભર ગઈ રોરી રે ॥૧॥ સરબસ બસ કિયો રસિક કુમારી પ્રેમ ફંદ હિંડોરી રે। સૂર પ્રભુ ગિરિધનલાલકો દે રહી પ્રાન અઁકોરી રે ॥૨॥

* ૨૬ *

[રાગ વસન્ત] રતનજટિત પિચકાઈ કર લિયે ભરન લાલકો ભાવે રી। ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા વિવિધ બૂંદ બરખાવે રી ॥૧॥ કબહુઁક કટિ પટ બાંધ નિસંક વ્હૈ લે નવલા જુ સિધાવે રી। માનો સરદ ચન્દ્રમા પ્રકટ્યો વ્રજમંડલ–તિમિર નસાવે રી ॥૨॥ ઉડત ગુલાલ પરસ્પર આઁધી રહી ગગન લૌં છાઈ રી। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલ છબિ મોપૈ બરની ન જાઈ રી ॥૩॥

* ૨૭ *

[રાગ વસન્ત] લાલ ગુપાલ ગુલાલ હમારી આઁખિનમેં જિન ડારો જૂ। વદન ચન્દ્રમા નૈન ચકોરી ઇન અંતર જિન પારો જૂ ॥૧॥ ગાઓ રાગ વસન્ત પરસ્પર અટપટે ખેલ નિવારો જૂ। કુંકુમ રંગસોં ભર પિચકારી તકિ નૈનન જિન મારો જૂ ॥૨॥ બંક–વિલોચન દુખકે મોચન ભરકે દષ્ટિ નિહારો જૂ। નાગરી–નાયક સબ સુખદાયક કૃષ્ણદાસકો તારો જૂ ॥૩॥ * ૨૮ *

[રાગ વસન્ત] સ્યામ સુભગ તન સોભિત છીંટેં નીકી લાગે ચંદનકી। મંડિત સુરંગ અબીર કુમકુમા અરુ સુદેશ રજ વંદનકી ॥૧॥ કુંભનદાસ મદન તનમન બલિહાર કિયો નંદ-

નંદનકી । ગિરિધરલાલ રચી વિધિ માનો યુવતિ-જન-મન ફંદનકી ॥૨॥

* ૨૯ *

[રાગ વસન્ત] સહજ પ્રીતિ ગોપાલેં ભાવે। મુખ દેખે સુખ હોય સખીરી પ્રીતમ નેનસોં નેન મિલાવે ॥૧॥ સહજ પ્રીતિ કમલ ઔર ભાનેં સહજ પ્રીતિ કમોદની ચંદેં। સહજ પ્રીતિ કોકિલા વસન્તેં સહજ પ્રીતિ રાધા નંદનંદે ॥૨॥ સહજ પ્રીતિ ચાતકજુ સ્વાતેં સહજ પ્રીતિ ધરની જલધારેં। મન ક્રમ વચન દાસ પરમાનંદ સહજ પ્રીતિ કૃષ્ણઅવતારેં ॥૩॥

* ૩૦ *

[રાગ વસન્ત] નવલ વસન્ત નવલ વૃન્દાવન નવલ હી ફૂલે ફૂલ। નવલ હી કાન્હ નવલ બની ગોપી નિર્તત એક હી તૂલ ॥૧॥ નવલ ગુલાલ ઉડે રંગ બૂકા નવલ વસન્ત અમૂલ। નવલ હી છીંટ બની કેસરકી મેટત મન્મથ–શૂલ ॥૨॥ નવલ હી તાલ પખાવજ બાજત નવલ પવનકે ઝૂલ। નવલ હી બાજે બાજત શ્રીભટ કાલિન્દીકે કૂલ ॥૩॥

* ૩૧ *

[રાગ વસન્ત] ગોપીજનવલ્લભ જય મુકુંદ । મુખ મુરલીનાદ આનન્દકન્દ ॥ધ્રુવ૦॥ જય રાસરસિક રવની અવેસ સિખિન સિખંડ વિરાજે કેસ । ગુંજા વનધાતુ વિચિત્ર દેહ દરસન મનહરન બઢાવે નેહ ॥૧॥ જય સુંદર મંદિર ધરન ધીર વૃંદાવન વિહરત ગોપવીર। વનિતા શતજૂથ હૈં પરમ ધામ

લાવન્ય કલેવર કોટિ કામ ॥૨॥ જય જય વૈજન્તી બની માલ જય કમલ અરુન લોચન વિશાલ। કુંડલમંડિત ભુજ દંડ મૂલ હૈ નૃત્ય કરત કાલિંદી કૂલ ॥૩॥ જય જય પુલકિત જુ ખગ મરાલ સુર નર મુનિ ધ્યાની ધ્યાન ટાલ। સારસ અરુ પિક મૂર્છિત સુતાન મુનિ દેખ થકિત ભયે સુરવિમાન ॥૪॥ જય જય શ્રીકૃષ્ણ કલાનિધાન કરુનામય યદુકુલ–જલજભાન। ભગવન્ત અનંત ચરિત્ર તાર કહે માધોદાસ મન મગન તાન ॥૫॥

* ૩૨ *

[રાગ વસન્ત] અબ જિન મોહિ ભરો નંદનંદન હોં વ્યાકુલ ભઈ ભારી। કહત હી કહત કહ્યો નહીં માનત દેખે નયે ખિલારી ॥૧॥ કાલ્હિ ગુલાલ પર્યો આઁખિનમેં અજહુઁ પીર ન ગઈ સારી। પરમાનંદ નંદકે આઁગન ખેલત વ્રજકી નારી ॥૨॥

* ૩૩ *

[રાગ વસન્ત] દેખિયત લાલ લાલ દગ ડોરે। કાકે સંગ ખેલે હો વસન્ત કરિ નિહોરે ॥૧॥ સજલતાઈ પ્રગટ માનોં કુંકુમ રસ બોરે। અરુનતાઈ ભઈ ગુલાલ વંદન સિત છોરે ॥૨॥ અંજન છબિ લગત માનોં ચોવા છબિ ચોરે। વરુની માનોં નૂતન પલ્લવ અધર ભયે સિધોરે ॥૩॥ કબહુ રસમત્ત નાચત દોઉ કટાચ્છ કોરે। ગાન સુરતિ ભઈ માનોં વિવિધ તાન તોરે ॥૪॥ દેખિયત અતિ સિથિલતાઈ માનોં ઝકઝોરે। કાહેકૂ

કહત કછુ જાને મન મોરે ॥૫॥ સન્મુખ વ્હૈ કબહુ ચખ ફેરી જાત લજોરે। રસિક પ્રીતમ મેરે તુમ આયે કાકે ભોરે ॥૬॥ *૩૪*

[રાગ વસન્ત] છીંટ છબીલી તનસુખ સારી પ્યારી પહરે સોહે। નવલ લાલ રસરૂપ છબીલો નિરખત મન્મથ મોહે ॥૧॥ કેલિ–કલારસ કુંજભવનમેં ક્રીડત અતિ સુખ હોહે। હરિદાસકે સ્વામી શ્યામા કુંજવિહારી ઉપમાકો કહિયે કોહે ॥૨॥ *૩૫*

* વધાઈના દિવસોમાં *

[રાગ વસન્ત] ખેલત વસંત વર વિઠ્ઠલેશ મિલ રસિક લાલ ગોવર્ધનેશ ॥ધ્રુવ॥ મૃગમદ કપૂર કેસર સુરંગ। અતિ સોંધે સાને કુસુમ રંગ। દોઉ ભર પિચકાઈ અતિ ઉમંગ। તકિ ભરત પરસ્પર સુભગ અંગ ॥૧॥ ભર નવ અબીર નૌતન ગુલાલ। અરગજા લગાવત લલિત ગાલ। દોઉ હઁસત લસત આનંદ ખ્યાલ। પેહેરાવત સુવન સુગંધમાલ ॥૨॥ ચંમેલી ફુલેલ સુ રાયબેલિ। મચ્યો ખેલ અતિહિ રંગ રેલિ। સબ ગોકુલ સૌરભ રહ્યો ફેલિ। મધુમત્ત મધુપ રસ રહ્યો ઝેલિ ॥૩॥ તહઁ બાજત ચંગ મૃદંગ તાલ। સુર મિલત મુરલી ગાવે ગુપાલ। વ્રજજન રીઝે જિય અતિ રસાલ। સુખ દેત સબન ગિરિધરનલાલ ॥૪॥ * ૩૬ *

[રાગ વસંત] ખેલત વસંત વલ્લભકુમાર। સોભા સમુદ્ર બાઢચો અપાર। શ્રીગિરિધર ગિરિધરનનાથ। ભર રંગ કનક પિચકાઈ હાથ ॥૧॥ ગોવિંદ બાલકૃષ્ણજી સંગ। છિરકત ડારત બહુ ભાઁતિ રંગ। રસ ખેલત ખેલ શ્રી ગોકુલનાથ। કેસરી રંગ સોહત પાગ જુ માથ ॥૨॥ રઘુપતિ જદુપતિ અતિ સુદેશ। ઘનસ્યામ સુભગ સુંદર સુવેસ। કલ્યાણરાય લીલા-રસાલ। મુરલીધર દામોદર કૃપાલ ॥૩॥ ગોપીનાથ બાલક વિનોદ। સેવકજન નિરખત મન પ્રમોદ। ગોકુલ પરમ સુદેશ ધામ। મિલ ગાવત ગીત વિચિત્ર વામ ॥૪॥ બાજત મૃદંગ મુખ ચંગ રંગ। બીના કઠતાલ પિનાક ઉપંગ। કેસર ચોવા મૃગમદ ફુલેલ। વ્રજ-ભામિની છિરકતિ રેલપેલ ॥૫॥ ઝોરી ભર-ભર ઉડવત ગુલાલ। મુખ બોલત હો હો હોરી ગ્વાલ। યહ સુખ સોભા કહી ન જાય। જન દાસ નિરખ બલિહારી જાય ॥૬॥ * ૩૭ *

[રાગ વસન્ત] બન્દો પદપંકજ નંદલાલ। જે ભવતારન પૂરન કૃપાલ ॥ધ્રુવ॥ ચિંતત હી જુ બુધિ વિસાલ। કૃપા કરન અરુ દીનદયાલ। સદા બસો મેરે હિય માંય। કુઁવર માધુરી ચિતહી ધાય ॥૧॥ તિમિરહરન સુખકંદ આનંદ। મુનિવંદન જુ આનંદકંદ। સ્યામ મુકુટમનિ કમલનૈન। છબિ સમૂહ પૈ લજ્જિત મૈન ॥૨॥ ગોકુલપતિ ગુન નાહિન પાર। નંદસુવન સુમિરોં ઉદાર। નિગમ અગમ સબ ઓઘસાર। સોઈ વૃંદાવન પ્રકટચો વિહાર ॥૩॥ ઋતુ વસંત પહિલોજુ સમાજ। જહઁ યુવતિજન સજિ જુ સાજ। મુદિત ચલે જુ તહઁ સુર સ્યામ।

બસંત બધાવનકો નંદધામ ॥૪॥

* ૩૮ *

[રાગ વસન્ત] વંદોં પદપંકજ વિઠ્ઠલેશ। શ્રીવલ્લભકુલદીપક સુદેશ ॥૧॥ જિનકી મહિમા જુ કહેં ઉદાર। અતિજસ જુ પ્રગટ કિયો સંસાર ॥૨॥ અનુસરન નીચ જે તજિ વિકાર। તિન ભવનિધિ તરત ન લગત વાર ॥૩॥ કરિ સાર અરથ ભાગવત પ્રમાન। કિયે ખંડન જુ પાખંડ આન ॥૪॥ બાંધી મર્યાદા સબ વેદ માન। જન દીન ઉદ્ધરન સુખનિધાન ॥૫॥ તિહિ વંસ સદા આનંદ દેન। શ્રીપુરુષોત્તમ સબ સુખકે એન ॥૬॥

* ૩૯ *

* ભોગ આરતીમાં *

[રાગ વસન્ત] હરિ જુ કે આવનકી બલિહારી। વાસર ગતિ ઠાડી દેખત હૈ પ્રેમમુદિત વ્રજનારી ॥૧॥ ઋતુ વસન્ત કુસુમિત વન રાજત મધુપવૃન્દ જસ ગાવે। જે મુનિ આય રહત વૃન્દાવન સ્યામ મનોહર ભાવે ॥૨॥ ભેખ વિચિત્ર બન્યો હૈ મોહન ગુંજા મનિ ઉર હાર। મોરપિચ્છ સિર મુકુટ બિરાજત નંદકુમાર ઉદાર ॥૩॥ ઘોષ પ્રવેશ કિયો હૈ ઇહિ વિધિ ગોરજમંડિત દેહ। પરમાનંદદાસ હિત કારન જસુમતિ નંદ સનેહ ॥૪॥

* ૪૦ *

* શયનસમય *

[રાગ વસન્ત] આજ કછુ દેખિયત ઔરહી બાનિક

પ્યારી તિલક આધો મોતી મરગજી મંગ। રસિક કુઁવર સંગ અખારે જાગી સજની અધર સૂખે નિસિ બજાવત ઉપંગ ॥૧॥ નવ નિકુંજ રસમંડપમેં નૃત્યભૂમિ સાજિ સેજ સુરંગ। તા પર વિવિધ ભાઁતિ કલ કૂજિત સખી સુનત સ્રવન બન થકિત કુરંગ ॥૨॥ કૃષ્ણદાસ પ્રભુ નટવર નાગર રચત નયન રતિપતિ વ્રતભંગ। મોહનલાલ ગોવર્ધનધારી તોહિ મિલન ચલિ નૃત્યકા અનંગ ॥૩॥

* ૪૧ *

[રાગ વસન્ત] તેરે નેન ઉનીદે તીન પ્રહર જાગે કાહેકો સોવત અબ પાછલી નિસા। કછુ અલસત બીચ પક્ષ્મ લાગત સ્રાપત નિમિ જાય અધિક રિસા ॥૧॥ ગિરિધર પિયકે વદન સુધાનિધિ પાન કરત નહીં જાત તૃષા। એતે કહત હોય જિન પ્રગટિત રતિ-રસ-રિપુ રવિ ઇંદ્ર દિસા ॥૨॥ ભુવ મુખજોતિ નિરખત નભ ઉડુપતિ મગન હોત ક્ષાર જલધિ ખિસા। કૃષ્ણદાસ બલિ બલિ વૈભવકી નવ નિકુંજ ગ્રહ મિલત મિસા ॥૩॥ *૪૨*

* આશિષનું *

[રાગ વસન્ત] ખેલ ફાગ અનુરાગ ઉમગ ગોપીજન દેત અસીસ। રસિકનકી રસરાસ શ્રી ગિરિધર જીયો કોર બરીસ ॥૧॥ ફિર આઈ ખેલનકે કારન અબલા જુર દસ વીસ। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારી જૈ જૈ શ્રી ગોકુલકે ઈશ ॥૨॥

* ૪૩ *

❋ ધમારનાં પદ ❋

❋ હોરીડંડારોપણ ❋

[મહા સુદ (વ્રજ મહા સુદ) ૧૫]

[મહા સુદ પૂનમે હોરીડાંડો રોપાય એ પછી ધમારનો પ્રારંભ થાય. એ દિવસથી આસાવરી, ટોડી, ધનાશ્રી, સુઘરાઈની ધમાર ગવાય. સેનમાં કલ્યાણ, કાન્હરાની ધમાર ગવાય. હોરીડાંડો સાંજે રોપાવાનો હોય તો સવારે વસન્ત ગવાય. સાંજે હોરીડાંડો રોપાયા પછી ધમારનો પ્રારંભ થાય.]

❋ હોરીડાંડો રોપવા જાય ત્યારે ❋

[રાગ કાફી] તુમ ચલો સબૈ મિલ જાઁયજુ ખેલન હોરિયાઁ। અપની અપની સુરંગ ચૂનરી મોતિન માઁગ ભરોરિયાઁ ॥૧॥ થરહરાત અધરન પર મોતી અંગિયા કેસર બોરિયાઁ। ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા ભર-ભર દેત કમોરિયાઁ ॥૨॥ અંગસોં અંગ ગુલાલ વિરાજત ભલી બની યહ જોરિયાઁ। કેહરી લંક નિતંબ વિરાજત ગજ ગતિ ચાલ ચલોરિયાઁ ॥૩॥ પિચકાઈ મોહન પર ડારત વિહઁસી ઘૂંઘટ ખોલિયાઁ। બાજત તાલ મૃદંગ ઔર ડફ પઢ-પઢ બોલત બોલિયાઁ ॥૪॥ નયન આઁજ મુખ માઁડ સ્યામકો સબ મિલ કરત કલોરિયાઁ। સૂરદાસ પ્રભુ સબ સુખ ક્રીડત વિહરત વ્રજકી ખોરિયાઁ ॥૫॥ ❋ ૪૪ ❋

❋ મંગલાદર્શન ❋

[રાગ બિભાસ] અનોખી હોરી ખેલન લાગે। મિસ હિ મિસ રંગ ભરત સાઁવરો કછુ સોવત કછુ જાગે ॥૧॥ લાલ ગુલાલ લિયે કર લલના નંદનંદન અનુરાગે। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ બને હૈં મરગજે વાગે ॥૨॥ ❋ ૪૫ ❋

❋ શૃંગાર ઔસરા ❋

[રાગ બિલાવલ] શ્રીલક્ષ્મનકુલ ગાઇયે શ્રીવલ્લભસુવન સુજાન। લાલ મનમોહના હો। ગુણનિધિ ગોપીનાથ જુ નિર્ગુન તેજનિધાન ॥ લાલ મનમોહના હો ॥૧॥ પુરુષોત્તમ આનંદમેં શ્રીવિટ્ઠલ વ્રજકે ભૂપ। કોટિ મદન વિધુ વારને મુખ સોભા સુખ રૂપ ॥૨॥ ભૂતલ દ્વિજ વપુ ધારિકે શ્રુતિપથ કિયો પ્રચંડ। મારગ પુષ્ટિ પ્રકાસિકે માયામત કિયો ખંડ ॥૩॥ શ્રીગિરિધર ગુન આગરે પૂરન પરમાનંદ। રાજસિરોમનિ લાડીલે કરુનામય ગોવિન્દ ॥૪॥ બાલકૃષ્ણ મુખચન્દ્રમા પંકજનૈન વિસાલ। વલ્લભ ગોકુલનાથ જુ પ્રિય નવનીત દયાલ ॥૫॥ શ્રીપતિ શ્રીરઘુનાથ જુ જગજીવન અભિરામ। રૂપરાશિ જદુનાથ જુ કમલા પૂરન કામ ॥૬॥ નવકિસોર ઘનસ્યામ જુ અંગ અંગ સુખદાય। બાલક સબ બ્રહ્મ જાનિકે વેદ વિમલ જસ ગાય ॥૭॥ વૃન્દા વિપિન સુહાવનો વ્રજલીલા સુખસાર। માનિકચન્દ પ્રભુ સર્વદા ગોકુલ કરત વિહાર ॥૮॥ ❋ ૪૬ ❋

❋ રાજભોગ આવે ❋

[રાગ બિલાવલ] આનન્દરાય ખેલે ફાગ સો હો હો હોરી આઈ। લાલ ગિરધરકે કાજ અપને ગૃહ ન્યોત બુલાઈ ॥૧॥ કો યાકો આદર દૈહે કો યાકો બૈઠન કેહે। જસુમતિ આદર દૈહે ફૂલ દે બૈઠન કહૈ ॥૨॥ કાસોં રાચી આન તો કાકે સંગ

ખેલિહે। ગિરિધર રાચી આન તો દાઊ સંગ ખેલિહે ॥ ૩ ॥ ડાંડો રોપન ચલે નંદ અરુ ગિરિવરધારી। બાજે બહોત બજાવત તાલ પખાવજ થારી ॥ ૪ ॥ નદી જમુનાકે તીર જાય રોપી હૈ હોરી। કુઁવર ધરી બનાય સબન તા પાછે જોરી ॥૫॥ કર પૂજા અરુ પાય લાગ પરકમ્મા દીની। વિપ્રન વેદ પઢાય બૈઠ સબ હિ વિધિ કીની ॥૬॥ ખેલત હૈ નંદલાલ કમલ કરમેં ગહિ લીને। સુંદરી લઈ હૈ બુલાય રહસિ ઉનકે કર દીને ॥૭॥ અબીર ગુલાલ ઉડાવત હૈ વ્રજરાનીકે લાલા। સુન્દર મુખ ઝલકત પહિરે ઉર ફૂલનમાલા ॥૮॥ કેસર સોંધે ભીંજી પહરે ઝૂમક સારી। ગિરિધર પિય સંગ ખેલે ઘોષ સકલ વ્રજનારી ॥૯॥ હોરી ધરિ ઘર આયે નંદરાય વ્રજવાસી। ગોપી ગ્વાલ સબ ભીને અરુ લાલન સુખકારી ॥૧૦॥ રાની જૂ દેખ સિહાય કરત નોછાવર ભારી। ધન્ય જન્મ કરિ માન્યો વારતિ નૌતન સારી ॥૧૧॥ ચન્દ્રાવલી રાધા જુ દેખ ભીંજ રહી રસ હિયે। એકો પલ નહીં છાઁડત ડોલત લાલન લિયે ॥૧૨॥ યહ જો બડો ત્યોહાર તો નિત નિત તુમ હી આવો। સકલ ઘોષકે રાય નંદ ગિરિધારી કહાવો ॥૧૩॥ ચિરજીયો વ્રજરાજ દેખ ઢોટન સુખ પાવો। શ્રી વિટ્ઠલ ગિરિધરકો હઁસિ-હઁસિ ફાગુ ખિલાવો ॥૧૪॥

* ૪૭ *

* રાજભોગ દર્શન *

[રાગ બિલાવલ] બંદો મુનસાઈ નંદકે જુવતી ઝંડા કૈસે લેહો જુ। યે સબ સુંદરી ઘોખકી ક્યોં પરિરંભન દેહો જુ ॥૧॥ ફાગુન માસ દેત ફગુવા અતિ ક્રીડા રસ ખેલો જુ। તનકી ગતિ ઔરે ભઈ બોલી ઠોલી મેલો જુ ॥૨॥ કાહેકો અકુલાત હો હમ મનકો ભાયો કરિહે જુ। હોં ભૈયા બલદેવકો પૃથક-પૃથક કરિ ધરિહે જુ ॥૩॥ પાઁચ સખી મિલિ એક વ્હૈ બીચ ઝંડા રોપ્યો જુ। ફરહર રતિપતિ ઊપરે બહુત નગન જટ ઓપ્યો જુ ॥૪॥ સુનો પિયા સાઁચી કહું જો તુમ્હરે જિય ભાવે જુ। અપને છલબલ પ્રેમકે જીતે સો કહા પાવે જુ ॥૫॥ હમ સમેત સબ તાહીકો યામેં કહા કછુ લાલો જુ। અબ જીતો તો જાનિહે પાન ધરે પ્રતિપાલો જુ ॥૬॥ પટહ નિશાન મૃદંગસોં દુહુ દિસ દુંદુભિ બાજે જુ। ઇત જુવતિ બરજોરમેં ઉત સ્યામ સખન સંગ ભ્રાજે જુ ॥૭॥ ગાવે ચૈત સુહાવને બિચ-બિચ મીઠી ગારી જુ। ચંગ ઉપંગ મધુર મુરલી રાગ મિલ્યો કરતારી જુ ॥૮॥ કેસર કુંકુમ ઘોરિકે નવકિસોર પૈ ધાઈ જુ। નાયક ઘેરી નાયકા ચોલી વસન રંગાઈ જુ ॥૯॥ કાહુસોં મિલવત સૈન દે કાહુસોં મિલવત બોલી જુ। કાહુકો પરિરંભન દૈ કાહુકી ઝટકત ચોલી જુ ॥૧૦॥ રબકિ રંગીલી રાધિકા પીતાંબર ગહિ ઝટક્યો જુ। હો હો હો કહિ સુન્દરી ગહિ કરસોં કર પટક્યો જુ ॥૧૧॥ ઉત વર સુન્દર લાડીલો ઇત વૃષભાનકિસોરી જુ। ઇત પિચકાઈ ઉત પિચકા પિય સનમુખ લે દોરી જુ ॥૧૨॥ સુરંગ ગુલાલ અબીરસોં વ્યોમ રસાવલ છાયો જુ। રસમેં નાયક નાયિકા કરત આપ

મન ભાયોજુ ॥૧૩॥ ગુલાલ જંગાલી છબિ રાજહિ દંપતિ પ્રેમ પ્રસંસા જુ। ઉપમાકો કોઊ નહીં ક્રીડત હંસી હંસા જુ ॥૧૪॥ ઝંડા લિયો ઔર રસ કિયો પ્રાનપિયા રસ પેખ્યો જુ। ગિરિધર ક્રીડા નિત નઈ સગુનદાસ રસ લેખ્યો જુ ॥૧૫॥

❊ ૪૮ ❊

❊ ભોગ-સંધ્યા ❊

[રાગ ગૌરી] ઋતુ વસન્ત સુખ ખેલિયે હો આયો ફાગુન માસ। હોરી ડાંડો રોપિયો સબ વ્રજજન મન ઉલ્લાસ ॥ ગોકુલકે રાજા ॥૧॥ રજનીમુખ વ્રજ આઇયો ગોધન ખિરક મંઝાર। સખા નામ સબ બોલિકે ઘર ઘરતેં દેતબ ગાર ॥૨॥ બડે ગોપ વૃષભાનકે આયે સબ મિલ પૌરી। સ્રવન સુનત પ્યારી રાધિકા ચઢી ચિત્રસારી દૌરી ॥૩॥ ઉઝકિ ઝરોખા ઝાંકિયો દોઉન મન આનન્દ। ઐસી છબિ તબ લાગિયો નિકસ્યો ઘટાતેં ચંદ ॥૪॥ વાસર ખેલ મચાઇયો નેરે આયો ફાગ। ઝૂમક ચેતવ ગાવહી મનમોહન ગૌરી રાગ ॥૫॥ નરનારી ઇકઠે ભયે ઘોષરાય દરબાર। ચહુઁદિસતેં સબ દૌરિયો ભૂષન વસન સિંગાર ॥૬॥ અગનિત બાજે બાજહી રુંઝ મુરઝ નિસાન। ડફ દુંદુભિ અરુ ઝાલરી કછુવ ન સુનિયત કાન ॥૭॥ પિચકાઈ કર કનકકી અરગજા કુંકુમ ઘોર। પ્રાનપિયાકો છિરકહિં તકિ તકિ નવલકિસોર ॥૮॥ બહુરિ સખા સબ દૌરિયો આગે દે બલવીર। યુવતિજન પર બરખહી નવલ ગુલાલ અબીર ॥૯॥ લલિતા વિસાખા મતો મત્યો લીનો સુબલ બુલાય। ચેરી તેરે બાપકી નેક મોહનકો પકરાય ॥૧૦॥ તબૈ સુબલ કૌતુક રચ્યો સુનો સખા ઇક બાત। ઇને જુ ભીતર જાન દેહુ બોલત જસોદા માત ॥૧૧॥ હરેં હરેં સબ રેંગ ચલીં નેરે નિકસીં જાય। સૈન સબૈ દે દૌરી યોં પકરે બલ મોહન જાય ॥૧૨॥ પ્યારીકો અંચલ લિયો ઔ પિયકો પટ પીત। સકતહિ ગઠજોરો કિયો ભલે બને દોઊ મીત ॥૧૩॥ ફગુવામેં મુરલી લઈ ઔર કંઠકો હાર। રાધાકો પહિરાઇયો હઁસત દે દે કરતાર ॥૧૪॥ મેવા મોલ મઁગાઇયો ફગુવા દિયો નિવેર। મનભાયો કર છાઁડિયો હઁસત વદન તન હેર ॥૧૫॥ યહ વિધિ હોરી ખેલહી વ્રજવાસિન સંગ લગાય। જુગલકુઁવરકે રૂપ પૈ જનગોવિન્દ બલિ બલિ જાય ॥૧૬॥

❊ ૪૯ ❊

❊ સેન દર્શન ❊

[રાગ કલ્યાન] લાગ્યો રે લાગ્યો મોસોં હોરી ખેલન લાગ્યો। જોબન મત્ત કહા તૂ ડોલત અબીર ડાર કિત ભાગ્યો ॥૧॥ નઈ ખિલાર ખેલ તાહિસોં જાકે પ્રેમરસ પાગ્યો। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પિય સદા હી રહત અનુરાગ્યો ॥૨॥

❊ ૫૦ ❊

[રાગ કાન્હરો] રંગ ભર ખેલત હૈં હરિ હોરી।

રત્નજટિત પિચકાઈ કર લિયે છિરકત નવલ કિસોરી ॥૧॥ લલિતા પ્રીતમકો મુખ માંડત કેસરસોં રંગ બોરી । વિચિત્ર વિહારી–વિહારિન પરસ્પર આનન્દ સિન્ધુ ઝકોરી ॥૨॥ ❋૫૧❋

❋ શ્રીનાથજીનો પાટોત્સવ ❋

[મહ વદ (વ્રજ ફાગણ વદ) ૭]

❋ મંગલાદર્શન ❋

[રાગ બિભાસ] આજ તો છબીલો લાલ પ્રાતહિ ખેલન ચલ્યો સખા સંગ ગાય લિયે પ્રેમ ગારી ગાયકે। ખેલત-ખેલત વૃષભાનજૂકી પૌરી આયે હો હો હો હો હોરી બોલે પ્યારો મન ભાયકે ॥૧॥ છબીલી રચ્યો ઉપાય સ્યામકો લીને બુલાય મૈયાકી દૃષ્ટિ બચાય લીને ઉર લાયકે। અરસ પરસ દોઊ ભયે મહારસ ભીને સહચરી સુખ પાવે રસિક મુખ ગાયકે ॥૨॥

❋ ૫૨ ❋

❋ અભ્યંગ ❋

[રાગ બિલાવલ] હોરી ખેલિયે સુન્દર લાલ ચંચલ નૈન વિસાલ ॥ધ્રુવ॥ તુમ વ્રજજન પ્રતિપાલ લીલાનટ ગોપાલ । ગહિ ઠોડી જસુમતિ કહે તુમ સંગ લેહુ વ્રજબાલ ॥૧॥ વિવિધ સુગંધન ઉબટનો સબ અંગ બૈઠ ઉબટાઊં। ચંદન અંગ લગાયકે ફિર તાતે નીર ન્હવાઊં ॥૨॥ અંગ અંગોછોં પ્રીતિસોં મૃગમદ તિલક બનાઊં। અંજન નૈનન આઁજકે મસિબિન્દુકા ભ્રૂ લાઊં ॥૩॥ અલકાવલિ અતિ સોહની મોતિન લર જુ ગુથાઊં। મધિ લટકન લટકાયકે દેખત અતિ સુખ પાઊં ॥૪॥ પગિયા પેચ બનાયકે ખિરકિન સીસ ધરાઊં। મોરચન્દ્રિકા તનકસી દ્રિસ દાહિની ઢરાઊં ॥૫॥ ઝીની ઝગુલી અતિ બની સો સ્યામ અંગ પહરાઊં। અતિ સુગંધ પહોપન બસ્યો વર ફુલેલ ચુપરાઊં ॥૬॥ સુથન ગાઢે અંગકી લાલ ચરન પહરાઊં। ફેંટા કટિતટ બાંધકે સુરંગ ગુલાલ ભરાઊં ॥૭॥ આભૂષન બહુ ભાઁતિકે તિંહિંતિંહિં ઠાંવ પહરાઊં। ફૂલનકી માલા ગરે ધરિકે નૈન સિરાઊં ॥૮॥ ઘર-ઘરતેં સબ ગોપકે લરિકન પઠે બુલાઊં। કેસરકે મટુકા ભરોં પિચકઈ હાથ ધરાઊં ॥૯॥ સિંઘદ્વાર ઠાડે રહો બલદાઊ સંગ દઊં। આગે વ્હૈ મેરે લાડીલે સબ લલના છિરકાઊં ॥૧૦॥ બડડે ગોપ બુલાયકે રખવારે જુ રખાઊં। મનમાને તહાઁ ખેલિયે સબ વ્રજજન સંગ નચાઊં ॥૧૧॥ વિવિધ ભાઁતિ વ્રજરાજસોં કહિ બાજે બજવાઊં। ફગુવા દેવેકો બહુ ભૂષન વસન મઁગાઊં ॥૧૨॥ સબ વ્રજયુવતિનકો અબૈ ઘર-ઘર પઠે બુલાઊં। મેરે લાલકો ચાવસોં ફગુવા ગીત ગવાઊં ॥૧૩॥ રગમગે વાગે દેખકે અપને દગન સિરાઊં। મુકતાફલ થારી ભરોં લે આરતી ઉતરાઊં ॥૧૪॥ આઁકો ભર લે ગોદમેં ઘર ભીતર લે જાઊં। વ્રજયુવતિનમેં બૈઠકે ફૂલી અંગ ન માઊં ॥૧૫॥ માય મનોરથ યોં કરે જાકો જસુમતિ નાઊં। દિયે જુ યહ ફલ રસિકકો શ્રીવલ્લભ ગુન ગાઊં ॥૧૬॥

❋ ૫૩ ❋

* શૃંગાર ઔસરા *

[રાગ બિલાવલ] ઘોષ નૃપતિ સુત ગાઇયે જાકે બસિયે ગામ। લાલ બલિ ઝૂમકા હો। બહોરી સુહાગિની ગાઇયે જાકો શ્રી રાધા નામ। લાલ બલિ ઝૂમકા હો ॥૧॥ ચલી હૈં સકલ વ્રજસુન્દરી નવ સત સાજ સિંગાર। ગાવત ખેલત તહઁ ગઈ જહઁ ઘોષરાય દરબાર ॥૨॥ જાય નૈન ભર દેખિયો સુંદર નંદકુમાર। નીલ પીત પટ મંડિતા ઉર ગજમોતિન હાર ॥૩॥ સખા સંગ અતિ રસભરે પહરે વિવિધ રંગ ચીર। ગતિ વિચિત્ર કુલાહલા અરુ વ્રજવાસિન ભીર ॥૪॥ ડિમડિમ દુદુંભિ ઝાલરી રુંજ મુરજ ડફ તાલ। મદન ભેરિ રાય ગિડગિડિ બિચ બિચ બેનુ રસાલ ॥૫॥ અતિ રસભરી વ્રજસુન્દરી દેત પરસ્પર ગારી। અંચલપટ મુખ દે હઁસી મોહન વદન નિહારી ॥૬॥ પહિલો ઝૂમક તાહિકો જાકો મોહન પૂત। દેખ પરે સિર મોહની યુવતિ જન મન ધૂત ॥૭॥ દૂસરો ઝૂમક તાહિકો જાકી રાધા નારી। પિય પ્યારી રૂખે ગયે મનમેં ચોખ વિચારી ॥૮॥ યુવતિ કદંબ સિરોમનિ રાધાવર સુકુમારી। ઉત વ્રજસસિ નાયક બલિ ઔર ગિરિવરધારી ॥૯॥ એકન કર બૂકા લિયે એક ગુલાલ અબીર। પ્રમદાગન પર બરખહી કૂકૈ દેત અહીર ॥૧૦॥ રતનખચિત પિચકાઇયાઁ કુમકુમ જલસોં ઘોરી। પિય સન્મુખ વ્હૈ છિરકહિં તકિ તકિ નવલ કિસોરી ॥૧૧॥ સ્યામ સુભગ તન સોહહીં નવ કેસરકે બિન્દુ। જ્યોં જલધરમેં દેખિયે માનોં ઉદિત બહુ

ઇન્દુ ॥૧૨॥ યુવતિ યૂથ મિલિ ધાઇયો પકરે બલ મોહન જાય। નવ કેસર મુખ માંડકે છાઁડે આઁખ અંજાય ॥૧૩॥ યહ વિધિ હોરી ખેલહીં જાતિ બંધુ સંગ લાય। પૂરન સસિ નિસ ડહડહી પૂન્યો હોરી લગાય ॥૧૪॥ પરિવા સકલ ઘોષજન ભાનુસુતા ચલે ન્હાન। અરગજા અંગ ચઢાઇયો વિમલ વસન પરિધાન ॥૧૫॥ દ્વિતીયા બંદન બાંધિયો સિંહાસન યુવરાજ। છત્ર ચઁવર ગોવિન્દ ગહે વલ્લભકુલ સિરતાજ ॥૧૬॥ * ૫૪ *

* ભીતર તિલક થાય તે સમયે *

[રાગ આસાવરી] ધન ધન નન્દ જસોમતિ હો ધન્ય શ્રી ગોકુલગામ। ધન્ય કુઁવર દોઊ લાડીલે બલ મોહન જાકો નામ ॥૧॥ છબીલે હો લલના। શ્રી વલ્લભરાજકુમાર છબીલે હો લલના। શ્રી ગિરિવરધારીલાલ છબીલે હો લલના। તુમ યા ગોકુલકે ચન્દ છબીલે હો લલના ॥ધ્રુવ॥ સખા નામ લે બોલિયો સુબલ તોક શ્રીદામ। સ્રવન સુનત સબ ધાઇયો બોલત સુન્દર સ્યામ ॥૨॥ ભેખ વિચિત્ર બનાઇયો ભૂષન વસન સિંગારી। મંદિરતેં સબ સજિ ચલે બાલક બન વનવારી ॥૩॥ ગિરિવરધર અતિ રસભરે મુરલી મધુર બજાયે। સ્રવન સુનત સબ વ્રજવધૂ જહઁ તહઁ તેં ચલ ધાયે ॥૪॥ રુંજ મુરજ ડફ ઝાલરી બાજે બહુ વિધ સાજિ। બિચ બિચ ભેરી જુ બાજહી રહ્યો ઘોષ સબ ગાજિ ॥૫॥ પિચકાઈ કર કનકકી અરગજા કુમ-

કુમ ઘોર । પ્રાનપ્રિયાકો છિરકહિં તકિ તકિ નવલકિસોર ॥૬॥ એક ઓર યુવતી ભઈ એક ઓર બલવીર । કમલન માર મચાઇયો રુપે સુભટ રનધીર ॥૭॥ ઉલટ આઈ ઠાડી ભઈ અપને અપને ટોલ । ઝૂમક ચેતવ ગાવહીં બિચ બિચ મીઠે બોલ ॥૮॥ હઁસત હઁસત સબ આઇયો લીનો સુબલ બુલાય । હા હા કાહૂ ભાઁતિસોં નેક મોહનકો પકરાય ॥૯॥ બહુરી સિમટ સબ ધાઇયો મોહન લીને ઘેરિ । નૈનન અંજન આઁજિકે હઁસત વદન તન હેરિ ॥૧૦॥ યહ વિધિ હોરી ખેલહી સકલ ઘોષ સંગ લાય । ગોવર્ધનધર રૂપ પૈ ગોવિન્દ બલિ બલિ જાય ॥૧૧॥ *૫૫*

* રાજભોગ આવે *

[રાગ ધનાશ્રી] રંગીલે છબીલે નૈના રસભરે નાચત મુદિત અનેરે હો । ખંજરીટ માનોં મહામત્ત દોઊ કૈસે હુ ઘિરત ન ઘેરે હો ॥૧॥ સ્યામ શ્વેત રાતે રંગ રંજિત માનોં ચિત્ર ચિતરે હો । કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર સ્યામ સુભગ તન હેરે હો ॥૨॥ * ૫૬ *

* અર્ધસમય *

[રાગ જેતશ્રી] ઋતુ વસન્તકે આગમેં હો પ્રચુર મદનકો જોર । કેલિરસ ઝૂમકરા રે ઝૂમકરા । રાધા ગોરી સુન્દરી હો સુન્દર નંદકિસોર । કેલિરસ ઝૂમકરા રે ઝૂમકરા ॥૧॥ ઝુંડન મિલ ગાવત ચલી હો ઝૂમક નંદકે દ્વાર । નૃત્ય કરેં વ્રજસુન્દરી હો મોહ લિયો

મન માર ॥૨॥ વિપિનગલી સુન્દર બની હો લલિત લવંગનિ મેલિ । અંબ મનોહર મૌરિયો હો કરન કેતકી બેલિ ॥૩॥ ગોકુલ ગાઁવ સુહાવનો હો વૃન્દાવનકો ડૌર । ખેલહિ ગ્વાલન ગ્વાલિની હો રસિક કાન્હ સિરમૌર ॥૪॥ ઇક ગોરી ઇક સાઁવરી હો ઇક ચંદવદન સોહે બાલ । એકન કુંડલ જગમગે હો એકન તિલક સુભાલ ॥૫॥ એકન ચોલી અધખુલી હો એક રહી બંદ છૂટી । એક અલકાવલિ ઉર ડોલે હો એક રહી લર ટૂટિ ॥૬॥ એકન ચીરજુ ખસિ પરે હો એકન લરકત લૂમિ । એક અધરરસ ઘૂંટહિ હો એક રહી કંઠ ઝૂમિ ॥૭॥ તાલ પખાવજ રંગ રહ્યો હો બીના બેનુ રસાલ । મહુવરિ ચંગ જુ બાઁસુરી હો બજાવત ગિરિધરલાલ ॥૮॥ ચોવા ચંદન કુમકુમા હો ઉડત ગુલાલ અબીર । સુર નર મુનિજન મોહિયા હો વ્યોમ વિમાનનિ ભીર ॥૯॥ સુરત સમાગમરસ રહ્યો હો માનહુ મહાગજ મંત । પરમાનન્દ પ્રભુ શ્રીપતિ હો રસિક રાધિકાકંત ॥૧૦॥ *૫૭*

* ભોગ સરે *

[રાગ ધનાશ્રી] હોરીકે ખિલૈયા નેક મોહોંડો માઁડન દેહો । જો તુમ ચતુર ખિલાર કહાવત અંગુરિનકો રસ લેહો ॥૧॥ ઉમડે ઘુમડે ફિરત રાવરે સકુચત કાહે હેહો । સૂરદાસ પ્રભુ હોરી ખેલો ફગુવા હમારો દેહો ॥૨॥ * ૫૮ *

* ભીતર ખેલ સમયે *

[રાગ ધનાશ્રી] ખેલત બલિ મનમોહના ઋતુ વસન્ત

સુખ હોરી હો। સખામંડલી સંગ લિયે બલરામ કૃષ્ણકી જોરી હો ॥૧॥ ભેરી મૃદંગ ડફ ઝાલરી બાજત કર કઠતાલા હો। સબ તન મદન પ્રગટ ભયો અરુ નાચત ગ્વાલનિ ગ્વાલા હો ॥૨॥ વ્રજજન સબ એકત ભયે ઘોખરાય દરબારા હો। ઇત બની નવલ કુમારિકા ઉત બને નવલ કુમારા હો ॥૩॥ જુવતિ જૂથ ચંદ્રાવલી અપને જૂથ શ્રીદામા હો। ઝૂમક ચેતવ ગાવહી બાઢયો રંગ અપારા હો ॥૪॥ બલ મોહન એકત ભયે સુબલ તોક એક કોદા હો। દુહુઁ દિસિ ખેલ મચાઇયો બાઢયો હૈ મનસિજ મોદા હો ॥૫॥ ચમક ચલી ચન્દ્રાવલી સુબલ તોક પર ધાઈ હો। ઉતહિ કોપિ પ્યારી રાધિકા બલરામ કૃષ્ણ પર ધાઈ હો ॥૬॥ કમલન માર મચાઇયો જુરે હૈં દોઊનકે ટોલા હો। મધુમંગલ પકરિ કઢેરિયો મેલિ ગુદીમેં ઢોલા હો ॥૭॥ બહુત હઁસે બલમોહના હઁસિ સકલ વ્રજનારી હો। છોરે હૂ છૂટે નહિ પર ગઈ ગાઢી ફાંસી હો ॥૮॥ હઁસત હઁસત સબ આઇયો ગાવતિ ગારી સુહાઈ હો। સેંના બેંની કરિ સબૈ બલમોહન પકરે ધાઇ હો ॥૯॥ બલજૂકી આઁખ જુ આઁજિયો પિયકી મુરલી છીની હો। મનમાન્યો ફગુવા લિયો પાછે જાય વહ દીનો હો ॥૧૦॥ યહ વિધ હોરી ખેલહી વ્રજવાસિન સુખ પાયો હો। ભક્તન મન આનન્દ ભયો ગોવિન્દ ઇહ જસ ગાયો હો ॥૧૧॥

* ૫૯ *

* રાજભોગદર્શન *

(આજથી સારંગની ધમાર શરૂ થાય)

[રાગ સારંગ] સુરંગી હોરી ખેલે સાઁવરો વ્રજ વૃન્દાવન માઁઝ। વ્રજકી નવલ જુ નાગરી ઘિર આઈં સબ સાઁઝ ॥૧॥ સરસ વસન્ત સુહાવનો ઋતુ આઈ સુખદેનુ। માતે મધુપા મધુપનિ કોકિલકુલ કલ વેનુ ॥૨॥ ફૂલે કમલ કલિન્દજા કેસૂ કુસુમ સુરંગ। ચંપક બકુલ ગુલાબકે સોંધે સિંધુતરંગ ॥૩॥ સુબલ સુબાહુ શ્રીદામા પઠયો સખા પઢાઇ। બાજે સાજે નવરંગી લીને મોલ મઢાઇ ॥૪॥ રુંજ મુરજ ડફ બાંસુરી ભેરિનકો ભરપૂર। ફૂંકનિ ફેરિ ફેરિકે ઊંચે ગઈ સ્રુતિ દૂર ॥૫॥ વ્રજકો પ્રેમ કહા કહોં કેસરસોં ઘટ પૂર। કંચનકી પિચકાઇયાઁ મારત હૈ તકિ દૂર ॥૬॥ આઁધી અધિક અબીરકી ચોવાકી મચી કીચ। ફૈલી રેલ ફુલેલકી ચંદન વંદન બીચ ॥૭॥ વ્રજકી નવલ જુ નાગરી સુંદર સૂર ઉદાર। ખેલન આઈં સબૈ જુરિ શ્રી રાધાકે દરબાર ॥૮॥ ફૂલ–ડંડા ગહિ હાથસોં મારત બાઁહ ઉઠાય। ચંચલ અઁચલ ફરહરે પૈને નૈન ચલાય ॥૯॥ શ્રી રાધાકી પ્રિય સખી લલિતા લોલ સુભાય। છલ કરિ છૈલહિ છિરકિકે હઁસ ભાજી ડહકાય ॥૧૦॥ નારીકો ભેખ બનાયકે પઠયો સખા સિખાઇ। અતિ હી અધિક કહા બની લલિતા ભેંટેં જાઇ ॥૧૧॥ ગેંદુક કીની ફૂલકી લીની શ્રીરાધા હાથ। આઇ અચાનક ઔંચકા તકિ મારે વ્રજનાથ ॥૧૨॥ વ્રજકી બીથિન સાઁકરી ઉત

જમુનાકો ઘાટ । બલદાઊકો બોલિકે દીને ગાઢે કપાટ
॥૧૩॥ હલધર હૈં જુ મહાબલી તુમ સાઁચે બલરાસિ। બલકો
બલ જુ કહા ભયો ગહિ બાંધે ભુજ—પાસિ ॥૧૪॥ નૈનન અંજન
આઁજિકે સોંધો ઊપર ડાર। પાઁચ પરી દ્વારે પટ દીને રસકી રાસિ
વિચાર ॥૧૫॥ હઁસ ભાજી સબ દે દગા આન ન દીને ઔર।
મદનગુપાલ બુલાયકે ગહિ લીને બરજોર ॥૧૬॥ ગિરિ ધાર્યો
કર વામસોં ખર માર્યો ગહિ પાય। તિનકો ભાર કહા ભયો
લલિતા લેત ઉઠાય ॥૧૭॥ ઘરમેં ઘેર સબૈ ચલીં રાધાકો સંગ
લેત। દોઊ જન ઐંચિ મિલાયકે નૈનનકો સુખ દેત ॥૧૮॥ તબ
લલિતા હઁસ યોં કહ્યો શ્રીરાધાકો સિર નાઁય। નીલાંબરસોં
ઢાઁપિકે મુખ મૂંધ્યો મુસિકાય ॥૧૯॥ ઇત શ્રીદામા અચગરો ઉત
લલિતા અતિ લોલ। બીચ વિસાખા સાખિ દે મુરલી માઁગત
ઓલ ॥૨૦॥ વ્રજવાસી વૃષભાનકો મદનસખા વાકો નામ।
સ્યામ મતે કો મિલનિયા બસ કીનો સબ ગામ ॥૨૧॥ પઠયો
મદન બસીઠ હી ઢીઠ મહામદ લોલ। છિન ઔરે છિન ઔર
વ્હૈ છાકયો છૈલ દુછોલ ॥૨૨॥ મદના મદનગોપાલકો હલધરકો
લે આય। શ્રીરાધાકે દિસિ જાયકે ચાઁપત હે હઁસિ પાઁય ॥૨૩॥
શ્રીદામા હઁસ યોં કહ્યો મેવા દેહુ મઁગાય। નેક હમારે સ્યામકો
આનનકો મધુ પ્યાય ॥૨૪॥ રાધા માધૌ બૈઠારે વ્રજરાનીકી
ગોદ। ભાગ સુહાગ સબૈ બઢયો ખેલત ફાગ વિનોદ ॥૨૫॥
ભૂષન દેત જસોમતી પહોંચી પાન પછેલ। ટીકો ટીકી

ટીકાવલિ હીરા હાર હમેલ ॥૨૬॥ શ્રીવિઠ્ઠલ પદપદ્મકી પાવન
રેનુપ્રતાપ। છીતસ્વામી ગિરિધર મિલે મેટે તનકે તાપ ॥૨૭॥

* ૬૦ *

[રાગ સુઘરાઈ] ફગુવાકે મિસ છલબલ લાલકો રંગન
રગમગો કીજે। યહ ઔસર હોરીકો ગોરી સુખ લે સુખ કિન
દીજે ॥૧॥ કરત સેંત સંકોચ જિય ઇન સકુચન કહાઁ ધોં કીજે।
ઘરકો છાઁડ ધાય ગિરધરપિયકો નિધરક વ્હૈ રસ પીજે ॥૨॥

* ૬૧ *

* ભોગદર્શન *

[રાગ ગૌરી] ઢોટા દોઊ રાયકે ખેલત ડોલત ફાગ હો।
લાલૈ જો દેખે સો મોહિયો અરુ પ્રતિછિન નવ અનુરાગ
હો ॥૧॥ સખા સંગ સબ બોલિકે ઘર ઘરતેં દેતબ ગારી હો।
સુનત કુઁવર કોલાહલ જુ નિકસીં ઘોખ—કુંવારી હો ॥૨॥ ભૂષન
વસન જુ સાજિયો ઉર ગજમોતિન હાર હો। ઝૂમક ચેતવ
ગાવહી ઘોખરાય દરબાર હો ॥૩॥ બાજે બહોત બજાવહી ડફ
દુંદુભિ કઠતાલ હો। બલ મોહન મધિ નાયકા ચહુઁ દિસિ નાચત
ગ્વાલ હો ॥૪॥ પિચકાઈ કર કનકકી અરગજા કુંકુમ ઘોરી હો।
બલરામ કૃષ્ણકો છિરકહી હઁસિબ ચલીં મુખ મોર હો ॥૫॥
કોલાહલ સુનિ આઇયો શ્રીવલ્લભ સિરતાજ હો। સિંઘદ્વાર પૈ
બૈઠિયો બડડે ગોપસમાજ હો ॥૬॥ વ્રજરાની તહાઁ આઇયો

જહાઁ બૈઠે નન્દ ઉપનન્દ હો। સોંધે ઢોડી લિપિયો આઁજત આઁખ સુછંદ હો ॥૭॥ ઇહ વિધ હોરી ખેલહી અરગજા પંક સુગંધ હો। વિધિસોં હોરી લગાઇયો પૂન્યો પૂરન ચન્દ હો ॥૮॥ પરિવા વસન જુ સાજિયો ન્હાય ધોય આનન્દ હો। ગોવિન્દ બલિ વન્દન કરે જૈ જૈ ગોકુલકે ચન્દ હો ॥૯॥ * ૬૨ *

* સંધ્યાઆરતી *

[રાગ ગૌરી] ખેલત ફાગ કુઁવર ગિરિધારી। અગ્રજ અનુજ સુબાહુ શ્રીદામા ગ્વાલબાલ સબ સંગ અનુસારી ॥૧॥ ઇત નાગરી નિકસ ઘરઘરતેં આગે દે વૃષભાનદુલારી। નવસત સજ વ્રજરાજ દ્વાર મિલ પ્રફુલિત ભીર ભઈ અતિ ભારી ॥૨॥ દુદુંભિ ઢોલ પખાવજ આવજ બાજત ડફ મુરલી રુચિકારી। હસ્ત કમલ લે લે કર ઉનમદ ભાજત ગોપત્રિયનસોં હારી ॥૩॥ બાઁહ ઉઠાય પઢત હો હોરી લે લે નામ દેત પ્રભુ ગારી। ઇત રાધિકા નિકસ મંડલતેં સન્મુખ પિય ડારત પિચકારી ॥૪॥ ઇક ગોપી ગોપાલ પકરકે અપને મેલ લે ગઈ સારી। આઁજત આઁખ મનાવત ફગુવા હઁસત હઁસાવત હરિ ચિતહારી ॥૫॥ સુર વિમાન કૌતુક ભૂલે હૈં કોટિ મનોજ જાય બલિહારી। સૂરદાસ આનન્દ—સિન્ધુમેં મગન ભયે હૈં સબ નરનારી ॥૬॥ * ૬૩ *

[રાગ ગૌરી] ખેલત ફાગ ગોવર્ધનધારી હો હો હોરી બોલત વ્રજબાલક સંગે। આઈ બની નવલ નવલ વ્રજસુંદરી સુવિધિ સઁવાર સુઠિ સિન્દુર મંગે ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ અઘોટી આવજ ડફ સુર બીન ઉપંગે। અધર—બિંબ કૂજે બેનુ મધુર ધુનિ મિલત સપ્ત સુર તાન તરંગે ॥૨॥ ઉડત અબીર કુંકુમા વંદન વિવિધ ભાઁતિ રંગમંડિત અંગે। કુંભનદાસ પ્રભુ ત્રિભુવન મોહત નવલ રૂપ છબિ કોટિ અનંગે ॥૩॥ * ૬૪ *

* સેનભોગ અર્ધસમય *

[રાગ કલ્યાન] નવલ કુઁવર વ્રજરાયકે લાલ ખેલત રસ ભરે હોરી હો। ગૌર સ્યામ તન રાજહી અરુ બલ મોહનકી જોરી હો ॥૧॥ ઊંચે ચઢ જબ ટેરિયો સુબલ શ્રીદામા ભાઈ હો। સ્રવન સુનત સબ ધાઇયો બોલે કુઁવર કન્હાઈ હો ॥૨॥ મંદિરતેં સબ સજ ચલે જાય જુરે સિંઘપોરી હો। મોહન મુરલી બજાવહી સુનત વ્રજવધૂ દૌરી હો ॥૩॥ ચહુઁ દિસિતેં બાજે બજે રુંજ મુરજ ડફ તાલા હો। દુંદુભિ ડિમડિમ ઝાલરી બિચ બિચ બેનુ રસાલા હો ॥૪॥ વ્રજજન સબ એકત ભયે એક ઔર વ્રજનારી હો। ગાવતિ ગીત સુહાવને હઁસ હઁસ દેતબ ગારી હો ॥૫॥ અરગજા ભર ભર પિચકાઈ અઁચલ બીચ દુરાઈ હો। બલરામ કૃષ્ણકો છિરકહી વદન મોર મુસકાઈ હો ॥૬॥ કોપિ સખા સનમુખ ભયે અરગજા કુંકુમ ઘોરી હો। ઘેરી સકલ વ્રજસુન્દરી એક એક કર ઢોરી હો ॥૭॥ જુવતિ—જૂથ મધિ રાધિકા ઉત વ્રજરાજ—કિસોરા હો। જુગ સસિ રૂપ કિરન પીવે લોચન ચારુ

ચકોરા હો ॥૮॥ સબ સખિયન મિલ મતો મત્યો હો મોહનકો પકરાઈ હો। છલબલસોં નહિ પાઇયે હો કિહિ મિસ પકરે આઈ હો ॥૯॥ લલિતા આગે લે દૌરી મોહન લીને ઘેરી હો। પિય પ્યારી ગઠ જોરિયો હઁસત વદન તન હેરી હો ॥૧૦॥ ગાલ બહુત તુમ મારતે સુનો સખા બલ ભાઈ હો। જાય કહો વ્રજરાજસોં મોહન લેહુ છુડાઈ હો ॥૧૧॥ ઇહ વિધ હોરી ખેલહી દેત સકલ આનન્દ હો। ગોવિન્દ બલિ બલિ બલિ જાઈ જૈ જૈ ગોકુલચન્દ હો ॥૧૨॥ * ૬૫ *

* સેનદર્શન *

[રાગ કલ્યાન] શ્રી ગોવર્ધનરાય લાલા અહો પ્યારે તિહારે ચંચલ નૈન વિસાલા। તિહારે ઉર સોહે વનમાલા જા પૈ મોહી સકલ વ્રજબાલા ॥ ધ્રુવ ॥ ખેલત ખેલત તહાઁ ગયે જહાઁ પનિહારીકી વાટ। ગાગર ઢોરેં સીસતેં ભરન ન પાવે ઘાટ ॥૧॥ નંદરાયકે લાડીલે બલિ ઐસો ખેલ નિવારિ। મનમેં આનંદ ભર રહ્યો મુખ જોવત સકલ વ્રજનારિ ॥૨॥ અરગજા કુંકુમ ઘોરિકે પ્યારી લીનો કર લપટાય। અચકાં અચકાં આયકે ભાજી ગિરિધરલાલ લગાય ॥૩॥ ઇહ વિધ હોરી ખેલહી જાતિ બંધુ સંગ લાય। ગોવિન્દ બલિ વંદન કરેં પૈ સુનો હો ગોકુલકે રાય ॥૪॥ * ૬૬ *

* માન–પોઢવાના *

[રાગ બિહાગ] નિત ઉઠ માન મનાવે હો પ્યારી નિત ઉઠ માન મનાવે હો। કૌન ટેવ પરી વ્રજસુન્દરી પિયકો પાઁય પડાવે હો ॥૧॥ નહીં બૂઝત સમઝત મન સજની સહજ બાત ઉઠ આવે હો। તૂ જો કહત હોં નિપટ સયાની સયાનપ કૌન કહાવે હો ॥૨॥ યહ દિન ફાગ સુહાગ રાગકે સબ કાહુ મન ભાવે હો। શ્રી વિટ્ઠલગિરિધરનલાલસોં કાહે ન રંગ બઢાવે હો ॥૩॥ * ૬૭ *

[રાગ બિહાગ] યહ દિન હોરીકો સો તૂ જિન માન કરે। મેરો કહ્યો તૂ માન હઠીલી કાહેકો ગર્વ કરે ॥૧॥ ઉઠ ચલ હિલમિલ ગિરિધર પિયસોં તો સબ કાજ સરે। તેરે હી બસ હૈ વ્રજપતિ અબ તેરોઈ ધ્યાન ધરે ॥૨॥ * ૬૮ *

[રાગ બિહાગ] ચલે હો ભાઁવતે રસ ઐન। ખેલ ફાગ અનુરાગ ભરે દોઊ મત્ત દ્વિરદગતિ ગૈન ॥૧॥ સોભિત વસન ગુલાલ સગવગે અતિ આલસયુત નૈન। રસિક વિહારી વિહારિન કીનો નવનિકુંજ મધિ સૈન ॥૨॥ * ૬૯ *

* ધમારનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] ભોર ભયે નંદલાલ સંગ લિયે ગ્વાલબાલ ફેંટન ભર લિયે ગુલાલ બોલત મુખ હોરી। કેસર ભરિ કલસ સાથ પિચકાઈ લિયે હાથ છિરકત હૈ સોંધે બહુ ડારત વ્રજ ખોરી ॥૧॥ જુવતિનકે જૂથ માઁહ ધસ કાઢત પકર બાઁહ મનમેં

કછુ સકુચ નાહિ લીને ભરિ કોરી। બાજેં ડફ મૃદંગ તાલ કૂજત મુરલી રસાલ ઝુંડન મિલ ગાવત બિચ મહુવર ધુનિ થોરી ॥૨॥ ઇહિ વિધિ હરિ કરત કેલિ બરન્યો નહીં જાત ખેલિ અનુરાગે પાગે સબ આયે નંદ–પૌરી। મનહિ મન મુસકાની આરતી વારતી નંદરાની રસિક પ્રીતમ છબિ નિહાર ડારત તૃન તોરી ॥ ૩ ॥ * ૭૦ *

[રાગ ભૈરવ] તુમ વેગિ સ્યામ ભલે આયે હો હોરી ખેલન રંગ ભરી। ચોવા ચંદન ઔર અરગજા કેસર ગાગર ભરી ધરી ॥૧॥ ઉડત ગુલાલ લાલ ભયે બાદર પિચકાઈન લાગી જુ ઝરી। સૂરદાસ પ્રભુ તુમ બહુનાયક ચેરી વ્હૈ પાયન જુ પરી ॥ ૨ ॥ * ૭૧ *

[રાગ ભૈરવ] ખેલત હૈ નંદનંદન સઘન કુંજ હોરી ॥ ધ્રુવ ॥ મોહન છબિ બરનૂં કહા કોટિ કામ મોરી। રાધાજૂકી વદન જોતિ ચન્દ હુ તેં ગોરી ॥૧॥ ઉલટ પુલટ તાન લેત માન તાન તોરી। ઉરપ જિત ગતિ ગાવે વૃષભાનકી કિસોરી ॥૨॥ બાજત મૃદંગ તાલ ઝાંઝ નાદસોંરી। તા થેઈ તા થેઈ થેઈ કોકિલ ગતિ થોરી ॥૩॥ લલિતાદિક હરખ નિરખ સંગ લાગે દોરી। કેસોદાસ ગાવે અબ જુ નેહ ચાહ જોરી ॥૪॥ * ૭૨ *

[રાગ ભૈરવ] આઓ પિયરવા સુરીજન મિટવા રંગભર

મોરે ઘર લાલ। સાજન સુરીજન હોરી ખેલે મોહ રહી વ્રજબાલ ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ અઘોટી બીના બેનુ રસાર। કૃષ્ણજીવન પ્રભુ હોરી ખેલે હોરીકે દિન ચાર ॥૨॥ * ૭૩ *

[રાગ ભૈરવ] પ્રાતકાલ નંદલાલ કુંજન મધિ ડોલે। સાઁવરે તન અલક માનોં અલિ ભોર કમલ–નૈન દેખત દમકિ મધુરે બૈન હો હો હોરી બોલે ॥૧॥ બાજત બીના મૃદંગ અઘવટ આવજ ઉપંગ સંખ બંસી અમૃતકુંડલી ઝાંઝ ઝનક ઢોલે। હઁસ-હઁસ ડારત બૂકા વંદન રસિકરાય નંદનંદન કરતિ હૈ પ્રેમ ફંદન કંચુકી બન્દ ખોલે ॥૨॥ છાઁડિ લોક વેદ ભ્રમ કરન વિવિધ નેમ કિધોં મંજન કરતિ સુરસુતા રસમસે સુખસોંલે। કહિ ભગવાન હિત રામરાય પ્રભુકો ઐસો ખેલ અપને ઠાકુરકો વસ કરત બિન મોલે ॥૩॥ * ૭૪ *

[રાગ ભૈરવ] પ્રાત સમે નંદલાલ ખેલત હૈ હોરી। સીસ પાગ ઝૂક રહી ભરે રંગ બોરી ॥૧॥ નારી સબ જુરકે આઈ નંદજુકી પૌરી। હાથન પિચકાઈ લિયે અબીર ભરિ ઝોરી ॥૨॥ રાધા જુ ખેલતિ હૈ સાંકરી જુ ખોરી। સૂરદાસ મદનમોહન ભલી બની જોરી ॥૩॥ * ૭૫ *

[રાગ ભૈરવ] રાત ફાગ ખેલ પ્રાત આયે લાલ પ્યારે। અંગ અંગ મરગજે વાગે સુરંગ રંગ સોંધે સુવાસ મંદ મંદ આવે અતિ ઉનીદે સિથિલ નૈન તારે ॥૧॥ અલક તિલક

ભૃકુટિ ભાલ ચિબુક ગાલ ભૂખન માલ રગમગે રંજિત ગુલાલ ભામિની રંગ ભારે। ડગમગાત ધરત પાય મંદ મુસકિ મુખ જઁભાય સુરત ચિહ્ન ચિત્રિત તન તરુની ન્યારે ન્યારે ॥૨॥ બાલિમ વદન સલોલ બસે કહઁ કરિ કલોલ ઐસે મુખ સાઁચે બોલ અપુને બિસારે। ગોકુલ પ્રભુ મનભાવન ભલે કિયે પરમ પાવન મોસોં લાગે સોંહ કરન વાસોં જાય બલિહારે ॥૩॥ * ૭૬ *

[રાગ બિભાસ] ખિલાવન આવેંગી વ્રજનારી। જાગો લાલ ચિરૈયા બોલી કહે જસુમતિ મહતારી ॥૧॥ ઓટયો દૂધ પાન કર મોહન વેગિ જુ સ્નાન કરો ગોપાલ। કર શૃંગાર નવલ બાનિક બન ફેંટન ભરો ગુલાલ ॥૨॥ બલદાઊ લે સંગ સખા સબ ખેલો અપને દ્વાર। કુંકુમ ચંદન ચોવા છિરકો ઘસિ મૃગમદ ઘનસાર ॥૩॥ લે કનેર સુનો મેરે મોહન ગાવત આવેં ગારી। વ્રજપતિ તબ હિ ચૌંક ઉઠ બૈઠે કિત મેરી પિચકારી ॥૪॥ * ૭૭ *

[રાગ બિભાસ] હૌં તો હોરી નંદલાલસોં ખેલોંગી। ભરૂં ભરાઊં ગતિ ઉપજાઊં જગ ઉપહાસ સંકેલોંગી ॥૧॥ નાચૂં ઉઘરિ બજાઊં ગાઊં પતિવ્રત પાઇન પેલોંગી। કૃષ્ણજીવનકે પ્રભુસોં રીઝિ માલ ગૂલરી મેલોંગી ॥૨॥ * ૭૮ *

[રાગ બિભાસ] ચૌંક પરી ગોરી હોરીમેં સ્યામ અચાનક બાઁહ ગહી રી। સમર છુડાય રિસાય ચઢી ભ્રુવ અનખ અધર કછુ બાત કહી રી ॥૧॥ ચિતૈ ચિતૈ હઁસકે બસકે કસકે ભુજમેં રસરાસ લહી રી। હિત હરિવંશ બાલજાલ છબિં ખ્યાલ રસાલ હિ દેખ રહી રી ॥૨॥ * ૭૯ *

[રાગ બિભાસ] અનોખે હોરી ખેલન લાગે। મિસ હિ મિસ રંગ ભરત સાઁવરો કછુ સોવત કછુ જાગે ॥૧॥ લાલ ગુલાલ લિયે કર લલના નંદનંદન અનુરાગે। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ બને હૈં મરગજે વાગે ॥૨॥ * ૮૦ *

[રાગ બિભાસ] લરકવા કાલ્હિ જાયગી હોરી। ગોરી સી ભોરી થોરે દિનનકી સિર ધરિ ગાગર ફોરી અરી મેરી છતિયાઁ મસક મરોરી ॥૧॥ હૌં જમુના જલ ભરત જાત હિ બહિયાઁ પકર ઝકઝોરી। કૃષ્ણજીવન લછિરામકે પ્રભુ પ્યારે પ્રેમ રંગમેં બોરી ॥૨॥ * ૮૧ *

[રાગ પંચમ] દેખો દેખો વ્રજકી વીથનિ વીથનિ ખેલત હૈ હરિ હોરી। ગતિ વિચિત્ર કોલાહલ કૌતિક સંગ સખા લખ કોરી ॥૧॥ આઈ ઝૂમ ઝૂમ ઝુંડન જુરિ અગનિત ગોકુલ ગોરી। તિનમેં જુવતિ-કદંબ-સિરોમનિ રાધા નવલ કિસોરી ॥૨॥ છિરકત ગ્વાલબાલ અબલન પર બૂકા વંદન રોરી। અરુન અકાસ દેખ સંધ્યા ભ્રમ મુનિ મનસા ભઈ બૌરી ॥૩॥ રપટત ચરન કીચ અરગજાકી કેસર કુંકુમ ઘોરી। કહી ન જાય ગદાધર પૈ કછુ બુદ્ધિ બલ મતિ ભઈ થોરી ॥૪॥ * ૮૨ *

[રાગ પંચમ] હો હો હોરી ખેલન જૈયે। આજ ભલો દિન હૈ મેરી પ્યારી નિતહિ સુહાગ બઢૈયે ॥૧॥ સોવત જાય જગાય સુન્દરી કર ઉબટનો સીસ ન્હવૈયે। સાદા ચૂરી ખુભી નકવેસર રાધાકુઁવરી બનૈયે ॥૨॥ ચોવા ચંદન અરુ અરગજા અબીર ગુલાલ ઉડૈયે। નવ મટુકી ભર કેસર ઘોરિ પ્રથમ સ્યામ છિરકૈયે ॥૩॥ ધાવત સબ ઇતતેં વ્રજનારી કમલન માર મચૈયે। તાલ મૃદંગ ઢોલ ડફ મહુવરિ ઝાંઝન ઝમક મિલૈયે ॥૪॥ ઇત રાધા ઉત મોહન પ્યારો મુરલીકો સબ્દ સુનૈયે। કુંજ ઓટ લલિતા હરિદાસી રાગ દામોદર ગૈયે ॥૫॥ * ૮૩ *

[રાગ લલિત] કુંજ–કુટીર મિલ જમુનાતીર ખેલત હોરી રસભરે અહીર। ઇક ઓર બલવીર ધીર હરિ ઇક ઓર યુવતિનકી ભીર ॥૧॥ કેકી કીર કલ ગુન ગંભીર પિક ડફ મૃદંગ ધુનિ કરત મંજીર। પગ મંજીર કર લે અબીર કેસરકે નીર છિરકત હૈં ચીર ॥૨॥ ભયે અધીર રતિપથકે તીર આનંદસમીર પરસત સરીર। નંદદાસ પ્રભુ પહરે હીર નગ મિટત પીર ગહ્યો સુખકો સીર ॥૩॥ * ૮૪ *

[રાગ લલિત] આજ ભોરહિ નન્દપૌરી વ્રજનારિન રોર મચાઈ હો। વામ પાનિ ગહિ પટક પૌરિયા જસુમતિ પકર નચાઈ હો ॥૧॥ હરિ ભાગે હલધર હૂ ભાગે નંદમહર હૂ હેરે હો। તબ હિ મોહન નિકસ દ્વાર વ્હૈ સખા નામ લે ટેરે હો ॥૨॥ દ્વાર પુકાર સુનત નહીં કોઊ તબ હરિ ચઢે અટારી હો। આઓ રે આઓ ભૈયા સંગી ઘર ઘેર્યો વ્રજનારી હો ॥૩॥ ટેર સુનત સંગી સબ દૌરે તજ અપ–અપને ધામ હો। અર્જુન તોક કૃષ્ણ મધુમંગલ સુબલ સુબાહુ શ્રીદામા હો ॥૪॥ ગ્વાલિન દૌરી પૌરિ ગહિ રોકી આન ન પાવે નિયરે હો। ચંદ્રાવલિ લલિતાદિ આદિ દૈ સ્યામ મનોહર ઘેરે હો ॥૫॥ કિત જૈહો બસ પરે હમારે ભજિ ન સકો નંદલાલા હો। ફગુવામેં મુરલી હમ લૈહેં પીતાંબર વનમાલા હો ॥૬॥ કેસર ડારિ સીસતેં મુખ પર રોરી માઁડત રાધે હો। વ્યાસદાસ પ્રભુ ભુજ ભરિ ગાઢે મનવાંછિત ફલ સાધે હો ॥૭॥ * ૮૫ *

[રાગ લલિત] મોહન ખેલત આયે ફાગ। પ્રાત સમે ઉઠિ લટકિ આયે ઢરકિ ટેઢી પાગ ॥૧॥ અંજન અધર ગુલાલ ભાલ પર અદ્‌ભુત ભેખ સુહાત। કેસર છીંટ કહું કહું ઉર પર અરગજા ભીંજે ગાત ॥૨॥ બોલત મુખતેં હોરી હોરા સુરત સમાગમ રાત। રસિકરાય રૈન સબ જાગે સમર સુમર મુસિકાત ॥૩॥ * ૮૬ *

[રાગ લલિત] અહો હરિ હોરીમેં જબ જુ ગયે તુમ ભાજ। ગારી દેહૂઁ ભરું ભરાઉં મુખ માઁડોંગી આજ ॥૧॥ હૌં અપનો મન ભાયો કરિહોં સુનિ કુઁવર વ્રજરાજ। જગન્નાથ કવિરાયકે પ્રભુ માઈ સકલ ઘોખ સિરતાજ ॥૨॥ * ૮૭ *

[રાગ માલકૌંસ] ઐસે રીઝે ભીંજે આયે રી લાલ ગાવત હૈં ધમાર। હૌં જુ ગઈ રી ભોર વૃન્દાવન ભર લીને અંકવાર ॥૧॥ સુથરી અલક વદન પર બિથુરી નિજ કરસોં અલી આપ સંકોરી। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારી મિલિહેં વિરહ હિરદોરી ॥૨॥ ✻ ૮૮ ✻

[રાગ માલકૌંસ] ખેલન આઈ ધમાર નવલ તરુની ગોપકુમારી। સહચરીમેં ચોંપ ચટકીલી દેત રસીલી ગારી ॥૧॥ કોઊ બની નંદ કોઊ બલદાઊ બહુત ઢીઠ બરસાનેવારી। જસુમતિસોં ગઠજોરી કીની કૃષ્ણદાસ હિતકારી ॥૨॥ ✻ ૮૯ ✻

[રાગ દેવગંધાર] આજ માઈ મોહન ખેલત હોરી। નૌતન ભેખ કાછિ ઠાડે ભયે સંગ રાધિકા ગોરી ॥૧॥ અપને ભવનતેં આઈ દેખન જુરિ જુરિ નવલ કિસોરી। ચોવા ચંદન ઔર કુમકુમા મુખ માઁડત લે રોરી ॥૨॥ છૂટી લાજ તબ તન ન સંભારતિ અતિ વિચિત્ર બની જોરી। મચ્યો ખેલ રંગ ભયો ભારી યા ઉપમાકો કોરી ॥૩॥ દેત અસીસ સકલ વ્રજવનિતા અંગ અંગ સબ ભોરી। પરમાનન્દ પ્રભુ પ્યારીકી છબિ પર ગિરિધર દેત અકોરી ॥૪॥ ✻ ૯૦ ✻

[રાગ દેવગંધાર] રવિજાતટ કુંજનમેં ગિરિધર ખેલત ફાગ સુરંગ। ગોપબાલ ગોકુલકે સબહિ લયે જોરી સબ સંગ ॥૧॥ શ્રીવૃષભાનસુતાસોં પ્રમુદિત ચલે કરન હિત જંગ। સોભા અદ્‌ભુત બની સબનકી નિરખિ સજ્યો અનંગ ॥૨॥ નવસત સાજ સિંગાર રાધિકા સનમુખ આઈ દૌરિ। પ્રેમસહિત નૈનન અવલોકત સાથ સખી સબ જોરિ ॥૩॥ પિચકાઈ ભરિ લઈ કનકકી કેસરરસસોં ઘોરિ। છિરકત ચોંપ પરસ્પર બાઢી હઁસત મૃદુલ મુખ મોરિ ॥૪॥ ચોવા મેદ ફુલેલ અરગજા લિયો સુભગ બનાય। ભર-ભર બેલા સબ છિરકત હૈં ઉર આનંદ ન માય ॥૫॥ સરસ સુગંધ ઉડચો અતિ બૂકા દિનમનિ લખ્યો ન જાય। ચહુઁ ઓર રસસાગર ઉમડચો શ્રુતિપથ ગયો બહાય ॥૬॥ વચન વિવેક ન બોલત તિહિ છિન સુધિ ભૂલી સબ ચેત। સોર કરત સબહી ધાવત હૈં હો હો સબ્દ સમેત ॥૭॥ રાધા લાલ ગુલાલ મુઠી ભર ડારત અતિ સુખ હેત। બાહર ઉર અનુરાગ દુહુનકો પ્રગટ દિખાઈ દેત ॥૮॥ પટહ ઝાંઝ ઝાલર ડફ આવજ બીના સુર કલ મન્દ। તાલ પખાવજ મુરલી મહુવરી બાજત મુરજ સુછન્દ ॥૯॥ ગારી વ્રજલલના મિલિ ગાવત મનમેં અતિ આનંદ। ફગુવા મન ભાયો સબ માઁગત પકરે આનંદ–કંદ ॥૧૦॥ ઉલટ સખન તન ચિતયે મોહન બાઢચો રંગ અપાર। ભયો મૂઢ મન શેષ કહનકો રાધા–કૃષ્ણ–વિહાર ॥૧૧॥ સિવ સમાધિ ભૂલ્યો વિધિ મનમેં પછતાયો બહુ વાર। જો માંગ્યો ફગુવા સો હઁસકે દીનો નંદકુમાર ॥૧૨॥ કુસુમિત વિપિન સુબલ બહુવિધસોં દરસ કરનકો આયો। ઋતુ વસન્ત કેકી શુક પિક મિલ મધુપન બોલ સુનાયો ॥૧૩॥ થકે દેવ

કિન્નર સુર વનિતા અતિ મનમેં સુખ પાયો । ગોકુલચન્દ સ્વરૂપ સુખદકો ગુન સંભ્રમસોં ગાયો ॥૧૪॥ * ૯૧ *

[રાગ રામકલી] હોરીકે મદમાતે આયે લાગે હો મોહન મોહિ સુહાયે । ચતુર ખિલારિન બસ કર પાયે ખેલ ખેલ સબ રૈન જગાયે ॥૧॥ દગ અનુરાગ ગુલાલ ભરાયે અંગ અંગ બહુ રંગ રચાયે । અબીર કુમકુમા કેસર લે કે ચોવાકી બહુ કીચ મચાયે ॥૨॥ જિહિં જાને તિહિં પકર નચાયે સરબસુ ફગુવા દે મુકરાયે । આનંદઘન રસ બરખ સિરાયે ભલી કરી હમહી પૈ છાયે ॥૩॥ * ૯૨ *

[રાગ રામકલી] ચલો સખી મિલ દેખન જૈયે નંદકે લાલ મચાઈ હોરી । અબીર ગુલાલ કુંકુમા કેસર પિચકાઇન ભર ભર લે દોરી ॥૧॥ એક જુ પિયકી ચોરાચોરી હમેં લખે નહીં કોરી । કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુકો ભરિહેં રાધા ગોરી ॥૨॥ * ૯૩ *

[રાગ રામકલી] સ્યામ સંગ ખેલે રી હોરી । પિચકાઇ દગ સેન ઇત કરત રંગ પ્રીતમ ચિત ચોરી ॥૧॥ ઉડે ગુલાલ અનુરાગનિ બાદર બહુ દામિની દુતિ ગોરી । વ્રજાધીશ પ્રભુ ગાવત બહુ ધુનિ કમલ મુખ વ્રજ ખોરી ॥૨॥ * ૯૪ *

[રાગ રામકલી] મોહન પ્રાત હી ખેલત હોરી । ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા કેસર અબીર લિયે ભર ઝોરી ॥૧॥

કુંચનકી પિચકાઈ ભર ભર છિરકત સકલ કિસોરી । મુખ માઁડત ગારી દે ભાઁડત ગહિ રાખત બરજોરી ॥૨॥ બાજત તાલ મૃદંગ અઘોટી બિચ મુરલી ધુનિ થોરી । છીતસ્વામી ગિરિધર સંગ ક્રીડત ઇહ વિધ સબ મિલ ગોરી ॥૩॥ * ૯૫ *

[રાગ રામકલી] અપને પિય સંગ ખેલો હોરી પિચકારિન રંગ ભર-ભર ગોરી । ઘરઘરતેં બાનિક બન આઈ સાઁવરી સલોની સુંદર ભોરી ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ મુરજ ડફ બિચ-બિચ મુરલી ધુનિ થોરી । ચોવા ચંદન ઔર અરગજા અબીર લિયે ભર-ભર ઝોરી ॥૨॥ હૌં અપનો વર પાયો રી સજની બાઁધ પ્રીત-રસકી ડોરી । સૂર સ્યામ પ્રભુ રસભર ખેલત મદનમોહન રાધા જોરી ॥૩॥ * ૯૬ *

[રાગ બિલાવલ] નન્દસુવન વ્રજ ભાઁવતે ફાગ સંગ મિલિ ખેલો જુ । આજુ હમેં તુમ જાન લેં જો યુવતીદલ પેલો જુ ॥૧॥ રસિક સિરોમનિ સાઁવરે સ્રવન સુનત ઉઠ ધાયે જુ । બલ સમેત સબ ટેરકે ઘરઘરતેં સખા બુલાયે જુ ॥૨॥ બાજે બહુવિધ બાજહી તાલ મૃદંગ ઉપંગા જુ । ડિમડિમ દુંદુભિ ઝાલરી આવજ કર મુખ ચંગા જુ ॥૩॥ ઉતતેં નવ સત સાજિકે નિકસી સકલ વ્રજનાર જુ । ઝૂંડન આઈ ઝૂમકે કલ ગાવત મીઠી ગારી જુ ॥૪॥ કેસર કુમકુમ ઘોરકે ભાજન ભર-ભર લાઈ જુ । છૂટી સન્મુખ સ્યામકે કરન કનક પિચકાઈ જુ ॥૫॥ ઇતહી સમાજ

ગોપાલસોં ભરે મહા રસ ખેલે જુ। ચોવા મૃગમદ સાનકે જુવતિ જૂથ પર મેલે જુ ॥૬॥ સોભિત બાલક–વૃન્દમેં હરિ હલધરકી જોરી જુ। ઉતહિ ચતુર ચન્દ્રાવલી સબ ગુનનિધિ રાધા ગોરી જુ ॥૭॥ સોંહ વદે લલિતા કહે કોઉ પગ ન પિછોંડે ડારે જુ। ઇત નાયક ઉત નાયકા કો જીતે કો હારે જુ ॥૮॥ ટિકે પરસ્પર દેખિકે ખેલ મચ્યો અતિ ભારી જુ। ઇત ઉત ઓટ ન માનહી ચૌંકિ પરે નરનારી જુ ॥૯॥ જુવતિ જૂથ મધિ પેલકે છેકિ સુબલ ગહિ લીનો જુ। કંઠ ઉપરના મેલિકે ખેંચિ આપ બસ કીનો જુ ॥૧૦॥ સુનહુ સુબલ સાઁચી કહોં તો ભલે છૂટન પાવો જુ। છલબલ બાનિક બાનિકે નેક હલધરકો પકરાઓ જુ ॥૧૧॥ બહોરી સિમટ વ્રજસુન્દરી સંકર્ષન ગહિ ઘેરે જુ। ફેંટ ગહી ચન્દ્રાવલી તબ ઉલટ સખિન તન હેરે જુ ॥૧૨॥ સોંધો નાવેં સીસતેં એક કાજર લેકે આઈ જુ। મોહન હઁસ મુર યોં કહ્યો દેખો દાઉ જુ આઁખ અઁજાઈ જુ ॥૧૩॥ ફિર પ્યારી નાગરી રાધિકા તકે સ્યામ જહાઁ ઠાડે જુ। ઔર સખિનકી ઓટ વ્હૈ ગહે ઓચકાં ગાઢે જુ ॥૧૪॥ દેખ સબૈ ચહુઁ ઓરતેં દૌર આઈ લપટાની જુ। અંગ-અંગ બહુ રંગસોં રંગે કરત બાત મનમાની જુ ॥૧૫॥ કેસરસોં પટ બોરકે શ્રીમુખ માંડ્યો રોરી જુ। તારી હાથ બજાયકે બોલત હો હો હોરી જુ ॥૧૬॥ મગન ભઈ વ્રજસુન્દરી નવરસ ભીંજ્યો હિયો જુ। ઇત અગ્રજ ઉત સ્યામપૈ દુહુઁ દિસ ફગુવા લિયો જુ ॥૧૭॥ પરસ પરમસુખ ઉપજિયો ભયો ત્રિયન મનભાયો જુ। સાદર ચારુ ચકોર જ્યોં માનો વિધુ પ્રીતમ પાયો જુ ॥૧૮॥ નાગરિ અતિ અનુરાગસોં મુદિત વદન તન હેરે જુ। સરવસુ વારે વારનેં એક અઁચલ હરિ પર ફેરે જુ ॥૧૯॥ ચત્રભુજ પ્રભુ સંગ ખેલહી ઇહ વિધ ઘોખકુમારી જુ। સબ વ્રજ છાયો પ્રેમસોં સુખસાગર ગિરિધારી જુ ॥૨૦॥ ✱ ૯૭ ✱

[રાગ બિલાવલ] નંદરાય લલા વ્રજરાય લલા તુમ રાધા રસબસ કીને હો। નંદરાય લલા વ્રજરાય લલા ગુન પ્રેમ રૂપ રસ ભીને હો ॥૧॥ યહ સુરત સમાગમ નીકી હો। હોં કહત તિહારે જીકી હો ॥૨॥ યહ કોક–કલા સબ જાને હો। તાતેં તુમરે મન માને હો ॥૩॥ યહ પ્રતિછિન નૌતમ લાગે હો। ભયો મદન વિકલ ફિર જાગે હો ॥૪॥ યહ ગૌર વરન અતિ સોહે હો। મુરલીધરકો મન મોહે હો ॥૫॥ નખસિખ પરમ સુદેસા હો। યહ મદનમનોહર વેસા હો ॥૬॥ યહ ભાગિ સુહાગકી પૂરી હો। ઘનસ્યામ સુજીવનમૂરી હો ॥૭॥ યહ ખેલત પિય સંગ હોરી હો। વર સંગ લિયે સત ગોરી હો ॥૮॥ મિલિ બંસીવટ તર આઈ હો। સબ સોંજ ફાગકી લાઈ હો ॥૯॥ તબ પુલિન તિરોંછી ધાઈ હો। કર લિયે કનક પિચકાઈ હો ॥૧૦॥ ગિરિધરન કલ્પતરુ તીરા હો। સંગ ગોપકુઁવર બલવીરા હો ॥૧૧॥ ડફ તાલ બાંસુરી બાજે હો। કોઊ ખેલત હઁસત ન લાજે હો ॥૧૨॥ નવસત સજિ આઇ ગોરી

હો। પતિ માતપિતાકી ચોરી હો ॥૧૩॥ કલ ગાવત મીઠી ગારી હો। રસ ખેલ મચ્યો અતિ ભારી હો ॥૧૪॥ તહાઁ ઉડત ગુલાલ અબીરા હો। ચોવા ચંદન અરગજા નીરા હો ॥૧૫॥ તહાઁ ભરત ભરાવત નારી હો। રંગ રંજિત ભીની સારી હો ॥૧૬॥ એક હો હો હોરી બોલે હો। લટકત પિયકે સંગ ડોલે હો ॥૧૭॥ એક નાચત ગાવત ધાવે હો। પકરન પિયકો નહીં પાવે હો ॥૧૮॥ ચંદ્રાવલી પિય સંગ દૌરી હો। રાધા પકરે ભર કોરી હો ॥૧૯॥ શ્રમ છૂટ ગઈ ઉર ગાતી હો। સુન્દર મોહન રંગ રાતી હો ॥૨૦॥ તબ સુદઢ ગહે ગોપાલા હો। છીની મુરલી અરુ માલા હો ॥૨૧॥ નેના આઁજ માઁડ મુખ રોરી હો। હઁસ તારી દેત કિસોરી હો ॥૨૨॥ એક કુચ કપોલ કર પરસે હો। સબ સુખ પિય પ્યારી વિલસે હો ॥૨૩॥ એક અઁચલસોં પટ જોરે હો। લલિતાદિ સખી તૃન તોરે હો ॥૨૪॥ મનકો માન્યો હમ કરિહે હો। નહીં લોક-વેદતેં ડરિહે હો ॥૨૫॥ તુમ ઇન નેનનકે તારે હો। ધન જીવન પ્રાન હમારે હો ॥૨૬॥ સબ સખા છુડાવન આયે હો। મિલ સુબલ શ્રીદામા ધાયે હો ॥૨૭॥ ફગુવા લે મોહન મેલે હો। મિલ ફાગ ભલી વિધિ ખેલે હો ॥૨૮॥ વૃખભાનકુમારી જીતી હો। યહ પ્રકટ પ્રેમ રસ રીતિ હો ॥૨૯॥ બિથુરી મણિ મોતિન માલા હો। ફિરિ મુદિત મદનગોપાલા હો ॥૩૦॥ કંચુકી કસ ટૂટી લર છૂટી હો। માનોં મદન સુરતિપથ લૂટી હો ॥૩૧॥ અંગ અંગ અનંગન મોહે હો।

લલિતા પિયકે સંગ સોહે હો ॥૩૨॥ વ્રજ ગોપિનકો ધન જીયો હો। રાધાવશ મોહન કિયો હો ॥૩૩॥ યહ લીલા ત્રિભુવન ભાવે હો। જન માધો યુગ-યુગ ગાવે હો ॥૩૪॥ * ૯૮ *

[રાગ બિલાવલ] ફાગ ખેલન વ્રજસુન્દરી નંદરાય ઘર આઇ। જસુમતિ આદર દેત રોહિની લેત બુલાઈ ॥૧॥ ગાવત ગીત સુહાવને હઁસ-હઁસ દેતબ ગારી। દુરિયે ન હોરી ખેલિયે નંદકુઁવર ગિરધારી ॥૨॥ સુન મૃદુવચન ત્રિયનકે નિકસે હૈ મોહન લાલા। મનહું કનક કમલ ઢિંગ આવત મધુપ રસાલા ॥૩॥ તાલ મૃદંગ ઉપંગ ચંગ બીના ડફ રાજે। દુંદુભિ ડિમ-ડિમ ઝાલરી બિચ-બિચ મુરલી બાજે ॥૪॥ કનક કલસ કેસર ભરે સંગ લિયે સત ગોરી। ચોવા મૃગમદ ઘોરકે ચંદન વંદન રોરી ॥૫॥ અરગજા ભર-ભર પિચકાઈ ફેંટન સુરંગ ગુલાલા। છિરકત ભરત પરસ્પર હો હો બોલત ગ્વાલા ॥૬॥ મોહન ગોપિન છિરકત કેસૂ કેસર નીરા। ઇતતે તક-તક દગનમેં ભરત મૂઠી અબીરા ॥૭॥ ઘિર આઇ વ્રજનાગરી નંદલાલ ગહિ લીને। એક અધરરસ પીવહી એક આલિંગન દીને ॥૮॥ પ્યારી કાજર દેત હૈ લલિતા ગહે કર દોઊ। ચંદ્રાવલી મુખ માઁડતિ હઁસત સખી સબ કોઊ ॥૯॥ હરદ કપોલ લગાવત ઉઢવત પીત પિછોરી। હઁસત દે દે કર તારી બોલત હો હો હોરી ॥૧૦॥ ઇહ વિધ પિય સંગ ખેલહી આનંદ ઉર ન સમાઈ। દેખત દેવ થકિત ભયે

પોહોપન વૃષ્ટિ કરાઈ ॥૧૧॥ ન્હાન ચલે જમુના સબૈ સોભા અતિ બનિ આઈ। રાધા ગિરિધર દેખિકે સૂરદાસ બલિ જાઈ ॥૧૨॥

* ૯૯ *

[રાગ બિલાવલ] પરિવા પ્રથમ કુઁવર અતિ ખેલત ગોપિન સંગા। તાલ મુરજ બહુ બાજે અરુ આનક મુખ ચંગા ॥૧॥ ઢોલ ભેરી ઢોલક છબિ બેનુ મૃદંગ ઉપંગા। રુંજ મુરજ અરુ દુંદુભિ ઝાલરી તરલ તરંગા ॥૨॥ વિવિધ પખાવજ આવજ ઝાંઝ પ્રણવ ડફ જોરી। બિચ બિચ ગોમુખ સુનિયત બિચ મુરલીકી ઘોરી ॥૩॥ ગ્વાલ પરસ્પર રાજે મનિમય જેરી હાથા। બૂકા કનક પિચકાઈ ભર ભર છિરકત ગાતા ॥૪॥ ચલો સખી દેખન જૈયે વિહરત હૈ સિંઘદ્વારા। સુનિ મન હરખિ સકલ ત્રિય લાગી કરન સિંગારા ॥૫॥ નીલ વસન તન સારી લહંગા લાલ સુરંગા। કંચુકી લલિત કુચન પર લજિજત મનહુ અનંગા ॥૬॥ સોંધે સીંચી સરસ કરિ બેની સરસ સઁવારી। માનોં કનક ખંભ લગિ ઝૂમત પન્નગનારી ॥૭॥ સીસફૂલ રચિ તિલક ભૃકુટિ બીચ ચંદન રોપ્યો। માનો સરાસન સાજિ બાન મનમથ મન કોપ્યો ॥૮॥ વંદન માઁગન મધિ અતિ રાજત કંજ સુઢારેં। માનોં સેસ સીસ પર ઠાડો અક્ષત ડારેં ॥૯॥ નેન કુરંગ સ્રવન જુગ ચારુ જૂ ચક્ક બિરાજે। માનોં નિસંક અવનિપર દેખિયત રવિ રથ સાજે ॥૧૦॥ નખ સિખ લોં

યુવતિ બની ગઈ સબૈ સિંઘદ્વારા। હમારો ફગુવા દેહો મોહન નંદકુમારા ॥૧૧॥ કાહે મોહનરાય ભાજો કાહે ઓલે લેહોં। કુમુદ-બંધુ જયોં નિકસત નેકુ દિખાઈ દેહોં ॥૧૨॥ ફગુવાકો મિસ ઝૂઠો હરિ-દરસનકી આસા। દેખનકો જિય તરસત લોચન મરત પિયાસા ॥૧૩॥ સુનિ મન હરખી યસોમતિ ઉનકો આસન દીનો। કુમકુમ જલસોં ધોર સબન મુખ મંજન કીનો ॥૧૪॥ બરન બરન પટ દીને ગોદન ભરિ જૂ મિઠાઈ। ઇહ વિધિ નંદઘરની વ્રજકી તરુની પહરાઈ ॥૧૫॥ ગાન કરત મન હરત મુદિત મન દેત અસીસા। તુમ્હરો કુઁવર જસોમતિ જિયો કોટિ બરીસા ॥૧૬॥ જિન દેખે નેંન સિરાત અઘાત ન પીવત પ્યાસા। તિનકે ચરનકમલરજ પાવે માધોદાસા ॥૧૭॥

* ૧૦૦ *

[રાગ બિલાવલ] ગોપી હો નંદરાય ઘર માઁગન ફગુવા આઈ। પ્રમુદિત કરત કુલાહલ ગાવત ગારી સુહાઈ ॥૧॥ અબલા એક અગમનિ આગે દઈ હૈ પઠાઈ। જસુમતિ અતિ આદરસોં ભીતર ભુવન બુલાઈ ॥૨॥ તિનમેં મુખ્ય રાધિકા લાગત પરમ સુહાઈ। ખેલો હઁસો નિશંક શંક માનો જિન કોઈ ॥૩॥ બહુમોલી મનિમાલા સબન દેહું પહરાઈ। મનિમાલા લે કહા કરેં મોહન દેહુ દિખાઈ ॥૪॥ બિનુ દેખે સુન્દર મુખ નાહિન પરત રહાઈ। માતપિતા પતિ સુત ગ્રહ લાગત રી વિષ

માઈ ॥૫॥ સુનિકે પ્રેમવચન દામોદર દઈ દિખાઈ। ઘરમેંતેં ઘનસ્યામ ભુજા ભર ભામિની લાઈ ॥૬॥ નખસિખ સુન્દર સીમા રૂપ લાવનિ અધિકાઈ। રહી વ્રજવધૂ નિહારી રંક માનોં નિધિ પાઈ ॥૭॥ અરગજા ચંદન વંદન ચહું દિસતેં લે ધાઈ। ભરતિ ભાઁવતેં લાલેં કરન કનક પિચકાઈ ॥૮॥ દરસપરસ પિય અતિશય સુંદરી સબ લપટાઈ। કુચ ભુજ બીચ કીચ મચી અતિશ્રમકી ઝપટાઈ ॥૯॥ મંડિત કરતિ કપોલ એક કાજર લે આઈ। આલિંગન ચુંબન રસ નહીં સુરઝત સુરઝાઈ ॥૧૦॥ અઁચલસોં પટ જોરે રીઝિ સકુચ સિર નાઈ। દંપતિ સૌભગ સંપતિ કોઊ પાવત ન અઘાઈ ॥૧૧॥ ઇહ લીલા અતિ લલિત સો તો નંદરાની ભાઈ। હરખિત ઉદિત મુદિત સબહિનકી કરત બડાઈ ॥૧૨॥ પટ દુકૂલ આભૂષન ચોલી દિવ્ય મઁગાઈ। જસુમતિ અતિ પ્રફુલિત મન સુંદરી સબ પહરાઈ ॥૧૩॥ યહ મેરે આઁગન ગૃહ નિત આઓ રી માઈ। નૈન સ્રવન સુખ ભયો લાલજૂકી કીરતિ ગાઈ ॥૧૪॥ નિકસી દેત અસીસ જિયો તેરો મોહનરાઈ। યહ વ્રજ માધૌદાસ રહો નિત નંદદુહાઈ ॥૧૫॥

* ૧૦૧ *

[રાગ બિલાવલ] બરસાનેકી ગોપી માઁગન ફગુવા આઈ। કિયો હૈ જુહાર નંદજૂકો ભીતર ભવન બુલાઈ ॥૧॥ આદર દેત નંદરાની અબ નિજ ભાગ્ય હમારે। પ્રીતમ સજન

કુલવધૂ પાયે દરસ તિહારે ॥૨॥ એક નાચત એક ગાવત એક બજાવત તારી। કાહે મોહનરાય દૂરિ રહે મૈયા દિવાવત ગારી ॥૩॥ સુનહુ કુઁવરિ મેરી રાધા અબહી જિન મુખ માઁડો। જેંવત સ્યામ સખન સંગ જિન પિચકાઈ છાઁડો ॥૪॥ કેસર બહોત અરગજા જિન મોહન પર ડારો। સિત લગે કોમલ તન તુમહી જિય વિચારો ॥૫॥ કહતિ રોહિની જસોદા ઓલી હો ઓડત આગેં। જાય ભરો વ્રજરાજેં મોહન દીજે માગેં ॥૬॥ મોહન માગેં પઇયે તો દિન દસ હમહિં દેહો। ગોપકુઁવરકે પલટેં જો ચાહો સો લેહો ॥૭॥ અઁચલ ઉપર દે રહી દોઉ મૈયા તૃન તોરી। બરજત ભરત કુઁવરકો નિરભય નવલકિસોરી ॥૮॥ સુબલ સુબાહુ શ્રીદામા સુનત અચાનક આયે। કંચનમાટ ભરે રંગ લે ગોપિન સિર નાયે ॥૯॥ દૂધ લિયો ભીતરતેં છિરકી સબ વ્રજનારી। ગ્વાલ ગોપાલ સખા સબ હઁસત કરત કિલકારી ॥૧૦॥ જો સુખ સોભા બાઢી કહત કહા કહિ આવે। લલિતા કુઁવરી કુઁવરકો અઁચલ ગહિ-ગહિ લાવે ॥૧૧॥ ભયે નિરંતર અંતર તજિ વલ્લવ વ્રજબાલા। ગિર-ગિર પરત ગલિનમેં હાર ડોર મનિમાલા ॥૧૨॥ પ્રભુ મુકુન્દ વ્રજવાસી અટક કૌનકી માને। કહત ભૈયા માધો જન જાય ભરો વૃષભાને ॥૧૩॥ ઇતનો માઁગ્યો પાઁઉં દેહુ વૃન્દાવનવાસા। કુઁવર કુઁવરી તહાઁ વિહરત ચરનકમલકી આસા ॥૧૪॥

* ૧૦૨ *

[રાગ બિલાવલ] કાજરવારી ગોરી ગ્વારિ। યા

સાઁવરિયાકી લગવારિ। નિસદિન રહત પ્રેમરંગ-ભીની। હરિ રસિયાસોં ચારી કીની ॥૧॥ મદનગોપાલ જાન રિઝવાર। નાનાવિધકે કરત સિંગાર। મિલન કાજ રહે અંગ અંગોછે। સરસ સુગંધન તેલ તિલોછે ॥૨॥ અંજન નાહિ ભટવેં દિયે। સ્યામરંગ નેનનમેં પિયે। ગાવતહુ જસુમતિ ગૃહ આવે। કૃષ્ણચરિત્ર વહ ગાય સુનાવે ॥૩॥ સુન્દર સ્યામ સુને ઢિંગ આય। ચિતવતહી ચિત હર લે જાય। કોઊ કહે કાહૂકી ન માને। અપને મનકી ગાય બખાને ॥૪॥ રામરાય પ્રભુ યોં સમુઝાવે। કુહ ભગવાન કોઊ નીકે ગાવે। લખ ઇન સ્યામ કહે નિરધાર। યહ લગવારન યહ લગવાર ॥૫॥ * ૧૦૩ *

[રાગ બિલાવલ] રસ સરસ બસો બરસાનો જૂ। રાજત રવનિકર બાનો જૂ। મનિમય મંદિર તહાઁ સોહે જૂ। રવિ સસિ ઉપમાકો કો હૈ જૂ ॥૧॥ વૃષભાન ગોપ તહાઁ રાજે જૂ। તાકી કીરતિ જગત બખાને જૂ। નિત પરમ કુલાહલ ભારી જૂ। ગાવત ગારી વ્રજનારી જૂ ॥૨॥ જબ દિન હોરીકો આયો જૂ। ન્યોંતો નંદગામ પઢાયો જૂ। સુનિકે મનમોહન ધાયે જૂ। સબ સખા સંગ લે આયે જૂ ॥૩॥ જબ જસુમતિ ન્યોંત બુલાઈ જૂ। સમધિન સમધ્યાનેં આઈ જૂ। કીરતિ આદર કર લીની જૂ। મનુહાર બહુત વિધિ કીની જૂ ॥૪॥ અતિ કૃપા અનુગ્રહ કીને જૂ। હમ તો અપને કર લીને જૂ। ગુન ગિને ન પરે કછુ ગાથા જૂ।

કીનો વ્રજ સકલ સનાથા જૂ ॥૫॥ તુમ તો સબકી સુખ રાસી જૂ। યે સુફલ કિયે વ્રજવાસી જૂ। આવો નિજભવન વિરાજો જૂ। બરસાનો સકલ નિવાજો જૂ ॥૬॥ તુમ તો સબકી સુખદાઈ જૂ। મુખ કીજે કૌન બડાઈ જૂ। તુમ તો યહ નિજ વ્રત લીનો જૂ। જિન જો જાચ્યો સો દીનો જૂ ॥૭॥ યહ જસ તુમ્હરો જગ જાને જૂ। મુખ પર કહિ કૌન બખાને જૂ। તબ કર ગહિ ઢિંગ બૈઠારી જૂ। ગાવત મંગલ વ્રજનારી જૂ ॥૮॥ તુમસોં પૂછે ઇક બાતા જૂ। તુમ સાઁચી કહો સબ ગાથા જૂ। તબ ગર્ગ તિહારે આયે જૂ। બહુ નામ કૃષ્ણકે ગાયે જૂ ॥૯॥ મુનિ વાસુદેવ કરિ લેખે જૂ। વસુદેવ કહાઁ તુમ દેખે જૂ। યહ સુન સુન બાત તિહારી જૂ। અચરજ ઉપજે જીય ભારી જૂ ॥૧૦॥ ઔરો સંકા જિય આવે જૂ। પૈ ભેદ કોઊ નહીં પાવે જૂ। પતિ સાધુ પરમ તુમ પાયો જૂ। યહ પૂત કહાઁ તેં જાયો જૂ ॥૧૧॥ યાકે ગુન રૂપ હૈ ન્યારે જૂ। યહ મિલહિ ન કુલહિ તિહારે જૂ। કછુ કહ્યો હમારો કીજે જૂ। બસિકે સબકો સુખ દીજે જૂ ॥૧૨॥ રહિયે કછુ દિવસ હમારે જૂ। હમ તો હૈં સકલ તિહારે જૂ। એ દોઊ એક કરિ જાનોં જૂ। નંદગામ સોઈ બરસાનો જૂ ॥૧૩॥ જાનત જ્યોં નન્દ તિહારે જૂ। તૈસેઈ વૃષભાન હમારે જૂ। યે દોઊ પરમ સનેહી જૂ। યે એક પ્રાન દ્વૈ દેહી જૂ ॥૧૪॥ સુન સુન જસુમતિ મુસકાની જૂ। બોલી મધુરી ઇક બાની જૂ। બસિયે કછુ દિવસ તિહારે જૂ। કીરતિ ચલિ બસો હમારે જૂ ॥૧૫॥ તબ

હઁસી સકલ વ્રજનારી જૂ। જસુમતિકી ઓર નિહારી જૂ। વ્રજ ભયો કુલાહલ ભારી જૂ। નાચત દે દે કર તારી જૂ ॥૧૬॥ રસ સરસ બસે બરસાને જૂ। બિન કુઁવરી કૃપા કો જાને જૂ। કીરતિ જસુમતિ યસ ગાયો જૂ। વ્રજવાસ માધુરી પાયો જૂ ॥૧૭॥

* ૧૦૪ *

[રાગ બિલાવલ] સુન્દર સ્યામ સુજાન સિરોમનિ દેહું કહા કહિ ગારી જુ। બડે લોગકે ઔગુન બરનત સકુચ હોત જિય ભારી જુ ॥૧॥ કો કરિ સકે પિતાકો નિર્નય જાતિ પાઁતિ કો જાને જુ। જિનકે જિય જૈસી બની આવે તૈસી ભાઁતિ બખાને જુ ॥૨॥ માયા કુટિલ નટી તન ચિતયો કૌન બડાઈ પાઈ જુ। ઉન ચંચલ સબ જગત બિગોયો જહઁ તહઁ ભઈ હઁસાઈ જુ ॥૩॥ તુમ પુનિ પ્રગટ હોઈ બારેતેં કૌન ભલાઈ કીની જુ। મુક્તિ વધૂ ઉત્તમ જન લાયક લે અધમનકો દીની જુ ॥૪॥ બસિ દસ માસ ગર્ભ માતાકે ઉન આસા કરિ જાયે જુ। સો ઘર છાઁડિ જીભકે લાલચ વ્હૈ ગયે પૂત પરાયે જુ ॥૫॥ બારે હીતેં ગોકુલ ગોપિનકે સૂને ગૃહ તુમ ડાટે જુ। વ્હૈ નિસંક તહાઁ પૈઠિ રંક લોં દધિકે ભાજન ચાટે જુ ॥૬॥ આપુ કહાય બડેકે ઢોટા ભાત કૃપન લોં માંગ્યો જુ। માનભંગ પર દૂજે જાચત નેક સંકોચ ન લાગ્યો જુ ॥૭॥ લરિકાઈતેં ગોપિનકે તુમ સૂને ભવન ઢંઢોરે જુ। જમુના ન્હાત ગોપકન્યનકે નિપટ નિલજ પટ ચોરે જુ ॥૮॥ બેનુ બજાય વિલાસ કિયો વન બોલી પરાઈ નારી જુ। યે બાતેં મુનિ રાજસભામેં વ્હૈ નિસંક વિસ્તારી જુ ॥૯॥ સબ કોઊ કહત નંદબાબાકો ઘર ભર્યો રતન અમોલે જુ। ગરે ગુંજા સિર મોરપખૌવા ગાયનકે સંગ ડોલે જુ ॥૧૦॥ રાજસભાકો બૈઠનહારો કૌન ત્રિયન સંગ નાચે જુ। અગ્રજ સહિત રાજમારગમેં કુબજા દેખત રાચે જુ ॥૧૧॥ અપની સહોદરા આપુહિ છલ કર અર્જુન સંગ ભજાઈ જુ। ભોજન કર દાસીસુતકે ઘર જાદોં જાતિ લજાઈ જુ ॥૧૨॥ લે લે ભજે રાજનકી કન્યા યહ ધૌં કૌન ભલાઈ જુ। સતભામાજૂ ગોતમેં બ્યાહી ઉલટી ચાલ ચલાઈ જુ ॥૧૩॥ બહિન પિતાકી સાસ કહાઈ નેકહુ લાજ ન આઈ જુ। એતે પર દીની જુ વિધાતા અખિલ લોક ઠકુરાઈ જુ ॥૧૪॥ મોહન બસીકરન ચટ ચેટક જંત્ર મંત્ર સબ જાને જુ। તાતેં ભલે ભલે કરિ જાને ભલે ભલે જગ માને જુ ॥૧૫॥ બરનોં કહા યથામતિ મેરી વેદહૂ પાર ન પાવે જુ। દાસ ગદાધર પ્રભુકી મહિમા ગાવતહી ઉર આવે જુ ॥૧૬॥

* ૧૦૫ *

[રાગ બિલાવલ] મોહન વૃષભાનકે આયે જુ। તહઁ અતિ રસ ન્યોત બુલાયે જુ ॥૧॥ વૃષભાનપુરાકી ગારી જુ। શ્રી રાધા કૃષ્ણ પિયારી જુ ॥૨॥ ચઢ દુલહે બ્યાહન આયે જુ। સિંઘાસન દે બૈઠાયે જુ ॥૩॥ નાના વિધ ભઈ હૈ રસોઈ જુ। તહઁ જેંવત અતિ સુખ હોઈ જુ ॥૪॥ તહઁ મિલિ યુવતી બડભાગી જુ। ગાવે

કૃષ્ણચરિત અનુરાગી જુ ॥૫॥ તહઁ બોલી ઇક વ્રજનારી જુ। આઓ દેહોં કૃષ્ણજુકો ગારી જુ ॥૬॥ ઇનેં ગારી કહા કહિ દીજે જુ। ગુન ઔગુન સરસ લહિયે જુ ॥૭॥ દ્વૈ બાપ સબૈ જગ જાને જુ। કહિ વ્યાસ પુરાન બખાને જુ ॥૮॥ વસુદેવ દેવકી જાયે જુ। સુત નંદ મહરકે કહાયે જુ ॥૯॥ તેરી માય આન આન જાતિ જુ। વે હિલમિલ બૈઠે પાઁતિ જુ ॥૧૦॥ તેરી ફૂફી પંચ ભરતારી જુ। જાકો જસ હૈ પાવનકારી જુ ॥૧૧॥ પતિ પાંડુ સબૈ જગ જાને જુ। સુત આન આનકે આને જુ ॥૧૨॥ તેરી દ્રુપદસુતાસી ભાભી જુ। સો તો પાંચ પુરુષ મિલ લાભી જુ ॥૧૩॥ જાકી જગ વંદિત બડાઈ જુ। સો તો ભક્તસિરોમની ગાઈ જુ ॥૧૪॥ તેરી બહિન સુભદ્રાકુમારી જુ। સો તો અર્જુન સંગ સિધારી જુ ॥૧૫॥ શ્રીકૃષ્ણ તેરી મહતારી જુ। વહ પહરે તનસુખ સારી જુ ॥૧૬॥ રાની રાતો લહેંગા સોહે જુ। તેરી ચિતવનમેં જગ મોહે જુ ॥૧૭॥ તુમ કહિયત હો બ્રહ્મચારી જુ। જાકે સોરહ સહસ્ર વ્રજનારી જુ ॥૧૮॥ તુમ કહિયત હો દધિદાની જુ। જિન કુબ્જાસોં રતિ માની જુ ॥૧૯॥ શ્રીકૃષ્ણ તેરો બલ વીરા જુ। જિન કરષ્યો કાલિન્દી નીરા જુ ॥૨૦॥ તુમ વન વન ધેનુ ચરાઈ જુ। ભયે ઘોખ સકલ સુખદાઈ જુ ॥૨૧॥ વૃન્દાવન વેનુ બજાયો જુ। વ્રજસુંદરી રાસ ખિલાયો જુ ॥૨૨॥ સૂને ભવન પરાયે આયે જુ। ચોરી કરી માખન ખાયે જુ ॥૨૩॥ ગારી ગાવે હરિજૂકી સારી જુ। વે હઁસ હઁસ દેહેં તારી જુ ॥૨૪॥ ગારી ગાવેં હરિજુકી સાસૂ જુ। વે ઢરત પ્રેમકે આઁસૂ જુ ॥૨૫॥ ગાઓ ગાઓ સબ મિલ ગારી જુ। તુમ સુનહુ લાલ વિહારી જુ ॥૨૬॥ તુમ કર કર અપનો ભાયો જુ। અપનો જસ જગત સુનાયો જુ ॥૨૭॥ વે હઁસ–હઁસ ગાવે ગારી જુ। પટ ઓટ હઁસિ મુખ મોરી જુ ॥૨૮॥ છાઁડે દુર્યોધનસે રાજા જુ। તેરે કુલહ ન આવે લાજા જુ ॥૨૯॥ લલિતા યહ મંગલ ગાયો જુ। સુનિ સૂર–સ્યામ સચુ પાયો જુ ॥૩૦॥

* ૧૦૬ *

[રાગ બિલાવલ] નંદગાઁવકો પાંડે વ્રજ બરસાને આયો। અતિ ઉદાર વૃષભાન જાન સન્માન કરાયો ॥૧॥ પાંડેજૂકે પાઁયનકો હઁસિ હઁસિ સીસ નવાયો। પાઁય ધુવાય ન્હવાય પ્રથમ ભોજન કરવાયો ॥૨॥ ધાઇ આઇં વ્રજનારી જિન યહ સૂધો પાયો। ભાનભવન ભઈ ભીર ફાગકો ખેલ મચાયો ॥૩॥ સીસી સિરતેં ઢોરિ ફુલેલ અંગન ઝલકાયો। હનુમાનકી પ્રતિમા માનોં તેલ ચઢાયો ॥૪॥ કાજરસોં મુખ માઁડ વદન બિંદા જૂ બનાયો। કારે કલસ સ્રવત માનોં ચપરા ચિપકાયો ॥૫॥ ગજગામિની ગોંછનસોં તકિ તુકમા લપટાયો। દેહ ધરે માનોં ફાગુન ખેલન વ્રજમેં આયો ॥૬॥ કહુઁ ચંદન કહુઁ વંદન કહુઁ ચોવા લપટાયો। ઋતુ વસંત જાનોં કેસૂકો દ્રુમ નવ ફૂલન છાયો ॥૭॥ કાહૂ ગુલરી માલા કાહૂ ઝગલા ગર નાયો। માનોં ગજઘંટાનિ બીચ ગજગાહ બનાયો ॥૮॥ રંગ રહ્યો ચુઁહુટિયનિ અંગ રાતો વ્હૈ આયો।

ગુંજનકો ગહનો માનોં પ્રોહિતકો પહિરાયો ॥૯॥ માથેતેં મોહનીને છાછકો માટ ઢુરાયો। માનોં કાચે દૂધસેં ગિરિ ગોવર્ધન ન્હવાયો ॥૧૦॥ ચોર ભોર ભઈ ખોર લાંગતેં જલ ઢરરાયો। મહાદેવકી જટા ચૂર ચરનોદક આયો ॥૧૧॥ લગત દન્તસોં દન્ત ડિગડિગા અંગ લગાયો। માનોં સુઘર સંગીત તાલ કડતાર બજાયો ॥૧૨॥ ગયો જનેઊ ટૂટિ છૂટ પોંચન લપટાયો। માનહુ ચતુર ચંદાન રાહુ પગ ફંદા લાયો ॥૧૩॥ ચંચલ ચન્દ્રમુખિન ચહું દિસિતેં ગુલગુલચાયો। લિયો લુગાઇન ઘેરિ નરેંના નાકેં આયો ॥૧૪॥ શ્રી રાધા રાધા કહિ અપનો બોલ સુનાયો। અરી ભાનકી કુંવરી સરન હોં તેરી આયો ॥૧૫॥ સુનિકે પ્રેમવચન જુ ગરો રાધા ભરિ આયો। બાબાજુકો દગલ લલી પ્રોહિત પહરાયો ॥૧૬॥ કીરતિ જુ પાંય લાગિ લાગિ તાતો પય પ્યાયો। તોં લોં ખેલત હોરી વ્રજમેં દુલ્હે આયો ॥૧૭॥ સાંચે સ્વાંગન સજિકે સબૈ સમૂહ સુહાયો। તપાવ્યાસકો પૂત ધૂત સુકદેવ બનાયો ॥૧૮॥ સનકાદિક ચારૂયોંન સજ્યો સંન્યાસ સુહાયો। ઘૂમત આયો ઇન્દ્ર સ્વાંગ ઉન્મત્ત બનાયો ॥૧૯॥ વ્રજકી વીથિન બીચ કીચમેં લોટપુટાયો। ચાર વદનકો સ્વાંગ ચતુર ચતુરાનન લ્યાયો ॥૨૦॥ પંચાનન પાંચોં મુખસોં સંગીત બજાયો। હરિકો વ્હૈ જુ બાવરો નારદ નાચત આયો ॥૨૧॥ દેખ નંદકે લાલ જંત્ર ધરિ ગાલ બજાયો। મહાદેવ પટતાર દેત યહ પટ પ્રભુ ભાયો ॥૨૨॥ હો હો હો હો હોરિ હરિ હાંસિન હંસાયો। માયા નિપુન ભઈ

સો નારદ લૈ હુલરાયો ॥૨૩॥ કામ કામિની ભયો સબનકો ચિત્ત ચુરાયો। લલિતા જોરિ ગાંઠિ લાલકો બ્યાહ રચાયો ॥૨૪॥ ગઠજોરો વૃષભાનકુંવરીસોં જાય જુરાયો। નવલ અંબકે મૌરકો મોરિ મોર બનાયો ॥૨૫॥ પીત પિછોરી તાન છબીલો મંડપ છાયો। ફાગુનકી ગારીકો સાખા ચાર પઢાયો ॥૨૬॥ હોરીકી અઠવારી કર દુલ્હે પરનાયો। નીકી બની બરાત બરાતિન રંગ બઢાયો ॥૨૭॥ હોરીકો પકવાન સો ભર ભર ઝોરિન ખાયો। પૂરન ભયે મનોરથ રોમ રોમ સુખ છાયો ॥૨૮॥ ફૂલી ફાગકી ફાગ ફૂલ્યો જિન યહ જસ ગાયો। જન હરિયા ઘનસ્યામ વાસ બરસાનેં પાયો ॥૨૯॥ ✻ ૧૦૭ ✻

[રાગ બિલાવલ] તોહે દેહોં કહા કરિ ગારી હો। નવરંગી લાલ વિહારી હો ॥૧॥ તોહે દ્વૈ બાપ દ્વૈ મહતારી હો। મોહે સંકા ઉપજી ભારી હો ॥૨॥ દ્વૈ બાપ સબૈ જગ જાને હો। સો તો વ્યાસ પુરાન બખાને હો ॥૩॥ વસુદેવ દેવકી જાયે હો। સો તો નંદ મહરકે કહાયે હો ॥૪॥ હમ બરસાનેકી નારી હો। તુમ્હેં દેહેં હંસિ-હંસિ ગારી હો ॥૫॥ તેરી બૂઆ કુંતારાની હો। સો તો સૂરજ દેખ લુભાની હો ॥૬॥ તેરી બહન સુભદ્રા કૂવારી હો। સો તો અર્જુન સંગ સિધારી હો ॥૭॥ દ્રુપદસુતા તેરી ભાભી હો। સો તો પાંચ પુરુષ મિલિ લાભી હો ॥૮॥ હમ જાને જુ હમ જાને હો। તમ ઊખલ સાથ બંધાને હો ॥૯॥ હમ

જાની બાત તિહારી હો। તુમ કબકે ભયે દધિદાની હો ॥૧૦॥ તેરી માયા સબ જગ ઢૂઁઢો હો। કોઊ છાઁડયો ન બારો બૂઢો હો ॥૧૧॥ જન કૃષ્ણા મંગલ ગાવે હો। તબ હાથ થારકો લાવે હો ॥૧૨॥ * ૧૦૮ *

[રાગ બિલાવલ] જિન ડારો જિન ડારો જૂ અઁખિયનમેં અબીરા। રતનજટિત પિચકાઈ કર લિયે ભર-ભર કેસરનીરા ॥૧॥ લલિતા પ્રીતમકો મુખ માંડયો ચરચ્યો સ્યામ સરીરા। સૂર પ્રભુ રસવસ કર લીનો ઇન હલધરકો વીરા ॥૨॥ * ૧૦૯ *

[રાગ બિલાવલ] હોરી ખેલત સાઁવરો ગ્વાલબાલ સંગ કીને જૂ। મૃગમદ ચોવા કેસરસોં પિચકાઈ ભર લીને જૂ ॥૧॥ છિરકત ભરત આનંદસોં પ્યારી અતિ રસ ભીને જૂ। તન મન ધન સબ બારહીં ચત્રભુજ પ્રભુ બસ કીને જૂ ॥૨॥ * ૧૧૦ *

[રાગ બિલાવલ] હોરી ખેલે ગિરિધરલાલ। સંગ બની વૃષભાનનંદિની ગાવત ગારી ગ્વાલ ॥૧॥ બાજત બીન રબાબ કિન્નરી જંત્ર પખાવજ તાલ। ચોવા ચંદન અગર અરગજા ઉડત અબીર ગુલાલ ॥૨॥ ફગુવા મન ભાયો હમ લૈહેં યોં જૂ કહતિ વ્રજબાલ। વિચિત્રવિહારી પ્યારે તબહી દીનો પીતાંબર વનમાલ ॥૩॥ * ૧૧૧ *

[રાગ બિલાવલ] હોરી ખેલે મોહના સુન્દર ગિરિધારી। નખ સિખ સુભગ સિંગાર સજૈ સોંધે સુખકારી ॥૧॥ સીસ કુલ્હે છબિ અતિ બની સોહે લલિત લિલારી। કેસરકો વાગા બન્યો સોહે અતિ જૂ ભારી ॥૨॥ લાલ ગુલાલ ઉડાવહીં રંગ રહ્યો સરસાઈ। યહ સુખ સોભા નિરખિકે સૂરદાસ બલિ જાઈ ॥૩॥ * ૧૧૨ *

[રાગ બિલાવલ] હોરી ખેલે મોહના રંગ ભીને લાલ। રસિક મુકુટમનિ રાધિકા અંગ અંગ વ્રજબાલ ॥૧॥ કપૂર કુમકુમા ઘોરિકે સુગંધ સઁવારી। કિયો અરગજા રંગકો બિચ મૃગમદ ડારી ॥૨॥ રતનખચિત કરમેં લઈ કંચન પિચકારી। છિરકત કુઁવર કિસોરકો ચંદ્રાવલી નારી ॥૩॥ ભરતિ ગુલાલ જુ ભામિની ઝકઝોરી ઝકઝોરી। કાહુ કરતેં મુરલી લઈ કાહુ પીત પિછોરી ॥૪॥ લલિતા લલિત વચન કહે ફગુવા દેહુ પ્યારે। કે રાધાકે પાઁય પરો નૈનનકે તારે ॥૫॥ ફગુવામેં મુરલી લઈ રસબસ પિય પિયારી। નવલ જુગલકે રૂપ પૈ જન વિચિત્ર બલિહારી ॥૬॥ * ૧૧૩ *

[રાગ બિલાવલ] વદત નાહિંન ગ્વાલિની જોબનકે ભારેં। યા વ્રજમેં એંડી ફિરે મનમથ ઉપચારેં ॥૧॥ પહિરે રાતો પોમચા લહેંગા હરી કિનારેં। અતિ રસતેં નિકસી ફિરેં અચરા ઢિંગ ડારેં ॥૨॥ નકવેસર ગજરા બને ચૌકી ખગવારે। અંગિયા ખમકિ ખચે બની કુચ સૂભરવારે ॥૩॥ કુકુદી ડોરીકે

ઝવા સોહે ફેંદા ફૂલવારે। સોનેકી બાંકી બિંદુલી સોહે લલિત લિલારે ॥૪॥ દીરઘ લોચન છબિ છટા કજરા અનિયારે। જગન્નાથ કવિરાયકે પ્રભુ મોહી કાન્હર કારે ॥૫॥ ✻ ૧૧૪ ✻

[રાગ બિલાવલ] અરી તેં રંગ રાખ્યો ખેલત હરિ સંગ હોરી। છબિસોં ગઈ લપટાય છબીલી પિય મુખ ચન્દ ચકોરી ॥૧॥ હઁસિકે છિરક્યો છેલ છબીલો ભર–ભર કનક કમોરી। રંગ અનંગ નગન રંગ બાઢ્યો હઁસત ઓટ મુખ મોરી ॥૨॥ ધન તેરો ભાગ સુહાગ લાડીલી ધન વૃષભાનકિસોરી। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે ચિરજીયો યહ જોરી ॥૩॥ ✻ ૧૧૫ ✻

[રાગ આસાવરી] બરસાનેકી નવલ નારિ મિલિ હોરી ખેલન આઈ હો। વરવટ ધાય જાય જમુનાતટ ઘેરે કુઁવર કન્હાઈ હો ॥૧॥ અતિ ઝીની કેસરિ રંગભીની સારી સુરંગ સુહાઈ હો। કંચન બરન કંચુકી ઊપર ઝલકત જોબન ઝાંઈ હો ॥૨॥ કેસર કસ્તૂરી મલયાગર ભાજન ભર ભર લાઈ હો। અબીર ગુલાલ ફેંટ ભર ભામિની કરન કનક પિચકાઈ હો ॥૩॥ ઉતતેં ગોપ સખા સબ ઉમડે ખેલ મચ્યો ઉદમાઈ હો। બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ મુરલી મધુર બજાઈ હો ॥૪॥ ખેલત ખેલત રસિક સિરોમનિ રાધાજૂ નિકટ બુલાઈ હો। ઋષીકેસ પ્રભુ રીઝિ સ્યામઘન વનમાલા પહિરાઈ હો ॥૫॥ ✻ ૧૧૬ ✻

[રાગ આસાવરી] જમુનાતટ ક્રીડત નંદનંદન હોરી પરમ સુહાઈ હો। જુવતિજૂથ સંગ લિયે રાધા સનમુખ ખેલન આઈ હો ॥૧॥ ઠોર ઠોરતેં સખા બુલાયે અરુ બલદાઊ ભાઈ હો। આયે દૌરિ મદનમોહન પૈ ઉર આનંદ ન સમાઈ હો ॥૨॥ રતનજટિત કેસર ભરિ લીને કરન કનક પિચકાઈ હો। પ્રાણપ્રિયા મુખ નિરખ સ્યામઘન છિરકત મૃદુ મુસિકાઈ હો ॥૩॥ પ્યારી સુરંગ ગુલાલ મૂઠી ભર પિચકી ઓર ચલાઈ હો। માનોં ઉમગિ અનુરાગ અધિક બલ બાહિર દેત દિખાઈ હો ॥૪॥ મૃગમદ ચોવા ભર બેલા કર સખી એક લે ધાઈ હો। સખાજૂથમેં બેનુ બજાવત મોહન મુખ લપટાઈ હો ॥૫॥ આઁધી અધિક ઉડી અબીરકી દિનમનિ ગયો લુકાઈ હો। શ્રીદામા હલધરસોં બોલ્યો કીજે કહા ઉપાઈ હો ॥૬॥ જુવતિજૂથ સબ જોર કરત હૈં કોઊ બચ્યો ન જાઈ હો। તબ સંકરષન મતો ઉપાયો લલિતા સખી બુલાઈ હો ॥૭॥ સુબલ સખાકે ઉપરેનાસોં ખેંચિ ગાંઠિ બંધાઈ હો। સનમુખ વચન કહત ગિરિધર પિય યહ કિન બુધિ ઉપાઈ હો ॥૮॥ લલિતા સુબલ કિયે ઇકઠોરે જોરી ભલી બનાઈ હો। જૈસે ચન્દ્ર ચકોર સુધાનિધિ પીવત નૈન અઘાઈ હો ॥૯॥ દૌરિ કુઁવરી અચાનક રાધા ગહે સ્યામ સુખદાઈ હો। પ્રેમ–ગાંઠિસોં મન અરુઝાયો સુરઝત નહિ સુરઝાઈ હો ॥૧૦॥ વ્રજવનિતા મિલિ મંગલ ગાવે મધુરે વચન સુનાઈ હો। સુર વિમાન સબ કૌતુક ભૂલે જે જે ગોકુલરાઈ હો ॥૧૧॥ બાજત

તાલ પખાવજ આવજ મદન ભેરી સહનાઈ હો। પટહ ઝાંઝ ઝાલરિ મહુવર ડફ સુનિ ઘન ગયો લજાઈ હો ॥૧૨॥ વિવિધ ભાઁતિ કુસુમિત વૃન્દાવન સૌરભ કહ્યો ન જાઈ હો। ઋતુ વસંતકી કીરતિ માનોં કેકી અલિ પીક ગાઈ હો ॥૧૩॥ કેલિ સિંધુ બરનોં કહાઁ લોં વિધિ રસના એક બનાઈ હો। તન મન ધનસોં જુગલરૂપ પર ગોકુલચંદ બલિ જાઈ હો ॥૧૪॥ * ૧૧૭ *

[રાગ આસાવરી] યા ગોકુલકે ચોંહટે રંગ રાચી ગ્વાલ। મોહન ખેલે ફાગ નેન સલોનીરી રંગ રાચી ગ્વાલ। નરનારી આનંદ ભયો રંગ રાચી ગ્વાલ। સાઁવલકે અનુરાગ નેન સલોનીરી રંગ રાચી ગ્વાલ ॥૧॥ દુંદુભિ બાજે ગહગહે રંગ૦। નગર કુલાહલ હોય નેન૦। ઉમગ્યો માનસ ઘોષકો રંગ૦। ભવન રહ્યો નહીં કોય નેન૦ ॥૨॥ ઝાંઝ ઝાલરી કિન્નરી રંગ૦। તાલ મૃદંગ ઉપંગ નેન૦। ડફ અરુ બાંસુરી બાજહી રંગ૦। આવજ કર મુખ ચંગ નેન૦ ॥૩॥ ઇતહિ સમાજ ગોપાલકો રંગ૦। બલયુત નંદકુમાર નેન૦। ઉત ગોપી નવજોબના રંગ૦। અંબુજ લોચન ચારુ નેન૦ ॥૪॥ ગારી દેત સુહાવની રંગ૦। પ્રમુદિત ગોપકદંબ નેન૦। જુવતિજૂથ એકત ભયે રંગ૦। ગાવત મદન વિટંબ નેન૦ ॥૫॥ મૃગમદ ચોવા કુમકુમા રંગ૦। ચારુ ચતુર સબ સાનિ નેન૦। કેસૂ કુસુમ નિચોઇકે રંગ૦। ભરત પરસ્પર આનિ નેન૦ ॥૬॥ રતનખચિત પિચકાઇયાઁ રંગ૦। કર લિયે ગોકુલનાથ નેન૦। તકિ છિરકે તિયવૃન્દકો રંગ૦। જોઈ રાધાજૂકે સાથ નેન૦ ॥૭॥ અબીર ગુલાલ ઉડાવહી રંગ૦। બૂકા વંદન ધૂલિ નેન૦। ચઢિ વિમાન સુર દેખહીં રંગ૦। દેહ દસા ગઈ ભૂલિ નેન૦ ॥૮॥ ખેલ મચ્યો અતિ ગહગહ્યો રંગ૦। સુનત વ્રજવધૂ ધાઈ નેન૦। રાધા રસિક ગોપાલકી રંગ૦। આસકરન બલિ જાઈ નેન૦ ॥૯॥ * ૧૧૮ *

[રાગ આસાવરી] જમુનાતટ ખેલત ગોપી હો। નંદકો લાલ ગોવર્ધનધારી તાકે નખમનિ ઓપી હો ॥૧॥ ચલરી સખી તહઁ જહઁ જૈયે બિન છિન જિયરા ન રહાઈ હો। બેનુ સબ્દમેં મન હર લીનો નાના રંગ બજાઈ હો ॥૨॥ સજલ જલદ તન પીતાંબર જુ કર મુખ મુરલીધારી હો। લટપટી પાગ બની મનમોહન લલના રહી નિહારી હો ॥૩॥ નેનસોં નેન મિલે કરસોં કર ભુજા ઠઈ હરિગ્રીવા હો। મધિ નાયક ગોપાલ વિરાજત સુંદરતાકી સીંવા હો ॥૪॥ કરત કેલિ જુ કુતૂહલ માધો મધુરી બાની ગાવે હો। પૂરન ચન્દ સરદકી રજની સંતન સુખ ઉપજાવે હો ॥૫॥ સકલ સિંગાર સજે વ્રજવનિતા નખસિખ લૌં ન લખાની હો। લોક વેદ કુલધર્મકી નેકઉ નહીં રાખત જુ કાનિ હો ॥૬॥ બલિ જાઊં બલવીર ત્રિભંગી સંતનકું સુખદાઈ હો। સકલ બિથા જુ હરી યા તનકી હરિ હઁસ કંઠ લગાઈ હો ॥૭॥ માધો નારી નારી માધોકો છિરકત ચોવા ચંદન હો।

ઐસો ખેલ રચ્યો જુ પરસ્પર નંદનંદન જગવંદન હો ॥૮॥ બ્રહ્મા ઇન્દ્ર ગઁધર્વ દેવગન સબૈ એક રસ બરસે હો। સૂરદાસ ગોપી બડભાગી હરિ–મુખ–ક્રીડા દરસે હો ॥૯॥ * ૧૧૯ *

[રાગ આસાવરી] ભેરી બાજે ભરુવા નાચે આગે ગધૈયા ઘેરે જૂ। તાપાછે સબ સખા ગોપકે હો હો હોરી બોલે જૂ ॥૧॥ કમર હલાવે બગલ બજાવે હઁસ હઁસ નેન નચાવે જૂ। ભરવાજૂકો મોંહોડો માઁડત ઉપર પૂંછ ફિરાવે જૂ ॥૨॥ પેટ ફુલાવે ગુલચા દેવે અધરનકો રસ દેવે જૂ। રામદાસ પ્રભુ યા હોરીમેં ભરુવા હોય સો બોલે જૂ ॥૩॥ * ૧૨૦ *

[રાગ ટોડી] કાંકરી ન માર લંગર લાગેગી રે। જાય કહેંગી કહા ઘર ઉત્તર માઁગેગી રે॥૧॥ દેખત નનદ રિસાય બિના કહે જાનેંગી રે। જો કોઊ કેસેઊ આનિ કહે સોઈ માનેંગી રે ॥૨॥ કયોં તુમ અતિ અકુલાત ફાગ જબ આવેગી રે। કીજો હુ જો ઉપજે મનમેં સોઈ ભાવેગી રે ॥૩॥ ખેલનકો ઉમડયો સબ ગોકુલ ગામરો રે। રાજત માનો ચકોર–યૂથ સસિ સામરો રે ॥૪॥ જાય જુરે વૃષભાન–ગોપકી પોરી રે। જો જહીં સો તહીંતેં સબ દેખન દૌરી રે ॥૫॥ ચંગ મૃદંગ ઉપંગ બાંસુરી બાજે રે। બીના બેનુ રબાબ કિન્નરી ગાજે રે ॥૬॥ જ્યોં ઇત નંદલાલ ગ્વાલ સંગ લીને રે। ત્યોં ઉત રાધા નારીજૂથ સંગ કીને રે ॥૭॥ ખેલ મચ્યો દુહું ઓર બઢયો રંગ નીકો રે। ક્રીડત સુંદર

સ્યામ ભાવતો જીકો રે ॥૮॥ લે પિચકાઈન હાથ ચલે વ્રજરાઈ રે। ત્યોં કર બંસન લે તરુની સબ ધાઈ રે ॥૯॥ કેલિકલા સુખ દેખ થકી સુરનારી રે। ફૂલનકી બરખા જુ કરી અતિ ભારી રે ॥૧૦॥ લાજ ગઈ તનતેં ઉમગી વ્રજનારી રે। દેત પરસ્પર પ્રેમ સુહાઈ ગારી રે ॥૧૧॥ ન્હાન ચલે યમુના વ્રજજન સંગ લગાઈ રે। દેખિ તહાઁ રઘુવીર વારને જાઈ રે ॥૧૨॥ * ૧૨૧ *

[રાગ ટોડી] નીકો બન્યો ગોકુલ ગામ સુહાવનો જહાઁ ખેલત હરિ હોરી। ઇતહી સકલ વ્રજકે બાલક ઉત ઝુંડન જુર આઈ તરુની સબ મિલ તિનમેં રાધા ગોરી ॥૧॥ વિવિધ ભાઁતિ બાજે બાજત નવ કેસર અરગ઼જા કુમકુમ ઘોરી। રતનજટિત પિચકાઈ કર ગહિ છિરકત તક-તક મુદિત પરસ્પર નવલ કિસોર કિસોરી ॥૨॥ યહ વિધિ કરિ ખેલત ઝેલત રસ સિન્ધુતરંગ ભઈ વ્રજ ખોરી। મોહી અમરવધૂ નિરખત બરખત કુસુમન રઘુવીર ફિરત સંગ બીરા ભર-ભર ઝોરી ॥૩॥ * ૧૨૨ *

[રાગ ટોડી] મન મેરેકી ઇચ્છા પૂજી આયો માસ ફાગુનકો નીકો। લાજ સકુચ તજ સાસ નનદકી દૌર ગહોં કરસોં કર પિયકો ॥૧॥ અબ મેરો કોઊ કહા કરૈગો યહ તો હૈ ઔસર હોરીકો। મેંન ભરી મૂરત વ્રજપતિકી દેખત દુખ મિટે સબ જીયકો ॥૨॥ * ૧૨૩ *

[રાગ ટોડી] દોઊ ખેલત વ્રજમેં હોરી હો। નંદલાલ

નવલ કિસોરી હો ॥૧॥ એક ચંગ મૃદંગ બજાવે હો। એક તાન તરંગ બઢાવે હો ॥૨॥ એક મુરલી મધુર બજાવે હો। એક હો હો હો કરિ ગાવે હો ॥૩॥ એક લલિતા લોચન આઁજે હો। એક મુરલી લે કર ભાજે હો ॥૪॥ એક અબીર ગુલાલ ઉડાવે હો। એક ફગુવા લે પહરાવે હો ॥૫॥ જન રામદાસ પિય પ્યારી હો। તોહિ નેક ન કરિહે ન્યારી હો ॥૬॥ *૧૨૪*

[રાગ ટોડી] માઈ નીકો લાગત દુલહ દુલહનિ ખેલત ફાગ। જાકો નામ રાધિકા ગોરી તાકો નિત સુહાગ ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ મુરજ ડફ ગાવે રાગનિ રાગ। અદ્‌ભુત તાન જમ્યો સુર ટોડી ઉરપ તિરપ ગતિ લાગ ॥૨॥ અતર જવાદ કુમકુમ ચોવા ચંદન છિરકે ચન્દ્રાવલી લલિતા। બહુત સુગંધ કહાઁ લૌં બરનોં ઉમગિ ચલી રસસરિતા ॥૩॥ મુક્તાહાર ઉરજ કુચ અંતર ઘન દામિની છબિ છલિતા। રસ ભર ગોવિન્દ પ્રભુ સંગ ખેલત મદનપતિકી સેના દલિતા ॥૪॥
* ૧૨૫ *

[રાગ ટોડી] હો હો હોરી ખેલે નંદકો નવરંગી લાલ। અબીર ભર-ભર ઝોરી હાથન પિચકાઈ રંગન બોરી તૈસીય રંગીલી વ્રજકી બાલ ॥૧॥ મૂરતિ ધરે અનંગ ગાવત તાન તરંગ તાલ મૃદંગ મિલ બજાવે બીના બેનુ રસાલ। નંદદાસ પ્રભુ પ્યારીકે ખેલત રંગ રહ્યો છબિ બાઢી છૂટી અલક ટૂટી હૈ માલ ॥૨॥
* ૧૨૬ *

[રાગ જેતશ્રી] છેલ છબીલી સમધિન યહ છબિ કૌનકી જુ છલિ લાઈ। સાઁચ કહો હમસોં સમધિન તુમકો હૈ રામદુહાઈ ॥૧॥ સમધિનસોં સમધોરો કીજે કીરતિ મન યોં આઈ। નંદગામતેં મહરિ જસોદા સમધિન ન્યોત બુલાઈ ॥૨॥ ગિરિધારીજુકી મહતારી સબહી વિધિ સુખદાઈ। વ્રજનારી ગારી ગાવત હૈ સારી બહુ પહરાઈ ॥૩॥ ચંદવદન તેરો ચિત ચોરે નયન ઘને નટરારે। ભારે પલકનમેં અતિ સોહે તેરે ચંચલ તારે ॥૪॥ કાજલરેખ સહિત સોહે જુ લોચન મોચન લલોહે। હા હા નેક હેર મો તન તોહિ મેરે ગરેકી સોંહે ॥૫॥ ભોંહ ધનુષ નાસા ચંપકકલી બેસરકી છબિ ન્યારી। મુખ દેખે ચકચૌંધિ રહત તેરી બેંદીકી બલિહારી ॥૬॥ અર્દ્ધચન્દ્ર બન્યો બેંદા તેરો બેની બરની ન જાઈ। માનો ઇન્દુપે ત્રિયા ફનિગકી અમૃત અચવન આઈ ॥૭॥ માનોં મદનકી ચપલ ચામઠી કનકખંભ લટકાઈ। માનોં નિસાપતિકે સુખ લૂટિ હોત પ્રાત ઉઠ ધાઈ ॥૮॥ દાર્‌યો દસન હઁસન ચોકાકી અધરનકી અરુનાઈ। ઠોડી ગાઢ ગઢયો મન મેરો તેરો સંગ ન છાઁડયો જાઈ ॥૯॥ લલિત કપોલ અમોલ ગોલ ગોરે ગોરે ગાલ ચિત ચોરે। નિરખ-નિરખ મુખ છબિ મૃગનેની રીઝ-રીઝ તૃન તોરે ॥૧૦॥ કાનન કરનફૂલ ફબે તેરે કંઠ મોતિન સરી સોહે। કૌન કૌન ઉપમા દીજે જુ સમધિન પટતર કો હૈ ॥૧૧॥ અતિ ઉત્તુંગ કુચન પર કંચુકી ખચન બની અતિ ગાઢી। કંચન કુંભન પર મનમથને માનોં સાઁચે ઢારી

॥૧૨॥ બાયેં કર પલ્લવન મુદ્રિકા ખચેનવરા અતિ ગોલ।
સ્રવન સિરાત સુનંત સમધિન તેરે મીઠે મીઠે બોલ ॥૧૩॥ કર
કંકન ચૂરો ગજદન્તી ગજરન ફોંદા સોહે। દુરિ મુરિકે ઘૂંઘટ
જબ કાઢે ચિતે ચિતે મન મોહે ॥૧૪॥ કટિ લહઁગા સોહે
પચરંગી સોહે તન ઝૂમક સારી। કદલી ખંભ જેહરી જરાયકી
પાય બની અતિ ભારી ॥૧૫॥ પાયલ અરુ બિછિયા જુ છબીલે
નખન મહાવરી દીનો। અટક રહે ઉરમેં અનવટ સમધિન
સર્વસુ હરિ લીનો ॥૧૬॥ ગતિ ગયન્દ કટિ કિંકિની બાજે મરક
મધુર મન મીના। ધુનિ સુન થકિત રહે જુ મુનિ મન નગર
ભયો આધીના ॥૧૭॥ સોંધેમેં સગવગી સદા જુ સોહત
સમધિન સુકુમારી। મોહ રહે મકરંદ વાસ રસ ભ્રમર કરે
ગુંજારી ॥૧૮॥ પાન ખાત અલસાત સખિનમેં હઁસત સહજ
હાંસીરી। જગમગાત જોબન મદમાતી ઓઢે પાવરી પીરી
॥૧૯॥ ચન્દ્રભગા ચન્દ્રાવલિ લલિતા હઁસત દે દે કર તારી।
કોકિલ-સે કંઠ સબૈ ગાવતિ સમધિનજૂકો ગારી ॥૨૦॥ કોમલ
કપોલનમેં સમધિનજૂ દસન ચિન્હ કિન દીને। પલકન પીકકી
લીક લલિત લોચન રસમસે કહાઁ કીને ॥૨૧॥ હૃદે નખરેખ
કંચુકી દરકી અંગ-અંગ અલસાઈ। મરગજી માલ સિથિલ
કટિપટલોં પલ-પલ લેત જૃંભાઈ ॥૨૨॥ રસનિધાન રસ રાસ
રસીલી રસિકન રસિક પિયારી। રસિક સબૈ રસબસ કર લીને
મહા મોહની ડારી ॥૨૩॥ સુન સબહીકે લલિત વચન

સમધિનજૂ તબ હઁસ દીનો। હાવભાવ દગ કરિ કટાચ્છ
સબહિનકો મન હર લીનો ॥૨૪॥ ભોંહ કમાન તમકિ તરુની
દગબાન તાક હી ડારે। જિનકે લાગેતે રસપાગે દગતેં ટરે ન
ટારે ॥૨૫॥ સમધિન જુ તુમ્હરો રૂપ રંગ રસ મોપે કહ્યો ન જાઈ।
ધન્ય-ધન્ય વિધના વિચિત્ર જિન તોસી ત્રિયા બનાઈ ॥૨૬॥ દેત
અસીસ સ્યામ ઘન અલિ સ્રવનન વિનતિ સુન લીજે। પરમ
ઉદાર સદા સમધિનજૂ હમહિ દરસન દીજે ॥૨૭॥ * ૧૨૭ *

[રાગ જેતશ્રી] રહસિ ઘર સમધિન આઈ। એ સબ
સજનનકે મન ભાઈ ॥ ધ્રુવ ॥ સમધિનસોં સમધોરો કીજે કીરતિ
યહ મન આઈ। નંદ-ગામતેં મહરિ જસોદા સમધિન ન્યોત
બુલાઈ ॥૧॥ સમધિન આઈ સબ મનભાઈ નિસ સમધિ સંગ
ખેલી। ખોલિ હુલાસ આય ઢિંગ બૈઠી મોહરનકી સી થેલી ॥૨॥
અતિ સુરંગ સારી સમધિનકી લહેંગા અતિહી સુઢાર। ફાટ
રહી સગરી સમધિનકી ચોલી જોબન ભાર ॥૩॥ સમધિનકો
હાથીકો ભાવે આછો નીકો પૂરો। રંગરંગીલો ઔર ચટકીલો
હાથ ભરેકો ચૂરો ॥૪॥ સમધિન તો દિયો હી ચાહે ખોલ ડવાકી
ગાંઠિ। અપને સમધિનકે નેગિનકો પન્ના હીરા બાંટિ ॥૫॥
સમધિનકી હૈ ગલી સાઁકરી સમધિ આવ ન જોગ। આધો
બાહર આધો ભીતર બહુત બરાતી લોગ ॥૬॥ સમધિનકે
મેલ્યો હી ચાહે ગલ ફૂલનકો હાર। કાઢન કહે સમધિન

સમધિસોં ડોલાકે જુક હાર ॥૭॥ યહ લીલા સુર નર મુનિ ગાઈ દેખત રહે લુભાઈ। ચિરજીયો દુલહે અરુ દુલહન સૂરદાસ બલિ જાઈ ॥૮॥

* ૧૨૮ *

[રાગ જેતશ્રી] માઈ મેરો મન મોહ્યો સાઁવરે અબ ઘર રી મોપે રહ્યો ન જાય। ચપલ તિરછી ભોંહસોં સર્વસુ મેરો લિયો હૈ ચુરાય ॥૧॥ હોં ગોરસ લે નિકસી વૃન્દાવન માઈ વનહી મંઝાર। આય અચાનક ઔચકા મટુકી હો મેરી દીની ઢાર ॥૨॥ ગહિ અચરા મોસોં યોં કહ્યો કહિબ અહો તૂ કાકી નારી। કે બિરિયા યહ મગ ગઈ દાન બહુ હમારો મારી ॥૩॥ કંચુકી પટ નીવી ગહિ લઈ બહોતે કૈતિક મોલ। કનક ખુભીકે વ્યાજમેં પરસે હો મેરે પાનિ કપોલ ॥૪॥ હઁસિ બીરી મુખમેં દઈ ગ્રીવા હો મેરી મેલી બાઁહ। મિસહિ મિસ મોહિ લે ચલે ગહ્વર હો અઁધિયારે માઁહ ॥૫॥ જિય ઔરે મિસ દાનકે બતિયન હો મેરે પરસે પાય। કરત બસીઠી મિલનકી સન્મુખ હો મેરે નેન ચલાય ॥૬॥ ઔર કહાઁ લગ બરનિયે કહત બહો મોહિ આવે લાજ। જન ત્રિલોક પ્રભુસોં રમી દેખ સખી મેરે તનકો સાજ ॥૭॥

* ૧૨૯ *

[રાગ ધનાશ્રી] હરિસંગ ખેલન જાય અરી ચલ વેગ છબિલી ॥ધ્રુવ॥ નિકસ્યો મોહન સાઁવરો હો ફાગ ખેલન વ્રજ માંઝ। ઉમડ્યો અબીર ગુલાલ ગગનમેં માનોં ફૂલી સાંઝ ॥૧॥

બાજત તાલ મૃદંગ મુરજ ડફ કહી ન પરત કછુ બાત। રંગ-રંગ ભીને ગ્વાલબાલ સબ માનોં મદન બરાત ॥૨॥ જુર–જુર આઈ હૈ વ્રજસુંદરી કર–કર અપનો ઠાટ। ખેલત નહીં કોઉ કા હ કુઁવરસોં ચાહત તિહારી વાટ ॥૩॥ બિન રાજા દલ કૌન કાજ બલિ ઉઠિયે છાઁડિયે એંડ। ઉમટ્યો નિધિ જ્યોં નવલનંદકો રુકત રાવરી મેંડ ॥૪॥ ઉઠી હૈ વિહઁસી વૃષભાનકુઁવરી વર કર પિચકાઈ લેત। સહિ ન સકત કોઉ મહા સુભટ લોં સુનત સમર સંકેત ॥૫॥ આઈ રૂપ અગાધા રાધા છબિ બરની નહીં જાય। નવલ કિસોર અમલ ચંદ માનોં મિલીહે ચન્દ્રિકા આય ॥૬॥ ખેલ મચ્યો વ્રજવીથિન મહિયાઁ બરખત પ્રેમ આનંદ। દમકત ભાલ ગુલાલ ભરે માનોં વંદન ભુરકે ચંદ ॥૭॥ દુરિ મુરિ ભર નવ ચાવન છબિસોં બાઢ્યો રંગ અપાર। મેન મુની સી બોલત ડોલત પગ નૂપુર ઝનકાર ॥૮॥ ઔર રંગ પિચકારિન ભર ભર છિરકત હરિ તન તિય। કુટિલ કટાચ્છ પ્રેમરંગ ભર-ભર તકિ-તકિ પિયકો હિય ॥૯॥ સિવ સનકાદિક નારદ સારદ બોલત જય જય જય। નંદદાસ અપને ઠાકુરકી જીયઁ બલૈયા લેય ॥૧૦॥

* ૧૩૦ *

[રાગ ધનાશ્રી] ખેલો હોરી ફાગ સબૈ મિલ ઝૂમક ગાવો ॥ધ્રુવ॥ સંગ સખા ખેલન ચલે વૃષભાનગોપકી પૌરી। સ્રવન સુનત સબ ગોપિકા ગઈ હૈ કુઁવરી પૈ દૌરી ॥૧॥ મોહન

રાધા કારનેં ગુહિ લીનો નોસરહાર। હાર દેત દરસન ભયો સબ ગ્વાલન કિયો જુહાર ॥૨॥ રાધા લલિતાસોં કહ્યો નેક હાર હાથતેં લેહુ। ચંદ્રભગાસોં યોં કહ્યો નેક ઇનહી બૈઠન દેહુ ॥૩॥ બહોત ભાઁતિ બીરા દિયે કીનો બહોત સન્માન। રાધા-મુખ નિરખત હરિ માનો મધુપ કરત મધુપાન ॥૪॥ મોહન કર પિચકાઈ લિયે બંસ લિયે વ્રજનારી। જીતી રાધા ગોપિકા સબ ગ્વાલન માની હારી ॥૫॥ ફગુવાકો પટ ઐંચતેં મુરલી આઈ હાથ। ફગુવા દિયે હી બને તુમ સુનો ગોકુલકે નાથ ॥૬॥ મધુમંગલ તબ ટેરિયો લીનો સુબલ બુલાય। મુરલી તો હમ દેઇગી પ્યારી રાધાકો સિર નાય ॥૭॥ ઢોલ મુરજ ડફ બાજહી અરુ મુરલીકી ઘોર। કિલકત કૌતૂહલ કરે માનો આનંદ નિર્તત મોર ॥૮॥ રાધામોહન વિહરહી સુંદર સુઘર સ્વરૂપ। પોહોપવૃષ્ટિ સુરપતિ કરે તુમ ધન-ધન વ્રજકે ભૂપ ॥૯॥ હોરી ખેલત રંગ રહ્યો ચલે યમુના જલ ન્હાન। સિંઘપોરિ ઠાડે હરિ ગોપી વારિ-વારિ દે દાન ॥૧૦॥ નરનારી આનન્દ ભયો તન મન મોદ બઢાય। શ્રીગોકુલનાથ પ્રતાપતેં જન સ્યામદાસ બલિ જાય ॥૧૧॥

* ૧૩૧ *

[રાગ ધનાશ્રી] રિઝવત રસિક કિસોરકો ખેલત રી પ્યારી રાધા ફાગ। પહરે નવરંગ ચૂનરી અંગિયા રી આછે અંગ લાગ ॥૧॥ કનકખચિત ખુભિયા બની દુલરી રી મોતિન બિચ લાલ। કિંકિની નૂપુર મેખલા લોચન રી સુભ સુખદ વિસાલ ॥૨॥ ગૌર ગાતકી કહા કહોં બેસર રી રહી કચ અરુઝાય। સબ સુંદરી મિલ ગાવહી દેખત રી મન્મથહિ લજાય ॥૩॥ મૃદુ મુસકનિ મુખ પટ દયો પિચકાઈ રી કર લઈ હૈ દુરાય। વંદન બૂકા અંજુલી નાગરી રી લે દઈ હૈ ઉઠાય ॥૪॥ મીડત લોચન નાગરી પકર્યો પીતાંબર ધાય। સબૈ સખી જુરિ આય ગઈ ઘેરે હો મોહન બલ આય ॥૫॥ મુરલી છીનિ ચુંબન દિયો કીનો રી અધરામૃત પાન। કમલકોસ જ્યોં ભૃંગકો છાઁડત નહીં બિન ભયે વિહાન ॥૬॥ માનો બહુ રંગ વિકસત કમલ મધુકર રી મનમોહન લાલ। નયનન સ્વાદ સબૈ ગહે પીવત રી મકરંદ રસાલ ॥૭॥ ઋતુ વસન્ત વન ગહગહ્યો કૂજત રી સુક પિક અલિ મોર। તાન માન ગતિ ભેદસોં ગાવત રી ગિરિધર પિય જોર ॥૮॥ બેનુ ઝાંઝ ડફ ઝાલરી ગોમુખ તાલ મુરજ મુખ ચંગ। જુવતિજૂથ બજાવહી નિર્તત રી મધિ સામલ અંગ ॥૯॥ ત્રિગુન સમીર તહાઁ બહે સુન્દર રી કાલિન્દી કૂલ। સુર સુરપતિ સુરઅંગના ડારત રી જય જય કહિ ફૂલ ॥૧૦॥ નિરખ-નિરખ સચુ પાવહી હમ ન ભયે ખગ મૃગ વ્રજવાસી। શ્રીવલ્લભ પદરજ પ્રતાપ બલ ગાવત વિષ્ણુદાસ રસરાસી ॥૧૧॥

* ૧૩૨ *

[રાગ ધનાશ્રી] રસિકસિરોમનિ ખેલે હોરી નંદરાયકી પૌરી હો। એક ઓર બલરામ કૃષ્ણ ભયે એક ઓર સબ ગોરી

હો ॥૧॥ અપની અપની ભીર બાંટિ લે મેલી પરસ્પર હોડી હો। બંસન માર હોતી હૈ અતિશય ગોપ ચલે પગ છોડી હો ॥૨॥ વ્રજલલના સબ હઁસિ બોલિહેં હમ જીતી તુમ હારે હો। અબહી ઓર છોડિહેં નાહીં સુનો રસિકવર પ્યારે હો ॥૩॥ ચન્દ્રભગા ચંદન લીને કર કૃષ્ણ ગહી પિચકારી હો। રાધા દૌર ભરે સુન્દરવર ખેલ મચ્યો હૈ ભારી હો ॥૪॥ સુર વિમાનન મોહ રહે હૈં જય જય સબ્દ ઉચારી હો। કહા વૈભવ બરનોં યા વ્રજકો બલભદ્ર જન બલિહારી હો ॥૫॥ * ૧૩૩ *

[રાગ ધનાશ્રી] હોરીકે રંગીલે લાલ ગિરિધર રંગ મચાયો। કેસરી સુરંગ ગુલાલ અરગજા મદન વસન્ત જનાયો ॥૧॥ તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ બીના હોરી રાગ જમાયો। સુન નિકસી ગૃહ–ગૃહતેં સુન્દરી હાવભાવ ફલ પાયો ॥૨॥ આવત ભાવત ગારીન ગાવત રસ ભરિ લાલ ખિલાયો। શ્રી વિઠ્ઠલ-ગિરિધર જુવતિનસોં હોરી ત્યોહાર મનાયો ॥૩॥ * ૧૩૪ *

[રાગ ધનાશ્રી] પિય પ્યારી ખેલેં ફાગ વાગે મરગજા। ઇત ચંદન વંદન બૂકા ઉત અબીર અગર અરુ અરગજા ॥૧॥ જોરે સકલ ગ્વાલ સંગ આયે મોહન મનમેં ધરિ ગજા। શ્રીસ્વામિની કામિની લે ધાઈ આઈ ગિરિધર કરિ ગજા ॥૨॥ સબજન નિઠુર ભઈ તિહિં ઓસર છિરકત અરગજા। રસિકરાય હરિ અતિ છબિ બાઢી સુર મુનિ મોહે ગરગજા ॥૩॥ *૧૩૫*

[રાગ ધનાશ્રી] મનમોહનકી યાર ગોરી ગૂજરિ। સબ વ્રજકે ટોકત રહે યાતેં નિકસે ઘૂંઘટ ભરિ ॥૧॥ ઝૂઠેહૂઁ કોઊ કહિ ઉઠે આયે મદન મુરારિ। રહ ન સકે ઇત ઉત તકે મુરિ દેખે વદન ઉઘારિ ॥૨॥ તનસુખકી સારી લસે કંચનસો તન પાય। માનો દામિનીકી દેહસોં રહી જોન્હ લપટાય ॥૩॥ ધરત પગન લાલી ફિરે ઢરેં ભરેં ઋતુ જાય। કૉંચ કરૌતી જલ રંગ્યો કછુ યહી જુગતિ ઠહરાય ॥૪॥ ગુરુ નિતંબ મધિ પાતરો ઓપ્યો સો મુખ ઇન્દુ। અરુન અધર મુસિકાત સોભા લસે સેંદુરકો બિન્દુ ॥૫॥ લાલ લખે લાલી ચઢે ઉત સાસ–ત્રાસ–પિરાય। માનો સંયોગિની વિરહિની અરુઝી બીચ સુભાય ॥૬॥ જ્યોં જ્યોં નરનારી સબૈ હિલમિલ કરત ચબાવ સિરોમનિ પ્રભુ દોઊ મિલે તાતેં ભયો યોગુનોં ચાવ ॥૭॥ * ૧૩૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] ગોરે અંગ ગ્વાલિની ગોકુલ ગામકી ॥ધ્રુવ॥ લહરલહર જોબન કરે વાકો થહરથહર કરે દેહ। ધુકરપુકર છતિયાઁ કરે વાકો બડે રસિકસોં નેહ ॥૧॥ ઠુમકિ ચલે મુરિ-મુરિ હઁસે હો પગ-પગ ઠાડી હોય। ઘાયલ સી ઘૂમત ફિરે વાકો મરમ ન જાને કોય ॥૨॥ કુઅટાકો પાની ભરે હો નવિ નવિ લેજુરિ લેય। ઘૂંઘટ ચઁપે દાંતસોં ગોરી ગર્વ ન ઉત્તર દેય ॥૩॥ પહેરે નવરંગ ચૂનરી લાવ નિલઈ સકોર। અરગ થરગ સિર ગાગરી વહ હઁસત વદન તન મોર ॥૪॥ તિલક ખુલ્યો અંગિયા

બની હો પગ નૂપુર ઝનકાર। બડે બગરતેં નિકસી નંદલાલ ખડે દરબાર ॥૫॥ ચાલ ચલે ગજરાજકી હો ઊંચી નીચી દીઠ। અઁચલકે મિસ ઉલટિકે ગોરી હરિહિં દિખાવે પીઠ ॥૬॥ ગહરો કાજર ઘુરિ રહ્યો બેંદી જગમગ જોત। હિયે હાર બહુ મોલકો ગોરી કંઠ બિરાજત પોત ॥૭॥ અતલસકો લહેંગા બન્યો ગોરી પહરે સુરંગપટ ઝીન। અતરોટા અંગ રાજહી ગોરી સુન્દર કટિ હૈ છીન ॥૮॥ સ્યામ સુન્દરકો સેન દે ગોરી ચલી ગૃહકો જાય। પાછેં લાગે હરિ ચલેરી જન ત્રિલોક બલિ જાય ॥૯॥ *૧૩૭*

[રાગ ધનાશ્રી] અપને પિય સંગ ખેલો મિલ હોરી પિચકારિન રંગ ભરો ગોરી। ગૃહગૃહતેં બાનિક બન આઈ સાઁવરી સલોની સુન્દર ભોરી ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ સુરજ ડફ બીચ-બીચ મુરલી ધુનિ થોરી। ચોવા ચંદન અરુ અરગજા અબીર લિયે ભર-ભર ઝોરી ॥૨॥ મૈં અપનો વર પાયો રી સજની બાંધિ પ્રીતિ રસકી ડોરી। સૂર સ્યામ પ્રભુ રસભરે ખેલત મદનમોહન રાધા જોરી ॥૩॥ * ૧૩૮ *

[રાગ ધનાશ્રી] હો મેરી આલી ભાનુસુતાકે તીર અબીર ઉડાવહી। મિલિ ગોપી ગોપકુમાર મધુર સ્વર ગાવહી ॥૧॥ બાજત મધુર મૃદંગ બેનુ સુહાવની। આવજ સરસ ઉપંગ ચંગ મનભાવની ॥૨॥ નાચત ગોપી ગ્વાલ તાલ બજાવહી। મધુર ભામતી ગારી સબૈ મિલિ ગાવહી ॥૩॥ ભાલ સુભગ મધ્ય

વિસાલ ગુલ વિરાજહી। ચિબુક ચારુ અબીર અધિક છબિ છાજહી ॥૪॥ કૃષ્ણાગરકો પંક વદન લપટાવહી। સુરંગ ગુલાલ ઉડાય ગગન સબ છાવહી ॥૫॥ કેસર ભર પિચકારી પરસ્પર મારહી। કેસૂ કુસુમ નિચોય સીસ પર ઢારહી ॥૬॥ પિયકે સીસ સેહરો સબ મિલિ બાંધહી। ચપલ નયનકી ચોટ મેંનસર સાધહી ॥૭॥ પ્યારીકો ઉબટ ન્હવાય વસન પહરાવહી। મધુર બ્યાહકે ગીત સબૈ મિલિ ગાવહી ॥૮॥ કરત બ્યાહકો ખેલ સકલ મિલ ભામિની। વિવિધ સુગંધ ઉડાય કિયો દિન યામિની ॥૯॥ દુલહે દુલહનિ ઓટ બની મન ભાવની। રાજત મંડલ માંઝ પરમ સુહાવની ॥૧૦॥ યહ વિધિ નિત વ્રજમાંઝ પરમ સુખ બરખહી। વ્રજયુવતિન મુખ નિરખ અધિક મન હરખહી ॥૧૧॥ *૧૩૯*

[રાગ ધનાશ્રી] બરસાને તેં સજિ ચલી રંગ ભીની ગ્વાલ। ફાગ ખેલન હરિ સંગ હોરી રંગ રહ્યો રંગભીની ગ્વાલ। કરિ સોલ્હે શૃંગાર સબૈ રંગભીની ગ્વાલ। ભરિ ભરિ સેન્દુર માઁગ હોરી રંગ રહ્યો રંગભીની ગ્વાલ ॥૧॥ ગૃહગૃહતેં સબ નિકસી રંગ૦। અપને અપને રંગ હોરી૦। બહુ વિધિ બાજે બાજહી રંગ૦। તાલ મુરજ ડફ ચંગ હોરી૦ ॥૨॥ સધિ હૈ ગોરી રાધિકા રંગ૦। અલિયન વૃન્દન માહ હોરી૦। ફૂલનકી છરી હાથ લે રંગ૦। ગહિ લલિતાકી બાઁહ હોરી૦ ॥૩॥ કંચન

ઘટ કુમકુમ ભરે રંગ૦। ચોવા અગર અબીર હોરી૦। બાઁધે ફેંટ ગુલાલકી રંગ૦। કેસૂ કેસરિ નીર હોરી૦ ॥૪॥ ગાવત ગીત તહાઁ ગઈ રંગ૦। ઘોષરાયજૂકી પૌરી હોરી૦। સુનત કુઁવર કોલાહલ રંગ૦। આયે હૈ ગિરિધર દૌરી હોરી૦ ॥૫॥ પિચકાઈ સોંધે ભરી રંગ૦। કર લિયે મદન ગુપાલ હોરી૦। તકિ-તકિ તિનકો છિરકહી રંગ૦। જે મૃગનયની બાલ હોરી૦ ॥૬॥ ઇત ખિલાર બલમોહના રંગ૦। લરિકા ગોપકુમાર હોરી૦। ઉત લલિતા ચન્દ્રાવલી રંગ૦। રાધા ગોપી અપાર હોરી૦ ॥૭॥ અંચલ ઓટ દુરાવહી રંગ૦। ભર-ભર કનક કચોલ હોરી૦। પ્યારે-સીસ નવાવહી રંગ૦। હો હો હો કર બોલ હોરી૦ ॥૮॥ કાજર નયનન આંજકે રંગ૦। મંડિત કરહિ કપોલ હોરી૦। ફિર ફિર શ્રીમુખ દેખહી રંગ૦। ફૂલન કરહિ કલોલ હોરી૦ ॥૯॥ ફગુવાકો પટ ઐંચહી રંગ૦। લીને હાર ઉતાર હોરી૦। પ્યારીકો પહરાવહી રંગ૦। હઁસત દે દે કરતાર હોરી૦ ॥૧૦॥ કમલન માર મચાવહી રંગ૦। ભીજિ રહે રસ રંગ હોરી૦। ખેલત હૈ નંદલાડિલો રંગ૦। વૃષભાન-લડૈતીકે સંગ હોરી૦ ॥૧૧॥ સિથિલ ચીર કટિમેખલા રંગ૦। ગયે કંચૂકી બંદ ટૂટિ હોરી૦। ગલિત કુસુમ કબરિનતેં રંગ૦। ગઈ હૈ જુ બેની છૂટિ હોરી૦ ॥૧૨॥ આનંદસિંધુ મગન ભયે રંગ૦। દેહ દસા ગઈ ભૂલ હોરી૦। ઉદય ચંદ ગોવિંદ હૈ રંગ૦। યુવતિ કુમુદિની ફૂલ હોરી૦ ॥૧૩॥ રસ ગિરિધરસોં બિલસહિ રંગ૦। બઢ્યો હૃદય અનુરાગ હોરી૦। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ અધરકી રંગ૦। પીવહી સુધા બડભાગ હોરી૦ ॥૧૪॥ * ૧૪૦ *

[રાગ ધનાશ્રી] લિયે સખા ડોલત હો મોહન મારગ રોકત મિસ હોરીકો। લાલ ગુલાલ ડાર આઁખિનમેં સરવસુ લૂટ લેત ગોરીકો ॥૧॥ કાહુકી ભુજા ગહત કાહુકી નિવી ગહત છોર ડોરીકો। નયો ખેલ ખેલત પ્રભુ ભૂતલ અતિહિ ચતુર ચાવ ચોરીકો ॥૨॥ * ૧૪૧ *

[રાગ ધનાશ્રી] જમુનાતટ ધૂમ મચી હૈ રી માઈ કૃષ્ણ સાઁવરો ખેલે હોરી। ચલો સખી મિલ દેખન જૈયે નીકી બની રાધા ગોરી ॥૧॥ ઘર-ઘરતેં વનિતા બનિ આઈ અબીર લિયે ભર-ભર ઝોરી। વદન ઉઘાર-ઉઘાર નિરખત મુખ માઁડત અપની રોરી ॥૨॥ એક નાચત એક મૃદંગ બજાવત એક ગાવત હૈ ધુનિ થોરી। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે આનંદસિંધુ ઝકઝોરા ઝકઝોરી ॥૩॥ * ૧૪૨ *

[રાગ ધનાશ્રી] નંદકુઁવર લાડિલે અબ કૈસે છૂટિ જૈંહો। અબ તો પરે પિયા બસ મોહન ગહરો ઉસાસ ન લેહો ॥૧॥ અબ છાઁડેગી વ્રજનારી તબ પાઁચન પર-પર હા હા ખેહો। સૂરદાસ પ્રભુ ગહનો ધરિકે રાધાકો ફગુવા દેહો ॥૨॥ * ૧૪૩ *

[રાગ ધનાશ્રી] ગોપકુઁવર લિયે સંગ હો રી ખેલે વ્રજ-નાયક હોરી। ઇત વ્રજ જુવતિજૂથ મધિ નાયિકા શ્રીવૃષભાન-

કિસોરી ॥૧॥ મોહન સંગ ડફ દુંદુભિ સહનાઈ સરસ ધુનિ જુ બાજે। બીચ-બીચ જુવતિ મનમોહન મહુવરિ મુરલી રાજે ॥૨॥ સંગ સ્યામ મૃદંગ આવજ ઝાલર ઝાંઝ બજાવે। કિન્નરી બીના આદિ બાજે સાજેં ગિનત ન આવે ॥૩॥ ઇત વ્રજયુવતિ લિયે કર રાજેં રતનખચિત પિચકાઈ। ઉન કરકમલ કુસુમ નવલાસી ગાવત ગારી સુહાઈ ॥૪॥ તબ મનમોહન જુવતિજૂથ પર વિવિધ રંગ બરખાયે। અતિ સુખ સોંજ ફાગકી લીને નવ ઘન ઉનયે આયે ॥૫॥ લલિતા ચન્દ્રાવલિ મતો કર સુબલ સેન દે લીનો। છલબલ કરિ ગિરિધર ગહિબેકો યહ જુ મતો મન કીનો ॥૬॥ સખા ભેદ ગિરિધરહી પાયે ભયો જુવતિ મન–ભાયો। આંખ આંજી ગૂંથી જુ બેની મૃગનેની ભેખ બનાયો ॥૭॥ ફગુવાકે ગહને મનમોહન મોતિનમાલ ઉતારી। બંસી ઝટક લઈ ઝુક પ્યારી અધરન વિલસનહારી ॥૮॥ દીને છાઁડ આપ ભાયો કરિ સ્યામ સખનમેં આયે। તબ મોહન સરવર કરિવેકો બલદાઉ પકરાયે ॥૯॥ તબ હલધર બસ જુવતિનકે જુ કેસર કલસ નવાયે। જોઇ જોઇ વિધિ અપની જાકે જિય તિહિ તિહિ ભાઁતિ નચાયે ॥૧૦॥ કીનો બીચ સુબલ શ્રીદામા દાઊ આન છુડાયે। ફગુવા દેન કહ્યો મનભાયો વ્રજપતિ ટેર સુનાયે ॥૧૧॥ તબ વ્રજરાજ બસન ભૂષન લિયે જુવતિજૂથ ઢિંગ આયે। અતિ આનંદવદન હરખ તબ દિયે વસન મનભાયે ॥૧૨॥ દેત અસીસ સકલ વ્રજસુંદરી રસના નહી લખી કોરી। ચિરજીયો મદનમોહન પિય સ્યામા ગૌર સ્યામ સમ જોરી ॥૧૩॥ * ૧૪૪ *

[રાગ ધનાશ્રી] રંગ ભરિ ડાર્યો રે અબીર। ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા છિરકત કેસર નીર ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ ફિરત જમુનાકે તીર। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે હરિ હલધર દોઊ વીર ॥૨॥ * ૧૪૫ *

[રાગ ધનાશ્રી] જિન ડારો ડારો આઁખિનમેં જુ અબીર। રતનજટિત પિચકાઈન કર લિયે અહો ભરિ કેસર નીર ॥૧॥ લલિતા મોહનકો મુખ માઁડયો ચરચ્યો સ્યામ સરીર। સૂરદાસ પ્રભુ સરબસુ લીનો ઇન હલધરકે વીર ॥૨॥ * ૧૪૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] શ્રીરાધા નવલકિસોર ડોલે ગુજરી। કનક મટુકિયા સિર ધરિ બાબા નંદકે દ્વાર ખરી ॥૧॥ હરી કસબી લહેંગા બન્યો ઓઢનકો ચુનરી। અંગિયા સાવ કટાવકી મદ જોબન ગર્વ ભરી ॥૨॥ મુક્તામાલ ચૌકી હમેલ ખગવારો દુલરી। કાનન કરનફૂલ નકવેસર દંતરેખ જરી ॥૩॥ બિંદલા બન્યો જરાવકો બિચ મોતિન માઁગ ભરી। સૂરકે સાગર હિતુ મિલે તાતેં ફૂલી કૅંવલકલી ॥૪॥ * ૧૪૭ *

[રાગ ધનાશ્રી] નનદિયા હોરી ખેલન દે રી। કાન્હ ગરારે ઉધમ ગન્યો સહ્યો ન પરે મોપે રી ॥૧॥ જો તૂ કહેગી સો મૈં સુનૂંગી ફાગુનકો રસ લે રી। આનંદઘન રિઝઉં ભિજઉંગી સો મેરે મન હૈ રી ॥૨॥ * ૧૪૮ *

[રાગ ધનાશ્રી] હો હો હોરી ખેલે લાલ। ગારી નિપટ

ઉઘારી ગાવત કૌન ટેવ પરી ગોપાલ ॥૧॥ પિચકારી રંગ ભરત ભરાવત મુખ માઁડત લે ગુલાલ। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ સંગ લિયે સબ ગ્વાલ–બાલ ॥૨॥ ✻ ૧૪૯ ✻

[રાગ ધનાશ્રી] ખેલત ફાગ કુઁવર નંદનંદન શ્રીવૃષભાનદુલારી હો। સંગ લિયે સહચરી રંગીલી નાચત દે કર તારી હો ॥૧॥ બીન મૃદંગ મુરજ ડફ મુરલી કલ મુખ ચંગ બજાવે હો। ગાવત રાગરાગિની સુન્દર નાના ગતિ ઉપજાવે હો ॥૨॥ મૃગમદ કેસર સત ગુલાલકો ઘોરિ પરસ્પર મેલે હો। ત્રિવિધ સમીર બહત લે આવત અતિ સૌરભકી રેલે હો ॥૩॥ અતિ આનંદિત કુઁવરી વિવિધ રંગ ભરિ પિય મુખકી નિહારી હો। નખસિખ લાલચ ભર્યોં લાલચી લે પ્યારી ઉર ધારી હો ॥૪॥ લટકત લલના લાલ મિલિ દોઊ કરત બહુ વિધિ કેલિ હો। માનોં તરુન તમાલહી લપટી નવકંચનકી વેલી હો ॥૫॥ દુલહ મદનગોપાલ વિરાજિત દુલહનિ નવલકિસોરી હો। લલિત વિસાલ કરત વૃન્દાવન નવલ એક સમ જોરી હો ॥૬॥ ✻૧૫૦✻

[રાગ ધનાશ્રી] ગૂજરિ જોબન મદમાતી હો હો હો કહિ બોલૈ। નૈનન સૈનન બૈનન ગારી બતિયાઁ ગઢિ-ગઢિ છોલૈ ॥૧॥ યહ લઁગવાર લાલ ગિરિધરકી ગોહન લાગી ડોલૈ। ગઠજોરેકી ગાંઠિ ગોવિન્દ પ્રભુ ભરુવા હોય સો ખોલૈ ॥૨॥ ✻ ૧૫૧ ✻

[રાગ ધનાશ્રી] વિલસતિ હરિરિહ સરસ હોલકાસમયે

રમણીસંગે। ગૂઢભાવ–સમુદય સંવર્દ્ધિત હૃદય સમુદિત નંગે ॥૧॥ સંયોજયતિ દશા દશમાદૌ હૃદિ ભાવયતિ વિલાસં। નિસ્રપ વચન શતેન વિરચયતિ યુવતિજન પરિહાસં ॥૨॥ સ્પૃશતિ કપોલૌ પાણિયુગેન કરોતિ કુંકુમાલેપં। નિજ રમણ લઘુતાકરણે વિદધાતિ સમયસંક્ષેપં ॥૩॥ તાલ મૃદંગ વિવિધ વાદિત્ર સુઘોષાનંદિત ઘોષં। સપદિ વશીકુરુતે નિજ ગોકુલમખિલં રસપોષં ॥૪॥ સરસ વેણુનાદેન હૃદયમતિ તનુતે નિર્મલ ભાવં। મુરલિક્યાનુકરોતિ કદાપિ મધુરતર કોકિલરાવં ॥૫॥ નૃત્યતિ મનસિજ-રતિ-ભર ભાવેન મયૂરવદખિલ સમક્ષં। સદસિ દદાતિ મહારસમપિ હરિપદ–યુગલભાવ લક્ષં ॥૬॥ ઉડ્ડાપયતિ સરસ કુંકુમ–રેણુયુત રાગં। સિત સૌરભયુત રેણુ મિશ્રણાવેદિ રૂપ વિભાગં ॥૭॥ ચંદનનીર સેક સરસાકૃત યુવતિ યુવજનદેહં। નિજ સુકુમાર તનોરનુરૂપ કુરુતે વિસ્મૃત ગેહં ॥૮॥ અતિ રભસેન કદાચિદુપર્યપિ પતતિ યુવતિ શતયૂથે। દશ વિધ રતિ પથિ મદન મનોરથ સમુચિત રુચિર વરૂથે ॥૯॥ શ્રીવલ્લભ-પદ-યુગ—કૃપયૈવ હૃદિ પશ્યતિ હરિદાસે। તવ પૂરયતુ ચિન્તિતં સકલં સખિ સામયિક વિલાસે ॥૧૦॥ ✻ ૧૫૨ ✻

[રાગ કાફી] તુમ આઓ રી તુમ આઓ। મોહનજૂકો ગારી સુનાઓ ॥૧॥ હરિ કારો રી હરિ કારો। યહ દ્વૈ બાપન બિચવારો ॥૨॥ હરિ નટવા રી હરિ નટવા। રાધાજૂકે આગે

લટુવા ॥૩॥ હરિ મધુકર રી હરિ મધુકર । રસ ચાખત ડોલત ઘર-ઘર ॥૪॥ હરિ નાગર રી હરિ નાગર। જાકો બાબા નંદ ઉજાગર ॥૫॥ હરિ ખંજન રી હરિ ખંજન। રાધાજૂકે મનકો રંજન ॥૬॥ હરિ રંજન રી હરિ રંજન । લલિતા લે આઈ અંજન ॥૭॥ હમ જાને રી હમ જાને। રાધા ગહિ મોહન આને ॥૮॥ મુખ માઁડો રી મુખ માઁડો। હરિ હા હા ખાય તો છાઁડો ॥૯॥ હમ ભરહેં રી હમ ભરહેં । કાહૂતેં નેંક ન ડર હેં ॥૧૦॥ હરિ હોરી હો હરિ હોરી। સ્યામાજૂ કેસર ઢોરી ॥૧૧॥ હરિ ભાવે રી હરિ ભાવે। રાધા મનમોદ બઢાવે ॥૧૨॥ રંગ ભીનો રી રંગ ભીનો। રાધા મોહન બસ કીનો ॥૧૩॥ હરિ પ્યારો રી હરિ પ્યારો। રાધા નયનનકો તારો ॥૧૪॥ હમ લેહેં રી હમ લેહેં। ફગુવા લે ગારી ન દેહેં ॥૧૫॥ યહ જસ પરમાનન્દ ગાવે। કછુ રહસિ બધાઈ પાવે ॥૧૬॥ * ૧૫૩ *

[રાગ કાફી] મિલ ખેલે ફાગ વનમેં શ્રીવલ્લવબાલા। સંગ ખરે રસરંગ ભરે નવરંગ ત્રિભંગી લાલા ॥૧॥ બાજત બાઁસુરી ચંગ ઉપંગ પખાવજ આવજ તાલા। ગાવત ગારી દે દે વ્રજનારી મનોહર ગીત રસાલા ॥૨॥ કંચનવેલિ કરે જાનો કેલિ પરે બિચ સ્યામ તમાલા। ધાઇ ધરે હઁસિ અઁક ભરે છુટે કેસ ટૂટી ઉરમાલા ॥૩॥ સીંચત અંગન રંગ ભરે બાઢયો પ્રેમ પ્રવાહ રસાલા। મેન સેન ખુર રેણુ ઉડી નભ છાયો અબીર ગુલાલા

॥૪॥ દેખ થકી ભઁવરી સઁવરી મૃગી મોરી ચકોરિન જાલા। રાધાકૃષ્ણ વિલાસ સરોજ ગદાધર મન્ન મરાલા ॥૫॥ *૧૫૪*

[રાગ કાફી] શ્રી ગોકુલરાજકુમાર લાલ રંગભીને હો। ખેલત ડોલત ફાગ સખા સંગ લીને હો ॥૧॥ ચિત્ર વિચિત્ર સુદેશ સબૈ અનુકૂલ હો। રાજત રંગ બિરંગ સરોજ સે ફૂલ હો ॥૨॥ એકનકે કર કંકન જેરી જરાયકી હો। એકનકે પિચકાઈ સુ હેમ ભરાયકી હો ॥૩॥ કુંકુમ ઘોર ભરે ઘટ હાટિકકે ઘને હો। પંકજ–પુંજ–પરાગ સુ મૃગમદસોં સને હો ॥૪॥ ઢોલકી ઢોલ નિસાન મુરજ ડફ બાજહી હો। મેંનકે મેઘ માનોં રસવૃષ્ટિસોં ગાજહી હો ॥૫॥ ધુનિ સુનકે અકુલાય ચલી નવનાગરી હો। એકતેં એક મહાગુન રૂપકી આગરી હો ॥૬॥ રાધાકે સંગ સુહાઈ અનેક સહેલી હો। કામકે કાનનકી માનો કંચનવેલી હો ॥૭॥ ભેષ બનાયે કૈ ભાઁતિન જાત બખાની હો। જેતી તેતી ઉપમા મનમેં બિલખાની હો ॥૮॥ કોયલ કૂર કહા સુરભેદહિ જાનહી હો। કુંજર કાયર કૌન કહા ગતિ ઠાનહી હો ॥૯॥ કેરનકો જુ સુભાવ પર્યો અતિ કંપકો હો। હેમ લિયો હઠ નેમ સુપાવક ઝંપકો હો ॥૧૦॥ ખંજન કંજસો લાગ રહે ગતિ લાસતેં હો। કેહરિ કંદર મંદિરમેં દુર્યો ત્રાસતેં હો ॥૧૧॥ પંકમેં પંકજ–મૂલ રહ્યો છિપિ લાજતેં હો। નિત્ય પ્રકાશ વિલાસ મિટયો દ્વિજરાજતેં હો ॥૧૨॥ તાલ પખાવજ આવજ બાજે

જંત્ર હો। ગાન મનોહર મેંનકે મોહનમંત્ર હો ॥૧૩॥ સોઇતકી ઉતકી ધુનિ લાગે સુહાઈ હો। માનોં અનંગકે આઁગન બાજે બધાઈ હો ॥૧૪॥ ગોકુલ ગોરિન ખોરિન ખેલ મચાયો હો। રંગ બિરંગ અબીરસોં અંબર છાયો હો ॥૧૫॥ લાલ ગુલાલકી ધૂઁધરમેં મુખ યોં લસે હો। પ્રાત પતંગ–પ્રભા બિચ કંચન કંજસે હો ॥૧૬॥ દષ્ટિ કરી પિચકારી ભરી અનુરાગસોં હો। જાય લગી વ્રજરાજલલા બડભાગસોં હો ॥૧૭॥ ઉજ્જવલ હાસ કપૂરકી ધૂર ઉડાવહી હો। સુન્દર સ્યામ સુજાનસોં નયન જુડાવહી હો ॥૧૮॥ ગાવત ગારીન નારી સબૈ ઝુક પ્રીતિકી હો। બાત બનાવત આપની આપની જીતકી હો ॥૧૯॥ ઘિરિ આઈ અબલા સબ લાલ ગોપાલસેં હો। હેમલતા લપટી માનોં સ્યામ તમાલસેં હો ॥૨૦॥ કોઉ ગહે પટ પીત કોઉ વનદામકો હો। કોઉ નિસંક વ્હૈ અંક ભરે ઘનસ્યામકો હો ॥૨૧॥ સ્યામકે સીસતેં સ્યામાજુ કેસર ઢોરી હો। દે કર તારી કહેં સબ હો હો હોરી હો ॥૨૨॥ ઐસોઈ ધ્યાન સદા હરિકો જીય જો રહે હો। તોપે ગદાધર ચાકે ભાગકી કો કહે હો ॥૨૩॥

* ૧૫૫ *

[રાગ કાફી] આયો ફાગુન માસ કહેં સબ હોરી હોરા। એક ઓર વૃષભાનનંદિની એક ઓર હરિ-હલધર જોરા ॥૧॥ વ્રજનારી ગારી દેવેકો ભજિ-ભજિ આવે તજિ-તજિ કોરા। જાન ન દેહો પકરો રી સ્યામકો સબૈ ધરત જોબનકો તોરા ॥૨॥ રહિ ન સકત અપને ઘર કોઉ માનોં કામકો ફિર્યો ઢઁઢોરા। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં હોત હૈ ઝકઝોરી ઝકઝોરા ॥૩॥

* ૧૫૬ *

[રાગ કાફી] એરી સખી નિકસે મોહન લાલ ખેલન વ્રજમેં ફાગરી ॥ રંગ હો હો હો હો હોરિયાઁ ॥ એરી સખી ઘુમડ્યો અબીર ગુલાલ માનોં ઉનયો અનુરાગરી રંગ૦ ॥૧॥ સોભિત મદન ગોપાલ કટિ બાંધે પટ સોહનો ॥ કાછની કાછે લાલ લાલ નિચોય રંગી માનો ॥ રંગ૦ ॥૨॥ મોરમુકુટ છબિ દેત બંક દગન હઁસિ દેખનો ॥ સબહીકો મન હર લેત એનમેન માનોં પેખનો ॥ રંગ૦ ॥૩॥ પટ આવજ સુર બીન અનાઘાત ગહિ ગાજહી ॥ તાલ મૃદંગ ઉપંગ રુંજ મુરજ ડફ બાજહી ॥ રંગ૦ ॥૪॥ ઘિર આઈ વ્રજનારી મૃગનયની ગજગામિની ॥ રોકે હૈ સાઁવરે લાલ ઘન ઘેર્યો માનો દામિની ॥ રંગ૦ ॥૫॥ છિરકત પિય નંદ-નંદ ત્રિય પટ ઓટ બચાવહી ॥ માનોં ઘન પૂરનચંદ દુર નિકસે પુનિ આવહી ॥ રંગ૦ ॥૬॥ બને હૈં ત્રિયનકે અંગ છિરકત છીંટ છબિ છેલકી ॥ માનો ફૂલી રંગ-રંગ લલિત લતા જનુ પ્રેમકી ॥ રંગ૦ ॥૭॥ બઢ્યો પરસ્પર રંગ ઉમગ-ઉમગ રસ ભરનમેં ॥ નિરખ ભઈ મતિ પંગ પીતાંબર ફરહરનમેં ॥ રંગ૦ ॥૮॥ જબ ગહિ રંગન ભરે મોહન

મૂરતિ સાઁવરે ॥ હર હર હર હઁસિ પરે મુનિમન વ્હૈ ગયે બાવરે॥ રંગ૦ ॥૯॥ ભઈ સરસ્વતી મતિ બોર ઔર ખેલ કહાઁ લોં કહોં॥ રસભરે સાઁવલ ગૌર નંદદાસકે હિય રહોં॥ રંગ૦ ॥૧૦॥

* ૧૫૭ *

[રાગ કાફી] બરસાનેતેં નંદગામ પ્રોહિત વૃષભાનકો આયો। નંદભવનકો વૈભવ અદ્‌ભુત નિરખ પરમ સુખ પાયો ॥૧॥ પાય ધુવાયકે જલ અચવાયો ઘિર આઇ વ્રજનારી। પાલાગન કહિ ફૂલ-ફૂલ ગાવત હોરીકી ગારી ॥૨॥ એકન ચોવા આન સાન બ્રાહ્મનકે મુખ લપટાયો। એક કપોલન માઁડત મીંડત કરત પાન મન ભાયો ॥૩॥ એક ઘર ઘસિ ઘોર અરગજા પાછેતેં ગહિ નાયો। એક તો પકર ફેંટ ઝકઝોરત ઇકલો કરકે પાયો ॥૪॥ એક ચોહોંટિયા લેત ચોર ચિત એકજુ તારી બજાવે। એક તો પકર પોતિયા ઝટકત હઁસિ-હઁસિ બાખ ચઢાવે ॥૫॥ એક અચાનક વ્હૈ પાછેતેં આઁખિન દિયો ગુલાલા। મીડત દગ યોં કહત લુગાઈન મેરો પાર્યો ચાલા ॥૬॥ એકન વાસી ખાટી છાછ લે માથે તેં ગહિ નાઈ। ઇત યહ એક ઉતે વે અનગિન બ્રાહ્મનકી ન વસ્યાઈ ॥૭॥ ગિડગિડાત માર્યો જાડેકો ચિતવન ભ્રોંહેં તાન। હા હા હોં હાર્યો તુમ જીતી છાઁડિ દેહુ જિજમાન ॥૮॥ એક કહે યાહી પકર પટક યાકે સ્રવનનકો સુખ દીજે। એક કહે હા હા નીકે વ્હૈ ઘરી એક ગહિ લીજે ॥૯॥

કહત પરસ્પર યે વ્રજનાગરી સબ મિલિ યહૈ વિચારી। ઇતની સુનત અથાંઈતેં ચલિ આયે કુંજવિહારી ॥૧૦॥ જો દેખે તો પાંડેકો યહાઁ ઘેર રહીં વ્રજબાલા। સુખ પટુકા દે નિરખ નિરખ મુસિકાને નંદકે લાલા ॥૧૧॥ ભલી માનસ હો ભલો આદર કિયો ભલો ભોજન કરવાયો। સુનો હો કુઁવર જૂ સગરી લુગાઇન હોં તો નાચ નચાયો ॥૧૨॥ એકન ગુલગુલાય ગુલચાયો એકન કોહોંની દીની। જાનત હોં અપને જીયમેં જૈસી પોંહોંનાઈ કીની ॥૧૩॥ તબ લલિતા ગદ ગદ ગદકાયો સ્યામ સ્યામ કહિ ટેર્યો। પાંડેજૂકી લલિત પીઠ પર લાલ કમલકર ફેર્યો ॥૧૪॥ એકન મોકો નયન સેન દે એકન અંજન કીનો। એકન મન હર લિયો ચિત્તં આંખિનમેં બૂકા દીનો ॥૧૫॥ કહ્યો સ્યામ અજહુ બકસો તિહારે બહુત સુખ પેહેં। જો ચાહો સોઈ તુમકો મનભાયો ફગુવા દેહેં ॥૧૬॥ તુમ તો અતિ ઉદાર હો ઢોટા તુમસે તુમ હિ દાની। જાન જાઉ જિયમેં જગજીવન ચીરહરન સુધિ આની ॥૧૭॥ જો સાસુરેકી દયા કીજે તો હા હા ખાય છુડાવો। તો હમ છાઁડે પાંડેકો પાંડે નાચે તુમ ગાવો ॥૧૮॥ કાહે ન પાંડે ગુન પ્રગટો હરિ સેન દઈ દગ મોરી। મગન ભયો તબ નાચન લાગ્યો બોલત હો હો હોરી ॥૧૯॥ બાંધત રોટિ પેટ ફુલાયો ટેઢી પાગ બનાઈ। અધિક બાર બ્રહ્મનેંટા નરોતમ અદ્‌ભુત ફાગ મચાઈ ॥૨૦॥ જાન બૂઝ અનબોલી વ્હૈ કે દુર દેખત નંદરાની। નિરખ નિરખ નયનન કૌતૂહલ મનહીં મન

મુસિકયાની ॥૨૧॥ ઇન્દ્રાદિક બ્રહ્માદિક શંકર યે સબ રહે લુભ્યાઈ। હમ ન ભયે વ્રજબ્રાહ્મન મનમેં નિરખ-નિરખ પછિતાઈ ॥૨૨॥ ભઈ વિમાન ભીર વ્રજ ઉપર પહોપનવૃષ્ટિ કરાવે। નિરખ-નિરખ યહ સુખ નયનન સુરવનિતા મંગલ ગાવે ॥૨૩॥ ધનિ બ્રાહ્મન ધનિ ધનિ નંદસુત ધનિ યે વ્રજકી નારી। ધન્ય ધન્ય વ્રજકે વ્રજવાસી ધન્ય સ્યામ બલિહારી ॥૨૪॥

* ૧૫૮ *

[રાગ કાફી] માઈ સમધાનેતેં બ્રાહ્મન આયો ભર હોરીકે બીચ ભરુવા। ઘેર લિયો ઘરમાંઝ લુગાઇન મૂંડ લગાઈ કીચા ॥૧॥ કાહૂ લઈ ખસકાય પરદની કાહૂ કિયો કજરારો। પિસી પિઠી ગોંછન લપટાઈ બ્રાહ્મનકો કહા ચારો ॥૨॥ કાહૂ ગુદી ઝગુલા પહેરાયો કાહૂ ગૂલરી માલા। તારી દે દે મહીગન ગાવે હઁસિ હઁસિ વ્રજકી બાલા ॥૩॥ જસુમતિ લિયો બચાય બાપુરો નિર્મલ નીર ન્હવાયો। નયે વસન પહેરાય ગુદીતેં ઝગુલા આનિ છિડાયો ॥૪॥ તબ બ્રાહ્મન નિધરક વ્હૈ બૈઠ્યો પહરિ ઉજરે કપરા। એક ગ્વાલિનને આનિ ઉંડેલ્યો સરી કીચકો ખપરા ॥૫॥ દેખ વિમલ ગહ્યો ચતુરંગને ભલે ભલે કરી ગાવે। અતિ ખિલવાર માધુવા પાઁડે ખેલેહી સુખ પાવે ॥૬॥ પેંજ બાઁધિ જો સુરપતિ નાચે તો ઐસી ફાગન માઁચે। પેટ ફુલાય વદન ટેઢો કર વિફર્યો બ્રાહ્મન નાચે ॥૭॥ ગહને જોઈ માઈ દે પાઁડે હમ તો ફગુવા ચાહેં। એકન કાન

પકુર ગુલચાયો કાહૂ ઐંઠી બાઁહેં ॥૮॥ જાનિ સાસુરેકો યહ બ્રાહ્મન મોહન કછુવ ન કહહી। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ હરિ સકુચ-સકુચ જિય રહહી ॥૯॥

* ૧૫૯ *

[રાગ કાફી] ઔરનસોં ખેલે ધમાર લાલ મોસોં મુખહૂ ન બોલે। નંદમહરકો લાડિલો મોસોં એંડ્યો હી ડોલે ॥૧॥ રાધાજૂ પનિયાઁ નિકસી વાકો ઘૂંઘટ ખોલે। સૂરદાસ પ્રભુ સાઁવરો હિયરા બિચ ડોલે ॥૨॥

* ૧૬૦ *

[રાગ કાફી] વાઘંબર ઓઢે સાઁવરો હો યામેં જોગી કોઉ નર કૌન ॥ધ્રુવ॥ એક સમે ઉપજી મનમોહન કરિ તપસીકો ભેખ। મથુરા ગોકુલ વ્રજમંડલમેં આન જગાયો આલેખ ॥૧॥ સંખસબ્દધ્વનિ સુન જિત તિતતેં ધિર આઈ વ્રજનાર। વદન વિલોક કુઁવરી રાધેકો બૈઠે હૈ આસન માર ॥૨॥ હઁસ બૂઝત વૃષભાનનંદિની રાવલ ઉત્તર દેહ। કારન કૌન રૂપ તપસીકો વન તજ ઢૂંઢત ગેહ ॥૩॥ કૌન દેસતેં આયે હો રાવલ કહાઁ તેરી મનસા જાય। આપુન સાધ મૌન ધર બૈઠે ઉત્તર દિસ બતાય ॥૪॥ સીંગી પાત્ર વિભૂતિન બટુવા સિર ચંદનકી ખોરી। મેરે જિય ઐસી આવત હૈ સંકર બિસારી ગોરી ॥૫॥ ચંચલ ચતુર ચપલ દેખિયત હૈ મુખ મધુરી મુસકાન। જોગી નહીં વિયોગી હૈ કોઉ ભોગી હૈ ભઁવર સુજાન ॥૬॥ ચુટકી વિભૂત દઈ રાધાકો ચલે હૈ વાઘંબર ઝારી। મન હર લિયો તનક ચિતવનમેં

ગોહન લાગી સુકુમારી ॥૭॥ નગર-નગર પ્રતિ ભવન-ભવન પ્રતિ નિસદિન ફિરત ઉદાસ। નયન ચકોર ભયે રાધાકે હરિદરસનકી પ્યાસ ॥૮॥ રતન જતન કર મન મોહ્યો હો નિરખ નયનકી કોર। જગન્નાથ જીવન ધન માધો પ્રીતિ લગી દુહું ઓર ॥૯॥

* ૧૬૧ *

[રાગ કાફી] આજ હરિ વ્રજયુવતિન પકરે। પહલી રિસ હોરીકે મિસ મન ભાયો સો જુ કરે ॥૧॥ મોર મુકુટ પીતાંબર મુરલી યે સબ સાજ હરે। પહરાઈ ચૂરી ચૂનર બેંદી દે દગ કજરારે ॥૨॥ ચરન ઘૂંઘરા કર કંકન બાજૂબંદ બાઁહ ધરે। સીસ ફૂલ નાસા બેસર મોતિન માઁગ ભરે ॥૩॥ તૃણાવર્ત ઉપરતેં ડાર્યો તબ નહીં નેક ડરે। સો હરિ પરે વ્રજયુવતિનકે બસ હા હા ખાત ખરે ॥૪॥ કરી ન કાનિ નંદજસોદાકી ઐસે વ્હે નિદરે। સૂરદાસ પ્રભુ છલતેં ન છૂટે-છૂટે જબ પાય પરે ॥૫॥ *૧૬૨*

[રાગ કાફી] શ્રીવલ્લભ મેરે મન બસો હો લલના ઔર ન કછુ સુહાય ॥ધ્રુવ॥ નવ જોબન વ્રજભામિની નવ સત સાજ સિંગાર। પ્રીતમસોં ખેલન ચલીં હો પ્રેમ મગન સઁભાર ॥૧॥ બહુવિધ સાજ સઁવારકે અંજન લીને સંગ। બસન વિચિત્ર બનાયકે પહરાવત પિય અંગ ॥૨॥ ચંદન વંદન અરગજા મુદિત ખિલાવત ફાગ। અબીર ગુલાલ ઉડાવતે છાય રહ્યો અનુરાગ ॥૩॥ કેસર તિલક બનાયકે અરુ કુસુમનકે હાર।

આરતી કર મન-મોદસોં લેત તંબોલ ઉગાર ॥૪॥ વદનકમલ ઢિંગ સોભહીં કેશ સચિક્કન સ્યામ। ચિતવન ચંચલ નયનકી મોહક કોટિક કામ ॥૫॥ વેણુ મુરજ ડફ બાઁસુરી બાજત તાલ મૃદંગ। સરસ ધમાર હિ ગાવહીં ઉપજત તાન તરંગ ॥૬॥ નખ સિખ લૌં છબિ પિયકી કાપૈ બરની ન જાય। નિરખત હિ વન આવહી નયનન રહી સમાય ॥૭॥ યહ લીલા અવલોકિકે પલક લગે નહીં ચૈન। સોભા વલ્લભરાયકી પીજિયે ભર ભર નૈન ॥૮॥

* ૧૬૩ *

[રાગ કાફી] પીતાંબર કાજર કહાઁ લાગ્યો હો। લલના કૌનકે પોંછે નયન હો ॥ધ્રુવ॥ કૌનકે ગેહ નેહરસ પાગે વે ગોરી કછુ ઔર। દેહુ બતાય કાનિ રાખત હોં ઐસે ભયે ચિતચૌર ॥૧॥ અધરન અંજન લિલાટ મહાવર રાજત પીક કપોલ। ઘૂમિ રહે રજની જાગેસે દુરત ન કામ કલોલ ॥૨॥ નખ નિસાન રાજત છતિયન પર નિરખો નયન નિહાર। ઝૂમ રહીં અલકેં અલબેલી પાગકે પેંચ સઁવાર ॥૩॥ હમ ડરપેં જસોદાજુકે ત્રાસન નાગર નંદકિસોર। પાઁચ પરે ફગુવા પ્રભુ દેહો મુરલી દેહુ અકોર ॥૪॥ ધન્ય ધન્ય ગોકુલકી ગોપી જિન હરિ લીને હરાય। નંદદાસ પ્રભુ કિયે કનોંડે હો છાઁડે નાચ નચાય ॥૫॥

* ૧૬૪ *

[રાગ કાફી] એ રી સખી નિકસી વૃષભાનકુમારી હોરી

ખેલન સ્યામસોં ॥ રંગ હો હો હો હો હોરિયાઁ ॥ એરી સખી ઉડત અબીર ગુલાલ કટિ પિચકાઈ ભામસોં ॥ રંગ હો હો હો હો હોરિયાઁ ॥૧॥ સોભિત રાધા બાલ સબ સુન્દરીમેં સોહની। સોભિત લહેંગા લાલ મોહનકી મનમોહની ॥૨॥ ઝૂમક સારી પીત અંગિયા કુચન પર રાજહી। સોહે નકવેસર આડ પાયલ રુનઝુન બાજહી ॥૩॥ આભૂષણ બહુ સાર મન્મથ કોટિ લજાવહી। રાધા વદનચંદ દેખ યુવતિ નચ્છત્ર છબિ પાવહી ॥૪॥ આવત બલ નંદનંદ ચહુઁ ઓર ડફ બાજહી। ઉડત ગુલાલ સુરંગ સુબલ તોક મધ્ય ગાવહી ॥૫॥ કેસરકે ભર માટ પિચકાઈ ઇત ઉત ચાલી। ચોવા મૃગમદ સાન બલમોહનકે મુખ મલી ॥૬॥ સબકો મન હર લેત ગજગતિ ચાલ ચલનમેં। જ્યોં ઘન પૂરન ચન્દ રાધા સખિયન દલનમેં ॥૭॥ ફૂલ દંડા ગહિ હાથ મારત સબહિન ભાલસોં। જ્યોં મૃગસેના દેખ લપટી સ્યામ તમાલસોં ॥૮॥ ઘેર લિયે નંદ લાલ ઘન ઘેર્યો માનો દામિની। મુરલી પીતાંબર છીન ચલી લલિતા ગજગામિની ॥૯॥ ચંદ્રાવલી ચલી જાય દોઉ દગન અંજન કિયો। પુષ્પન ગેંદ ચલાય દોઉન મુખ બીરા દિયો ॥૧૦॥ બાજત તાલ મૃદંગ મુરલી બેનુ સુહાવની। હો હો હો સબ બોલ બલ મોહનકો નચાવની ॥૧૧॥ ઝૂમક ખેલ મચાય સબહિનકો બૈઠારકે। વંસ લિયે કર ધાય સખા દિયે સબ મારકે ॥૧૨॥ દુદુંભિ દેવ બજાય ફૂલન બરખત આયકે। સુરલલના ભઈ ચૂર શ્રીમુખ દેખત જાયકે ॥૧૩॥ દેવ મુનિ મન પંગુ ખેલ ફાગ મનમેં લહે। છબિ દેખત કૃષ્ણદાસ ખેલ ફાગકો કહા કહે ॥૧૪॥ ✻ ૧૬૫ ✻

[રાગ કાફી] બરજ્યોં નહીં માને અરી વહ નંદમહરકો છોહરો। પ્રેમ લપેટી અટપટી અરુ મોહિ સુનાવે દોહરો ॥૧॥ કૈસેકે જાઉં દુહાવન ગૈયા આયે અધોરે ગોહરો। નખસિખ રંગ બોરે અરુ તોરે મેરે ગરેકો ડોહરો ॥૨॥ ગારી દે દે ભાવ જનાવે અરુ ઉપજાવે મોહરો। ગોવિન્દ પ્રભુ બલવીર વિહારી પ્યારી રાધાકો મીત મનોહરો ॥૩॥ ✻ ૧૬૬ ✻

[રાગ કાફી] બરજો ન માને આજ રી નંદમહરકો છોહરા। પ્રેમ બઢાવત અટપટે પેંચન પઢત ફિરત હૈ દોહરા ॥૧॥ વન વન ડોલત ગ્વાલન બોલત રોકત ફિરત ગૌ ગોહરા। આસકરન પ્રભુ ગિરિધર મોહન રાધાકો મીત મનોહરા ॥૨॥ ✻ ૧૬૭ ✻

[રાગ કાફી] કાન્હર મોહે ઘર જાન દેહો। હોં લાલ તેરે અંગકી લેહું બલાઈ ॥ધ્રુવ॥ બહુત દિનનકો ગોકુલ બસિબો કુબહુ ન દીનો દાન। કહા જુ ભયો જો નંદ ભયે નાહિન ઘાટિ વૃષભાન ॥૧॥ માતપિતાકી ખરી રી દુલારી રાધા મેરો નામ। છાઁડ દે કાન્હર જાન દે મો ઘર સુન પાયેગો વૃષભાન ॥૨॥ પાન ખાય પિચકારી મારત મન્દ મન્દ મુસિકાઈ। દાસ વિરાજતકે પ્રભુ પ્યારે ઇહ વ્રજ બસિબો ન જાઈ ॥૩॥ ✻૧૬૮✻

[રાગ કાફી] હોરી ખેલે લાલ લાલ ડફ બાજે તાલ માનો ઝનન ઝનન। ઝુમર ખેલન નિકસી નવલ ત્રિયા હાથી છૂટે માનો ઘનન ઘનન ॥૧॥ ચોવા ચંદન અગર કુમકુમા પિચકાઈ છૂટે સનન સનન। નંદદાસ પ્રભુ નિર્તત મોહન ગતિ તાન લેત માનો તનન તનન ॥૨॥ * ૧૬૯ *

[રાગ કાફી] જમુનાતટ ઠાડો સાઁવરો હો હો સખીરી નખસિખ ભેખ બનાય ॥ધ્રુવ॥ તન તનસુખકો ઝગા સુરંગી સીસ કેસરી પાગ। કહુઁ કહુઁ કૃષ્ણાગરકી છીંટેં ઉપરેના રંજિત રાગ ॥૧॥ રતનખચિત પિચકાઈ કર લિયે સુરંગ ગુલાલ અબીર। રંગ રંગીલે સખા સંગ લે શ્રીદામા બલવીર ॥૨॥ બેનુ વિષાન ઝાંઝ ડફ ઢોલક ગોમુખ તાલ મૃદંગ। શ્રીમંડલ અરુ અમૃતકુંડલી આવજ બીન ઉપંગ ॥૩॥ સ્રવન સુનત જિત તિત દૌરી કરિ-કરિ અપનો ઠાટ। કનકકલસ કેસર જલ ભરિકે મૃગમદ મલયન માટ ॥૪॥ ખેલ મચ્યો વૃન્દાવન અદ્‌ભુત ઇત ગોવિન્દ ઉત નાર। છિરકત રંગ મહા મદમાતે દેત પરસ્પર ગાર ॥૫॥ મતો મત્યો લલિતાદિક સખિયન લીનો સુબલ બુલાય। તેરે પાય લાગત હૌં છલ કરિ મોહનકો પકરાય ॥૬॥ તબ મધુ મંગલ કહ્યો સુબલસોં સુન હો સખા એક બાત। હરે હરે નિકસી છલબલસોં લાલન પકરે જાત ॥૭॥ મુખ માઁડ્યો નૈનનિ અંજન કર સ્વાંગ જુ સબૈ નચાય। ફગુવા માઁગ લિયો

મનભાયો ખેલો હઁસો ચિત લાય ॥૮॥ ઇહ વિધિ ફાગ સુહાગભર્યો મિલિ ખેલો શ્રીવ્રજનારી। શ્રીગોપાલ રીઝી દેખત દગ સરવસુ દેત હૈ વારી ॥૯॥ * ૧૭૦ *

[રાગ કાફી] ખેલત મોહન રંગભરે હોહો મેરે લલના સુન્દર સબ સુખરાસિ ॥ધ્રુવ॥ સ્યામ સંગ ખેલન ચલી સ્યામા સબ સખિયન જુ જોર। સકલ સુગંધ સઁવારી અરગજા બહુ કંચનઘટ ઘોર ॥૧॥ ફૂલનકી ગેંદુક નવલાસી કનક લકુટિયા હાથ। આનિ ગહે વ્રજખોર રાધિકા કોટિક જુવતિન સાથ ॥૨॥ ઉતતેં હરિ આયે જુ જબૈ હો ખેલન ગ્વાલન સંગ। કાન પરી સુનિયે નહીં બહુતેં બાજત ભેરી મૃદંગ ॥૩॥ પહિલે સુધિ પાઈ નહીં અબજુ ઘિરે સાઁકરી ખોરી। અબ હલધર ઉલટચો કહા તુમ જુ પાવહુ ગ્વાલન જોરી ॥૪॥ ભરત લરત રાજત ભાજત ગેંદુક નવલાસી માર। રસન વસન છૂટત ન સંભારત ટૂટત મુક્તાહાર ॥૫॥ અતિ રસમત્ત અબીર અઁધારી ઘેર આઈ સબ વામ। પર્યો ગુલાલ નેન મીંડત હૈ ગહિ પાયે સખી સ્યામ ॥૬॥ આજ હમારે બસ જુ પરે હો ભલે હો તો જાહું છુડાઈ। કૈ બલ છૂટો આપને કૈ જસોમતિ માય બુલાઈ ॥૭॥ મોહન પિય અકેલે કરિ પાયે ચહુઁદિસતેં રહી ઘેરી। બોલહુ જો અબ આનિ છુડાવે બલભૈયાકો ટેરી ॥૮॥ એક સ્રવનમેં કહિ કછુ ભાજત એક ભરત અંકવારી।

એક નિહારતિ રૂપમાધુરી રહતિ અપુનપોં હારી ॥૯॥ એક
ઉઠાવતિ વદન ચિબુક ગહિ હમ તન સ્યામ નિહારી। એક
નેનકી સેન બતાવત બેનનિ દેતિબ ગારી ॥૧૦॥ એક બનાય
દેતી બીરી કરપલ્લવ છુવત કપોલ। વલ્લજુવતિ બડભાગિન
હૈ હરિ બસ જુ કિયે બિન મોલ ॥૧૧॥ એક ગહિ કર એક
પીતાંબર ફેંટ જુ લિયો છિડાઈ। રાધા હઁસત દૂર ભઈ
ઠાઢી સેનન દેત સિખાઈ ॥૧૨॥ આઈ ઝૂમ સકલ વ્રજનારી
હરિ દેખે જબ ઓર। રાધા દૃષ્ટિ પરેજૂ નાહીં હરિજૂકે
નેન ચકોર ॥૧૩॥ ઉડત ગુલાલ સકલ નભ છાયો છબિ છાઈ
મનોં સાંઝ। રાધા પ્રગટ કરે નાહીં મુખ-ચંદ નીલાંબર માંઝ
॥૧૪॥ હરિજૂ અપને કરવરસોં તબ ઘૂંઘટ કિયો દૂર। હઁસત
પ્રકાશ ભયો ચહુઁ દિસતેં સુધા-કિરની ભરપુર ॥૧૫॥ તબ તુમ
વસન હરે જુ હમારે કીને અનેક ઉપાઈ। હમેં નગ્ન કરી હુતી
તબૈ અબ કરિહેં તુમહીં નગાઈ ॥૧૬॥ આઁખ દેખાવત હો જુ
કહા અબ કરિહો કહા રિસાઈ। હમ અપનો ભાયો કરિહેં અબ
છાઁડેંગે તુમહીં નચાઈ ॥૧૭॥ મુખકી કહૈ સબૈ ઝૂઠીસી મનમેં
અધિક સનેહુ। છૂટ કરેંગે બલભૈયા અબ મોહિ છાઁડ કિન
દેહુ ॥૧૮॥ ખેલ ફાગ અનુરાગસિન્ધુ બઢચો મચી અરગજા
કીચ। વ્રજનારી કુમુદિનીગન ફૂલી હરિ સસિ રાજત બીચ
॥૧૯॥ દેખત સોભા સુખસંપતિકી મનમેં કરૈ વિચાર। વ્રજનારી
હમ ક્યોં ન ભઈ યોં કહતિ સકલ સુરનાર ॥૨૦॥ કોટિ કામ

રતિ કોટિમાન અરુ કોટિ રમા રહી લાજ। રોમ રોમ પ્રતિ
કોટિ-કોટિ સસી સુધાકિરન બહુ ભાજ ॥૨૧॥ અષ્ટસિદ્ધિ
નવનિધિ વ્રજવીથિન ડોલત ઘર-ઘર દ્વાર। સદા વસન્ત રહત
વૃન્દાવન લતા લતા દ્રુમ ડાર ॥૨૨॥ જુગલકિસોર ચરનરજ
જાંચ્યો સરસ ધમાર હી ગાઈ। મદનમોહનકી યા છબિ ઊપર
સૂરદાસ બલિ જાઈ ॥૨૩॥ * ૧૭૧ *

[રાગ કાફી] મેરે લાલ છબીલે મન હર્યોં હો। હો
સખી રી મોહે ઔર કછુ ન સુહાય ॥ધ્રુવ॥ આજ સખી મૈં
દેખ્યો ઢોટા એક જુ સાઁવરે ગાત। નંદપૌરી આગે વ્હૈ નિકસ્યો
ચલ્યો ખરિકકો જાત ॥૧॥ પિયરી પાગ પિયરે સે વાગે પહરે
લાલ ઈજાર। ફેંટા સરસ કુસુમકો સોહે માનહું કોટિક માર
॥૨॥ કુંડલ લોલ કપોલકી ઝાંઈ મુક્તા દુલરી ગ્રીવ। ઊપર
દીપત હાર ગુંજાકો સુંદરતાકી સીંવ ॥૩॥ બાજૂબંદ અંગુરિન
મુંદરી સોભા બરની ન જાય। છુદ્રઘંટિકા રાજત કટિતટ નુપૂર
બાજત પાય ॥૪॥ દેખત રૂપ ઠગોરી લાગત ચરન ચલ્યો નહીં
જાય। પૂછત નામ કહા હૈ તેરો હઁસ મેરે ઢિંગહિ આય ॥૫॥
ઉરકી માલા મોહિ પહરાઈ અધરસુધારસ પ્યાય। યહ સુખ
તીન લોકમેં નાહીં સ્યામદાસ બલિ જાય ॥૬॥ * ૧૭૨ *

[રાગ કાફી] અહો મેરી બોરી બીર ગઈ હૈ। બીર ગઈ
હૈ તન પીર ભઈ હૈ ॥૧॥ કહા કહોં કછુ કહત ન આવે કૃષ્ણ

સાઁવરે છિનાય લઈ હૈ। ચોવા ચંદન ઔર અરગજા પિચકાઈન ઝર લાગ રહી હૈ ॥૨॥ સબ સખિયન મિલ ધૂમ મચી હૈ સાઁવરી સલોની ગોરી આય ખરી હૈ। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે હઁસિ ચરને ચિત લાગ ગઈ હૈ ॥૩॥ * ૧૭૩ *

[રાગ કાફી] મોહનકી મુરલી મન હર્યો હો। હો મેરે પ્યારે જબતેં સુની હૈ મધુર ધુનિ કાન ॥ ધ્રુવ॥ પ્રથમ પ્રારંભ નિકસી સખી વ્રજતેં વૃન્દાવનકી ભોમિ। તા પર કેલિ કરત નંદનંદન લલિત લતા રહી ઝૂમિ ॥૧॥ તૈસોઇ ઋતુ વસન્ત પ્રગટ્યો વ્રજ સબહિનકે જિય ફૂલ। જાગ્યો મદન દેખ કુસુમાવલિ ભઁવર ભયો મન ભૂલ ॥૨॥ શ્રીવ્રજરાજ સખી સંગ લીને રાજત જમુનાતીર। ઉત રાધિકા ઝુંડન અપનેસોં ગાવત ગહર ગંભીર ॥૩॥ મોર મુકુટ વનમાલ વિરાજત ઉર પીતાંબર અંગ। સુન સજની ગિરિધર નહીં ચિતવત લજ્જિત કોટિ અનંગ ॥૪॥ બાજત તહાઁ મૃદંગ તાલ બીન શ્રીમંડલ ડફ ઢોલ। ખેલત ફાગ કાન્હ હો હો કહિ નાચત કરત કલોલ ॥૫॥ લિયે ગ્વાલ હાથ પિચકારી તકિ તાક કરત હૈ બાત। ભિજવત ચીર ગાત ગોપિનકે રીઝ સ્યામ મુસકાત ॥૬॥ દુચિત ભયે જબ હી હરિ નાગર રાધા દીની સેન। પકરે આય અચાનક સખિયન આઁજ લિયે દોઉ નેન ॥૭॥ લિયો છીન પીત પટ બાઁસુરી તારી દે દે નચાય। ઐસે સુત જનહરિયાકે પ્રભુ ફગુવા

દિયો હૈ મઁગાય ॥૮॥ * ૧૭૪ *

[રાગ કાફી] હો મેરી આલીરી હો મેરી આલીરી યમુનાજીકે તીર ગુલાલકી માર પડી। તુમ દેખો રાધે રંગભરી હો મેરી આલીરી હો મેરી આલીરી ॥૧॥ હો મેરી આલીરી ઇત મોહન ઉત રાધિકા બિચ બિચ નાચે ગ્વાલની। તુમ દેખો રાધે રંગભરી હો મેરી આલીરી હો મેરી આલીરી ॥૨॥ હો મેરી આલીરી મદનમોહનજુકી બાઁસુરી તુમ લીની રાધા છીન। તુમ ફગુવા દિયો હૈ મઁગાય હો મેરી આલીરી હો મેરી આલીરી ॥૩॥ હો મેરી આલીરી સૂરદાસ પ્રભુ સાઁવરો સબ સખિયનકો સિંગાર। તુમ ફગુવા દિયો હૈ મઁગાય હો મેરી આલીરી હો મેરી આલીરી ॥૪॥ * ૧૭૫ *

[રાગ કાફી] ભરો રે ન ભરો રે ન ભરો રે લંગરવા હાઁ હાઁ મોહિ જિનિ જુ ભરો રે લંગરવા ॥ ધ્રુવ॥ સબ સખિયન મિલ કેસર ઘોર્યો ભર ભર લાઈ કરવા। ભર પિચકારી મેરે મુખ પર ડારી મેરી અંગિયા ભીંજત બસ કરો રે લંગરવા ॥૧॥ બરજ રહી બરજ્યો નહીં માનત તોર્યો ઉરકો હરવા। ઉલટો મોહન ફગુવા માગે વ્હૈ રહ્યો હોરીકો ભરુવા ॥૨॥ સુનૈગો હિ નાહક નાહીં લરૈગો ઔર કુટુંબકો ડરવા। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પ્યારે લૂંગી બલૈયા પાઁચ પરવા ॥૩॥

* ૧૭૬ *

[રાગ કાફી] એ રી સખી ખેલત ગિરિધરલાલ। ગ્વાલબાલ સબ સંગ લિયે। રંગ ફાગુન માસ સુહાવનો। સખી ફેંટન અબીર ગુલાલ। સખા અંસ પૈ ભુજ દિયે। રંગ ફાગુન માસ સુહાવનો ॥૧॥ સખી સોહે દુમાલો સીસ। પીત વસન તન છબિ દિયે ।રંગ૦। સખી ચોવા ચંદનનીર। કેસર સુરંગ રંગન કિયે ।રંગ૦॥૨॥ સખી ખેલત સાઁવરો લાલ। રંગ ભલો ગહગહ રહ્યો ।રંગ૦। સખી વ્રજાધીશ બલિ જાઈ। તહઁ જાત ન સુખ મોપે કહ્યો ।રંગ૦ ॥૩॥

* ૧૭૭ *

[રાગ સારંગ] સ્યામ રંગીલી ચૂનરી રંગરંગી હૈ રંગીલે વિહારી હો। અતિ સુરંગ પચરંગ બની પહિરે રાધા જૂ પ્યારી હો ॥૧॥ ચંપક તન કંચુકી ખુલી સ્યામ સુદેશ સુઢારી હો। માઁડનિ પિય પટ પીતકી તા ઊપર મોતિન હાર હો ॥૨॥ સીસફૂલ સિર સોહહી મોતિન માઁગ સઁવારી હો। વિવિધ કુસુમ બેની ગુહી ચંપક બકુલ નિવારી હો ॥૩॥ સ્રવનન ઝલમલી ઝૂલહી સિર સટકારે કેસ હો। કઠુલા ખુંભી જરાયકી મૃગમદ આડ સુદેશ હો ॥૪॥ નકવેસર અતિ જગમગે દૂરિ કરે રવિ જોતી હો। કંઠસિરી મોતીસિરી બીચ જંગાલી પોતી હો ॥૫॥ ચૌકી હેમ જરાયકી રતનખચિત નિરમોલા હો। નૌગ્રહી કર પોંહોચિયાઁ ખચેનવરા અતિ ગોલા હો ॥૬॥

કટિ કિંકિની રુનઝુન કરે પગ નુપૂર ઝનકારા હો। ચલત હંસગતિ મોહિયો સોભા કરત અપારા હો ॥૭॥ ઇહિ વિધિ વ્રજસુંદરી બની ચલી રસિક પિય પાસા હો। કુંજમહલ મોહન મિલે પૂજી મન અભિલાષા હો ॥૮॥ વ્રજ વૃન્દાવન ભૂપતિ પિય પ્યારીકી જોરી હો। ગોવિન્દ બલિ બલિ જાઈ નવલ કિસોર કિસોરી હો ॥૯॥

* ૧૭૮ *

[રાગ સારંગ] તેં મોહનકો મન હર્યોં તો બિન રહ્યો ન જાય રી પ્યારી ॥ધ્રુવ॥ કુંજમહલ બૈઠે જુ પિયા નવપલ્લવ તલપ સઁવારી રી પ્યારી। બીચ જુહી બિચ સેવતી અરુ બિચ બિચ નવલ નિવારી રી પ્યારી ॥૧॥ તુવ પથ બૈઠ નિહારહી નવકુંજ-કુટીકે દ્વાર રી પ્યારી। લોચન ભરભર લેત હૈં સુન્દર વ્રજરાજ-કુમાર રી પ્યારી ॥૨॥ અપને કર નખ ગૂથહીં વિવિધ કુસુમકી ચોલી રી પ્યારી। તેરે ઉર પહિરાવહી ચલ નેક ઉઠિ તૂ બોલ રી પ્યારી ॥૩॥ કબહુઁક નૈનન મૂંદિકે કરત વદન તુવ ધ્યાન રી પ્યારી। તન પુલકિત ભુજ ભેંટહી કરત સુધાધર પાન રી પ્યારી ॥૪॥ ચઁદ દેખ આનંદહી તુવ મુખકી ઉનહાર રી પ્યારી। ઇહ છબિ વાહી ન પૂજહી નિરખ કલંક વિચાર રી પ્યારી ॥૫॥ જદપિ સકલ વ્રજસુન્દરી કબહુઁ ન મન અરુઝાય રી પ્યારી। ચાતક જલધર બૂંદ જ્યોં ભુવજલ તૃષા નહિ જાય રી પ્યારી ॥૬॥ પિયકો પ્રેમ સખીમુખ સુન્યો તબહી ચલી ઉઠ

ધાય રી પ્યારી। ગોવિંદ પ્રભુ પિયસોં મિલી રહસિ કંઠ લપટાય રી પ્યારી ॥૭॥ * ૧૭૯ *

[રાગ સારંગ] માધૌ ચાચર ખેલહી ખેલત રી જમુનાકે તીર। રાસવિલાસી ચાચર ખેલેહી ગોકુલનાયક જમુનાકે તીર ॥ધ્રુવ॥ કુમકુમ-બરની ગોપિકા કૈસો રી ઘનસ્યામ-સરીર। નીલ-પીત-પટ મંડિતા નાચત રી વે પ્રેમગંભીર ॥૧॥ બીચ-બીચ ગોપી બની બિચ-બિચ રી વે બને હૈં મુરારિ। મરકતમનિ કંચન-મનિમાલા હો માનોં ગૂહી હૈ સઁવારિ ॥૨॥ કિંકિની નુપૂર બાજહી સબદહિ રી કોલાહલ કેલિ। કવનિત બેનુ મધિ નાચિકા લટકત લાલ ભુજા ગલ મેલિ ॥૩॥ કરતલ તાલ બજાવહી ગાવે રી વે ગીત રસાલ। મદનમહોદય મન રહ્યો લીલાસાગર ગિરિધરલાલ ॥૪॥ એકત પાન ખવાવહી એકજુ માઁગે રી દેહુ ઉગાર। એકન મુખ ચુંબન કરે રી એકજુ બીને ટૂટે હાર ॥૫॥ ચંદ ભૂલિ કૌતુક રહ્યો નર-નારી મોહે મુરલી-નાદ। થાકચો રથ કૈસે ચલૈ વ્રજજુવતિનિ બિરમાયો વાદ ॥૬॥ ચઢ વિમાન સબ દેવતા બરખન રી વે લાગે ફૂલ। જય જય જય જદુનંદના રાસ રચ્યો રી રતિનાયક ભૂલ ॥૭॥ સો પ્રસાદ હમકો દિયો હરિ પરિરંભન બાહુ પસારિ। પરમાનન્દ પ્રભુ શ્રીપતિ પુન્ય-પુંજ-કૃત ગોકુલનારી ॥૮॥ * ૧૮૦ *

[રાગ સારંગ] સ્યામ છબીલે મન હર્યો શ્રી વૃન્દાવનકે

ચન્દ લલના ॥ધ્રુવ॥ મોહન મેરે દ્વાર વ્હૈ ઉઝક ચલે જબ ભોર લલના। ઝલકત શ્રીમુખ દેખિયે ચિતૈ લિયો ચિત ચોર લલના ॥૧॥ મસ્તક પંખ મયૂરકે ગરે ગુંજાકે પુંજ લલના। બેનુ બજાયો હૈ સખી નાગર નવલ નિકુંજ લલના ॥૨॥ સુન્દર સ્યામ સુહાવનો ઔર સુન્દર વનમાલ લલના। ઓઢે સુન્દર પટ પિયરો સુન્દર નયન વિસાલ લલના ॥૩॥ હિય પરી જો તાલાવેલી સુન મુરલીકી ઘોર લલના। ચલ સખી દેખન રી જઇયે નાગર નવલ કિસોર લલના ॥૪॥ માઈ રી મન ન રહે ક્યોં રાખિયે રાખત નાહીં રહાય લલના। કોટિ જતન જો કીજિયે જહઁ પ્રીતમ તહઁ જાય લલના ॥૫॥ કૈસે રાખોં ક્યોં રહે કૈસેકે બનિ જાય લલના। કૈસેકે ગિરિધર મિલે સો મિસ કૌન કરાય લલના ॥૬॥ કૈસે સંગ મિલ ખેલિયે સાસ સસુરકી લાજ લલના। લાજ કિયે દુખ પાઇયે બિન મિલે હોય અકાજ લલના ॥૭॥ ઊંચે જો ગિરિધર બસે જો નીચે ઘર હોય લલના। બિના બુલાયે બોલિયે નયન નિરખ સુખ હોય લલના ॥૮॥ વન બપુરી હરની ભલી અપને પતિન સમેત લલના। નિસદિન શ્રીમુખ દેખહી નયનનકો ફલ લેત લલના ॥૯॥ લટકન લટકે ફૂલકે અરુ ઘૂઁઘરવારે કેસ લલના। ગાય ગોપકે વૃન્દમેં બલિહારી યહ વેસ લલના ॥૧૦॥ સાઁઝ સમે ઘર આવહી મુદિત સકલ વ્રજબાલ લલના। મદનમોહનકે વારનેં બલ-બલ દાસ ગોપાલ લલના ॥૧૧॥ * ૧૮૧ *

[રાગ સારંગ] લલના તુમ મેરે મન અતિ બસો સુન્દર ચતુર સુજાન લલના। કર ગહિ મોહન મુરલિકા નીકે સુનાવો તાન લલના ॥૧॥ મોર મુકુટ સોભા બની સુન્દર તિલક સુભાલ લલના। મુખ પર અલકાવલિ બિથુરી માનો કમલ અલિમાલ લલના ॥૨॥ અધર દસન વર નાસિકા ગ્રીવા ચિબુક કપોલ લલના। પીતામ્બર છુદ્રઘંટિકા લાલ કાછની ડોલ લલના ॥૩॥ નખસિખ છબિ બરનોં જુ કહા અંગ-અંગ રૂપ અતોલ લલના। પટતરકો કોઊ નહીં આત મીઠે મૃદુ બોલ લલના ॥૪॥ એક દિના સેનનિ મિલે નવલકુઁવર વ્રજરાજ લલના। તબ ઘર આવન ના બન્યો ભઈ સબૈ કુલ લાજ લલના ॥૫॥ ગૃહતેં ગોરસ મિસ ચલી લાજ છાઁડ કુલ ચૈન લલના। વે મુસકનિ હિરદૈ બસી અતિ અનિયારે નૈન લલના ॥૬॥ કહા જાને તુમ કહા કિયો ગૃહ-અંગના ન સુહાય લલના। બિન દેખે નાગર પ્યારો જુગ સમાન પલ જાય લલના ॥૭॥ સકલ લોક મોહિ બરજહી પચિ હારે સમુઝાય લલના। નહિં ભાવૈ મોહિ કુલકથા મોહિ તિહારી ચાય લલના ॥૮॥ ગ્વાલિની પર ગિરિધર રીઝે લીલા કહી ન જાય લલના। ગોપાલદાસ પ્રભુ લાલ રંગીલો હઁસ લીની ઉર લાય લલના ॥૯॥ * ૧૮૨ *

[રાગ સારંગ] છાઁડો હમારી વાટ લંગર સાઁવરે છાઁડો છાઁડો હમારી વાટ। જિનિ ફોરો ઢોરો મેરી ગાગર ભરન દેહુ યહ ઘાટ લંગર૦ ॥૧॥ જિન પકરો ઝટકો મેરો અચરા દેખ વિચારો ઠૌર લડૈંતે। તુમ હોરીકે રાતે માતે બોલત ઔરકી ઔર લંગર૦ ॥૨॥ લેહોં ઘેર નિવેર સબનપેં કરહુ ન કાહુકી કાન લડૈંતે। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલ તુમ જીતે હો મુસિકાની લંગર૦ ॥૩॥ * ૧૮૩ *

[રાગ સારંગ] અહો પિય મોસોંહી ખેલો હોં ખેલોં તુમ સંગ। જો કોઉ ઔર ખેલિહેં તુમસોં કરિહોં તામેં ભંગ ॥૧॥ હોં હી આઁજો તુમ્હારે નયના જાને ન ઔર ગમાર। તુમ મેરે મુખ મૃગમદ માઁડો હોં ભેંટો અંકવાર ॥૨॥ તુમ ડફ લેહુ આપનેહી કર હોં ગાઊંગી ગાર। કુંકુમ રંગ જુ છિરકો ભર-ભર રતનજટિત પિચકાર ॥૩॥ તુમસોં કહે દેત ફગુવામેં હોં આલિંગન લેહોં। વ્રજપતિ આજ આન વનિતાકો લાગન લાગ ન દેહોં ॥૪॥ * ૧૮૪ *

[રાગ સારંગ] કાંકરી કાન્હ મોહિ મારે। ટેઢી ચિતવન મો તન ચિતવત લોટપોટ કર ડારે ॥૧॥ હોં ગુરુજનકી લાજ કરત સખી નિકસત નિપટ સવારે। બરજો ન માનત નેંક નંદસુત સબ કોઉ કહિ પચિ હારે ॥૨॥ કહા કરોં કિત જાઊં સખી રી કો યહ ન્યાવ વિચારે। રસિકરાય પ્રીતમકી બાતેં ઇતની કૌન સહારે ॥૩॥ * ૧૮૫ *

[રાગ સારંગ] ગ્વાલિની સોંધેભીની અઁગિયા સોહે

કેસરભીની સારી। લહેંગા છાપેદાર છબીલો છીન લંક છબિ ન્યારી ॥૧॥ અધિક વાર રિઝવાર ફાગ ખિલવાર ચલત ભુજ ડારી। અતર લગાય ચતુર નારી તબ ગાવત હોરીકી ગારી ॥૨॥ બડી બડી વરુની તરુની કરિની રૂપ જોબન મતવારી। છબિ ફુલેલ અલકેં ઝલકેં લલકેં લખ છેલવિહારી ॥૩॥ હાવભાવકે ભવન કિધૌં શ્રોંહનકી ઉપમા ભારી। બસીકરન કિધૌં જંત્ર મંત્ર મોહન મનકી ફૈંદવારી ॥૪॥ અઁચલ મેન સમાત બડી અઁખિયાઁ ચંચલ અનિયારી। જાનોં ગાઁસી ગજવેલ કામકી શ્રુતિ ખરસાન સઁવારી ॥૫॥ બેસરકે મોતીકી લટકન મટકનકી બલિહારી। માનોં મદન—મોહનજૂકો મન અચવત અધરસુધારી ॥૬॥ બીરી સુખ મુસકાન દસન ચમકત ચંચલ ચોકારી। કૌંધ જાત માનોં ઘનમેં દામિની છબિકી પુંજ છટારી ॥૭॥ સ્યામ બિન્દુ ગોરી ઠોડીમેં ઉપમા ચતુર વિચારી। જાનો અરવિન્દ ચુભ્યો ન ચલ્યો મચલ્યો અલિ કોચિ કુલારી ॥૮॥ પોતિ જોતિ દુલરી તિલરી તરકુલી સ્રવન ખુટિલારી। ખચન બને કંચન વિજાંયઠે કરન ચૂરી ગજરારી ॥૯॥ ચંપકલી ચોકી ગુંજા ગજમોતિનકી માલા રી। કરે ચતુર ચિત્તકી ચોરી ડોરીકે જુગલ ઝવારી ॥૧૦॥ પેને સુખ દેને કંચન કુચ ખુભી કંચુકી કારી। કામ કુટિ કર દીની હૈ કીની સિવસોં ફિર યારી ॥૧૧॥ એડી લાલ મહાવર જેહરી તેહરી બાજનવારી। ઘાયલ કિયે પાય પાયલ કર સાયલ નંદલલારી ॥૧૨॥ જોર દીઠસોં દીઠ ઈઠ

મંજીઠ રંગન રંગ ભારી । લગી લાલકે પગી ખગી ચિત ચિતવનકી પિચકારી ॥૧૩॥ મોહન મદનગોપાલ લાલ પર પઢિ ગુલાલ જબ ડારી । સંગ લગ્યે ડોલે રસિયા વૃન્દાવનમેં વનવારી ॥૧૪॥ છબિ દૌરન મોરન મરોર પિય જાય ભરે અઁકવારી। પ્રેમફંદ પકરે ઝકરે ગોરીને ગિરિવરધારી ॥૧૫॥ છીન લઈ મુરલી કરતેં પટુકા પટ પીત ઉતારી । ગ્વાલિન અધર ધરી બંસી બરખી રસસિંધુ સુધારી ॥૧૬॥ જો ભાવે સો લે લલના કલના પલના મોહિ પ્યારી। તોહિ દદાકી સોંહે ગ્વાલન દે બંસી હા હા રી ॥૧૭॥ બાઁહનમેં બાઁહે ચાહેં મુખચંદ ચકોર પિયારી। મોહન સ્યામ તમાલ બાલ લપટાની હેમલતારી ॥૧૮॥ ગાંઠ જોર ગોવિન્દ ચન્દસોં દીની સખિન સઁવારી। તારી દે દે ગારી ગાવે ગ્વાલ દેત કિલકારી ॥૧૯॥ વસીકરન બતિયન રસ બરખત બરસાનેકી નારી। પ્રભુ ઘનસ્યામ દિયો મન મેવા ફગુવા પ્રાનન પ્યારી ॥૨૦॥

* ૧૮૬ *

[રાગ સારંગ] અરે કારે પ્યારે રતનારે ભૌંરા વદનકમલકે લોભી । ફિરત પરાગ હેત તબહીતેં ઉપજત કલિકા ગોભી ॥૧॥ ફૂલ રહે દ્રુમ ડાર-ડાર ઝુક ભાર કુસુમ મકરંદ। તાહિ છાઁડ પિયો ચાહત તુમ સુધાકિરન મુખચંદ ॥૨॥ જો તૂ હોય તૃષા આતુર તો રહિબ અલક લર લાગ। પુનિ વિશ્રામ કિયો ચાહે તો ચિબુક ગાડ ખગ ખાગ ॥૩॥ જો ઉન્મત્ત ગાન કરિબે હૈં શ્રુતિપથ લગ

ગુંજાર । ક્યોં ભટકે વ્રજજન વનવીથન યહ નિશ્ચય ઉર ધાર ॥૪॥ * ૧૮૭ *

[રાગ સારંગ] અહો પિય લાલ લડેંતીકો ઝૂમકા હો। સરસ સુર ગાવત મિલ વ્રજબાલ અહો કલ કોકિલકંઠ રસાલ। લાલ બલિ ઝૂમકા હો ॥ધ્રુવ॥ નવજોબની સરદસસિવદના જુવતીજૂથ જુર આઈ। નવસત સાજ સિંગાર સુભગ તન કરન કનક પિચકાઈ। એકનિ સુવનિ જૂથ નવલાસી દામિની સી દરસાઈ। એક સુગંધ સઁવાર અરગજા ભરન લાલકો આઈ ॥૧॥ પહરે વસન વિવિધ રંગરંગન અંગ મહારસ ભીની। અતરોંટા અંગિયા અમોલ તનસુખ સારી અતિ ઝીની। ગજગતિ મંદ મરાલ ચાલ ઝલકત કિંકિની કટિ છીની। ચોકી ચમક ઉરોજ જુગલ પર આન અધિક છબિ દીની ॥૨॥ મૃગમદ આડ લલાટ સ્રવન તાટંક તરનિ દ્યુતિ હારી। ખંજન માનહરન અઁખિયાઁ અંજનરંજિત અનિયારી। યહ બાનિક બન સંગ સખી લીની વૃષભાનદુલારી। ઇક ટક દૃષ્ટિ ચકોર ચંદ જ્યોં ચિતયે લાલ વિહારી ॥૩॥ સુરકત હાર સુઢાર જલજમનિ પોત પુંજ અતિ સોહે। કંઠસરી દુલરી દમકનિ ચોકા ચમકનિ મન મોહે। બેસર થરહરાત ગજમોતી રતિ ભૂલી ગતિ જોહે। સીસફૂલ સીમંત જટિત નગ બરન કરન કવિ કો હૈ ॥૪॥ નવલ નિકુંજમહલ રસપુંજ ભરે પ્યારી પિય ખેલેં। કેસર ઔર ગુલાલ કુસુમજલ

ઘોર પરસ્પર મેલેં। મધુકર જૂથ નિકટ આવત ઝુક અતિ સુગંધકી રેલેં। પ્રીતમ શ્રમિત જાન પ્યારી તબ કંઠ ભુજા ભર ઝેલેં ॥૫॥ બહુ વિલાસ રસરાસ રસિકમનિ રસિકવિહારિની રાની। નાગર નૃપતિ નિકુંજવિહારી સંગ સુરતિ રતિ માની। જુગલકિસોર ભોર નહીં જાનત ઇહિ સુખ રૈનિ બિહાની। પ્રીતમ પ્રાનપિયા મિલિ વિહરત લલિતાદિક ગુન ગાની ॥૬॥ *૧૮૮*

[રાગ સારંગ] મોહન ખેલત હોરી ॥ધ્રુવ॥ બંસીવટ જમુનાતટ કુંજન તર ઠાડે વનવારી। ઉત હી સખિનકો મંડલ જોરે શ્રીવૃષભાનદુલારી। હોડા હોડી કરત પરસ્પર ગાવત આનંદ ગારી। અબીર ગુલાલ ફેંટ ભર ભામિની કર કંચન પિચકારી ॥૧॥ બાજત બીન બાંસુરી કિન્નરી મહુવર અરુ મુખ ચગા। આવજ અમૃતકુંડલી અઘવટ તાતેં સરસ ઉપંગા। તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ બાજત સુરકે ઉઠત તરંગા। નાચત ગાવત કરત કુતૂહલ છિરકત કેસર રંગા ॥૨॥ તબહી સ્યામ સબ સખા બુલાયે સબહિન મતો સુનાયો। ભૈયા તુમ ચૌકસ રહિયો મતિ કોઊ પાય ગહાયો। જો કાહુકો પકર જુ પૈહેં કરિહેં મનકો ભાયો। તાતેં સાવધાન વ્હૈ રહિયો મૈં તુમકો સમઝાયો ॥૩॥ તબહી કિસોરી રાધા ગોરી મનમેં મતો જુ કીનો। બોલ લઈ એક સખી આપની ભેખ સુબલકો દીનો। તાકો મિલન ચલે મનમોહન કોઊ સખા નહિં ચીન્હો। રંચક બાત લગાય

લાલકો પાછેતેં ગહિ લીનો ॥૪॥ આઈ સિમટ સકલ વ્રજસુંદરી મોહન પકરે જબહીં। માંગત હુતી યહૈ વિધનાપે દાવ જો પાયો અબહીં। તબ તુમ વસન હરે જુ હમારે હા હા ખાઈ હમહીં। અબ હમ વસન છીન સબ લૈહેં હા હા ખૈહો તુમહીં ॥૫॥ એક કહે નેંક વદન ઉઘારો હમહૂં દેખન પાવે। એક કહે મુખ માઁડ સ્યામકો માથે બેંદા લાવે। શ્રીમુખ કમલ નયન મેરે મધુકર તિનકી તૃષા બુઝાવે। એક કહે નેંક ઇનહિં નચાવો હમ સબ તાલ બજાવે ॥૬॥ એક સખી મધુરે સ્વર ગાવે મુખતેં ગારી ભાખે। શ્રીહરિચરિત્ર અનેક કો જાને યે સબહિન મન રાખે। એકજુ હઁસત દૂર ભઈ ઠાડી ઘૂંઘટ-પટ મુખ ઢાંકે। એક સખી હરિકો મુખ ચિતવત તનકી દસા ન તાકે ॥૭॥ એકજુ સખી આય પાછેતેં મોરપિચ્છ ગહિ લીનો। એક અચાનક આય લાલકો પીતાંબર ગહિ છીનો। એકન આઁખ આઁજ મુખ માંડ્યો ઉપર ગુલચા દીનો। માનત કૌન ફાગમેં પ્રભુતા મન માન્યો સો કીનો ॥૮॥ એક કહે બોલો બલભૈયા તુમહિં આન છુડાવે। સખા એક પઠવો ઘર અપને જસુમતિકો લે આવે। છલબલસોં છૂટ્યો ચાહત અબ ગહે ન છૂટન પાવે। રાધાજૂસોં કરો વિનતિ સો તુમહિં ભલે છુડાવે ॥૯॥ દૂરહીતેં દેખે બલ આવત બહુત સખી ઉઠ ધાઈં। છલબલ કર જેસે તેસે કર ઉનહૂંકો ગહિ લાઈં। આન પકર ઇકઠોરે કીને હરિ હલધર દોઉ ભાઈ। ઉનહુંકી આઁખ આઁજ મુખ માંડ્યો શ્રીરાધાજૂ સેન બતાઈ ॥૧૦॥ કર જોરે હરિ હલધર ઠાડે આજ્ઞા હમકો કીજે। જોઇ જોઇ ઇચ્છા હોય જુ જાકી સોઇ સોઇ ફગુવા લીજે। હઁસ-હઁસ બાત કહત મનમોહન બોલત સુખકે બીજે। કરો બિદા જાય અપને ઘર પીતાંબર મેરો દીજે ॥૧૧॥ દેખ-દેખ બ્રહ્મા સિવ નારદ મનહી મન પછિતાહીં। યે બડભાગી સકલ વ્રજવનિતા હમ મુખ કહ્યો ન જાહીં। જા કારન હમ ધ્યાન ધરત હૈં ધ્યાનહું આવત નાહીં। સો દેખો વ્રજજુવતિન આગે ઠાડે જોરે બાઁહીં ॥૧૨॥ તબહી સ્યામ ઘર સખા પઠાયે ફગુવા બહુત મંગાયો। જો જાકે જેસો મન માન્યો તેસો તાહિ પહરાયો। જગન્નાથરાય ચિરજીયો સબકો ભલો મનાયો। બાઢો વંશ નંદબાબાકો માધૌદાસ જસ ગાયો ॥૧૩॥

* ૧૮૯ *

[રાગ સારંગ] ઐસો ખેલ હોરીકો જહાઁ તહાઁ રહત નહીં કછુ કાન ॥ધ્રુવ॥ કર સિંગાર ઘર-ઘરનતેં ઠાડી દ્વારે ભઈ આય। ખેલનકો નન્દલાલસોં વ્રજજુવતિ સહજ સુભાય। અહો તહાઁ કહિયત મરમ બખાન ॥૧॥ ગાવત ગીત સુહાવને ઊંચે સુર પિયહિ સુનાય। મોહન મન વશકરનકો જુવતિજન રચ્યો ઉપાય। અહો તહાઁ મિલિવેકી અકુલાન ॥૨॥ સુનત સ્રવન લે સખનકો આયે વ્રજભૂષન ધાય। નાચત ગાવત રસભરે અરુ બાજે વિવિધ બજાય। અહો તહાઁ બોલત જાન અજાન ॥૩॥

વદન વિલોકયો લાલકો હઁસ ઘુંઘટપટ સરકાય। ઉર આનંદ અતિહિ બઢયો મનભાવન ઇહ વિધ પાય। અહો તહાઁ ખેલતમેં ન અઘાન ॥૪॥ મોહનકે સિંગારકો સબ લીનો સાજ મંગાય। ચોવા ચંદન અરગજા અરુ સુરંગ ગુલાલ ભરાય। અહો તહાઁ માનત નહીં પહચાન ॥૫॥ લએ સેનદે બાતકે મિસ મોહન નિકટ બુલાય। પરસ કપોલન પ્રેમસોં પિય લીને અંગ લગાય। અહો તહાઁ રૂપ ભેખ ઉલટાન ॥૬॥ બસન જુ નિજ કર આપુને લે પ્રીતમકો પહરાય। આભૂષન બહુ ભાઁતકે પહરાયે દેખ બતાય। અહો તહાઁ પરત નિલજતા બાન ॥૭॥ પ્રથમ કપોલન છિરકકે લે ચંદનબિંદુ બનાય। સુરંગ ગુલાલ અબીરસોં કર ચિત્ર રહત મુસિકચાય। અહો તહાઁ ખેલ લરાઈ ઠાન ॥૮॥ પગિયા પેંચન છિરકકે વાગો ઇજાર છિરકાય। સોભા ચિત્ર વિચિત્ર કી નૈનન પરત લખાય। અહો તહાઁ અતિ આનંદ બઢાન ॥૯॥ અધિક ગુલાલ ઉડાવહી સબહિનકી દૃષ્ટિ બચાય। મન ભાયો પ્રિયસોં કરે પ્રતિ અંગહિ અંગ મિલાય। અહો તહાઁ રહત સબૈ ઋતુમાન ॥૧૦॥ મંડલ મધિ પિય રાખિકે મિલ નાચત અતિ સરસાય। ગાવત અતિ આનંદસોં છિન-છિન હૃદો અઘાય। અહો તહાઁ તન મન ધન બિસરાન ॥૧૧॥ ખેલ રચ્યો વ્રજલાડિલે વ્રજજુવતિન પાય સુહાય। દુરિ ભયે ગુન ગાવહી સબ ગોપ સબદ ઉઘટાય। અહો તહાઁ ખેલનકી રહઠાન ॥૧૨॥ રસ રસિકન મન અતિ બઢયો સો તિહુઁ લોક રહ્યો છાય।

શ્રીવલ્લભપદ કમલકી રસિક સદા બલિ જાય। અહો તહાઁ રહત નહીં કછુ કાન ॥૧૩॥

* ૧૯૦ *

[રાગ સારંગ] માઈ મેરો મન મોહ્યો સાઁવરે મોહિ ઘરઅંગના ન સુહાય। જ્યોં જ્યોં આઁખિન દેખિયે ત્યોં ત્યોં મેરો જિય લલચાય ॥૧॥ હેલી મનમોહન અતિ સોહનો ઇત વ્હૈ નિકસ્યો આય। મોહિ દેખ ઠાડો ભયો વહી ચિતયો મુર મુસિકાય ॥૨॥ રૂપ–ઠગોરી ડાર ચલ્યો અંગ છબિ છૈલ દિખાય। નયન સેન દે સાઁવરો મન લે ગયો સંગ લગાય ॥૩॥ લોકલાજ કુલકાનકી જિય કછુ ન ઠીક ઠહરાય। કૈ લે ચલ મોહિ સ્યામપે કૈ સ્યામહિ આન મિલાય ॥૪॥ પ્રાન પ્રીતિ પરવશ પરે અબ કાહુકી ન બસ્યાય। રસિક બાલ નંદલાલપે રસિક સદા બલિ જાય ॥૫॥

* ૧૯૧ *

[રાગ સારંગ] ખેલે પિય રાધા ગોરી। નંદનંદન વૃષભાનનંદિની બોલત હો હો હોરી॥૧॥ કંચનકી પિચકારી લિયે અબીર ભરેં ભર ઝોરી। છૂટત મુઠી ગુલાલ લાલકી ભરત નયનકી કોરી ॥૨॥ પકરે લાલ ભઈ ઝકઝોરન પ્રગટી પ્રીતિકી ચોરી। આઁખ આઁજ કપોલન માઁડત લાજ તૃનકસી તોરી ॥૩॥ કેસર અગર ગુલાલ અરગજા સોંધે ભરી કમોરી। હઁસત લસત અરુ ભરત પરસ્પર ગાંઠ દુહુનકી જોરી ॥૪॥ વિહઁસ વિહઁસ સબ લેત બલૈયા અવિચલ ભૂતલ જોરી। માધોદાસ પ્રભુ લાલ

લાડીલે નવલકિસોર કિસોરી ॥૫॥

* ૧૯૨ *

[રાગ સારંગ] હો હો હોરી ખેલન જૈયે જાય ખિલૈયે કુઁવર કન્હૈયે। અપને સંગતેં ફૂટ પરે છિન વાહિ ન્યારે ન પત્યૈયે ॥૧॥ બહુત ગુલાલ કેસર રંગ લે સમાજ ખિલાર તન ધયે। અપને રંગમેં ઐસે બોરિયે સ્યામ રંગ ઢૂઁઢયો નહીં પૈયે ॥૨॥ એક તન એક મન હોય સખી રી બાઁહ પકર વાકો સીસ નવૈયે। ભાજ ચલે તો તારી દે હઁસ સબ વ્રજમેં રી વાહિ લજૈયે ॥૩॥ ફગુવાકે મિસ ફેંટ પકરકે મૃદુ મુસિકાય વદન તન ચહિયે। જગન્નાથ કવિરાયકે પ્રભુસોં હિલમિલકે રસસિન્ધુ બઢૈયે ॥૪॥

* ૧૯૩ *

[રાગ સારંગ] તારી દે ગારી ગાવહી। એકતેં એક બની વ્રજવનિતા નાના રંગ બરખાવહી ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ મોહન બેનુ બજાવહી। ચોવા ચંદન અગર કુંકુમા સુરંગ ગુલાલ ઉડાવહી ॥૨॥ ઇત મોહન ઉત સખી-સમૂહ મિલ ખેલે હઁસિ હઁસાવહીં। સૂરદાસ પ્રભુ તુમ બહુનાયક ફગુવા દે ઘર આવહીં ॥૩॥

* ૧૯૪ *

[રાગ સારંગ] નૈનનમેં જિન ડારો ગુલાલ તિહારે પાઁય પરત નંદલાલ। હોત હૈ અંતર પિયદરસનમેં બિન દરસન બેહાલ ॥૧॥ કનકવેલી વૃષભાનનંદિની પ્રીતમ સ્યામ તમાલ। ઋતુ વસન્ત વૃન્દાવન ફૂલ્યો નાચત ગોપી ગ્વાલ ॥૨॥ વ્રજકે લોગ સબૈ જુર આયે કરત કુલાહલ ખ્યાલ। રામદાસ પ્રભુ ગિરિધર નાગર પીક રંગ સોહે ગાલ ॥૩॥

* ૧૯૫ *

[રાગ સારંગ] ખેલ પ્રભુ બૈઠે મહારાજ કેસર અરગજા ભીંજે। ઠાડે જૂથ રસિક ભક્તનકે ફાગ ખિલાયે આજે॥૧॥ દેત અસીસ સકલ વ્રજસુન્દરી ચિરજીયો સિરતાજે। વલ્લભદાસ પ્રભુ ગોકુલેશવર રાજે સંગ સમાજે ॥૨॥

* ૧૯૬ *

[રાગ સારંગ] આજ હરિ ખેલત ફાગ બની। ઇત ગોરી રોરી ભર ભોરી ઉત ગોકુલકો ધની ॥૧॥ ચોવાકો ઢોવા કર રાખ્યો કેસર કીચ ઘની। અબીર ગુલાલ ઉડાવત ગાવત સારી જાત સની ॥૨॥ હાથન બની કનક પિચકાઈ ગ્વાલન છૂટિ ઘની। નંદદાસ પ્રભુ સંગ હોરી ખેલત મુર-મુર જાત અની ॥૩॥

* ૧૯૭ *

[રાગ સારંગ] હો લલના નવલકિસોર નાગર હરિ ધર્યો નટવર ભેખ લલના। હો લલના વૃન્દાવન વિહરન ચલે આનન્દ બઢયો વિસેખ લલના ॥૧॥ સ્યામા સખીકો બોલ લઈ ગિરિધર પિયકે સંગ હો। ઋતુ વસન્ત મનમોદસું વન પહોપિત નવરંગ હો ॥૨॥ સેત સાડિયાઁ સુરંગ બન્યો લેહેંગા પચરંગી બાન હો। તોઈ અરુન પિયરે પલે કેસર છીંટ સુહાન હો ॥૩॥ મૃગમદ તિલક અંજન દિયો અધરન રંગ તંબોલ હો। ચિબુક ચારુ નેક ચુનગિયા ચોકી રવિ સસિ હોલ હો ॥૪॥ સ્રવન ખુભી દુલરી

ગલે કંચન વલય અમોલ હો। ચુરી ચારુ દ્વૈ ભુજ બની કવરી કુસુમ ઝકઝોલ હો ॥૫॥ નીવી બંદન ફોંદના બને નાભિ જલજકે તીર હો। કટિ રસના પદ બિછિયા તાપર કુનિત મંજીર હો ॥૬॥ સુખદ સિરોમનિ સાँવરો લટક પીત સિર પાગ હો। ચારુ ટકોચા ખાસાકો સોંધે ભીજત લાગ હો ॥૭॥ કનકહી બરન તિલક બન્યો કૌસ્તુભ રાજત કંઠ હો। ઉપરેના આછી બની કટિકિંકિની ફેંટા ગંઠ હો ॥૮॥ લાલ ઈજાર નૂપુર બને કૂજત મૃદુ કલ બંસ હો। માન સરોવરમેં જુ માનો ક્રીડત દંપતિ હંસ હો ॥૯॥ ફૂલછરી જુ કરિ પિચકારી કુચ પર મિલે કચસિસ હો। ઘુંઘટપટ દંતન ગહ્યો હૈ ભ્રૂકુટિ કમાનક સીસ હો ॥૧૦॥ કુમકુમ ચંદન અરગજા મિશ્રિત માંઝ કપૂર હો। કનક કચોરા કર ધરે તકિ-તકિ મારત દુર હો ॥૧૧॥ બુકા થેલી હાથ ગહિ દે મુઠી મુખ માંઝ હો। ધર અંજન જાનત નહીં ભ્રમ ગુલાલ ભઈ સાંઝ હો ॥૧૨॥ મુરજ પખાવજ બાંસુરી આવજ દુદુંભિ ઢોલ હો। તાલ ઉપંગ ચંગ કઠતારી બિચ મુખ ચંગ મૃદુ બોલ હો ॥૧૩॥ ગોમુખ ડંડા સુરતૂર અરુ જંત્ર રબાબ અનૂપ હો। ગારી પરસ્પર ગાવહી સાँવલ ગૌર સરૂપ હો ॥૧૪॥ ઇતસો ઉત તબ ખેલહી કૌતુક કહ્યો ન જાઈ હો। રિઝવત લલના લાલકો સુંદર સારંગ ગાઈ હો ॥૧૫॥ મુખ દેખત અતિ સુખ ભયો કૂજત સુક પિક મોર હો। અનંગ મુરઝ ધરની પર્યો સખી ડારત તૃન તોર હો ॥૧૬॥ ચાચર ચેત સુહાવનો ગાવત ફાગ ધમાર હો। વિષ્ણુદાસ સુર નર અરુ મુનિવર પદરજ વંદિત વાર હો ॥૧૭॥

* ૧૯૮ *

[રાગ સારંગ] હોરી ખેલમેં ભેખ ધરિકે આયો લંગરવા જોગી। વ્રજજુવતિનકે જૂથ જૂથ લે ખેલત અતિ અનુરાગી ॥૧॥ કાંખ કુબરી ગુદી ગુદરી તિલક છાપ ગુદી સેલી। વ્રજનારી મધિ રાધા પ્યારી દેખત આઈ પહેલી ॥૨॥ બોલે નહિં સેનન સમઝાવે અધર ઉરજ પર ચાહે। કરસોં બતાય કુંજનમેં ચલિયે અંક ભરે દોઉ બાँહે ॥૩॥ લલિતા અબીર લાઈ મુખ માँડયો રોરી કેસર ઢોરી। ગોપી સબ મિલ ગાવે બજાવે બોલત હો હો હોરી ॥૪॥ ચંચલ નૈન ચિતે ચિત ચોર્યો મોહન મેદક રોરી। ઉઠિ આતુર સંકેતકુંજમેં ગોહન લાગી ગોરી ॥૫॥ મગન ભયે રસબસ જુ દોઉ આનન્દ ઉર ન સમાઈ। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર વ્રજજુવતિન સ્વાँગ બનાય જુ માઈ ॥૬॥ * ૧૯૯ *

[રાગ સારંગ] હોરી ખેલત નંદનંદન શ્રીવૃષભાનકિસોરી। ઇત સખિયનકે વૃન્દ જુરે હૈં ઉત સખામંડલી જોરી ॥૧॥ આયે વ્હૈ એકત સબ કોઉ નંદમહરકી પૌરી। મન્મથ મદમાતે નરનારી લાજ—પાસ ગઈ તોરી ॥૨॥ ખેલ મચ્યો ભારે હોરી કો અબીર ગુલાલ ઉડાવે। મૃગમદ ચોવા ચંદન છિરકત સીસ અરગજા નાવે ॥૩॥ પ્યારે લાલ ભામિની ઉપર કરિકે ગુલાલ અँધિયારી। કેસર કુમકુમકી મુખ ઉપર છૂટત હૈ પિચકારી ॥૪॥

અદ્ભુત છબિ બાઢી તિહિ ઓસર સોભા બરની ન જાઈ। અરુન ઘટા માનો કામિની ઉપર અમૃત બરખન આઈ ॥૫॥ તબ જુર મિલ આઈ સબ વનિતા મનમેં અતિ સુખ પાઈ। ભર પિચકાઈ લે સબ દૌરી લાગત ખરી સુહાઈ॥૬॥ ગાવત ગારી મીઠી મીઠી જૈસી યે મન ભાવે। અમૃતપગે સે અચ્છર બોલે કોકિલકંઠ લજાવે ॥૭॥ તબ પ્યારી રાધા પ્યારેકો છિરકયો રુચિસોં ગુલાલ। મદનમંત્ર માનો ડારિબ ગોરી મોહે મોહનલાલ ॥૮॥ તબ લલિતા લાલનકો ઓચકા પકર લિયે ભર કોરી। સજલ જલદ સંજુત દામિની જુ છબિ તિહિ ઓસર ચોરી ॥૯॥ માઁડયો મુખ નૈનનિ જુ આઁજકર લે દરપન દરસાવે। એક હઁસત તારી દે કે એક વદન નિરખ સુખ પાવે ॥૧૦॥ તબ રાધા જુ ફગુવા માંગ્યો દીજે મોહનલાલ। મન ભાયો શ્રીપ્રિયાકો દિયો પંકજનૈન વિસાલ ॥૧૧॥ શ્રીવલ્લભપદપદ્મ–પ્રતાપતેં કછુક ગાન ગુન પાયો। અતિ વિચિત્ર ગિરિધરનલાલકો ખ્યાલ હોરીકો ગાયો ॥૧૨॥ * ૨૦૦ *

[રાગ સારંગ] અહો રસમૌરન મૌરે લાલ સ્યામ તમાલ હોરી ખેલહી। કનકલતા સંકુલિત સઘનમેં આનન્દમય ફલ ફૈલહી ॥ધ્રુવ॥ ગૃહગૃહતેં નવલા ચપલાસી જુર-જુર ઝુંડન આઈ। લહેંગા પીત હરે અરુ રાતે સારી સેંત સુહાઈ। અતિ ઝીની ઝલકત તન નવસત કરન જટિત પિચકાઈ। કંચુકી કનક કપિસ સબ પહિરે તહાઁ ઝલકનકી ઝાંઈ ॥૧॥ કહાઁ લોં કહો સકલ સોભાજુત યા ગોકુલકી નારી। અંગ-અંગ ગિરિધર ગુનલંકૃત વિધના જાત વિસ્તારી। પ્રફુલિત વદન તંબોલ ભરે મુખ ગાવત મીઠી ગારી। ધ્વનિ સુન સ્રવનન નિકસી સિંઘપોરી મોહનલાલ નિહારી ॥૨॥ ઉતતેં શ્રીવૃષભાનદુલારી આવત રૂપ-છટારી। છાપે હી ઝૂમક અંગ સજિ ચહુઁ દિસ લગી કિનારી। બેની ચંપક બકુલન ગ્રંથિત રુચિ-રુચિ સખી સઁવારી। મોતિન માઁગ અરુ સીસફૂલ મધિ રતનજટિત ફુલકારી ॥૩॥ સ્રવનન કુસુમ જરાઈ રાજે લર દ્વૈ દ્વૈ દુહું ઓરી। પટિયન પે જુ લસત દમકનતેં છબિકી ઉડત ઝકોરી। ચલ દલપત્ર પ્રવાલ વજાસોં કોંધત પંગતિ જોરી। ભાલ જુ દીપત આડ મૃગમદમેં વક્ર ભ્રૌંહજુગ મોરી ॥૪॥ અઁખિયાઁ સુખિયાઁ સુખન બડેડી કહા કહોં જુ લુનાઈ। સેત અરુન ઉપર મધુરાઈ તામેં કછુ ચિકનાઈ। વસીકરન-રસ સોં મિલ રચપચ અંજનરેખ બનાઈ। રતિપતિ લલકૈ રસપતિ ઝલકૈ પરમાવધિ ચપલાઈ ॥૫॥ નાસા સૌભગ નિપટ સુઢારી બેસર સસિ આકારી। પન્નાકી રચી ચુની બહુ બરની છાઁહ સીસ પર કારી। સલિલકુઁવર સાતોં જગ ઉપર અધર અરુનતા ભારી। ગવન કરત જબ હઁસ લજાવત અરક-થરક દ્યુતિ ન્યારી ॥૬॥ દસનાવલિ ઘન સંપતિ લિયે દરસત જબ મુસિકાની। ચિબુક મધ્ય સામલતન રાજે સુખમેં સુખદ

સચાની। ગ્રીવા લટક અટક નાગરકી બોલત અમૃતબાની।
ચોલી સુલકટ હેમગુનનકી કવચ સુભટતા તાની ॥૭॥ ચૌકી
ચંપકલી કૌસ્તુભમનિ વૃન્દાવનમેં લીની। કહત ન બને
રહસિમેં રીઝે મદનગોપાલ મૈં દીની। ચંદ્રહાર પચલરી
છર પરસત કિંકિની જુ કટિ છીની। ઉર પર ભેદ ભારી
ભૂષનકી અદ્ભુત રચના કીની ॥૮॥ બાજૂબંદ તાટંક જુ સોહે
નગ બહુમોલી લાગે। તૈસી તૂઈ તડિતકી ન્યાઈ તીન્યોં
રંગ જુ પાગે। નવ ગ્રહ ગજરા જગમગાત અરુ પોહોંચી
ચુરિયન આગે। અચલ સુહાગ ભાગકી લહરેં કરમેં મેંહદી
દાગે ॥૯॥ પાઁચ કમરપટિયનમેં ગૂંથી ડોરી ચુનાવપે ડોલે।
ઝૂલત ઝબી ફૂબી સુંદરતા કુંદના જહાઁ મખતૂલે। લહેંગા લાલ
ગુલાલ રંગ સમ પુરટ ઉદકસોં ઝૂલે। ઝંકૃત કોકિલ સ્વર
મર્દન કર નૂપુર બિછિયા બોલે ॥૧૦॥ દર્પન દિપતિ મુઁદરિયા
ધરની તેજપુંજકી મગરી। દસ સસિકે ઉનમાન પ્રમાનન ચમક
જનાવત સગરી। હથસાઁકર રવની બાઁધેગી કૃષ્ણસાંઝકે પગરી।
મિલ કર વૃન્દાવિપિન આય જુ જબ તબ યા મગરી ॥૧૧॥
ઝેહર તેહર પાઁચન અનવટ કુંદનકી હીરવલિતા। પીન પિંડરિયા
તૈસેઈ ચરનન જાવક દીનો લલિતા। ઇહ વિધ રાધા રાની ગાઈ
નાઁહિ સામરી-સરિતા। જો જો રસિક ગાઇયે સો સો પ્રેમ-પુંજ-
ફલ ફલિતા ॥૧૨॥ સબ સમાજ ભામિની-દામિની વૃંદન
વૃંદન હેલી। કુંજ પરાગ અરગજા ગોરા સાજિ લિયે જુ સહેલી।

લટકત આવત ભામિની કંઠન બાઁહ પરસ્પર મેલી। ઉનમદ
કોઊ વદત ન કાહૂ સ્યામ—સમર વનવેલી ॥૧૩॥ બાજત તાલ
મૃદંગ ઢોલ ડફ ઝાંઝન ઝમક લગાયો। કરત ટોક પ્યારે પ્રીતમસોં
દુર મુર નૈન નચાયો। મુરલી સ્વર ફેરત ઘોરનમેં ટેર ટેર
દરસાયો। ચલ્યો સુગંધ સહસ્ર ચારિ લોં કોઊ ક્યોં રહવાયો
॥૧૪॥ બગર બગરતેં સખા સ્રવન સુન જૂથન જૂથન ધાયે।
અપની ભીર સહિત સંકરષન લે શ્રીદામા આયે। કુંકુમ કેસર
માટ જુ મથના તેલ—ફુલૈલ મિલાયે। તો લૌં તોક સુબલ
શ્રીદામા આગે લેન પઠાયે ॥૧૫॥ ઇતહૂઁ બાજે લાગે બાજન
દુંદુભિ ધૌંસા સાજે। રુંજ મુરજ આવજ સારંગી જંત્ર કિન્નરી
બાજે। ઇન મધિ મુકુટ ધરે નંદનંદન નટવર ભેષન સાજે।
ઇહ સિંગાર નંદરાય હસ્તકો કોટિક મનમથ લાજે ॥૧૬॥ નખ-
સિખતેં અભરનકી જોતેં જગમગાય મેરી માઈ। ખુલે બંદ
સબ દેહ ઉઘારી કાછ જાલ સમુદાઈ। ખોલ ભુવન ભૂષનકે
બાબા હોરી ભલે મનાઈ। ખાત હૈ બીરા ઉમગ અલોલન
રોમ-રોમ છબિ છાઈ ॥૧૭॥ સુન લે લલિતા આજ ખેલ યહ
મચે ખરિકમેં માઈ। માનત નહિં જબ વચન અટપટે ઉતતેં
અઁગુરી ફિરાઈ। ચલી હૈં નિસંક નિરંકુસ કરિની ઇકઠોર ભઈ
તહઁ આઈ। સુબલ તોક દોઉ ગહિ લીને જાન કાહુ નહિં પાઈ
॥૧૮॥ રાખે હૈં ઓલ કહત વ્રજસુંદરી ફિર તુમકો કહાઁ પૈયે।
દગા કિયો કિધૌં સાઁચી કહત હૈં કહો કિહિ બાત પતૈયે। જો

કો તોહિ બાઁધ બાઁધકે સાંટિન નૃત્ય નચૈયે। જો સાઁચે હી ઇન બાતનતેં દેહ છાઁડ પુન નૈચૈ ॥૧૯॥ બડી બેર ભઈ સુધ જબ લીને રાખે હૈં દોઉ ઘેરે। દૂર ભાજ અબ કહત સ્યામઘન પીતાંબરકો ફેરે। જાન સો દઢ પકરે નહીં છૂટે દૌરે દ્વિયે દરેરે। ખિરકા ખેંચિ દઈ લે સાઁકર તરુની રહ ગઈ હેરે ॥૨૦॥ ચઢ ચઢ અટા ચતુર્દિસ બરખત ભરભર કનક કમોરી। નાંહિ દાવ બદલો લેવેકો સહચરી રંગરંગ બોરી। રંગ જુ છૂટત હૈ જલજંત્રન બોલત હો હો હોરી। સુબલ ભલી વિધ પહોંચ્યો મિલ મિલ યહ સુખ દીનોં ગોરી ॥૨૧॥ ભઈ મોર ગોચરકી નીકે લલિતા સેન જનાઈ। દુરિ પકરો તુમ અબ મોહિ મેલો સોંહ લાલકી ખાઈ। તબ તો જીભ દાબ છિટકાયો સમઝે ન ભેદ કન્હાઈ। દ્વાર-કપાટ ઉઘાર ભજે હુ ફિર મોહિ સીઢી બતાઈ ॥૨૨॥ ઉત આસા ન ભઈ સંપૂરન ઇત હિ સબ વિધિ પૂરી। ગઈ હૈ ઉપર ગિની ન જાત હી મૈન મુનૈયા ચૂરી। વિદ્રુમ દાબ દસનસોં કોપી ચંદ્રાવલિ જૂથ પૂરી। કીની માર ઉલેંડી ગાગર આઁધી વંદન દૂરી ॥૨૩॥ કૃષ્ણાગર અરુ અબીર સાનકે ગેંદુક સરસ સઁવારી। શ્રીદામાદિ સખા જે કહિયત તિનકે તકતક મારી। કૂદત જિત તિત લગે ગાત પર હલધર બાઁહ પસારી। લગે હૈં અતિ સુકુમાર લાલકો કહાઁ ગઈ પ્રીતિ તુમ્હારી ॥૨૪॥ હમ ઐસો નહીં ખેલ ખેલિહેં જો લાગે વા તનકો। દેહુ ભજાઈ યહ સેન તિહારી ગહિહૈં દોઉ જનકો। તુમ તો કહત લલિત યહ મૂરતિ જીવન હમ વ્રજજનકો। અકેલે આય મિલો કિન અગ્રજ પૂછિ આપને મનકો ॥૨૫॥ જેરી નિસંક લઈ ઠાલે કર પકર લિયે ભર કોરી। ગાજિ ઉઠ્યો વ્રજરાજસદન સબ ઐસી ભાઁતિન દોરી। મુખ માઁડત સુમનન પંકનસોં ઉર ચોવાસોં બોરી। ઉલહિ રહે બાદર રંગરંગન તૈસી હોત હૈ હોરી ॥૨૬॥ ઉતહી એક મનોરથ વાકે દેખ યસોમતી લાજી। જીતી રસરીતિ કટકવર સુરત છબિલી સાજી। પરમાનન્દ આનન્દ દુંદુભિ આય બગરમેં બાજી। દૈ દૈ કૂક વ્રજભૂપ પ્રભૂતિ સબ સભા અથાઁઈ ભાજી ॥૨૭॥ * ૨૦૧ *

[રાગ સારંગ] હો પ્યારી હોરી ખેલે રસભરે વ્રજયુવતિનકે સંગ રી પ્યારી। એકત આય સબૈ જુરી સોંધેભીને અંગ રી પ્યારી ॥૧॥ કેસર કલસ જુ લિયે ધરે કટિ ગુલાલ સુરંગ રી પ્યારી। પિચકાઈ નગન જરાય જરી ખેલત હોરી અનંગ રી પ્યારી ॥૨॥ કોઊ કંચનસોં ધારેં છોરત દેખ સુકંઠ રી પ્યારી। કેસર આડ લિલાટ કરે કોઊ લેત ઉછંગ રી પ્યારી ॥૩॥ કોઊ બજાવત કિન્નરી કોઊ ઉઠાય મૃદંગ રી પ્યારી। કોઊ ઓંચકા હઁસ પરી તોરત તાન તરંગ રી પ્યારી ॥૪॥ લાયક નારી બનાયકે ઝૂઠો નામ કરાય રી પ્યારી। ઘૂંઘટ અધિક તનાયકે નારિનમેં લે જાય રી પ્યારી ॥૫॥ કોઊ કુલવધુ જનાયકે કહત બાત મુરઝાય રી પ્યારી। નેંસકુ

લાય મનાયકે નીકે ખેલ ખિલાયરી પ્યારી ॥૬॥ જબહી ચરન ગનાયકે ધરત ચોંપ ચિત લાયરી પ્યારી। પાછેતેં સિર નાયકે હઁસત કંઠ લપટાયરી પ્યારી ॥૭॥ કોઊ ઝૂમત નાયકે દેત અબીર ઉઠાયરી પ્યારી। અરગજા અધિક સનાયકે વદન પાનિ પરસાયરી પ્યારી ॥૮॥ મિલિ આઈ સબ ભામિની પકરી લિયે ચહુઁ ઓરરી પ્યારી। ઉલટ લગી માનો દામિની રહ્યો બીચ ઘનઘોરરી પ્યારી ॥૯॥ એક કહે યે કામિની લેહો અપની અપની કોરરી પ્યારી। વિસવાસી ગજગામિની બાઁધ છોરે સો છોરરી પ્યારી ॥૧૦॥ તબ ધાઈ સુખધામિની રાજત રૂપ મરોરરી પ્યારી। જ્યોં ઉજિયારી યામિની એક એકતેં જોરરી પ્યારી ॥૧૧॥ આઈ હૈં અભિરામિની ઝટક લયો કર જોરરી પ્યારી। હૈ તુમ્હરો યે સ્વામિન સોચ કરો કિન ઔરરી પ્યારી ॥૧૨॥ હઁસ ગ્રીવા ભુજ મેલહી કોઊ ઉઠત અતિ ગાજરી પ્યારી। અંસ બાઁહ ધરિ પેલહી કોઊ જાત ગહિ ભાજરી પ્યારી ॥ ૧૩ ॥ કેતેકે રૂપનવેલહી સોહત ખરી બિરાજરી પ્યારી। કેતેક વેસ નવેલહી નિરખ રહત કામલાજરી પ્યારી ॥૧૪॥ ઇહિ વિધિ હોરી ખેલહી મનમથ સેના સાજરી પ્યારી। તેરે તો અલબેલી હી કહા રહી જિય લાજરી પ્યારી ॥૧૫॥ મદનમોહન પિયકે લહી રસસાગરકી રાજરી પ્યારી। યહ સુન ચલી અકેલી હેલી ધાય કંઠ મધિ રાજરી પ્યારી ॥૧૬॥ શ્રીવિઠ્ઠલપદપદ્મકી જૈયે બલિ

બલિહારરી પ્યારી। ગોકુલપતિ સુખસદનકી ગાવત સરસ ધમારરી પ્યારી ॥૧૭॥ ✻ ૨૦૨ ✻

[રાગ સારંગ] પ્યારી નવલ નિકુંજમહલ બૈઠે પિય નવકુસુમન સેંજ સઁવારી હો પ્યારી। નવલ નવલ બની નાગરી નવલ બને ગિરધારી હો પ્યારી ॥૧॥ નવકેસરકો ચોલના નવરંગ પાગ સઁવારી હો પ્યારી। નીલ પીત પટ ઓઢની નવસત રસિક કુઁવરી હો પ્યારી ॥૨॥ નવલ નવલ ઋતુરાજ સો ખટઋતુ સંગ સુહાઈ હો પ્યારી। નવ પલ્લવ અંગ ઓપતેં રતિપતિકો મનુહાર હો પ્યારી ॥૩॥ સપ્ત સુરન ધુનિ બાજહી તાનમાન બંધાનરી પ્યારી। તો બિનુ પિય નહિ ભાવહી લાગત જૈસે રાનરી પ્યારી ॥૪॥ તેં મોહનકો મન હર્યોં તુહિ તુહિ જપે માલરી પ્યારી। છિન ઉઠત છિન બૈઠહી છિનમેં હોત દ્વિધા ઘરી પ્યારી ॥૫॥ પિયકો વિરહ મન જાનિયો વિવિધ ધરે સિંગારરી પ્યારી। નવ સત અંગ સઁવારકે નવકુસુમ ધરે દલ ભારરી પ્યારી ॥૬॥ કુંજસદન બૈઠે પિયા કુંજનિકુંજકે દ્વારરી પ્યારી। આય મિલિ નવનાગરી દેખ સબૈ મુસિકાઈરી પ્યારી ॥૭॥ અધર અમૃતરસ ઘૂંટહી છિરકે મુખ તંબોલરી પ્યારી। ઝૂંડન આઇ ઝૂમકે ઝુંડ મચ્યો દે બોલરી પ્યારી ॥૮॥ કનકબેલિ અંગ સોહની જૈસે સ્યામ તમાલરી પ્યારી। તૈસે પિય અંગ સોહની કંચનકી મનિમાલરી પ્યારી

॥૯॥ મૃદુ મુસિકાઈકે હઁસી બોલત હૈ મૃદુ બોલરી પ્યારી। કોકકલા ગતિ ઠાનહી ઉપજત રંગ કલ્લોલરી પ્યારી ॥૧૦॥ અરસ પરસ સુખ ઉપજિયો બાઢયો રંગ પ્રમોદરી પ્યારી। ગોવિન્દકે મન યે બસો રસિક બઢાવન નેહરી પ્યારી ॥૧૧॥

* ૨૦૩ *

[રાગ સારંગ] સુંદર સુભગ તરનિતનયા તટ ખેલત હૈ હરિ હોરી હો। કઁાવર ભર-ભર કુમકુમકો રંગ સખિ અરગજા ઘોરી હો ॥૧॥ બાજે તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ મધિ મુરલી ધુનિ થોરી હો। સુર બીના અરુ કિન્નરી બાજે બરની સકે કવિ કોરી હો ॥૨॥ આઁખન અંજન આઁજ બિંદુલી દે પટ જુ પીત ઝકઝોરી હો। એક ઠોર મિલ સખા વિચારે ગહિ બાંધે પાટકી નોરી હો ॥૩॥ સબ જુવતિન મિલ મતૌ પરસ્પર પકરન સ્યામકો કીનો હો। પકર સ્યામકો ઉર મનભાવતો મુખ માઁડો રંગ રોરી હો ॥૪॥ ગહિ સ્યામહિ નંદકે આગે ઢૂઁઢત દુલહિન ગોરી હો। પૂછી કાહુ લગન વિચારે દિન થોરે અરુ ભોરી હો ॥૫॥ નંદ જસોમતી જાન હરખ જિય મગાઈ દઈ ભર બોરી હો। મેવા બહોત મઁગાય ભાઁતિકે સખા સહિત સબ છોરી હો ॥૬॥ બહુરી નિસંક તબ ખેલન લાગે સબૈ જોબનકો તોરી હો। પ્રમુદિત મન હુલસત વ્રજજન સબ કરત સ્યામમેં ખોરી હો ॥૭॥ નાચત ગ્વાલ કરત કોલાહલ જુરિ સબન લગી ડોરી હો। અબીર ગુલાલ ઉડાય ધૂંધ કર કરત ફેંટ ટકટોરી હો ॥૮॥ જૈસે કિસોર બરસ ષોડશકે તૈસી સુઘર કિસોરી હો। રાધા-મોહન હાટક-મરકતમનિ દોઊકી છબિ ચોરી હો ॥૯॥ કુમકુમ અરગજા કીચમેં પદ થકે ચલી ચહુ દિસિ મોરી હો। બિથુરી અલક વદન છબિ રાજત જ્યોં દામિની ઘન ડોરી હો ॥૧૦॥ પીત જુ પટ રંગિકે રંગી તનસુખ સારી ધોરી હો। આનંદ મગન હોત પુનિ ઘટ તકિ દેત ગગરિયા ફોરી હો ॥૧૧॥ વ્યોમ વિમાન સબૈ સુર વિથકિત કહત હૌં તોસોં ઔરી હો। કંચન છત્ર ચઁવર ધર સબ જુર આઈ પિયા સિંઘપોરી હો ॥૧૨॥ સ્યામા સ્યામ સ્રમિત આતુર વ્હૈ સિંઘાસન બૈઠે ઇકઠોરી હો। બલિ-બલિ ગોવિન્દ બીરી ખવાવે ચિરજીયે યહ જોરી હો ॥૧૩॥

* ૨૦૪ *

[રાગ સારંગ] હો લાલ તેં પ્યારી ચિત હરિ લિયો તો બિન કછુ ન સુહાય લાલ। તલફે જલ બિન મીન જ્યોં ચન્દ ચકોર દિખાય લાલ ॥૧॥ લાલ ફિર-ફિર બાત વ્હૈ પૂછે બૂઝ-બૂઝ પછતાય લાલ। ઝુકિ લઈ દુપતિ કરિ લાગ્યો લગ્યો મદનસર જાય લાલ ॥૨॥ લાલ દેખે હી સબ જાનિ હો બૈન ન કછુ કહાય લાલ। યહ સુનિ સ્યામ કુંજ ચલે ગડે પાછે આવે લાલ ॥૩॥ લાલ સખાન સહિત પ્યારી જહાઁ સેન સબૈ સમુઝાય। ઇત જુગ હસ્ત અઁખિયાઁ મીંચી પુનિ મુરલી મુખ લાય લાલ ॥૪॥ લાલ જબ કહ્યો યહ કો હૈ હો જુગત ચતુરભુજરાય લાલ। યોં કર

રીઝચે લાડિલી સન્મુખ વ્હૈ હરખાય લાલ ॥૫॥ લાલ છિરકત ચોવા ચંદન અબીર ગુલાલ ઉડાય લાલ। પ્રફુલિત મન બાતેં કરેં આનંદ ઉર ન સમાય લાલ ॥૬॥ લાલ રીઝ હાર લલિતા દિયો પ્યારી કછુ મુસકાય લાલ। ચરનકમલ વંદન કરે દ્વારિકેશ ગુન ગાય લાલ ॥૭॥ * ૨૦૫ *

[રાગ પીલૂ] ઈત માધો ઉત રાધિકા નંદલલના। ખેલત જમુનાતીર મોહનમૂરતિ નંદલલના ॥૧॥ કાહુ માથે રોચના નંદ૦। કાહુકે બહોત અબીર મોહન૦ ॥૨॥ મોહન માથે અરગજા નંદ૦। ગોપિન બહુત ગુલાલ મોહન૦ ॥૩॥ કાહુકે કર પિચકાઇયાઁ નંદ૦। કાહુકે કર પાટ મોહન૦ ॥૪॥ કાહુકે ચોવા કુમકુમા નંદ૦। કાહુ વંદન ધુર મોહન૦ ॥૫॥ ડફ બાઁસુરી સુહાવહી નંદ૦। તાલ મૃદંગ ઉપંગ મોહન૦ ॥૬॥ ગોકુલતેં ગોપી ચલી નંદ૦। પહરે દચ્છિન ચીર મોહન૦ ॥૭॥ સેસ પતાલે મોહિયો નંદ૦। મોહે ચન્દા સુર મોહન૦ ॥૮॥ જન અજાન વિનતિ કરી નંદ૦। આસકરન બલિ જાઈ મોહન૦ ॥૯॥ યા લીલા દરસ દેહું નંદ૦। કૃપા કરો બલિ જાહું મોહન૦ ॥૧૦॥ * ૨૦૬ *

[રાગ નટ] બહોરિ ડફ બાજન લાગે હેલી ॥ધ્રુવ॥ ખેલત મોહન સાઁવરો હોં કિહિં મિસ દેખન જાય। સાસ નનદ બૈરિન ભઈ અબ કીજે કૌન ઉપાય ॥૧॥ ઓજત ગાગર ડારિયે યમુનાજલકે કાજ। યહ મિસ બાહિર નિકસકે હમ જાય મિલે તજિ લાજ ॥૨॥ આઓ બછરા મેલિયે વનકો દેહિ વિડાર। વે દેહેં હમહિં પઠે હમ રહેંગી ઘરી દ્વૈ ચાર ॥૩॥ હા હા રી હોં જાત હોં મોપે નાહિન પરત રહ્યો। તૂ તો સોચત હી રહી તેં માન્યો ન મેરો કહ્યો ॥૪॥ રાગ રંગ ગહગડ મચ્યો નંદરાય દરબાર। ગાય ખેલ હઁસ લીજિયો ફાગ બડો ત્યોહાર ॥૫॥ તિનમેં મોહન અતિ બને નાચત સબહી ગ્વાલ। બાજે બહુવિધ બાજહી રુંજ મુરજ ડફ તાલ ॥૬॥ મુરલી મુકુટ વિરાજહી કટિ પટ બાંધે પીત। નૃત્યત આવત તાજકે પ્રભુ ગાવત હોરી ગીત ॥૭॥ * ૨૦૭ *

[રાગ નટ] હોરીકો હૈ અવસર જિન કોઉ રિસ માને। કાહુકો હાર તોર કાહુકી ચુરી મોર કાહુકી ખુભી લે ભાગે અચાનક કાહુકે પિચકાઈ નયનન તક તાને ॥૧॥ કાહુકી નકવેસર પકર કાહુકી બેની ગહે કંઠસરી ઝટક આને। કુંભનદાસ પ્રભુ ઇહ વિધ ખેલત ગિરિધર પિય સબ રંગ જાને ॥૨॥ * ૨૦૮ *

[રાગ પૂર્વી] નંદનંદન વૃષભાનકુઁવરી વ્રજમેં ખેલે હોરી। ઇત નવસત સાજે તરુનીગન ઉતહી સકલ ગોકુલકે બાલક કિલકત્ત ફિરત ઘોખકી ખોરી ॥૧॥ બાજત સુરમંડલ પિનાક સુર બીન ગજક આવજ ધુનિ થોરી। પટહ નિસાન ભેરી મહુવર ડફ સરસ મૃદંગ રબાબ કિન્નરી સુનત ન ગિનત કૌનકો કોરી ॥૨॥ ચોવા મેદ જવાદ સાખ નવકેસર અરગજા

કુમકુમ ઘોરી। સુંદર કરન કનક પિચકાઈ તકતક છિરકત
પરમ મુદિતમન નવલકિસોર અરુ નવલકિસોરી ॥૩॥ એક
સખી કાજર કર લે આઁજે સુંદર બલસોં બલગોરી। એક
સખી અંબર ઝટકત અંસન લટકત મટકત નેંક દગ અગનિત
ઝકઝોરા ઝકઝોરી ॥૪॥ તબ હરિકી મુરલી કરતેં ભરતેં અતિ
લેન સખી સબ દૌરી। તો લૌં ઉમગ ચલી લે કેસર ઉર
અનુરાગ જનાવત સુંદરી મુખ માઁડત કરસોંરી ॥૫॥ આઈ
સકલ સખી ચહુઁદિસતેં દુહુંપટ ગાંઠ જોર તૃન તોરી। સરસ
ગુલાલ અબીર ઉડાવત ભાવત સરસ ધમાર હિ ગાવત ધાવત
હઁસત કહત હો હોરી ॥૬॥ ગોકુલ ભૂપ રૂપ નવ ચંદ-કલા-પૂરન
નિર્મલ દેખનો રી। તિહિં અવસર જૂ વ્રજયુવતિન સબ પરમ
મુદિત મન તૃખિત ચહુઁ દિસ ભઈ આતુર અતિ નયન ચકોરી
॥૭॥ ઇહ વિધ અતિ ક્રીડત સુંદરવર દેખ ધરત ધીરજ નહિં
કોરી। વિવિધ ભાઁત કુસુમન બરખત હરખત નિરખત સુરકી
લલના સબ સુરપતિ સહ લાગી જાનો ડોરી ॥૮॥ તબ બલ
આન બીચ કીનો દીનો ફગુવા લીનો અપનોરી। દેત અસીસ
સબ સીસ નવાવત નાચત પ્રિય હૃદે પ્રેમવિવશ વ્હૈ અતિ યહ
વ્રજ યુગ-યુગ ચિરજીયો રી ॥૯॥ આન વિવિધ ભૂષન પટ અંબર
દેત સબન ગહિ-ગહિ કચડોરી। યહ સુખ નિરખ-નિરખ તન મન
સરબસ અપનો રઘુવીર તિહિં છિન બલ બલ બલ કીનો રી
॥૧૦॥

* ૨૦૯ *

[રાગ મારૂ] ઐસે નંદકો નંદ બોલે હો હો હો હો હોરી
વ્રજકી બીથન-બીથન ડોલે રી ॥૧॥ સોભિત સખા સંગ સોંધે
ભીને બરન-બરન સબ સુગંધ ફેંટન ભર લીને રી ॥૨॥ બાજત
તાલ પખાવજ આવજ ભેરી સહનાઈ હલધર ડફ મોહન મુખ
મુરલી સુહાઈ રી ॥૩॥ કંચન કલસ વિવિધ અરગજા ભર જોઈ
મિલે મારગ તાહી સિર નાયે રી ॥૪॥ ખેલત-ખેલત વૃષભાનજૂકે
આયે નિરખ મોહનમંડલી તબ સબન નયન સિરાય રી ॥૫॥
સુનત વચન ઘરઘરતેં નિકસીં સબ ગોપી કંચનકી મૂરતિ માનોં
વંદનસોં ઓપી રી ॥૬॥ અંગ-અંગ અનુરાગભરી સબ ગોપ-
કુમારી ઘૂંઘટ ઓટ દે દેત લાલહિં ગારી રી ॥૭॥ નિકસ-નિકસ
ઠાડી ભઈ ખિરકી ચોવા ચંદન અરગજાસોં છેલ છબીલે છિરકી રી
॥૮॥ ઝુંડન-ઝુંડન ઠાડી ભઈ સોભા અતિ બાઢી લાલ મુનિયા
ખોલ માનોં પિંજરતેં કાઢી રી ॥૯॥ સબૈ ચતુર ભોરી જુ સબૈ
સબ વેસ કિસોરી સબૈ સુંદર જુ સબૈ સુઘરહુ એક ડારકી તોરી રી
॥૧૦॥ રતનજટિત પિચકાઈ કર કુમકુમા ભરાઈ તક-તક હરિ
છિરકત તબૈ દૌર અચાનક આઈ રી ॥૧૧॥ વિવિધ જુ ભૂષન
વિવિધ વસનહુ અંગ-અંગ સોહે તિલક ભાલ વિસાલ છબિ
ઉપમાકો કો હૈ રી ॥૧૨॥ કીનો કામ કારીગર જરી જરાય જરીના
ચુની ચહુઁ ઓર ઓપી ગોપી મધ્ય નગીના રી ॥૧૩॥ ગોકુલકી
ખોરિનમેં ખેલ મચ્યો જુ ભારી ઝપટ જુ જાય આય ઔંચકા
ગહિ લીને ગિરધારી રી ॥૧૪॥ નીલ પીત અઁચલસોં ગાંઠ સખી

જોરિ હઁસત લજાત સ્યામ ઝપટ-ઝપટ ઝકઝોરી રી ॥૧૫॥ અરુન બસન કંચુકી તન નીલ બરનકી સારી દીજે ક્યોં ગારી તાહિ પ્યારેકી પ્યારી રી ॥૧૬॥ ઉડત ગુલાલ લાલ વિવિધ નૌતન છબિ છાજે જુવતિજૂથ મંડલ મધિ દામિની બિરાજે રી ॥૧૭॥ બલિ-બલિ-બલિ માધો જુ રસિક યહ પ્રસાદ પાઉં સ્યામ-સ્યામા ગુન જનમ જનમ ગાઉં રી ॥૧૮॥ * ૨૧૦ *

[રાગ મારૂ] ખેલે નંદકો નંદન હોરી અપને રંગીલે વ્રજમેં ॥ધ્રુવ॥ બનઠન ઠાડે ગ્વાલબાલ સંગ જનુ અનેક મેન। આપુ મદનમોહન અતિ સોહન કહા કહૂઁ છબિ એન ॥૧॥ આઈ ઉતતેં નવજુવતીવૃન્દ ચન્દ્રમુખી ઇક દાંઈ। ચંચલ તનકી દમકત આભા જનુ દામિની પટઝાંઈ ॥૨॥ જુરે હૈં કંચન ચોહટેં જુ અપને અપને ટોલ। આનંદ-ઘન જ્યોં ગાજત રાજત બાજત દુદુંભિ ઢોલ ॥૩॥ સુર-મંડલ કિન્નરી ઝાંઝ ડફ બાજત અતિ રંગ ભીને। બીચ બીચ બજત બાઁસુરિયાઁ નેહ પાગ બસ કીને ॥૪॥ બાજત ચટસોં પટરીતારન ગ્વાર જુ ગાવત સંગ। નાચત હૈ મધુમંગલ હઁસ હઁસ સુન્દર બાઢ્યો રંગ ॥૫॥ કુંકુમ ચંદન વંદન સારવ કેસર મૃગમદ ઘોરી। છબિસોં છબીલો છોરત ડોલત બોલત હો હો હોરી ॥૬॥ રંગ-રંગકી છીંટનસી ભરી સોહત ત્રિયા નવેલી। વરન-વરનકે ફૂલન માનોં ફૂલી આનન્દવેલી ॥૭॥ ઘુમડ્યો ગગન ગુલાલ જુ

તામેં ઘુંઘરિ દુરદુર આવે। ભરભર ભાગત હરિકો ભામિની દામિની સી છબિ પાવે ॥૮॥ ઘેર લિયે હૈ નવલત્રિયન તબ સુઘર સ્યામ સિરમૌર। ભ્રમત ભયે યા છબિસોં મોહન કમલકોશ જ્યોં ભૌંર ॥૯॥ પકરે છબિસોં આન રાધિકા મોહન કરિ બરજોરી। કહી ન પરે પ્રેમકી છાઈ છબિ ઝકઝોરા-ઝોરી ॥૧૦॥ ઠાડે ભયે વિવશ બસ સબહી કાહુ ન રહી સઁભાર। છૂટી છબિસોં અલક જુ ટૂટે ગર મુક્તનકે હાર ॥૧૧॥ ક્યોંહુ લુકત ન લાજ નિગોડી વિવસ જુ પ્રેમ ઉરેંડ। નંદદાસ પ્રભુ નિધિ ન રુકતિ રી વા વારૂકી મેંડ ॥૧૨॥ * ૨૧૧ *

[રાગ મારૂ] આજ બન ઠન વ્રજ ખેલન નિકસ્યો નંદદુલારો। ફબ્યો હૈ લલિત ભાલ લાલકે જટિત લાલ ટિપારો ॥૧॥ બડડે બંક વિસાલ લોચન છબિ જુ ભરે ઇતરાહી। બને હૈ મંજુલ મોરકે જુ ચંદા ચલત દેખત છાઁહી ॥૨॥ ઉત જુ બની વ્રજ નવલકિસોરી ગોરી રૂપહી ભોરી। બોરી પ્રેમરંગમેં માનોં ઇકહી ડારકી તોરી ॥૩॥ વ્રજકી બાલ લે કર ગુલાલ મોહનલાલ જુ છાયો। માનોં નીલ જલદકે ઉપર અરુન જુ અંબુજ આયો ॥૪॥ તાહી ઘુંઘર મધ્ય મત્ત જુ ભ્રમત ભઁવર જુ ઐસે। બની હૈ છબિ સુવિસાલ પ્રેમજાલ ગોલક જૈસે ॥૫॥ ખેલ બઢ્યો હૈ જલજંત્રનિ જુ છૂટી રંગકી ધારેં। જાનો જલધર લરત ધરતીસોં ધારસોં ધાર જુ મારે ॥૬॥ ઔર કહાઁ લગ કહિયે ખેલ જુ

પરમરસકી હૈ મૂલી। થકે હૈં નારદ સારદ નિરખી સંભૂ સમાધિ ભૂલી ॥૭॥ જિહિ હિયેં હરિ-ચરિત્ર-અમૃત સિન્ધુસોં રતિ માની। નન્દદાસ તાહીકો મુક્તિ હૈ નોંનકો સો પાની ॥૮॥ * ૨૧૨ *

[રાગ સોરઠ] મેરી ગેલ ન છાઁડે સાઁવરો હૌં કિહિ મિસ પનઘટ જાઉં રી। હૌં લાજન ડરપત રહોં મોહિ ધરે ન કોઉ નાઉં રી ॥૧॥ જિત દેખો તિત દેખિયે રી રસિયા નંદકુમાર। ઇન બાતન કૈસે ભરોં મોહિ પલકન કરત જુહાર ॥૨॥ લકુટ લિયે આગે ચલે રી પંથ સઁવારત જાય। મોહિ નિહોરો લાયકે નેંક ફિર ચિતવે મુસિકયાય ॥૩॥ જમુનાજલ ગાગર ભરોંરી જબ સિર ધરોં ઉઠાય। હૌં અચરા ઢાઁપત રહોં મેરો હિયરા તક લલચાય ॥૪॥ ગાગર મારે કાંકરી રી એંડી છિવાવે લાત। મારગમેં ઠાડો રહે મોહિ ટોકેં આવત જાત ॥૫॥ કેહૂ મિસ હા હા કરેરી લંગર મોહિ નિહાર। ઓઢનકે મિસ ઓઢની પીતાંબર મોપે વાર ॥૬॥ મો તન લગ લાગે નહીં રી વાકો મન લલચાય। તબ હઁસ મેરી છાઁહસોં નેંક છાઁહે ચલત છુવાય ॥૭॥ અબ લગ કછુ સકુચત રહ્યો રી પ્રગટ કરત અનુરાગ। અબ કહો કૈસે છૂટહું જબ સિર પર આયો ફાગ ॥૮॥ ઘર-ઘર વ્રજ ચાચર મચીરી વિવશ ભયે નરનારી। મંત્ર ફાગ દૂતિ દિયો દોઉ ઉમગ ચલે ડર ડારી ॥૯॥ જબ લગ મન મિલિયો નાહિં રી નચ્યો ચોંપકો નાચ। સિરોમનિ પ્રભુ દોઉ મિલે તાતેં કરત મનોરથ સાચ ॥૧૦॥ * ૨૧૩ *

[રાગ સોરઠ] મેરે નંદનંદન પાછે પર્યો હેલી ક્યોં બચૂઁ। સો સીખ દે મેરી હિતુ સયાની વાકે રંગ ન રચૂં ॥૧॥ કબહુઁક કરમેં ડફ ગહેરી ઉઠે દોહરા ગાય। કબહુઁક દેખ નયનન લલચાવે સેનન હા હા ખાય ॥૨॥ મેરે લિયે બગરમેં રી આન કરે પહિચાન। બાર બારકે આવને સખી હૌં જુ ગઈ જિય જાન ॥૩॥ નામ ઔરકો લે સખી રી ટેરે મોહિ સુનાય। હૌં સમઝત જો વહ કહે સખી ક્યોંહી રહે બતાય ॥૪॥ મોહિ દેખ ઝુકપુક કરે રી ગહરે લેત ઉસાસ। હૌં જિય ડરપોં આપને સખી સાસનનદકો ત્રાસ ॥૫॥ ઢિંગ વ્હૈ યોં કહિ જાત હૈ સખી આવન દે ધૌં ફાગ। તબ કછુવે ચલિહે નાહિં નરનારિન અનુરાગ ॥૬॥ જ્યોં જ્યોં હોત જના—જનોં રી ત્યોં ત્યોં બાઢે પ્રેમ। બાર બારકે તાયને સખી જ્યોં નિપટત હૈ હેમ ॥૭॥ નયનન નયનન હી બની રી બનત બની કછુ આન। હૌં સમઝોં જિય આપને ઉત જગન્નાથ સુગ્યાન ॥૮॥ * ૨૧૪ *

[રાગ સોરઠ] હૌં કૈસે યમુનાજલ જાઉં રી હરિ મો તન હેરે। મેરે સંગકી જાન દે તબ મેરો હી મગ ઘેરે ॥૧॥ નીચો વ્હૈ ઘૂંઘટ તકે મેરે સન્મુખ દરપન લાય। મુખ પ્રતિબિંબહિં નિરખકે છિન છિન લેત બલાય ॥૨॥ ડગર બુહારે કાંકરી રી ડારે દૂર ઉઠાય। મધુર બેન મોસોં યોં કહે તેરે ચરનન જિન ચુભ જાય ॥૩॥ જબહી હોં ગાગર ભરોંરી તબ હી પૈઠ અન્હાય।

તૂ જિન પરસે સીતમેં કહિ મોહિપૈ જુ ભરાય ॥૪॥ હઁસ કર કુલસ ઉચાવહી રી મિસ કર પકરે બાઁહ। ક્યોં હૂ હટક્યો ના રહે મેરી છલ કર પકરે છાઁહ ॥૫॥ જદપિ સકલ વ્રજસુન્દરી રી સબસોં ખેલે ફાગ। મન વચ ક્રમ વ્રજઈશકે નિત મોહિસોં અનુરાગ ॥૬॥ ✻ ૨૧૫ ✻

[રાગ સોરઠ] એક ગ્વાલિની આવે રંગ ભરી શ્રી ગોવર્ધનકી ગેલ। ઐસી બની રહત અતિ રીઝસોં વહ રિઝવત મોહન છેલ ॥૧॥ સસિવદની ચંપકતની ઔર કજરારે દગ જોર। મુખતેં સ્યામહી સ્યામહી વહ ચિતવત ભ્રોંહ મરોર ॥૨॥ છૂટી અલકાવલિ લટેં ચટકીલી કેસર આડ। સુખભીની મુખ હઁસતમેં અરુ લસત ચિબુકકી ગાડ ॥૩॥ કજરોટી ગજરા હરા અરુ ખચનવરા અતિ ગોલ। તનક તરૌની કાનમેં અરુ ઝલકત ચારુ કપોલ ॥૪॥ ઉર ઉરોજકે ભારસોં વાકો તનક લંક લચકાય। તન-રંગભર જોબન જગમગે વહ ચલત લંક લહરાય ॥૫॥ તનસુખકી સારી લસે અંગિયા અંગ અનૂપ। ઘૂમત સોં લહેંગા લસેં વાકી લાવન લાગ્યો રૂપ ॥૬॥ જાન બૂઝકે સાઁવરો વહ યહ મગ બૈઠે આન। હમ જાની છાની નહિં વહ કાહૂકી પહચાન ॥૭॥ યહ સુખ-સુખ ભીજે ન કો અરુ નિરખ જિવાવે જિય। યહ વન યોં વિલસો હઁસો બસો અનૂપકે હિય ॥૮॥ ✻ ૨૧૬ ✻

[રાગ ગૌરી] કમલનયનકે કૌતુક સુનો સહેલી આય।

આજ હમારે આયે નખસિખ ભેષ બનાય ॥૧॥ બૈઠે આય અચાનક જહાઁ સોવત અધરાત। અંગૂઠા મોર જગાઈ ચૌંક પરી સબ ગાત ॥૨॥ તમક ઊઠી જો ઉનીંદી ભાવર ભોરેં જાન। ચુપ ચુપ કર નિરવારત સુન સીતલ ભયે કાન ॥૩॥ ઉતર ન આવે રહી સખી દાંત અઁગુરિયા ચાંપ। તન મન સકુચ સંકાની ગુરુજન લાજન કાંપ ॥૪॥ બીરી વરહી દેત મુખ હઁસત સુરંજિત ગાત। પ્રેમ ઉમગ દોઉ જન ફૂલે આનંદ ઉર ન સમાત ॥૫॥ કંચુકી કસન કરખ ઉર કુચન નખ કર દાન। આલિંગન પરિરંભન કરત અધર રસપાન ॥૬॥ લેત ઉઠાય અંક ભર રાખત કંઠ લગાય। મગન ભઈ રસસાગર કહત કહી નહિં જાય ॥૭॥ મોહનદાસ સ્યામઘન સુન્દર પ્રેમ પસાય। છિન-છિન ગ્વાલ વિચરિત ભવનકાજ બહ્યો જાય ॥૮॥ ✻ ૨૧૭ ✻

[રાગ ગૌરી] મુરલી અધર ધરે નંદનંદન હો હો હોરી બોલે જુ। લિયે સખા સંગ દેત કૂક સબ વ્રજખોરિનમેં ડોલે જુ ॥૧॥ પહેરે વસન અનેક બરન તન નીલ પીત સિત રાતે જુ। સુરંગ ગુલાલ અબીર ફેંટ ભર ફિરત મહા રસમાતે જુ ॥૨॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ અરુ બાંસુરી ધુનિ થોરી જુ। ગાવત સરસ ધમાર નયો રંગ રસિક મંડલી જોરી જુ ॥૩॥ સ્રવન સુનત સબ ગોકુલનારી ઘર ઘરતેં ઉઠ દૌરી જુ। સાજ સમાજ સબૈ મિલ આઇ નંદરાયકી પૌરી જુ ॥૪॥ પહરે દિવ્ય કટાવકી

ચોલી નૌતન ઝુમક સારી જુ। મુનિયનકેસે ઝુંડન ગાવત પરમ ભામતી ગારી જુ ॥૫॥ વિવિધ સિંગાર બને સબહિન અંગ ભૂષન નાના વેસા જુ। મુખહિ તંબોલ નયન કાજર સિર સેંદુર માઁગ સુદેશા જુ ॥૬॥ કંઠસિરી મખતૂલ જુ પોતિ ઉર ગજમોતિન હારા જુ। કર કંકન કટિ કિંકિનીકી છબિ પગ નૂપુર ઝનકારા જુ ॥૭॥ અલકાવલી આડ મૃગમદકી બરનિ ન સકે કો ભાઁતિ જુ। ખુટિલા ખુભી રુચિર નકવેસર દૂર કરત રવિકાન્તિ જુ ॥૮॥ ઇનમેં મુખ્ય રાધિકા નાગરી સબહિન ઉપર સોહે જુ। કુટિલ કટાચ્છ ફાગકે અવસર પ્રીતમકો મન મોહે જુ ॥૯॥ કનક બરન વૃષભાનકિસોરી નવઘન નંદકિસોરા જુ। પ્યારી ચાવ ચૌગુનો ચિત ભયો ચિતવત પિયકી ઓરા જુ ॥૧૦॥ બાલકવૃન્દ નછત્રન મહિયાઁ છીબ લાગત ગોવિન્દા જુ। ગ્વાલિની માનોં ચકોરકી સેના હેરત પૂરન ચન્દા જુ ॥૧૧॥ છૂટી તરુની મહા મદમાતી કુલ અંકુસ નહીં માને જુ। સોંધો બહુત ગુલાલ લાલકે નયનન તક-તક તાને જુ ॥૧૨॥ ઉત બૂકા વંદન અંજુલી ભર સન્મુખ ગ્વાલ ઉડાવત જુ। દુહુઁ દિસ માચ્યો ખેલ પરસ્પર જિત તિત ભરત ભરાવત જુ ॥૧૩॥ નરનારિનકે ચોંપ બઢી જિય કમલન માર મચાઈ જુ। રુપે સુભટ રનધીર મનોં કોઉ ઇત ઉત ઓટ ન જાઈ જુ ॥૧૪॥ જુવતિજૂથ પેલિ સન્મુખ વ્હૈ જિત તિત સખા ભજાયે જુ। જાય ગહ્યો પટ પીત સ્યામકો જીતકે બાજે બજાયે જુ ॥૧૫॥ કોઊ કર મુરલી લે ભાજી કોઉ મનિ મોતિનમાલા જુ। કોઉ ફેંટા ગહિ કહત હમારો ફગુવા દે ગોપાલા જુ ॥૧૬॥ ચંદ્રાવલિ ચોવા ચંદન લે સીસ સ્યામકે નાવત જુ। લલિતા વિસાખા નયન આઁજ મુખ રોરી હરદ લગાવત જુ ॥૧૭॥ કોઉ પ્યારીકો અઁચલ લેકે પિયકે પટસોં જોરે જુ। કોઉ કહે કરો જુહાર લડૈંતે હઁસત હઁસત મુખ મોરે જુ ॥૧૮॥ મગન ભઈ તનકી સુધ ભૂલી ઉર આનંદ ન સમાઈ જુ। આલિંગન દે શ્રીમુખ ચિતવત માનોં રંક નિધિ પાઈ જુ ॥૧૯॥ બરન બરન ભયે વસન ભીજ રંગ કીચ ધરનિ પર બાઢી જુ। ટૂટે હાર છૂટી અલકાવલી ફટી કંચુકી ગાઢી જુ ॥૨૦॥ સન્મુખ જીત ચલી વ્રજ-જુવતિ ગઈ જમુનાકે કૂલન જુ। લીલા લલિત નિહાર દેવગન બરખન લાગે ફૂલન જુ ॥૨૧॥ ઇહિ વિધિ ફાગ સંગ મિલ ખેલે ઉત ગોવિન્દ ઇત ગોરી જુ। ચત્રભુજદાસ રહો વ્રજ અવિચલ રાધા ગિરિધર જોરી જુ ॥૨૨॥

* ૨૧૮ *

[રાગ ગૌરી] શ્રી ગોકુલરાજકુમાર કમલદલલોચના। ઠાડે સિંઘદ્વાર કમલદલલોચના। નખસિખ ભેખ બનાય કમલદલલોચના। સુન્દરતા અતિસાર કમલદલલોચના ॥૧॥ રસભરે નંદકિસોર। નિકસે ખેલન ફાગ। મધુર બેનુ કર ધરે। ગાવત ગોરી રાગ ॥૨॥ આય જુરે વ્રજચોહટે। લિયે સખા સબ સંગ। નવ ભૂષન નવ વસન। સોભિત સામલ અંગ ॥૩॥ ઉપમા કહી ન જાય। સુંદર મુખ આનંદ। બાલકવૃન્દ નછત્ર।

પ્રગટે પૂરન ચંદ ॥૪॥ બાજત તાલ મૃદંગ। આવજ ડફ મુખ ચંગ। મદન ભેરી સુર બીન। ગિડગિડિ ઝાંઝ ઉપંગ ॥૫॥ સ્રવન સુનત ચલી દૌર। ગૃહગૃહતેં વ્રજનારી। તિનમેં પરમ સુદેશ। રાધા અતિ સુકુમારી ॥૬॥ બને ચીર આભરન। સબ તન વિવિધ સિંગાર। કર કંકન કટિ કિંકિની। ઉર ગજમોતિન હાર ॥૭॥ નકવેસર તાટંક। કંઠસિરી અનુભાઁતિ। ચૌકી બની જરાય। દૂર કરત રવિ કાંતિ ॥૮॥ સેંદુર તિલક તંબોલ। ખુટિલા બને વિસેખ। સોભિત કેસર આડ। કુંકુમ કજ્જલ રેખ ॥૯॥ પ્રફુલિત અતિ આનંદ। ચિતવત હરિમુખ ઓર। વિધુ પ્રીતમ માનોં મિલે। સાદર ચારુ ચકોર ॥૧૦॥ રૂપ નૈનહિ રસભરે। બારંબાર નિહાર। ગાવેં ઝૂમક ચેત। બીચ સુહાઈ ગાર ॥૧૧॥ ચોવા ચંદન અરગજા। સોંધે સજે અનેક। પિચકાઈ જુ કર લિયે। ધાય એકતેં એક ॥૧૨॥ અતિ ભર બાઁધે ફેંટ। સુરંગ અબીર ગુલાલ। દુહુઁ દિસિ મચ્યો ખેલ। ઇત ગોપી ઉત ગ્વાલ ॥૧૩॥ નરનારી પરી ચૌંક। છિરકત તકિ-તકિ જેહ। ભરત ભઈ અતિ ભીર। માનોં બરખત મેહ ॥૧૪॥ બરન-બરન ભયે વસન। અંગન રહે લપટાય। ક્રીડા રસ બસ મગન। આનંદ ઉર ન સમાય ॥૧૫॥ વ્રજજુવતિન મતો મત્યો। મુખ ન જતાવત બેન। પકર લેહુ ઘનસ્યામ। મિલવત ઇત ઉત સેન ॥૧૬॥ જુવતિજૂથ તબ પેલ। દીને સખા ભજાય। કહત કહા મતો કરેં। અબ તો કછુ ન સુહાય ॥૧૭॥ કહત ન વાંચે કછુ। વચન ગાર અરુ ગીત। ઝુંડન

જુર ચહુઁ ઓર। જાય ગહ્યો પટ પીત ॥૧૮॥ નવલ કુઁવર જાનિયે। અબ જો મુરલી લેહુ। રાધે કરહુ જુહાર। કૈ હમારો ફગુવા દેહુ ॥૧૯॥ ફગુવા દેહુ ન દેહુ। છાઁડ હુ ઔર ઉપાય। ભાયો હમારો કરહુ। કૈ છૂટો સિર નાય ॥૨૦॥ પ્યારી પિયસોં કહે। અતિ મીઠે મૃદુ બોલ। કાજર આઁજે નૈન। રોરી હરદ કપોલ ॥૨૧॥ મુખ માઁડેહિ છબિ ભઈ। કોટિ મદન સિરતાજ। ત્રિભુવન સૌભગ લિયે। મનોં બ્યાહન આયો આજ ॥૨૨॥ ક્રીડત હિ અવિચલ રહો। જુગ-જુગ યહ વ્રજવાસ। ગિરિધરકો જસ ગાન। નિત કર ચત્રભુજદાસ ॥૨૩॥ * ૨૧૯ *

[રાગ ગૌરી] શ્રીવલ્લભકુલ મંડન પ્રગટે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ। જે જન ચરનન સેવત તિનકે જન્મ અકાથ ॥૧॥ ભક્તિ ભાગવત સેવા નિસદિન કરત આનન્દ। મોહન લીલા–સાગર નાગર આનંદ કંદ ॥૨॥ સદા સમીપ વિરાજે શ્રી ગિરિધર ગોવિન્દ। માનિની મોદ બઢાવે નિજજનકે રવિ ચંદ ॥૩॥ શ્રી બાલકૃષ્ણ મનરંજન ખંજન અંબુજનયન। માનિની માન છુડાવે બંક કટાચ્છન સેન ॥૪॥ શ્રીવલ્લભ જગવલ્લભ કરુનાનિધિ રઘુનાથ। ઔર કહાઁ લગ બરનોં જગવંદન જદુનાથ ॥૫॥ શ્રીઘનસ્યામલાલ બલ અવિચલ કેલિ કલોલ। કુંચિત કેસ કમલમુખ જનોં મધુપનકે ટોલ ॥૬॥ જો ઇહ ચરિત બખાને સ્રવન સુને મન લાય। તિનકે ભક્તિ જૂ બાઢે આનંદ ઘોસ વિહાય ॥૭॥ સ્રવન

સુનત ઉપજત સુખ ગાવત પરમ હુલાસ। ચરનકમલરજ પાવન બલિહારી કૃષ્ણદાસ ॥૮॥

* ૨૨૦ *

[રાગ ગૌરી] ગોકુલ ગામ સુહાવનો સબ મિલ ખેલેં ફાગ। મોહન મુરલી બજાવે ગાવે ગૌરી રાગ ॥૧॥ નરનારી એકત્ર વ્હૈ આયે નંદ-દરબાર। સાજે ઝાલર કિન્નરી આવજ ડફ કઠતાર ॥૨॥ ચંદન ચોવા અરગજા અરુ કસ્તૂરી મિલાય। બાલગોવિન્દકો છિરકહિં સોભા બરની ન જાય ॥૩॥ બૂકા વંદન કુંકુમા ગ્વાલન લિયે અનેક। જુવતિજૂથ પર ડારહી અપને અપને ટેક ॥૪॥ સુર કૌતુક લખ થકિત ભયે થક રહે સૂરજ ચંદ। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ વિહરહિં ગિરિધર આનંદકંદ ॥૫॥

* ૨૨૧ *

[રાગ ગૌરી] હોરી ખેલનકો ચલે રંગભીને હો। સુન્દર મદનગોપાલ લાલ રંગભીને હો। આગે દે બલવીર રંગભીને હો। કરત કુલાહલ ગ્વાલ લાલ રંગભીને હો ॥૧॥ બાજે બહુવિધ બાજહીં રંગ૦। જંત્ર પખાવજ તાલ લાલ૦। રુંજ મુરજ ડફ દુદુંભિ રંગ૦। બિચ બિચ બેનુ રસાલ લાલ૦ ॥૨॥ શ્રવન સુનત સબ વ્રજવધુ રંગ૦। ગૃહ ગૃહતેં ઉઠિ ધાય લાલ૦। મુખ્ય શ્રીરાધા લાડિલી રંગ૦। ગાવત ગારી સુહાય લાલ૦ ॥૩॥ સન્મુખ આવે હુલસકે રંગ૦। કેસર ભર પિચકાઈ લાલ૦। પ્રાન-પ્રિયકો છિરકહિં રંગ૦। વદન મોર મુસકાહિં લાલ૦ ॥૪॥

જુવતિજૂથ પર છિરકહિં રંગ૦। સુરંગ ગુલાલ અબીર લાલ૦। ચૌંક પરે સબ ખેલહીં રંગ૦। ભરત પરસ્પર ભીર લાલ૦ ॥૫॥ હો હો હોરી બોલહીં રંગ૦। નાચે દે કર તારી લાલ૦। ચહું દિસતેં વે છિરકેં રંગ૦। કર-કર અરગજા વારિ લાલ૦ ॥૬॥ તબ લલિતા ચન્દ્રાવલિ રંગ૦। ગહિ લીને ઘનસ્યામ લાલ૦। નયન આઁજ મુખ માઁડકે રંગ૦। ઝટકત ગહિ બન દામ લાલ૦ ॥૭॥ લે ઉઠાય ભર અંકમેં રંગ૦। પ્રેમ આલિંગન દેહિ લાલ૦। એક અધરરસ ઘૂંટહી રંગ૦। એક જુ ચુંબન દેહિ લાલ૦ ॥૮॥ એક જુ પાન ખવાવહીં રંગ૦। એક જુ લેહિ ઉગાર લાલ૦। ભુજ ભર રાખેં પિયકો રંગ૦। હા હા ખાહુ કુમાર લાલ૦ ॥૯॥ હઁસ-હઁસ ચિબુક ઉઠાવહી રંગ૦। દુલરી લીની ખોલ લાલ૦। કે બલ છૂટો આપને રંગ૦। કે વ્રજરાજેં બુલાય લાલ૦ ॥૧૦॥ યોં ગિરિધર સંગ ખેલહીં રંગ૦। બાઢયો ઉર આનંદ લાલ૦। હેરે નયન ચકોર જ્યોં રંગ૦। પિયમુખ પૂરન ચંદ લાલ૦ ॥૧૧॥ મનભાયો ફગુવા લિયો રંગ૦। અંબર મોતિન માલ લાલ૦। વારે સર્વસ્વ વારનેં રંગ૦। બલ-બલ દાસ ગોપાલ લાલ૦ ॥૧૨॥

* ૨૨૨ *

[રાગ ગૌરી] એ ચલ જાઁય. જહાઁ હરિ ખેલત ગોપિન સંગા। આનક હૂં બહુ બાજે તાલ મુરજ મુખ ચંગા। ગાવત હૂ સુન ભાવત મંદ મધુર સ્વર બાની। જાનોં હરખ પરસ્પર માનોં

મદનગતિ ઠાની। જાઁય જહાઁ ક્રીડત નંદનંદન ઝાંઝ પ્રનવ ડફ
ભારી। બીન મૃદંગ ઉપંગ ચંગ બહુ દેત પરસ્પર ગારી ॥૧॥
કર પિચકન વિકચન મુખ કટિપટ ભેષ બનાયો। જાનોં ગુદરજુ
દેન ગુન બન વસંત વ્રજ આયો। હાટકમનિગન ખચિત
વિવિધ કર જેરી સાજે। રુંજ મુરજ સહનાઈ ઢોલ ઢોલક છબિ
છાજે। આવજ અતિ આતુર બજે ગાવત વ્રજજન ફાગ। તાન
તરંગન બાહુજ બંધ્યો છાય રહ્યો અનુરાગ ॥૨॥ ધ્વનિહિ
સુનત પિયપ્યારી કુંકુમ મંજન કીનો। બહુત રંગ વસન તન
જાવક ચરનન દીનો। કવરી કરજુ સંવાર નિરખ ઉપમાકો
હારી। માનોં હાટકલતા રહી ખગ પન્નગનારી। સ્રવન તાર
ઉર હાર છબિ મુકતા સજલ સુઢાર। જનુ જુગગિરિ બિચ
દેખિયે છબિ ધસી સુરસરિધાર ॥૩॥ રચ તિલકહિ ભાલકે
ઉપર મૃગમદ રેખ સઁવારી। જાનોં જુગલ જીભ ધરિકે પન્નગ
પીવત સુધારી। ખંજન મીન અધીન દેખ દગ સારંગહિ લાજે।
વદનચંદ ભુવ ચાઁપ સ્વાતિસુત નાસા રાજે। ઉપમાકો અવલોકકે
છબિ યા સમ નહિં ઔર। માનોં કીર ઉડુગન ગહે ચુગત
નહીં સુન બોર ॥૪॥ અતિ અરુન અધર છબિ અરુ દસનન દ્યુતિ
પાઈ। જનુ વિજવલ વીજકી વિદ્રુમ વાર બનાઈ। કંઠ કપોત
લજાત કરન અંગદ જગમગયો। માનોં જરદ મૃનાલ સરદ સસિ
બાલક લજયો। પોહોંચન અતિ પોહોંચી સઘન સુન્દર સ્યામ
સુપાસ। માનોં કંજકે કંઠ લાગકે ભૃંગ રહે મધુ આસ ॥૫॥

બન ચલી સકલ હિ ત્રિયન પગ નૂપુર સ્વર ભારી। જાનો વિવિધ
કેલિ કલ-કલ કરત કિલકારી। સાખ જવાદ સુગંધ કુંકુમા કેસર
ઘોરી। ભાજન ભર લે ચલી સકલ ત્રિય ગાવત હોરી। નખસિખતેં અવલોક છબિ નાગર રીઝે ગાન। માનોં સંગીતશાલા
પઢી ઘટ બઢ પરત ન તાન ॥૬॥ છબિ સિંધુ જુ લલન તન દેખત
લોચન ભૂલે। ચિતવત ચિતહિ ચોરત જુ અંગ અંગ અનુકૂલે।
વરન વરન સિર પાગ સ્રવન કુંડલ મનિમય અતિ। મનહુઁ
સ્યામ નખસિખ તરનિ યુગ રમત તરલ ગતિ। ઉર વનમાલ
વિસાલ અતિ વિવિધ સુમન બહુવેષ। માનોં જલદમેં પ્રગટ
દેખિયત સતમખ સારંગરેખ ॥૭॥ રચ તિલકહિ મલયકો પિય
કર ખોર બનાઈ। માનોં યુગલ અહિનરાશિ ઘન પર દઈ
દિખાઈ। ઘન તન દેખ લજાત કંજ દગ ક્યોં સમ પાવેં। મુખ
છબિ સ્યામ સુજાન દેખ અહિ વપુહિ લજાવે। નખસિખતેં
અવલોક છબિ કટિ પટ પીત સુદેશ। માનોં જલદ ધુર્વા
સખીરી દામિની રહી પ્રવેશ ॥૮॥ છબિ સિંધુ મોહન તન લઘુ
મતિ બરની ન જાઈ। ચિતવત ચિત ચોરત હિ મન્મથ રહ્યો
લજાઈ। ત્રિયન પરસ્પર હરખ વિવિધ કર ડાગ ન રાજેં। ગોપ
ઉઠે કિલકાર દુહુઁ દિસતેં બાજત બાજેં। એકન કર કુંકુમ લિયો
એકન ઘોર ગુલાલ। ચલી સકલ વ્રજસુન્દરી પકરન મદનગોપાલ
॥૯॥ સેનન સ્યામા જૂ હલધર હૈ દિયે બતાઈ। ગહિ નીલ વસન
તન દોઉ બંદ દિયે છિટકાઈ। સબ મિલ પકરે સ્યામ મુરલિકા

લઈ છિનાઈ। તબહિ તરુની મુસકાય સાખ ભર ભાજન લાઈ। છાઁટત છિરકત હઁસત પરસ્પર પ્રેમછકે નંદ-નંદ। માનો અવનિ પર મેઘકો ઘેર રહે બહુ ચંદ ॥૧૦॥ નિરખત બિથકિત ભયે જહાઁ તહાઁ અમર વિમાન। બરખતહિ સુર કુસુમન અરુ બજાવે નિસાન। રહ્યો પરસ્પર રંગ સકલ ત્રિય ભવનન આઈ। તબહિં તિનેં વ્રજરાજ વિવિધ પટ દઈ મિઠાઈ। બહુરિ તરનિતનયાસલિલ મંજન કર બલવીર। પહર વસન આયે ઘરે સંગ સકલ આભીર ॥૧૧॥ દુતિયા મોહન તન રાજત સુંદર પીત સુવાસ। બૈઠે કનક સિંઘાસન બલ-બલ રાઘોદાસ ॥૧૨॥ * ૨૨૩ *

[રાગ ગૌરી] સબ દિન તુમ વ્રજમેં રહો હરિ હોરી હે। કબહુઁ ન મથુરા જાઓ હરિ હોરી હે। પરવ કરો ઘર આપને હરિ હોરી હે। કુસલ કેલિ નિબાહો હરિ હોરી હે ॥૧॥ પરવા પિય ચલિયે નહીં સબ સુખકો ફલ ફાગ। પ્રગટ કરો અબ આપનો અંતરકો અનુરાગ ॥૨॥ માનોં દ્વેજ દિન સોધકે ભૂપતિ કિયો કામ। સસિરેખા સિર તિલક દૈ સબ કોઉ કરે પ્રનામ ॥૩॥ કનક સિંઘાસન બૈઠકે જુવતિનકે ઉર આન। અલક ચમર અઁચલ ધ્વજા ઘૂંઘટ આતપ તાન ॥૪॥ ફાગુન મદન મહીપતિ ઇહિ વિધ કરિહે રાજ। તીજ તિથિ ભર વરનહું સાદર ક્રિયા સમાજ ॥૫॥ તીજ તિહું પુર પ્રગટિયો અપની આન નરેસ। સુન મગ મગ ડફ દુંદુભિ સોઇ કરિયે સબ દેસ ॥૬॥ ચોથ ચહુઁ દિસ ચાલિયે

યહ અપની ઇક રીતિ। મેરે ગુન કહે નિલજ વ્હૈ છાઁડ સકુચ કુલનીતિ ॥૭॥ પાઁચેં પરમિત પરહરો ચલહુ સકલ ઇક ચાલ। નારી પુરુષ એકત કરો વચન પ્રીતિ પ્રતિપાલ ॥૮॥ છઠિ છે રાગ છે રાગિની તાલ તાન બંધાન। ચટુલ ચરિત્ર રતિનાથકે સિખવો અતિ અભિધાન ॥૯॥ સાતેં સુન સબ સજ ચલે રાજાકી રુચિ જાન। કરત ક્રિયા તૈસી સબૈ આયુષ માથે માન ॥૧૦॥ આઠેં ડર ઉનમાનકે સબન મતો મત્યો એક। નૃપહિ કહે સોઇ કીજિયે ક્યોં રાખિયે વિવેક ॥૧૧॥ નવમી નવસત સાજકે કર સુગંધ ઉપહાર। માનોં ચલે મિલ મેરકે મનસિજ ભવન જુહાર ॥૧૨॥ દસેં દસોં દિસ સોધકે બોલે રાજા રાય। જગ જીત્યો બલ આપને જ્ઞાન વૈરાગ્ય છુડાય ॥૧૩॥ સુન આઈ એકાદસી બોલે સબ સિર નાય। ઢોલ ભેરી ડફ બાઁસુરી પટહ નિસાન બજાય ॥૧૪॥ દેખ ભલે ભટુ આપને દ્વાદસી ઘોસ વિચાર। કાજ કરો રુચિ આપને વ્હૈ નિસંક નરનાર ॥૧૫॥ રથ રાવક પાવક સજે ખરન ભયે અસવાર। ધૂર ધાતુ ઘટ રંગ ભરે કરન જંત્ર હથિયાર ॥૧૬॥ જહાઁ તહાઁ સેના ચલી મુક્ત કચ્છ સિર કેસ। આપ આપ સૂઝે નહીં રાજા રંક આવેસ ॥૧૭॥ જહાઁ સુનત તપ સંયમી ધર્મ ધીર આચાર। છિરકે જાય નિસંક વ્હૈ તોર પકર કિંવાર ॥૧૮॥ જે કબહૂઁ દેખી નહીં કબહૂઁ સુની નહીં કાન। તિન કુલવધૂ નારિનકે લાગે પુરુષ પરાન ॥૧૯॥ ધાય ધરે બલ કુલવધૂ પર-પુરુષ નહિ પહિચાન। માતપિતા પતિ બંધુકી છૂટ ગઈ સબ કાન

॥૨૦॥ ભસ્મ ભરે અંજન કરે છિરકત ચંદન વાર। મર્યાદા રાખે નહીં કટિ પટ લેહિ ઉતાર ॥૨૧॥ તેરસ ચૌદસ માસમેં જગ જીત્યો ડર ડાર। સઠ પંડિત વેસ્યા વધૂ સબૈ ભયે એક સાર ॥૨૨॥ પૂન્યો પ્રકટ પ્રતાપતેં દુરે મિલે પાલાગ। જહાઁ તહાઁ હોરી લગી માનોં મવાસિન આગ ॥૨૩॥ સબ નાચે ગાવે સબૈ સબહિ ઉડાવે છાર। સાધુ અસાધુ ન પેખહિ બોલે વચન વિકાર ॥૨૪॥ અતિ અનીત મતિ દેખકે પરિવા પ્રકટી આન। વિમલ વસન જ્યોં સ્યામકો મર્યાદાકી કાન ॥૨૫॥ આવત હી વિનતિ કરી ઉઠ હઁસ જોરે હાથ। વરન ધર્મ સબ રાખિયે કૃપા કરહુ રતિનાથ ॥૨૬॥ આજ્ઞા દઈ રતિનાથને નૃપ સમુઝો મન માઁહ। જાય ધર્મ આપુન ચલો બસો હમારી બાઁહ ॥૨૭॥ સૂર કહાઁ લગ વરનિયે મનસિજકે ગુન ગ્રામ। સુનો સ્યામ યહ માસમેં કિયો જુ કારન કામ ॥૨૮॥ કાન્હ કૃપા કર ઘર રહે વરજે મથુરા જાત। સરસ રસિકમનિ રાધિકા કહી કૃષ્ણસોં બાત ॥૨૯॥

* ૨૨૪ *

[રાગ ગૌરી] માનોં વ્રજતેં કરિણી ચલી મદમાતી હો। ગિરિધર ગજપૈ જાય ગ્વાલ મદમાતી હો। કુલ અંકુશ માને નહીં મદમાતી હો। શૃંખલ વેદ તુરાય ગ્વાલ મદમાતી હો ॥૧॥ અવગાહે જમુના નદી કરત તરુની જલ કેલિ। છલસોં છિરકત સ્યામકો સુંડ દંડ ભુજ પેલિ ॥૨॥ નાગવેલિ ચરતી ફિરે માદિક

મધ્ય કપૂર। સાખ પટા સ્રવનન વહે મંડિત માગ સિન્દુર ॥૩॥ કુચ કુંભ ઉરસ્થલ પરે મુક્તાહાર રુરાય। જનુ જુગ ગિરિ બિચ સુરસરી જુગલ પ્રવાહ બહાય ॥૪॥ વૃન્દાવન વિથન ફિરે કેસકલાપ ચે જાન। અઁચલ પટ વે રખ ઉડે ઘૂંઘરું ઘંટ સમાન ॥૫॥ ઘૂમત ગલબૈયાઁ ગહે લોકલાજ ત્યજ કાન। નિકસત સંક ન માનહી પ્રાન એક પિય જાન ॥૬॥ સન્મુખ ધાવે હુલસકે કેલિકલાહિ નિધાન। માનોં મહાવત પેલિકે દેત સુરત સુખદાન ॥૭॥ માનો કરીવ કરેવની ઘન દામિની અનુહાર। કૃષ્ણ સહિત ક્રીડા કરે વ્રજપતિ વ્રજકી નાર ॥૮॥

* ૨૨૫ *

[રાગ ગૌરી] આઓ મિલ વ્રજકી નારી હોરી ધૂમ મચાઓ। ચંદન વંદન કુમકુમ લે મોહન મુખ લગાઓ તારી દે ગારી ગાઓ ॥૧॥ કેસર-કેસર કનક પિચકારી ભરિ લે કરન ધાઓ। હરિ કિસોરી સન્મુખ હોય ધારસોં ધાર મિલાઓ ॥૨॥

* ૨૨૬ *

[રાગ ગૌરી] પ્રથમ હી હોરી ખેલ હી વ્રજલીલા હો। સંતનકે મન ભાય લાલ વ્રજલીલા હો ॥૧॥ કામિની કામ પ્રવેશાહી વ્રજ૦। સબ ભામિની મિલિ ગાય લાલ૦ ॥૨॥ મરુલી મહુવર ડફ બાજહી વ્રજ૦। ચર્ચરી સરસ ધમાર લાલ૦ ॥૩॥ ઇત રાધાજૂ વિરાજહી વ્રજ૦। સબ ભામિની સિરમોર લાલ૦ ॥૪॥ રાધા ગહત પિચકાઇયાઁ વ્રજ૦। છિરકત સાઁવલ

ગાત લાલ૦ ॥૫॥ ગોપીનાથ ઝોરી ભરે વ્રજ૦। ચંદન કપૂર બરાસ લાલ૦ ॥૬॥ કાસમીર ભર નીરસોં વ્રજ૦। ખેલત સ્યામા સ્યામ લાલ૦ ॥૭॥ છરિયન માર મચાવહી વ્રજ૦। સરકે મદનગોપાલ લાલ૦ ॥૮॥ ગ્વાલિન ગ્વાલ સબૈ હઁસે વ્રજ૦। મોહન નેન વિસાલ લાલ૦ ॥૯॥ ઇત રાધા ઉત સાઁવરો વ્રજ૦। પરિરંભનકી આસ લાલ૦ ॥૧૦॥ નંદજસોદા દેખહી વ્રજ૦। નૈન કરત સુખપાન લાલ૦ ॥૧૧॥ વારિ કુઁવર પર નંદરાની વ્રજ૦। દેત વિપ્રન બહુ દાન લાલ૦ ॥૧૨॥ સારદ સુન ભોરી ભઈ વ્રજ૦। કહા બરને રામદાસ લાલ૦ ॥૧૩॥ * ૨૨૭ *

[રાગ ગૌરી] બોલત મદનગોપાલ લાલ સુન માનિની। જિનિ કરો એતો માન આયે સુન માનિની। આયો સરસ વસન્ત સમય સુન માનિની। રહ્યો ન કાહુકો માન આયે સુન માનિની ॥૧॥ ઉતર ધરનિતેં ઘર ચલ્યો સુન૦। સુંદર દિનમનિ પિય આયે સુન૦। છાડ કછુ ઇક માન જાનિ સુન૦। દછિન બિચ છિન તીય આયે સુન૦ ॥૨॥ મલયપવનકી આજુહી સુન૦। વહૈ ગઈ તાતી વાય સુન૦। જાનુ દછિન દિસ વિરહિની સુન૦। લીનો વિરહ ઉસાસ સુન૦ ॥૩॥ વહ સુન કાનન કાન દે સુન૦। કોકિલકી કુહૂકાનિ સુન૦। આનક માનો ઋતુરાજકો સુન૦। સિર પર બાજ્યો આન સુન૦ ॥૪॥ જિહિ ડર વલ્લિન માન છાઁડ સુન । ઉલહી આનિકે પેટ સુન૦। નાયક કુમન

કંતસોં સુન૦। કૈસે ગઈ હૈ લપેટ સુન૦ ॥૫॥ સામ ગઈ રજની ભઈ સુન૦। ગઈ રવિમંડલ છાઈ સુન૦। થિરચર યે સબ રહસિકે સુન૦। મિલિ પિયનિસોં જાઈ સુન૦ ॥૬॥ ઠોર-ઠોર મિલિ મધુપપુંજ સુન૦। ગુંજે સૌર મચાઈ સુન૦। માનો વિહરત મધુપ છબિ વધુ સુન૦। નૂપુર જુ બાજત પાઈ સુન૦ ॥૭॥ મિલ કુંજહિ કિલ કોકિલા સુન૦। કોમલ કંઠ સુજાતિ સુન૦। અટન ચઢિ માનો મધુ વધુ સુન૦। કરત પરસ્પર બાતિ સુન૦ ॥૮॥ મોર વિહંગમ રંગભરે સુન૦। કરત કુલાહલ ભોર સુન૦। માનો મન્મથકુઁવર છૂટ્યો સુન૦। પર્યો મધુ નગરી સોર સુન૦ ॥૯॥ ત્રિગુન પવન ચંચલ તુરંગ સુન૦। ચઢ્યો તિહિં રાજ વિદેહ સુન૦। ઉડી જુ પોહોપવન રાજત સુન૦। બઢી માનો ખુર ખેહ સુન૦ ॥૧૦॥ ખગ બંદીજન વદત બિરદ સુન૦। મદન જહાઁ સિરમૌર સુન૦। તિનમેં કપટી કહત માનોં સુન૦। એકૈ તૂ નહીં ઔર સુન૦ ॥૧૧॥ કુસુમ સરાસન કર ધરે સુન૦। વિષમેં વિષ ભરે બાન સુન૦। કો સહિહે તિછન ખરે સુન૦। ચઢે ચંદ ખરસાન સુન૦ ॥૧૨॥ વૃન્દાવન મિલિ રસ ભયો સુન૦। નવ કુસુમાકર ચારુ સુન૦। જ્યોં કુચમંડલ જુવતિકે સુન૦। મંડિત મંજુલ હારુ સુન૦ ॥૧૩॥ તરુની મુકુટમનિ બાલ તૂ સુન૦। લાલ રસિકમનિ રાય સુન૦। કીજિયે સુફલ વસન્ત મમ સુન૦। નંદદાસ બલિ જાય સુન૦ ॥૧૪॥ * ૨૨૮ *

[રાગ ગૌરી] પ્રથમ જથામતિ પ્રનવઊં શ્રી વૃન્દાવન અતિ રમ્ય। શ્રી રાધિકા કૃપા બિન સબકે મનહિં અગમ્ય ॥૧॥ વર જમુનાજલ સીંચત દિન હી સરસ વસન્ત। વિવિધ ભાઁતિ કુસુમનકે સૌરભ અતિકુલમંત ॥૨॥ અરુન નૂત નત પલ્લવ કુંજિત કોકિલ કીર। નિર્તત ફરત સિખીકુલ અતિ આનંદ અધીર ॥૩॥ બહત પવન રુચિદાયક સીતલ મન્દ સુગંધ। અરુન નીલ સિત મુકુલિત જહઁ તહઁ પૂખન બંધ ॥૪॥ અતિ કમનીય વિરાજત મંદિર નવલ નિકુંજ। સેવત સઘન પ્રીતિજુત દિન મીનધ્વજ પુંજ ॥૫॥ રસિકરાસિ જહાઁ ખેલત સ્યામા સ્યામ કિસોર। ઉભૈ બાહુ પરિરંભિત ઉઠે ઉનીંદે ભોર ॥૬॥ કનક પીત પટ સોભિત સુભગ સાઁવરે અંગ। નીલ વસન કામિની ઉર કંચુકી કસૂંભી સુરંગ ॥૭॥ તાલ રબાબ મુરજ ડફ બાજત મધુર મૃદંગ। સરસ ઉકતિ ગતિ સુચિત વર બાઁસુરી મુખ ચંગ ॥૮॥ દોઊ મિલિ ચાચર ગાવત ગૌરી રાગ અલાપ। માનસ મૃગ બલ વેધત ભ્રૂકુટિ ધનુષ દગ ચાંપ ॥૯॥ દોઊ કર તારિન પટકત લટકત ઇત ઉત જાત। હો હો હોરી બોલત અતિ આનન્દ કિલકાત ॥૧૦॥ રસિકલાલ પર મેલત કામિની વંદન ધૂરિ। પિય પિચકારિન છિરકત તકિ-તકિ કુમકુમ પૂરિ ॥૧૧॥ કબહુ કબહુ ચંદન તરુ નિર્મિત તરલ હિંડોલ। ચઢિ દોઊ જન ઝૂલત ફૂલત કરત કલોલ ॥૧૨॥ વર હિંડોર ઝકોરનિ કામિની અધિક ડરાતિ। પુલક-પુલક વેપથ અંગ પ્રીતમ ઉર લપટાતિ ॥૧૩॥ હિત ચિતવતિ જુ ચોરિયન ઉર આનંદ ન સમાત। નિરખ નિપટ નૈનનિ સુખ તૃન તોરત બલિ જાત ॥૧૪॥ અતિ ઉદાર બિબિ સુન્દર સુરતસુર સુકુમાર। જે શ્રી હિત હરિવંસ કરહુ દિન દોઊ અચલ વિહાર ॥૧૫॥

* ૨૨૯ *

[રાગ ગૌરી] જમુનાતટ નન્દનન્દન વિહરત સબ સખા સંગ ફાગ રંગ મચ્યો સરસ ગૌરી રાગ ગાવે। સપ્ત સુરસોં તાન માન અદ્ભુત રૂપ તાલ લિયે અધર ધરે મધુર મધુર બેનુહું બજાવે ॥૧॥ બાજત ચંગ મૃદંગ તાલ ઉડાવત અબીર ગુલાલ મૃગમદ બહુ સુગંધ સાન સબનકે અંગ લાવે। ઉમગ્યો પ્રેમસિંધુ અપાર નિરખ થકિત સુર વિમાન ગિરિધરપદપદ્મરેનુ સુઘરરાય પાવે ॥૨॥

* ૨૩૦ *

[રાગ ગૌરી] ઠગત જુવતીજન કાન્હ ઠગ માઈ રી। ડારત સિર ચિતવન ભુરકી મહા ઠગ માઈ રી ॥૧॥ ખેલત હાઁસી ફાઁસી મેલિ ઠગ૦। લે મુરલી મંતર સુનાઈ મહા૦ ॥૨॥ બીરી મોહિ ખવાઈ ઠગ૦। માનિની માનિ સિંગારિ મહા૦ ॥૩॥ ચાઁચર ચેટક લાઈ ઠગ૦। નિંદિત નંદ-સુવન કહી મહા૦ ॥૪॥ સખા સર્વ બુલાઈ ઠગ૦। તિત હી ઠાડો જિત જાઈ મહા૦ ॥૫॥ બગર બગર વ્રજ ડગર ડગર ઠગ૦। ટગર ટગર ટેરે ગાય મહા૦ ॥૬॥ ચરન લકુટી લપટાય ઠગ૦। હમ ઇનકો ન પતાય મહા૦ ॥૭॥ તબહી ઔર કિસોર ભોર ઠગ૦। હોત ન છિન પ્યારો

ન્યારો મહા૦ ॥૮॥ દગ તારા સુખ દેન ઠગ૦। ગોવિન્દ પ્રભુ સંગ ઉઠિ-ધાયે મહા૦ ॥૯॥ * ૨૩૧ *

[રાગ ગૌરી] પ્રથમ સીસ ચરનન ધરિ વંદોં શ્રી વિઠ્ઠલનાથ। દસધા ભક્તિ અરુ ચાર પદારથ જિનકે હૈ જુ હાથ ॥૧॥ ભૂતલ દ્વિજ વપુ ધાર્યો ત્રિભુવનપતિ જગદીશ। ઉપમાકો કોઊ નહીં જે જે ગોકુલકે ઈશ ॥૨॥ કલિકે જીવ ઉદ્ધરે નિજજન કિયે સનાથ। ભવસાગરતેં બૂડત રાખે અપુને હાથ ॥૩॥ નામ દેત સિર પરસિ કમલ કર ટારે પાપ। સેવા રીતિ બતાઈ સેવક વ્હૈ કે આય ॥૪॥ સજિ આભૂષન વસન સિંગાર રચે હૈં બનાય। નંદનંદન અપુને મુખ ભોજન કરત હૈં આય ॥૫॥ માયાવાદ નિવારે થાપે પૂરન બ્રહ્મ। મારગ પુષ્ટિ પ્રકાસે અરુ રાખે સબ કર્મ ॥૬॥ શ્રી ગિરિધર ગુન-સાગર મહિમા કહિય ન જાય। શ્રી ગોવિન્દ કરુનાનિધિ ક્રીડત અપુને ભાય ॥૭॥ શ્રી બાલકૃષ્ણ અતિ સુન્દર સોભાકો નહીં પાર। જગવંદન ગોકુલપતિ વ્રજજનકે ઉર હાર ॥૮॥ શ્રીપતિ શ્રી રઘુનાથ જુ દેત અભય વરદાન। મહારાજ યદુનાથ જુ કરત મધુર સ્વર ગાન ॥૯॥ શ્રી ઘનસ્યામ સદા સુખદાયક કરો હોં જુ પ્રનામ। સબ મિલિ ખેલત હરખત નિજજન મન અભિરામ ॥૧૦॥ વૃન્દાવન અતિ સોભિત જમુના પુલિન તરંગ। હઁસત પરસ્પર છિરકત કુમકુમ કેસર અંગ ॥૧૧॥ ગિરિવરધર સંગ ખેલત ઉર આનંદ

ન સમાય। બાજત તાલ પખાવજ જુવતિનિ મંગલ ગાય ॥૧૨॥ સુર કુસુમન બરખા કરે બોલત જૈ જૈકાર। માનિકચંદ પ્રભુ યહ વિધિ ગોકુલ કરો હો વિહાર ॥૧૩॥ * ૨૩૨ *

[રાગ ગૌરી] ખેલત ફાગ ફિરત રસફૂલે। સ્યામા સ્યામ પ્રેમવસ નાચત ગાવત સુરત હિંડોરે ઝૂલે ॥૧॥ વૃન્દાવનકી જીવનિ દોઊ નટનાગર બંસીવટ કૂલે। વ્યાસ સ્વામિનીકી છબિ નિરખત નૈન કુરંગ ફિરત રસમૂલે ॥૨॥ * ૨૩૩ *

[રાગ રાયસો] સકલ કુઁવર ગોકુલકે નિકસે ખેલન ફાગ। હરિ હલધર મધ્યનાયક અંતર અતિ અનુરાગ ॥૧॥ ઓલન બૂકા વંદન રોરી હરદ ગુલાલ। બાજત મધુરે મહુવર મુરલી ઔર ડફ તાલ ॥૨॥ કનક કલસ કેસર ભરે કાવર કિંકર કંધ। ઔર કહાઁ લગ કહિયે ભાજન ભરે હૈં સુગંધ ॥૩॥ હઁસત હઁસાવત ગાવત છિરકત ફિરત અબીર। ભીંજ લગે તન સોભિત રંગ-રંગ રંજિત ચીર ॥૪॥ ફૂલનકી કર ગેંદુક કરત પરસ્પર માર। છૂટત ફેંટ લટપટી બિખર પરત ઘનસાર ॥૫॥ કોલાહલ ગ્વાલનકો સુન ગોપિકા અપાર। ટોલન-ટોલન નિકસી કર સોલહે સિંગાર ॥૬॥ રૂપ માધુરી જિનકી કવિપે બરની ન જાય। તિન્હેં શચિ રતિ રંભા પગહૂ પરત લજાય ॥૭॥ અતિ સરસ સ્વર ગાવત કોઉ ઝીલ કોઉ ઘોર। તિન્હેં સુન્યો નહીં ભાવત બીના નાદ કઠોર ॥૮॥ લલિત ગલી ગોકુલકી હોત વિવિધવિધ ખેલ। અગર

સહિત કુમકુમકી ચલી ધરની પર રેલ ॥૯॥ ગયો હૈ ગુલાલ ગગન ચઢ ભયે સુરસદન સુરંગ। માનોં ખુર–ખેહ ઉડીહે સેના સજી અનંગ ॥૧૦॥ બન્યો વનિતા વદન પર કૃષ્ણાગરકો પંક। પરિપૂરન ચંદતેં માનોં સ્વૈ ચલ્યો કલંક ॥૧૧॥ છિરકત હરિ નાના રંગ ભીંજત ગોપિન ગાત । માનો ઉમગ્યો અંતરતેં અઁચલ પ્રેમ ચુચાત ॥૧૨॥ બોલે ગ્વાલ બરાતી હમારે હરિકો બ્યાહ। દુલહનિ ગોપકિસોરી મોહન સબકો નાહ॥૧૩॥ યહ સુન ગોપી કોપી હલધર પકરે જાય। અંજન દે દગ છાઁડે મૃગમદ મુખ લપટાય॥૧૪॥ બહોર સિમટ સબ સુંદરી ઘેરે મદનગોપાલ। કનક–કદલી–મંડલમેં સોભિત તરુન તમાલ ॥૧૫॥ તબ વૃષભાનકિસોરી હરિ ભર લીને અંક। કહી ન જાત તા સુખકી માનો નિધિ પાઈ રંક॥૧૬॥ બરન સકે કો હરિકે અગનિત ચરિત્ર વિચિત્ર। જિહિં તિહિં ભાઁત ગદાધર રસના કરો પવિત્ર॥૧૭॥ ❋ ૨૩૪ ❋

[રાગ રાયસો] મિલ જુ ડંડા રસ ખેલહી નંદરાયજુકી પોર। આનંદસોં મન ભર રહ્યો નવલકિસોરી કિસોર ॥૧॥ લટકત ફિરત રગમગે ઇત ગોપી ઉત ગ્વાલ। માનો છૂટી મદન કી મત્ત ગજનકી ઢાલ ॥૨॥ ગારી દેત સુહાવની ઇત સબ ગોપિકા નાર। ઉત સબ હોલેં બોલેં બાલક નંદકુમાર॥૩॥ બાજેં બહુવિધ બાજે તાલ મૃદંગ ઉપંગ। ઝાંઝ ઝાલરી કિન્નરી મુરલી ડફ મુખ ચંગ

॥૪॥ ચોવા ચંદન છિરકહીં અબીર ગુલાલ સુરંગ। ખેલત ખેલ ગહગહ્યો લાડલી લાલન સંગ॥૫॥ મૃગમદ કેસર ઘોરકે લીને કર લપટાય। ઓંચકા આવત દૂરતેં ભાજત મુખહિ લગાય ॥૬॥ તબ વૃષભાનદુલારી પકરે મદનગોપાલ। માનોં કંચન–બેલી લપટી સ્યામ તમાલ॥૭॥ ઝૂમ રહી ચહુઁદિસતેં નેંક ન રાખત લાજ। માનોં ભૂતલ ઉદયો નછત્ર સહિત ઉડુરાજ ॥૮॥ કાજર લોચન આંજકે કટિપટ લેહિ ઉતાર। આલિંગન જુ દેત હૈં યે સબ વ્રજકી નાર॥૯॥ ગિરિધર અધર–સુધાહુંકો કોઉ પીવત ન અઘાય। હા હા ખાઉ તો છાઁડિ દે પ્યારી કો સિર નાય॥૧૦॥ ઝટકત ગહિ મોતિન લર બૂઝત ચિબુક ઉઠાય। મનમાન્યો ફગુવા લિયો પીતાંબર દિયો આય॥૧૧॥ શ્રીગોકુલ ગામ સુહાવનો કીની બહુવિધ કેલિ। ચિરજીયો દુલ્હે દુલ્હનિ મિલિ મન્મથદલ પેલિ॥૧૨॥ સિમિટ સકલ વ્રજવાસી સૂર–સુતા ચલે ન્હાન। વિમલ વસન તન પહેરે દેત વિપ્રન બહુ દાન॥૧૩॥ કુસુમવૃષ્ટિ સુરપતિ કરે લીલા દેખે આય। શ્રી વલ્લભચરનપ્રતાપતેં કૃષ્ણદાસ મુખ ગાય॥૧૪॥ ❋ ૨૩૫ ❋

[રાગ રાયસો] ખેલનકો સ્યામા જુ ચલી ગિરિધર પિય પાસ। નવસત સાજ સિંગારહીં ચંદમુખી મૃદુ હાસ॥૧॥ સખી જુરી ચહુદિસતેં લે ખેલનકો સાજ। જ્યોં કરિની મદમાતી ઢૂંઢત મદ ગજરાજ॥૨॥ બીન રબાબ કિન્નરી બાજત મૃદંગ

સુચંગ। લલિતાદિક મધ્ય સ્યામા। ગાવત સબ મિલ સંગ ॥૩॥ સ્રવન સુનત ગિરિધર પિય શ્રીસ્યામાકો રાગ। અંક ભરેહુ પ્યારીકો લૂટત પરમ સુહાગ॥૪॥ કરસોં કરકો જોરિકે બૈઠે કુંજકુટિર। લલિત લતા ગુચ્છાનમેં બોલત મધુકર કીર ॥૫॥ કેસર મૃગમદ રોરી જુ સુરંગ ગુલાલ અબીર। પિય પ્યારી મિલ ખેલત છિરકત ચંદન નીર ॥૬॥ બીરી ખાત ખવાવત હરખત ચુંબન દેત। આલિંગન અતિ રસસોં કંઠ ભુજા ભર લેત ॥૭॥ ઐસી હોરી દંપતિ ખેલેં અતિ સુખરાસ। યહ લીલા નિત ગાવે અતિ બડભાગી દાસ ॥૮॥

* ૨૩૬ *

[રાગ ભૂપાલી] હોરી ખેલે રી નંદકો નંદન સુખદાઈ। રગમગે ગ્વાલબાલ સબ નાચત કહા કહે સુંદરતાઈ ॥૧॥ કિન્નરી ઝાંઝ તાલ ડફ બીના મુરલી મહુવર બાજત માઈ। ચોવા ચંદન અરગજા કુંકુમ મૃગમદ કેસર નીર મિલાઈ ॥૨॥ ગોપન કરન કનક પિચકાઈ સુરંગ ગુલાલન ફેંટ ભરાઈ। હઁસ-હઁસ બરખત જુવતિજૂથ પર બંસન લે તરુની તબ ધાઈ ॥૩॥ પ્રીતમ આન ગહે પ્યારી તબ કરતેં મુરલી લઈ છિનાઈ। ફગુવા મઁગાય દિયો સબહિનકો તબહી જાય મુરલી ભલેં પાઈ ॥૪॥ દેત અસીસ ઉલટ ગોપીજન યહ વ્રજ રાજ કરો વ્રજરાઈ। ચઢ વિમાન ઇન્દ્રાદિક આયે કુસુમનકી બરખા જુ કરાઈ ॥૫॥ ગોપવધૂ તન મન ધન વારત સબ વ્રજ સંગ લગાઈ। તિહિં

અવસર સબ વારત પ્રફુલિત રઘુવીર વારને જાઈ ॥૬॥ *૨૩૭*

[રાગ સિંધુડો] ઝૂમ સબ આઈ ગોપી લપટ રહી નંદલાલ। માનોં સ્યામ–ઘનમેં ચપલા સી જ્યોં સોભિત વ્રજબાલ ॥૧॥ નેનન સેનન બેનન ગારી દે અંચર અરુ ઐંચત ગાલ। સુઘર ખિલાર નવલ ધીરજ પ્રભુ કર પાઈ હોં ખ્યાલ ॥૨॥

* ૨૩૮ *

[રાગ મલ્હાર] ગુલાલકી ધૂઁધરમેં મુકુટ ઝલક તૈસી ભૂષન વસનકી। સોંધો અરગજા અબીરકી અઁધિયારી અરસ–પરસ ભરનમેં કિલકનિ દસનકી ॥૧॥ વ્રજભામિની તામેં દામિની સી કોંધત છૂટી દ્યુતિ દસનકી। બરન-બરન રંગકી બલિ-બલિ વલ્લવ છબીલી ત્રિયન પર બરખા હોત કુઁવરકી ॥૨॥

* ૨૩૯ *

[રાગ કામોદ] માઈ હોરી ખેલે કાન્હ કુંજનમેં ઝુંડન યા ગોકુલકે પેંડેં। ઢીઠ લંગરવા કહ્યો નહીં માનત રી વહ પર્યો હૈ સબનિકે પેંડેં ॥૧॥ કંચનકી પિચકાઈ કર લિયે ડોલત અપની ઐંડેં। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પિય તોરત લાજકી મેંડેં ॥૨॥

* ૨૪૦ *

[રાગ કામોદ] હો હોરીકે ખિલાર હો જુ ચતુર સઁભાર હમારી વારિ। રંગ સુરંગ તુમ હમ પર ડારત સન્મુખ લે મુખતેં ઘુંઘટ ટારિ ॥૧॥ ડરત ન ટરત ભરતહિ આવત નેક ન

છાઁડત મેરે ઘરકો દ્વાર। કૃષ્ણજીવન લછીરામ ટરો કિન નાતર ખેંહો ગાર ॥૨॥ * ૨૪૧ *

[રાગ કલ્યાન] ગિરિધર જમુનાતટ કુંજનમેં ખેલત ફાગ સુહાવનો। ગ્વાલમંડલી બલ સંગ લીને આનન્દ પ્રેમ બઢાવનો ॥૧॥ પરમ રુચિર ઉજ્જવલ બસનન લે અંગ અંગ ભેખ બનાવનો। અગર સહિત મૃગમદ ગોરાસોં અરગજા ઘોર લગાવનો ॥૨॥ અતિ સુરંગ કેસરકે રસસોં હાટકઘટ ભર લાવનો। રત્નજટિત પિચકાઈ ભર લે વ્રજવધુ–વન પર ધાવનો ॥૩॥ નવસત સાજ સિંગાર રાધિકા રૂપ અનૂપ દિખાવનો। વ્રજનારી સબ જોર સાથ લે સન્મુખ ગુલાલ ઉડાવનો ॥૪॥ સૌરભ અધિક અબીર સેતસોં ભરભર મુઠી ચલાવનો। હો હો હો હો બોલ સખિન સંગ લાલ ગુલાલ ઉડાવનો ॥૫॥ પટહ ઝાંઝ ઝાલર આવજ ડફ તાલ મૃદંગ બજાવનો। રાગ કલ્યાન જમાય સપ્ત સ્વર તાન માનસોં ગાવનો ॥૬॥ મધુમંગલ બોલ્યો હલધરસોં અબ કહા મતો ઉપાવનો। વ્રજવનિતાકી સેના આગે કૈસેકે હોય બચાવનો ॥૭॥ તબ બલદાઉ મતો રચ્યો મન લલિતા નેંક બુલાવનો। વદિયે ચતુર જો દાવ વિચારે ચિતકો યહૈ સિખાવનો ॥૮॥ સુન મધુમંગલ લલિતા ટેરી નેંક યહાઁ લૌં આવનો। મૈં જિય માઁઝ ઉપાય બનાયો કરિયે તુમ મનભાવનો ॥૯॥ તબ હરખિત હિય બોલી હઁસકે યહ નિશ્ચય

ઠહરાવનો। તુમ સબ દૂર રહો ઠાડે વ્હૈ હમહી સ્યામ પકરાવનો ॥૧૦॥ છલબલ કર પકર અચાનક કીનો સકલ ખિલાવનો। સુબલ શ્રીદામા આદિ સખા સબ ચાહીકો જો મિલાવનો ॥૧૧॥ મનમોહન સંભ્રમ સન્મુખ વ્હૈ બોલત બોલ સુહાવનો। સખા જૂથમેં દેખી લલિતા ઠાડી કરત ખિજાવનો ॥૧૨॥ પ્રીતમ પકરન દૌરી રાધા ગહ્યો સ્યામ સુખ છાવનો। નેનન નેન મિલત મુસિકાની રહત ન નેહ દુરાવનો ॥૧૩॥ યુવતી ઝુંડન સબ મિલ ગાવત ગારી દ્વન્દ્વ મચાવનો। સુરલલના સબ દેખ ચકિત ભઈ કૌન પુન્ય વ્રજ પાવનો ॥૧૪॥ પ્રમુદિત મનસોં અષ્ટ યામ જુર રાધાપતિહી લડાવનો। યહ રસ તજ જે ઔર જુ ચાહે સો તો જન્મ ગમાવનો ॥૧૫॥ કો કવિ બરન સકે યા સુખકો દેખત દુખ બિસરાવનો। સુક પિક મોર મધુપગન બોલત ઋતુ વસન્ત હુલસાવનો ॥૧૬॥ સુન વિનતિ સુત નંદરાયકે ફગુવા બહુત મઁગાવનો। યહ જોરી અવિચલ ચિરજીયો વ્રજજન હોહુ બધાવનો ॥૧૭॥ રાધાકૃષ્ણ અમૃતરસ–સાગર ક્યોં ઘટ હોય સમાવનો। ગોકુલચંદ ચરનપંકજરજ નિસદિન તન લપટાવનો ॥૧૮॥ * ૨૪૨ *

[રાગ ઈમન] હરિ સંગ હોહો હોહો હોરી ખેલત રાધા ગોરી। તરુની–સમૂહ તરનિતનયાતટ મંડિત મોહન–જોરી ॥૧॥ નવ ઋતુરાજ–સમાજસહિત બહુ રંગ લતા દ્રુમ ફૂલે। મોર

મરાલ મધુપ કોકિલ કલ કૂજત આનન્દ-મૂલે ॥૨॥ બાનિક વિપિન વિલોક યુગલવર હર્ષિત હૈ હિય માંહી। રચ્યો ખેલ નવ ફાગ રસિકવર કલ્પતરુવર છાઁહી ॥૩॥ બાજત બેનુ મૃદંગ ઉપંગ મુખચંગ અનાગતિ લાવે। નાયક નિપુન કનકવર્ન તરુની તારી દે દે ગાવે ॥૪॥ એક સખી બન વેષ સ્યામકો સંગ સખા સબ સોહે। ચેત ગીત બહુ ભાઁતિ બેનુ કલ સુનત સ્રવન મન મોહે ॥૫॥ અતિ અદ્ભુત યુગ ટોલ પરસ્પર બોલ વદત મનભાયે। કોટિ અનંગ અંગ પાવત સુન જે રસ ગ્રંથ ન ગાયે ॥૬॥ વિવિધ સુગંધ અરગજા દુહું દિસ રંગ બઢચો અતિ ભારી। પરમ પ્રવીન સુઘરતન મોહન શ્રીવૃષભાનદુલારી ॥૭॥ રુપે સુભટ રનધીર ઉભય દલ છલબલ ટરત ન ટારે। છિરકત ભરત બચાવત વિહઁસત રૂપ યૌવન મદભારે ॥૮॥ નૈનન સૈનન વિવસ કિસોરી લાલ ગહે ભર કોરી। સહચરીગન ભર-ભર પિચકાઈ હો હો હો કર દૌરી ॥૯॥ મૃગમદ સાખ જવાદ કુંકુમા સુભગ સીસતેં નાવે। નાયક નામ પલટ પિયકો પ્રભુ અંગન વસન બનાયે ॥૧૦॥ મોહિ રહે વ્રજરાજ સાઁવરે અંગ બની રંગ સારી। રાજત દીઠ બચાવત ભાજત નિજ તન નિરખત નારી ॥૧૧॥ ટેઢી પાગ પીત પટ સોભિત ગ્રીવ ગૌર ભુજ દીને। કીરતિકુઁવરિ બની રાધાપતિ ત્રિયે નંદસુત કીને ॥૧૨॥ લલિતાદિક સીંચત સુખ નયનન ભૂષન પલટ બનાવે। રીઝ-રીઝ તૃન તોર મુદિત મુખ મોર હઁસે કછુ ગાવે ॥૧૩॥ સારદ સકુચ નિરખ દંપતિસુખ

બરનનકો મતિ થોરી। સ્યામ નિકુંજવિહારિન પ્યારી પ્રીતમ નવલકિસોરી ॥૧૪॥ * ૨૪૩ *

[રાગ ઈમન] લાગ્યો રે લાગ્યો મોસોં હોરી ખેલન લાગ્યો। જોબનમત્ત કહાતૂ ડોલત અબીર ડાર કિત ભાજ્યો ॥૧॥ નઈ ખિલાર ખેલ તાહીસોં જાકે પ્રેમરસ પાગ્યો। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુ પિય સદા હી રહત અનુરાગ્યો ॥૨॥ *૨૪૪*

[રાગ ઈમન] ખેલત ફાગ લાલ રંગ ભીને। તૈસેઈ સકલ સુઘર લરિકા બને બલદાઉ સંગ લીને ॥૧॥ બાજે બજત વિવિધ બહુ ભાઁતન તાલ મૃદંગ ઝાંઝ કઠતાલ। આવજ રુંજ મુરજ ડફ બીના સુરમંડલ મુખ બેનુ રસાલ ॥૨॥ દુદુંભિ મદન-ભેરી સહનાઈ પંચસબ્દ મિલ ધુરત નિસાન। મહુવર ઢોલ અરુ સહનાઈ ઘોખ જુ સુનિયત કાન ॥૩॥ ઇત નાયક વ્રજરાજ-લડેંતો ઉત ચંદ્રાવલિ નારી। કોકિલસ્વર મિલ ગાવત ઝુંડન રીઝ દેત ચોખનસોં ગારી ॥૪॥ સુંદર બની કનક પિચકાઈ અરગજા કેસર કુંકુમ ઘોરી। મૃગમદ મલય કપૂર આદિ સોંધો જવાદ છિરકત મુખ મોરી ॥૫॥ સુરંગ ગુલાલ ઉડાવત ઝોરી ગ્વાલ સખાસમૂહ ઇકઠોરી। હોહો હોહો હોરી બોલત દેખ-દેખ લાલનકી ઓરી ॥૬॥ વ્રજસુંદરી મતો મત્યો આપસમેં કયોંહુ લાલન લીજે ઘેરી। જબ દૌરી સબ મિલ એકત વ્હૈ સૈનન પ્યારીકે નૈનન હેરી ॥૭॥ પકરે જાય જસોદાનંદન ઝકઝોરત

મોતિન દયો હાર। મુરલી ઝટક પ્યારી કર પીવત મુખસોં મુખ મધુધાર ॥૮॥ રસવસ ભયે રસિક દોઉજન સુધ ન રહી કછુ તિહિં ઔસર તન। અંગ અંગ પ્રતિ અમિત માધુરી વે જાને કે ઉનહીકો મન ॥૯॥ તબ ચંદ્રાવલિ કાજર લેકે આંજે પિયકે નયન સઁભાર। સોભા નિરખ રહી ઇક ટક વ્હૈ તનમનધન કીનો બલિહાર ॥૧૦॥ યહ ભાઁતિન જુ સકલ વ્રજસુંદરી કરત આપને મનકો ભાયો। પ્રેમમુદિત અખિલ ગુનપૂરન રસિકરાય તહાઁ રસહી પાયો ॥૧૧॥ ફગુવા લિયો દિયો સરબસ તહઁ પ્રફુલિત મન તહઁ દેહિ અસીસ। જસોદા નંદરાય વ્રજભૂષન લાલ ચિરજીવો કોટિ બરીસ ॥૧૨॥ સોંધે સબ ફબ રહ્યો મનોહર તૈસોહી સોભિત સાઁવલ અંગ। મનો ગજમદ ઘસ રંગ સંભાર્યો કરિનીજૂથ લિયે અપને સંગ ॥૧૩॥ યહ વિધ ખેલત સબ મિલ વ્રજમેં આનંદસિંધુ બઢયો ચહુઁ ઓર। પ્રેમમગન નિરખત લાલનકો નહી જાનત કિત હૈ નિસ ભોર ॥૧૪॥ અતિહિ ઉછાહભરી વ્રજનારી કરત આપહી બહુ સનમાન। માગન દેત અમોલક ભૂષન પટ અંબર કંચનમનિ દાન ॥૧૫॥ ક્યોં બરનેં મતિહીન છીન–બલ લીલાજલનિધિ પરમ રસાલ। ગિરિધરપિય વલ્લભ શ્રી વિટ્ઠલ ચરનકમલરજ પ્રાન–આધાર ॥૧૬॥ * ૨૪૫ *

[રાગ ઈમન] ખેલત નવલ વલ્લવ-પિય હોરી। રાજત હૈ સબ સખા સહિત અરુ જુરિ આઈ નવલકિસોરી ॥૧॥ રહી

ઢર પાગ લાલ ભાલ પર અરુ અનુરાગ–રંગસોં ચોરી। રતન-જટિત સિરપેચ જગમગે રહ્યો રવિ નિરખ ડોર રથ તોરી ॥૨॥ ચૂવા ચોલી ચુપરિ ચતુરાઇન ચતુર નાયક તન પહેરે સોરી। વિવિધ ભાઁત સોંધો તા ઉપર બરન સકે ઐસો કવિ કોરી ॥૩॥ મૃગમદ સાખ જવાદ અરગજા ઔર કપૂર કેસર લે ઘોરી। દામિની–કામિની પ્રાનવલ્લભકૂં આઈ છિરકન હઁસત મુખ મોરી ॥૪॥ મૃદંગ તાલ ડફ બીન બજાવત નાચત ગાવત હૈં ચહુઁ ઓરી। રહ્યો અબીર છાય ચહુઁદિસતેં લસત હૈ કનકબરન તન ગોરી ॥૫॥ હોત પ્રસન્ન નિરખ ભક્તનહિં મૃદુ મુસકાય લેત ચિત ચોરી। ભઈ રસમગન વદત નહીં કાહૂ હૈ અલબેલી વેસન થોરી ॥૬॥ શ્રમિત જાન જબ કરત આરતી તન મન પ્રાનન દેત અકોરી। મુરલી પ્રભુ–વલ્લવી–સુખ નિરખત રતિપતિ વ્હૈ જુ ગયો મતિ બોરી ॥૭॥ * ૨૪૬ *

[રાગ હમીર] ખેલન આયે હરિ નંદગામતેં રંગભીને બરસાનેં। મૃગમદ મેદ અરગજા ચોવા સબ નારીન રસાનેં ॥૧॥ દગ ઢિંગ છાઁડ માઁડ કેસર મુખ રીઝત સુખ સરસાનેં। બિન કાજર કાજર કર રાખેં સોભિત ચખ અરસાને ॥૨॥ સોઈ અંજન વિષ ઈષદ લોચન ચઢે મદન ખરસાને। કૃષ્ણજીવન લછીરામ ખેલ લખ જીયે જલધર બાને ॥૩॥

* ૨૪૭ *

[રાગ કાન્હરો] ખેલત ફાગ હોરી નંદલાલ । ઇત સબ સખા-મંડલી રાજત ઉત સમૂહ વ્રજબાલ ॥૧॥ બાજત સરસ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ બીના બેનુ ઉપંગ તાલ । છિરકત કુંકુમ ઔર અરગજા ઉડત અબીર ગુલાલ ॥૨॥ ગાવત ગારી મગન ભઈ ગોપી મીઠી પરમ રસાલ । ફગુવા મિસ ગિરિધર ગહિ આને લીની ઉર—મનિમાલ ॥૩॥ રસવસ ભઈ સકલ વ્રજવનિતા અંગ ન કછુ સંભાલ। ગોવિન્દ પ્રભુ પિયકી બલિહારી અંબુજવદન રસાલ ॥૪॥ * ૨૪૮ *

[રાગ કાન્હરો] મોસોં હોરી ખેલન આયો । લટપટી પાગ અટપટે પેંચન નયન બીચ સુહાયો ॥૧॥ ડગર ડગરમેં બગર બગરમેં સબહિનકે મન ભાયો। આનંદ પ્રેમ પ્રભુ દગ મીંડત હઁસ હઁસ કંઠ લગાયો ॥૨॥ * ૨૪૯ *

[રાગ નાયકી] ખેલત ફાગ નંદનકો નંદન અરુ વૃષભાનદુલારી। ઇત હી ગોપગન ઉત જુવતીજન લોકલાજ તજ દેતહી ગારી ॥૧॥ બાજત સુરમંડલ પિનાક બીન સ્વર ભેરી સહનાઈ રુચિકારી। અમૃતકુંડલી મદનભેરી અરુ રાય—ગિડગિડી પટહ મહારી ॥૨॥ સરસ કુલેલ મેલ મિલ અંબર એક એક તન રહિ ન સંભારી। સુન્દર કરન કનક પિચકાઈ ભર ભર છિરકત હે ગિરધારી ॥૩॥ તબ લે લે બંસન કર ધાઈ રાધા સંગ સબ ગોકુલનારી। ચહુઁદિસતેં સબ ઘેર પકર કર ગોપબાલ દેત કિલકારી ॥૪॥ અંચલ પકર ચંચલ દગ પછિત લે અંજન આંજત આઁખ ઢરારી । ગાંઠ જોર તૃન તોર કમલમુખ પર સબ દેત અપનપો વારી ॥૫॥ ફગુવાકો મિસ કર આંકોં ભર ક્રીડત કુંજન કુંજવિહારી। લે ભાજી મુરલી લલિતા કરતેં પુન ઉલટ ગયો અચરારી ॥૬॥ તબ બોલી રાધા હમ ફગુવા લિયો કરત બીચ કરત કહારી। તોક મઁગાય દિયો ફગુવા હઁસ કહત મુરલી જુ દેહુ હમારી ॥૭॥ ઉડત ગુલાલ સુગંધ ઘોખમેં પરમ રંગ બાઢયો અતિ ભારી। બરખત ફૂલ દેવગન હરખત પ્રેમમગન વ્હૈ જાત બલિહારી ॥૮॥ દેત અસીસ સકલ ગોપીજન ચિરજીયો વ્રજરાજ સદારી। જાકે રાજ કરત નિસિદ્યોસ આનંદ હોહું સકલ સુખકારી ॥૯॥ ઇહ વિધ ખેલ ફાગ અનુરાગ બઢયો આયે નંદકો પોર જહાઁ રી। આયે મનભાયે સબકે રઘુવીર દેખ બલબલ જાત તહાઁ રી ॥૧૦॥ * ૨૫૦ *

[રાગ નાયકી] વ્રજમેં ખેલે રી ધમાર મોહન પ્યારો રી નંદકો । સંગ બની રસઓપી ગોપી કહ્યો ન પરત કછુ બાઢયો યા સુખસિંધુ ઉડુચંદકો ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઉપંગ કિન્નરી મુખચંગ બાઢયો સુખ આનંદકો। નંદદાસ પ્રભુ પ્યારે કૌતુક દેખત ઔર સોભા ગિરિધર મેન—ફંદકો ॥૨॥ * ૨૫૧ *

[રાગ નાયકી] લાલ ગુલાલકી ધૂમ મચી હૈ રસભર ખેલત હૈ હરિ હોરી। રતનખચિત પિચકાઈ સોંધે ભર છિરકત

રસિક નવલકિસોરી ॥૧॥ લલિતા મોહનકો મુખ માઁડ્યો કેસરસોં પટ બોરી। વિચિત્ર વિહારી વિહારિન પરસ્પર આનન્દસિન્ધુ ઝકોરી ॥૨॥

* ૨૫૨ *

[રાગ નાયકી] તુમ બિન ખેલ ન રુચે લગાર સુન્દર ચાર હો તુમ સુઘર ખિલવાર। નારી સબ મિલ ગાવત આવત પિચકારિનકી માર ॥૧॥ દ્વાર-દ્વાર ફગુવાકે કારન કરો કરો કર રહત વ્રજનાર। અંતરજામી આનન્દદાતા સુર પ્રભુ નંદકુમાર ॥૨॥

* ૨૫૩ *

[રાગ નાયકી] હોરી કાન્હ પિયારી રગમગે હોરી ખેલેં રી। ઉડત ગુલાલ માનો અરુન ઉદિત રવિ કમલ કનકકી બેલેં રી ॥૧॥ જમુના તટ દ્રુમ કુસુમ માધુરી કરી સુગંધકી રેલેં રી। વ્રજાધીશ પ્રભુ અતિ ધુનિ ગાવત રતિપતિ છબિ જુ પેલેં રી ॥૨॥

* ૨૫૪ *

[રાગ નાયકી] સુનિ ડફ દૌર આઈ બાલ અબ કહાઁ જૈહો લાલ। મુરલી છિનાઈ લઈ સ્યામ જુ બેંદી દીની ભાલ ॥૧॥ કાહુ કર અરગજા લીનો કાહુ કર અબીર ગુલાલ। કોઉ અંગુરિન કરિ અંજન આંજત કોઉ પહરાવત માલ ॥૨॥ ભલી ભઈ હરિ નીકે પાયે પુજવત મનકે ખ્યાલ। નંદદાસ પ્રભુ છાઁડિ હઠીલે ટૂટેગી મોતિન માલ ॥૩॥

* ૨૫૫ *

[રાગ અડાનો] ખેલો ખેલો મોહન કુંજગલી। વૃષભાનસુતાકે સંગ રંગરંગી બહુત અલી ॥૧॥ તાલ મૃદંગ બીન બાઁસુરી બાજત મિલિ ચલી। તૈસેહી સુર ગાવત સુંદરી સત સત રંગ રલી ॥૨॥ કર ગુલાલ રાધાજુ લીને સોભિત માનોં કમલકલી। કુંજવિહારી અરગજા છિરકી બહુતહિ ભાઁતિ ભલી ॥૩॥ સર સરિતા ખગ મૃગ મુનિ મોહે સબ અપની ગતિ બદલી। ગુન રૂપ પ્રભુ પ્યારીકો મુખ દેખે સુન્દર મહલી ॥૪॥

* ૨૫૬ *

[રાગ અડાનો] ગાવત ધમાર આઈ વ્રજકી સુકુમાર નાર। ચિત્રાંકિત ડફ સઁવાર તૃન ટકોર અંગુરી ઢાર બજવત રિઝવાર ગ્વાર ॥૧॥ સુન નિકસે સુઘરરાય અર્ભક લીને બુલાય શંખ શૃંગ ચંગ ઉપંગ મહુવર બંસી સહનાર। ઘુંઘરુ ઘંટા ઘડિયાલ કંસતાલ કઠતાલ દુંદુભિ મૃદંગ રાગ-રંગ હોત નંદદ્વાર ॥૨॥ ચોવા મૃગમદ ગુલાલ મુખમંડિત કિયે ગોપાલ કેસરકે સુતન પુંજ કંચન કર સીસવાર। પિચકાઈ કરન લાઈ ધારી છૂટત સુહાઈ સહચરી સમીપ આય છિરક રહી હાર હાર ॥૩॥ અતિ વિચિત્ર બાલમિત્ર વિહરત મિલ જુવતિજૂથ ગાવત હૈ સુરસંયુત હોરીકે ગીત ગાર। મુરારીદાસ પ્રભુ ગોપાલ ફગુવા દીનો સંભાલ દે અસીસ ઉલટ ચલી રૂપમાધુરી નિહાર ॥૪॥

* ૨૫૭ *

[રાગ અડાનો] આવેં રાવલકી નાર ગ્વાર ગોકુલતેં

ખેલિ। સિથિલ અંગ લજ્જિત મન મોહનરંગ રંગ નયન પીકલીક અરચિ અરુ કિયે રતિકેલિ ॥૧॥ અંસન અવલંબ પાઁતિ પ્રફુલિત લપટાત જાત હઁસન દસન કાન્તિ જુહી જ્યોં ન રહી ફેલિ। પુલકિત ઇત રોમ-પાઁતિ સોંધે સબ સગવગાત કેસરકે રંગસિન્ધુ પ્રેમલહરી ઝેલિ ॥૨॥ સબહિ વેસ નવકિસોરી મન્મથકી મટકમોરી પ્રીતમ અનુરાગ ફાગ બાઢી રંગ રેલિ। વ્રજપતિ રિઝવાર પાય અચયો રસ મન અઘાય ભૌન ગૌન કાજ રાજૈ હંસન જુ ગોત પલિ ॥૩॥

* ૨૫૮ *

[રાગ કેદારો] ખેલત મોહન રાધા હોરી। ઇત હી ગોપિકા જુર જુર આઇ ઉત ગ્વાલ મંડલી ચાચર જોરી ॥૧॥ પિય પ્યારી પર પ્યારી પિય પર અબીર ગુલાલકી ઝોરી। કૃષ્ણદાસ બલિ જાય જુ ઇન પર સ્યામા સ્યામ બની જોરી ॥૨॥

* ૨૫૯ *

[રાગ કેદારો] ભલી ભઈ આજ હોરી આઈ ઘર આયે ઘનસ્યામ રી। ચોવા ચંદન ઔર અરગજા વે રાધાકે કામ રી ॥૧॥ ધન તેરો ભાગ સુહાગ લાડિલી ઔર ન દૂજી વામા રી। કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં જ્યોં સીતા મિલી રામ રી ॥૨॥

* ૨૬૦ *

[રાગ જયજયવંતી] માઈ આજ મોહન સંગ રંગ ભરિ ખેલોંગી। લોકલાજ પાયનસોં પિછોંડી પેલોંગી ॥૧॥ નિંદરોંગી

આરજપથ નેંકુ ન ડરોંગી। નિધરક અઁકવાર પિયકો ભરોંગી ॥૨॥ કેસરકે રંગન રંગીલો કરોંગી। બેસરકો મોતી ફગુવાકો હરોંગી ॥૩॥ લલિત ત્રિભંગી રસ ઢરન ઢરોંગી। રતિપતિ રન વ્રજપતિસોં લરોંગી ॥૪॥

* ૨૬૧ *

[રાગ બિહાગરો] બરસાનેકી ગ્વાલિની ઔર ખેલત ફાગ વસન્ત હો। સંક ન માને કાહુકી માતપિતા સુત કંત હો ॥૧॥ ચંદ્રભગા ચંદ્રાવલિ મધિ નાયિકા રાજત રાધા હો। સહજ સ્વરૂપ સુહાવનો સોભાસિન્ધુ અગાધા હો ॥૨॥ સકલ સાજ સંગ લે ચલી આઈ વટ સંકેત હો। પઠઈ સખી એક આપની નંદકુમારકે હેત હો ॥૩॥ ચલી સબ ચતુર સિરોમનિ ઔર ખેલનકો રસ ફાગ હો। રસિકકુઁવરી વૃષભાનકી સુતસોં અતિ અનુરાગ હો ॥૪॥ રામકૃષ્ણ હઁસ યોં કહ્યો સુનો હો સખા શ્રીદામ હો। હમપે આય સબૈ જુરિ ઔર તિનમેં અતિસે ભામ હો ॥૫॥ વેગ ચલો સબ ગ્વાલ લે દિખાઓ અપને હાથ હો। જેસેં બહોરી નહીં આવહી છાઁડ અપનો સાથ હો ॥૬॥ અનત અબીર ગુલાલ લે દેહુ નિસાન ઘુરાઈ હો। બહુત કલસ સોંધે ભરે કુંકુમા ભર પિચકાઈ હો ॥૭॥ દલ બાદર જ્યોં દરકહી સન્મુખ આઈ ધાઈ હો। મેઘઘટા જ્યોં બરખહી અદ્‌ભુત ખેલ મચાઈ હો ॥૮॥ કમલન લે લે નવલા સી કુસુમ ગેંદ કર મારી હો। મુરિ ભાજે બલમોહના હો હો કહે વ્રજનારી હો

॥૯॥ ચંદ્રાવલિ બલ જુ ગહે સ્યામ ગહે શ્રીસ્યામા હો। સખાગન સબ ભાજકે લિયો છિનાય દમામા હો॥૧૦॥ સંકર્ષન સોંધે ભરે સ્યામ ભરે સુકુમારી હો। આનન સીસ સઁવારકે વેષ બનાયો નારી હો ॥૧૧॥ રસબસ ભઈ વ્રજસુંદરી લીલા કહી ન જાઈ હો। ચત્રભુજ પ્રભુ ઇન વસ કિયે ગિરિ ગોવર્ધનરાઈ હો ॥૧૨॥

* ૨૬૨ *

[રાગ બિહાગરો] ઇક દિસ વર વ્રજબાલા ઇક દિસ મોહન મદનગોપાલા। ચાચર દેત પરસ્પર છબિ જો કહી ન પરત તિહિં કાલા ॥૧॥ કુસુમ ધૂર ધૂંધર મધિ ચાંદની ચંદકિરન રહી છાય। તેસો બન્યો ગુલાલ ગગન કછુ બરનત બરન્યો ન જાય ॥૨॥ સુરમંડલ ડફ બીના ઝીના બાજત રસકે એના। ચાચરમેં ચાચરસી ચિતવત છબીલી ત્રિયનકે નયના ॥૩॥ બન્યો હૈ ચટક કઠતાલ તાર ઔર મૃદંગ મુરજ ટંકાર। તિન સંગ રંગ રંગીલી મુરલી બીચ અમૃતકી ધાર ॥૪॥ બઢ્યો હૈ દુહુઁ દિસ ગુનવિનતાન રસગાન સુનત રસમૂલે। મન્દ મન્દ આવન ઉલટન માનોં પ્રેમહિંડોરે ઝૂલે ॥૫॥ લટક લટક આવત છબિ પાવત ભાવત નાર નવેલી। પ્રેમપવન વસ ડોલત માનો રૂપ અનુપમ વેલી ॥૬॥ ચારુ ચલનમેં મનિમય નુપૂર કિંકિની કલરવ રાજે। માનોં ભેદ ગતિ પાછે આછે મધુર ધ્વનિહિ છાજે ॥૭॥ ચમક ચમક દસનાવલિ દ્યુતિ ફિર બદરન માંઝ સમાઈ।

દમક દમક દામિની છબિ પાવત ચંદ્રનમેં દુર જાઈ ॥૮॥ અનેકહિ ભાઁતિ રાગ-રાગિની અનુરાગ ભરે ઉપજાવે। સુન સુન વિથકે સિવ નારદ જુ તેહૂ પાર ન પાવે ॥૯॥ રસકદંબમેં બોરી હોરી નિત ઉઠ ખેલન આવે। નંદદાસ વાકે ભૂરિ ભાગ જે વિમલ વિમલ જસ ગાવે ॥૧૦॥

* ૨૬૩ *

[રાગ બિહાગરો] સ્યામા જૂ હોરી ખેલન આઈ। લલિતા ચન્દ્રભગા ચન્દ્રાવલિ સખી અનેક સુહાઈ ॥૧॥ જબ યહ બાત સુની જસોદા જુ અરઘ પમડે દીને। લાલ ભામતી જોરી લખ મનમાઁઝ વધાઈ કીને ॥૨॥ ફૂલી-ફૂલી ફિરત સખી સબ પકરન મદનગોપાલેં। ફિર-ફિર કહત રોહિની અબ જિન ભરો નંદકો લાલેં ॥૩॥ યહ સુન લલિતા ઔર ચન્દ્રાવલિ બલદાઉ ગહિ લીને। મૃગમદ આડ સઁવાર માઁડ મુખ ભ્રૂ પર બિંદા દીને ॥૪॥ ભીજી નાનાવિધકે રંગન બોલત હો હો હોરી। અબ ગહિ લેહુ ચલો મોહનકો યોં દુર કહત કિસોરી ॥૫॥ ચલી દૌર ચહુઁ દિસતેં સુંદરી ચઢ ગઈ અટા અટારી। બૈઠે હુતે જહાઁ મનમોહન ઘેર લિયે ચિત્રસારી ॥૬॥ પકર્યો પ્યારો પ્યારી છલ કર ભેખ સખીકો કીનો। આઁખ આંજ કેસર મુખ માંડ્યો મૃગમદ બેંદા દીનો ॥૭॥ એક સખી કુસુમનસોં કવરી નાનાવિધ જુ સઁવારી। સિન્દુર માઁગ ભરી તા ઉપર મોતિનકી લર ન્યારી ॥૮॥ નીલાંબર પહરાયો રીઝ જુ પહરાઈ મનિમાલા।

સ્યામા યાકો નામ ધર્યો હૈ કહત મુદિત વ્રજબાલા ॥૯॥ સબ સહચરી મિલ લાઈ તાકો નંદરાનીકે પાસ। યહ જુ સુંદરી હમ લાઈ ઘનસ્યામ મિલનકી આસ ॥૧૦॥ દેખ રૂપ લલચાય જસોદા કરત બહુત મનુહારી। બાર-બાર નોંછાવર કરકે પીવત હૈ જલ વારી ॥૧૧॥ જબ યહ ભાવ લખ્યો સબહી મિલ સખી-ભેખ હૈ કીનો। નાનાવિધ પટવાર ઔર મનમાન્યો ફગુવા દીનો ॥૧૨॥ ભયે દુહુનકે ભાયે મનકે પિય-પ્યારી રસભીને। જે જે હુતી કામના મનમેં તૈસી વિધ સુખ દીને ॥૧૩॥ છાય રહ્યો અનુરાગ પરસ્પર કહા બરનેં કવિ કૌન। દેવ વિમાનન ફૂલન બરખત સોભિત હૈ નંદભૌન ॥૧૪॥ ચતુર સખા શ્રીદામા તબહિ એક ભેષ સખીકો લાયો। સખીજૂથમેં આય મિલ્યો યહ ભેદ ન કાહુ પાયો ॥૧૫॥ મિલી દૌર ચંદ્રાવલિ તાસોં ભટૂ-ભટૂ કહિ ટેરી। આલિંગન દે ઢિંગ બૈઠારી મુદિત વદન તન હેરી ॥૧૬॥ જાન ગઈ યહ ભેખ કપટકો સકુચ રહી મનહીમેં। વિહઁસ મિલી પ્યારી પ્રીતમસોં જ્યોં દામિની ઘનહીમેં ॥૧૭॥ સ્યામા સ્યામ દોઉ સુખ વિલસત પ્રેમબુદ્ધિ અરુઝાને। સૂરદાસ વ્રજવાસિનકે વસ ઔર કછુ નહીં જાને ॥૧૮॥ * ૨૬૪ *

[રાગ બિહાગરો] હોરીદે ખ્યાલ બિચ યહ કયા કીતા। મેનૂ લગાય છરી ફલોંદી સિરદા ઘુંઘટ ખોલ લીતા ॥૧॥ પાયા ગુલાલ આઁખોં બિચ મૈડે દેખનદા સુખ છીતા બે છીતા।

સખી દેખોંદી લાજ મરોંદી ચુંબન ગાલોં દીતા ॥૨॥ ઐસી ન કીજે નાગર નંદદા કહા વૃન્દા વ્રજજનદા મીતા। રસિક પ્રીતમ નાલ હા હા ખાઁદી હૌં હોરીસૂં જીતા બે જીતા ॥૩॥

* ૨૬૫ *

[રાગ બિહાગરો] રસિક દોઉ ખેલન લાગે હોરી। ઉતતેં નિકસે નંદનંદન ઇત બરસાનેકી ગોરી ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ મુરલી મધુર ધુનિ થોરી। ગોપી ગ્વાલ સબ જુર જુ આયે ભવન રહ્યો નહીં કોરી ॥૨॥ ભવન-ભવનતેં ભામિની નિકસી છિરકત ચંદન રોરી। બાજત બીન રબાબ કિન્નરી મન્મથ માન લજયોરી ॥૩॥ ભરત ભામતે મદનગોપાલેં હો હો હો કર દૌરી। સ્યામા સ્યામકી યા છબિ ઉપર સબ ડારત તૃન તોરી ॥૪॥ તારી દે લલિતાદિક ભાખત ભલી બની યહ જોરી। કેસર ઔર મઁગાય વિવિધ રંગ દિયો સીસતેં ઢોરી ॥૫॥ ખેલ મચ્યો વ્રજવીથન મહિયાઁ કુંજ કુંજ બરખોરી। મુરારીદાસ પ્રભુ ફગુવા દિયો લોચન લગી ઠગોરી ॥૬॥

* ૨૬૬ *

[રાગ બિહાગરો] હોરી આઈ રે કન્હાઈ। જો કછુ મનમેં હી સોઈ ભઈ વિધિ યહ બાત બનાઈ ॥૧॥ તબ સકુચ ન હૌં ખેલન સકતી અબ ખેલોં તાસોં ધાઈ। સખી સહેલી તોસોં સબ ખેલેંગી કહા કરેગી માઈ ॥૨॥ ગુરુજન જતન કરો બહુતેરો કોટિક કરો ઉપાઈ। અબ તો રે તાસોં મન લાગ્યો તો બિન

રહ્યો ન જાઈ ॥૩॥ કેસર ઔર જવાદ કુંકુમા છિરકું તોહિ બનાઈ। હોં હૂઁ ભરેંગી તૂહી ભરેગો નૈનસો નૈન મિલાઈ ॥૪॥ લોક વેદ તૃન જયોં તોરી દેઉં કુલ કાન બહાઈ। નિરમલ સુત પ્રભુ નંદનંદનકો રાખોંગી કંઠ લગાઈ ॥૫॥ * ૨૬૭ *

[રાગ બિહાગ] હોરી ખેલત રંગ–ભીને પિય–પ્યારી। ઉતતેં જુર ઝુંડન આઈ સ્યામા મોહનપે વૃષભાનદુલારી ॥૧॥ બાજે સાજે કર નવરંગી જંત્ર તંત્ર ડફ થારી। ઉઘટિત ધુનિ સંગીત સુઘરતા ગ્રગ્ર તાતા થેઈ તારી ॥૨॥ જમુના તીર સઘન કુંજનમેં કરિજુ કુસુમ બરખારી। નંદદાસ પ્રભુ કૌતક સાગર રસિક લાલ ગિરિધારી ॥૩॥ * ૨૬૮ *

[રાગ બિહાગ] હોરી ખેલે નંદદા ફરજંદ। ટુક સુરતિ મહવુવરી અંબા દાના દોલતવંદ ॥૧॥ આઓણી અખેં કડિયે જુડિયે તિન બિચ રાધા ચંદ। ચત્રભુજદાસ પ્રભુ મિત પ્યારા પૂરન પરમાનન્દ ॥૨॥ * ૨૬૯ *

* હોરી–ખ્યાલનાં પદ *

[રાગ કાફી] રાધાવર ખેલત હોરી ॥ટેક॥ નંદગામકે ગ્વાલ ઇતે ઉત બરસાનેકી ગોરી। ડફ કરતાલ બજાવત ગાવત કેસર કુંકુમ ઘોરી॥ પરસ્પર રંગમેં બોરી ॥૧॥ ગાવત ગારી ગઁવાર મનો નવનાગર જોબન જોરી। નંદલાલ બડો રસિયા હૈ હમતેં કરત કછુ જોરી॥ ફાગનમેં કૌનકી જોરી ॥૨॥ દસોં દિસ ગુલાલ

ઘુમડ રહ્યો કાહુ ન લખન પર્યોરી। ઔચક આય ધાય ચન્દ્રાવલિ લલિતાદિક સબ દૌરી॥ ગહ્યો કુઁવર બરજોરી ॥૩॥ મોરમુકુટ વનમાલ મુરલિકા પીતાંબર લિયો છોરી। ભામિની વેષ બનાય કહત હૈ નંદરાયકી છોરી॥ બની છબિ કામ કમોરી ॥૪॥ દે દે તારી નચાવત ગ્વાલિન અપની અપની ઓરી। વા દિનકી સુધ ભૂલ લલારે જમુના તટ ચીર હર્યોરી॥ આજ સખી દાવ પર્યોરી ॥૫॥ કૃષ્ણ રંગ ફગુવા જો ભામતો દે કર બહુત નિહોરી। હૈ અધીન વૃષભાનસુતાકે વિનતિ કરે કર જોરી॥ દેઉ અપનો કર છોરી ॥૬॥ * ૨૭૦ *

[રાગ કાફી] સાઁવરે મોહિ રંગમેં રોરી ॥ટેક॥ બૈયાઁ પકર મેરી સિરકી ગગરિયાઁ છીનકે સિરતેં ઢોરી। રંગમેં લાલન રસવસ કીની ડારી ગુલાલકી ઝોરી॥ ગાવન લાગ્યો મુખતેં હોરી ॥૧॥ આય અચાનક મિલ્યોરી ડગરમેં તબ નિરખ્યો નંદકોરી। ભર ભુજ લે મોહિજુ પકરકે જીવનને બરજોરી॥ માલ મોતિયનકી તોરી ॥૨॥ મરજાદા મેરી કછુ ન રાખી કહી એક બાત ઠગોરી। તબ ઇનકો મૈં આઁખ દિખાઈ મત જાનો મોહિ ભોરી॥ જાનૂં તેરે ચિતકી ચોરી ॥૩॥ મેરો જોર પ્રભુ કછુ ન ચલત હૈ કંચુકીકી કસ તોરી। સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું રસિયેને રંગ બોરી॥ ગઈ મૈં નંદકી પૌરી ॥૪॥ * ૨૭૧ *

[રાગ કાફી] વ્રજમેં હરિ હોરી મચાઈ ॥ટેક॥ ઇતતેં આઈ સુઘર રાધિકા ઉતતેં કુઁવર કન્હાઈ। હિલમિલ ફાગ પરસ્પર ખેલે સોભા બરની ન જાઈ॥ નંદઘર બજત બધાઈ ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ બાઁસુરી બીના ડફ સહનાઈ। ઉડત અબીર ગુલાલ કુંકુમા રહ્યો સકલ વ્રજ છાઈ॥ મનો મઘવા ઝર લાઈ॥૨॥ લે લે રંગ કનક પિચકારી સન્મુખ સબૈ ચલાઈ। છિરકત રંગ અંગ સબ ભીંજે ઝુક-ઝુક ચાચર ગાઈ॥ પરસ્પર લોગ લુગાઈ॥૩॥ રાધા સેન દઈ સખિયનકો ઝુંડ-ઝુંડ ઘિર આઈ। લપટ ઝપટ ગઈ સ્યામસુન્દરસોં પરવસ પકડ લે આઈ॥ લાલજીકો નાચ નચાઈ॥૪॥ છીન લઈ મુરલી પીતાંબર સિરતેં ચુનરી ઉઢાઈ। બેંદી ભાલ નયન બિચ કાજર નકવેસર પહરાઈ॥ માનોં નાર નઈ જુ બનાઈ॥૫॥ મુસકત હિ મુખ મોડ–મોડકે કહાઁ ગઈ ચતુરાઈ। કહાઁ ગયે તેરે તાત નંદજી કહાઁ જસોદા માઈ॥ તુમ્હેં અબ લે ન છુડાઈ॥૬॥ ફગુવા દિયે બિન જાન ન પાવો કોટિક કરો ઉપાઈ। લેહું કાઢ કસર સબ દિનકી તુમ ચિતચોર ચબાઈ॥ બહુત દધિ માખન ખાઈ॥૭॥ રાસવિલાસ કરત વૃન્દાવન જહાઁ તહાઁ યદુરાઈ। રાધાસ્યામ જુગલ જોરી પર સૂરદાસ બલિ જાઈ॥ ઉર પ્રીતિ રહી સમાઈ॥૮॥ * ૨૭૨ *

[રાગ કાફી] નેહ લગ્યો મેરો સ્યામસુંદરસોં ॥ટેક॥ આયો વસન્ત સભી વન ફૂલે ખેતન ફૂલી સરસોં। મૈં પીરી ભઈ પિયા વિરહસે નિકસત પ્રાન ઇધરસોં॥ જાય કહો બંસીધરસોં॥૧॥ ફાગુનમેં સબ હોરી ખેલત હૈં અપને-અપને વરસોં। પિયકે વિજોગ જોગન વ્હૈ નિકસી ધૂર ઉડાવત કરસોં॥ ચલી મથુરાકી ડગરસોં॥૨॥ ઉધો જાય દ્વારિકા કહિયો ઇતની અરજ મેરી હરિસોં। વિરહવ્યથાસોં જિયરા તડપૈ જબતેં ગયે હરિ ઘરસોં॥ દરસ દેખનકો તરસોં॥૩॥ સૂરદાસ મેરી ઇતની અરજ હૈ કૃપાસિંધુ ગિરિધરસોં। ગહરી નદિયા નાવ પુરાની અબ ઉબારો સાગરસોં॥ અરજ મેરી રાધાવરસોં॥૪॥

* ૨૭૩ *

* હોરી-રસિયાનાં પદ *

ફગુવા દે મોહન મતવારે। ફગુવા દે મોહન મતવારે। વ્રજકી નારી ગાવે ગારી। દો બાપનકે બીચહિ ડોલે॥૧॥ જસોદા ગોરી નંદજુ ગોરે। તુમ કહાઁ તેં હો કારે॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુ જુવતિન હેતેં। ગોપભેખ લિયો અવતારેં॥૩॥ * ૨૭૪ *

કહાના ધર્યો રે મુગટ ખેલે હોરી। કહાના ધર્યો રે મુગટ ખેલે હોરી। કહાઁ તેરો હાર કહાઁ નકવેસર। કહાઁ મોતિયન લર તોરી॥૧॥ ગોકુલ હાર મથુરા નકવેસર। વૃન્દાવનમેં લર તોરી॥૨॥ કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં। ફગુવા લિયે ભર-ભર ઝોરી॥૩॥ * ૨૭૫ *

બરસાને મહેલે લાડિલીકે। બરસાને મહેલે લાડિલીકે। આસપાસ વાકે બાગબગીચા। બીચ-બીચ પેડ

માહાધુરીકે ॥૧॥ ખીલ્યો બાગ ગુલાબ મોગરો। છૂટી સુગંધ ચંબેલીકે ॥૨॥ નંદગામતેં મોહન આયે। સંગ સખા જુ બરાબરકે ॥૩॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુકે સંગ ખેલત। એસે ખેલ ખિલારીકે ॥૪॥

* ૨૭૬ *

બરસાને ખેલે હોરી। બરસાને ખેલે હોરી। ઊંચો ગામ બરસાનો કહિયે। ઝુંડન-ઝુંડન આઈ ટોરી ॥૧॥ પાઁચ વરસકે કુઁવર કન્હૈયા। સાત વરસ રાધા ગોરી ॥૨॥ ચોવા ચંદન ઔર અરગજા। કેસર ગાગર ભર ઢોરી ॥૩॥ ઇત ગોકુલ ઉત મથુરા નગરી। બીચ બહૈ જમુના ઘેરી ॥૪॥ કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં। ફગુવા લિયો ભર-ભર ઝોરી ॥૫॥

* ૨૭૭ *

દરસન દે મોરમુગટવારે। દરસન દે મોરમુગટવારે। કટિ તટ રાજત સુભગ કાછની। ફરકત પીરે પટવારે ॥૧॥ વૃન્દાવનમેં ધેનુ ચરાવે। બાજત બંસી બટવારે ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુકે ગુન ગાવે। શેષ સહસ્રમુખ રટ હારે ॥૩॥

* ૨૭૮ *

દરસન દે નિકસ અટામેંતેં। દરસન દે નિકસ અટામેંતેં। મનમોહન ઠાડે ચિતવત હૈ। નિકસ્યો ચન્દ ઘટામેંતેં ॥૧॥ સતિ રતિ રંભા ઔર સાવિત્રી। નિકસી તેરી છટામેંતેં ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત। માખન નિકસ્યો મઠામેંતેં ॥૩॥

* ૨૭૯ *

ઠાડી રહે ગ્વાલન મદમાતી। ઠાડી રહે ગ્વાલન મદ-

માતી। યહ અવસર હોરીકો હૈરી। હમ તુમ ખેલે સંગ સાંતી ॥૧॥ ભૂલ ગયો ઘર ગેંદ હમારી। લે લગાઈ અપુની છાતી ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુ હઁસત હઁસાવત। વ્રજવનિતા સબ ગુન ગાતી ॥૩॥

* ૨૮૦ *

વૃન્દાવન મોહન દધિ લૂંટી। વૃન્દાવન મોહન દધિ લૂંટી। કહાઁ તેરો હાર કહાઁ નકવેસર। કહાઁ મોતીન લર ટૂટી ॥૧॥ ગોકુલ હાર મથુરા નકવેસર। કુંજગલિનમેં લર ટૂટી ॥૨॥ સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું। સરબસ દે ગોવાલન છૂટી ॥૩॥

* ૨૮૧ *

મન બસે તો વૃન્દાવન બસે રે। મન બસે તો વૃન્દાવન બસે રે। તીરથ વ્રત કાહેકુ ભટકે। વૃન્દાવનકો જપ જુ કર રે ॥૧॥ વૃન્દાવનકી કુંજગલિનમેં। સંતનકો દરસન કર રે ॥૨॥ સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું। હરિચરને ચિત ધર લે રે ॥૩॥

* ૨૮૨ *

મુરલી ઘનસ્યામ બજાવેંગે। મુરલી ઘનસ્યામ બજાવેંગે। ઊંચો નંદગામ બરસાનો। ગોકુલપુરી કબ આવેંગે ॥૧॥ હમ વૃખભાનકી કુઁવરી રાધિકા। નંદજીકો કુઁવર કહાવેંગે ॥૨॥ સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું। હઁસિ-હઁસિ પ્રીત બઢાવેંગે ॥૩॥

* ૨૮૩ *

નંદકે દ્વાર મચી હોરી। નંદકે દ્વાર મચી હોરી। ઉત જુ ઠાડે કુઁવર કન્હૈયા। ઇત ઠાડી રાધા ગોરી ॥૧॥ પાઁચ વરસકે

કુઁવર કન્હૈયા। સાત વરસ રાધા ગોરી ॥૨॥ હાથમેં લાલ ગુલાલ ફેંટ ભર। ડારત હૈ ભર ભર ઝોરી ॥૩॥ સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકું। અવિચલ રહિયો યહ જોરી ॥૪॥

* ૨૮૪ *

વૃન્દાવન ખેલ મચ્યો ભારી। વૃન્દાવન ખેલ મચ્યો ભારી। વૃન્દાવનકી ગોરી નારી। ટૂટે હાર ફટી સાડી ॥૧॥ વ્રજકી હોરી વ્રજકી ગારી। વ્રજકી શ્રીરાધા પ્યારી ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુ ખેલે હોરી। સંગ સખા કરે કિલકારી ॥૩॥

* ૨૮૫ *

ખેલન દે મોય હોરી રસિયા। ખેલન દે મોય હોરી રસિયા। જાને ન દૂંગી ગહિ રાખૂંગી। કાહેકું મેરી બહિયાઁ મરોરી ॥૧॥ સબ સખિયન મિલ હોરી ખેલે। મૈં જુ કહા કીની ચોરી ॥૨॥ ચોવા ચંદન ઔર અરગજા। કેસર ગાગર ભર ઢોરી ॥૩॥ કૃષ્ણજીવન લછીરામકે પ્રભુસોં। ફગુવા લિયો ભર-ભર ઝોરી ॥૪॥

* ૨૮૬ *

ડફ બાજે નંદબાબા ઘરકે। ડફ બાજે નંદબાબા ઘરકે। ચલો રી સખી મિલ દેખન જૈયે। છેલછગનિયાઁ નાગરકે ॥૧॥ અરુ બાજત હૈં ઢોલ દમામા। સુનિયત ઘાવ નગારનકે ॥૨॥ નાચત ગાવત કરત કુલાહલ। સંગ સખા હૈ બરાબરકે ॥૩॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુકે સંગ ખેલત। જખ મારત ઘરવારનકે ॥૪॥

* ૨૮૭ *

મૈં તો મલૂંગી અબીર તેરે ગાલનમેં। મૈં તો મલૂંગી અબીર તેરે ગાલનમેં। મલ ગુલાલ આઁખ આઁજૂંગી। ચોટી ગુહૂંગી બાલનમેં ॥૧॥ આજ કસર સબ દિનકી નિકસી। બેંદી તેરે ભાલનમેં ॥૨॥ પુરુષોત્તમ તોય પકર મઁગાઉં। મીર બનૂં વ્રજબાલનમેં ॥૩॥

* ૨૮૮ *

વ્રજકી તોયે લાજ મુકુટવારે। વ્રજકી તોયે લાજ મુકુટવારે। ચંદ સૂરજ તેરો ધ્યાન ધરત હૈ। ધ્યાન ધરત નવલખ તારે ॥૧॥ ઇન્દ્રને કોપ કિયો વ્રજ ઉપર। તબ ગિરિવર કર પર ધારે ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત। ગાય ગોપકે રખવારે ॥૩॥

* ૨૮૯ *

બન આયો છેલા હોરીકો। બન આયો છેલા હોરીકો। મલ્લકાછ સિંગાર ધર્યો હૈ। યાકો ફેંટા સીસ મરોરીકો ॥૧॥ સોંધે ભર્યો ઉપરના સોહે। યાકે માથે બેંદા રોરીકો ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુ કુઁવર લાડિલો। યહ તો રસિયા યા ગોરીકો ॥૩॥

* ૨૯૦ *

આજ યાઁહી બસ છેલ હમારી નગરી। આજ યાઁહી બસ છેલ હમારી નગરી। વ્રજનારી તેરે હૈ બહુતેરી। સો તો દેખ સાંત મોય જરે સગરી ॥૧॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુ મોય નીટ મિલે હો। તોહિ નહિ જાને દૂંગી આજ રૈન સગરી ॥૨॥

* ૨૯૧ *

મૃગનેની નાર નવલ રસિયા। મૃગનેની નાર નવલ રસિયા। બડી બડી અઁખિયાઁ નેનમેં સુરમા। તેરી ટેઢી ચિતવન મેરે મન બસિયા ॥૧॥ અતલસકો ચાકે લેહેંગા સોહે। પ્યારી ઝુમક સારી મેરે મન બસિયા ॥૨॥ છોટી અઁગુરિન મુઁદરી સોહે। ચાકે બીચ આરસી મન બસિયા ॥૩॥ ચાકે બાઁહ બડા બાજુબંદ સોહે। ચાકે હઈડે હાર દીપત છતિયા ॥૪॥ રંગ મહલમેં સેજ બિછાઈ। ચાકે લાલ પલંગ પચરંગ તકિયા ॥૫॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુ દેખ વિવસ ભયે। સબૈ છાઁડ વ્રજમેં બસિયા ॥૬॥ * ૨૯૨ *

ગહરે કર ચાર અમલ પાની। ગહરે કર ચાર અમલ પાની। ચલ બરસાને કરે મિજબાની। તેરી ભાંગ મિરચકી મૈં ના જાની ॥૧॥ તોહિ કરેંગે હોરીકો રસિયા। હમ હોયેંગે તેરે અગવાની ॥૨॥ પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત। તેરે મનકી હમ હું જાની ॥૩॥ * ૨૯૩ *

ગોકુલકો ઠાકુર હો ખેલે હોરિયાઁ। ગોકુલકો ઠાકુર હો ખેલે હોરિયાઁ। લલિતાકો વાગો હો। વિરાજે કેસરિયાઁ ॥૧॥ સિર ધરી મટુકી હો। ઉર પર દોહનિયાઁ ॥૨॥ દધિ દાન દિયે। ઘર જાઓ ગ્વાલનિયાઁ ॥૩॥ દધિદાન કૈસો હોય। સુનો મનમોહનિયાઁ ॥૪॥ મેરો ફગુવા દેહું। ગમાર માગે ગ્વાલનિયાઁ ॥૫॥ સુરદાસ બલિ જાય। બજાવે કોહનિયાઁ ॥૬॥ * ૨૯૪ *

હોરી ખેલૂંગી સ્યામ સંગ જાય હો। હોરી ખેલૂંગી સ્યામ સંગ જાય હો। વો ભીંજવે મેરી સુરંગ ચુનરિયાઁ। મૈં ભીજવું વાકી પાગ ॥૧॥ ચોવા ચંદન ઔર અરગજા। રંગકી પરત કુઁવાર ॥૨॥ લાજ નિગોડી રહો ચાંચ જાવો। મેરો હિયરો ભરો અનુરાગ ॥૩॥ આનંદઘન ખેલો સુઘડ બાલમસેં। મેરો રહિયો હૈ ભાગ સુહાગ ॥૪॥ * ૨૯૫ *

મૈં તો ચૌંક ઉઠી ડફ બાજનસેં। મૈં તો ચૌંક ઉઠી ડફ બાજનસેં। સોવત હી અપને આઁગનમેં। જાગી જુ ગારી ગાજનસેં ॥૧॥ દેખૂં તો દ્વારે મોહન ઠાડે। સજે છેલ સબ છાજનસેં ॥૨॥ પુરુષોત્તમ મેરો નામ જુ લે લે। તીન ગારી દઈ બિન લાજનસેં ॥૩॥ * ૨૯૬ *

* ડોલનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] મનમોહન અદ્ભુત ડોલ બની। તુમ ઝૂલો હૌં હરખ ઝુલાઉં વૃન્દાવન ચન્દ ઘની ॥૧॥ પરમ વિચિત્ર રચ્યો વિશ્વકર્મા હીરા લાલ મનિ। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલ છબિ કાપેં જાત ગની ॥૨॥ * ૨૯૭ *

[રાગ દેવગંધાર] ઝૂલત ડોલ દોઉ અનુરાગે। કેસર અરુ ગુલાલસેં ભીંજે ચોવા લપટે વાગે ॥૧॥ લલિતાદિક મિલ ઝુલવત ગાવત એક એકતેં આગે। બાજત તાલ પખાવજ આવજ મુરલી સંગ સુહાગે ॥૨॥ દેત અસીસ ચલી વ્રજસુંદરી

ફિર ખેલેંગે ફાગેં। કૃષ્ણદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત રોમ-રોમ રસ પાગેં ॥૩॥

* ૨૯૮ *

[રાગ દેવગંધાર] ઝૂલત ફૂલ ભઈ અતિ ભારી। નિર્મિત વર હિંડોલ વિટપ તરુ વૃન્દાવિપિનવિહારી ॥૧॥ સખી સકલ અતિ મુદિત ભઈ હૈં પહરે વિવિધ રંગ સારી। ભ્રૂકુટી ભૃંગ લાવન્ય અંગ પ્રતિ કોટિ મદન છબિ ટારી ॥૨॥ બરનન કરિયે કહા પ્રેમકો રુચિદાયક તહઁ ગારી। વ્યાસ સ્વામિનીકી છબિ નિરખત પ્રાન-સંપદા વારી ॥૩॥

* ૨૯૯ *

[રાગ દેવગંધાર] મોહન ઝૂલત બઢયો આનન્દ। એક ઓર વૃષભાનનંદિની એક ઓર વ્રજચંદ ॥૧॥ લલિતા વિસાખા ઝુલવત ઠાડી કર ગહિ કંચન ડોલ। નિરખ-નિરખ પ્રીતમ અરુ પ્યારી વિહઁસ કહત મૃદુ બોલ ॥૨॥ ઉડત ગુલાલ કુંકુમા વંદન પરસત ચારુ કપોલ। છિરકત તરુની મદનગોપાલેં આનન્દ હ્દેં કલોલ ॥૩॥ કહા કહેં રસ બઢયો પરસ્પર ત્રિભુવન બરન્યો ન જાય। કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરકી બાનિક અધિક સુહાય ॥૪॥

* ૩૦૦ *

[રાગ દેવગંધાર] ઝૂલત ડોલ નંદકિસોર। વામ ભાગ વૃષભાનનંદિની પહરે પીત પટોર ॥૧॥ બાજત તાલ પખાવજ આવજ ઝાલર મુરલી ઘોર। ઉડત ગુલાલ અબીર અરગજા કુંકુમજલ ચહુઁ ઓર ॥૨॥ વૃન્દાવન ફૂલી વનવેલી કૂજિત

કોકિલા મોર। ઝૂલત સ્યામ ઝુલાવત ગોપી આનન્દ બઢયો ન થોર ॥૩॥ અતિ અનુરાગભરી સબ સુંદરી કર અંચલકી છોર। કમલનયન મુખ સરદ ચંદ્રમા જુવતીજન નૈન ચકોર ॥૪॥ સુર વિમાન સબ કૌતુક ભૂલે બરખે કુસુમન જોર। સૂરદાસ પ્રભુ આનન્દસાગર ગિરિવરધર સિરમૌર ॥૫॥

* ૩૦૧ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ માઈ ઝૂલત હૈ નંદલાલ। સંગ રાજત વૃષભાનનંદિની જોરી પરમ રસાલ ॥૧॥ ગોવર્ધનકી સુભગ સિખર પર રચ્યો જુ ડોલ વિસાલ। કદલી કરન કેતકી કુંજો બકુલ માલતી જાલ ॥૨॥ નૂતન ન્યૂત પ્રવાલ રહે લસ માધુરીસેં અરુઝાય। કમલ પ્રસૂન પરાગપુંજ ભર બહત સમીર સુહાય ॥૩॥ મધુપ કીર કલ કોકિલ કૂજત રસ મકરંદ લુભાય। સુન-સુન સ્રવન પુલક પિય પ્યારી રહત કંઠ લપટાય ॥૪॥ નિર્ઝર ઝરત સુગંધ સુવાસિત રંગ-રંગ જલ લોલ। ઉભય કૂલ કલ હંસ મંડલી કૂજત કરત કલોલ ॥૫॥ ચુવતીજન સમૂહ મિલ ગાવત પ્રમુદિત લોચન લોલ। બાજત તાલ મૃદંગ હોત રંગ વિહઁસત ચારુ કપોલ ॥૬॥ ચોવા ચંદન છિરકત ભામિની અવલોકત રસ ભાય। વિટ્ઠલનાથ આરતી ઉતારત દાસ નિરખ બલિ જાય ॥૭॥

* ૩૦૨ *

[રાગ દેવગંધાર] મદનગોપાલ ઝૂલત ડોલ। વામભાગ રાધિકા વિરાજત પહરે નીલ નિચોલ ॥૧॥ ગૌરી રાગ અલાપત

ગાવત કહત ભામતેં બોલ। નંદનંદનકો ભલો મનાવત જાસેં પ્રીતિ અતોલ ॥૨॥ નીકો વેષ બન્યો મનમોહન આજ લઈ હમ મોલ। બલિહારી મનમોહન મૂરતિ જગત દેહું સબ ઓલ ॥૩॥ અદ્‌ભુત રંગ પરસ્પર બાઢયો આનંદ હૃદય કલોલ। પરમાનંદદાસ તિહિં અવસર ઉડત હોલિકા ઝોલ ॥૪॥ *૩૦૩*

[રાગ દેવગંધાર] ઝૂલત હંસસુતાકે કુલ। સઘન નિકુંજ પુંજ મધુપનકે અદ્‌ભુત ફૂલે ફૂલ ॥૧॥ લલિત લતા લપટી લલિતાદિક બરખત આનન્દમૂલ। ઘન દામિની જ્યેં રાજત મોહન નિરખ ગઈ મતિ ભૂલ ॥૨॥ રમા આદિ સુરનારી સહચરી નાહિં કોઉ સમ તૂલ। વિષ્નુદાસ ગિરિધરહુ છબીલો સરબસ તહાઁ અનુકૂલ ॥૩॥ * ૩૦૪ *

[રાગ દેવગંધાર] ડોલ ઝૂલત હૈ હઁસ મુસકાત પરસ્પર। સુરંગ ગુલાલ લઈ મૂઠી ભર કટિતટમેં રાખ છિપાય ધરિ ચાહત ભર્યો દગંચર ॥૧॥ દેખેં કહત અનેક કુસુમ પર કૈસે દૌરત હૈ હો અલિવર માનોં ચલે પંચસરકે સર। તબ જિયકી જાની મુખ ઉપર તબ હી દઈ તારી સુન્દર કર વિથકે સબ નારી નર ॥૨॥ ઇહ વિધ ઝૂલત હરી ગિરિધર પરસત પાનિ કપોલ મનોહર રીઝ દેત કબહુ ઉરસોં ઉર। મદનમોહન પિય પરમ રસિકવર કહા કહેં યહ સુખકો સાગર બલિહારી બાનિક પર ॥૩॥ * ૩૦૫ *

[રાગ દેવગંધાર] ડોલ ઝૂલત હૈં વ્રજનાથ। સંગ સોભિત વૃષભાનનંદિની લલિતા વિસાખા સાથ ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ રુંજ મુરજ બહુ ભાઁતિ। અતિ અનુરાગ ભરે મિલિ ગાવત અતિ આનન્દ કિલકાનિ ॥૨॥ ચોવા ચંદન બુકા વંદન ઉડત ગુલાલ અબીર। પરમાનંદદાસ બલિહારી રાજત હૈ બલવીર ॥૩॥ * ૩૦૬ *

[રાગ વસન્ત] ડોલ વિચિત્ર બન્યો નંદનંદન ગુહિ ગુહિ લાઈ ફૂલ। વ્રજનારી સબ સિમટ જુ આઈ અપને અપને ટૂલ ॥૧॥ લલિતા કહે સુનો મનમોહન પ્રીતમ પ્યારીકી બાત। સંગ સહિત વૃષભાનનંદિની દોઉ મિલ ઝુલે સાથ ॥૨॥ કોઉ એક ઝાંઝ મૃદંગ બજાવત કોઉ અલાપત રાગ। કોઊ મુક્તામાલ ખગવારો વારત માનત ભાગ ॥૩॥ છબીલી છટન સુરનર મુનિ મોહે ગંધર્વ મોહે ગાન। મગન ભઈ વ્રજનારી ગાવે મગન ભયે અતિ માન ॥૪॥ ઇતની કહેં યથામતિ મેરી શ્રી મુકુંદ વિલાસ। રાધા નંદસુવન દોઊ પર બલિ બલિ જાયે દાસ ॥૫॥ *૩૦૭*

[રાગ વસન્ત] આજ લલના લાલ ફાગ ખેલત બને મિલ ઝૂલત સખી નવરંગ ડોલ। ઝોંટકા દેત વ્રજનારી આનન્દભરી છિરકત કુંકુમાદિ સૌરભ અમોલ ॥૧॥ દિવ્ય અભરન ચીર ચારુ અમોલ છબિ અંગરાગ રાજત ચિત્ર કુસુમ કલોલ। સુરત તાંડવ લાસ્ય ભુવ નૃત્યત મદનગન ઉપહસત

લોચન વિલોલ ॥૨॥ બેનુ બીના મૃદંગ ઝાંઝ ડફ કિન્નરી તાન બંધાન નવનાગરી ઢોલ। તત થેઈ થુંગની નચત સબ્દાવલી હોરી હો હોરી હો હોરી હો બોલ ॥૩॥ રસિકવર ગિરિધરન રસિકની રાધિકા રસમસ્યે ચુંબત રસમય કપોલ। બલિ કૃષ્ણદાસ વૈભવ નિરખ મધુ માસ ચલ મલયપવન રસસિંધુ ઝકઝોલ ॥૪॥

* ૩૦૮ *

[રાગ જેતશ્રી] સોભા સકલ સિરોમનિ હો દંપતિ ઝૂલેં ડોલ ॥ મોહનરાય ઝૂલહી ॥ કનક ખંભ મરકત મનિ હીરા ખચિત અમોલ ॥૧॥ ચોકી પન્ના પાંચ પિરોજા રચી રત્નનકી પાઁત। મુક્તામાલ સુહાવની કહા બરનોં બહુ ભાઁત ॥૨॥ ઝૂલેં દુલહનિ રાધિકા દુલહે નંદકુમાર। રતિરસકેલિ વિરાજહી બાઢ્યો રંગ અપાર ॥૩॥ તાલ પખાવજ આવજ ઝાંઝ ઝનક સહનાય। બીના બેનુ રબાબ કિન્નરી મધ્ય મુરલિકા ભાય ॥૪॥ સખા મંડલી સોભિત ગાવત ફાગ ધમાર। ઇત સોભિત વ્રજસુંદરી ગાવત મીઠી ગાર ॥૫॥ ઝકઝોરેં પિચકા ચલે કહા બરનોં યહ બાન। ચોવા ચંદન છિરકહી ગોપી ગોપ સુજાન ॥૬॥ જખ કર્દમ ઉરમંડિતા ઉડત ગુલાલ અબીર। કરત વિનોદ કૌતુહલા રાજત અતિસે ભીર ॥૭॥ ખેલત વલ્લવ વલ્લવી પ્રતિછિન નવ અનુરાગ। કમલખંડ કેસર મધુપગન ગુંજત પીત પરાગ ॥૮॥ સિથિલ બસન કટિમેખલા રહી અલક લર છૂટ। એક-એક મિલ ધાવહી ગઈ મોતિન લર ટૂટ ॥૯॥ ચિરજીયો સુંદરવર પ્યારો સકલ ઘોષ સિરતાજ। નંદજસોદાકો સુકૃત ફલ પ્રકટ ભયો હૈ આજ ॥૧૦॥ સુર કુસુમન બરખા કરેં લીલા દેખેં આય। આસકરન પ્રભુ મોહનકો જસ રહ્યો સકલ જગ છાય ॥૧૧॥

* ૩૦૯ *

[રાગ જેતશ્રી] ઝૂલત નંદકિસોર કિસોરી। ઉત વ્રજભૂષન કુઁવર રસિકવર ઇત વૃષભાનનંદિની ગોરી ॥૧॥ પીતાંબર નીલાંબર ફરકત ઉપમા ઘનદામિની છબિ થોરી। દેખ-દેખ ફૂલત વ્રજવનિતા દેત ઝુલાય ગહે કર ડોરી ॥૨॥ મુદિત જુ ભયે મિલે સ્વર ગાવત કિલક કિલક દે ઉરજ અકોરી। પરમાનંદ પ્રભુ યહ સુખ વિલસત ઇન્દ્રવધુ સિર ધુનત ઝકોરી ॥૩॥ *૩૧૦*

[રાગ જેતશ્રી] ઝલત જુગ કમનીય કિસોર સખી ચહુઁ ઓર ઝુલાવત ડોલ। ઊંચી ધ્વનિ સુન ચકિત હોત મન સબ મિલ ગાવત રાગ હિંડોલ ॥૧॥ એક વેષ એક વયસ એક સમ નવ તરુની હરિની દગ લોલ। ભાઁત ભાઁત કંચુકી કસેં તન વરન-વરન પહેરે હું નિચોલ ॥૨॥ વન ઉપવન દ્રુમવેલી પ્રફુલ્લિત અંબ મોર પિકનિકર કલોલ। તૈસે હી સ્વર ગાવત વ્રજવનિતા ઝૂમક દેત લેત મન મોલ ॥૩॥ સકલ સુગંધ સઁવાર અરગજા આઈ અપને અપને ટોલ। તક-તક જુ પિચકાઈન છિરકત એક ભરે ભર કનક કચોલ ॥૪॥ કબહું સ્યામ પિય ઉતર ડોલતેં

કૌતુક હેત દેત ઝકઝોલ। તબ પિયાજુ ભરિ સાઁસ કંપ તન વિરમ વિરમ બોલત મૃદુ બોલ ॥૫॥ ગિરત તરોના ગહ્યો સ્યામસુન્દર સ્રવન દેન મિસ છુવત કપોલ। તબ પ્રિય ઈષદ મુસક મન્દ હઁસ વક્ર ચિતૈ કર ભ્રૂંહ સલોલ ॥૬॥ દુંદુભિ ઝાંઝ પખાવજ ભેરી અરુ ડફ આવજ બાજત ઢોલ। આયે સકલ સખા સમૂહ જુર હો હો હોરી બોલત બોલ ॥૭॥ રતનજટિત આભૂષન દીને દીને મુક્તાહાર અમોલ। સૂરદાસ મદનમોહન પ્યારે ફગુવા દે રાખ્યો મન ઓલ ॥૮॥ * ૩૧૧ *

[રાગ સારંગ] ડોલ ઝૂલે સ્યામા સ્યામ સહેલી। રાજત નવલ કુંજ વૃન્દાવન વિહરત ગર્વ ગહેલી ॥૧॥ કબહુંક પ્રીતમ રબક ઝુલાવત કબહુંક નવલ પ્રિય હેલી। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારી સુન્દર દેખેં દ્રુમવેલી ॥૨॥ * ૩૧૨ *

[રાગ સારંગ] હરિકો ડોલ દેખ વ્રજવાસી ફૂલેં। ગોપી ઝુલાવે ગોવિન્દ ઝૂલેં ॥૧॥ નંદ-ચંદ ગોકુલમેં સોહે। મુરલી મનોહર મન્મથ મોહે ॥૨॥ કમલનયનકો લાડ લડાવે। પ્રમુદિત ગીત મનોહર ગાવે ॥૩॥ રસિક સિરોમનિ આનન્દસાગર। રામદાસ પ્રભુ મોહનનાગર ॥૪॥ * ૩૧૩ *

[રાગ સારંગ] ડોલ ઝૂલત હૈ વિહારી વિહારિની પોહોપવૃષ્ટિ હોતી। સુરપુર અરુ ગંધર્વપુર તિનકી નારી દેખત વારત લર મોતી ॥૧॥ ઘેરા કરત પરસ્પર સબ મિલ નહીં દેખી જુવતિ ઐસી જોતિ। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારી સાદા ચુરી ખુભી પોતિ ॥૨॥ * ૩૧૪ *

[રાગ સારંગ] ડોલ ઝૂલત હૈં પિય પ્યારી। નંદનંદન વૃષભાનદુલારી ॥૧॥ કમલનયન પર કેસર ડારી। અબીર ગુલાલ કરી અઁધિયારી ॥૨॥ ઝૂલે સ્યામ ઝુલાવત નારી। હઁસ-હઁસ દેત પરસ્પર ગારી ॥૩॥ ગાવત ગીત દે દે કરતારી। બાજત બેનુ પરમ રુચિકારી ॥૪॥ ભીંજ લગી તન તનસુખ સારી। ખેલ મચ્યો વૃન્દાવન ભારી ॥૫॥ રસિક સિરોમનિ કુંજવિહારી। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિવરધારી ॥૬॥ * ૩૧૫ *

[રાગ સારંગ] ઝૂલત ડોલ હરખ-હરખ ગાવત। નિરખ-નિરખહિ છબિ પરસ્પર નવલ દોઉ સચુપાવત ॥૧॥ રસિકરાય વિહારી પ્યારી મધુર તાન રીઝ રિઝાવત। માધો પ્રભુ ગિરિધરન નાગર નાગરી પ્રાનપ્રિયા મિલ ભાવત ॥૨॥ * ૩૧૬ *

[રાગ સારંગ] ખેલ ફાગ ફૂલ બૈઠે ઝૂલત ડોલ ડહડહે નાગર નયનકમલ। બહુત દિનનકે ભયે હૈં શ્રમિત સુખ સખિન સંગ લીને રાધા—કૃષ્ણ રસ—રાસજ્વલ ॥ ૧ ॥ ગાવત રાગ રાગિનીસોં મિલ કંઠ સરસ કોકિલાહુતેં અમલ। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર રીઝ ઝોંટા દેત હિયે હરખ ગોરે ગાત છૂટે છબિસોં ધવલ ॥૨॥ * ૩૧૭ *

[રાગ સારંગ] ડોલ ભલો સિંગાર્યો ફૂલનિ । વૃન્દાવન બંસીવટ છૈયા શ્રીજમુનાકે કુલનિ ॥૧॥ નંદનંદન વૃષભાનનંદિની બૈઠે દોઉ જન ઝુલનિ । છિરકત કેસર ચોવા ચંદન માંડચો ગુલાલ અતુલનિ ॥૨॥ માઁગતિ ફગુવા સબ વ્રજજુવતિ કહ્યો હમેં જિનિ ભૂલનિ । વસન મઁગાય દિયે વ્રજપતિ તબ ઔરે રતન અતુલનિ ॥૩॥ * ૩૧૮ *

[રાગ કલ્યાન] ડોલ ઝૂલત હૈ લલના। નિરખ નિરખ ફૂલત લલિતાદિક સંગ સહચરી બલના ॥૧॥ સપ્ત સ્વરન મિલ ગાવત સબ મિલ ઝીલ કોકિલ કલના। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારી રીઝ ભયે મગના ॥૨॥ * ૩૧૯ *

[રાગ કલ્યાન] ડોલ ઝૂલત હૈ ગિરિધરન નવલ નંદલાલા। વ્રજપુર વનિતા નિરખ વારત હૈ કંચનકી મનિમાલા ॥૧॥ સકલ સિંગાર અનૂપ વિરાજત કૂજત બેનુ રસાલા। માધોદાસ નિરખ ગોપીજન પ્રમુદિત શ્રી ગોપાલા ॥૨॥ * ૩૨૦ *

[રાગ કલ્યાન] ડોલ ઝૂલત હૈ ગિરિધરન ઝુલાવત બાલા। નિરખ નિરખ ફૂલત લલિતાદિક શ્રી રાધાવર નંદલાલા ॥૧॥ ચોવા ચંદન છિરકત ભામિની ઉડત અબીર ગુલાલા। કમલનયનકો પાન ખવાવત પહરાવત ઉર માલા ॥૨॥ બાજત તાલ મૃદંગ અઘોટી કૂજત બેનુ રસાલા। નંદદાસ જુવતિ મિલ ગાવત રિઝવત શ્રી ગોપાલા ॥૩॥ * ૩૨૧ *

[રાગ કલ્યાન] ડોલ ચંદનકો ઝૂલત હલધરવીર। શ્રી વૃન્દાવન અતિ હી રાજત હૈ કાલિન્દીકે તીર ॥૧॥ ગોપી રહી અરગજા છિરકત ઉડત ગુલાલ અબીર। સુરનર મુનિજન કૌતુક ભૂલે વ્યોમ વિમાનન ભીર ॥૨॥ વામ ભાગ રાધિકા વિરાજત પહરે કસૂંભી ચીર। પરમાનન્દ સ્વામી સંગ ઝૂલત બાઢચો રંગ સરીર ॥૩॥ * ૩૨૨ *

[રાગ કેદારો] ઝૂલત ડોલ નવલકિસોર નવલકિસોરી। વૃન્દાવિપિન સુભગ જમુનાતટ મુકુલિત નૂત માધવી દોરી ॥૧॥ કદલી ખંભ ઢિંગ ઠાઢી ગુન ગાવત દુહૂઁ ઓરી। પૂરત અધર ધરે મનમોહન મધુર મુરલીધુનિ થોરી ॥ ૨ ॥ હાથન ગહે કનક પિચકાઈ કેસર સરસ અગર ઘસ ઘોરી। પૃથક પૃથક છિરકત જુ પરસ્પર સુન્દર સ્યામ રાધિકા ગોરી ॥૩॥ સુરંગ ગુલાલ અબીર ઉડાવત ઘન જ્યોં જુર ચઢ ગગન ગયોરી । જુગલકિસોર નવલ બાનિક પર વ્રજજન બલિ ડારત તૃન તોરી ॥૪॥ * ૩૨૩ *

* દ્વિતીયાપાટનાં પદ *

[રાગ સારંગ] લાલ નેંક દેખિયે ભવન હમારો। દ્વિતીયાપાટ સિંઘાસન બૈઠે અવિચલ રાજ તિહારો ॥૧॥ સાસ હમારી ખરિક સિધારી પિય વન ગયો સવારો। આસપાસ ઘર કોઉ નાહીં યહ એકાન્ત હૈ ન્યારો ॥૨॥ ઓટચો દૂધ સદ્ય ધૌરીકો લેહુ સ્યામઘન પીજે। પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર કછુ કહ્યો

હમારો કીજે ॥૩॥

* ૩૨૪ *

[રાગ સારંગ] લાલ નેંક ભવન હમારે આવો । જો માઁગો સો દેહોં મોહન લે મુરલી કલ ગાવો ॥૧॥ મંગલચાર કરો ગૃહ મેરે સંગકે સખા બુલાવો । કરો વિનોદ સુન્દર યુવતિનસેં પ્રેમપિયૂષ પિવાવો ॥ ૨ ॥ બલ-બલ જાઉં મુખારવિન્દકી લલિત ત્રિભંગ દિખાવો । પરમાનન્દ સહચરી રસભર લે ચલી કરત ઉપાવો ॥૩॥

* ૩૨૫ *

* ફૂલમંડલીનાં પદ *

[રાગ સારંગ] બૈઠે લાલ ફૂલન–ચૌખંડી । ચંપક બકુલ ગુલાબ નિવારો રાયબેલી શ્રીખંડી ॥૧॥ જાઈ જુઈ કેવરો કુંજો કનક કનેર સુરંગી । ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરજુકી બાનિક દિન-દિન નવનવરંગી ॥૨॥

* ૩૨૬ *

[રાગ સારંગ] બૈઠે લાલ ફૂલન–ચૌવારે । કુબ્જક બકુલ માલતી ચંપો કેતકી નવલ નિવારે ॥૧॥ જાઈ જુઈ કેવરો કુંજો રાયબેલિ મહકારે । મંદ સમીર કીર પિક કૂજત મધુપ કરત ગુંજારે ॥૨॥ રાધારમન રંગ ભર ક્રીડત નાચત મોર અખારે । કુંભનદાસ ગિરિધરકી છબિ પર કોટિક મન્મથ વારે ॥૩॥

* ૩૨૭ *

[રાગ સારંગ] અતિ વિચિત્ર ફૂલન–ચૌખંડી બૈઠે જહાઁ રસિક ગિરિધારી। રાયબેલિ માલતી માધવી ચંપક બકુલ ગુલાબ નિવારી ॥૧॥ જાઈ જુઈ કેવરો કેતકી સૌરભ સરસ પરમ રુચિકારી। પાટલ ઝરી સેવતી મલ્લી બોરસરી રચિ રુચિર સઁવારી ॥૨॥ નવ રસ રંગ પરસ્પર ઉપજત બની સંગ રાધા સુકુમારી। ચત્રભુજદાસ કુસુમશૈયા પર કરત વિલાસ દોઉ પિય પ્યારી ॥૩॥

* ૩૨૮ *

[રાગ સારંગ] ફૂલનકી મંડલી મનોહર બૈઠે જહાઁ રસિક પિય પ્યારી। સોભિત સર્વ સાજ નાના વિધિ ફૂલન ભવન પરમ રુચિકારી ॥૧॥ ફૂલન ખંભ ફૂલન ચૌખંડી ફૂલન બની સુદેસ તિવારી। ફૂલનકે ઝૂમકા ઝરોખા ફૂલનકે છાજે છબિ ભારી ॥૨॥ સઘન ફૂલ ચહુઁ ઓર કંગુરા ફૂલન બંદનવાર સઁવારી । ફૂલનકે કલસા અતિ સોભિત ફૂલન રચી વિચિત્ર ચિત્રસારી ॥૩॥ ફૂલન સેજ ગેંદુવા તકિયા ફૂલનકી માલા મનહારી। ચત્રભુજદાસ પ્રફુલ્લિત રાધા સંગ ફૂલે ગોવર્ધનધારી ॥૪॥

* ૩૨૯ *

[રાગ સારંગ] આછે બન દેખો મદનગોપાલ। બહુત ફૂલ ફૂલે નંદનંદન તુમકો ગૂથોં માલ ॥૧॥ આય બૈઠો તરુવરકી છૈયાઁ અંબુજનયન વિસાલ। નેંક બિચાર કરોં અંચલકી પાય પલોટોં લાલ ॥૨॥ આછે તબ રાધા માધોંસો બોલત વચન રસાલ। પરમાનંદ પ્રભુ યહાઁ આયહો વ્રજ તજ ઔર ન ચાલ ॥૩॥

* ૩૩૦ *

[રાગ સારંગ] બૈઠે કુસુમ–બંગલા લાલ। જુઈ કનેર

ગુલાબ માધુરી બિચ-બિચ કમલ રસાલ ॥૧॥ ફૂલનહિકી રચી જુ સૈયા ફૂલનહિકી માલ। ફૂલનહિકો ગહનો પહેરે સુન્દરવર ગોપાલ ॥ ૨ ॥ ક્રીડત પોહોપભવન નંદનંદન સોભા બઢી અપાર। દાસ રસિક તહાઁ બીરી ખવાવત પ્યારો દેત ઉગાર ॥૩॥

* ૩૩૧ *

[રાગ સારંગ] ફૂલનસોં બેની ગુહી ફૂલનકી અંગિયા જુ ફૂલનકી સારી મનોં ફૂલી ફૂલવારી। ફૂલનકી દુલરી હમેલ હાર ફૂલનકે ફૂલનકી ચંપમાલ ફૂલન ગજરારી ॥ ૧ ॥ ફૂલનકે તરૌના કુંડલ જુ ફૂલનકે ફૂલનકી કિંકિની સરસ સઁવારી। ફૂલનકે મહલમેં ફૂલી હૈ શ્રીરાધા પ્યારી ફૂલે ફૂલે નંદદાસ જાય બલિહારી ॥૨॥

* ૩૩૨ *

* સંવત્સર-ઉત્સવનાં પદ *

[રાગ સારંગ] ચૈત માસ સંવત્સર પરવા વરસ–પ્રવેશ ભયો હૈ આજ। કુંજમહલ બૈઠે પિય પ્યારી લાલન પહેરે નૌતન સાજ ॥૧॥ આપુ હી કુસુમહાર ગુહ લીને ક્રીડા કરત લાલ મનભાવત। બીરી દેત દાસ પરમાનન્દ હરખ નિરખ જસ ગાવત ॥૨॥

* ૩૩૩ *

[રાગ સારંગ] ચૈત માસ સંવત્સર પરવા નયો પરવ માન્યો હૈ આજ। નૂતન લાડ લડાવત સબ વિધિ શ્રીવલ્લભ વિટ્ઠલ મહારાજ ॥૧॥ નયે વસન મનિગન આભૂષન ધરત

અસન નયે રુચિ ઉપજાય। અચવન કરિ મુખ પોંછિ વસનતેં બીરી દેત સુગંધ મિલાય ॥૨॥ વિવિધ ફૂલમંડલી મનોહર આઁગન મોતિન ચૌક પુરાય। આરતી કરત જુ માત જસોદા ન્યોછાવર કરિ અતિ સચુપાય ॥૩॥ નવદલ નિમ્બ મધુર મિશ્રી લે દેત સબનકો મન હરખાય। બ્રહ્મદાસકો માલા બીડા દેત પ્રભુ અતિ નિકટ બુલાય ॥૪॥

* ૩૩૪ *

* ગનગોરનું પદ *

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૩]

[રાગ નૂર સારંગ] છબીલી રાધે પૂજ લીની ગનગોર। લલિતા વિસાખા સબ મિલ નિકસીં આઈ વૃષભાનકી પોર ॥૧॥ સઘન કુંજ ગહવરવન નીકો મિલ્યો નંદકિસોર। નંદદાસ પ્રભુ આયે અચાનક ઘેર લિયે ચહુઁ ઓર ॥૨॥

* ૩૩૫ *

* શ્રી યદુનાથજીની વધાઈનાં પદ *

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૬]

[રાગ સારંગ] જયતિ યદુનાથ વ્રજ સકલ પાવનકરન ધીર ગંભીર ગુન કૌન જાને। જયતિ ગોકુલ સુભગ નિત્ય રમનીય જે ભક્તિ એકત્ર કરી વાસ ઠાને ॥૧॥ જયતિ દ્વિજવર-તિલક મુકુટવિખ્યાતમનિ સોમયાજ્ઞીયકૃત નિત્ય ભ્રાજે। જયતિ શ્રીભાગવત–શ્રવન–વાચન–કરન પુષ્ટિપથ દ્રઢકરન નિત્ય રાજે ॥૨॥ જયતિ વિટ્ઠલસુવન પ્રેમવિશ્રાંતિકર વિવિધ

સેવાધરમ સબન દીને। જયતિ વ્રજવાસહુલ્લાસકર જનનમેં રંગરંગી સબૈ રંગભીને ॥૩॥ ✻ ૩૩૬ ✻

[રાગ હમીર] શ્રીવિઠ્ઠલનાથકે ધામ બધાઈ। જ્ઞાનરૂપ પ્રકટે શ્રીયદુપતિ છઠે સબન સુખદાઈ ॥૧॥ છઠ અમલ મધુમાસ સુખદ ઋતુ મધુપન રૂપ દિખાઈ। પરમ પ્રવીન કૃષ્ણસેવાપર અતિ કર ભક્તિ દઢાઈ ॥૨॥ શ્રીમહારાનીપતિ પ્રિયપૂરન અશરનશરન કહાઈ। દેત અભયફલ નિજદાસનકો કીરતિ ત્રિભુવન છાઈ ॥૩॥ કર્તાહર્તા કારન જગકે પાલત સુખ દરસાઈ। ગુન અનંત કહા બરન સકે મુખ રસિકદાસ સિર નાઈ ॥૪॥
✻ ૩૩૭ ✻

✻ શ્રી યમુનાજીની વધાઈનું પદ ✻

[ચૈત્ર સુદ (વ્રજ ચૈત્ર સુદ) ૬]

[રાગ બિલાવલ] પ્રકટી સૂરસુતા અધમઉધ્ધારન કો કહે મહિમા યાકી। છઠી ઉજિયારી ચૈત માસકી ઉપજી વેલિ સુધાકી ॥૧॥ પટરાની પ્યારી શ્રીજમુના શ્રીવ્રજરાજલલાકી। રાસવિલાસ મહાસુખદેની અદ્ભુત કેલિ-કલાકી ॥૨॥ સોભા શ્રીમથુરામંડલકી ચરનસરન રહૂઁ તાકી। ઇચ્છારામ ગિરિધરકી જીવનિ જિયે ભરોંસે વાકી ॥૩॥ ✻ ૩૩૮ ✻

✻ શ્રી રામનવમીની વધાઈનાં પદ ✻

[રાગ બિલાવલ] નૌમીકે દિન નૌબત બાજે કૌસલ્યા સુત જાયો। સાત ઘરી દિન ઉદિત ભયો હૈ સબ સખિયન મંગલ ગાયો ॥૧॥ કાંપ્યો સિન્ધુ કંગૂરા ઢરિયો લંકા અગમ જનાયો। સબ લંકામેં સોક પર્યો હૈ રાજદેવ ગૃહ આયો ॥૨॥ દસરથ મન આનંદ ભયો હૈ વંશ હમારે ગૃહ આયો। વિપ્ર બુલાય સોધના કીની અભૈ ભંડાર લુટાયો ॥૩॥ કંચનકે બહુ કલસ બનાયે મોતિન ચૌક પુરાયો। ઘરી એક નિગમ સોચ હિય ભાખ્યો રામચન્દ્ર ગૃહ આયો ॥૪॥ ગૃહ ગૃહતેં સબ સખી બુલાઈ આનંદમંગલ ગાયો। દસરથરાય દોઉ આઁગનમેં આદર કર બૈઠાયો ॥૫॥ દસરથ ઉઠ બાજાર પધારે સારી સુરંગ બસ્યાયો। જો જાકે જેસો મન ભાયો તેસો તાહિ પહિરાયો ॥૬॥ પાટ પટંબર ખાસા ઝીનો જેસો જાહિ સુહાયો। પરમાનંદદાસ કહાઁ લોં બરનોં તીન લોક જસ છાયો ॥૭॥ ✻ ૩૩૯ ✻

[રાગ જેતશ્રી] રામજન્મ આનન્દ બધાઈ। સુરતરુ કામધેનુ ચિન્તામનિ અવધપુરી માનોં ઘર ઘર આઈ ॥૧॥ અંતરિક્ષ-જન ફિરત અવનિ પર મિલત પરસ્પર દૂબ બધાઈ। પ્રફુલિત હૃદૈ નગરવાસિનકે બાલ-વૃદ્ધ સબ બાત સુહાઈ ॥૨॥ ધીર ગંભીર નાચૈ નરનારી બાજે બહુત ગિને નહીં જાઈ। મંગલ કલસ ચૌક મૌતિનકે દ્વારન બંદનવાર બંધાઈ ॥૩॥ સુતકો વદન નિહાર નારી સબ વારત ભૂષન લેત બલાઈ। રત્નગર્ભ કૌસલ્યા રાની ધન્ય ભાગ્યકી કરત બડાઈ ॥૪॥ દસરથરાય ન્હાય ભયે ઠાડે કંચન વસન અનેક મઁગાઈ। પરમ પુનીત

વિપ્રપદવંદિત દાન માન જન ધન બરખાઈ ॥૫॥ માગધ સૂત ભાટ બંદીજન અષ્ટસિધ નવનિધ વાંછિત પાઈ। દસરથ-સુત નિતપ્રતિ હૌં દેખોં અગ્રદાસકે યહ જીય ભાઈ॥૬॥ *૩૪૦*

[રાગ સારંગ] માઈ પ્રકટ ભયે હૈં રામ। હત્યા તીન ગઈ દસરથકી સુનત મનોહર નામ ॥૧॥ બંદીજન સબ કૌતુક ભૂલે રાઘવ જન્મનિધાન। હરખે લોક સબૈ ભુવ પરકે યુવજન કરત હૈં ગાન ॥૨॥ જયજયકાર ભયો વસુધા પર સંતન મન અભિરામ। પરમાનંદ દાસ બલિહારી ચરનકમલ વિશ્રામ ॥૩॥

* ૩૪૧ *

[રાગ સારંગ] આજ અયોધ્યા પ્રકટે રામ। દસરથવંશ ઉદૈ કુલદીપક સિવવિરંચિમુનિ ભયો વિશ્રામ ॥૧॥ ઘર-ઘર તોરન બંદનમાલા મૌતિન ચૌક પૂરે નિજધામ। પરમાનંદદાસ તિહિં અવસર બંદીજનકે પૂરન કામ ॥૨॥ * ૩૪૨ *

[રાગ સારંગ] નગરમેં બાજત કહાઁ બધાઈ। ગર્ભ ઉદય કૌસલ્યા માતા રામચંદ્ર નિધિ આઈ ॥૧॥ ઋષિ બૂઝે કૌસલ્યા માતા કૈસો જન્મ ગુસાંઈ। નૌમી સોમવાર તિથિ નીકો ચૌદહ ભુવન બડાઈ ॥૨॥ બ્રાહ્મણ વેદ પઢત અતિ નિર્મલ ઋષિ અભિષેક કરાઈ। દ્વારે ભીર ભઈ દસરથકે સામવેદ ધ્વનિ ગાઈ ॥૩॥ ઘર-ઘર મંગલચાર સાથિયે મૌતિન ચૌક પુરાઈ। સોહત રાજ રામકો નીકો માન દાસ જહાઁ પાઈ ॥૪॥ * ૩૪૩ *

[રાગ સારંગ] હમારે મદનગોપાલ હૈ રામ। ધનુષ બાન વર વિમલ બેનુ કર પીત વસન અરુ તન ઘનસ્યામ ॥૧॥ અપની ભુજા જિન જલનિધિ બાંધ્યો રાસ રચ્યો જિન કોટિક કામ। દસ સિર હત જિન અસુર સંહારે ગોવર્ધન ધાર્યો કર વામ ॥૨॥ વૈ રઘુવર યહ જદુવર મોહન લીલા લલિત વિમલ બહુ નામ। પરમાનંદ પ્રભુ ભેદરહિત હરિ સંતન મિલ ગાવત ગુન ગ્રામ ॥૩॥ * ૩૪૪ *

[રાગ કાન્હરો] નૌમી ચૈતકી ઉજિયારી। દસરથકે ગૃહ જન્મ લિયો હૈ મુદિત અયોધ્યાનારી ॥૧॥ રામ લછન ભરત શત્રુઘન ભૂતલ પ્રકટે ચારી। લલિત વિસાલ કમલદલલોચન મોચન દુખ સુખકારી ॥૨॥ મન્મથમથન અમિત છબિ જલરુહ નીલ વરન તન સારી। પીત વસન દામિની દ્યુતિ વિલસત દસન લસત સિત ભારી॥૩॥ કઠુલા કંઠ રત્નમનિ બઘના ધનુ ભ્રૂકુટી ગતિ ન્યારી। ઘુટુરૂન ચલત હરત મન સબકો તુલસીદાસ બલિહારી ॥૪॥ * ૩૪૫ *

* શ્રી રામનવમી-પલનાનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] ઝલત રામ પાલને સોહે। ભૂરિ ભાગ્ય જનની જન જોહેં ॥૧॥ તન મૃદુ મંજુલ મેચકતાઈ। ઝલકત ચાલ વિભૂષન ઝાંઈ ॥૨॥ અધર પાનિ હિત લોહિત લોને। સરસ સિંગાર ભવસાર સલોને ॥૩॥ કિલકત હઁસત વિલોક

ખિલોના । માનો વિનોદ કરત છબિ છોના ॥૪॥ રંજન ખંજનસે જુ વિલોચન । ભ્રાજત ભાલ તિલક ગોરોચન ॥૫॥ લસે મસિબિન્દુ વદનવિધુ નીકો। ચિતવત ચિત ચકોર તુલસીકો ॥૬॥

* ૩૪૬ *

* શ્રી રામનવમી–બાલલીલાનું પદ *

[રાગ બિલાવલ] ફૂલનકી માલા હાથ ફૂલી સબ સખી સાથ ઝુમક ઝરોખા ઝાંકે નંદિની જનકકી । દેખન પિયકી સોભા સિયાકે લોચન લોભા એકટક ઠાડી માનોં પૂતરી કનકકી ॥૧॥ પિતાસોં કહત બાત કમલ કોમલ ગાત ટારો હો પ્રતિજ્ઞા યાહિ સિવકે ધનુષકી। નંદદાસ પ્રભુ જાન્યો તૃન કર તોર્યો બાન્યો બાઁસકી ધનૈયા જૈસે બાલકકે કરકી ॥૨॥

* ૩૪૭ *

* અષ્ટપદી *

[રાગ માલવ] પ્રલયપયોધિજલે ધૃતવાનસિવેદં। વિહિત વિહિત ચરિત્રમખેદં। કેશવધૃત મીનશરીર જય જગદીશ હરે ॥૧॥ ક્ષિતિરતિ વિપુલતરેતદ તિષ્ઠતિ પૃષ્ઠે। ધરણિધરણ કિણચક્ર ગરિષ્ઠે। કેશવધૃત કચ્છપરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૨॥ વસતિ દશનશિખરે ધરણી તવ લગ્ના। શશિનિકલંકકલેવ નિમગ્ના। કેશવધૃત સૂકરરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૩॥ તવ કરકમલવરે નખમદ્ભુતશૃંગં। દલિત હિરણ્યકશિપુતનુભૃંગં। કેશવધૃત નરહરિરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૪॥

છલયસિ વિક્રમણે બલિમદ્ભુત વામન। પદનખનીરજનિત જનપાવન। કેશવધૃત વામનરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૫॥ ક્ષત્રિયરુધિરમયે જગદપગતપાપં। સ્નપયસિ પયસિ શમિત ભવતાપં। કેશવધૃત ભૃગુપતિરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૬॥ વિતરસિ દિક્ષુરણે દિવપતિકમનીયં। દશમુખમૌલીબલિં રમણીયં। કેશવધૃત રઘુપતિરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૭॥ વહસિ વપુષિ વિશદે વસનં જલદાભં। હલહતિ ભીતિ મિલિત યમુનાભં। કેશવધૃત હલધરરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૮॥ નિંદસિ યજ્ઞ વિધેરહહ શ્રુતિજાતં। સદય હૃદય દર્શિત પશુઘાતં। કેશવધૃત બુદ્ધશરીર જય જગદીશ હરે ॥૯॥ મ્લેચ્છનિવહનિધને કલયસિ કરવાલં। ધૂમકેતુમિવ કિમપિ કરાલં। કેશવધૃત કલ્કિશરીર જય જગદીશ હરે ॥૧૦॥ શ્રીજયદેવ કવેરિદમુદિતમુદારં। શ્રૃણુ સુખદં શુભદં ભવસારં। કેશવધૃત દશવિધરૂપ જય જગદીશ હરે ॥૧૧॥

* ૩૪૮ *

* આચાર્યશ્રી મહાપ્રભુજીની વધાઈનાં પદ *

[રાગ દેવગંધાર] આજ જગતી પર જયજયકાર। પ્રકટ ભયે વલ્લભ પુરુષોત્તમ વદન—અગ્નિ અવતાર ॥૧॥ ધનિ દિન માધવ માસ એકાદશી કૃષ્ણપક્ષ રવિવાર। શ્રીમુખ—વાકચ કલેવર સુન્દર ધર્યો જગમોહન માર ॥૨॥ શ્રીભાગવત આત્મ અંગ જિનકે પ્રકટકરન વિસ્તાર। દુંદુભિ દેવ બજાવત ગાવત સુરવધુ

મંગલચાર ॥૩॥ પુષ્ટિપ્રકાશ કરેંગે ભૂપર જનહિત જગ અવતાર। આનન્દ ઉમગ્યો લોક તિહૂઁપુર જન ગિરિધર બલિહાર ॥૪॥

* ૩૪૯ *

[રાગ દેવગંધાર] ભૂતલ મહામહોત્સવ આજ । શ્રીલછમનગૃહ પ્રકટ ભયે હૈં શ્રીવલ્લભ મહારાજ ॥૧॥ આજ્ઞા દઈ દયા કર શ્રીહરિ પુષ્ટિ પ્રકટવે કાજ। કલિમેં જન્મ ઉબાર્યો તતછિન બૂડત વેદજહાજ ॥૨॥ આનંદમૂરતિ નિરખત નયનન ફૂલે ભક્તસમાજ। નાચત ગાવત વિવસ ભયે સબ છાઁડ લોકકુલ-લાજ ॥૩॥ ઘર-ઘર મંગલ બજત બધાઈ સજત નયે-નયે સાજ। મગન ભયે તન ગિનત ન કાહુ તીન લોક પર ગાજ ॥૪॥ લીલાસિંધુ મહારસ અબતેં બંધી પ્રેમકી પાલ। રસિક સિરોમનિ સદા બિરાજો શ્રીવલ્લભ સિરતાજ ॥૫॥

* ૩૫૦ *

[રાગ દેવગંધાર] સબ મિલ ગાવો ગીત બધાઈ। શ્રીલછમનગૃહ પ્રકટ ભયે હૈં શ્રીવલ્લભ સુખદાઈ ॥૧॥ ઉઘરે ભાગ્ય સકલ ભક્તનકે પુષ્ટિભક્તિ પ્રકટાઈ। યસોમતિસુત નિજ-સુખ દેવેકો મુખમૂરતિ પ્રકટાઈ ॥૨॥ અતિ સુન્દર વિધુવદન વિલોકત સકલ સોક બિનસાઈ। કહત ફિરત સબહિનસોં ફૂલે આનંદ ઉર ન સમાઈ ॥૩॥ શ્રીભાગવત અર્થ પ્રકટ કરનકો ભાગ્યન દઈ હૈ દિખાઈ। ભઈ ન કબહું વ્હેહૈ નહીં ઐસી જૈસી અબ નિધિ પાઈ ॥૪॥ સદા બિરાજો સીસ હમારે યહ મૂરતિ મન

ભાઈ। ચરનરેનુ સેવકકો સેવક દાસ રસિક બલિ જાઈ ॥૫॥

* ૩૫૧ *

[રાગ દેવગંધાર] પ્રકટે કૃષ્ણાનન દ્વિજરૂપ। માધવ માસ કૃષ્ણ એકાદશી આયે અગ્નિસ્વરૂપ ॥૧॥ દૈવી જીવ ઉદ્ધારન કારન આનંદમય રસરૂપ। વલ્લભ પ્રભુ ગિરિધર પ્રભુ દોઉ તેઈ એઈ એક સ્વરૂપ ॥૨॥

* ૩૫૨ *

[રાગ દેવગંધાર] જય શ્રીવલ્લભદેવ ધની। રાસવિલાસ કરત ગોવર્ધન મૂરતિ લલિત બની ॥૧॥ પુરુષોત્તમજુ કમલ વિકાસિત રસિકન મુકુટમનિ। ચરનનિવેદન દે નિજજનકો કૃપા કરીજુ ઘની ॥૨॥ શ્રીભાગવતસુધાનિધિ મથકે બાનિ નિગમ ભની। લીલાસૃષ્ટિસિંધુ સબ પૂરિત દૈવી નિજ અપની ॥૩॥ શ્રીવિટ્ઠલ પ્રકટિત પરમાનન્દ ભજન પ્રચાર બની। જમુના-પુલિન કેલિ વૃન્દાવન ગિરિધર ગુનિત ગુની ॥૪॥

* ૩૫૩ *

[રાગ દેવગંધાર] આજુ વધાઈ મંગલચાર। ગાવત મંગલગીત જુવતિજન નવસત સાજ સિંગાર ॥૧॥ મંગલ કનક કલસ સુભ મંગલ બાંધી બંદનવાર। મંગલ મોતિન ચૌક પુરાયે પંચ સબ્દ ગૃહ દ્વાર ॥૨॥ ઘર-ઘર મંગલ મહા મહોત્સવ શ્રીવલ્લભ અવતાર। હરજીવન પ્રભુ યજ્ઞપુરુષ શ્રી લછમન–ભૂપકુમાર ॥૩॥

* ૩૫૪ *

[રાગ દેવગંધાર] જય શ્રીવલ્લભવર અવતાર। પ્રકટ ભયે

પૂરન પુરુષોત્તમ સકલ શ્રુતિનકે સાર ॥૧॥ તબહી પ્રકટ ભયે વસુદેવકે હર્યો સકલ ભૂભાર। બાલકેલિ સુખ નંદમહરકે દિયે વિવિધ વિસ્તાર ॥૨॥ જાત બહે હૈં સકલ જીવ કલિ ભવસાગરકી ધાર। તિનકી બાઁહ ગહિ જુ કમલપદ રાખે પરમ ઉદાર ॥૩॥ જુગ-જુગ રાજ કરો શ્રીગોકુલ વ્રજમેં નિત્ય વિહાર । રામદાસ પ્રભુ સબ ભક્તનકે જીવન પ્રાન આધાર ॥૪॥ ✻ ૩૫૫ ✻

[રાગ દેવગંધાર] જબતેં શ્રીવલ્લભ પ્રકટ ભયે। અમૃત-સુધાનિધિ બરખત મુખસેં સબ દુઃખ દૂરિ ગયે ॥૧॥ લછમનવંશ-ઉજાગર સાગર ભક્તિ જુ વેદ ઠયે । માયાવાદ ખંડખંડન કરિ અતિ આનંદ જયે ॥૨॥ ગિરિધર-લીલા-વિસ્તાર કરનકો દિન-દિન કેલિ નયે। દામોદર-સિર હસ્તકમલ ધરિ ચરણાંબુજ જુગ દયે ॥૩॥ ✻ ૩૫૬ ✻

[રાગ રામકલી] સુનો રી આજ નવલ વધાયો હૈ। શ્રીલછમનગૃહ પ્રકટ ભયે હૈં વલ્લભ મનભાયો હૈ ॥૧॥ બાજત આવજ મહુવર ઘન જ્યોં ઢોલક બજાયો હૈ। કોકિલકંઠ નવલ વનિતા મિલ મંગલ ગાયો હૈ ॥૨॥ હરદી તેલ સુગંધ જુ લાલન ઉબટ ન્હવાયો હૈ। નખસિખલૌં આભૂષનભૂષિત પીતાંબર પહરાયો હૈ ॥૩॥ અસન વસન કંચન મનિ માનિક ઘર ઘર યાચક પાયો હૈ। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન કૃપાનિધિ પલના માંઝ ઝુલાયો હૈ ॥૪॥ ✻ ૩૫૭ ✻

[રાગ રામકલી] કૌન રસ ભૂતલ પ્રકટ ભયો। દેખો રી દેખો ભરિ નૈનન જુ પ્રભુ આનન્દ ભયો ॥૧॥ જો રસ નિગમ અગમ હુ અગોચર સો સબ સદ્ય લયો। સો રસ શ્રીલછમન ભટ ગૃહ જુ પ્રકટિત પ્રેમમયો ॥૨॥ ઘર ઘર નંદનંદન ફલ ફૂલ્યો સેવાવિધિ સિખયો। આપુન કિયો રસાલ રીતિસેં શ્રીવલ્લભ ગિરિધર રિઝયો ॥૩॥ ✻ ૩૫૮ ✻

[રાગ બિલાવલ] વલ્લભકી બાનિક મન ભાઈ। કરિ સ્નાન સંવારિ કેશ માથે તિલક બનાઈ ॥૧॥ સંધ્યા કરત હરત મેરો મન ઇત ઉત નયન ચલાઈ। કરિ શૃંગાર તબ મો તન ચિતયો રામદાસ બલિ જાઈ ॥૨॥ ✻ ૩૫૯ ✻

[રાગ બિલાવલ] વલ્લભ કરિ શૃંગાર બિરાજે। કોટિક ચંદ વારેં શ્રીમુખ પર કોટિક મન્મથ લાજે ॥૧॥ કોટિ ભાનુ સમ તેજ પ્રકાસે અંધકાર સબ ભાજે। રામદાસ યહ રૂપ ધર્યો હૈ નિજ ભક્તન હિત કાજે ॥૨॥ ✻ ૩૬૦ ✻

[રાગ બિલાવલ] માધવ માસે ભર વૈસાખે શ્રીવલ્લભ હરિ જન્મ લિયા। લછમનનંદના ત્રિભુવનવંદના ભક્તિમારગ જિન પ્રકટ કિયા ॥ટેક॥ પ્રકટ કિયા જિન ભક્તિમારગ બંધ જીવ છુટાઈયા। સંસારહુંતેં મુક્ત કીને સરન જે જન આઇયા। અભય દાન નિસાન મેલ્યા ચિત્ત જિન હરિકો દિયા। ગોપાલદાસ અનંત લીલા પ્રકટ શ્રીવલ્લભ ભયા ॥૧॥ દાતા મુક્તા

ઔર ન દૂજા સાચા ત્રિભુવનરાય વહાઁ । વિરહનિવારના ભવજલતારના દેખત ઉપજે ચાવ ઉહાઁ ॥ટેક॥ દેખત ઉપજે ચાવ હરિકો સકલ દુખ જુ નિવારહી । નામ સુમિરે જરેં પાતક કર જોર નિગમ પુકારહી । પતિતપાવન બિરુદ જાકો સીસ માધો કર મયા । ગોપાલદાસ અનંત લીલા પ્રકટ શ્રીવલ્લભ ભયા ॥૨॥ યે વ્રજબાલા ગોપગુવાલા યે ગોકુલકે લોગ વહાઁ । એકન ક્રીડા હરિમુખ વ્રીડા હરિ-સેવા રસ-ભોગ વહાઁ ॥ટેક॥ હરિ-સેવા રસ-ભોગ મિલિયો હિયે અંતર રમ રહ્યા । બાલચરિત અનંત લીલા દાન દે સબ ગુન કહ્યા । ભલી મૂરતિ દેખ સુરતિ રાધિકા અંચલ ગહ્યા । ગોપલદાસ અનન્ત લીલા પ્રકટ શ્રીવલ્લભ ભયા ॥૩॥ પૂરન બ્રહ્મ સનાતન માધો કલિ કેશવ અવતાર વહાઁ । જિન જિનિ દેખ્યા તિનિ તિનિ પેખ્યા ભક્તન પ્રાન આધાર વહાઁ ॥ટેક॥ ભક્ત-પ્રાન-આધાર શ્રીવલ્લભ હિયે અંતર રાખિયા । રામકૃષ્ણ મુકુંદ માધો સદા જિહ્વા ભાખિયા । ગોપીનાથ અનાથ બંધુ વેદમેં કરુનામયા । ગોપાલદાસ અનન્ત લીલા પ્રકટ શ્રીવલ્લભ ભયા ॥૪॥ * ૩૬૧ *

[રાગ બિલાવલ] ધનિ-ધનિ માધવ માસ એકાદશી પ્રકટે શ્રીવલ્લભ સુખરાસિ । શ્રીગોકુલ ગોવર્ધનવાસી જમુનાકુંજન કુંજનિવાસી ॥ટેક॥ કુંજન કુંજનિવાસી જમુનાપુલિન બેનુ બજાઇયો । અકુલાઈ નવ વ્રજસુંદરી તબ સુખદ રાસ

રચાઇયો । સાત દિન ગિરિ ધર્યો કમલકર ગર્વ સુરપતિ હરન જુ । દાસજનકે હેત પ્રકટે ફેર ગિરિવરધરન જુ ॥૧॥ શ્રીલછમનગૃહ નવનિધિ આઈ શ્રીવલ્લભ દ્વિજરૂપ કહાઈ । જાયો પૂત ઇલંમા માઈ હરખત ફૂલી અંગ ન સમાઈ ॥ટેક॥ ફૂલી અંગ ન સમાઈ જનની કરત આનન્દ બધાવને । ગોરસકીચ ભઈ જુ અજરમેં દૂધ દધિ સિર નાવને । પહર ભૂષન મુદિત સહચરી વસન નાના વરન જુ । દાસજનકે હેત પ્રકટે ફેર ગિરિવરધરન જુ ॥૨॥ શ્રીલછમન–ગૃહ હોત વધાઈ સ્રવન સુનત વ્રજવધુ ઉઠ ધાઈ । સહજ સિંગાર કિયે મનભાયે બોલત જય જય સબ્દ સુહાયે ॥ટેક॥ જય જય સબ્દ સુહાયે બોલત ગીત ઝૂમક ગાવહી । થાર કંચન હાથ લીને જુરિ જુરિ ઝુંડન આવહી । મુદિત દે કરતાર નાચત બાજત નુપૂર ચરન જુ । દાસ જનકે હેત પ્રકટે ફેર ગિરિવરધરન જુ ॥૩॥ શ્રીલછમનગૃહ નવનિધિ આઈ અદ્ભુત સોભા બરની ન જાઈ । કંચન કલસ ધ્વજા ફહરાઈ દીપદાન કર જુગત બનાઈ ॥ટેક॥ બનાઈ જુગત દીપમાલા જોત ફૈલી ગગન જુ । ધેનુધન ગૃહ વસન ભૂષન દેત કંચન નગન જુ । મુદિત વ્હૈ નરનારી દેત અસીસ ચલી જુર ઘરન જુ । દાસજનકે હેત પ્રકટે ફેર ગિરિવરધરન જુ ॥૪॥ * ૩૬૨ *

[રાગ બિલાવલ] પતિતઉદ્ધારના કલિમલતારના વલ્લભ

પરમ ઉદાર વહાઁ। દીનદયાલા પરમકૃપાલા સબહિં જીવનઉદ્ધાર વહાઁ ॥ટેકા॥ ઉદ્ધાર જીવનકો કિયો પ્રભુ કર કૃપા કરુનામયા। જાત દેખે બહે કલિમેં ચિત્તમેં ઉપજી દયા। કરન કારન અભયદાતા। અભયપદ જનકો દિયા। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગાય લીલા મન મનોરથ કર લિયા ॥૧॥ કમલદલનયના મધુરબેના ભક્તન પ્રાનઆધાર વહાઁ। ગોકુલનાથ સકલ સુખદાતા સોભા પરમ અપાર વહાઁ ॥ટેકા॥ અપાર પારાવાર સોભા સકલ જગ ઉદ્ધારિયો। પુરુષ પરમાનન્દ પૂરન ભક્તહિત વપુ ધારિયો। નામ સુમરત ભયે પાવન સકલ ખલ કલિકે જિયા। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગાય લીલા મન મનોરથ કર લિયા ॥૨॥ ચરનનમેં જુ પ્રેમ બઢાઊં યહ છબિ પર બલિહાર વહાઁ। તુવ ગુન ગાઊં લાડ લડાઊં ઠાડો નિસદિન દ્વાર વહાઁ ॥ટેકા॥ દ્વાર ઠાડો કરહું વિનતી ચિત્ત ચરનનમેં ધરૂં। યેહી નિશ્ચય જાન જિયમેં અપનો જન્મ સુફલ કરૂં। ચાહના નહીં ઔર મેરેહુ જીવન—ફલ પ્રભુ દયા। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગાય લીલા મન મનોરથ કર લિયા ॥૩॥ સરનાગત આયે દોષ મિટાયે તજિયે યહ સંસાર વહાઁ। ગહિ જુ લીનો અપનો કીનો છાઁડયો સકલ જંજાલ વહાઁ ॥ટેકા॥ જંજાલ છાઁડયો સકલ ભવ ભ્રમ ત્રાસ તૃષ્ણા સબ બહી। શૂલસાગર તર્યો છિનમેં નામકી કનિકા ગહી। બલિ જાઊં ઐસે વદન પરહિ જગત સુનકે તર ગયા। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગાય લીલા મન મનોરથ કર લિયા ॥૪॥

* ૩૬૩ *

[રાગ બિલાવલ] ધન-ધન માધવ માસ એકાદશી કૃષ્ણ પક્ષ રવિવાર વહાઁ। ધન દિન પહર ઘરી પલ મુહૂરત પ્રકટયા પરમ દયાલ વહાઁ ॥ટેકા॥ પ્રકટયા પ્રાનઅધાર વલ્લભ ભક્તહિત વપુ ધારિયો। દૈવીજીવ ઉદ્ધારકારન કરુનાસિંધુ વિચારિયો। અંગ-અંગ ફૂલે લછમન ભટ ભયે પૂરનકામ જુ। બલિ વિષ્નુદાસ વિનોદ ઘર-ઘર હોત ગોકુલ ગામ જુ ॥૧॥ ચંદન ભવન લિપાયે કુંકુમરસ છિરકાવ કરાયે। મોતિન ચૌક પુરાયે કંચન કલસ ધ્વજા ફહરાયે ॥ટેકા॥ કંચન કલસ ધ્વજા ફહરાવત બંદનવાર બંધાઇયો। કર બિછોના મહા અદ્‌ભુત જરી વિતાન તનાઇયો। કહૂં કહા કછુ કહત ન આવે હોત જગમગ ધામ જુ। બલિ વિષ્નુદાસ વિનોદ ઘર-ઘર હોત ગોકુલગામ જુ ॥૨॥ ઘરઘરતેં આવત વ્રજનારી બાલક વૃદ્ધ તરુન સુકુમારી। નવસત સાજ સિંગારિ હાથન પૂજા કંચન થારી ॥ટેકા॥ હાથન પૂજા કંચન થારી ગાવત આવત ગીત જુ। આઈ ઝૂંડન યહું દિસતેં અંતર ઉપજી પ્રીત જુ। બહુત આદર દિયે ભીતર બોલ લઈ સબ ભામ જુ। બલિ વિષ્નુદાસ વિનોદ ઘર ઘર હોત ગોકુલગામ જુ ॥૩॥ દાન દેત લછમન ભટ દ્વારે આય જુરે ગુનીજન ઠટ। વાગો પાગ પિછોરા પેચકટ કંચન મનિ માનિક બહુ પટ ॥ટેકા॥ કંચન મનિ માનિક ભૂષન પટ દેત અતિ આનંદસોં। વેદધ્વનિ મુનિ કરત હરખત ગાવત ગુનીજન છંદસોં। ચિરજીયો જુગ-જુગ કૃષ્ણાનન જાકો વલ્લભ નામ જુ। બલિ વિષ્નુદાસ વિનોદ ઘર

ઘર હોત ગોકુલ ગામ જુ ॥૪॥ * ૩૬૪ *

[રાગ બિલાવલ] બીતે જુ પરિવત્સર બહુતેં બિછુરે જીવ બ્રહ્મતેં જબતેં। ભ્રમિત ફિરત બહુ શ્રમિત મહાઈ રહે આસુરી સૃષ્ટિ મિલાઈ ॥ટેક॥ રહે આસુરી સૃષ્ટિ મિલાય સબ કૃષ્ણવિરહ ભુલાયકે। ભવસમુદ્ર અગાધ બૂડત કિતહી તટ નહીં પાયકે। દયા આઈ હરિ હિયેમેં પ્રકટ મુખમૂરતિ કરી। દઈ આજ્ઞા જાય પ્રકટો ભૂમિ દ્વિજવર તનુ ધરી। બહે જાત અનાથ ભવનિધિ દૈવીજન સગરે અબે। આસુરતેં નિરવાર કર ગહિ કરો સરનાગતિ સબે ॥૧॥ માધો માસ પુનીત સુહાયો કૃષ્ણપક્ષ હરિવાસર આયો। નછત્ર વાર ગુરુ સુભ દિન નીકો પ્રકટ્યો પરમ ભાઁવતો જીકો ॥ટેક॥ પ્રકટ્યો પરમ ભાઁવતો જીકો દેખ સબૈ હુલસાઇયો। બ્રહ્મ પૂરન દેહ દ્વિજવપુ શ્રીલછમનગૃહ આઇયો। સુનત હરખે દૈવીજન સબ કાજ મનવાંછિત ભયો। દેખ દગ અતિ ભયે સીતલ તાપ તનમનકો ગયો। બજત ઘર-ઘર પ્રતિ બધાઈ ગીત મંગલ ગાવહી। નભ નિસાન બજાય સુર સબ કુસુમગન બરખાવહી ॥૨॥ લછમન-સદન સુહાયો લાગે દેખત સુખ દગકો દુખ ભાગે। બંદન તોરન દ્વાર બંધાયે આઁગન રચના ચૌક પુરાયે ॥ટેક॥ ચૌક રચના ભઈ આઁગન મંગલ કલસ સુહાવને। સજે ભૂષન ત્રિયાગન મિલ ગાવત સરસ બધાવને। પઢત દ્વિજવર વેદધ્વનિ મિલ વૈદિક કર્મ કરાવહીં।

જો જાકે મન જૈસી વાંછિત તૈસો સો જન પાવહીં। સૂત માગધ ભીર દ્વારે લછમન-કુલવર ભાવહીં। હીર ચીર અમોલ માનિક ધેનુ દાન દિખાવહીં। નાચત નરનારી આઁગન ફૂલે અંગ ન સમાવહીં। ધન-ધન માત ઈલંમાગારુ સુત ગોદ લે હુલરાવહી ॥૩॥ શ્રીવલ્લભ-રવિ જગત પ્રકાસે માયાવાદ-તિમિર-ભય નાસે। ભયો પુષ્ટિપથકમલ વિકાસી દેખ મિત્ર ભયે પરમ હુલાસી ॥ટેક॥ ભયે પરમ હુલાસ સબહિન વેદપથ વિસ્તારિયો। દેસ-દેસ પવિત્ર કર પદ ધરિ જન નિસ્તારિયો। સૂત્ર-ભાષ્ય-પ્રકાશ શ્રીમુખ ગ્રન્થ ભવનૌકા ધરી। ગૂઢ શ્રીભાગવત પ્રતિપદ અર્થ કર ટીકા કરી। પ્રકટ ગિરિવરધરન ગિરિમેં લિયે નિકટ બુલાયકે। મિલ પરસ્પર બાત જિયકી કહી સબ સમઝાયકે। વંશ નિર્મલ પ્રકટ કર બહુ ભાઁત હરિહીં લડાયકે। દાસ નિજજન ભયે પ્રમુદિત શ્રીવલ્લભપદરજ પાયકે ॥૪॥ * ૩૬૫ *

[રાગ બિલાવલ] માધો માસ કૃષ્ણ એકાદશી સુભ લગ્ન નછત્ર ગુરુવાર। શ્રી લછમનગૃહ પ્રકટ હોયકે ભૂતલ લિયો અવતાર ॥છંદ॥ ભૂતલ લિયો અવતાર શ્રીવલ્લભ દૈવી જીવ ઉદ્ધારિયાં। પંચ દોષ સબ દૂર કરિકે સરન જે જન આઇયાં। સરન આયે તારે તે જન સકલ તાપ નિવારિયાં। શ્રીવલ્લભ-મુખચંદ પ્રકટે જગત જસ વિસ્તારિયાં ॥૧॥ માયામત ખંડન કર રાખ્યો નિગમ સ્મૃતિ સત્ય કર ભાખ્યો। ભક્તિ મુક્તિ સબ

પૂરનકામ પુષ્ટિમાર્ગ પ્રકાશિત નામ ॥છંદ॥ નામ વલ્લભ પ્રાન વલ્લભ ધ્યાન વલ્લભ ધ્યાઇયે। વિશ્રામ વલ્લભ ભક્તજનકે શ્રીવલ્લભગુન ગાઇયે। વલ્લભ લખ આનન્દ બાઢ્યો કોટિ મનમથ વારિયાં। શ્રીવલ્લભમુખચંદ પ્રકટે જગત જસ વિસ્તારિયાં ॥૨॥ અદેયદાનકે દાતા તુમહીં નિજજન કૃપાપ્રેમરસ બરખહીં। પતિતઉદ્ધારન નામ તિહારો કૃપાદૃષ્ટિ મોપે જુ નિહારો ॥છંદ॥ કૃપાદૃષ્ટિ નિહારો મોપે દાસ અપનો જાનિયે। દોષ મેરે જિન વિચારો ભવસાગરતેં તારિયે। મીઠે મધુરે બોલ તુમારે વ્રજવાસી હરખે હિયાં। શ્રીવલ્લભમુખચંદ પ્રકટે જગત જસ વિસ્તારિયાં ॥૩॥ ભાગવતમથન સુબોધિની જ્ઞાતા દૈવીજીવનકે સુખદાતા। ભક્તિમારગ પ્રકટે ભાન નિજજનકો મેટ્યો અજ્ઞાન ॥છંદ॥ અજ્ઞાન મેટે ભક્તજનકે દૈવી કેહિ વિધ જાનિયે। બ્રહ્મસંબંધ આજ્ઞા જુ દીની સરન મેરી આનિયે। સારસ્વતકલ્પકી લીલા પ્રકટ તાહિ દિખાઇયાં। શ્રીવલ્લભમુખચંદ પ્રકટે જગત જસ વિસ્તારિયાં ॥૪॥

* ૩૬૬ *

[રાગ બિલાવલ] બાજત મંગલચાર બધાઈ। પ્રકટે શ્રીવલ્લભ લછમનગૃહ ધન્ય ઈલંમા માઈ ॥૧॥ ઉઘરે ભાગ્ય દૈવી જીવનકે જિન ઐસી નિધિ પાઈ। વ્રજવલ્લભ મુખકમલ મનોહર દ્વિજવર દેહ ધરાઈ ॥૨॥ નાચત ગાવત ગુનિજન સજ્જન મૌતિન ચૌક પુરાઈ। તોરન બંદનવાર દ્વાર પૈ જયજયકાર

સુહાઈ ॥૩॥ વદ વૈસાખ એકાદસી સુભ દિન આનંદ ઉર ન સમાઈ। હરજીવન પ્રભુ શ્રીવલ્લભકી બાર બાર બલિ જાઈ ॥૪॥

* ૩૬૭ *

[રાગ બિલાવલ] પ્રકટ ભયે તૈલંગકુલદીપ। શ્રીલછમન ભટ અતિ આનંદિત સુતમુખ નિરખત આય સમીપ ॥૧॥ માત ઈલંમા કૂખ ઉદય ભયો જ્યોં ઉપજત મુક્તાફલ સીપ। સગુનદાસ મુખ કહત ન આવે જસ પસર્યો નૌખંડ સપ્તદ્વીપ ॥૨॥

* ૩૬૮ *

[રાગ બિલાવલ] શ્રી લછમનગૃહ આઈ નવનિધિ। પ્રકટે જાન પૂરન પુરુષોત્તમ દ્વાર બુહારત ફિરત અષ્ટસિદ્ધિ ॥૧॥ બજત નિસાન ભેરી સહનાઈ દેખિયત તહાઁઈ સકલ રિદ્ધિ। સગુનદાસ પ્રભુજન્મ શ્રવન સુન દરસન કારન આયે હર વિધિ ॥૨॥

* ૩૬૯ *

[રાગ બિલાવલ] આયે દેવ વિમાનન ચઢ-ચઢ। મહા મહોત્સવ દરસ કરનકો એકએકતેં આગે બઢ-બઢ ॥૧॥ બિન ગિરિધર ઇન સમ કોઉ નાહીં કહો કોઉ બાતેં કછુ ગઢ-ગઢ। સગુનદાસ પ્રભુજન્મ શ્રવન સુન દે અસીસ મુનિ મંત્રન પઢ-પઢ ॥૨॥

* ૩૭૦ *

[રાગ બિલાવલ] દ્વારે આયે ગુનિજન ઠાઢે। પ્રકટે પુરુષોત્તમ શ્રીવલ્લભ સબહિન આનંદ મંગલ બાઢે ॥૧॥

શ્રીલછમન ભટ દાન દેનકો પટ ભૂષન મનિ માનિક કાઢે। સગુનદાસ આસ સબ પૂજી માનોં બરખત ઇન્દ્ર અષાઢે ॥૨॥

* ૩૭૧ *

[રાગ આસાવરી] શ્રી લછમનગૃહ આજ વધાઈ। પ્રકટે શ્રીવલ્લભ સુખદાઈ ॥૧॥ ધનિ-ધનિ માધવમાસ સુખકારી। અતિ ફૂલે શ્રીગોવર્ધનધારી ॥૨॥ નામકરન ઋષિ ગર્ગ કરાયે। શ્રીલછમન બહુ દાન દિવાયે ॥૩॥ મહા મહોત્સવ વ્રજપુર ઘર-ઘર। પૂરન બ્રહ્મ પ્રકટે જગતી પર ॥૪॥ વેદધુનિ સુનિ વિપ્ર સુનાઈ। વ્રજસુન્દરી આતુર અતિ ધાઈ ॥૫॥ હાથન કંચનથાર સુહાઈ। ગાવત મંગલ મંદિર આઈ ॥૬॥ નિરખ ચંદમુખ નયન સિરાને। વિવિધ તાપ તનકે જુ નસાને ॥૭॥ ઘર-ઘર મંગલ ચૌક પુરાયે। મહાભાગ્યનિધિ ભૂતલ આયે ॥૮॥ દાસ નિરખ-નિરખ ગુન ગાવે। માગધ બંદી નોછાવર પાવે ॥૯॥ *૩૭૨*

[રાગ આસાવરી] હોં યાચક શ્રીવલ્લભ તિહારો યાચન તુમકો આયો હો। મહા ઉદાર દેત ભક્તનકો અપઅપનો મનભાયો હો ॥૧॥ હેમ ગ્રામ ભૂષન સુખસંપતિ મોહિ મન ન સુહાયો હો। પર્યો રહૂં નિત જૂઠન પાઊં યહ મેરો ચિત લાયો હો ॥૨॥ પ્રફુલિત ભયો નિરંતર દ્વિજવર બ્રહ્મવાદ તરુ છાયો હો। ગાઉં ગુન લાવન્યસિંધુકે દાસ ચરનરજ પાયો હો ॥૩॥ *૩૭૩*

[રાગ આસાવરી] શ્રીવલ્લભ તજ અપુનો ઠાકુર કહો કૌન

પે જૈયે હો। સબ ગુનપૂરન કરુનાસાગર જહાઁ મહારસ પૈયે હો ॥૧॥ સુરતહિ દેખ અનંગ વિમોહિત તન મન પ્રાન બિકૈયે હો। પરમ ઉદાર ચતુર સુખસાગર અપાર સદા ગુન ગૈયે હો ॥૨॥ સબહિનતેં અતિ ઉત્તમ જાની ચરનન પ્રીત બઢૈયે હો। કાનિ ન કાહૂકી મન ધરિયે વ્રત અનન્ય એક ગહિયે હો ॥૩॥ સુમર-સુમર ગુન રૂપ અનુપમ ભવદુઃખ સબ વિસરૈયે હો। મુખ—વિધુ—લાવન્યામૃત ઇક ટક પીવત નાહીં અઘૈયે હો ॥૪॥ ચરનકમલકી નિસદિન સેવા અપને હૃદૈ બસૈયે હો। રસિક કહે સંગિનસોં ભવોભવ ઇનકે દાસ કહૈયે હો ॥૫॥ * ૩૭૪ *

[રાગ આસાવરી] પ્રીતિ બંધી શ્રીવલ્લભપદસોં ઔર ન મનમેં આવે હો। પઢ પુરાન ખટ દરસન નીકે જો કછુ કોઊ બતાવે હો ॥૧॥ જબતેં અંગીકાર કિયો હૈ તબતેં ન અન્ય સુહાવે હો। પાય મહારસ કૌન મૂઢમતિ જિત તિત ચિત ભટકાવે હો ॥૨॥ જાકે ભાગ્ય ફલે યા કલિમેં સરન સોઈ જન આવે હો। નંદનન્દનકો નિજસેવકહિં દઢ કર બાઁહ ગહાવે હો ॥૩॥ જિન કોઉ કરો ભૂલ મન સંકા નિશ્ચય કરિ શ્રુતિ ગાવે હો। રસિક સદા ફલરૂપ જાનકે લે ઉછંગ હુલરાવે હો ॥૪॥

* ૩૭૫ *

[રાગ આસાવરી] રંગરાસિ મધુરાસિ શ્રીવલ્લભ શ્રીલછમન ગૃહ આયે હો। વિવિધ મધુરન પ્રતિપલ વપુ ધરિ

સિંગાર સઘનતા બેનુરંધ્ર મધિ પાયે હો ॥૧॥ વ્રજજન વિરહ અગ્રફલ લુબ્ધિત અતિ આતુર ઉઠિ ધાયે હો। ઉત ગિરિધરમુખ ઇત પ્રાકટ્યસુખ શ્રીભટ દુહું વિધિ ગાયે હો ॥૨॥ ✻ ૩૭૬ ✻

[રાગ ધનાશ્રી] પ્રકટ્યા એમા શ્રીવલ્લભદેવ। લછમનભટ ગૃહે વધાઇ યાં ॥૧॥ ગાવે એમા ગીત રસાલ। સબૈ સુહાગિનિ આઇ યાં ॥૨॥ બ્રાહ્મણ એમા વેદ પઢાય। દેત અસીસ સુહાઇ યાં ॥૩॥ મોતિન એમા ચૌક પુરાય। બંદનવાર બંધાઇ યાં ॥૪॥ ઘર ઘર એમા મંગલચાર। ધ્વજા કલસ ફહરાઇ યાં ॥૫॥ દેવન એમા દુંદુભિ બજાય। પોહોપ અંજુલિ બરખાઇ યાં ॥૬॥ દીને એમા બહુવિધ દાન। નરનારી પહેરાઇ યાં ॥૭॥ ધનિ ધનિ એમા ઇલંમાગારુ। આસા સબૈ પુજાઇ યાં ॥૮॥ સબ દિન એમા સુખસંપતિરાજ। હરજીવન મન ભાઇ યાં ॥૯॥ ✻૩૭૭✻

[રાગ સારંગ] રતિપથ પ્રકટ કરનકું પ્રકટે કરુનાનિધિ શ્રીવલ્લભ ભૂતલ । હુલસે સકલ દૈવીજનકે મન સાધન બિન હમ પાવેંગે ફલ ॥૧॥ માયામતકો તિમિર નસાયો પંથ દિખાયો વેદવચન—બલ। ઇહ મારગ જો દૃઢ તિનકો હરિ મેલત મુખમેં પત્ર કુસુમ જલ ॥૨॥ સીંચત વચન સુધાકર સેવક મારગરિપુ દાહે વચનાનલ । સેવા—રસ—સાગર પ્રકટાયો વદન—અનલતેં અતિસય સીતલ ॥૩॥ ઉપજત તાપ છિનક સાનિધમેં દેત વિરહ—આનન્દરસ કેવલ। દેખો સંત વિચાર ચારુ ચિત શ્રીગોકુલ-

પતિ હૈ યહ નિશ્ચલ ॥૪॥ દે ચરનોદક દોષ નિવારે સૂધે કિયે કાલ કલિકે ખલ। રસિક ભજત નિત શ્રીવલ્લભપદ તે બડભાગ સદા મન નિર્મલ ॥૫॥ ✻ ૩૭૮ ✻

[રાગ સારંગ] જે વસુદેવ કિયે પૂરન તપ સો ફલ ફલિત શ્રીવલ્લભદેહ। જે ગોપાલ હુતે ગોકુલમેં તે અબ આન વસે કર ગેહ ॥૧॥ જે વે ગોપવધૂ હી વ્રજમેં સો અબ વેદઋચા ભઈ જેહ। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિટ્ઠલ તેઈ એઈ એઈ તેઈ કછુ ન સંદેહ ॥૨॥ ✻ ૩૭૯ ✻

[રાગ સારંગ] ગો વલ્લભ ગોવર્ધન વલ્લભ શ્રીવલ્લભગુન ગિને ન જાઈ। ભુવકી રેનુ તરૈયા નભકી બૂંદેં પરત લખાઈ ॥૧॥ જિનકે ચરનકમલરજ વંદિત સંતત હોત સદા ચિત ચાંઈ। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિટ્ઠલ નંદનંદનકી સબ પરછાંઈ ॥૨॥ ✻ ૩૮૦ ✻

[રાગ સારંગ] શ્રીલછમનસુત નેંકહું ગાવે। દમલા પ્રભુદાસ બડભાગી તિનકો પુન પુન આપ સિખાવે ॥૧॥ પ્રેમવિવસ હોય વલ્લભપ્રભુ નૈનન સેનન અર્થ જનાવે। પ્રકટ પ્રસિદ્ધ યસોદાનંદન રસિક સોભામય સકલ જનાવે ॥૨॥ વૃન્દાવન રમણિક રમણ અતિ ઉર સંપુટકી કોઉ ન પાવે। પદ્મનાભ ગિરિધર રસલીલા બેનુનાદકી બતિયાઁ ભાવે ॥૩॥ ✻ ૩૮૧ ✻

[રાગ સારંગ] અપનપો આપન પ્રકટ જનાયો। શ્રીવલ્લભ અવતાર સનાતન વેદ પુરાનન ગાયો ॥૧॥ ભક્તપૂરન રૂપ પુરુષોત્તમ શ્રીલછમન ભટ જાયો। શ્રીભાગવત સુદૃઢ કરકે શ્રુતિ જગત નિસાન બજાયો ॥૨॥ નાચત દેવ કિન્નર મુનિ નારદ સબહિનકે મન ભાયો। હરખત અતિ પ્રફુલિત મન સુરપતિ વિવિધ કુસુમ બરખાયો ॥૩॥ જયજયકાર હોત તિહુઁ પુરમેં ઘર-ઘર હોત બધાયો। મહાપ્રસાદ ચરનરજ પંકજ માધોદાસ બલિ પાયો ॥૪॥

* ૩૮૨ *

[રાગ સારંગ] શ્રીલછમન ગૃહ મહામંગલ ભયો પ્રકટે વલ્લભ પૂરન કામ। માધવ માસ કૃષ્ણપક્ષ સુલગ્ન ઉદિત એકાદસી દૂસરો યામ ॥૧॥ મંગલ કલસ ચૌક મૌતિનકે વિવિધ વિચિત્ર ચિત્ર બને ધામ। મંગલ ગાવત મુદિત માનિની નખસિખ રૂપ કામ સી વામ ॥૨॥ મિટ્યો તિમિર દુખદ્વંદ્વ જગતકો ભોર ભયો માનોં મિટ ગઈ યામ। માનિકચંદ્ર પ્રભુ સદા વિરાજો આય બસો શ્રીગોકુલ ગામ ॥૩॥

* ૩૮૩ *

[રાગ સારંગ] ભક્તિસુધા બરખતહી પ્રકટે શ્રીવલ્લભ દ્વિજરાજ। માધવમાસ કૃષ્ણ એકાદસી પિય પુનીત દિન આજ ॥૧॥ કરુણાવંત અતુલ સુખસાગર સંગ લિયે સકલ સમાજ। બંધુ કુમુદ અનુચર ચકોરકે ભયે મનોરથ કાજ ॥૨॥ આનંદરૂપ જગતકે ભૂષન લસત સબન સિરતાજ। વિષ્નુદાસ ગુન ગિનત

થકિત ભયે પંડિત પાવત લાજ ॥૩॥

* ૩૮૪ *

[રાગ સારંગ] કેસરકી ધોતી પહરે કેસરી ઉપરેના ઓઢે તિલક મુદ્રા ધર બૈઠે શ્રીલછમન ભટ—ધામ। જન્મઘોસ જાન જાન અદ્ભુત રુચિ માન-માન નખસિખકી સોભા ઊપર બારોં કોટિ કામ ॥૧॥ સુંદરતાઈ નિકાઈ તેજ પ્રતાપ અતુલતાઈ આસપાસ યુવતિજન કરત હૈં ગુનગાન। પદ્મનાભ પ્રભુ વિલોક ગિરિવરધર વાગધીશ યહ અવસર જે હુતે તે મહા ભાગ્યવાન ॥૨॥

* ૩૮૫ *

[રાગ સારંગ] ઐસી બંસી બાજી બનઘનમેં વ્યાપ રહી ધુનિ મહામુનિનકી સમાધિ લાગી। ભયો બ્રહ્મનાદ ઉઠત આહ્લાદ જહઁ તહઁ વ્રજઘોષ રત્ન વૃન્દ ભયે સબ ત્યાગી ॥૧॥ રાસ આદિ અનેક લીલા રસભાવ પૂરિત મૂરતિ મુખારવિન્દ છબિ ધરે વિરહ અનંગ જાગી। તબ બેનુનાદ દ્વાર અબ શ્રીલછમનભટ—ભૂપકુમાર દૈવોદ્ધાર અર્થ ભયે સબ ત્યાગી ॥૨॥

* ૩૮૬ *

[રાગ સારંગ] સુભ વૈસાખ કૃષ્ણ એકાદસી શ્રીવલ્લભ પ્રભુ પ્રકટ ભયે। દૈવી જીવકે ભાગ્ય વિસ્તરે નિરખત તનકે તાપ ગયે ॥૧॥ પુષ્ટિ ભક્તિરસ નિજ દાસનકો અતિ ઉદાર મન દાન દયે। માનિકચન્દ હિય બસો નિરંતર શ્રીવલ્લભ આનન્દમયે ॥૨॥

* ૩૮૭ *

[રાગ સારંગ] ફલ્યો જનભાગ્યપથ પુષ્ટિપ્રાકટકરન દુષ્ટ પાખંડ મત ખંડ ખંડન કિયે। સકલ સુખ ઘોષકો તિમિરહર લોકકો કૃષ્ણરસપોષકો પુંજ પુંજન દિયે ॥૧॥ સકલ મરજાદમંડન પ્રભુ અવતરે ખલન દંડનકરન ભક્ત નિર્મલ હિયે। પ્રકટ લછમનસદન નિરખ હરખત વદન મદન છબિ કદન ભઈ પદન નખ ના છિયે ॥૨॥ ઉદિત ભયો ઇન્દુ વૃન્દાવિપિનકો હરખ બરખ રસ—વચન સુન સ્રવન નિજજન પિયે। કૃષ્ણદાસનિ નાથ હાથ ગિરિવર ધર્યો સાથ સબ ગોપ મુખ નિરખ નેનન જિયે ॥૩॥ ❋ ૩૮૮ ❋

[રાગ સારંગ] તત્ત્વ ગુન બાન ભુવિ માધવાસિત તરનિ પ્રથમ ભગવદ્દિવસ પ્રકટ લછમનસુવન। ધન્ય ચંપારનહુ મન જુ ત્રૈલોકજન અન્ય અવતાર હોય હે ન ઐસો ભુવન ॥૧॥ લગ્ન વસુ કુંભ ગતિ કેતુ કવિ ઇન્દુ સુખ મીન બુધ ઉચ્ચ રવિ વૈર નાસે। મન્દ વૃષ કર્ક ગુરુ ભૌમયુત તમસ સિંઘ યોગ ધ્રુવ કરણુ બવ જસ પ્રકાસે ॥૨॥ ઋષ ઘનિષ્ઠા પ્રતિષ્ઠા અધિષ્ઠાન સ્થિત વિરહવહ્નાનલાકાર હરિકો। ઇહિ નિશ્ચે જુ દ્વારકેશ ઇનકી સરન ઔર શ્રીવલ્લભાધીશ સર કો ॥૩॥ ❋૩૮૯❋

[રાગ સારંગ] લછમનવર બ્રહ્મધામ કામ મૂરતિ પુરુષોત્તમ પ્રકટ ભયે વલ્લભ પ્રભુ લીલા અવતારી। રસમય આનંદરૂપ અનુપમ ગુન ગ્રન્થ ભરે વચનસુધા સીંચત નિત્ય નિજજન સુખકારી ॥૧॥ ભજનપંથ કમલભાનુ અમલ ભાવ દાન કરત વ્રજપતિ રસ રાસકેલિ વિહરત મનુહારી। નવલ લાલ પિય ગિરિધર દઢ કર કર ગહત તાહિ જે જન ઇન સરન આયે ચરન છત્રધારી ॥૨॥ ❋ ૩૯૦ ❋

[રાગ સારંગ] સાવન સુદ એકાદસી અર્ધરાત્ર પ્રકટ ભયે કરુના કર સાધન બિન જીવ સબ ઉદ્ધારે। આજ્ઞા દઈ વલ્લભપ્રભુકો બ્રહ્મ—સંબંધકી કરુના કર જીવનકે પંચદોષ ટારે ॥૧॥ સેવા કરવાય સબૈં સુખ અપને ભોજન કર અધરામૃત દે જુ પરમ ફલ વિચારે। રસિક સદા ચરન આસ રહત હૈ નિસ દ્યોસ પાસ દાસનકે દાસ તેઉ ભવજલતેં તારે ॥૨॥ ❋ ૩૯૧ ❋

[રાગ સારંગ] વલ્લભ જેંમત સબ મિલ સાથ। ગોપીનાથ વિરાજત નીકે પાસ શ્રીવિઠ્ઠલનાથ ॥૧॥ ગિરિધર ગોવિંદ બાલકૃષ્ણ જુ ગોકુલેશ રઘુનાથ। યદુનાથ ઘનશ્યામહુ જેંમત રામદાસકો કિયો સનાથ ॥૨॥ ❋ ૩૯૨ ❋

[રાગ સારંગ] વલ્લભ જેંમત મો મન ભાયે। વિવિધ ભાંતિ સામગ્રી કરિ કે શ્રીજીકો આરોગાયે ॥૧॥ કર આરતી અનોસર પટ દે બૈઠે નિજગૃહ આયે। સબ બાલક મિલ ભોજન કીનોં રામદાસ સુખ પાયે ॥૨॥ ❋ ૩૯૩ ❋

[રાગ કાફી] શ્રીલછમનજુકે દ્વારે બાજે બધાઈ રી। પ્રગટે શ્રીમદ્ વલ્લભ સબ સુખદાઈ રી ॥૧॥ ધન્ય ધન્ય માધો-

માસ ધન્ય એકાદસી રી। ધન્ય ધન્ય તેજ પ્રકાશ દેખ્યો જૈસે સોમસી રી ॥૨॥ ધન્ય ધન્ય દેસ જહાઁ પ્રકટે સુખદાઈ રી। સુનિ હરખે નિજજન મન મંગલ ગાઈ રી ॥૩॥ બાજત તાલ પખાવજ ગીત સુહાવનો રી। નિરખ નિરખ વ્રજસુંદરી લેત હૈ ભાવનો રી ॥૪॥ એક રહી કર જોર સુખ છબિ દેખકે રી। એક રહી ચકોરી સી ચંદકો પેખકે રી ॥૫॥ રૂપ સ્વરૂપ ઐસો કબહું નહીં દેખ્યો રી। સબ અનુહાર હૈ નંદ-નંદન ઉર પેખ્યો રી ॥૬॥ ભૂતલ ભાર ઉતારન માયાવાદ હી રી। ખંડ કિયે મત વામકે વેદ–મર્યાદ હી રી ॥૭॥ પદ્મ બિરાજત ચરન અરુ અર્ધ–ચંદ્ર હી રી। દૈવીજનકે કાટત ભવ–દુખ દ્વન્દ્વ હી રી ॥૮॥ ઐસો જસહિ સુનિકે અબ અપુને પૂતકો રી। દેત દાન લછમન ભટ જુ માગધ સુતકો રી ॥૯॥ બંદીજન ઔર જાચક જુર જુર આયે હૈં રી। દેત હૈ દાન અભય પદ જિન જૈસે લાયે હૈ રી ॥૧૦॥ રીઝ રહે સુર નર મુનિ શેષ પાતાલ હૈ રી। વ્યોમ વિમાનન ભીર સુરવધુ માલા હૈ રી ॥૧૧॥ જય જય જય જય સબ્દ કરત નિર્દોષ હી રી। કલિજીવકે બડભાગ્ય સુધા સો ચોં સહી રી ॥૧૨॥ ચિરજીયો વ્રજરાજકે સુખકો રાજીયો રી। જન ગોવિંદ વદન પર બારને બારિયો રી ॥૧૩॥

* ૩૯૪ *

[રાગ નટ] વલ્લભ મંગલ રૂપ–નિધાન। કોટિ અમૃત સમ હઁસ મૃદુ બોલત સબકે હોત કલ્યાન ॥૧॥ પરમ ઉદાર ચતુર ચિંતામનિ દેત અભયપદ દાન। વિષ્ણુદાસ દ્વારે જસ ગાવત રુચત નાહિ કછુ આન ॥૨॥

* ૩૯૫ *

[રાગ નટ] શ્રીમદ્ વલ્લભ રૂપ સુરંગે। અંગ-અંગ પ્રતિ ભાવન ભૂષનં વૃન્દાવન સંપત્તિ અંગ અંગે ॥૧॥ દરસ પરસ ગિરિધરકી ન્યાઈં એન મેન વ્રજરાજ ઉછંગે। પદ્મનાભ દેખે બનિ આવે સુધ રહી રાસવિલાસ ભ્રૂભંગે ॥૨॥

* ૩૯૬ *

[રાગ નટ] જો પે શ્રીવલ્લભ પ્રકટ ન હોતે। વેદ પુરાન અલૌકિક મારગ તે હોતે અનહોતે ॥૧॥ તીરથ સકલ માયા-સંયુતતેં તે કૈસે સુદ્ધ હોતે। દૈવીજન ચકોર મુખવિધુ બિન જન્મ અકારથ ખોતે ॥૨॥ અપને મુખ અપની મહિમા કહ ગુરુજન કોઊક હોતે। જૈસે દીન મનોરથ ભોજન રહ જાતે સબ ન્યોંતે ॥૩॥ અવશ્ય વચન સંદેહ નિવારન ક્યોંહૂં કરત ન હોતે। ગિરિધર શ્રીમુખકી સોભાકો કહો કૈસે કર જોતે ॥૪॥

* ૩૯૭ *

[રાગ ગૌરી] વન્દેહં તં વિમલ હુતાશં। જાતં પ્રકટ પ્રદીપ શ્રીવિઠ્ઠલ અમલ અદ્‌ભુત તિમિરભ્રમનાશં ॥૧॥ ઉઠત સ્ફુલિંગ વિશદ નિજસેવક વચન મૃદુપ્રેર મારુતબલશ્વાસં। અન્ય ભજન દાવાનલ ચહુઁદિશ માયાવાદ મનુજ મૃગત્રાસં ॥૨॥ સીત સમીપ દૂર જન તાપક અનુભવ ઉભય એક ગુનભાસં। દેવાનન જડ અમિત સમીરવશ પુરુષોત્તમ મુખપદ્મવિકાસં ॥૩॥ વાગીશજ્ઞ રસજ્ઞ વરન પુન અતુલ સ્વભાવ ગૃહીત રુચિગ્રાસં।

અખિલ ધરા પદપરસ પૂતકૃત વ્રજ જમુના વિહરત રુચિરાસં ॥૪॥ શ્રીવલ્લભ વલ્લભસુત ગિરિધર નરભૂષન મતિ ગૂઢપ્રકાશં। શ્રીલછમનસુત વિષ્ણુસ્વામીપથ શ્રુતિવચમંડન કહે વિષ્ણુદાસં ॥૫॥

* ૩૯૮ *

[રાગ ગૌરી] શ્રીલછમનનંદન જૈ જૈ। ભક્તહેત પ્રકટે પુરુષોત્તમ મનવાંછિત ફલ નિજજન દૈ ॥૧॥ સુકમુખ દ્રવિત સુધારસ મથકે ગૂઢભાવ દસવિધ કર લૈ। માયાવાદ કરીંદ્ર દર્પ દલ દૈવી જીવન દાન અભૈ ॥૨॥ પરિક્રમા મિસ પરસિ પૂતકૃત ભૂતલ-તીરથરાજ સબૈ। બસો નિરંતર મેરે જિયમેં દાસ ગોપાલ પદાંબુજ દ્વૈ ॥૩॥

* ૩૯૯ *

[રાગ ગૌરી] નાતર લીલા હોતી જૂની। જોપે વલ્લભ પ્રકટ ન હોતે વસુધા રહતી સૂની ॥૧॥ દિનપ્રતિ નઈ નઈ છબિ લાગત જ્યોં કંચન નગ ચુની। સગુનદાસ યહ ઘરકો સેવક જસ ગાવત જાકો જુ મુની ॥૨॥

* ૪૦૦ *

[રાગ ગૌરી] શ્રીમદ્ વલ્લભ નમો નમો। વિમલ બાહુ જિન દ્વિજવપુ ધાર્યો પુરુષોત્તમ જય નમો નમો ॥૧॥ સ્વયં ભુવિ કીનો મુખ પ્રકટિત માર્ગવરન પ્રતિ નમો નમો। આગમ અગમ નિગમ સબ જાનત સબવિધિ સમરથ નમો નમો ॥૨॥ સકલ કલા સંપૂરન ગુનનિધિ આદિ અન્ત જય નમો નમો। ધર્મ અર્થ પુષ્ટિ મર્યાદા જ્ઞાન અગોચર નમો નમો ॥૩॥ આગે ઐસો કોઉ ન પ્રકટિત બહોરિ ન પ્રકટિત નમો નમો। નંદનંદનકો અંતઃકરન પ્રભુ જય હરિ વલ્લભ નમો નમો ॥૪॥ નિજ ઇચ્છા ભઈ જબહી મનમેં આપહિ પ્રકટિત નમો નમો। ગીતા ભાગવત અમૃત રસમય યશ વિસ્તારન નમો નમો ॥૫॥ હતિત–પતિત–ઉદ્ધારન કલિમેં જગ–નિસ્તારન નમો નમો। નામ નિવેદન સેવા સબવિધ આપ સિખાવત નમો નમો ॥૬॥ વ્રજપતિ વલ્લભ એક હી જાનો ભેદ નહીં હૈ નમો નમો। ભજનાનંદ રસિક ગિરિધારી આપ દિખાવત નમો નમો ॥૭॥ સિવસનકાદિક નારદ મુનિજન પાર ન પાવત નમો નમો। હૌં મતિમંદ નાહિ મતિ મોટી કૃષ્ણદાસ પ્રભુ નમો નમો ॥૮॥

* ૪૦૧ *

[રાગ રાયસો] દ્વિજકુલ પ્રકટે શ્રીહરિ સુન્દરતાકી રાસ। પરમ પુનીત એકાદસી ધનિ-ધનિ માધો માસ ॥૧॥ લગ્ન નછત્ર બલ સોધકે બૈઠે દ્વિજવર આય। લછમનભટ મનમોદસોં દીની બહુવિધ ગાય ॥૨॥ ફૂલે દ્રુમ બેલી ફૂલી ઔર સરસ વનરાય। નિજજન ફૂલે નિરખકે રહસિ બધાઈ ગાય ॥૩॥

* ૪૦૨ *

[રાગ કલ્યાન] રુચિર પદકમલ શ્રીવલ્લભાધીશકે રૈન અરુ દિવસ નિજ શિરસિ ધરિયે। ગહત દૃઢ બાઁહ જિહિં કાનિ શ્રીનંદસુત પત્ર ફલ પુષ્પ સેવાનુસરિયે ॥૧॥ પ્રેમહિ ભાવતેં

નિકટ સંતત રહત રાખ વિશ્વાસ વ્રતતેં ન ટરિયે । વિઠ્ઠલ ગિરિધરન હિત પ્રગટે લછમનસુત ભક્તનકે ભવનમેં વાસ કરિયે ॥૨॥ ❋ ૪૦૩ ❋

[રાગ કલ્યાન] જગત્ ગુરુ નામ સુન્યો જબ સ્રવનન ઐસો દેખ્યો રૂપ નિહાર । તિલક વિલોક તૈલંગ દેશ દ્વિજ શ્રીવલ્લભ ગૃહ કરત વિહાર ॥૧॥ રાજસંબંધ ભેષ ભુવિ સુરકુલ ભજન દુરાયો જુ શ્રુતિસાર । વિમુખ લોક પાખંડ ચલે મગ ધર્મહીન ધરા ક્યોં સહે ભાર ॥૨॥ જબ જબ હોત જુ હીન નિગમપથ તબ તબ આપ ધરત અવતાર । કહૂં કલા કહૂં અંશ કાજ બલ પુરુષોત્તમ દ્વિજવર શૃંગાર ॥૩॥ નિજ કર ટહલ દિખાય સિખાવત જ્યોં ગિરિપૂજન સોઈ વિચાર । વિષ્ણુદાસ દઢ કિયો વેદમત શ્રીવલ્લભકુલ વિપ્ર આધાર ॥૪॥ ❋ ૪૦૪ ❋

[રાગ કાન્હરો] પ્રકટે પુષ્ટિમહારસ દેન । શ્રીવલ્લભ હરિ ભાવ અતિ મુખરૂપ સમર્પિત લેન ॥૧॥ નિત્ય સંબંધ કરાય ભાવ દે વિરહ અલૌકિક બેન । યહ પ્રાકટ્ય રહત હૃદયમેં તીન લોક ભેદનકો જેન ॥૨॥ રહિયે ધ્યાન સદા ઇનકે પદ પાતક કોઉ લગેન । રસિક યહ નિરધાર નિગમ–ગતિ સાધન ઔર નહેન ॥૩॥ ❋ ૪૦૫ ❋

[રાગ કાન્હરો] શ્રીલછમનગૃહ પ્રકટ ભયે હૈં શ્રીવલ્લભ પરમાનંદરૂપ । બ્રહ્મવાદ ઉદ્ધારન કારન ગોપીપદપતિ રતિપતિ ભૂપ ॥ ૧ ॥ મહાભાગ્યપૂરન દૈવીજન જિનકે હિત અવતાર લિયો । પ્રકટ અમલ દેખત નિજજનકો માયામતકો તિમિર ગયો ॥૨॥ અપને દીન જાન કરુનામય વચનામૃત પોષે સંતત સબ । નંદરાયકી ફેર દિખાઈ ગિરિધરકી લીલાહી જે તબ ॥૩॥ ❋ ૪૦૬ ❋

[રાગ નાયકી] નીકો સુભ દિન આજ જુ પ્રકટે શ્રીવલ્લભ મહારાજ । મંગલ ગીત મધુર પ્રમદા મિલ ગાવત સુભગ સમાજ ॥૧॥ મંગલ કલસ દ્વાર પ્રતિ સોભિત પંચ સબદ બજે બાજ । મંગલ કનક દેત મનભાયે હરખિ વિપ્ર પઢે ગાજ ॥૨॥ મંગલ ભૂષન પટ પહરાવત પીત કુલહ સિરતાજ । મંગલ ભાલ વિસાલ વિલોચન અંબુજ લખિ જિય લાજ ॥૩॥ મંગલ થાલ આરતી ઉતારત કુંકુમ અચ્છત સાજ । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન કૃપાનિધિ પુજવત મંગલ કાજ ॥૪॥ ❋ ૪૦૭ ❋

[રાગ બિહાગ] પ્રકટ વ્હે મારગરીતિ દિખાઈ । પરમાનંદ સ્વરૂપ કૃપાનિધિ શ્રીવલ્લભ સુખદાઈ ॥૧॥ કર સિંગાર ગિરિધરનલાલકો જબ કર બેનુ ગહાઈ । લે દરપન સન્મુખ ઠાડે વ્હે નિરખનિરખ મુસકાઈ ॥૨॥ વિવિધ ભાઁતિ સામગ્રી હરિકો કર મનુહાર લિવાઈ । જલ અચવાય સુગંધ સહિત મુખ બીરી પાન ખવાઈ ॥૩॥ કર આરતી અનોસર પટ દે બૈઠે નિજગૃહ આઈ । ભોજન કર વિશ્રામ છિનક લે નિજમંડલી બુલાઈ ॥૪॥ કરત કૃપા નિજ

દૈવી જીવન પર શ્રીસુખ વચન સુનાઈ। બેનુગીત પુનિ યુગલગીતકી રસબરખા બરખાઈ ॥૫॥ સેવારીતિ પ્રીતિ વ્રજજનકી જનહિત જગ પ્રગટાઈ। દાસ સરન હરિ વાગધીશકી ચરનરેનુનિધિ પાઈ॥૬॥ * ૪૦૮ *

* પલનાનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] નિજજન નિરખ નિરખ સબ ફૂલે। શ્રીલછમનગૃહ આજ ભલો દિન શ્રીવલ્લભ પલના ઝૂલે ॥૧॥ જો સુખ નંદયસોદા–આઁગન ગોપીજન મિલ નિરખ્યો। સો અબ દૈવીજનકે આંખન નિરખ કમલપદ હરખ્યો ॥ ૨ ॥ દેત દાન કંચન–પટ–ભૂષન યાચક ભયે અયાચી। કૃષ્ણદાસ આસા વિધના સબ કીની મનકી સાચી ॥૩॥ * ૪૦૯ *

[રાગ બિલાવલ] પલના ઝૂલત વલ્લભરાઈ। પ્રેમવિવસ ગાવત હુલરાવત મુદિત ઈલંમા માઈ ॥૧॥ અંગ અંગ પ્રતિ અમિત માધુરી નખસિખ ભેખ બનાઈ। સુંદર સ્યામ કમલદલલોચન સોભા બરની ન જાઈ ॥૨॥ મારગ પુષ્ટિ પ્રકાશકરનકો પ્રગટ ભયે ભુવિ આઈ। શ્રીવલ્લભચરનારવિંદ પર દાસ રસિક બલિ જાઈ ॥૩॥ * ૪૧૦ *

[રાગ આસાવરી] ઇલમ્મા શ્રીવલ્લભલાલહિં ઝુલાવે। લાલૈં ઝુલાવે મન હુલસાવે પ્રમુદિત મંગલ ગાવે ॥૧॥ ગહિ કર ડોર પાટકી કરસોં મનહિ મન હુલસાવે। કુંભનદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત વ્રજજન મંગલ ગાવે ॥૨॥ * ૪૧૧ *

[રાગ આસાવરી] શ્રીવલ્લભલાલ પાલને ઝૂલે માત ઇલમ્મા ઝુલાવે હો। નિરખ નિરખ છબિ અપને લાલકી તનકી તપત બુઝાવે હો ॥૧॥ કઠુલા કંઠ વજ્ર કેહરિનખ દ્વૈ દતિયાઁ દરસાવે હો। ભાલ વિસાલ તિલક ગોરોચન ભ્રૂકુટી અનંગ લજાવે હો ॥૨॥ કબહુઁક સુરંગ ખિલૌના લે લે નાના ભાઁતિ ખિલાવે હો। સગુનદાસ પ્રભુ સિસુ વ્હૈ પોઢે વલ્લભ દરસ દિખાવે હો ॥૩॥ * ૪૧૨ *

* અક્ષયતૃતીયાનાં પદ *

* જગાવવાનું પદ *

[રાગ ભૈરવ] સીતલ ખરન બાહુ–ભુજ–બલમેં જમુનાતીર ગોકુલ વ્રજમહિયાઁ। સીતલ પાન ખરી સુધ ચરનન નિત દૂધજટી અતિ જતન જુ કહિયાઁ ॥૧॥ ગોવર્ધન અરુ વૃન્દાવનકે તરુવરકી સીતલ જુ છૈયાઁ। જન ઘૂમત દધિમથના સીતલ પીવત ગોરસકો જુ ધૈયાં ॥૨॥ સોવતતેં જાગત મનમોહન અઁખિયાઁ સીતલ કરત કન્હૈયા। ગોપીજન–નૈનકે ભાગિન સીત બસો વ્રજ હલધરભૈયા ॥૩॥ નિરખ સીત વ્રજવાસ નિરખ મુખ મંગલ મૂરતિ જસોદા મૈયા। પરમાનન્દ સીત સરસાને વદનકમલકી લેત બલૈયા ॥૪॥ * ૪૧૩ *

* કલેવાનું પદ *

[રાગ બિભાસ] લેહુ લલન કછુ કરહુ કલેઉ અપુને હાથ

જિમાઊંગી । સીતલ માખન મેલજુ મિસરી કર કર કોર ખવાઊંગી ॥૧॥ ઓટચો દૂધ સદ્ય ધોરીકો સિયરો કર કર પ્યાઊંગી । તાતો જાન જો નહિ સુત પીવત પંખા પવન ઢુરાઊંગી ॥૨॥ અમિત સુગંધ સુવાસ સકલ અંગ કર ઉબટનો ગુન ગાઊંગી । ઉષ્ન સીતલ હુ ન્હવાય ખોરજલ ચંદન અંગ લગાઊંગી ॥૩॥ ત્રિવિધ તાપ નસ જાત દેખ છબિ નિરખત હિયો સિરાઊંગી । પરમાનંદ સીતલ કર અંખિયાઁ બાનિક પર બલ જાઊંગી ॥૪॥ * ૪૧૪ *

* મંગલાનું પદ *

[રાગ બિભાસ] આજ પ્રભાત જાત મારગમેં સગુન ભયો ફલ ફલિત જસોદાકે । મંગલનિધિ જાકે ભવન બિરાજત ઇત આનંદ અંગ-અંગ પ્રમદાકે ॥૧॥ સીતલ સુવાસ અવાસન મહિયાં મંગલગીત ગાવત મિલ સખિયાઁ । પરમાનંદ નિરખ મોહન મુખ હરખ હિયે સીતલ ભઈ અઁખિયાઁ ॥૨॥ *૪૧૫*

* શૃંગારનાં પદ *

[રાગ બિભાસ] સગુન મનાય રહી વ્રજબાલા મનભાવન ઘર આવનકો । ચંદન ભવન લિંપાય સોંજ સજ અરગજા અંગ લગાવનકો ॥૧॥ ભોગ રાગ રંગ પૂરન આનન્દ અપની રુચિ ઉપજાવનકો । કૃષ્ણદાસ ગિરિધરન સંગ મિલ વિરહવ્યથા બિસરાવનકો ॥૨॥ * ૪૧૬ *

[રાગ બિલાવલ] યેહી સુભાવ સદા વ્રજવાસિન રતિ-રસકેલિ મોહન સંગ હઁસિબો પાયા કરત કેલિ જમુનાકે તીરા । ગોપીજનધન પૂરવ સુકૃત કુચ ભુજ બીચ બસાય લે આયે નાંહિન મોલ નિરમોલ નગ હીરા ॥૧॥ ઘન તન સ્યામ તૈસેઈ મન અતિ નીકો લાગત મેરે દુખાયવેતેં નીલ પીત લપટાયે પરપીરા । છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ સુબસ બસો જહઁા હમહી ભેટત ભવન બિરાજો ઘસિ અરગજા વાસી બીરા ॥૨॥ * ૪૧૭ *

[રાગ બિલાવલ] પીત પિછોરી કહાઁતેં પાઈ સગવગી કેસર રંગભીની । ઓઢી સાજ સુભગ ઘન સુંદર તનસુખકી મનો પાઇ અતિ ઝીની ॥ ૧ ॥ રતિસુખચૈન પ્રકટ સુગંધ અગર અરગજા તાંઈ કહત કહા કીની । પ્રીતકી રીત કિતહી જાનેકી હમજુ ચોરી કાહુકી નહિં લીની ॥૨॥ તન મન દેખ સીસ અપુનેકો રીઝે પ્રીતમ નવલ સખી દીની । વરન સદા જુ હોત હૈ ચરચા જાકી નિત જુ કલમત હીની ॥૩॥ ચહુઁ અરગજા ચંદન જુ કુલ લે જાઊં મરજાદા સની । નાચ નચૈયે ઘૂંઘટ કૈસો સૂરસ્યામ યે મૂરત ચીની ॥૪॥ * ૪૧૮ *

* ભોજનનાં પદ *

[રાગ સારંગ] આજ મેરે મિલ બૈઠે મેહમાન । ચંદન-ભવનમેં સીતલ વ્યંજન ધરે ગોપીજન આન ॥૧॥ ધન્ય ભાગ્ય

હૈ આજ હમારે ચંદન ધર્યો હૈ સાન। પરમ હુલ્લાસ ભઈ ગોપીજન ગાવતહિ કલ્યાન ॥૨॥ * ૪૧૯ *

[રાગ સારંગ] સોભિત હૈ અંગ-અંગ જુ ચંદન। બિંજન સાજ ધરે પનવારે બહુવિધ સિરે ખંડન ॥૧॥ પીત પિછોર રંગી કેસરરંગ જો જો ભાવે સોઈ-સોઈ લેહુન । સૂરદાસ નિરખ જુ નિરખ છબિ કરેં ચરનરજવંદન ॥૨॥ * ૪૨૦ *

[રાગ સારંગ] લાઈ જસોમતિ મૈયા ભોજન કીજે લાલ। બિંજન ધરે ચટપટે મીઠે લીજે હો સુંદર લાલ ॥૧॥ ચંદન ભવન બનાય સ્વચ્છ કર-કર દિઠોંના ભાલ। પરમાનંદ પ્રભુ લલિત ત્રિભંગી ચહુઁ દિસ હિ ખ્યાલ ॥૨॥ * ૪૨૧ *

[રાગ સારંગ] વન-વન ટેરત ફિરત ગ્વાલની લીજે હો સુંદર વ્રજનાયક। આજ અવાર ભૂલી હોં મારગ પાવત નહીં સુખદાયક ॥૧॥ ચંદનકુંજમેં મિલિ બૈઠે વ્રજબાલક સંગ લિયે વ્રજપાયક। ચતુરવિહારી ગિરિધારી જુ લેહો કિન પાછે જેહોં ઘર સાસ રીસાયક ॥૨॥ * ૪૨૨ *

* અચવનનું પદ *

[રાગ સારંગ] કરત કેલિ કિયો સબ ભોજન। ઉઠત ભગે સબ લરિકા વ્રજકે અચવન કીજે હો સુખસોધન ॥૧॥ બહુ વિંજન ખાયે વ્રજવાસિન અરુ ખાયે દધિઓદન। આસકરન જૂઠન મગ જોવત બલિ બલિ ચંદનખોરન ॥૨॥ * ૪૨૩ *

* બીરીનું પદ *

[રાગ સારંગ] લીજે બીરી પરમ ઉદાર। લાઈ સ્વચ્છ સમાર મનોહર અતિ સુગંધ સીતલતા ડાર ॥૧॥ નિરખ નિરખ છબિ મન આનંદે લીની સુહસ્ત પસાર। સૂર નિરખ આનંદ તનમનધન વારત મુક્તાહાર ॥૨॥ * ૪૨૪ *

* સંધ્યાનું પદ *

[રાગ ગૌરી] ચંદન પહેરત આવત હૈ નવરંગ રંગીલો। ચંદનકો તન પાગ પિછોરી ચંદન છબિહી છબીલો ॥૧॥ ચંદનકી તન ખોર કિયે હૈ ચન્દ લાગત અરવીલો। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ પરમ મનોહર લાગત પરમ રસીલો ॥૨॥ * ૪૨૫ *

* બ્યારુનું પદ *

[રાગ ઇમન] ચન્દન ભવનમેં કરત હૈ બ્યારુ પરોસ ધરી હૈ કંચન થારી। હઁસ હઁસ જાત દેત મોહન કર બહુ વિંજન જસુમતિ મહતારી ॥૧॥ ચંદન અંગ અંગ લેપ કિયે તન લાગત હૈ સુખકારી। નંદદાસ ચરનરજસેવક તન મન ડારત વારી ॥૨॥ * ૪૨૬ *

* દૂધનું પદ *

[રાગ ઇમન] દૂધ પિયો હો કુઁવર કન્હાઈ। ઓટચો અતિ હી સ્વચ્છ ભર લાઈ તામેં અધિક મિઠાઈ ॥૧॥ સુઘર અરગજા અંગ લેપન કિયો લાગત પરમ સુહાઈ। કૃષ્ણદાસ ભર લાઈ જમુનોદક અચવન કીજિયે આઈ ॥૨॥ * ૪૨૭ *

* માનનું પદ *

[રાગ કાન્હરો] અક્ષય ભાગ–સુહાગ રાધેકો અક્ષય પ્રીતમકો દિન રતિયાં। ચન્દન પૂજ પ્રીતમ સુખ દીજે રીઝ રીઝ યહ જુ કહૂઁ બતિયાં ॥૧॥ અક્ષય સુજસ કહાઁ લોં ભાખોં પાર ન પાવત સેસમુખ જતિયાં। છૂટચો માન સહજ પરમાનંદ સુભ દિન નીકો અક્ષય તૃતીયાં ॥૨॥ * ૪૨૮ *

* પોઢવાનાં પદ *

[રાગ બિહાગ] લાલ પોઢિયે જુ બાલ રુચિર સેજ બનાઈ । સોંધે સુવાસ છિરક કુમકુમા ચંદન અતિ સુન્દર સુખદાઈ ॥૧॥ બીરા પોહોપમાલ ભોગ રાગ અતિ રસાલ રસઈ રસકેલિ કરત વ્રજજન મન ભાઈ। વૃન્દાવન પ્રભુ ચન્દ ચાઁદની કિસોર કુઁવરી રહસિ-રહસિ હઁસિ કંઠ લગાઈ ॥૨॥ *૪૨૯*

[રાગ બિહાગ] ચંદનમહલમેં પોઢે પિય પ્યારી બાત કરત મિલ હઁસત પરસ્પર। ચંદનસેજ સઁવારી ચરચ કર ચંદનપંક ચહુઁદિસ છિરકત નિરખત નૈન અતિ આનન્દ ભર ॥૧॥ ચન્દન પંખા સખી ઢુરાવત રૂપ નિહારત અતિહી ચોંપ કરિ। સુરદાસ મદનમોહન ચન્દનકે મહલ પોઢે વાર વાર તૃન તોરત સહચરિ ॥૨॥ * ૪૩૦ *

* ચંદન ધરાવવાનાં પદ *

[રાગ સારંગ] અક્ષયતૃતીયા અક્ષયલીલા નવરંગ ગિરિધર પહેરત ચંદન। વામભાગ વૃષભાનનંદિની બિચ-બિચ

ચિત્ર કિયે નવ વંદન ॥ ૧ ॥ તનસુખ છીંટ ઇજાર બની હૈ પીત ઉપરના વિરહનિકંદન। ઉર ઉદાર વનમાલ મલ્લિકા સુભગ પાગ યુવતિન મનફંદન ॥૨॥ નખસિખ રત્ન અલંકૃત ભૂષન શ્રીવલ્લભમારગ-જનરંજન । કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધર નાગર લોચન ચપલ લજાવત ખંજન ॥૩॥ * ૪૩૧ *

[રાગ સારંગ] આજ બને નંદનંદ રી નવચંદનકો તન લેપ કિયે। તામેં ચિત્ર બને કેસરકે રાજત હૈ સખી સુભગ હિયે ॥૧॥ તનસુખકો કટિ બન્યો હૈ પિછોરા ઠાડે હૈ કર કમલ લિયે। રુચિ વનમાલ પીત ઉપરેના નયન મૈનસરસે દેખિયે ॥૨॥ કરનફૂલ પ્રતિબિંબ કપોલન મૃગમદ તિલક લિલાટ દિયે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલ છબિ ટેઢી પાગ રહી ભ્રૂકુટી છિયે ॥૩॥ * ૪૩૨ *

[રાગ સારંગ] ચન્દન પહેરત ગિરિધરલાલ। કંચનવેલિ પ્યારી રાધાકે ભુજ વામ ભાગ ગોપાલ ॥૧॥ પ્રથમ હી ચિત્રત અક્ષયતૃતીયા વંદન ભ્રૂકુટી ભાલ। શ્વેત પાગ લટપટી બાંધે પીતાંબર ગલ માલ ॥૨॥ કુંકુમ કુચ યુગ હેમ કલસપે ચરચત હૈ નંદલાલ। કુંભનદાસ પ્રભુ રસિક સિરોમનિ વિલસત વ્રજકી બાલ ॥૩॥ * ૪૩૩ *

[રાગ સારંગ] પહેરે તન ચન્દનકો વાગો બૈઠે સીતલ કુંજ। દેખત હી મન મોહ રહત સખી માનોં મદનકે પુંજ ॥૧॥

લટપટી પાગ બની ગિરિધરકે કિયે સુધો સિંગાર। નેન્હી નેન્હી કલી બીન અપને કર ગૂંથ્યો તુમકો હાર ॥૨॥ યહ સુન સ્રવન ચલી આતુર વ્હૈ કિતિક દૂર વહ પૌર। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન નુપૂર સુન વેગ મિલે ઉઠ દૌર ॥૩॥ * ૪૩૪ *

[રાગ સારંગ] બન્યો વાગો બામના ચન્દનકો। ચંપકલીકી પાગ બનાઈ ભાલ તિલક નવ વંદનકો ॥૧॥ ચોલીકી છબિ કહત ન આવે કાછોટા મનફંદનકો। પરમાનંદ આનન્દ તહૉઁ નિત મુખ નિરખત નંદનંદનકો ॥૨॥ * ૪૩૫ *

[રાગ સારંગ] આજ બને ગિરિધારી દૂલ્હે ચંદનકે વાગે। ટૂટત તૃન રોમ રોમ મન્મથ રસ પાગે ॥૧॥ ભામિની કરત તહૉઁ મંડપ અતિ સોભા। ફિર ફિર ઝંકાર કરત મધુપ વાસ લોભા ॥૨॥ યહવિધ મિલ મિથુન વપુ વિવિધ રંગ બાઢે। નાગરી નિજભાવ રવન ઊપર લખ કાઢે ॥૩॥ ઉપમાકો કૌન કહે કોટિ મન્મથ મન લાજે। લઘુ ગોપાલ નયનન લખ સહચરી સુખ કાજે ॥૪॥ * ૪૩૬ *

[રાગ સારંગ] આજ બને ગિરિધારી દૂલ્હે ચન્દનકી તન ખોર કરે। સકલ સિંગાર બને મોતિનકે વિવિધ કુસુમકી માલ ગરે ॥૧॥ ખાસાકો કટિ બન્યો પિછોરા મોતિન સેહરો સીસ ધરે। રાતે નયન બંક અનિયારે ચંચલ ખંજન માન હરે ॥૨॥ ઠાડે કમલ ફિરાવત ગાવત કુંડલ સ્રમકન બિન્દુ પરે।

સૂરદાસ મદનમોહન મિલ રાધાસોં રતિકેલિ કરે ॥૩॥ *૪૩૭*

[રાગ સારંગ] અક્ષયતૃતીયા સુભ દિન નીકો ચન્દન પહેરત નવલ કિસોર। ઉજ્વલ વસન નવીન સો રાજત ફેંટાકે નીકે છટછોર ॥૧॥ કેસર તિલક માલ ફૂલનકી પહેરે ઠાડે રંગ ભરે। આસપાસ જુવતિજન સોભિત ગાવત મંગલગીત ખરે ॥૨॥ મુસકત હૈ થોરે થોરે સે બોલત રસાલ લખી રી। અતિ અનુરાગ ભરે મોહનકો કૃષ્ણદાસ તહઁ દેત હૈ બીરી ॥૩॥

* ૪૩૮ *

[રાગ સારંગ] ચંદનકો વાગો બન્યો ચંદનકી ખોર કિયે ચંદનકે રૂખતર ઠાડે પિય પ્યારી। ચંદનકી પાગ સિર ચંદનકો ફેંટા બન્યો ચંદનકી ચોલી તન ચંદનકી સારી ॥૧॥ ચંદનકી આરસી નિહારત હૈં દોઉજન હઁસ હઁસ જાત જુ ભરત અંકવારી। સુરદાસ મદનમોહન ચંદનમહલ બૈઠે ગાવત સારંગ રાગ રંગ રહ્યો ભારી ॥૨॥ * ૪૩૯ *

[રાગ હમીર] અબહી લગાય ગયે મેરે ગેહ કહૉઁ મેટ આયે લાલ અરગજા અંગકો। નૈન સિથિલ અરુ બૈન સિથિલ ભયે રંગ લગ્યો પરસંગકો ॥૧॥ સુન પિયા વચન અંક ભર લીની મેટચો તાપ ઉર વિરહ અનંગકો। પરમાનન્દ સ્વામીકી જીવન ચિત ચોર્યો અરધંગકો ॥૨॥ * ૪૪૦ *

[રાગ નાયકી] પૉઁચન ચંદન લગાઊંગી। બહો ભૉઁતન

વિજના દુરાઊં છિરક ગુલાબજલસોં નૈન સિરાઊંગી ॥૧॥ અગર કપૂર ઘસિ અંગ લગાઊં મૃગમદ આડ બનાઊંગી। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધરન છબીલે લાલૈ લાડ લડચાઊંગી ॥૨॥ * ૪૪૧ *

* બીજા દિવસે મંગલામાં *

[રાગ બિલાવલ] બલિ-બલિ પાઁઉ ધારિયે આજ કછુ મેરો લહનોં વ્રજનૃપતિસુત ભોરહી આયે હો રસભરે। ભઈ બડી બેર અબ પાઉં ધારિયે હમેંહુ નિવાજિયે વાસ્યો અરગજા વાસે બીરા લે આગે જુ ધરે ॥૧॥ કહિ ન સકત એક બાત લાલન જાકે નિસ બસે તાકે વસન પલટિ પહેરે। ગોવિન્દ પ્રભુ પિય સુજાન સિરોમનિ કિધેં બલદાઊકે હરે ॥૨॥ * ૪૪૨ *

* માહાત્મ્યનાં ચાર પદ *

[રાગ બિલાવલ] મોહન નંદરાયકુમાર। પ્રકટ બ્રહ્મ નિકુંજનાયક ભક્તહિત અવતાર ॥૧॥ પ્રથમ ચરનસરોજ બંદૌં સ્યામઘન ગોપાલ। મકરકુંડલ ગંડમંડિત ચારુ નયન વિસાલ ॥૨॥ બલરામ સહિત વિનોદલીલા સેષ સંકર હેત। દાસ પરમાનંદ પ્રભુ હરિ નિગમ ગાવત નેહ ॥૩॥ * ૪૪૩ *

[રાગ બિલાવલ] વન્દે ધરન ગિરિવર ભૂપ। રાધિકા મુખકમલ લંપટ મત્ત મધુપ સ્વરૂપ ॥૧॥ રસિકવર સંગીત સુખનિધિ ક્વણિત બેનુ અનૂપ। કૃષ્ણદાસ ઉદાર ઉર પર લોલ માલ અનૂપ ॥૨॥ * ૪૪૪ *

[રાગ બિલાવલ] પદ્મ ધર્યો જન-તાપ-નિવારન। ચાર્યો ભુજા ચાર આયુધ ધર નારાયન ભુવિ ભાર ઉતારન ॥૧॥ ચક્ર સુદર્શન ધર્યો કમલ કર ભક્તનકી રક્ષાકે કારન। શંખ ધર્યો રિપુઉદર–વિદારન ગદા ધરી દુષ્ટન–સંહારન ॥૨॥ દીનાનાથ દયાલ જગતગુરુ આરતિ હરત ભક્તચિંતામન। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર યહ ઓસર ઓસર છાઁડો જિન ॥૩॥ * ૪૪૫ *

[રાગ સારંગ] ચરનકમલ બંદોં જગદીશ જે ગોધનકે સંગ ધાયે। જે પદકમલ ધૂર લપટાને કર ગહિ ગોપિનકે ઉર આયે ॥૧॥ જે પદકમલ યુધિષ્ઠિર પૂજત રાજસૂયમેં ચલિ આયે। જે પદકમલ પિતામહ ભીષમ ભારત દેખન જે આયે ॥૨॥ જે પદકમલ સંભુ ચતુરાનન હૃદયકમલકે અંતર રાખે। જે પદકમલ રમાઉરભૂષન વેદ ભાગવત જે ભાખે ॥૩॥ જે પદકમલ લોકત્રયપાવન બલિરાજાકી પીઠ ધરે। તે પદકમલ દાસ પરમાનંદ ગાવત પ્રેમપિયૂષ ભરે ॥૪॥ * ૪૪૬ *

* શ્રી નૃસિંહજીનાં પદ *

[રાગ કાન્હરો] યહ વ્રત માધો પ્રથમ લિયો। જો મેરે ભક્તનકો દુઃખ દે તાકો ફારૂં નખન હિયો ॥૧॥ જો ભક્તનસોં વૈર કરત હૈ પરમેશ્વરસોં વૈર કરે। રખવારીકો ચક્ર સુદર્શન માથે ઊપર સદા ફિરે ॥૨॥ પરાધીન હોં અપને ભક્તનકો જા

કારન અવતાર ધર્યો। યહ જુ કહિ હરિ મુનીજન આગે અભિમાનીકો ગર્વ હર્યો ॥૩॥ ભજતેં ભજોં ત્યજોં નહિ કબહું પારથ પ્રતિ શ્રીપતિ યોં ભાખી। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર અખિલ ભુવન સબ સાખી ॥૪॥ * ૪૪૭ *

[રાગ કાન્હરો] હરિ રાખે તાહિ ડર કાકો। મહાપુરુષ સમરથ કમલાપતિ નરહરિ સો ઈશ હૈ જાકો ॥૧॥ અનેક શાસના કર કર દેખી નિષ્ફલ ભઈ ખિસ્યાય રહ્યો। તા બાલકકો બાર ન બાંકો હરિકી સરન પ્રહ્‌લાદ ગયો ॥૨॥ હિરનકશિપુકો ઉદર વિદાર્યો અભય રાજ પ્રહ્‌લાદેં દીનો। પરમાનંદ દયાલ દયાનિધિ અપને ભક્તકો નીકો કીનો ॥૩॥ * ૪૪૮ *

[રાગ કાન્હરો] અપનો જન પ્રહ્‌લાદ ઉબાર્યો। પ્રકટે ખંભ ફારકે નરહરિ હિરનકશિપુ લે નખન વિદાર્યો ॥૧॥ લક્ષ્મી હરિકે નિકટ ન આવત યહ સ્વરૂપ પ્રભુ કબહું ન ધાર્યો। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ભક્ત વચન પ્રતિપાર્યો ॥૨॥ * ૪૪૯ *

[રાગ કાન્હરો] અપનો જન પ્રહ્‌લાદ ઉબાર્યો। ખંભ બીચતેં પ્રકટે નરહરિ હિરનકશિપુ ઉર નખન વિદાર્યો ॥૧॥ બરખત કુસુમ સબ્દધ્વનિ જૈ જૈ સુર દેખત જુ કૌતુક હાર્યો। કમલા હરિકે નિકટ ન આવત એસો રૂપ હરિ કબહું ન ધાર્યો ॥૨॥ પ્રહ્‌લાદેં ચૂંબત અરુ ચાટત ભક્ત જાનિકે ક્રોધ નિવાર્યો। સૂરદાસ બલિ જાય દરસકી ભક્તવિરોધી દૈત્ય નિસ્તાર્યો ॥૩॥
* ૪૫૦ *

* નાવનાં પદ *

[રાગ સારંગ] બૈઠે ઘનસ્યામ સુન્દર ખેવત હૈ નાવ। આજ સખી મોહન સંગ ખેલવેકો દાવ ॥૧॥ જમુના ગંભીર નીર અતિ તરંગ લોલેં। ગોપિન પ્રતિ કહન લાગે મીઠે મૃદુ બોલેં ॥૨॥ પથિક તુમ જુ ખેવટ હમહિ દીજિયે ઉતરાઈ। બીચ ધાર માંઝ રોકી મિસ હી મિસ ડુલાઈ ॥૩॥ ડરપત હોં સ્યામસુન્દર રાખિયે પદ પાસ। યાહી મિસ મિલ્યો ચાહે પરમાનન્દદાસ ॥૪॥ * ૪૫૧ *

[રાગ સારંગ] ચન્દન પહર નાવ હરિ બૈઠે સંગ વૃષભાનદુલારી હો। જમુનાપુલિન ફૂલ સોભિત તહઁ ખેલત લાલવિહારી હો ॥૧॥ ત્રિવિધ પવન બહત સુખદાયક સીતલ મન્દ સુગંધા હો। કમલ પ્રકાસ કુસુમ બહુ ફૂલે જહઁ રાજત નન્દનન્દા હો ॥૨॥ અક્ષયતૃતીયા અક્ષયલીલા સંગ રાધિકા પ્યારી હો। કરત વિહાર સબૈ સખીસેં નંદદાસ બલિહારી હો ॥૩॥ * ૪૫૨ *

[રાગ સારંગ] સ્યામ જમુના બીચ ખેવત નાવ। એક સખી આઈ ઘરતેં કહે મોહુકો બૈઠાય ॥૧॥ બૈઠોં કૈસે ઘાટ ઔઘટ હૈ રપટ પરત હૈં પાય। હાથ પકર બૈઠાય આપ ઢિંગ રસિકન રચ્યો ઉપાય ॥૨॥ * ૪૫૩ *

[રાગ સારંગ] નદિયાં-નદિયાં તીર હરિ નાવ ચલાઈ રે રાધા નાર ગોકુલતેં કાન્હા સુધ પાઈ રે। એક તો વ્યાકુલ

બાલ કિનારે એક તો વનતેં ઉપવન દેત દિખાઈ રે ॥૧॥ એક વન ઢૂંઢ સકલ વન ઢૂંઢચો કહાઁ જુ ગયે જાદાં રાઈ અરે। તાનસેનકો પ્રભુ એક અતિહી અચગરોં તોહિ નન્દ દુહાઈ અરે ॥૨॥ * ૪૫૪ *

* ગંગાદશમીનાં પદ *

[રાગ બિભાસ] ગંગા તીન લોક ઉદ્ધારક। બ્રહ્મકમંડલુતેં તુમ પ્રકટી સકલ વિશ્વકી તારક ॥૧॥ દરસન પરસન પાન કિયેતેં કીને જીવ કૃતારથ। પરમાનન્દ સ્વામીકે સંગમ આપુન ભઈ સુકારથ ॥૨॥ * ૪૫૫ *

[રાગ બિભાસ] પરમેશ્વરી દેવ મુનિ વંદિત પાવનિ દેવી ગંગે। વામન—ચરનકમલવર રંજિત સીતલ વાયુતરંગે ॥૧॥ મજ્જન પાન કરત જે પ્રાની ત્રિવિધ તાપ દુઃખભંગે। તીરથરાજ પ્રયાગ પ્રકટ ભયે ત્રિવેની જમુના ગિરા જુ સંગે ॥૨॥ ભગીરથકે સગરે કુલ તારે વાલમિકી જસ ગાયે। તુવ પ્રતાપ હરિભક્ત-પ્રેમરસ જન પરમાનન્દ ગાયે ॥૩॥ *૪૫૬*

[રાગ રામકલી] જે જન ગંગા-ગંગા રટેં। પાતક કોટિક જનમ જનમકે તતછિન માંઝ કટેં ॥૧॥ મજ્જન કિયે હોત તન નિર્મલ આવાગમન મિટેં। પરમાનન્દ જલપાન કિયેતેં બસિ જમુના-સુ તટેં ॥૨॥ * ૪૫૭ *

[રાગ સારંગ] ગંગા પતિતનકો સુખદેની। સેવા કરકે

ભગીરથ લાયે પાપકાટકો છેંની ॥૧॥ સકલ બ્રહ્માંડ ફોરકે નિકસી ચલત ચાલ ગજગેંની। પરમાનન્દ પ્રભુ ચરનપરસતેં ભઈ કમલદલનેંની ॥૨॥ * ૪૫૮ *

* સ્નાનયાત્રાનાં પદ *

[રાગ રામકલી] નમો દેવિ યમુને નમો દેવિ યમુને હર કૃષ્ણમિલનાંતરાયમ્ । નિજનાથ માર્ગદાયિની કુમારી કામપૂરિકે કુરુ ભક્તિરાયમ્ ॥ધ્રુવ॥ મધુપ કુલ કલિત કમલાવલી વ્યપદેશ ધારિત શ્રીકૃષ્ણયુત ભક્તહૃદયે । સતતમતિશયિત હરિભાવના જાત તત્સારૂપ્ય ગદિત હૃદયે ॥૧॥ નિજકૂલભવ વિવિધ તરુ કુસુમચુત નીરશોભયા વિલસદલિવૃન્દે। સ્મારયસિ ગોપીવૃન્દપૂજિત સરસમીશવપુરાનંદ કંદે ॥૨॥ ઉપરિવલદમલકમલારુણદ્યુતિરેણુપરિમલિત જલભરેણામુના । વ્રજયુવતિકુચકુંભકુંકુમારુણમુરઃ સ્મારયસિ મારપિતુરધુના ॥૩॥ અધિરજનિ હરિ વિહૃતિમીક્ષિતું કુવલયાભિધસુભગ નયનાન્યુશતિ તનુષે। નયનયુગમલ્પમિતિ બહુતરાણિ ચ તાનિ રસિક્તાનિધિતયા કુરુષે ॥૪॥ રજનિજાગરજનિત રાગરંજિતનયનપંકજૈરહનિ હરિમીક્ષસે। મકરંદભરમિષેણાનન્દપૂરિતા સતતમિહ હર્ષાશ્રુ મુંચસે ॥ ૫ ॥ તટગતાનેકશુકસારિકામુનિગણ સ્તુત વિવિધગુણસિંધુ સાગરે। સંગતા સતતમિહ ભક્તજનતાપહૃતિરાજસે રાસરસસાગરે ॥૬॥ રતિભરશ્રમજલોદિત કમલપરિમલ વ્રજયુવતિજન

વિહૃતિમોદે । તાટંકચલનસુનિરસ્તસંગીતયુતમદમુદિતમધુપવિહૃતિમોદે । ॥૭॥ નિજ વ્રજજનાવનાયત્તગોવર્ધને રાધિકાહૃદયકૃતવિનોદે ॥૭॥

ચમર પતાકા। શ્વેત છત્ર જનુ સસિ પ્રાચી દિસ ઉદિત ભયો નિસિરાકા ॥૨॥ સ્યામ સરીર સુદેસ પીત પટ સીસ મુકુટ અરુ માલા। મનોં દામિની ઘન રવિ તારાગન ઉદિત એક હી કાલા ॥૩॥ ઉપજત છબિ કર અધર સંખધ્વનિ સુનિયત સબ્દ પ્રસંસા। માનહું અરુન કમલમંડલમેં કૂજત હૈ કલહંસા ॥૪॥ આનંદિત પિતુ ભ્રાત જનની સબ કૃષ્ણમિલન જીય ભાવે। સૂરદાસ ગોકુલકે વાસી પ્રાનનાથ વર પાવે ॥૫॥ * ૪૬૪ *

[રાગ મલ્હાર] તુમ દેખો સખી રથ બૈઠે વ્રજનાથ। સંકર્ષનકે સંગ બિરાજત ગોપસખા લે સાથ ॥૧॥ ઇક ઓર રાધા જુવતિ જૂ સબ છત્ર ચમર લલિતાકે હાથ। વિવિધ ભાઁત ગોવર્ધનધારી કૃષ્ણદાસનિ કિયો સનાથ ॥૨॥ * ૪૬૫ *

[રાગ મલ્હાર] તુમ દેખો સખી રથ બૈઠે ગિરિધારી। રાજત પરમ મનોહર સબ અંગ સંગ રાધિકા પ્યારી ॥૧॥ મનિ માનિક હીરા કુંદન ખચી ડાંડી ચાર સઁવારી। વિધિ કર વિચિત્ર રચ્યો જો વિધાતા અપને હાથ સઁવારી ॥૨॥ ગાદી સુરંગ તાફતા સુંદર ફરૈવાદ છબિ ન્યારી। છત્ર અનુપમ હાટક કલસા ઝૂમક લર મુકતા રી ॥૩॥ ચપલ અશ્વ દ્વૈ ચલત હંસગતિ ઉપજત હૈ છબિ ન્યારી। દિવ્ય ડોર પચરંગ પાટકી કર ગહી કુંજવિહારી ॥૪॥ વિહરત વ્રજવીથન વૃન્દાવન ગોપીજન મન ઢારી। કુસુમ અંજલી બરખન સુરમુનિ પરમાનંદ બલિહારી ॥૫॥ *૪૬૬*

[રાગ મલ્હાર] તુમ દેખો માઈ રથ બૈઠે ગોપાલ। હીરા મોતી પાઁત બની હૈ બિચ બિચ રાજત લાલ ॥૧॥ બેરખ ફરહરાત કલશન પર અરુન હરિત બહુરંગ। અતિહિ વિચિત્ર રચ્યો વિશ્વકર્મા સોભિત ચારુ તુરંગ ॥૨॥ ખેંચત ગ્વાલબાલ સબ સંગકે કરત કુલાહલ ભારી। કિલકત હઁસત દોઉ રી મૈયા મુદિત હોત ગિરિધારી ॥૩॥ ખેલન ચલે સુભગ વૃન્દાવન સોભા બરનિ ન જાઈ। યા છબિ પર તન મન ધન વારત દાસ પરમનિધિ પાઈ ॥૪॥ * ૪૬૭ *

[રાગ મલ્હાર] રથ ચઢ આવત ગિરિધરલાલ। રત્નખચિત મુક્તાફલ લાગે નવપદ્મનકી માલ ॥૧॥ ગરે દુલરી સિર મોરચંદ્રિકા કુંડલ ગંડ વિસાલ। વસન પીત પરિધાન મનોહર વિમલ ગુંજ વનમાલ ॥૨॥ સોભિત સુભગ ચારુ લોચન મૃગ મોહિત મન્મથ સાલ। ઝલકત લલિત કપોલ લોલ પર શ્રમજલ બૂંદ રસાલ ॥૩॥ અમરનારી અવલોકુ રૂપ છબિ દેખ ડિગે દિગપાલ। તન મન ધન વારત પરમાનન્દ વિવિશ ભઈ વ્રજબાલ ॥૪॥ * ૪૬૮ *

[રાગ મલ્હાર] તુમ દેખો સખીરી રથ બૈઠે હરિ આજ। અગ્રજ અનુજ સહિત સ્યામ ઘન સબૈ મનોહર સાજ ॥૧॥ હાટક કલસા ધ્વજા પતાકા છત્ર ચમર સિરતાજ। તુરંગ ચાલ અતિ ચપલ ચલે હૈં દેખ પવન મન લાજ ॥૨॥ સુદિ અષાઢ

દૂજ સુભહિ દિન પુષ્ય નછત્ર સુભ યોગ। વનમાલા પીતાંબર ઓઢે ધૂપ દીપ બહુ ભોગ ॥૩॥ ગારી દેત સબૈ મનભાઈ કીરતિ અગમ અપાર। માધોદાસ ચરનનકો સેવક જગન્નાથ શ્રુતિસાર ॥૪॥ * ૪૬૯ *

[રાગ મલ્હાર] જૈ શ્રી જગન્નાથ હરિ દેવા। રથ બૈઠે પ્રભુ અધિક વિરાજત જગત કરત સબ સેવા ॥૧॥ સનક સનંદન ઔર બ્રહ્માદિક ઇન્દ્રાદિક જુર આયે। અપની-અપની ભેંટ સબૈ લે ગગન વિમાનન છાયે ॥૨॥ રત્નજટિત રથ નીકો લાગત ચંચલ અશ્વ લગાયે। નર-નારી આનન્દ ભયે અતિ પ્રમુદિત મંગલ ગાયે ॥૩॥ ગારી દેત દિવાવત અપનપેં ઇહ વિધિ રથહિં ચલાયે। રામરાય ગોવર્ધનવાસી નગર ઉડીસા આયે ॥૪॥ * ૪૭૦ *

[રાગ મલ્હાર] લાલ માઈ ખરેઈ વિરાજત આજ। રત્નખચિત રથ ઊપર બૈઠે નવલ-નવલ સબ સાજ ॥૧॥ સૂથન લાલ કાછની સોભિત ઉર વૈજન્તી માલ। માથે મુકુટ ઓઢે પીતાંબર અંબુજનયન વિસાલ ॥૨॥ સ્યામ અંગ આભૂષન પહરે ઝલકત લોલ કપોલ। બાર-બાર ચિતવત સબ હી તન બોલત મીઠે બોલ ॥૩॥ યહ છબિ નિરખ-નિરખ વ્રજસુંદરી લોચન ભર-ભર લેહો। ફિર-ફિર ઝાંક-ઝાંક મુખ દેખો રોમ રોમ સુખ પેહો ॥૪॥ ઉતર લાલ મંદિરમેં આયે મુરલી મધુર બજાય। નિરખ-નિરખ ફૂલત નંદરાની મુખ ચુંબત ઢિંગ આય ॥૫॥ અતિ સોભિત કર લિયે આરતી કરત સિહાય-સિહાય । શ્રીવિટ્ઠલ ગિરિધરનલાલ પર વારત નાહિં અઘાયં ॥૬॥ * ૪૭૧ *

[રાગ મલ્હાર] મૈયા મૈં રથ ચઢ ડોલૂંગો। ઘર ઘરતેં સંગ ખેલનકો ગોપસખનકો બોલૂંગો ॥૧॥ મોહિ જડાય દેહુ અતિ સુન્દર સગરો સાજ બનાય। કર સિંગાર તા ઉપર મોકો રાધા સંગ બિઠાય ॥૨॥ ઘર ઘર પ્રતિ હોં જાઉં ખેલન સંગ લેહું વ્રજબાલ। મેવા બહુત મંગાય મોહિ દે ફલ અતિ બડે રસાલ ॥૩॥ સુતકે વચન સુનત નંદરાની ફૂલી અંગ ન માય। સબવિધિ સહ હરિ રથ બૈઠારે દેખ રસિક બલિ જાય ॥૪॥ *૪૭૨*

[રાગ મલ્હાર] વ્રજમેં રથ ચઢ ચલે રી ગોપાલ। સંગ લિયે ગોકુલકે લરિકા બોલત વચન રસાલ ॥૧॥ સ્રવન સુનત ગૃહ-ગૃહતેં દૌરી દેખનકો વ્રજબાલ। લેત ફેર જુ હરિકી બલૈયા વારત કંચનમાલ ॥૨॥ સામગ્રી લે આવત સીતલ લેત હરખ નંદલાલ। બાँટ દેત ઔર ગ્વાલનકો ફૂલે ગાવત ગ્વાલ ॥૩॥ જય જયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં કુસુમ બરખત તિહિં કાલ। દેખ દેખ ઉમગે વ્રજવાસી સબૈ દેત કરતાલ ॥૪॥ ઇહ વિધ બન સિંઘદ્વાર જુ આવત માય તિલક કર ભાલ। લે ઉછંગ પધરાવત ઘરમેં ચલત મંદગતિ ચાલ ॥૫॥ કર ન્યોછાવર અપને સુતકી મુક્તાફલ ભર થાલ । યહ લીલા—રસ રસિક દિવા—નિશિ

સુમિરત હોત નિહાલ ॥૬॥ * ૪૭૩ *

* સેનનું પદ *

[રાગ અડાનો] સુંદર વદન રી સુખસદન સ્યામકો નિરખ નૈન મન થાકચો। હૌં ઠાડી વિથન વ્હૈ નિકસ્યો ઉઝક ઝરોકા ઝાંકચો ॥૧॥ લાલન એક ચતુરાઈ કીની ગેંદ ઉછાર ગગન મિસ તાકચો। બૈરિન લાજ ભઈ રી મોકો મૈં ગઁવાર મુખ ઢાંકચો ॥૨॥ ચિતવનમેં કછુ કર ગયો મો તન ચઢચો રહત ચિત ચાકચો । સૂરદાસ પ્રભુ સરબસ લેકે હઁસત-હઁસત રથ હાંકચો ॥૩॥ * ૪૭૪ *

* માનનું પદ *

[રાગ અડાનો] સખી રી હૌં તો રુસ રહૂઁગી। જો પે સ્યામ મનોહર આવેંગે તો મૈં બાંકે-બાંકે વચન કહૂંગી ॥૧॥ જો પે મનાવેં હૌં તોહુ ન માનૂંગી મદનબાન સહૂંગી। રસિક પ્રીતમ પ્રભુ પાયન પરેં તો હૌં રુઠ ન કરૂંગી ॥૨॥ *૪૭૫*

* મલ્હારનાં પદ *

[નિત નાં કીર્તન–વર્ષાકાળમાં મલ્હારના ૨૫૧ થી ૨૬૯ ખાસ કરીને શ્રીમસ્તકશૃંગારનાં પદો છે તે અહીં ફરી આપ્યા નથી ત્યાં જોઈ લેવા. પાના નંબર ૭૫ થી ૮૦ કીર્તનકુસુમાકર ખંડ-૧.]

* જગાવવાનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] લાલ ઓર લલના બાઁહજોટી ઉઠે પ્રાત પવન લગત કમલ લપટાત। યહ અચરજ મોપે કહત ન બનિ

આવે દોઉનકો પ્રતિબિંબ દેખ દગ ન સમાત ॥૧॥ બાગે બીર બન ઠન સોંધે હી અરગજે એસે ભીજે મધુકર તિનપેં ઉડચો ન જાત। સૂરદાસ મદનમોહન પિય પ્યારી પર વારત તન મન દેખત નાંહિ અઘાત ॥૨॥ * ૪૭૬ *

[રાગ મલ્હાર] બોલે માઈ ગોવર્ધન પર મુરવા। તેસી યે સ્યામ ઘન મુરલી બજાઈ તેસે હી ઉઠે ઝુક ધુરવા ॥૧॥ બડી-બડી બૂંદન બરખન લાગ્યો પવન ચલત અતિ ઝુરવા। સૂરદાસ પ્રભુ તુમ્હારે મિલનકો નિસિ જાગત ભયો ભુરવા ॥૨॥

* ૪૭૭ *

[રાગ મલ્હાર] લાગત બૂંદ કટારી પિયા બિન। છિન ભીતર છિન બાહિર આવત છિનમેં ચઢત અટારી ॥૧॥ દાદુર મોર પપૈયા બોલે કોયલ કૂજે કારી। સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલે બિન દુખ વ્યાપ્યો મોહિ ભારી ॥૨॥ * ૪૭૮ *

[રાગ મલ્હાર] બાદર ઝૂમ-ઝૂમ બરસન લાગે। દામિની દમકતેં ચૌંક ચમક સ્યામ ઘનકી ગરજ સુન જાગે ॥૧॥ ગોપ-ગોપીજન દ્વારે ભીંજે મુખ દેખન કારન અનુરાગે। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિટ્ઠલ ઓતપ્રોત રસપાગે ॥૨॥ * ૪૭૯ *

[રાગ મલ્હાર] જસુમતિ લાલકો વદન દિખૈયે। ભોર ઉઠત આય દેખત મુખ નિરખત હી સચુ પૈયે ॥૧॥ ઉમડ રહી ઘટા ચહુઁ દિસતેં વેગ તુરત ઉઠ ધૈયે। પરમાનન્દ પ્રભુ ઉઠે

તુરત હિ નિરખ મુખારવિન્દ બલિ જૈયે ॥૨॥ * ૪૮૦ *

* કલેવાનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] બૂંદન ઝર લાયો આઁગન જહઁ કરત કલેઉ દોઉ ભૈયા। ભવનમેં આઓ લાલ સંગ સબ લાવો બાલ કહત જસોદા મૈયા ॥૧॥ ભીંજેગો વસન તન ખેલવેકો સબ દિન મેરી કહ્યો માન લાલન લેહેં બલૈયા। પરમાનન્દ પ્રભુ જનની કહત બાત પ્યાવત મથ-મથ દૂધકી ધૈયા ॥૨॥ *૪૮૧*

[રાગ મલ્હાર] કરત કલેઉ મદનગોપાલ। બહુવિધ પાક થાર મધિ રાખે લેહુ મનોહર લાલ ॥૧॥ જો ભાવે લેહુ મેરે મોહન માધુરી મધુર રસાલ। પરમાનન્દ પ્રભુ વેગ લેહો કિન ચહુઁદિસ ઘટા ઉમડ રહી લાલ ॥૨॥ * ૪૮૨ *

[રાગ મલ્હાર] કરત કલેઉ કિલકત દોઉ ભૈયા। સદમાખન મિસરી લે જસોદા સાન-સાન દેતહિ મુખ મૈયા ॥૧॥ બરસત ગરજત પરત પનારે દેખત હુલસત દોઊ ભૈયા। કૃષ્ણદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત ગ્વાલ બાલ સબહિ હુલસૈયા * ૪૮૩ * ॥૨॥

[રાગ મલ્હાર] કરત કલેઉ કિલકત મોહન। ચહુઁદિસ ગરજ ઘટા જુ બરખ રહી મોહન લાગે ગોહન ॥૧॥ બાઁટ-બાઁટ ગ્વાલબાલનકું જૂઠે વિંજન સોહન। નિરખ ચત્રભુજદાસ પ્રભુકી છબિ વારત મુક્તા જોહન ॥૨॥ * ૪૮૪ *

* અભ્યંગ સમયનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] આયે માઈ બરખાકે અગવાની। દાદુર મોર પપૈયા બોલે કુંજન બગ પંગતિ ઉડાની ॥૧॥ ઘનકી ગરજ સુન સુધિ ન રહી કછુ બદરન દેખ ડરાની। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર લાલ ભયે સુખદાની ॥૨॥ * ૪૮૫ *

[રાગ મલ્હાર] આજ મૈં દેખે કુઁવર કન્હાઈ। પ્રાત સમે નિકસે ગાયન સંગ સ્યામ ઘટા જુરિ આઈ ॥૧॥ પીત વસન પહરે તન સુંદર કસૂંભી પાગ સુહાઈ। મુક્તામાલ રુરત ઉર ઉપર મુરલી મધુર બજાઈ ॥૨॥ કહા કહેં અંગ-અંગકી સોભા મોપે બરની ન જાઈ। શ્રીવિટ્ઠલ ગિરિધર દેખેતેં ક્યોંહું કલ ન પરાઈ ॥૩॥ * ૪૮૬ *

[રાગ મલ્હાર] સ્યામ દેખ નાચત મુદિત વન મોર। તા ઉપર આનંદ ઉમગ ભર સુનત મુરલી કલ ઘોર ॥૧॥ ચહુઁ દિસતેં કોકિલા કલ કૂજત ઔર દાદુરકી રોર। ગોવિન્દ પ્રભુ સખા સંગ લિયે વિહરત બલ-મોહનકી જોર ॥૨॥ * ૪૮૭ *

[રાગ મલ્હાર] જહઁ તહઁ બોલત મોર સુહાયે। સામન રમન ભ્રમન વૃન્દાવન ઘોર-ઘોર ઘન આયે ॥૧॥ નેન્હી-નેન્હી બૂંદન બરખન લાગે વ્રજમંડલપે છાયે। નંદદાસ પ્રભુ સંગ સખા લિયે કુંજન મુરલી બજાયે ॥૨॥ * ૪૮૮ *

* કસુંબા છઠ-અભ્યંગનું પદ *

[રાગ મલ્હાર] સબ સખી કસુંબાછઠહી મનાવો । અપને-અપને ભવન–ભવનમેં લાલહી લાલ બનાવો ॥૧॥ વિવિધ સુગંધ ઉબટનો લેકે લાલન ઉબટ ન્હવાવો । ઉપરના લાલ કસૂંભી કુલ્હે આભૂષન લાલ ધરાવો ॥૨॥ યહ છબિ નિરખ-નિરખ વ્રજસુન્દરી મન-મન મોદ બઢાવે । લાલ લકુટી કર મુરલી બજાવે રસિક સદા ગુન ગાવે ॥૩॥ * ૪૮૯ *

* શ્રીમસ્તકશૃંગારનાં પદ *

[ટિપારો]

[રાગ મલ્હાર] પાવસ નટ નટચો અખારો વૃન્દાવન અવની રંગ । નૃત્યત ગુનરાસ બરુહા પપૈયા સબ્દ ઉઘટત અરુ કોકિલા કલ ગાવત તાન તરંગ ॥૧॥ જલધર તહાઁ મંદમંદ સુલપ સંચ ગતિભેદ ઉરપ તિરપ માન લેત સરસ મૃદંગ । ગોવિન્દ પ્રભુ ગોવર્ધન સિંઘાસન પર બૈઠે સુરભી સખા મધિ રીઝે લલિત ત્રિભંગ ॥૨॥ * ૪૯૦ *

[રાગ મલ્હાર] સખી મોહે ગિરિ ગોવર્ધન ભાવે । મોહનકે સિર લાલ ટિપારો ચન્દ્રિકા લાલ સુહાવે ॥૧॥ મોતિનકી ચોરસ અતિ સોહે સ્યામ અંગ છબિ પાવે । શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલકો દરસન કર સચુ પાવે ॥૨॥ * ૪૯૧ *

[રાગ મલ્હાર] દેખો માઈ હરિયારો સાવન આયો । હર્યો ટિપારો સીસ વિરાજત કાછ હરી મન ભાયો ॥૧॥ હરી મુરલી હૈ હરી સંગ રાધે હરી ભૂમિ સુખદાઈ । હરી રહી વન રાજત દ્રુમવેલી નૃત્યત કુઁવર કન્હાઈ ॥૨॥ હરી-હરી સારી સખીજન પહેરે ચોલી હરી રંગભીની । રસિક પ્રીતમ મન હરિત ભયો હૈ સરબસ ન્યોછાવર કીની ॥૩॥ * ૪૯૨ *

[મુકુટ]

[રાગ મલ્હાર] માઈ રી સ્યામ ઘન તન દામિની દમકત પીતાંબર ફરહરે । મુક્તામાલ બગજાલ કહી ન પરત છબિ વિસાલ માનિનીકી અરહરે ॥૧॥ મોરમુકુટ ઇન્દ્રધનુષસો સુભગ સોહત મોહત માનિની દ્યુતિ થરહરે । કૃષ્ણજીવન પ્રભુ પુરંદરકી સોભાનિધાન મુરલિકાકી ઘોર ઘરહરે ॥૨॥ * ૪૯૩ *

[રાગ મલ્હાર] રીઝે માઈ મોરમુકુટ છબિ નિરખેં । કુંડલ ચલન હલન નયનનકી મૃદુ મુસકેં મન હરખેં ॥૧॥ સંગ લિયે નૌતન વ્રજવનિતા રમત તરનિજા કરખેં । કૃષ્ણદાસકે મનકી ગમતા સંગ સાઁવરી સરખેં ॥૨॥ * ૪૯૪ *

[રાગ મલ્હાર] તુમ દેખો માઈ સુન્દર ગિરિધરલાલ । સુન્દર મુકુટ કુંડલ હીરામનિ સુન્દર ઝલકેં ભાલ ॥૧॥ સુંદર બને કપોલહિ સુન્દર સુન્દર નયન વિસાલ । સુન્દર હાર દસન વ્રજસુન્દરી સુન્દર વચન રસાલ ॥૨॥ સુન્દર અંગ ભૂષન અતિ સુન્દર સુન્દર સંગ વ્રજબાલ । સુન્દર કટિ પીતાંબર સુન્દર સુન્દર

ચાલ મરાલ ॥૩॥ સુંદર અંગ-અંગ વર સુન્દર સુંદર સુખદ વનમાલ। સુન્દર સોભા સૂર હૃદય ધર સુન્દર ઝલક તમાલ ॥૪॥ * ૪૯૫ *

[રાગ મલ્હાર] દેખો માઈ ભીજત ગિરિવરધારી। મોરમુકુટ તન સ્યામ પીત પટ ઘનદામિની અનુહારી ॥૧॥ બડી-બડી બૂંદ પરત ધરની પર ભઈ ભૂમિ હરિયારી। સાવન માસ સઘન તરુવર વન કોકિલ સબ્દ ઉચ્ચારી ॥૨॥ કરત વિચાર ચલે કિન સજની બરખત હૈ બરખારી। સૂરદાસ પ્રભુકી બાનિક પર તન મન ડાર્યો વારી ॥૩॥ * ૪૯૬ *

[પાગ]

[રાગ મલ્હાર] ભવન મેરે કૈસે લાગત નીકે। જબ હી લાલ આવત યહ મંદિર ખરે ભાઁવતે જીકે ॥૧॥ કસૂંભી પાગ ખૂભી રહી નીકી વિહઁસત નંદકિસોર। તૈસી યે સ્યામ ઘટા જુર આઈ બોલત જુ વન મોર ॥૨॥ તા દિન વિધના ભલી બનાઈ અકેલી હી ઘર માંઝ। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન લાલસોં બાતન હી ભઈ સાંઝ ॥૩॥ * ૪૯૭ *

[રાગ મલ્હાર] રહી ઝુક લાલ ગુલાબી પાગ। તા પર એક ચન્દ્રિકા રાજત લાલ તિલક છબિ લાગ ॥૧॥ તૈસોઈ બન્યો પિછોરા ગુલાબી કોર જરકસી લાગ। હાથ લકુટિયા રહી ગુલાબી મુરલી સબ્દ સુહાગ ॥૨॥ ચીર ગુલાબી અબહી

રાધિકા અપને હાથ સિંગારી। આપ લાલ સંગ રંગીલી છબીલી દાસ રસિક બલિહારી ॥૩॥ * ૪૯૮ *

[રાગ મલ્હાર] રહી ઝુક લાલ ગુલાબી પાગ। તા પર સુભગ ચન્દ્રિકા રાજત લાલ તિલક છબિ લાગ ॥૧॥ તૈસોઈ બન્યો હૈ ચીર પ્યારીકો કોર જરકસી લાગ। આપ લાલ રંગ-રંગ છબીલી નિરખ દાસ બડભાગ ॥૨॥ * ૪૯૯ *

[રાગ મલ્હાર] સખી હરિયારો સાવન આયો। હરે-હરે મોર ફિરત મોહન સંગ હરે વસન મનભાયો ॥૧॥ હરી-હરી મુરલી હરી સંગ રાધે હરી ભૂમિ સુખદાઈ। હરે-હરે વસન હરી દ્રુમવેલી હરી-હરી પાગ સુહાઈ ॥૨॥ હરી-હરી સારી સખી સબ પહેરે ચોલી હરી રંગભીની। રસિક પ્રીતમ મન હરિત ભયો જુ તન મન ધન બલિ કીની ॥૩॥ * ૫૦૦ *

[રાગ મલ્હાર] મોહન સિર ધરે હરી સી પાગ। હર્યો પિછોરા રાજત ઝીનો હરે વિરાજત સાજ ॥૧॥ હરી રંગીલી છરી હાથમેં હરોઈ ફેંટા રંગ બોર। શ્રીવિઠ્ઠલ-ગિરિધરન-લાલ જુ ભામિનીકે ચિતચોર ॥૨॥ * ૫૦૧ *

* ચૂનરીનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] લાલ મેરી સુરંગ ચૂનરી દેહુ। મદનમોહન પિય ઝગરો કૌને વઢો અપનો પીત પટ લેહુ ॥૧॥ તુમ વ્રજરાજકુમાર કૌન ડર હૌં કહા કહૂઁગી ગેહ। ગોવિન્દ

પ્રભુ પ્રિય દેહુ વેગ અબ આવત ચહુઁદિસ મેહ ॥૨॥ *૫૦૨*

[રાગ મલ્હાર] લાલ મેરી સુરંગ ચૂનરી ભીંજે। લેહુ બચાય આય પિય મોકો બૂંદ પરે રંગ છીંજે ॥૧॥ બરખત મેહ રહત નહીં નેકહુ કહા ઉપાય અબ કીજે। હમ તુમ કુંજભવનમેં ચલિયે માન સબૈ સુખ લીજે ॥૨॥ ઐસો સમો બોહોર નહિ વ્હૈહે મેરો કહ્યો પતીજે। શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરન છબીલે નિરખ-નિરખ સુખ જીજે ॥૩॥ * ૫૦૩ *

[રાગ મલ્હાર] બદરિયા તૂ કાહેકો વ્રજપર દૌરી। ચમકત બીજ મહાઘન ઓલ્હર દુખ પાવત હૈ કિસોરી ॥૧॥ ભીંજત ગોપી સઘન કુંજતર ચુવત ચૂનરી મોરી। સૂરદાસ પ્રભુ તુમ બહુનાયક રાધા મોહન જોરી ॥૨॥ * ૫૦૪ *

[રાગ મલ્હાર] ગાયો હૈ મલ્હાર સુન આઈ વ્રજનાર સબૈ કરકે સિંગાર ચલ ઠાડી આય અરસેં। ચૂનરીકી સારી પહેરે કંચન કિનારી સોહે રાધે સુકુમાર હિયો હોંસ અતિ સરસેં ॥૧॥ સુન માન છાઁડ દિયો જલ ભરન મિસ કિયો ઈંડુરી જડાય લીને કંચનકે કરસેં। ત્યોહારજુ ભટ્ટુ સાજ ઠકુરાની તીજ આજ ચમકત બીજ—સોભા દેખ મેહ બરસેં ॥૨॥ * ૫૦૫ *

* વર્ષા-છાકનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] ચહુદિસ હરિત ભૂમિ વન માંહ। જોર મંડલી જેંવન લાગે બૈઠ કદંબકી છાંહ ॥૧॥ ઘુમડ ઘટા છટા દામિનીકી બરનત બરની ન જાય। યહ સુખ સ્યામ તિહારે સંગ બિન ઔર અનત કહુઁ નાય ॥૨॥ ધનિ ધનિ ગ્વાલબાલ હરિ જિનકે કૌરજુ લૈ લૈ ખાય। પરમાનંદ બ્રહ્માદિક વિસ્મિત સિર ધુનિ ધુનિ પછિતાય ॥૩॥ * ૫૦૬ *

[રાગ મલ્હાર] વિરાજત સઘન કુંજકી ઓટ। ઇત જેંવત મંડલ મધિ માધો ઉઠે મેઘકે કોટ ॥૧॥ ન્હેની ન્હેની બૂંદન બરખન લાગ્યો રુચિ ઉપજાવન કાજ। બરખા ઋતુ વિલસત નંદનંદન સંગ લિયે સકલ સમાજ ॥૨॥ * ૫૦૭ *

[રાગ મલ્હાર] દેખો ભૈયા ચહુઁ દિસ છાયે બાદર। સમઝ વિચાર લેહો કિન મનમેં ફેર ફિરોગે નિરાદર ॥૧॥ નિર્મલ તાલ તલૈયાકે જલ બોલત નીકે દાદર। બરખા ઋતુ વનછાઁહન લીજે ભોજન સંગ બિરાદર ॥૨॥ હરી હરી ભૂમિ છાઁડ કિત જઇયે ઔર કદંબ તર કાદર। ખિસલ પરે પરમાનંદ તબ હરિ જુર મિલ બૈઠે આદર ॥૩॥ * ૫૦૮ *

[રાગ મલ્હાર] ગ્વાલન પ્રેમ-પ્રીત-રંગ ભીની। છાક ચલી લે નંદનંદનપેં ચંચલ ચપલ ગતિ કીની ॥૧॥ કરકે પાક જતનસોં રાખ્યો ઊપર કામર દીની। ચાર પાઁચ મિલ જુર જુથ આપુ એક સંગ કર લીની ॥૨॥ ઉદિત ભઈ બરખા ઉત બરખત વેગ ચલો ઉઠ ધાઈ। બરખા ઋતુકે ગીત ગાન કર સૂર સ્યામપેં

આઈ ॥૩॥ * ૫૦૯ *

[રાગ મલ્હાર] બાદર ઝૂમ રહે ચહુ ઓર। સજલ સ્યામ ઘન બરખત ઉનયે ઉમડ ઘુમડ ઘન ઘોર ॥૧॥ છાક સઁવારત જસોદા મૈયા ભોજન રાખે જોર। સુર સ્યામ હિત જિહિં તિહિં વિધ કરિ ચલી મન આતુર દોર ॥૨॥ *૫૧૦*

[રાગ મલ્હાર] સ્યામ સુન હરી ભૂમિ સુખકારી। વ્યંજન બાઁટ સબનકો દીજે વિનતી લાલ હમારી ॥૧॥ બરખ ઉઘર ઘન નીકે લાગત પવન ચલત પુરવારી। ભોજનકો બૈઠે પરમાનંદ નવલ લાલ ગિરિધારી ॥૨॥ * ૫૧૧ *

[રાગ મલ્હાર] આરોગત નાગર નંદકિસોર। ઉમડ ઘુમડ ચહુઁદિસ જુ છાયો સઘન ઘટા ઘન ઘોર ॥૧॥ ન્હેની-ન્હેની બૂઁદેં બરખન લાગ્યો પવન ચલત ઝકઝોર। ચત્રભુજ પ્રભુ પાતલ લે ભાજે સઘન કુંજકી ઓર ॥૨॥ * ૫૧૨ *

[રાગ મલ્હાર] ચહુઁદિસ ટપકન લાગી બૂંદેં। બ્યૌછારન બિંજન ભીજેંગે દ્વાર પિછોરી મૂંદેં ॥૧॥ ભોજન કરત સીસ ધરિ છતના ચાહી સુખ હિત ગૂંદેં। હ્વૈ સુચેત તબ નંદદાસ પ્રભુ કૌન કીચ અબ ખૂંદેં ॥૨॥ * ૫૧૩ *

* બીરીનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] લટક લાલ રહે રાધાકેં ભર। સુન્દર બીરી સઁવાર સુન્દરી હઁસ-હઁસ જાત દેત મોહન કર ॥૧॥ ગોપી સન્મુખ ચિતવતિ ઠાઢી તાસોં કેલિ કરત સુંદરવર। જ્યોં ચકોર ચંદાકો ચિતવત ત્યોં આલી નિરખત ગિરિવરધર ॥૨॥ કુંજ-કુટિર અરુ બાગ વૃન્દાવન બોલત મોર કોકિલા તરુવર। પરમાનન્દ સ્વામી મોહનકી હૌં વારી યા લીલા—છબિ પર ॥૩॥

* ૫૧૪ *

[રાગ મલ્હાર] મુખ બીરી રાચી હરિકે રંગ સુરંગ। ઐસી કૃપા સદા ઉર ઊપર ટારહુ જિન તુમ સંગ ॥૧॥ હરિ હમ તુમ બિન કૌન કામકે પરત પ્રેમમેં ભંગ। પરમાનન્દ દૂધમેં પાની જ્યોં મિલિ અંગ સુ અંગ ॥૨॥ * ૫૧૫ *

[રાગ મલ્હાર] દેખ માઈ રૂપ સરોવર સાજે। વ્રજવનિતા વ્રજવારિવૃન્દમેં શ્રી વ્રજરાજ વિરાજે ॥૧॥ લોચન જલજ મધુપ અલકાવલિ કુંડલ મીન સલોલે। કુચ ચક્રવાક વિલોક વદનવિધુ બિછુર રહે બિન બોલે ॥૨॥ મુક્તમાલ બગપાઁતિ મનોહર કરત કુલાહલ કૂલ। સારસ હઁસ ચકોર મોર સુક વૈજયંતી સમતૂલ ॥૩॥ કનક કપિસ નિચોલ વિવિધ રંગ વિરહવ્યથા બિસરાવે। સૂરદાસ આનન્દસિન્ધુકી સોભા કહત ન આવે ॥૪॥

* ૫૧૬ *

[રાગ મલ્હાર] ઠાઁચ ઠાઁચ નાચત મોર સુન સુન નવ-ઘનકી ઘોર બોલત હૈ ચહુઁ ઓર અતિ હી સુહાવને। ઘુમડત ઘનઘટા નિહાર પાવસ ઋતુકો રંગ વિલાસ ચાતક પિક મુદિત

ગાવત દ્રુમન બૈઠ સુહાવને ॥૧॥ નવલ વનમેં પહરે તનમેં કસુંભી ચીર કનક વરન સ્યામ સુભગ ઓઢે વસન પીત સુહાવને। દાસ ચત્રભુજ પ્રભુકે સંગ મોહત કોટિક અનંગ ગિરિધર પિય અંગ અંગ અતિ હી સુહાવને ॥૨॥ * ૫૧૭ *

[રાગ મલ્હાર] સ્યામઘન કારે કારે બાદર ઋતુ પાવસ હૈ કારે। કારી કોયલ વન વન બોલત મોર કરે હિલકારે ॥૧॥ કારે ધુરવા ધાર છૂટત હૈ કારે કારે કાજર ભારે। કારે મદનસદન સૂરજ પ્રભુ કારે ચીર સંભારે ॥૨॥ * ૫૧૮ *

[રાગ મલ્હાર] નિરખ સખી નીલાંબરકો છોર। ઝૂમ રહ્યો સખી વદનચંદપે આઈ ઘટા ઘન ઘોર ॥૧॥ હસન લસન દામિની દ્યુતિ વિલસત દસ નખ ચંદ ચકોર। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ રૂપઘટામેં માનો નાચત મોર ॥૨॥ * ૫૧૯ *

[રાગ મલ્હાર] વ્રજ પર સ્યામઘટા જુર આઈ। તૈસી યે દામિની ચહુઁ દિસ કૌંધત લેત તરંગ સુહાઈ ॥૧॥ સઘન છાઁય કોકિલા કૂજત ચલત પવન સુખદાઈ। ગુંજત અલિગન સઘન કુંજમેં સૌરભકી અધિકાઈ ॥૨॥ વિકસત શ્વેત પાઁત બગલનકી જલધર સીતલતાઈ। નવનાગરી ગિરિધરન છબીલો કૃષ્ણદાસ બલિ જાઈ ॥૩॥ * ૫૨૦ *

[રાગ મલ્હાર] બોલત ગોવર્ધન પર મોર। તૈસીય નવ વૃષભાનનંદિની નવલ હી નંદકિસોર ॥૧॥ તૈસીય નવલ-

નવલ વ્રજસુંદરી રસિક ગોવર્ધનધારી। નવલહી બૂઁદ પર બાદલકી છબિ લાગત અતિ હિ ભારી ॥૨॥ દેખ-દેખ જુવતિજન ફૂલત પ્રીતમ લોચન તારે। સબ વ્રજજીવન શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ નેંક ન કીજિયે ન્યારે ॥૩॥ * ૫૨૧ *

[રાગ મલ્હાર] વૃન્દાવન ક્યોં ન ભયે હમ મોર। કરત નિવાસ ગોવર્ધન ઉપર નિરખત નંદકિસોર ॥૧॥ ક્યોં ન ભયે બંસીકુલ સજની અધર પીવત ઘનઘોર। ક્યોં ન ભયે ગુંજા વનવેલી રહત સ્યામજુકી ઓર ॥૨॥ ક્યોં ન ભયે મકરાકૃત કુંડલ સ્યામ સ્રવન ઝકઝોર। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર ગોપિનકે ચિતચોર ॥૩॥ * ૫૨૨ *

[રાગ મલ્હાર] વ્રજ પર નીકી આજ ઘટા। નેન્હી-નેન્હી બૂંદ સુહાવની લાગત ચમકત વીજ છટા ॥૧॥ ગરજત ગગન મૃદંગ બજાવત નાચત મોર નટા। તેસેઈ સુર ગાવત ચાતક પિક પ્રગટ્યો હૈ મદનભટા ॥૨॥ સબ મિલ ભેંટ દેત નંદલાલહિં બૈઠે ઊંચે અટા। કુંભનદાસ ગિરિધરનલાલ સિર કસૂંભી પીત પટા ॥૩॥ * ૫૨૩ *

[રાગ મલ્હાર] સખી રી વ્રજકો વસવો નીકો। બછરા ગાય ચરાવત વનમેં કાન્હ સબનકો ટીકો ॥૧॥ વૃન્દાવનમેં હોત કુલાહલ ગરજત સુર મુરલીકો। ઠાઢે લાલ કદંબકી છૈયાઁ માગત દાન દહીકો ॥૨॥ ઉપજત હૈ અતિ પ્રીત ઉર અન્તર ગાવત જસ

હરિજૂકો। સૂરદાસ પ્રભુ મિલે હૈ ગિરિધર યહ જીવન સબહીકો ॥૩॥

* ૫૨૪ *

[રાગ મલ્હાર] ભજ સખી હરિ ગોવર્ધન રાનો। તુલસીવલ્લભ કમલાવલ્લભ રાધાવલ્લભ બાનો ॥૧॥ જાકે તેજ-પ્રતાપરૂપ બલ નહીં ઉપમા કો આનો। પ્રતિદિન તરુન લાવન્ય-સાગરમેં લજિ બૂડત સસિ માનો ॥૨॥ ગોપીનાથ સુજસ રસલંપટ મધુપ કરત ગુન ગાનો। તાકી ઓટ રટત કૃષ્ણદાસ સખી ચાતક અંબુદ માનો ॥૩॥

* ૫૨૫ *

[રાગ મલ્હાર] જો સુખ હોત ગોપાલેં ગાયેં। સો ન હોત જપ તપ વ્રત સંયમ કોટિક તીરથ નહાયેં ॥૧॥ ગદગદ ગિરા લોચન જલધારા પ્રેમ પુલક તનુ છાયે। તીનલોક સુખ તૃનવત લેખત નંદનંદન ઉર આયે ॥૨॥ દિયે નહીં લેત ચાર પદારથ હરિચરનન અરુઝાયે। સૂરદાસ ગોવિન્દ ભજન બિન ચિત નહીં ચલત ચલાયે ॥૩॥

* ૫૨૬ *

[રાગ મલ્હાર] હમારે માઈ સ્યામાજૂકો રાજ। જાકે અધીન સદા હી સાઁવરો યા વ્રજકો સિરતાજ ॥૧॥ યહ જોરી અવિચલ વૃન્દાવન નહી ઔરનસોં કાજ। વિઠ્ઠલ વિપિન-વિહારિનકે સંગ જ્યોં જલધર સંગ ગાજ ॥૨॥

* ૫૨૭ *

[રાગ મલ્હાર] કોઉ માઈ કૈસેહી જુ કહો। નવરંગ ગિરિધરલાલ લાડીલો મમ કુચ બીચ રહો ॥૧॥ જે નહીં જાનત મરમ હિલગકી અપની દેહ દહો। પિયસંગમકી સ્રમજલસરિતા મેરે ઉર હી બહો ॥૨॥ નવનિકુંજ-નાયક મનમોહન કોમલ કર જો ગહો। સુન કૃષ્ણદાસ વિલાસ-વારિનિધિ મેરી જીવનિ હો ॥૩॥

* ૫૨૮ *

[રાગ મલ્હાર] ભામિની ઘન ગરજે ડરપાય। ચૌંક પરી જુ સુનત સ્રવનનમેં કછુક રહી મુરઝાય ॥૧॥ ભર ઉસાસ પૂછત સખિયનતેં યે બરખાઋતુ આઈ। વે વન દૂર અકેલી મંદિરમેં ક્યોં ધીરજ ઠહરાઈ ॥૨॥ તૈસેઈ બોલત મોર પપૈયા જાત હૈ વિરહ બઢાઈ। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન કુઁવર તુમ સમઝહી કરો સહાઈ ॥૩॥

* ૫૨૯ *

[રાગ મલ્હાર] નિઠુર પપૈયા બોલ્યો રી અધરતિયા। હૌં ભૌચક પર રહી સેજ પે સુરત ભઈ બેબતિયાઁ ॥૧॥ રાગ મલ્હાર કિયો કાહુનેં દેહ જરત જિહિ ભતિયાઁ। કૃષ્ણદાસ ગિરિધરન મિલનકી નહીં ભૂલત ગુન ગતિયાઁ ॥૨॥

૫૩૦

[રાગ મલ્હાર] હે મા કારી બદરિયા બરસે। તૈસે પિઊ–પિઊ રટત પપૈયા સુન-સુન જિયરા તરસે ॥૧॥ તૈસી યે ચલત પવન પુરવાઈ લાગત તન અતિ કરષે। તૈસી વેલી લપટાની દ્રુમતેં જાનત મોહિ હરષે ॥૨॥ શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરકો-રૂપ યહ કૈસે નયનન દરસે। હોત ઔસેર યહ મિલવેકી પ્રીતમ અંગ-અંગ તરસે ॥૩॥

* ૫૩૧ *

[રાગ મલ્હાર] કોઉ માઈ લેહોરી ગોપાલેં। દધિકો નામ શામ ઘનસુંદર બિસર ગયો વ્રજબાલેં ॥૧॥ મટુકી સીસ ભ્રમત વ્રજવીથન બોલત વચન રસાલેં। ઉફનત તક્ર ચુવત ચહુઁ દિસતેં મન અટક્યો નંદલાલેં ॥૨॥ હઁસ મુસક્યાય ઓટ ઠાડી વ્હૈ ચલત ઉલટી ચાલેં। સૂર સ્યામ બિન ઔર ન ભાવે વહ વિરહિન બેહાલેં ॥૩॥ * ૫૩૨ *

[રાગ મલ્હાર] મેહેલ આયે લાલ તનકી તપત ગઈ। નયનન મગ ઝારૂં પલક ન પપન ડારૂં કર રાખોં ઉરમાલ ॥૧॥ મુખ દેખે સુખ હોત સખીરી પ્રેમ પ્રીતિ પ્રતિપાલ। સૂર સ્યામ પ્રભુ વેગ દરસ દિયો નિરખ ભઈ હોં નિહાલ ॥૨॥

* ૫૩૩ *

[રાગ મલ્હાર] સસક સસક રહી મોરનકી કૂંક સુન અજહુ ન આયે પિય મુરઝાની મનમેં। ચહુ ઓર બાદર તંબુઆસે તન રહે પાવસકો પેસખાંનો આય પર્યો વનમેં ॥૧॥ બાલમ વિદેસ દેસ કૈસે રાખૂં બાલવેષ કોકિલાકી કૂંક સુન હૂંક ઉઠી તનમેં। મદનમોહન બિન અતિ દુઃખ પાવે વામ કામ કરે ટૂક ટૂક સુર જૈસે હિયમેં ॥૨॥ * ૫૩૪ *

[રાગ મલ્હાર] બંસી ન કાહૂકે બસ બંસીને કીને રી બસ બંસીકો બજાય જાનેં બંસી જાકે વસ હૈ। અધરરસ-પ્રેમમાતી નેક ન હોત હાતી કાન પરી પ્રાન લેત વેસચકે રસ હૈ॥૧॥ નચે

નેહ બાઢે લાલન નચાય છાઁડે લલિત ત્રિભંગી કાન્હ મોહનસોં અસ હૈ। હિતહરિવંશ પરસ્પર પ્રીતમ રાધા વૃષભાનનંદિનીસોં રસ હૈ ॥૨॥

* ૫૩૫ *

[રાગ મલ્હાર] ઉમડ-ઘુમડ આઈ કારી ઘટા સુખકારી। પિય સિર પાગ કસૂંભી સોભિત પ્રિયાકે કસૂંભી સારી ॥૧॥ ભુજ અંસન ધર વિહરત ડોલત નવલ ભૂમિ હરિયારી। શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધર દંપતિ છબિ ઇન્દુવધૂ લખિ હારી ॥૨॥ * ૫૩૬ *

[રાગ મલ્હાર] આયો આગમનરેશ દેસ-દેસનમેં આનંદ અતિ મનમથ અપની સહાયકું બુલાયો। મોરનકી ટેર સુન કોકિલા કુલાહલ તૈસોઈ દાદુર હિલમિલ સુર ગાયો ॥૧॥ ચઢયો ઘન મત્ત હાથી પવન મહાવત સાથી ચપલાકો અંકુશ દે બંકુશ ચલાયો। દામિની ધ્વજા પતાકા ફરહરાત સોભા બાઢી ગરજ ગરજ ધોં ધોં દમામ બજાયો ॥૨॥ આગે આગે ધાય ધાય બાદર બરખત જાય બ્યારન સૂં જલકન ઠોર ઠોર છિરકાયો। હરી હરી ભૂમિ પર બૂઢનકી સોભા બાઢી બરન બરન રંગ બિછોના બિછાયો ॥૩॥ બાંધે હૈ વિરહી-ચોર કીને હૈ જતન રોર સંજોગી સાધન મિસ અતિ સચુ પાયો। નન્દદાસ પ્રભુ નંદનંદનકે આજ્ઞાકારી અતિ સુખકારી વ્રજવાસિન મન ભાયો ॥૪॥ *૫૩૭*

[રાગ મલ્હાર] તૈસી યે હરિત ભૂમિ તૈસી યે બૂઢન સોભા તૈસોઈ રી ઇન્દ્રકો ધનુષ્ય હૂ મેહસોં। તૈસી યે ઘુમડઘટા

બરખત બૂંદન હિ તૈસેઈ રી નાચત હૈ મોરન જુ નેહસોં ॥૧॥ વૃન્દાવન સઘનકુંજ ગિરિગહ્વર વિહરત સ્યામ સ્યામા સોહ રહે દામિની સમ દેહસોં। છીતસ્વામી ગુનનિધાન ગોવર્ધનધારી લાલ મધ્ય તહાઁ ગાન કરત લાલ તાન ગેહસોં ॥૨॥ * ૫૩૮ *

[રાગ મલ્હાર] એરી યહ નાગર નંદલાલકુઁવર મોરન સંગ નાચે। કટિતટપટ કિંકણી, કલ નુપૂર રુનઝુન કરે નૃત્ય કરત ચપલ ચરન-પાતઘાત સાંચે ॥૧॥ ઉદિત મુદિત સઘન ગગને ઘોરત ઘન દે દે ભેદ કોકિલા કલગાન કરત પંચમસ્વર વાચેં। છીતસ્વામી ગોવર્ધનનાથ સાથ વિહરત જુ વર વિલાસ વૃન્દાવન પ્રેમવાસ યાચેં ॥૨॥ * ૫૩૯ *

* સંધ્યાઆરતી *

[રાગ મલ્હાર] ગાય સબ ગોવર્ધન તેં આઈ। બછરા ચરાવત શ્રીનંદનંદન બેનુ બજાય બુલાઈ ॥૧॥ ઘેરી ન ઘિરત ગોપબાલકપૈ અતિ આતુર વ્હૈ ધાઈ। બાઢી પ્રીત મદનમોહનસોં દૂધકી નદી બહાઈ ॥૨॥ નિરખ સ્વરૂપ વ્રજરાજકુઁવરકો નયનન નિરખ નિકાઈ। કુંભનદાસ પ્રભુ સન્મુખ ઠાડી ભઈ મનોં ચિત્ર લિખાઈ ॥૩॥ * ૫૪૦ *

[રાગ મલ્હાર] વનતેં આવત હૈં ગોપાલ। નેક સમઝ ચલ વનહિ દિખાઉં અતિ પ્યારો નંદલાલ ॥૧॥ ભીજત હી અપની ગાયન સબ આજ સવેરી લાયો। તેરે વચનનકો મોહિ

અચરજ કૌને જાય સુનાયો ॥૨॥ અબ તો ઘટા નીકી લાગત હૈ દેખત નંદકિસોર। શ્રી વિટ્ઠલ ગિરિધરકો મિલવો ઔર બોલેંગે મોર ॥૩॥ * ૫૪૧ *

[રાગ મલ્હાર] લાલ નેક ગૈયા હમારી ઘેરો। ખિરકતેં દૂર નિકસ ગઈ આગે હેરી દે કિન ટેરો ॥૧॥ મેરી ટેર સુનત નહિ સ્રવનન ટેર રહી બહુતેરો। શ્રી વિટ્ઠલ ગિરિધરનલાલકે રૂપ વદન તન હેરો ॥૨॥ * ૫૪૨ *

[રાગ મલ્હાર] આજ કછુ કુંજનમેં બરખાસી। દલ બાદરમેં દેખ સખી રી ચમકત હૈ ચપલાસી ॥૧॥ નેન્હી-નેન્હી બૂંદન બરખન લાગી પવન ચલત સુખરાસી। મંદ-મંદ ગરજત સુનિયત હૈ નાચત મોર-કલાસી ॥૨॥ ઈંદ્રધનુષ બગપંગતિ દેખિયત ભૂલી ભૂંગમાલાસી। ઇન્દ્રવધૂ છબિ છાય રહી હૈ ગિરિ પર સ્યામ ઘટાસી ॥૩॥ ઉમગત હી કછુ હઁસ કંપત હૈ બોલત હૈ કોકિલાસી। વ્યાસદાસ ચાતકકી રસના રસ પીવત ભઈ પ્યાસી ॥૪॥ * ૫૪૩ *

* માનનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] તેરો મન ગિરિધર બિન ન રહેગો। બોલેંગે મોર મુરલીકી ધુનિ સુન જબ તન મદન દહેગો ॥૧॥ જાનેંગી તબ માનેંગી આલી પ્રેમપ્રવાહ બહેગો। સૂરદાસ હઠીલી શ્રીરાધા નિત ઉઠ કૌન કહેગો ॥૨॥ * ૫૪૪ *

[રાગ મલ્હાર] તૂ ચલ નંદનંદન વન બોલી। કર સિંગાર ચંચલ મૃગનયની પહર કસૂંભી ચોલી ॥૧॥ કુચ કઠોર નયન અનિયારે લે ચલિ ભેટ અમોલી। કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરસોં મિલિ અંતરપટ ખોલી ॥૨॥ * ૫૪૫ *

* પોઢવાનાં પદ *

[રાગ મલ્હાર] પોઢે શ્રીરાધિકાકે ગેહ। નવલ ધામ નવલ સૈયા નવલ બાઢચો નેહ ॥૧॥ નવલ સુંદર નવલ જોબન નવલ બરખત મેહ। કૃષ્ણદાસ ત્રૈલોકનાગર નવલ સ્યામ સનેહ ॥૨॥ * ૫૪૬ *

[રાગ મલ્હાર] દોઉ મિલ પોઢે ઊંચી અટા હો। સ્યામ જુ સ્યામા ઘન જુ દામિની માનો ઉનચી ઘટા હો ॥૧॥ અંગસોં અંગ મિલે તનસોં તન ઓઢે પીત પટા હો। દેખત બને કહત ન આવે સુર સ્યામ છબિ છટા હો ॥૨॥ * ૫૪૭ *

* હિંડોરાનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] પ્રાતકાલ દોઉ ઝૂલત હિંડોરે। અરુન નેન અતિ જમ્હાત ઝપક જાત બારબાર અલસ અંગ અંગ છયે ઘૂમત મન મોહે ॥૧॥ ગંડન પર પીક લીક અધરન મસિરેખ બની બિન ગુન ઉર હાર અલક લટકત સટકારી। કંચુકી કસ છૂટ રહી સારી મિસલી સુભાલ ભ્રમરજાલ ગુંજત ચહુઁ ઓર આન કારી ॥૨॥ લટપટી સુદેસ પાગ ઢરક રહી વામ ભાગ લટકત ચહુઁ ઓર પેચ લટકત લટ ન્યારી। રસિકદાસ દરપન લે દેખત મુખ દોઉ જન આરતી સખી સમ્હાર મંગલકી વારી ॥૩॥ * ૫૪૮ *

[રાગ બિભાસ] પ્રાત સમે ઉઠિ ઝૂલત દંપતિ કુંજહિંડોરે। ખંડિત અધર કપોલ દોઉ નેન ઉર નખરેખ હાર બિન ડોરે ॥૧॥ મરગજી માલ સિથિલ અલકાવલી અરુણ બને અઁખિયન બીચ ડોરે। રસિકદાસ પ્રભુકી છબિ નિરખત કોટિ કામ તૃન સમ કરિ તોરે ॥૨॥ * ૫૪૯ *

[રાગ બિભાસ] પ્રાતકાલ નંદલાલ સંગ લિયે નવલ બાલ દેખ આલી કુંજભવન ઝૂલત હિંડારે। કબહુઁ કર દર્પન લે દેખત મુખ અરસપરસ કબહુઁ હઁસત કબહુઁ લસત કબહુઁ મુખ મોરે ॥૧॥ કબહુ ભરત અંકમાલ કબહુ પરસિ દોઉ ગાલ કબહુ નિરખિ ચૂમત મુખહિ મુખ જોરે। કબહુ કરત અધરપાન બાઢિ રહી રસપ્રીતિ નાગરી વિલોકત હૈ ડારત તૃન તોરે ॥૨॥ * ૫૫૦ *

[રાગ લલિત] ભોર હી કુંજભવનતેં મોહન ઝૂલત ઝૂલત આયે। સગરી રૈન ઝુલાયે તુમકો વાહીકે રંગ રંગાયે ॥૧॥ કહ ગયે હમસોં ઝૂલોંગો હોં તેરે સાઁચે બોલ નિભાયે। પ્રભુ સુજાન ઐસી નહીં કીજે મદનમોહન મન ભાયે ॥૨॥ * ૫૫૧ *

[રાગ લલિત] કુંજભવનમેં ઝૂલે હિંડોરના રાધા હો નંદલાલ। જાગે હો અનુરાગે પાગે સંગ લિયે વ્રજબાલ ॥૧॥ નૈના અરુન બરન ભયે પ્યારે ઝપકત ખુલત બિહાલ। કબહુઁક આંકો ભર ફિર ઝૂલત ઝોંટા દેત વિસાલ ॥૨॥ ગાવત રાધા લલિત રાગિની સુનત હૈ સ્યામ તમાલ। લેત હૈ ભાઁવર પ્રભુ સુજાન પ્રિય વારત મુકતામાલ ॥૩॥ * ૫૫૨ *

[રાગ લલિત] હિંડોરે ભોર હી ઝૂલન આયે। મગ જોવત ચિતવત સબ રતિયાઁ કૌન વામ વિરમાયે ॥૧॥ કહાઁ પિયરો પટ લાયે હો નીલ પટ તાકો ક્યોં બિસરાયે। નંદદાસ સુનિ વચન પ્રિયાકે મન હી મન મુસિકાયે ॥૨॥ * ૫૫૩ *

[રાગ લલિત] ભલી બની વૃષભાનનંદિની પ્રાત સમે રન જીતે આવેં। નૂપુર વલય અલક લટ છૂટી મધુર ચાલ મંદ ગજહિં લજાવેં ॥૧॥ નાગર છૈલ રસિકની નાગરી સુરત હિંડોરેં ઝૂલેં ગાવેં। યે દોઉ સુઘર કેલિરસમંડિત નાસત મદન ઠૌર નહિ પાવેં ॥૨॥ પિયકી નખમનિ ઉર હી વિરાજત બિનુ ગુન માલ હિયે છબિ પાવેં। પરમાનન્દ રૂપનિધિ નાગર વદન-કાંતિ રવિ જોતિ છિપાવેં ॥૩॥ * ૫૫૪ *

[રાગ ખટ] ભોર નિકુંજભવન પ્યારીકે ઝૂલત લાલ લાડિલી દોઊ। સુનિ સુનિ રમકઝમક નુપૂરકી ભીતર જાન ન પાવત કોઊ ॥૧॥ લલિતા લલિત બજાવત બીના દંપતિ ગાવત

જાનત સોઊ। યહ સુખ બરનિ સકૈ કૈસે કોઊ રસિક પ્રીતમ તહાઁ દ્વારેં હોઊ ॥૨॥ * ૫૫૫ *

[રાગ ખટ] ભોર હી કુંજભવનતેં ભામિની ઝુલવનકો સબ આઈ। મધિ રાધા માધો દોઉ બૈઠે ગાવત ગીત સુહાઈ ॥૧॥ તૈસેઈ કોકિલ કૂજત પ્રમુદિત મોર મધુપ મનભાઈ। નિરખ-નિરખ સોભા વ્રજજનકી નંદદાસ બલિ જાઈ ॥૨॥ * ૫૫૬ *

[રાગ માલકૌંસ] રાધાકે સંગ ગિરિવરધર પિય ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। વૃન્દાવનકી સઘનકુંજમેં ઝોંટા દેત ગોપી બંધી હોરે ॥૧॥ ઉઠી ઘટા કારી છટા ઉજિયારી લગત સોહાઈ બીચ ઘન ઘોરે। કુંભનદાસ પ્રભુ યા છબિ નિરખત જૈસે ચન્દ્ર ચકોરે ॥૨॥ * ૫૫૭ *

[રાગ પરજ] સુન્દર સુખસદન વદન હિંડોરના સુહાયે। લલિતાદિક દુહુઁ દિસ રસ જસ અનુપમ ગાયે ॥૧॥ વામભાગ વિધુવદની ગતિ રસાલ રાજે। દછિન દિસ પ્રેમપુંજ સુષમા છબિ રાજે ॥૨॥ હેમ ખંભ રતનજટિત હારાવલી સોહે। મુક્તાલર અધિક બની નિરખત મન મોહે ॥૩॥ ચૌકી ચારુ ચિત્ર કિયે પટુલી પિરોજા લાગે। સૂરદાસ મદનમોહન દોઉ ઝૂલત અનુરાગે ॥૪॥ * ૫૫૮ *

[રાગ ટોડી] પિયકો હિંડોરે ઝુલાવન આઈ। રંગ-રંગ

સારી સાજ સજે સબ સુન્દરી ઝુલવત કુઁવર કન્હાઈ ॥૧॥ સઘન લતા ઘન બરસત ભારી તામેં દામિની અતિ દમકાઈ। જુગલરૂપ દેખિ નેનનસોં સરસ રંગ કીનો સુખદાઈ ॥૨॥ * ૫૫૯ *

[રાગ ભીમપલાસ] ઝૂલત બાલકૃષ્ણ વિહારી। વ્રજનારી સબ દેખન આઈ પહર કેસરરંગ સારી ॥૧॥ કેસરકે દોઉ ખંભ બનાયે દાંડી ચાર સઁવારી। કેસરકી પટુલી રાજત હૈ મોતિન ઝુમક સારી ॥૨॥ કેસર મુકુટ મકરાકૃત કુંડલ છબિ લાગત અતિ પ્યારી। ચત્રભુજ પ્રભુકી છબિ નિરખત હિ તનમન ડારોં વારી ॥૩॥ * ૫૬૦ *

[રાગ પીલૂ] ઝૂલત હૈ નંદલાડીલો વ્રજ લલના હો। જમુનાજીકે તીર વૃન્દાવનકુંજમેં વ્રજ લલના હો ॥૧॥ સબ મિલ હરખ ઝુલાવહી વ્રજ૦। નિજજનકી ભઈ ભીર વૃન્દાવન૦ ॥૨॥ કનક ખંભ મરકત મનિ વ્રજ૦। ડાંડી હેમ જરાય વૃન્દાવન૦ ॥૩॥ પન્ના નગ પટુલી કરી વ્રજ૦। ચૌકી હેમ જરાય વૃન્દાવન૦ ॥૪॥ મરુવા માનિકસોં જડે વ્રજ૦। પટુલી પિરોજા પાઁત વૃન્દાવન૦ ॥૫॥ બેલન રચી પુખરાજકી વ્રજ૦। કહા બરનોં બહુ ભાઁત વૃન્દાવન૦ ॥૬॥ નીલમનિનકે ફેંદના વ્રજ૦। બીચ-બીચ ધાતુ પ્રવાલ વૃન્દાવન૦ ॥૭॥ મોતિન ઝાલર ગૂંથકે વ્રજ૦। જોતિબ ઇન્દુ રસાલ વૃન્દાવન૦ ॥૮॥ ચોખટ સજી ગોમેદકી વ્રજ૦। હરિત ભૂમિ સુખદાય વૃન્દાવન૦ ॥૯॥ ચઢી ઘટા ઘનસ્યામકી વ્રજ૦। રસ-બરખા બરખાઈ વૃન્દાવન૦ ॥૧૦॥ રસિક દોઉ મિલ ગાવહી વ્રજ૦। રિતુ રસ રાગ મલ્હાર વૃન્દાવન૦ ॥૧૧॥ બીન મૃદંગ સુર બાઁસુરી વ્રજ૦। રચી જુ રસિક ચટસાર વૃન્દાવન૦ ॥૧૨॥ તીજ ત્યોહાર મનાવહી વ્રજ૦। સબ મિલકે વ્રજબાલ વૃન્દાવન૦ ॥૧૩॥ રમકઝમક ઝુલવત સબૈ વ્રજ૦। કરત પરસ્પર ખ્યાલ વૃન્દાવન૦ ॥૧૪॥ શ્રી રાધા રસવસ ભઈ વ્રજ૦। સ્યામ સુન્દર વર પાય વૃન્દાવન૦ ॥૧૫॥ યહ સુખ સોભા નિરખકે વ્રજ૦। રામદાસ બલિ જાય વૃન્દાવન૦ ॥૧૬॥ * ૫૬૧ *

[રાગ વસન્ત] ઝૂલત હિંડોરે ગિરિધરનલાલ। બાજે બાજત હૈ અતિ રસાલ ॥૧॥ સાવન ફાગુનકો એક તાર। જલ બરસત જાનોં રંગ ફુહાર ॥૨॥ બહુ મેઘ જુરે ભયો અંધકાર। મનો અબીર ગુલાલકી હૈ બહાર ॥૩॥ તહઁ જુવતિ ઝુલવત આય આય। દોઉ મિલ વસન્ત મલાર ગાય ॥૪॥ ગરજત ઘન જાનોં ગતિ મિલાય। ચપલા કર બાજત મૃદંગ સાય ॥૫॥ સંગ ઝુલત રાધા નવલ બાલ। કબહુઁક હૈ ઝુલાવત નંદલાલ ॥૬॥ લલિતાદિક ગાવે ગારી રસાલ। વ્રજવધુ હઁસત દે દે કર તાલ ॥૭॥ ફિર ઝુલવત રાધા રસિક નાર। તબ ઝૂલત મોહન કર સિંગાર ॥૮॥ તહઁ સુરઝ પર્યો હૈ આય માર। રતિ રોવત અઁસુવન ભઈ ધાર ॥૯॥ વૃન્દાવન ફૂલ્યો આસપાસ। કાલિન્દી બહત જુ અતિ હુલાસ ॥૧૦॥ યહ દરસન દીજે જાનિ દાસ। ગોવરધનકી હૈ

યહી આસ ॥૧૧॥

* પદ૨ *

[રાગ ધનાશ્રી] રોપ્યો હિંડોરો નંદગૃહ મુહૂરત સુભ ઘરી દેખ। વિશ્વકર્મા રચિપચિ ગઢયો સુહાટક રત્ન વિસેખ ॥ચાલ॥ હિંડોરના હો રોપ્યો નન્દ અવાસ। હિંડોરના હો મનિમય ભૂમિ સુવાસ। હિંડોરના હો વિશ્વકર્મા સૂત્રધાર। હિંડોરના હો કંચન ખંભ સુઢાર ॥છંદ॥ કંચન ખંભ સુઢાર ડાંડી સાલ ભમરા ફબિ રહે। હીરા પિરોજા કનક મનિમય જોતિ અતિ જગમગ રહે। ચિત્ર ફટિક પ્રકાસ ચહુઁ દિસ કહા કહૂઁ નિરમોલના। કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિસદિન નન્દભવન હિંડોરના ॥૧॥ સાખી ॥ અતિ સોલ સહસ્ર વ્રજસુન્દરી નિરખત સ્યામ સુભાય। અતિ આનન્દે હુલસકે યુવજન હિલમિલ ગાય ॥ચાલ॥ હિંડોરના હો યુવજન હિલમિલ ગાય। હિંડોરના હો આનન્દ ઉર ન સમાય। હિંડોરના હો નિરખત નયન નિહાર। હિંડોરના હો સોલહ સહસ્ર વ્રજનાર ॥છંદ॥ સોલહ સહસ્ર સબ જુરિ જુ આઈ ફિરિ ન ઉલટિ ભવન ગઈ। નવ નેહ નયન કુરંગ રાચીં અચ્યુત તનમન-મય ભઈ। પીત લેહેંગા લાલ ચુનરિ સ્યામ કંચુકી બાંય જુ। કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિસદિન યુવજન હિલમિલ ગાંય જુ ॥૨॥ સાખી॥ રુનક ઝુનક નુપૂર બજે કિંકિની કવનિત રસાલ। પરમ ચતુર વનવારી હૈ ઝુલવત સુન્દર નાર ॥ચાલ॥ હિંડોરના હો ઝુલવત સુંદર નાર। હિંડોરના હો પરમ ચતુર વનવાર। હિંડોરના હો રમકન ઝમક વિસાલ। હિંડોરના હો કિંકિની કવનિત રસાલ ॥છંદ॥ કવનિત કિંકિની રુનત નૂપુર જટિત તરોના સોહહીં। ઉર ઉડત અંચલ મદનબેરખ દેખ ગિરિધર મોહહીં। ખસિત ફૂલ જો સિથિલ બેની ગુપ્ત પ્રકટ વિહાર જુ। કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિસદિન ઝુલવત સુન્દર નાર જુ ॥૩॥ સાખી ॥ ગાવત સુઘર રસભેદસોં તાન માન બંધાન। રીઝ દેત વૃષભાનુજા હરિગુન સકલ નિધાન ॥ચાલ॥ હિંડોરના હો હરિગુન સકલ નિધાન। હિંડોરના હો રાધા જુ પરમ સુજાન। હિંડોરના હો ગાવત સુઘર સમાજ। હિંડોરના હો મુરલી મધુર ધુનિ બાજ ॥છંદ॥ તાલ મુરલી બીન બાજે લાલ ગિરિધર ગાવહીં। હરખ સુરપતિ કુસુમ બરખે નભ નિસાન બજાવહીં। હરખકે કર દેત તારી અતિ પ્રકાશિત ગાન જુ। કહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિસદિન હરિગુન સકલ નિધાન જુ ॥૪॥ સાખી॥ સહજ ગોપાલ નટ ભેખહિં વ્રજજન દેખન આઈ। જો સુખ ગોકુલમેં લહે સો વૈકુંઠ હૂ નાહીં ॥ચાલ॥ હિંડોરના હો યહ સુખ ગોકુલમાંહી। હિંડોરના હો યહ સુખ વૈકુંઠ નાહીં। હિંડોરના હો સહજ ગોપનટ ભેખ। હિંડોરના હો સબહી નયનભર દેખ ॥છંદ॥ નયન નિરખત બૈન મીઠે મૈન કોટિક બારહીં। ભુજ ભરેં સુન્દરી હરેં હરિગુન કહત કછુ નાંવહીં। સ્યામ સુન્દર ભક્તવત્સલ લાલ ગિરિધર જાંહ જુ।

કુહે કૃષ્ણદાસ વિલાસ નિસદિન યહ સુખ ગોકુલ માંહ જુ ॥૫॥ સાખી॥ યમુનાતટ સંકેતવટ નિસદિન યહ જુ વિલાસ। કુંજસદન ગિરિવરધરન હૃદય બસો કૃષ્ણદાસ॥ * ૫૬૩ *

[રાગ ધનાશ્રી] વૃન્દાવિપિન સુહાવનો રંગ છાયો આજ। ઝૂલત ગિરિધરલાલ સુરંગ હિંડોરના રંગ છાયો આજ ॥ધ્રુવ॥ યમુના પુલિન સુહાવનો રંગ૦। પ્રફુલિત સ્યામ તમાલ સુરંગ૦ ॥૧॥ સ્યામ ઘટા ઘન બરખહી રંગ૦। બોલત મધુર મરાલ સુરંગ૦ ॥૨॥ બાજત બીના કિન્નરી રંગ૦। ગાવત મિલિ વ્રજબાલ સુરંગ૦ ॥૩॥ ઇત રાધે નવનાગરી રંગ૦। ઇત હી મદનગોપાલ સુરંગ૦ ॥૪॥ કુટિલ કચ જુ કરત પવન રંગ૦। પટ ફહરત ઉર માલ સુરંગ૦ ॥૫॥ હોડ પરસ્પર ઉમગ ભરે રંગ૦। ઝોંટા દેત રસાલ સુરંગ૦ ॥૬॥ કૃષ્ણ કમલ પરસત ચરન રંગ૦। નિરખ હોત નિહાલ સુરંગ૦ ॥૭॥ * ૫૬૪ *

[રાગ ધનાશ્રી] માઈ હોં બલિ બલિ યા રમકનિકી સરસ હિંડોરે ઝુલાવત લાલ ॥ધ્રુવ॥ નવીન રંગીલી અતિ અભિરામ પહિરે સારી સુહી વામ। રુરકત ઉર મુકતા-મનિ દામ ઝલકે પદક ગ્રીવા છબિ ધામ ॥૧॥ બેની ગુહી સુઠી સુકર સુહાતિ નાના રંગ કુસુમ નીકી પાંતિ। ડોલત પાછે આછી ભાંતિ રૂપ-લતા મનો ફૂલી ડુલાતિ ॥૨॥ શ્રુતિ કુંડલ જુ ગંડનિ ઝલકૈ ઝૂલત ફૂલ ઝરે જુ અલકૈ। પિય હિય ઉપજતિ જુ નઈ લલકૈ દેખ દેખ

દગ લગે ન પલકૈ ॥૩॥ સુન્દર રંગ સેંદૂર સીમંત રચિ સંવાર મનોહર કંત। સીસ-ફૂલ કલ તિલક સુદેશ મુખ રાજત લાજત રાકેશ ॥૪॥ ખંજન સે અંજનયુત નૈન વિસદ વિસાલ સુખદ રસ ઐન। ચિતવનિ બરખત સુધા સુભાઈ નિરખત લાલન છિનુ ન અઘાઈ ॥૫॥ દામોદર હિત ભરે રસ રંગ અંગઅંગ છબિકી ઉઠત તરંગ। બસહુ નિરંતર એ મન મોર રસિક જુગલવર કુંવરિ કિસોર ॥૬॥ * ૫૬૫ *

[રાગ ધનાશ્રી] આજુ બને વ્રજરાજ હિંડોરે ઝૂલહી। ચલ સખી દેખન જાઈ હિંડોરે ઝૂલહી ॥ધ્રુવ॥ કંચનખંભ દ્વૈ રચે સુન્દર ડાંડી સોહે ચારુ। મોતિનકી ઝલમલતા ઝલકે બીચ હીરનિકો હારુ ॥૧॥ સુરનર મુનિજન સકલ ભુવનકે ડોરી પકર ઝુલાઈ। રસિક રાય ગંધર્વ ગુન ગાવે ગિરિધરલાલ લડચાઈ ॥૨॥ ઉપમા ઔર નહીં કોઉ ઐસી જો હરિજૂકો દીજે। દરસન પાઇ પરસિ પદપંકજ જીવનકો ફલ લીજે ॥૩॥ નર નારી અતિ નેહ નિહારત ફલ પાયે હૈં ચારિ। યા છબિ નિરખિ દાસ પરમાનન્દ તન મન દીજૈ વારિ ॥૪॥ * ૫૬૬ *

[રાગ ધનાશ્રી] દુલરી તિલરી પચલરી મોતિનકી બની રસાલ। બીચ દુગદુગી નગનકી પહેરે ગિરિધરલાલ ॥૧॥ એક માસ લોં પરમસુખ પાવસ ઋતુ વિહાર। નિત બૈઠત પ્રીતમ પ્રિયા ઝુલવત નિજ આગાર ॥૨॥ ભૂમિ હરિયારી દેખકે મહા

રૂપકી રાસ। હિંડોરો સબ સાજકે રોપ્યો હૈ નંદ અવાસ ॥૩॥ રોપ્યો હિંડોરો નંદગૃહ મુહૂર્ત સુભ ઘરી દેખી। વિશ્વકર્મા રચિ પચિ ધર્યો સો હીરા રત્ન વિસેખી॥૪॥ સોલ્હ સહસ્ર વ્રજસુન્દરી નિરખત સ્યામ સુભાય। અતિ આનંદ મન હુલસહી જુવજન હિલમિલ ગાય ॥૫॥ રુનક ઝુનક નુપૂર બજે કિંકિની કુનિત રસાલ। પરમ ચતુર વનવારિયાઁ ઝુલાવત સુન્દર નાર ॥૬॥ ગાવત સુઘર સુરભેદસોં તાન માન બંધાન। રીઝ દેત વૃષભાનજાસોં હરિ ગુન સકલ નિધાન ॥૭॥ સોલ્હેસહસ્ર નટ વેષમેં સબ વ્રજ દેખન જાય। જો સુખ ગોકુલમેં લહે સો સુખ વૈકુંઠ નાંય॥૮॥ જમુનાતટ સંકેતવટ નિસદિન કરત વિલાસ। કુંજકેલિ ગિરિધરનકી હૃદૈ બસો કૃષ્ણદાસ ॥૯॥ * ૫૬૭ *

[રાગ ધનાશ્રી] વૃષભાનલલીકો લહેરિયા અરુઝાનો કદંબકી ડાર હો ॥ધ્રુવ॥ સુરઝો કે ન દે સાઁવરી સખી લલિતા કહ્યો જોર હાથ। તુમ ઝૂલો નિધરક વ્હૈ ડરતિ વૃખભાનસુતાકે સાથ॥ લલીકો૦ ॥૧॥ ઉમગી નિહારિ ઔરહી કછુ નિપટ કપટકી બાઁત। છલબલસોં જીત્યો પરે હમ સમજ પરી બહુ ભાઁત॥ લલીકો૦ ॥૨॥ કૌન ગામ તુમ બસત હો પ્યારી કૌન કાજ યહ રૂપ। બાલા ભોરી જાનકે તુમ ઝૂલન આઈ સુરૂપ॥ લલીકો૦ ॥૩॥ આજ બસો વૃખભાનકે તુમ સખીભેખહી રાખ। કીરત મન મુસકી કછુ મિસભરી હૈ તુમારી સાખ॥ લલીકો૦

॥૪॥ લાલ હૈ સો તુમ જાન ગઈ હો લલિતા ચતુર તુમ નારી। કાન લાગ મોસોં કહી વૃખભાનસુતા સુકુમારી॥ લલીકો૦ ॥૫॥ ગોપીજન યા વૃન્દમેં જે લાલ મિલાવન કાજ। કુંવર કુંવરી વિલસો એહી અટક કરો વ્રજરાજ ॥ લલીકો૦ ॥૬॥ સખીભેખ હરિ પલટકે સુખ વિલસ્યો એ રૈન। રંગ રહ્યો ના કહ્યો પરે હો મન સજિ જીત્યો મૈન॥ લલીકો૦ ॥૭॥ * ૫૬૮ *

[રાગ જેતશ્રી] રાધે જુ દેખિયે વનસોભા ॥ધ્રુવ॥ બરખાઋતુ અતિ કુંજ સુહાઈ જહાઁ તહાઁ કોકિલ ધુનિ ગાઈ। સબ્દ પરસ્પર કરત કલોલ દેખત તેરે નયન સલોલ ॥૧॥ જહાઁ તહાઁ પ્રફુલિત વનજુહી માનોં ફૂલેં અલકેં ગુહી। પીત અરુન રંગ ફૂલે ફૂલ માનોં રાજત અંગ દુકૂલ ॥૨॥ ફૂલી ડરિયા મધુપ ડુલાવે ઉત્કંઠાસોં તુમહિં બુલાવે। હાલત લતા લતાપેં જાત હિલમિલ કરત તુમ્હારી બાત ॥૩॥ વૃન્દા વિપિન જુ હરી-હરી ચંદવધુ ડોલત રંગભરી। માનોં બયે કામકે બીજ તુમ પ્યારી ઝૂલો સાવન તીજ ॥૪॥ રાધા પ્રતિ યોં કહત ગોપાલ બસિયે આજ કુંજ વ્રજબાલ। સૂરદાસ મદનમોહન સ્યામ કેલિ કરો મિલ મન અભિરામ ॥૫॥ * ૫૬૯ *

[રાગ જેતશ્રી] માઈ ઝૂલે કુંવરી ગોપરાયનકી મધિ રાધા સુન્દર સુકુમારી ॥ધ્રુવ॥ પ્રથમહી ઋતુ પાવસ આરંભ શ્રીવૃષભાન મઁગાયે ખંભ। કાઢ ભવનતેં રતન અમોલ રચિપચિ

રુચિર રચ્યો હિંડોલ ॥૧॥ એકતેં એક સરસ સુકુમાર માનોં રચી વિધિ કુંકુમ ગાર। જગમગાત નવ જોબન જોત નિરખ નયન ચકચોંધી હોત ॥૨॥ બરન-બરન ચૂનરી સુરંગ ફબી લોને સોનેસે અંગ। રાજત મનિ અભરન રમનીય જુહી ગુહી કબરી કમનીય ॥૩॥ ગાવત સુઘર સરસ સુર ગીત દુલરાવત મનમોહન મીત। પ્રેમવિવસ ભઈ સકત ન ગાય ઉમગ્યો આનન્દ ઉર ન સમાય ॥૪॥ દુર દેખત ગોકુલકે રાય સોભા નિરખત મન ન અઘાય। મુદિત ગદાધર નંદકિસોર લોચન ભયે ભરેકે ચોર ॥૫॥

* ૫૭૦ *

[રાગ લૂહર સારંગ] આજ સખી નવ કુંજમહલમેં ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે હૈં। સ્યામા સ્યામ ચિત ચોરે હૈં દોઉ અરસ-પરસ દગ જોરે હૈં ॥૧॥ નવ કદંબકી ડાર ડાર પ્રતિ સુરંગ પાટકી ડોરેં હૈં। રંગ બોરે હૈં રતનજટિતકી પટુલી મનો રવિ ભોરે હૈં ॥૨॥ જમુના નિકટ નવલ હરિયારી સીતલ પવન ઝકોરે હૈં। ઘનઘોરે હૈં મન્દ મન્દ સુર બોલત અલિ પિક મોરે હૈં ॥૩॥ ઝોંટા બઢત નિકટ ચલિ આવત જમુના નીર હિલોરેં હૈં। મન ભોરે હૈં ડરપ તિયા ઉર લાગત નેન નિહોરે હૈં ॥૪॥ રુચિર કાછની લટક મુકુટકી ઉડત પીત પટ છોરે હૈં। ફબી કોરેં હૈં પચરંગ સારી રાજ રહી તન ગોરે હૈં ॥૫॥ ગાવતિ સખી સુઘર લલિતાદિક મિલિ મલાર ધુનિ થોરે હૈં। રસ ઘોરે હૈં બીચ બીચ મિલવત મધુર મૃદંગ ટકોરે હૈં ॥૬॥ યાહી રસ વિલસો નિસિવાસર રિતુ પાવસ સુખ કોરે હૈં। વ્રજ ખોરે હૈં નિરખ નિરખ છબિ વ્રજાધીશ તૃન તોરે હૈં ॥૭॥

* ૫૭૧ *

[રાગ લૂહર સારંગ] સાવન માસ સુખદ પાવસ રિતુ સરસ સજલ ઘનઘોરે હૈં। ચહુઁ ઓરે હૈં મન્દ મન્દ મલયાનિલ સુખદ હિલોરેં હૈં ॥૧॥ કદલી કદંબ ચંપકવનસોં નિબિડ નિકુંજ કમોરે હૈં। શ્રીજમુનાતટ નિકટ બંસીવટ બોલત અલિ પિક મોરે હૈં ॥૨॥ ઝૂલે મદનમોહન પિય પ્યારે પીતરંગબોરે હિંડોરે હૈં। રતનજટિત પટુલી તહાઁ રાજત પચરંગ પાટકી ડોરેં હૈં ॥૩॥ બાલકૃષ્ણ તહાઁ રાસમંડલ કરિ જોરે બાંઈ ઓરે હૈં। ફહરે ફુહારન ફૈલિ રહી તહાઁ છબિકે ઉઠત ઝકોરે હૈં ॥૪॥ બેલિ ચમેલી જાઈ જૂહી અરુ ચંપકકે ઝોરે હૈં। દાંઈ ઓરે હૈં શ્રીનવનીતપ્રિય ઔર જુ માખન ચોરે હૈં ॥૫॥ સીસ ટિપારો અરુ કટિ કાછની લસત પીત પટ છોરે હૈં। તન ગોરે હૈં સ્યામ ચતુર મનોં ઘન અરુ દામિની જોરે હૈં ॥૬॥ મનમથ મોહન મધ્યમનિ તહાઁ સ્યામા સ્યામ દગ જોરે હૈં। ચિત ચોરે હૈં નવલ નેહકી બાત કહત કિલકોરે હૈં ॥૭॥ ઇત ચન્દ્રાવલિ ઝુક ઝુક ઝોંટા દેત ગાવત ધુનિ થોરે હૈં। ઝોંટનસોં ડરપત પ્યારી અતિ લાગત પિય ઉર હોરે હૈં ॥૮॥ સુખસંપતિ દંપતિ નિત યહ સુખ વિલસો વ્રજકી ખોરે હૈં। નિસ ભોરે હૈં બલિ-બલિ વ્રજપતિ નિરખી તહાઁ તૃન

તોરે હૈં ॥૯॥

* ૫૭૨ *

[રાગ નૂરસારંગ] સ્યામા સ્યામ જુ દોઉ હિંડોરે ઝૂલહી । વૃન્દાવનકી ઠૌરી દ્રુમ અતિ ફૂલહી ॥૧॥ કંચનકે દ્વૈ ખંભ બને હૈં જરાયહી । ચાર ડાંડી અતિ સુન્દર હેમ ભરાયહી ॥૨॥ ચૌકી ચારુ ચમકત રતન ઝલકહી । ગજમોતિનકી લર ચહુઁ ઓર લલકહી ॥૩॥ મરુવા માનિક જગમગ જોતિ સુહાઈ હૈ । વિસુકરમા સૂત્રધાર રચિ બનાઈ હૈ ॥૪॥ તામેં જુગલ કિસોર કિસોરી બિરાજહી । માનોં પતંગ પ્રભાતે તિમિર જુ ભાજહી ॥૫॥ પચરંગ પાટકી ડોરી સો ગહિ હીંચહી । બોલતિ મધુરે બોલ સુધાસેં સીંચહી ॥૬॥ તાન માન બંધાનસું સહચરી ગાવહી । સુક સારિક કોકિલ અરુ મોર લજાવહી ॥૭॥ ઝમકત ઝાલર ઝાંઝ મંજીરા બાજહી । ધમકત ઢોલ દમામ મનો મેઘ ગાજહી ॥૮॥ વ્યોમ વિમાનનિ છાયો પુષ્પ બરખહી । જૈ જૈ સબ્દ ઉચારિ દેવ મુનિ હરખહી ॥૯॥ વૃન્દાવન સુખધામ રંચક ચિત આવહી । નંદનંદનકે ચરન રસિક તબ પાવહી ॥૧૦॥

* ૫૭૩ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલન આયે મેરે ભોર । લટપટી પાગ ઉનીંદે સે લાગત નૈના ભયે હૈં ચકોર ॥૧॥ તલપ–તલપ મોહિ ચારજામ બીતે બોલત હૈં તમચોર । લાલ ગોપાલ તુમ જહાઁ જુ રહે હો જાવહુ વાહી ઠોર ॥૨॥

* ૫૭૪ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલત કુંજનિકુંજ કિસોર । સુરત રંગ સુખ સૈનનિ સૂચિત નૈન રંગીલે ભોર ॥૧॥ સિથિલ પલકમેં બંક વિલોકનિ વિહઁસનિ ચિતકે ચોર । ફિરિ-ફિરિ ઉર લપટાત સ્યામ તન ફૂલે તન કુચ કોર ॥૨॥ અધર મધુર મધુ પ્યાઇ જિવાયે બિંબ વર વદન ચકોર । માદક રસ રસના ન અઘાતે લહત મંડલ ચલ છોર ॥૩॥ બિચ-બિચ નાચત હિલમિલ ગાવત સુરમંડલ કલ ઘોર । રિઝિ પુલકિ ચુંબન કરિ પુલકિત ઝુલવત જોબન જોર ॥૪॥ હરિ–બંસી ફૂલી હરિદાસી નિરખત સુરત હિંડોર । વ્યાસદાસ અઁચલ ચંચલ કરિ મોદ વિનોદ ન થોર ॥૫॥

* ૫૭૫ *

[રાગ મલ્હાર] આજુ સરદ સાવનકી ઝૂલત નચવત શ્રીવૃષભાનલલી । થેઈ-થેઈ કરત વચન મુખ ઉચરત પ્રફુલિત જૈસે કમલકલી ॥૧॥ ઝુંડઝુંડનિ વ્રજબાલા સરદમેં ઝૂલી ઝુલવત નંદલાલા । રીઝ-રીઝ પ્યારી ઉર લાગત નિરખિ હસત સબ વ્રજબાલા ॥૨॥ લોચન દેખ-દેખ સબ સહચરી કરત વિચાર સબ જાત બલિ । કૃષ્ણદાસ પ્યારી પ્રીતમ મિલ વિહરત દોઊ ભાઁત ભલિ ॥૩॥

* ૫૭૬ *

[રાગ મલ્હાર] આજુ લાલ સરદમેં ઝૂલે દોઊ રંગ ભરે હો । સુભગ સરસ હિંડોરો સ્વેત રંગ ઝાલર મોતી લરે હો ॥૧॥ મોર મુકુટ મકરાકૃત કુંડલ બરન-બરન વનમાલ ગરે હો । સ્વેત

પીતાંબર સ્વેત કાછની જટિત હીરાકી મુરલી ધરે હો ॥૨॥ આભૂષન હીરાકે સોહે ઝલમલ અંગ કરે હો। વિચિત્રવિહારી લાલ ઝૂલત હૈ ગિરિધર મન જુ હરે હો ॥૩॥ * ૫૭૭ *

[રાગ મલ્હાર] ફૂલ હિંડોરના ઝૂલે વૃષભાનકુમારી । લલિતાદિક સબ ફૂલ ઝુલાવે દેત હૈં તન મન વારી ॥૧॥ ડાંડી ફૂલ ખંભ ફૂલનકે મરુવે ફૂલ બનાયે। ઘરની ફૂલ પર રચ્યો હિંડોરો ફૂલનિ બાદર છાયે ॥૨॥ સબ આભૂષન પહર ફૂલકે શ્રીરાધા મન ફૂલી। પ્રફુલિત ભ્રમર ગુંજાર કરત હૈ દામિની દમકન ભૂલી ॥૩॥ ગૂંથે કચ ફૂલનસોં ભોંહ પર સીસફૂલ સિર રાજે। ફૂલન માઁગ ઝિબિ ઝિબિ ફૂલન ફૂલ ઝાલર અતિ છાજૈ ॥૪॥ ટીકી ફૂલ ફૂલનકી બેસર ફૂલનિ બારી સોહે। માલા ફૂલ હાર ફૂલનકે દુલરી ફૂલન મોહે ॥૫॥ બાજુબંદ ફૂલનકે બાંધે ચૂરી ફૂલ સુહાઈ। કંકન ફૂલ રહે કર ઉપર ફૂલ મુદરિયા ભાઈ ॥૬॥ સારી ફૂલ ફૂલનકો લહેંગા અંગિયા ફૂલ વિરાજે। બેની ફૂલ રહી કટિ ઉપર નિરખ અહિપતિ લાજે ॥૭॥ જેહર ફૂલ ફૂલનકી પાયલ ફૂલ અનવટ છબિ ભારી। કમલફૂલ પદ ફૂલનિ બિછિયા સૂરદાસ બલિહારી ॥૮॥ * ૫૭૮ *

[રાગમાલા] ઝૂલત સ્યામા પ્યારી ઝુલવત આપ વિહારી રમકિ-રમકિ ઝોંટા દેત હૈ માઈ। રતનજટિત ખંભ દોઊ ડાંડી ચાર અતિ સુહાઈ ગાવત મલ્હાર રાગ તાન સુનાઈ ॥૧॥ બરખ જલધાર ઘન ગગન ગરજન કરે દામિની દમકિ મારુત જોં ધાવે। દેખકે પ્યારી તબ દામિનીકી દમક ડરપિ ઘનસ્યામકો ઉર હી લાવે ॥૨॥ મધુરે સુરસો રટત પપૈયા અરુ દાદુર ઝનકાર। સારસ હંસ કોકિલા કૂજત મધુપ કરત ગુંજાર ॥૩॥ માલવ રાગ અલાપતિ ભામિની શ્રવનન ઝલકત ભાલ। કબહુઁક ઉતરિ સ્યામા પ્યારી ઝુલવતિ મદનગોપાલ ॥૪॥ ઝૂલનકો આઈ વ્રજવનિતા બોલત વચન રસાલ। ઝોંટા દેત સખી લલિતાદિક કાફી સુર ગાવત બાલ ॥૫॥ તૈસીચ રિતુ પાવસ મનભાવન પહરિ કસૂંભી ચીર। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર સંગ ઇહ વિધ ક્રીડત જમુના-તીર ॥૬॥ * ૫૭૯ *

[આ હિંડોરાની તુક ૧ રાગ મલ્હાર, ચૌતાલમાં; તુક ૨ રાગ મારુ, ચર્ચરીમાં; તુક ૩ રાગ સોરઠ, આડા ચૌતાલામાં; તુક ૪ રાગ માલવ, ત્રિતાલમાં; તુક ૫ રાગ કાફી, ધમારમાં; અને તુક ૬ રાગ કલ્યાણ, ચલતીમાં ગવાય છે.]

[રાગ મલ્હાર] ઘન ઘટા વન ઘટા આલી ચહુઁ ઓર ઘટા ઝૂલત હૈં દોઊ રૂપ-રંગકી ઘટાનમેં। બંસીવટ સુભ ઘટા તહાઁ નાચે મોર નટા રોપ્યો હૈ હિંડોરો ઘટા લતાન-પતાનમેં ॥૧॥ ખંભ દ્યુતિ ઘટા ઓર પાસ હૈ દામિની ઘટા ભૂષન બસન ઘટા કદંબ વિટપનિમેં। હાવભાવ ઘટા ભરિ ઝોંટા દેત આગે પાછે ગૌર સ્યામ અંગ ઘટા સોભાકી છટનિમેં ॥૨॥ સ્વર હૈ ગંભીર ઘટા ઝીલ ઘોર મધ્ય ઘટા ગરજત સંગીત ગાજે રાગકી રટનિમેં। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર હાસ સુખવિલાસ ઘટા સખી દેખિયત નિજ જમુના પુલિનમેં ॥૩॥ * ૫૮૦ *

[રાગ મલ્હાર] દેખો માઈ સ્યામ હિંડોરે ઝૂલે। નિરખ નિરખ મનમોહન મુખછબિ વ્રજજન મન અતિ ફૂલે ॥૧॥ સ્યામ ખંભ બહુ ભાઁતિ બનાયે ડાંડી સ્યામ મન ભાઈ। પટુલી સ્યામ બિરાજત તામેં હીરા લાલ જરાઈ ॥૨॥ સ્યામ રંગ વ્રજરાજ લાડીલો અરુ ચન્દ્રાવલિ ગોરી। નવ વ્રજવધુ ચહુઁ દિસનિ ઠાડી માનોં પ્રેમરંગ બોરી ॥૩॥ તામેં રાગ મલાર મધુર સુર નવલ જુવતિજન ગાવે। શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન લાલસોં નવલ નેહ ઉપજાવે ॥૪॥

* ૫૮૧ *

[રાગ મલ્હાર] હરિત જમુનાતટ હરિત જુ બંસીવટ હરિત લતાન તામેં હરેં હરેં ઝૂલે। હરે હરે બોલે મોર કોકિલા કરત રોર હરેં હરેં ઝોંટા દેત વ્રજજન ફૂલેં ॥૧॥ હરી જુ કાછિની કટિ હર્યોઇ ટિપારો સીસ મોરચન્દ્રિકા જુ હરી છબિ દેખિ ભૂલેં। હર્યોઈ સિંગાર કરિ રાધામોહન જુ દોઊ રસિક નિરખિ નિરખિ સોભા સુખ ડુલેં ॥૨॥

* ૫૮૨ *

[રાગ મલ્હાર] દરપન સન્મુખ ધરે ઝૂલત હૈં રંગભરે સખિયન દરપન લિયે ચહુદિસિ ઠાઢી। દરપન અવનિ ઝાંઈ ઝુકિ-ઝુકિ લેત બની પ્રતિબિંબ દેખિ-દેખિ દૂની સોભા બાઢી ॥૧॥ દરપનકે ખંભ દોઉ ડાંડી બની દરપનકી દરપનસે રાજત દોઊ રંગ રહ્યો ભારી। રસિક પ્રીતમ પિય ઝૂલત દરપન કુંજ–સદન જમુના બહે દરપનસી આરી ॥૨॥

* ૫૮૩ *

[રાગ મલ્હાર] હેમ હિંડોરનામેં કનકબરન રાધા પ્યારી સ્યામસુન્દર અંસ મેલિ ઝૂલત વૃન્દાવન। કર સિંગાર પિયા પિય પીત વસન પહરિ તન પીત ફૂલ પીત પાગ આભૂષન કનક બરન ॥૧॥ પિયકે પિછોરા પીત પિયાકે જુ પીત સારી લહેંગા જરદ કિનારી કંચુકી કસેં તન। પીરી ઘટા પીરે બાદર પીરોઈ સૂર અકાસ દેખ થકે મદનમોહન સુર મુનિ બરખત સુમન ॥૨॥

* ૫૮૪ *

[રાગ મલ્હાર] વ્રજવધુ ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। ઝોંટા દેત લંકનિહી ટૂટત ભરિ જોબનકે જોરે ॥૧॥ પહિરે લાલ કસૂંભી સારી ઘન અંબરકે તોરે। વિષ્ણુદાસ આસ પરિપૂરન સુખ આનન્દ ઝકોરે ॥૨॥

* ૫૮૫ *

[રાગ મલ્હાર] સઘન ઘટા ઘનઘોર નેન્હીં-નેન્હીં બૂંદન હો બરસે। ચહુઁદિસ ગરજત મંદ-મંદ તૈસીય કનક ચિત્રસારી તામેં પોઢે પિયપ્યારી તૈસીય દામિની અતિ દરસે ॥૧॥ તૈસેઈ બોલત મોર કોકિલા કરત રોર ઉઠત મન કલોલ દંપતિ હિય હુલસે। ગોવિન્દ પ્રભુ બલિહારી સુન્દર સુઘર દોઉ ગાવત કેદારો રાગ તાન અતિ સરસે ॥૨॥

* ૫૮૬ *

[રાગ મલ્હાર] પૌઢે લાલ રાધિકાકે ગેહ। નવલધામ જુ નવલ સજ્યા નવલ બાઢ્યો નેહ ॥૧॥ નવલ રાધા નવલ જોબન નવલ વિલસત દેહ। નવલ દુલહિયા કૃષ્ણદાસ સ્વામિની નવલ

નાગર એહ ॥૨॥

* ૫૮૭ *

[રાગ મલ્હાર] અજહુ ન આયે લાલ પઠઈ ન પતિયાઁ। ચહુઁ ઓર મોર સોર ઘટા અતિ ઘનઘોર તરુન-તરુન લાગી ચૂવન લતિયાઁ ॥૧॥ એક તો કોયલ કારી કલ ન પરત પ્યારી કૈસેકે કટત યહ દિન ઔર રતિયાઁ। અબકે જુ મોહિ મિલે મનમોહન રાજારામ દૌરિ-દૌરિ ધાય લગૂં તત છિન છતિયાઁ ॥૨॥

* ૫૮૮ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ ઝૂલત જુગલકિસોર। અતિ આનંદભરે મિલ ગાવત લેત પ્રિયા ચિત ચોર ॥૧॥ કંચન મનિમય ખંભ બનાયે મોતિન ઝૂમક લાયે। મન્દમન્દ બૂંદેં અતિ બરખત સ્યામ ઘટા ઘન છાયે ॥૨॥ પીત વસન દામિની છબિ લજ્જિત બોલન લાગે મોર। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર ચિતવત રાધા ઓર ॥૩॥

* ૫૮૯ *

[રાગ મલ્હાર] નટવર ઝૂલત નવલ હિંડોરે। ધરત ચરન પટુલી પર મોહન કરસોં પરસિ કર જોરે ॥૧॥ પીત વસન વનમાલ વિરાજત સારી સુરંગ હી બોરે। સજલ સ્યામ ઘન કનક બરન તન માનિની માન હી તોરે ॥૨॥ જોરી અવિચલ તેજ વિરાજિત કુંડલ વર જુ હિલોરે। ગોપાલદાસ પ્રભુ ગિરિધર રાધા પ્રીતિ નિબાહત ઓરે ॥૩॥

* ૫૯૦ *

[રાગ મલ્હાર] લીલો હી સાજ બન્યો અતિ સોભિત તા

પર સોહત પીત કિનારી। લીલી પાગ સિરપેચ ચન્દ્રિકા કલગી સીસફૂલ અરુ ભારી ॥૧॥ ભાલ તિલક નાસા ગજમોતી કંઠ દુગદુગી પોહોંચી ન્યારી। નૂપુર છુદ્રઘંટિકા દુલરી મોતિનકી માલા અતિ ભારી ॥૨॥ લીલોઇ સુભગ પિછોરા સોભિત બેનુ બેત્ર ચોટી અતિ ભારી। પોહોપમાલ સિર કંઠ બિરાજત લે દર્પન દેખત પિય પ્યારી ॥૩॥ ઘર ઘરતેં આઈ વ્રજનારી જમુનાજલ ભરિ કંચનઝારી। પરમાનન્દ પ્રભુકી છબિ નિરખત વિઠ્ઠલનાથ આરતી વારી ॥૪॥

* ૫૯૧ *

[રાગ મલ્હાર] સરસ હિંડોરના માઈ ઝૂલે શ્રીગોકુલચન્દ ॥ધ્રુવ॥ દ્વૈ ખંભ કંચનકે મનોહર રતનજટિત સુરંગ। ચાર ડાંડી સરલ સુન્દર નિરખિ લજિત અનંગ। પટુલી પિરોજા લાલ લટકત ઝૂમકા બહુરંગ। મરુવે માનિક ચૂની લાગી બિચ બિચ હીરા તરંગ ॥૧॥ કલ્પદ્રુમ તરુ છાઁહ સીતલ ત્રિવિધ બહત સમીર। જહાઁ લતા લટકે ભરિ કુસુમનિ પરસિ જમુના નીર। હંસ મોર ચકોર ચાતક કોકિલા અલિ કીર। નવલ નેહ કિસોરી રાધે નવરંગ ગિરિધર ધીર ॥૨॥ લલિતા વિસાખા દેત ઝોંટા રીઝિ અંગ ન માઈ। તહાઁ લાડિલી સુકુમારી ડરપત સ્યામ ઉર લપટાઈ। ગૌર સાઁવલ અંગ મિલ દોઉ ભયે એક હી માઈ। નીલ પીત દુકુલ રાજત દામિની દુરિ જાઈ ॥૩॥ નવ કુંજ કુંજ ઝુલાઈ ઝુલવતિ સહચરી ચહુઁ ઓર। મનહું કુમુદિની કમલ ફૂલે

નિરખી જુગલકિસોર। વ્રજવધુ તૃન તોરિ ડારતી દેતિ પ્રાન અંકોર। કૃષ્ણદાસ વ્રજવાસ દીજૈ નાગર નંદકિસોર ॥૪॥ *૫૯૨*

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલત નવલવિહારી। સંગ ઝૂલત વૃષભાનનંદિની પ્રાનનહૂતેં પ્યારી ॥૧॥ નીલાંબર પીતાંબરકી છબિ ઘનદામિની અનુહારી। પુલક પુલક પ્રીતમ ઉર લાગત જગન્નાથ બલિહારી ॥૨॥ * ૫૯૩ *

[રાગ મલ્હાર] નવલ દોઊ ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। સ્યામ બરન તન રસિક સિરોમનિ કુઁવરી વરન તન ગોરે ॥૧॥ નીલાંબર પીતાંબરકી છબિ ઘનદામિની એક ઠોરે। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારીકી મૃદુ મુસકનિ ચિત ચોરે ॥૨॥ *૫૯૪*

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ ઝૂલત જુગલ કિસોર। વર ભામની સંગ રસ ભરે મોહન હઁસત હૈ ચિત ચોર ॥૧॥ સ્યામ તમાલ લાલ રસ લંપટ ગાન કરત સુર ઘોર। પુલક પુલક પ્રીતમ ઉર લાગત નિરખી વદનવિધુ ઓર ॥૨॥ નીલાંબર પીતાંબરકી છબિ અઁચલ ચંચલ ઝકઝોર। દામોદર હિત ગિરિધરકી છબિ સદા બસો મન મોર ॥૩॥ * ૫૯૫ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ ઝૂલત નંદકિસોર। સંગ લિયે વૃષભાનનંદિની અવલોકનિ ચિતચોર ॥૧॥ મન્દ-મન્દ સુર ગરજત જલધર મધુરે બોલહી મોર । ચપલા ચમક જાત હૈ બિચ-બિચ કોકિલ કુહૂકતિ જોર ॥૨॥ કિયે સિંગાર સકલ વ્રજવનિતા ઠાઢી રહી ઇક ઠોર। માનહુ મદન અખારો રોપ્યો નહીં ઉપમાકો ઓર ॥૩॥ કુસુમિત વિપિન કીર ચાતક અલિ કરત કુલાહલ સોર। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધર ક્રીડત રસસાગરકી ઝકોર ॥૪॥ * ૫૯૬ *

[રાગ મલ્હાર] મદનમોહનકે સંગ ઝૂલત તેસોઈ સુરંગ બન્યો હિંડોલના। અતિ હુલાસ ભુવવિલાસ સપ્તસુરન મિલિ ગાવત એ એ પિય મનભાવત અમૃત વચન મધુર મૃદુ બોલના ॥૧॥ નવ-નવ જોબનિયા તન-તન કસૂંભી સારી બરન-બરન પહિરે પિય પ્રકૃતિ હિત ચિતકો ખોલના। ધરમદાસ પ્રભુ પ્રવીન લીલા વિચિત્ર સબહિનકે મન ભાવત લોલના ॥૨॥ * ૫૯૭ *

[રાગ મલ્હાર] ફૂલ હિંડોરો સરસ બનાયો। ફૂલન ખંભ ફૂલ ડાંડી ધરિ ફૂલન પટુલી સરસ સુહાયો ॥૧॥ ફૂલન મરુવા ફૂલ ઝાલરી ફૂલ ભૂમિ ફૂલન દ્રુમ છાયો। જુગલરૂપ ઝૂલત મન ફૂલત સરસ રંગ સખિયન મન ભાયો ॥૨॥ *૫૯૮*

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલત સુન્દર સ્યામ। ચન્દ્રાવલિ રાધા સંગ સોહત મોહન કોટિક કામ ॥૧॥ લલિતા વિસાખા દેતિ ઝોંટિકા નિરખિ રૂપ અભિરામ। વ્રજજન હુલસ હુલસકે ઝુલવત વારત તન મન ધામ ॥૨॥ * ૫૯૯ *

[રાગ મલ્હાર] કારે બાદર ઓહ્દરી આયે તા મધિ

ઝૂલત રંગ હિંડોરે। તૈસિયે દામિની જગમગાત અતિ ધુરવા પરે ચહુઁ ઓરે ॥૧॥ હરી હરી ભૂમિ સુહાવનિ લાગત સુનિયત પિક સુક રોરે। મદનમોહન બલિ બલિ ગિરિધર પિય કછુક હઁસત મનમથ મુખ મોરે ॥૨॥ * ૬૦૦ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ ઝૂલત હૈ પિય પ્યારી। પીત દુમાલો બન્યો સીસ પર પહેરે કસૂંભી સારી ॥૧॥ કુટિલ કટાચ્છ નેન ચિતવત હૈ સંગ વૃષભાનદુલારી। રાગ મલાર અલાપત ગાવત કરિ મુરલી મનુહારી ॥૨॥ ઇહિ વિધ દોઉ ઝૂલત અરુ ફૂલત તૃન તોરત વ્રજનારી। મદનમોહન ગિરિધરકી છબિ પર કોટિ કામ બલિહારી ॥૩॥ * ૬૦૧ *

[રાગ મલ્હાર] આજ માઈ ઝૂલત હૈં નંદલાલ। સીસ દુમાલો મોતિન માલા પગિયા સરસ અતિ ભાલ ॥૧॥ આભૂષન અંગ અંગ પ્રતિ સોભિત મોહિ રહી વ્રજબાર। તન મન ધન નોછાવર છબિ પર સૂર સખિ બલિહાર ॥૨॥ *૬૦૨*

[રાગ મલ્હાર] ઘટા ઘૂમર આઈ ઝૂલત જુગલકિસોર। ઉત દામિની ઘન ઇત સ્યામા સ્યામ તન લસત હોરી હોર ॥૧॥ ગરજનિ મૃદંગ કોકિલા ગાયન નૃત્ય કરત મુદિત મોર। વિચિત્ર કસૂંભી સારી પહેરે જુવતિજન ચંદ-વધુ ચહુઁ ઓર ॥૨॥ *૬૦૩*

[રાગ મલ્હાર] બાદલી સાજ બન્યો અતિ સુન્દર ચહુઁ દિસતેં બાદર જુરિ આઈ ॥ધ્રુવ॥ ગરજત ગગન દામિની દમકત તા મધિ જુગલકિસોર સુહાઈ। બાદલી પાગ પિછોરા બાદલી સારી ચોલી સુભગ મનભાઈ ॥૧॥ માનિકકો સિંગાર સુભગ અતિ તિલક કરનફૂલ ભાલ ધરાઈ। સુભગ ચન્દ્રિકા કલગી લટકન સીસફૂલ બેસર લર લાઈ ॥૨॥ પોહોંચી અરુ દુગદુગી સોભિત ગુંજમાલ સિર કંઠ ધરાઈ। ફૂલનકી માલા અતિ મેહકત નંદદાસ નિરખત સુખ પાઈ ॥૩॥ * ૬૦૪ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે અબ રંગ રહ્યો શ્રી વ્રજરાજકે ધામ। શ્રીવૃષભાનસુતા સંગ લિયે ઝૂલત સુન્દર સ્યામ ॥૧॥ ચહુઁ ઓર તરુનિ રવનિ મિલ મનહર ઝુલાવે જોર। ઇત મોહન મુખ બેનુ મધુર ધુનિ ઉત વન બોલત મોર ॥૨॥ લહલહાત દામિની ધરની પૈ ગગન ઉઠે ઘન ઘોર। કહી ન પરત તા છિનકી સોભા પરી ગિરિધર હરિ ઓર ॥૩॥ નિરખ નિરખ ફૂલત લલિતાદિક ઉર આનન્દ ન માઈ। તિહિ ઔસર વ્રજજન તૃન તોરત દોઉ કર લેત બલાઈ ॥૪॥ * ૬૦૫ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ ઝૂલત શ્રીનન્દનન્દ। બંસીવટ તટ રચ્યો હિંડોરો ઢિંગ રાધા સુખકન્દ ॥૧॥ તૈસીય વિવિધ કુસુમ વન ફૂલે ત્રિવિધ સમીર સુગંધ। તૈસેઈ દાદુર રટત રસ ભરે દામિની દુર દુર મન્દ ॥૨॥ વ્રજજુવતિ ઝુલવત આનન્દ ભર ગાવત ગીત સુછન્દ। મુદિત નારાયન નિરખિ યહ સુખ દૂરિ કિયે દુઃખ દ્વન્દ્વ ॥૩॥ * ૬૦૬ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલે માઈ નવલકિસોર હિંડોરે। નન્દનન્દન

વૃષભાનનન્દિની અવલોકત ચિત ચોરે॥૧॥ મન્દ મન્દ ઘન ગરજત જલધર મધુરે બોલત મોરે। ચપલા બિચ બિચ ચમક જાત હૈ કોકિલ કોતિક જોરે ॥૨॥ કિયે સિંગાર સકલ વ્રજવનિતા ઠાઢી ભઈ ઇકઠોરે। મનહુ મદન અખારો રોપ્યો નહીં ઉપમા કો ઔરે ॥૩॥ કુસુમિત વિપિન કીર ચાત્રક પિક કરત કુલાહલ સોરે। સુઘરરાય પ્રભુ ગિરિધર ક્રીડત રસસાગર ઝકઝોરે ॥૪॥ *૬૦૭*

[રાગ મલ્હાર] પાવસ રિતુ નીકી લાગત હિંડોરે હરિ ઝૂલત હૈં વ્રજનારી। સાવન માસ ફૂહી થોરી-થોરી તૈસીયે ભૂમિ હરિયારી ॥૧॥ નવ ઘન નવ વન નવ ચાતક પિક નવલ કસૂંભી સારી। નવલ કિસોર વામ અંગ સોભિત નવ વૃષભાનદુલારી ॥૨॥ વિદ્રુમ ખંભ જટિત નગ પટુલી ડાંડી સરસ સઁવારી। ચત્રભુજ પ્રભુ મધુર ઝોંટિકા દેત લાલ ગિરિધારી ॥૩॥ * ૬૦૮ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ ઝૂલત હૈં નંદલાલ। ગાવતિ સરસ સકલ વ્રજસુન્દરી બાઢ્યો રંગ રસાલ ॥૧॥ સંગ વૃષભાનનન્દિની રાધા ઉર મોતિનકી માલ। કનકબેલિ છબિ યહ જુ દેખિયત ઉરઝી સ્યામ તમાલ ॥૨॥ બાજત તાલ પખાવજ મુરલી પગ નૂપુર ઝનકાર। સૂર પ્રભુકે રોમ-રોમ પર તન મન ડારત વાર ॥૩॥ * ૬૦૯ *

[રાગ મલ્હાર] ગાવત મલાર રાગ મિલ દેત તાલ સબ બજાવત મૃદંગ સુભટ શ્રવનન સુખકારી। આનન્દ અતિહિ ભયો અદ્‌ભુત વ્રજમેં છયો સુખ સંપતિકે સંગ ઝૂલત સુખકારી ॥૧॥ બાલક સબ વલ્લભસંગ ઝોંટા દેત અપને રંગ મન્મથ છબિ નિરખ-નિરખ થકિત નરનારી। છીતસ્વામી ગિરિધરન વિઠ્ઠલ પદરજ પ્રતાપ પવિત્ર બંધી દૂર કરિ લે બલિ-બલિ બલિહારી ॥૨॥ * ૬૧૦ *

[રાગ મલ્હાર] પાવસ સમાજ લિયે ઘન બૂન્દેં બરસત હરિત ભૂમિ રચિત રચ્યો હિંડોરો વૃન્દાવન। ઘન હિત ધનુષ સોહે વનમાલ કમલદલ પ્યારી સરસ દામિની તન ॥૧॥ કેકી પિય ચાત્રક મલાર ગાવે ગોપીજન ભૂષન બસન ચંદવધુ સી મુદિત મન। વ્રજાધીશ પ્રભુ પ્રેમ બરસત ઝુલાવત ત્રિવિધ સમીર ઝુકિ ડોલત મધુપ ગન ॥૨॥ * ૬૧૧ *

[રાગ મલ્હાર] વૃન્દાવન ઝૂલત ગિરિવરધારી। સાવન માસ સરસ ઘન બરસત તૈસીય ભૂમિ હરિયારી ॥૧॥ ફૂલે કુસુમ સુભગ જમુનાતટ પવન બહત સુખકારી। નિરખિ-નિરખિ સુખ દેત ઝોંટિકા શ્રીવૃષભાનદુલારી ॥૨॥ દાદુર મોર પપીહા બોલત સબ્દ કરત મનુહારી। ગાવત રાગ મલાર ભામિની પહિરે ઝુમક સારી ॥૩॥ બાજત તાલ મૃદંગ બાઁસુરી નાચત દે કર તારી। મદનમોહન રાધાવર ઊપર ગોવિન્દ તન મન વારી॥૪॥ *૬૧૨*

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલત વલ્લભલાલ। ગોકુલેસ

પૂરન પુરુષોત્તમ ભક્તનકે પ્રતિપાલ ॥૧॥ દૃષ્ટિ છબિલી ચિતવત ચહુઁદિસિ હરત તિમિર કલિકાલ। મુસકનિ ચારુ વદનકમલકી કેસરી તિલક ભાલ ॥૨॥ વલ્લભ નિરખત અતિ સુખ બાઢ્યો ગાવત ગીત રસાલ। કહી મોહન જન યહ સુખ દેખત પ્રેમમુદિત વ્રજબાલ ॥૩॥

※ ૬૧૩ ※

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલૈ શ્રીવલ્લભરાજકુમાર। વ્રજકી સોભા કહત ન આવે સેસ ન પાવે પાર ॥૧॥ અતિ સુન્દર હિંડોરા કનકમય હીરા મનિ ઝનકાર। નિરખિ સબૈ વ્રજવાસી ફૂલે સુર મુનિ કરત વિચાર ॥૨॥ ફિરિ વ્રજમેં પ્રભુ પ્રકટ ભયે હૈં ભક્તહેત અવતાર। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ રસિક સિરોમનિ તન મન કરોં બલિહાર ॥૩॥

※ ૬૧૪ ※

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલત વલ્લભરાજકુમાર। સુર સબૈ મિલ દેખન આયે આનન્દ બઢ્યો અપાર ॥૧॥ હેમ હીરાકે ખંભ જડાયે લટકત મુક્તાહાર। આપ ઝુલાવત ઔરે ઝુલવત દૈ દૈ દાઁઉ ઉબાર ॥૨॥ ગૃહ-ગૃહતેં સબ દેખન આઈ ગાવત મંગલચાર। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ તન મન કરોં બલિહાર ॥૩॥

※ ૬૧૫ ※

[રાગ મલ્હાર] જમુના પુલિનમેં હોજુ રચ્યો હૈ સુભગ હિંડોર। ઘોષલલના સંગ તરુની તરુન નંદકિસોર ॥૧॥ એક સંગ લે નાચે મોહન એકહિ દેત ઝુલાય। એક નિરખત અંગ

માધુરી એક હઁસિ ઉઠિ ગાય ॥૨॥ સ્યામ સુન્દર ગોપિકાગન ઘેરિ રહી બનાય। માનોં જલદકો દામિનીગન ચાહત લેન લુકાય ॥૩॥ નારી સંગ વનચાર ગાવત કોકિલા સુર ઘોર। ઝુલત ડોલત મુકુટ સિર પર માનોં નિર્તત મોર ॥૪॥ સુભગ મુખ દોઉ પાસ કુંડલ નિરખિ જુવતિ ભોર। ચક્રવાક ચકોર લોચન કરત હૈં હરિ ઓર ॥૫॥ થકિત સુરલલના થકિત નભ નિરખિ કૃષ્ણવિહાર। હરખિ સુમન અપાર બરખત મુખહિ જૈજૈકાર ॥૬॥ કરત સબૈ મિલિ ચાહી ઇચ્છા ભયે ન વ્રજદ્રુમ ડાર। દેહ ધરિ પ્રભુ સૂર વિલસત કરત પૂરન સાર ॥૭॥ ※૬૧૬※

[રાગ મલ્હાર] લહેરિયા સાજ સુભગ અતિ સોભિત તહઁ રાજત બાલકૃષ્ણ વિહારી। લહેરિયા પાગ પિછોરા સુભગ અતિ સુરંગ લહેરિયા કંચુકી સારી ॥૧॥ સહજ સિંગાર કિયે અતિ સુન્દર સુગંધ સહિત મુખ બીડી સુધારી। પોહોપમાલ સિર કંઠ બિરાજત દરપન લે દેખત પિયપ્યારી ॥૨॥ ઘરઘરતેં આઈ વ્રજનારી જમુનાજલ ભર કંચનઝારી। માત જસોદા કરત આરતી છબિ પર કુંભનદાસ બલિહારી ॥૩॥ ※ ૬૧૭ ※

[રાગ મલ્હાર] ગોપી ગોવિન્દકે સુરંગ હિંડોરના ઝૂલન આઈ ॥ધ્રુવ॥ શ્રીખંડ ખંભ મચારિ સહિત સુમેર મરૂવે બનાઈ। તહાઁ પારિજાતક ભ્રમત ભઁવરા ડાંડી જટિત જરાઈ। હેમ પટુલી મધ્ય હીરા જરે કંચન લાઈ। સખી વિવિધ વિચિત્ર રાગ મલાર

મંગલ ગાઈ ॥૧॥ નંદલાલ પાવસકાલ બનિ વ્રજબાલ વિહરત સંગ। બોલે દાદુર ઔર પપીહા કરતિ કોકિલ રંગ। બહુ મોર નૃત્યત વચન પ્રમુદિત અલિ ચકોર વિહંગ। બલભદ્ર હિત ગોપાલ ઝૂલત રાધિકા અરધંગ ॥૨॥ જલ ભરે સરવર સઘન તરવર ઇન્દ્રહરિત પુહુમિ સુવેસ। ઘનસ્યામ મધ્ય સુપેત બક જુરિ ધનુષ સુદેસ। ગગન ગરજિત બીજ તરપિત મધુર મેહ અસેસ। ઝૂલત વિહ્વલ સ્યામ સ્યામા સીસ મુકુલિત કેસ ॥૩॥ તાટક તિલક જુ જટિત ઝલકે પાંચ પિરોજા લાલ। આરક્ત ચકિત બાલ પ્રહસિત વચન નેન વિસાલ। કર વલય મુદ્રિકા કિંકિની કટિ ચારુ ગજગતિ ચાલ। સૂર મધુ રિપુ રંગ રંગી સખી સહિત ગોપાલ ॥૪॥

* ૬૧૮ *

[રાગ મલ્હાર] સુન્દર વદન દેખે આજ। ક્રીટ મુકુટ સુહાવનો મનભાવનો વ્રજરાજ ॥૧॥ લિયો મન આકર્ષ મુરલી રહી અધર પર ગાજ। પલક ઓટ ન ચાહિ ચિત લખિ મહા મનોહર સાજ ॥૨॥ ગોપીજન તન પ્રાન વારત રહ્યો મનમથ લાજ। સૂર સુત યહ નંદકો શ્રીવલ્લભકુલ સિરતાજ ॥૩॥

* ૬૧૯ *

[રાગ મલ્હાર] સ્યામા સ્યામ હિંડોરે ઝૂલે સુખદ વૃન્દાવન કાલિંદીકૂલે। તૈસિય ઘન ઘટા કારી દામિની તૈસિય ભૂમિ હરિયારી તૈસિય કોકિલ કીર કલ મૃદુ બોલે ॥૧॥ તૈસીય કસૂંભી

સારી પહિરે રાધા પ્યારી ગિરિધર પેચ રાજૈ કસૂંભી સુ ખોલે। બલિહારી તૈસેઈ રસ રહ્યો ભારી ગાવત મલ્હાર રાગ રંગકી ઝકોલે ॥૨॥

* ૬૨૦ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલત નંદનંદન હિંડોલ। કનક ખંભ મયારિ પટુલી લાગે રતન અમોલ ॥૧॥ સુભગ સરસ સુદેસ ડાંડી રચી વિધના ગોલ। મનહુ સુરપતિ સુરસભામેં બૈઠે દીપહિ ટોલ ॥૨॥ જબહિ ઝપતિ તબહિ કંપતિ વિહઁસિ લાગત ઉરોલ। સ્યામ સ્યામા મિલિ જૂ ગાવત ઉઠત તાન અતોલ ॥૩॥ ત્રિદસ–પતિ સજિ ચઢિ વિમાનનિ નિરખિ નેન સલોલ। થકે સુખ કહિ કછુ ન આવત ભયે મગન મન ઝોલ ॥૪॥ સખી નવસત સાજિ લીને વદતિ મધુરે બોલ। રૂપ નેનન પીવહિ વિધુકો દિવ્ય વદન નિચોલ ॥૫॥ સજ્યો રતિપતિ દેખિકે છબિ ઇન્દ્ર ભયો ભ્રમ ભોલ સુર યહ સુખ ગોપ ગોપી જીયે અમૃત કલોલ ॥૬॥

* ૬૨૧ *

[રાગ મલ્હાર] લીલોહી સુભગ ટિપારો સીસ પર કુંડલ સીસફૂલ સોહે ચોટી ॥ધ્રુવ॥ લીલો વૃન્દાવન અતિહી સુન્દર લીલી વેલ પરમ હિતકારી। લીલે કીર બ્રિચ્છ પર સોહત લીલે કોકત મોર સુઢારી ॥૧॥ લીલી ભૂમિ બની અતિ કોમલ લીલી તુલસી–માલ ધરી। લીલી બની વ્રજકી સબ સોભા લીલી બની સુભગ હરિયારી ॥૨॥ લીલી ચૂરી કરનમેં સોભિત

લીલી બેંદી ચિબુક સઁવારી। કંચુકી સુભગ સારી હરી સોહે સંગ રાજત વૃષભાનદુલારી ॥૩॥ સહજ સિંગાર કિયે તન સોભિત કરનફૂલ બેસર મુક્તારી। ચરનકમલ પર નુપૂર બિછુવા છબિ પર કૃષ્ણદાસ બલિહારી ॥૪॥

* ૬૨૨ *

[રાગ મલ્હાર] સુખદ વૃન્દાવન સુખદ જમુનાતટ સુખદ કુંજભવન રચ્યો હે હિંડોરો। સુખદ કલ્પતરુ સુખદ ફૂલફલ બહત સીતલ પવન ઝકઝોરો ॥૧॥ સુખદ રંગીલે સંગ સુખદ રંગીલી રાધા સુખદ કરત કેલિ રતિપતિ જોરે। સુખદ ઝુલાવે સુખદઇ ગીત ગાવે સખી સુખદ ગરજ બરસત થોરે થોરે ॥૨॥ સુખદ હરિત ભૂમિ સુખદ બૂંદન રંગ સુખદ કોકિલા કલ સારસ ચકોરે। સુખદ બજાયે બેનુ સુખદ સુજસ સુનિ સુખદ ગદાધર પ્રભુ ચિત્ત ચોરે ॥૩॥

* ૬૨૩ *

[રાગ મલ્હાર] થેઈ થેઈ નૃત્ય કરે ટિપારો હિ સિર ધરે મલ્લકાછ સોભા દેત ઝુલત પિયપ્યારી। વામ ભાગ રાધે પ્યારી બાહેં જોરે પ્યારે સંગ ગાવત હિ ઊંચે સુર તાન હિ સમારી ॥૧॥ એક સખી ઝુલાવત પ્યારે પાન ખવાવત એક સખી દરપન લે દેખાવત ઠાઢી। રસિક પ્રીતમ છબિ નિરખત નિરખત તન મન ધન સબ ડારત હૈ વારી ॥૨॥

* ૬૨૪ *

[રાગ મલ્હાર] ગોપી ગોવિન્દકે સુરંગ હિંડોરના ઝૂલન આઈ ॥ધ્રુવ॥ ગુન નેક નિર્મલ પરમ પાવન પ્રથમ પુહુમિ સુરેખ। અંગુરી–અંગુરી મનિગન ચિત્ર ચરિત વિસેખ। બહુ સૂત્ર ચહુઁદિસિ રચિત પરદા પદ્મરાગ સુરંગ। ઘન હેતુ હરિ હિંડોર સાજે રચિત વિવિધ તરંગ ॥૧॥ ચહુઁ પાસ પદ્મ પ્રકાર પંકજ પારિજાત અનન્ત। રસલુબ્ધ કલરવ કરહિ કોકિલ મધુપ સરસ વસન્ત। ઘનઘોર જલધર ધરનિ ઉન્નત મુદિત કુહુકે મોર। તહઁ વિમલ સરવર વિવિધ સારસ ચક્રવાક ચકોર ॥૨॥ દ્વૈ ખંભ કંચન મેરુ મનિ દ્વૈ રચિત રુચિ નિરવાન। મયાર માનિક અતિ મનોહર ઉદિત તરની સમાન। ભઁવરાદિ હીરા ભ્રમેં અલિગન મધ્ય રાજત નીલ। મરુએ મનોહર રત્નલંકૃત સુષ્ઠુ સોભિત કીલ ॥૩॥ બિચ લાલ પરમ રસાલ ડાંડી વિશ્વકર્મા સાજી। પટુલી પિરોજા પાંચ મોતિન લાલ બિચ બિચ ભ્રાજી। પદ્મપાનિ વિલોલ લોચન વદન ઇન્દુ સમાન। નવ નેહ નવસત સાજિ ઝૂલે સુઘર સુન્દર જાન ॥૪॥ કર બેનુ બીના તાલ તરુની તૂર સુષ્ઠુ પિનાક। કિંકિની કંકન સબ્દ નુપૂર રહી રસ ઇક તાક। કામિની મૃદુ વચન બોલે વિહઁસી પ્રેમ ગોપાલ। દામિની દમકતિ બૂંદ ઝમકતિ ગગનદ્રવહી રસાલ ॥૫॥ પિઉ–પિઉ પપીહા સબ્દ મધુમિવ મદન ઉદિત સુબોલ। નવનિધિ ઘર–ઘર પ્રતિ વિલાસની સૈલ ઘોષ હિંડોલ। હરિ હેત હરષિત અસુર સુરનર નિરખિ નારી નિવાસ। રાધિકા રતિ રમન ગિરિધર કૃષ્ણદાસ વિલાસ ॥૬॥

* ૬૨૫ *

[રાગ મલ્હાર] સરસ હિંડોરના માઈ ઝૂલે શ્રીમદનગોપાલ ॥ધ્રુવ૦॥ હરિ હિંડોરો હૈ રચ્યો સુન્દર યમુનાકૂલ। બેલિ ચંપો કેતકી કેવરો ઔરહિ ફૂલ। નિરખિ સોભા થકિત રહી મિટ ગયો મનકો સૂલ। ગોપી હરિસંગ ઝૂલહીં હો આનંદ સુખકો મૂલ ॥૧॥ રત્નજટિત દ્વૈ ખંભ હૈં ડાંડી પ્રવારિ લાલ। કંચનકો મરુવો બન્યો પટુલી જુ સરસ રસાલ। તન કસૂંભી ચીર પહિરે આઈં સબ વ્રજબાલ। અંગ સજ નવસત ભામિની દિયે જુ તિલક સુભાલ ॥૨॥ પટિલા ખુભી ચિત્ર વિચિત્ર નૈના બને દુકોર। વક્ર ભૌંહ લગાવ બેસરિ મુખ જુ ભરે તંબોર। સબૈ સુન્દરી નિકસી ઠાઢીં અપની અપની પૌર। ગાવતિ રાગ મલાર દોઊ મિલિ દેતિ હિંડોર ઝકોર ॥૩॥ ધનિ ગોપી જીવન સુફલ કરત હઁસી સંગ કેલિ। કૃષ્ણ નામ ઉચ્ચારતિ લેતી હૈ રસ ઝેલી। મદનમોહન ચિરજિયો સખિ ફૂલો જસોદા બેલિ। પરમાનન્દ નન્દનન્દનકે ચરન ચિત્ત નિજ મેલિ ॥૪॥ * ૬૨૬ *

[રાગ મલ્હાર] ગોકુલચન્દ હિંડોરે ખેલત નટવર ભેખ કિયે। સોભિત તીન ચંદ્રિકા માથે મુરલી કરહી લિયે ॥૧॥ કસૂંભી પાગ અરુ અરુન પિછોરા મુક્તામાલ હિયે। રમકિ રમકિ ઝૂલત રાધાસંગ વ્રજજન સુખહિ દિયે ॥૨॥ નિરખિ-નિરખિ ફૂલત જુવતિજન અતિ રસ નેન પિયે। શ્રી વિઠ્ઠલ

ગિરિધરનલાલકી ઇહ છબિ દેખ જિયે ॥૩॥ * ૬૨૭ *

[રાગ મલ્હાર] પ્યારી તોહે સારી કસૂંભી સોહે। ઝૂલત કુંજસદન હિંડોરે ગિરધરકો મન મોહે ॥૧॥ મન્દ સમીર બહત તિહિ ઔસર દાદુર પિક ચહુઁ ઓરે। ઘન ગરજત ચઢ઼ ઘટા જુ આઈ મુરલીરવ થોરે-થોરે ॥૨॥ ઝૂલત ઝમકત જેહરી કિંકિની વ્રજજન અતિ સુખ જોહે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર છબિ નિરખત કોટિક મનમથ મોહે ॥૩॥ * ૬૨૮ *

[રાગ મલ્હાર] આલિરી ઝૂલત સ્યામા સ્યામ ॥ધ્રુવ॥ દ્વૈ ખંભ વિશ્વકર્મા બનાયે કામ કુંદ ચઢાઈ। હરિત ચૂની જટિત નગ સબ લાલ હીરા લાઈ। બહુત વિદ્રુમ બહુત મુક્તા લલિત લટકે કોર। બહુ રંગકો રેસમ બરૂહા હોત રાગ ઝકોર ॥૧॥ સ્યામ સ્યામા સંગ ઝૂલે સખી દેતિ ઝુલાઈ। સબૈ સરસ સિંગાર કીને રૂપ બરન્યો ન જાઈ। નીલ સારી લાલ લહંગા સેત અંગિયા અંગ। રોમ અવલિ મનો જમુના ત્રિવલિ તાલ તરંગ ॥૨॥ કહૂઁ જૂથનિ જુવતી ઠાઢી કહૂઁ ઠાઢે ગ્વાલ। કહૂઁ તરુની ગીત ગાવૈ કહૂઁ કરે સબ ખ્યાલ। કહૂઁ દાદુર કહૂઁ ચાત્રક કહૂં બોલત મોર। ચકિત ચિતૈ ચકોર રહ ગયે દેખિ રી ઇહિ ઓર ॥૩॥ દ્યુતિ દસન અનાર વિકસી હઁસી જબ મુસિકાઈ। દમકિ દામિની નિરખિ લજ્જિત બહુરી ગઈ છિપાઈ। કંજ ખંજન મીન માનોં ઉડત નાહિન ભોર। બિંબકે ઢિગ કીર બૈઠે ગહિ

ન પાવત ઠોર ॥૪॥ દેખિ રી દોઉ ઉરજ કંચન ઈસ ધરે બનાય। નહીં હોય શ્રીફલ સુન્દરી ના કમલકલી સુહાય। બીચ મુક્તાહાર માનોં સુરસરી ઉતરી ધાય। વાર ચકઈ પાર ચકવા મિલત દિનહુ ન આય ॥૫॥ લંક કહ્યો ન જાઈ સખી રી અંગ દેખિ વિચારી। ભૃંગ ભ્રમિ-ભ્રમિ બન ગયો કઢિ ગયો કેહરિ હારી। ચાલ દેખી મરાલ લજ્જિત ગયે સર તજિ ગેહ। માનિકે અપમાન ગજ સિર અજહુ ડારત ખેહ ॥૬॥ સબૈ રાગ મિલાય ગાવે સુઘર ગૌડ મલાર। સૂહા સારંગ ટોડી ભૈરવ સોરઠી ઉદાર। માલવાઈ શ્રીરાગ ગૌરી મિલિ અસાવરી રાગ। કાનરો હિંડોલ કૌતુક તાન બહુવિધિ લાગ ॥૭॥ દેખ સખી રી એક અચરજ રાહુ સસિ ઇક ઠોર। ઉડત અંચલ લપટી બેની દપટ ઝપટે મોર। કનક જટિત જરાઈ બીરે કવિ જુ ઉપમા પાઈ। સૂર સસિ હ્વૈ એક વ્રજમેં ઉગે તીન્યોં આઈ ॥૮॥ *૬૨૯*

[રાગ મલ્હાર] સ્યામ સંગ ક્યોં ન હિંડોરે ઝૂલો। બરખા રિતુ નવ ઘનમેં દામિની દેખિ માન સબ ભૂલો ॥૧॥ બોલત મોર દૂતિકા ટેરે સાજહુ બહુ સિંગાર। ઇન્દ્રધનુષ વનમાલ જુ પઠઈ પહરિ કર અભિસાર ॥૨॥ પંથ પ્રકાસ કરેગી દામિની લખિહે ન કોઉ આન। ગરજત ગગન કૌન સુનેગો નૂપુરસુર કલગાન ॥૩॥ બગપંગતિ યહ તુમહિ જનાવત મિલે પરમ ફલ સંગ। મિલન ચલો જુરિ રસિક પ્રીતમસોં મોહત કોટિ અનંગ ॥૪॥ *૬૩૦*

[રાગ મલ્હાર] સ્યામા સ્યામ સલોને ઝૂલત રંગભરે। મનિ કંચન અતિ સુભગ અમોલક હીરા સરસ જરે ॥૧॥ વ્રજવનિતા સબ વિવિધ ભાઁતિસોં ગાવતિ ગીત ખરે। રસિક પ્રીતમકી બાનિક નિરખત મનમથ હારિ પરે ॥૨॥ *૬૩૧*

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરના માઈ શ્રીવૃષભાનકે ધામ। વ્રજ નરનારી નિહારી સોભા બારત કોટિક કામ ॥ધ્રુવ॥ દ્વૈ ખંભ કંચન કલિત નગ જગમગત ડાંડી ચારી। પટુલી વિચિત્ર સુચિત્ર રચિ મનિ કનક કલસ મયારી। મરુવે મનોહર મોર લટકત જટિત પિક સુક સારી। ઝૂલે કુઁવરી વૃષભાનરાયકી રાધા રાજકુમારી ॥૧॥ ચહુઁ ઓર નવલ કિસોરી સજની સુઘર સબ વ્રજબાલ। સિંગાર ષટદસ વૈસ ષટદસ ગાન તાન રસાલ। બીના મૃદંગ મલાર ધુનિ સુન નવલ કુઁવર નંદલાલ। સખી-ભેખ બનાઈ દેખન આયે મદનગોપાલ ॥૨॥ નવવધુ–છબિ જુ નિરખિ અદ્ભુત નિકટ બોલી વામ। કિહિ ગોપકી કવની કુઁવારી રવની કાકી ભામ। કિહિ બાસ કિહિપુર કિહિ નગર કિહિ બગર કિહિ-કિહિ ગ્રામ। અબ લૌં ન મૈં દેખી વિસેખી કહો કૃપા કરિ નામ ॥૩॥ મૃદુ મંદ મુસકિ સુચંદમુખી નવવધુ બોલી બેન। નંદગાંવ સુઠાંવ તિહિ ઠાં બસતી હૌં સુખચેન। સુનિ ભાખિ મન અભિલાખ ઉપજ્યો ઝૂલિયે તુમ એન। કરિ પ્રેમ પ્રીત પ્રતીત દોઉજન સોભિયે એક સેન ॥૪॥ યહ સુનત લલિતા

કહ્યો વિસાખા સવનમેં સમુઝાઈ। નવ વામ નાહિન સ્યામ સુન્દર હૈ કુઁવર નંદરાઈ । તેરે દરસહિત-કાજ કામિની સખી સાજ બનાઈ। સનમાન દે કે પ્રાનપ્યારી પિયહી સંગ ઝુલાઈ ॥૫॥ સુનિ-સુનિ વચન રતિરચનહિત નવ બાલ લઈ બુલાઈ। મિલિ ભેટિ હઁસિ હિંડોરે ઝુલવત બોલ મધુરે ગાઈ। વ્રજવધૂ સુરવધૂહિ મન-મન રીઝિ લેતિ બલાઈ। સુખ દેત રઘુનંદન રસિક રસ લેત હી ન અઘાઈ ॥૬॥ * ૬૩૨ *

[રાગ મલ્હાર] નટવર ભેખ દેખ તૈસો બન્યો મલ્લકાછ લટકે ટિપારો ભૃકુટિની પર આયો હૈ। ઐસો જસોદાકો લાલ એક બેર આગે દેખ્યો સોઈ સાજે રાધે સંગ સાવન મનાયો હૈ ॥૧॥ સ્યામા સ્યામ પહેરે અંગ કસૂંભી સારી સુરંગ ગરજ ગરજ ઘન ચહુઁદિસ છાયો હૈ। ન્હેની ન્હેની બૂંદનમેં ઇન્દ્રવધૂ સી સોહાઈ તૈસે વ્રજનારી મિલિ મંગલ ગવાયો હૈ ॥૨॥ મનિમય કુંચન નગજટિત હિંડોરો બન્યો ઝૂલે પિય પ્યારી રાગ મલાર જમાયો હૈ। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવરધનધર પાવસ પુનિત તામેં ઝૂલન ઝુલાયો હૈ ॥૩॥ * ૬૩૩ *

[રાગ મલ્હાર] હેમ હિંડોરના.હો ઝૂલે હરિ પ્યારીકે સંગ ॥ધ્રુવ॥ કનિક મનિમય ખંભ જુગ ડાંડિન લાગે લાલ। ચુન્ની ચિત્ર મરાલ મરુવે રહે રતનનિ જાલ। ભઁવરિ પિરોજા પાંચ પટુલી બની રુચિર રસાલ। ઝૂલે નાગરી ઝુંડ મિલિ સંગ નવલ નંદકે લાલ ॥૧॥ હંસ સારસ બતક બગુલા લિયે બાલક સંગ। ચકઈ ચકવા ચારુ ઝૂલે વરન વિવિધ વિહંગ। વનવાસ વિપિન વિલોકિ સોભા કુસુમ નાના રંગ। સુભગ સરવર નિરખિ નૈનન લજિત કોટિ અનંગ ॥૨॥ સજલ જલધર ધૂમ ધુરવા બરસતે ચહુઁ ઓર। દામિની દમકે દસોં દિસ કરત દાદુર સોર। કૂજત કોકિલ કુંજપુંજે ચાત્રકહૂ વાહી ઠોર। નેક રાગ મલાર રસબસ કિયે નંદકિસોર ॥૩॥ ચહુઁ ઓર ચંપા મોગરો મરૂવા ચમેલી જાઈ। મલ્લી બકૂલ ગુલાબહૂં અરુ માલતી મહકાઈ। કેતકી કરની સબનપૈં રહે ભૃંગ લુભ્યાઈ। જગન્નાથ વિલાસકે પ્રભુ મિલે હરિ સચુ પાઈ ॥૪॥ * ૬૩૪ *

[રાગ મલ્હાર] રંગ હિંડોરાના હો મિલિ ઝૂલત ફૂલત દોઊ મનહિ મન ॥ધ્રુવ॥ અરુન પીત વર વસન વિરાજિત અતિ ગોરેજૂ સાઁવરે તન। વરન વરન સારી સુરંગ સોહે અતિ ગાવે આસપાસ જુવતિજન ॥૧॥ તૈસિય દામિની ચમકતિ છિન છિન તૈસેઈ ચહુઁદિસતેં ઉમડે ઘન। તૈસેઈ મન્દ મારુત ઝકોર મોર પિક ચાત્રક સહચર વન ॥૨॥ જબ હરિ હરખિ દેત હૈ ઝોંટા બોલે વિહઁસી પિય હાઁ હાઁ ન ન। સંભ્રમ સહિત ગદાધરકે પ્રભુ હૃદૈ લાઈ લઈ જીવનધન ॥૩॥ * ૬૩૫ *

[રાગ મલ્હાર] સુન્દર નંદકુમારજુ વ્રજમેં ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। ઝૂંડન મિલ ગાવત વ્રજવનિતા રિઝ-રિઝ તાન તતોરે

॥૧॥ રતનજટિત પહિરે આભૂષન તનસુખચીર વિવિધ રંગ બોરે। ગોકુલનાથ સદા યા સુખકો વિનતિ કરત કર જોરે ॥૨॥

* ૬૩૬ *

[રાગ મલ્હાર] આજ માઈ ઝૂલત કુઁવર કન્હાઈ। મનિમય કંચન જટિત હિંડોરો ડાંડી સુભગ બનાઈ ॥૧॥ સંગ રાજત વૃષભાનનંદિની અંગ અંગ સુખદાઈ। યહ છબિ નિરખ-નિરખ હિ વ્રજજન બાર બાર બલિ જાઈ ॥૨॥

* ૬૩૭ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલત સુન્દર સ્યામ। ચન્દ્રાવલિ રાધા સંગ ઝૂલત મોહન પૂરન કામ ॥૧॥ લલિતા વિસાખા દેત ઝોંટિકા નિરખિ સરૂપ અભિરામ। વ્રજજન હુલસ હુલસકે ઝુલવત વારત કોટિક કામ ॥૨॥

* ૬૩૮ *

[રાગ મલ્હાર] સરસ હિંડોરના જડિત હિંડોરના રી મોહન ઝૂલત ॥ધ્રુવ॥ સુકુમારી નારી સમીપ બૈઠી રૂપ ગુન અધિકાર। ઝુલવતિ આનન્દ ભરકે વચન અમૃત-સાર। મલ્હાર રાગ અલાપકે જુ ટેર દેત ગંભીર। સપ્તસુરનિ અલાપ ગાવે ઉઠચો રાગ સધીર ॥૧॥ લવિંગ કેલ જંભીર ખારક સેતુક દ્રાખ રસાલ। અંજીર આમ અનાર શ્રીફલ નારંગી સો રસાલ। મિસરી બદામ અખોડ રાજિત કનક બાલગોપાલ। સખી-સખીમેં સંપત કરકે લેત હૈ વ્રજબાલ ॥૨॥ ગુલાબ મરૂવો મોગરો રાઇજુઈકે વિસ્તાર। કુંદકલી વર કેવડો સોભા હરિજૂકે

દ્વાર। મોર વન પોકારિ બોલે ગાવત સૂરનાદ। સારંગ સુક જુ પિક કૂજે મધુપ ભૃંગી સાદ ॥૩॥ એક પીતપટ સાજ સ્યામકે રાધા ઓઢની લાલ। ચહૂઁ દિસતેં બાદર ઉમડે કરત સુભ્રમ સાર। આય બૂંદ પરૈ જુ તનપૈ ભિંજત સ્યામા સ્યામ। રમકિ-ઝમકિ લાલ ભીને દમકિ દેખિયત દામ ॥૪॥ ઝૂલત રાખી રાધિકા સબ સખી રોષ ભરાય। નંદનંદ મુસિકાયકે તબ ગહ્યો અંચર ધાય। સુભટસોં રન જીતકે બાનિક બની અધિકાય। કર જોર કહે કૃષ્ણદાસ ઐસે ઝુલત વ્રજપતિરાય ॥૫॥

* ૬૩૯ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલત સ્યામા સ્યામ। ગૌર સ્યામ તન પીત કસૂંભી પહિરે આનંદ મૂરતિ કામ ॥૧॥ મરકત મનિકે ખંભ મનોહર ડાંડી સરસ સુરંગ। પાંચ પિરોજનિકી પટુલી બની ઝૂમક અતિ બહુ રંગ ॥૨॥ લલિતા વિસાખા દેત ઝોંટિકા ગાવતિ રાગ રસાલ। હંસ મોર કોકિલ ચકોર હિ ચાતક સબ્દ રસાલ ॥૩॥ અદ્‌ભુત કેલિ કૌતૂહલ દેખન ચઢિ વિમાન સુર આયે। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર બહુવિધ પુહુપ બરસાયે ॥૪॥

* ૬૪૦ *

[રાગ મલ્હાર] તૈસોઈ વૃન્દાવન તૈસીયે હરિત ભૂમિ તૈસીયે વીરવધૂ ચલત સુહાઈ માઈ। તૈસેઈ કોકિલા કલ કુહૂ-કુહૂ કૂજત તૈસેઈ નાચત મોર નિરખત નૈના સુખદાઈ ॥૧॥ તૈસી નવરંગ-નવરંગ બની જોરી તૈસેઈ ગાવત રાગ મલાર તાન

મન ભાઈ। ગોવિન્દ પ્રભુ સુરંગ હિંડોરે ઝૂલે ફૂલે આછે રંગ ભરે ચહુઁદિસતેં ઘટા જુરિ આઈ ॥૨॥ * ૬૪૧ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલન આઈ વ્રજનારી ગિરધરનલાલ જુકે સુરંગ હિંડોરના। સુભગ કંચન તન કસૂંભી સારી ગાવત પરસ્પર હઁસ મૃદુ બોલના ॥૧॥ ઇત નંદલાલ રસિકવર સુન્દર ઉત વૃષભાનસુતા છબિ સોહના। રમકત રંગ રહ્યો પિય પ્યારી ગોવિન્દ બલિ-બલિ રતિપતિ જોહના ॥૨॥ * ૬૪૨ *

[રાગ મલ્હાર] રાધામોહન ઝૂલત સુરંગ હિંડોરેં। બરન-બરન ચૂનરી પહેરેં વ્રજવધૂ ચહુઁ ઓરેં ॥૧॥ રાગ મલાર અલાપત સપ્ત સુરન તીન ગ્રામ જોરેં। મદનમોહનજુકી યા છબિ ઊપર ગોવિન્દ બલિ તૃન તોરેં ॥૨॥ * ૬૪૩ *

[રાગ મલ્હાર] રંગ મચ્યો સિંઘદ્વાર હિંડોરે ઝૂલના। ગૌર સ્યામ તન નીલ પીત પટ ઘન દામિની હેમ બિરાજત નિરખિ વ્રજજન મન ફૂલના ॥૧॥ ઉર પર વનમાલ સોહે ઇન્દ્રધનુષ માનોં ઉદિત ભયો મોતિન હાર બગ-પંગતિ સમ તૂલના। બરખત નવ રૂપ વારિ ઘોખ અવનિ રત્નખચિત ગોવિન્દ પ્રભુ નિરખ-નિરખ કોટિ મદન ભૂલના ॥૨॥ *૬૪૪*

[રાગ મલ્હાર] હરિ સંગ ઝૂલત હૈં વ્રજનારી। સાવન માસ ફૂહીં થોરી-થોરી તૈસીયે ભૂમિ હરિયારી ॥૧॥ નવ ઘન નવ વન નવ ચાતક પિક નવલ કસૂંભી સારી। નવલ કિસોર

વામ અંગ સોભિત નવ વૃષભાનદુલારી ॥૨॥ વિદ્રુમ ખંભ ખચિત નગ પટુલી ડાંડી સરસ સઁવારી। કુંભનદાસ પ્રભુ મધુર ઝોંટકા દેત લાલ ગિરિધારી ॥૩॥ * ૬૪૫ *

[રાગ મલ્હાર] આજ વન ઉમગિ રહીં વ્રજનારી। ફૂલી ફિરત નિસંક ગુન ગાવત ઝુલવત પ્રાન પિયારી ॥૧॥ એક કુસુમ લે ડારત ઊપર એક ચિતવત રહી ઠાડી। એક જુ ધાય આય મોહનપૈ અંક ભરત હૈ ગાઢી ॥૨॥ નીલ પીત અંગ અંગ વિરાજત ઔર સિંગાર સઁવારી। સૂર સંગ વિલસત હૈ ભામિની નેક ન હોત નિયારી ॥૩॥ * ૬૪૬ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલેં માઈ ગિરિધર સુરંગ હિંડોરેં। રત્નખચિત પટુલી પર બૈઠે નાગર નંદકિસોરેં ॥૧॥ પીત વસન ઘનસ્યામ સુન્દર તન સારી સુરંગ હી બોરેં। અંસન બાહુ પરસ્પર જોરેં મન્દ હઁસન પિય ઓરેં ॥૨॥ ઘોષનારી જુર ગાવેં ચહુઁદિસ ઝુલવત થોરેં થોરેં। સૂર પ્રભુ ગિરિધરનલાલ છબિ વ્રજજુવતિન ચિત ચોરેં ॥૩॥ * ૬૪૭ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલેં માઈ જુગલકિસોર હિંડોરેં। લલિતા ચંપકલતા વિસાખા દેતિ હૈં પ્રાન અકોરેં ॥૧॥ તૈસીયે ઋતુ પાવસ મનભાવન મન્દ મન્દ ઘન ઘોરેં। તૈસોઈ ગાન કરત વ્રજસુન્દરી નિરખ નિરખ પિય ઓરેં ॥૨॥ કોટિ કોટિ કંદર્પછબિ નિરખત હોત સખી ભ્રમ ભોરેં। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર

દેત હૈં પ્રેમ ઝકોરેં ॥૩॥

* ૬૪૮ *

[રાગ મલ્હાર] પહરિ કસૂંભી સારી પિય સંગ બૈઠી પ્યારી સુરંગ હિંડોરે સોભા લાગે અતિ ભારી। પિય સિર સોહે ફેંટા લટક દાહિની ઓરા અરુન પિછોરા નિરખિ ઝુલવત વ્રજનારી ॥૧॥ સ્યામ ઘન ઉમડ આયે નયે નયે લેત સુર ગાવત સરસ તાન લાજહું વિસારી। રસિક પ્રીતમ સંગ કરત અનંગ રંગ અંગ અંગ સુખ મરજાદા-ભંગકારી ॥૨॥ *૬૪૯*

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરો રાજત રંગ રંગીલો। તા ઉપર ઝૂલત વ્રજભામિની શ્રીનંદલાલ છબીલો ॥૧॥ સીસ મુકુટ ઓઢે પિયરો પટ પિયત્રિય અંબર ઝીને। ગાવત રાગ મલ્હાર મુદિત મન અધિક મધુર સ્વર લીને ॥૨॥ ગરજે ઘનસે ચપલા ચાતક ટેરત પ્રેહઠીલો। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધારી કૃપાનિધિ રસિકરાય રસીલો ॥૩॥

* ૬૫૦ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે ઝૂલે ગિરિવરધારી। લાલ ટિપારો સીસ વિરાજત મલ્લકાછ છબિ ન્યારી ॥૧॥ વામ ભાગ સોહત હૈ રાધા પહિરે કસૂંભી સારી। ઝોંટા દેત સખી લલિતાદિક પવન બહત સુખકારી ॥૨॥ બાજત તાલ મૃદંગ ઝાલરી ગાવત સબ સુકુમારી। કુંભનદાસ પ્રભુકી છબિ ઉપર સર્વસ્વ ડારત વારી ॥૩॥

* ૬૫૧ *

[રાગ મલ્હાર] હરિ સંગ ઝૂલત હૈં વ્રજનારી। મલ્લકાછ

અરુ સીસ ટિપારો અરુ વનમાલા ધારી ॥૧॥ તામેં રાગ કલ્યાન અલાપત મુરલીકી ધુનિ ન્યારી। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર સંગ ઝૂલત રંગ રહ્યો અતિ ભારી ॥૨॥

* ૬૫૨ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલત લાડીલો નવલ વિહારી। સીસ સેહરો અતિ છબિ રાજત ઉપરેના જરતારી ॥૧॥ મુક્તામાલ ઉર પર જુ સખી રી લાગત પરમ સુહાઈ। માનોં સુરસરી સ્વર્ગલોકતેં ચલી ધરનિ પર આઈ ॥૨॥ સબ સિંગાર અદ્‌ભુત સોભિત ઉર ઉપમા બરનિ ન જાઈ। સુર પ્રભુકે રોમ રોમ પર બાર બાર બલિ જાઈ ॥૩॥

* ૬૫૩ *

[રાગ મલ્હાર] યહ સુખ સાવનમેં બનિ આવે દુલ્હે દુલહનિ સંગ ઝુલાવે। નંદભવન રોપ્યો સુરંગ હિંડોરો ગોપવધુ મિલ મંગલ ગાવે ॥૧॥ નંદલાલકો રાધાજુ પેં હરિજુ પેં રાધાજીકો નામ લિવાવે। જસુમતિસું પરમાનન્દ તિહિં છિન વાર ફેર ન્યોછાવર પાવે ॥૨॥

* ૬૫૪ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલત લાલ ગોવર્ધનધારી। બલ બલ જાઉં મુખારવિન્દકી સંગ લિયે પિયપ્યારી ॥૧॥ મનિમય જટિત હિંડોરો બન્યો હૈ ઝૂલત સખી હિતકારી। લલના લાલ દોઊ રાજત હૈં ઘન દામિની છબિ ભારી ॥૨॥ સીતલ મન્દ સુગન્ધ બહત હૈ કુંજઘટા છબિ ન્યારી। દાદુર મોર પપૈયા બોલે સ્રવન સુનત સુખકારી ॥૩॥ સોભા અદ્‌ભુત જાત ન બરની કોટિ કામ

મનહારી। શ્રીવલ્લભ પ્રભુ પદપંકજકી કૃષ્ણદાસ બલિહારી ॥૪॥ * ૬૫૫ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલો તો સુરતહિંડોરે ઝુલાઉં। મરૂવે મયાર કરેં હિત ચિતકે તન મન ખંભ બનાઉં ॥૧॥ સુધી પટુલી બુધિ ડાંડી બેલન નેહ બિછોના બિછાઉં। અતિ ઓસેર ધરેં રુચિ કલસા પ્રીતિધ્વજા ફહરાઉં ॥૨॥ ગરજન કોહોક હિલગ મિલવેકી પ્રેમનીર બરસાઉં। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન ઝુલાઉં જો ઇકલે કર પાઉં ॥૩॥ * ૬૫૬ *

[રાગ મલ્હાર] આલીરી સાવન તીજ સુહાગ। દેખ વન ઘન હરિત વેલી હોત હૈ અનુરાગ ॥ધ્રુવ॥ તહાઁ લાડિલી વૃષભાનતનયા સજે સકલ સિંગાર। સુભગ તન પચરંગ ચૂનરી કેસર આડ લિલાર। તૌસચે ષટદસ વરસકી સખી બની હૈં ઇકસાર। ચલી હૈં વર હિંડોલ ઝૂલન રાયકે દરબાર ॥૧॥ કુરંગ-નયની ચન્દ્રવદની ચલત મદગજ-ચાલ। વિહઁસ મધુરે બોલ બોલત કરત બહુવિધ ખ્યાલ। ગાવત સાવન ગીત પ્રમુદિત સુનત સ્રવન રસાલ। ચપલ ચતુર દગંચલસોં જુ મોહિયે નંદલાલ ॥૨॥ ઝૂલત નવલ કિસોર દોઊ બની અદ્‌ભુત જોર। દેત ઝોંટા પ્રેમ-રસ ભર સહચરી ચહુઁ ઓર। લાલ ગિરિધર રસ ભરે રસ-કેલિ સિન્ધુ ઝકોર। કમલલોચન વિહઁસ ચિતવત દાસ જનકી ઓર ॥૩॥ * ૬૫૭ *

[રાગ મલ્હાર] નઈ રિતુ સાવન તીજ સુહાઈ હિંડોરે જુ ઝૂલન આઈ। કુંજતેં નિકસીં અરુન વરન માનોં ઇન્દ્રવધૂ સ્યામા રહસિ બુલાઈ ॥૧॥ અપને અપને મેલ મિલ ગાવત રાગ મલાર રુચિર મનભાઈ। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજ-વિહારી આપુન રીઝ રિઝાઈ ॥૨॥ * ૬૫૮ *

[રાગ મલ્હાર] દેખ સખી તીજ મહાતમ આયો। સ્યામા સ્યામ પરસ્પર ઝૂલત નિરખ પરમ સુખ પાયો ॥૧॥ દિસ દિસ ઘોર ઘોર ઘન ગરજત મન્દ મન્દ બરખાયો। દાદુર મોર પપૈયા બોલત કોયલ સબ્દ સુનાયો ॥૨॥ તાલ મૃદંગ કિન્નરી દુંદુભિ પ્રેમ નિસાન બજાયો। સૂરદાસ પ્રભુ યુગલ વિરાજત અખિલ ભુવન યસ છાયો ॥૩॥ * ૬૫૯ *

[રાગ મલ્હાર] આજ સુદ સાવન તીજ સુહાઈ। કર સિંગાર અપને ગૃહગૃહતેં નંદભવન જુરિ આઈ ॥૧॥ જુવતિજૂથ મધિ રાજત રાધા અવલોકનિ સુખદાઈ। કેસર ખોર બિરાજત ભ્રુવ પર મૃગમદ બેંદી લાઈ ॥૨॥ આભૂષન વિધવિધકે સોભિત અંગ-અંગ ઝલકાઈ। ગોરે તન પર લાલ ચૂનરી યહ છબિકી અધિકાઈ ॥૩॥ વ્રજરાની આદર દે બોલી ખેલો ઝૂલો માઈ। મેરો કુઁવર કન્હૈયા ઝૂલે તુમ સંગ ઝૂલો જાઈ ॥૪॥ બૈઠી જાય હિંડોરે રાધા ગાવત પિય-મનભાઈ। રસિકરાય પ્યારી સંગ ઝૂલત પુલકિ પ્રેમ લપટાઈ ॥૫॥ * ૬૬૦ *

[રાગ મલ્હાર] સાવનકી તીજ હિંડોરે ઝૂલે પ્યારી સુનિકે મનમોહન આયે હૈં ઝૂલન। સખી ભેખ કિયે સ્યામ આયે પ્રાનપ્યારી પાસ અંગ-અંગ ભૂષન બેની ભરી ફૂલન ॥૧॥ નેનન કાજર સોહે દેખત ત્રિભુવન મોહે તા પર બેસરકે મુક્તાકી ઝૂલન। સૂરદાસ પ્રભુ નારીરૂપ કિયે પ્યારી સંગ ઝૂલત યમુનાકે કૂલન ॥૨॥

* ૬૬૧ *

[રાગ મલ્હાર] સાવન સુદ તૃતીયા ઉજિયારી। બૈઠે હિંડોરે રસિક પિયપ્યારી। હિંડોરો નંદભવનમેં સોહે। દેખત સુરનરમુનિમન મોહે ॥ટેક॥ મોહે સુરનરમુનિનકે મન ગોપીજન મિલ ગાવહીં। વાજિંત્ર નાના ભાઁત બાજે સનમુખ હરખ ઝુલાવહીં। ઉપંગ ચંગ મૃદંગ મુરલી ઝાંઝ ઝાલર બાજહીં। શ્રીમંડલ રનકાર રાજેં સપ્ત સ્વર અતિ ગાજહીં। તાનમાન બંધાન સુન્દર ગોકુલપતિ મન ભાવહીં। કહત કૃષ્ણદાસ ગિરિધર રાધામોહન ગાવહીં ॥૧॥ આનન્દ ઉર ન સમાઈ। સોભા બાઢી બરનિ ન જાઈ। ગોપી ઝુલાવન આઈ। તિનમેં રાધેજુ પરમ સુહાઈ ॥ટેક॥ સુહાઈ રાધે પરમ સુન્દર પ્રાનપ્રતિ મન ભાવહીં। હિંડોરે ઝૂલત રંગ ભરે દોઊ કોટિ કામ લજાવહીં। કનકકે દ્વૈ ખંભ રાજત ડાંડી ચાર હીરા જરી। પટુલી પિરોજા પાંત મોતી વિશ્વકર્માને ઘરી। પવન મંદ સુગંધ સીતલ બહત યમુના કૂલહીં। કહત કૃષ્ણદાસ ગિરિધર રાધામોહન ઝૂલહીં ॥૨॥

ગિરિધરલાલ ઝૂલત સંગ સ્યામા। ગોપી મુદિત લતાદ્રુમ છામા। પવન સુગંધ ઘટા ઘન ગાજે। થોરી-થોરી બૂંદન ઉડુગન રાજે ॥ટેક॥ રાજત ઉડુગન બૂંદ થોરી કોકિલા કુહૂ-કુહૂ કરેં। ચાતક દાદુર મોર પપૈયા સબ્દહી સબ મન હરેં। સકલ પવન સુહાવનો ઔર પંછી નાના ભાવહીં। કહત કૃષ્ણદાસ સબ મિલ ગોપીજન તહઁ ગાવહીં ॥૩॥ કુંજભવનમેં રચ્યો હિંડોરો। સ્યામા સ્યામ વિરાજત જોરો। કંચનમનિ દ્વૈ ખંભ બનાયે। ડાંડી ચાર રત્ન બહુ લાયે ॥ટેક॥ લાયે રતન હિંડોરે સુન્દર મરકત મનિ સ્ફટિક બહું। ચહુઁ ઓર મુક્તાલરન લટ બનિ ભાઁત કહા યુક્તિ કહું। કુસુમ મન્દ સુગંધ મારુત દુહું ઓર જાઈ જુહી। કેતકી ચંપો મોગરો બીચ કુન્દ કુસુમ સુહાતહી। સેવતી જુ ગુલાબ બહુ મકરંદ નાના ભાઁતહી। કહત કૃષ્ણદાસ ગિરિધર ઝુલાવત ગોપીનાથહી ॥૪॥

* ૬૬૨ *

[રાગ મલ્હાર] યે મિલ ઝૂલત સુરંગ હિડોરે। રાધા નંદકુઁવર વ્રજજુવતિ ઠાડી હૈં ભુજ જોરે ॥૧॥ હરિતન ચિતવત બિચ-બિચ ઝુલવત નયન ન પલક પરે। કૈસે કર ચિતવાય રહે ચિત યહૈ વિચાર કરે ॥૨॥ વનમાલા પર પરત મધુપ ઝુક અઁચલ ફેર નિવારે। ઘન દામિની લૌં સ્યામ રાધા છબિ નિરખ નૈનનિ હારે ॥૩॥ વિવિધ રંગકી સારી પહેરે અંગ બની વ્રજનારી। ચહૂં ઓર માનોં અતિ સુન્દર ઢિંગ પૂતરી સઁવારી ॥૪॥ સ્યામ

જલદ સબ અંબર છાયો સોભા ભઈ અપાર। રસિક પ્રીતમકી યા જોરી પર કિયો સબ બલિહાર ॥૫॥ * ૬૬૩ *

[રાગ મલ્હાર] ગોપાલ લાલ ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। કંચન ખંભ સુઢાર બનાયે ડાંડી લાલ ચહુઁ ઓરેં ॥૧॥ આસપાસ સબ વ્રજજન ઠાડીં ગરજ ઘટા ઘન ઘોરેં। વ્રજપતિ શ્રીગિરિધરનલાલ છબિ નિરખિ નિરખિ તૃન તોરેં ॥૨॥ * ૬૬૪ *

[રાગ મલ્હાર] ઐસો વ્રજપતિકો ચિત્ર વિચિત્ર હિંડોરના ભાવે જુ ॥ધ્રુવ॥ કલ્પદ્રુમકે ખંભ રોપે મલયગિરિકે પાટ। ભ્રમત ભ્રમરા મલયગિરિકે નખસિખ બહુવિધ ઠાટ। ડાંડી બનાઈ પારજાતકી કનક પટુલી બાન। વિશ્વકર્મા રચ્યો રચિ પચિ રત્ન નાના આન ॥ટેક॥ આન રતનસું રચ્યો રચિ પચિ અતિ અનુપમ ભાઁતિ। યક્ષ કિન્નર દેવ નર મિલ દેખ મોહે કાન્તિ। તે ઉપમા કો લોક નાહી દેહું પટતર ડાટ। કલ્પદ્રુમકે ખંભ રોપે મલયાગિરિકે પાટ ॥૧॥ વૃન્દાવન કાલિંદીકે તટ હરિત સોભિત ભૂમિ। વિરુધ લતા દ્રુમ કુસુમ મુકુલિત રહે ઝૂમક ઝૂમિ। તહઁ લાલ મુનિયાઁ ઝુંડ બૈઠે મત્ત અલિકુલ ગુંજ। હંસ ચકવા ચકોર ચાતક કીર કોકિલ પુંજ ॥ટેક॥ કુંજ કુંજ તહાઁ મોર નૃત્યત કરત કોકિલ નાદ। હરિયલ પરેવા ભૃંગ રાજેં કપોત દ્વિજકુલ વાદ। બોલેં ગહિજુ મધુર બાની ગગન ગરજે ઘૂમિ। વૃન્દાવન કાલિન્દીકે તટ હરિત સોભિત ભૂમિ ॥૨॥ ઝૂલે તહાઁ વ્રજસુન્દરી રતિરૂપ સમ બહુ રંગ। પરમ મંગલ ગીત હરિગુન ગાવહીં સબ સંગ। તહઁ રાસ હાસ વિલાસ ક્રીડત હરખ સિંધુ કલોલ। મચકે પરસ્પર કૃષ્ણસન્મુખ અલક કુંડલ લોલ ॥ટેક॥ લોલ ડોલ વિલોલ કુંડલ લલિત ફરહરે ચીર। રાજત વિચિત્ર સુહાવને મનોં ધ્વજા મન્મથ કીર। વલય કંકન રસન મુક્તા સકલ ભૂષન અંગ। ઝૂલે તહાઁ વ્રજસુન્દરી રતિરૂપ સમ બહુ રંગ ॥૩॥ સ્યામસુંદર કમલલોચન પીત પટ વનમાલ। મોરપચ્છ કિરીટ કુંડલ તિલક સસિ સમ ભાલ। અંગઅંગ કુંકુમખોર સોહે ગુંજા હાર બનાય। કોટિ કામ લાવન્ય મૂરત બાંધે તિહિં મન ધાય ॥ટેક॥ ધાય તિહિં મન બંધ્યો રતિપતિ રૂપસાગરમેં પર્યો। મગન ભયો સો ફિરિ ન આયો પ્રેમ આનન્દમેં ભર્યો। ભક્ત હિત અવતાર લીનો સંગ બલ ગોપાલ। સૂરકે પ્રભુ સ્યામ સુન્દર પીત પટ વનમાલ ॥૪॥ * ૬૬૫ *

[રાગ મલ્હાર] હિંડોરે માઈ કુસુમન ભાઁત બનાઈ। નવલ કિસોર મનોહર મૂરતિ ઢિંગ રાધા સુખદાઈ ॥૧॥ છાય રહે જિત તિતતેં બાદર બિચ દામિની અધિકાઈ। દાદુર મોર પપૈયા બોલે નેન્હી નેન્હી બૂંદ સુહાઈ ॥૨॥ ઝોંટા દેત સકલ વ્રજસુન્દરી ત્રિવિધ પવન સુખદાઈ। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલકી યહ છબિ બરની ન જાઈ ॥૩॥ * ૬૬૬ *

[રાગ મલ્હાર] આજ વન કુંજ હિંડોરો સાજ્યો। ઉમગ

ઉમગ ઝૂલત પિય પ્યારી ઉમગ ઘટા ઘન ગાજ્યો ॥૧॥ કાલિન્દી તટ સુભગ હિંડોરો તહાઁ વ્રજરાજ વિરાજ્યો। ઢિંગ કંચનકી બેલિ રાધિકા ઝુલવત સખી સમાજ્યો ॥૨॥ પીત પટ અરુ પાગ કસૂંભી મોરપિચ્છ સિર સાજ્યો। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર છબિ નિરખત કોટિક મનમથ લાજ્યો ॥૩॥ * ૬૬૭ *

[રાગ મલ્હાર] ગુલાબી કુંજન ઝૂલત દોઊ હિંડોરના છબિ છાઈ। ફૂલ ગુલાબી વિકસિત દ્રુમ પૈ ગુલાબી લતા ઉરઝાઈ ॥૧॥ ગુલાબી વસન ઉપરના પાગ અરુ કેકીપિચ્છ સુહાઈ। ગુલાબી માલ ઉર ઉપર લહરતિ ગુલાબી બદન ઝુક આઈ ॥૨॥ ગુલાબી અરુન મુખ દર્પન નિહારત પરસ્પર મુસકાઈ। નંદદાસ જુવતિ સબ વારત તન મન ધન સરસાઈ ॥૩॥ * ૬૬૮ *

[રાગ મલ્હાર] ઝૂલે માઈ જુગલકિસોર હિંડોરે। અતિ આનન્દભરે સબ ગાવત લેત પ્રિયા ચિત ચોરે ॥૧॥ કંચન મનિકે ખંભ બનાયે મોતિન ઝુમક તોરેં। મન્દ-મન્દ બૂંદેં અતિ બરખત સ્યામ ઘટા ઘન ઘોરેં ॥૨॥ પીત વસન દામિની છબિ લાગત બોલન લાગે મોરેં। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવરધનધર ચિતવત રાધા ઓરેં ॥૩॥ * ૬૬૯ *

[રાગ મલ્હાર] માઈ ઝૂલત નંદકિસોર હિંડોરેં। સંગ ઝૂલત વૃષભાનનંદિની ઝોંટા દેત ઝકોરેં ॥૧॥ કારી પાગ લાલ સિર

સોભિત કારે બોલત મોરેં। કારી સારી પ્યારી અંગ સોભિત ઘન ગરજત ચહુઁ ઓરેં ॥૨॥ કારોઈ કટિ બન્યો હૈ પિછોરા વ્રજજનકે ચિત ચોરેં। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર મુખ દેખત નૈન ન લગત અતિ જોરેં ॥૩॥ * ૬૭૦ *

[રાગ મચકી] મચક-મચક ઝૂલેં લચક-લચક જાત રચિ પચિ ચિત સોહે પટુલી પહેરિયાઁ। ગરજ-ગરજ આવે દામિની સુહાઈ લાગે ગહર-ગહર ઘટા આઈ હૈ ઝહેરિયાઁ ॥૧॥ હરખ-હરખ ગાવેં પરસહિ રીઝે ભીજે દ્વારિકેસ સોંધેમેં જુ હર-હર હેરિયાઁ। ફહર-ફહર કરે પ્યારેકો પીતાંબર લહર-લહર કરે પ્યારીકો લહેરિયાઁ ॥૨॥ * ૬૭૧ *

[રાગ નટ] છબીલો ગોપાલ ઝૂલે છબીલે હિંડોલના। છબીલેસે ખંભ દોઊ ડાંડી ચાર છબીલી સી છબીલે જરાય હીરા હેમ અમોલના ॥૧॥ છબીલી ગોપી ઝુલાવે છબીલી બાની સુનાવે છબીલી હઁસન મુખ છબીલેસે બોલના। છબીલો સો ઘન ગાજે છબીલી મુરલી બાજે છબીલી જમુનાતટ કદંબ વિલોલના ॥૨॥ છબીલી નવલી કુંજ છબીલી મધુપ ગુંજ છબીલે પ્રીતમ પ્યારી કરે ઝકઝોલના। છબીલો ગોકુલપતિ પ્યારો ગિરિધારીલાલ છબીલી રાધા સંગ કરત કલોલના ॥૩॥ * ૬૭૨ *

[રાગ નટ] હિંદોલે હરિરિહ સખિ વિલસતિ। રાધિકયા

સકલાધિકયા સહ વિવિધવિકૃતિસહિતો બહુ વિહસતિ ॥૧॥ નવજલદે ચપલાસહિતે મુહુરતિધીરં ખલુ ગર્જતિ। મૃદુકુસુમોપમબિન્દુગણાનભિતોભિરતોપરિ વર્ષતિ ॥૨॥ વિવિધવર્ણવસનાભૂષિત યુવતીનિકરે મૃદુ ગાયતિ। મુહુરનુપદમથમુદ્રિતનયનં નિજપતિરૂપં ધ્યાયતિ ॥૩॥ વિવિધકુસુમમકરન્દગન્ધમોહિતમધુપે સખિ વિચરતિ। યમુનોપવનસતતસેવનપવને સુરજો નનુ વિકિરતિ ॥૪॥ રમણીવદનવિધૂદયમોહિતનયનકુમુદયુગલે વિકચીયતિ। સુન્દરતાસરસીરસમજજનસજલતરે મુહુરુધ્યતિ ॥૫॥ વિરચિતસુકૃતે ગોપીનિકરેનુપમસુખં સખિ વિન્દતિ। નિજનાથે કરુણૈકદશા મુહુરુચિતતરં પ્રતિવિન્દતિ ॥૬॥ એતાદશ મત્પ્રભુલીલામય ચિત્તમિદં વિવિચીષતિ। વિષયદોષમતિયોષવિહિતકુમતિં ક્ષણુતો વિજિગીષતિ ॥૭॥ હરિદાસેશ્રીવલ્લભપદકમલયુગલપતિતો દીનો બહુ કલ્પતિ। ખિલવિરચિત હાસો વિરહવશેન ચ જલ્પતિ ॥૮॥ * ૬૭૩ *

[રાગ ગૌરી] મન મોહન વૃષભાન લલી મિલ ઝૂલત સુરંગ હિંડોરેં। બાંધે સીસ ઐંઠવાં ફેંટા સરસ કસૂંભી રંગ બોરેં ॥૧॥ કટિ રાજત પટ પીત સ્યામકે સારી સુરંગ બની તન ગોરેં। અંસન બાહુ ધરે જુ પરસ્પર ચિતૈ ચપલ દગ કોરેં ॥૨॥ ખંભન લાગ ઝુલાવત ઠાડી તરુનીગન : ઓરેં। રતિનાયક વ્રજપતિકી છબિ પર રીઝ રીઝ તૃન તોરેં ॥૩॥ *૬૭૪*

[રાગ ગૌરી] જુગલકિસોર ઝૂલૈ હિંડોરે। નિરખ નિરખ જુવતિજન ફૂલે ॥૧॥ કંચન મનિકે ખંભ બનાયે। રતનજટિત પટૂલી નંગ લાયે ॥૨॥ ઝોંટા દેત સકલ વ્રજનારી। મેઘઘટા ઉનઈ અતિ ભારી ॥૩॥ મુક્તાફલકે ઝૂમક સોહે। દેખત રતિપતિકો મન મોહે ॥૪॥ કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર। ચઢિ વિમાન સુર કુસુમ વૃષ્ટિકર ॥૫॥ * ૬૭૫ *

[રાગ માલવ] ઝૂલત મદનમોહન રાધા સંગ ગિરિવર પર લાગત છબિ ભારી। પાન ખાત મુસકાત પરસ્પર અરુન અધર કુંતલ સટકારી ॥૧॥ મન્દ મન્દ સુર ગાવત દોઉ માલવ રાગ મધુર સુર ભારી। રસિકદાસ પ્રભુકી યા છબિ પર કોટિ કામ કીજૈ બલિહારી ॥૨॥ * ૬૭૬ *

[રાગ માલવ] ઝૂલત લલના લાલ હિંડોરેં ગોવર્ધનકી સિખર સુહાયે। સખિયન કુંજ રચી અતિ અદ્ભુત વરન વરન ફલફૂલ લગાયે ॥૧॥ તૈસેઈ કુસુમ વિચિત્ર હિંડોરે ઝાલર ઝૂમક કલસ બનાયે। મન્દ-મન્દ ગાવત સબહિ મિલ દેત ઝોંટકા કરિ મનભાયે ॥૨॥ તૈસેઈ મુરલીનાદ કરત પિય અધરસુધા પૂરત રસ છાયે। રસિકદાસ યહ બાનિક નિરખત તનમન અતિ આનન્દ બઢાયે ॥૩॥ * ૬૭૭ *

[રાગ માલવ] આઈ આઈ સકલ વ્રજનારી ઝૂલન હરિકે હિંડોરના। નવસત સાજ કુરંગનયની આભૂષન તન છાયે સુરંગ

વસન અમોલના ॥૧॥ કંચન ખંભ આછે જટિત માનિક મરુવે મનિબેલન સુભ અતોલના। કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધારી લાલ મધુર મધુર દેત ઝોલના ॥૨॥ * ૬૭૮ *

[રાગ માલવ] હિંડોરે ઝૂલત હૈ ભામિની। સ્યામા સ્યામ બરાબર બૈઠે સરદ સુહાઈ યામિની ॥૧॥ પાંચ વરસકે સ્યામ મનોહર સાત વરસકી બાલા। કમલનયન હરિ વે મૃગનયની ચંચલ નયન વિસાલા ॥૨॥ લરકાઈમેં સબ બનિ આવે કોઊ ન જાને સૂત। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર નંદરાયકો પૂત ॥૩॥
* ૬૭૯ *

[રાગ માલવ] ઝૂલત ગોકુલચન્દ હિંડોરેં ઝુલવત સબ વ્રજનારી। સંગ સોભિત વૃષભાનનંદિની પહરે કસૂંભી સારી ॥૧॥ પચરંગી ડોરી ગુહિ લીની ડાંડી સરસ સઁવારી। આસકરન પ્રભુ મોહન ઝૂલત ગિરિ ગોવર્ધનધારી ॥૨॥ * ૬૮૦ *

[રાગ માલવ] ઝૂલત લાલ ગોવર્ધનધારી સોભા બરનિ ન જાઈ। વામ ભાગ વૃષભાનનંદિની નવસત અંગ બનાઈ ॥૧॥ અતિ સુકુમાર નારી ડરપત હૈં મોહન ઉરહિં લગાઈ। નીલ પીત પટ ફરહરાત હૈ ઘન દામિન દુર જાઈ ॥૨॥ માનોં તરુન તમાલ મલ્લિકા અંગ અંગ અરુઝાઈ। ગૌર સ્યામ છબિ મરકત મનિ પર કનકબેલિ લપટાઈ ॥૩॥ સુરતસુધા વિલસત દોઉજન સબ સહચરી સુખ પાવેં। ચત્રભુજ પ્રભુ લાલ ગિરિધર ચસ સુરનરમુનિ મિલ ગાવેં ॥૪॥ * ૬૮૧ *

[રાગ માલવ] ગૃહગૃહતેં આઈ વ્રજસુન્દરી ઝૂલત સુરંગ હિંડોરેં। વરન વરન પહેરે તન સારી નવલ નવલ રંગ બોરેં ॥૧॥ ઝલત સંગ લાલ ગિરિધરકે અતિ છબિ નવલ કિસોરેં। નેન્હી-નેન્હી ફૂહીં પરત બાદરતેં સ્યામ ઘટા ઘન ઘોરેં ॥૨॥ કબહુંક રીઝ ભીંજ ઉર લાગત પ્રીતમકો ચિત ચોરેં। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર રસ ભીજે પ્રેમ ઉમગ ઝકઝોરેં ॥૩॥ * ૬૮૨ *

[રાગ માલવ] હિંડોરો નવરંગ્યો સજની તહઁ ઝૂલે શ્રીવિટ્ઠલરાય। ચલો સખી દેખનકૂં જૈયેં યહ સુખ સોભા કહી ન જાય ॥૧॥ નવરંગ કનક ખંભ દ્વય રાજત નવરંગ ડાંડી ચાર સુહાય। નવરંગ ચૌકી તકિયા ગાદી નવરંગ મોતિન ઝુમકુ લાય ॥૨॥ નવલ લાલ નવરંગી નારી નવરંગ જુવતિ ઢોરેં વાય। નવરંગ મોર કલા કરિ નાચે નવરંગ યમુના લહેર સુહાય ॥૩॥ નવરંગ પુષ્પવૃષ્ટિ વ્રજ ઉપર રીઝ મુદિત નવદુંદુભિ બજાય। નવરંગ ભક્ત કમલસે માધવદાસ ઉમંગ ચસ ગાય ॥૪॥
* ૬૮૩ *

[રાગ મારૂ] નિજસુખપુંજ વિતાનકુંજ હિંડોરના ઝૂલત સ્યામ સુજાન। સંગ જુ સ્યામા પરમ પ્રવીના જાકે સદા રસિક આધીન ॥ધ્રુવ॥ કંચનખંભ પેચવાં બડેંડી જટિત જરાઉ સગરી। પન્ના ખચિત પિરોજા બિચ બિચ કનક કલસ જગમગરી ॥૧॥

ગજમોતિનસોં ડાંડી ગૂંથી ચૌકી ચમક સુરંગી। રમકત ઝમકત ગહગહે લટકત મોહન મદન ત્રિભંગી ॥૨॥ મરુવે વેલન ધ્વજા ઝાલરી દ્યુતિ ગહરી વિસ્તરની। ચોંકારત ઝોંટનમેં માનોં કોકિલ સબ્દ ઉચ્ચરની ॥૩॥ ચહૂં ઓર દ્રુમવેલી ફૂલી લતા સઘન ગંભીર। રમકત દમકત ઘન-દામિની સી ઝલમલ યમુનાનીર ॥૪॥ સારસ હંસ ચકોર ચાતક પિક નેહ ધરે સબ પૈઠે। ગુલ્મલતા દ્રુમ તનક ન દીસત ઐસે જુર જુર બૈઠે ॥૫॥ વિજય સુભાવ કિયે ઘનસંપતિ ઉલ્હર વિપિન પર આયે। ગરજત તરજત મધુર મધુર ધુનિ કેકી સબ્દ સુહાયે ॥૬॥ સહચરી ગાન કરત ઊંચે સ્વર શ્રીવૃન્દાવન ગાજે। મધુર મંજીર ગગન ઉઘટત સમ સુભટ પખાવજ બાજે ॥૭॥ નીલાંબર પહરે નવનાગરી લાલ કંચુકી સોહે। ભીજ ગઈ શ્રમજલસો ઉરજન પ્રીતમકો મન મોહે ॥૮॥ લટ સગમગી સલોલ વદન પર સીસ-ફૂલ ઉલટાનો। પ્રિયાકી ચૌકી ગિરિધરકો ચંદ્રહાર અતિ સોભિત અરુઝાનો ॥૯॥ દગ રસાલ રસભરી ભ્રોંહસોં હઁસ હઁસ અર્થ જનાવે। દુરન મુરનમેં ચિત કરષત હૈ લાલચી મન લલચાવે ॥૧૦॥ ફૈલ રહ્યો સૌરભ સગરે સખી કુંકુમ કૃષ્ણાગરકો। કહાઁ લૌં કહોં મત્ત ભયો વરનોં ભાવ ગદાધર ઉરકો ॥૧૧॥

* ૬૮૪ *

[રાગ મારૂ] પ્યારો પ્યારી ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। દુહું

ઓર સખી ઝુલવત ગાવત સુરમંડલ કલ ઘોરેં ॥૧॥ દેખત બને કહત નહિ આવે સોભા-સિન્ધુ હિલોરેં। જગમગાત દામિની જ્યોં ભામિની મૃદુ મુસકન ચિત ચોરેં ॥૨॥ સજલ નીલ ઘન તન ગિરિધારી સોભા-સિન્ધુ ઝકોરેં। જુગલકિસોર નવલ બાનિક પર ગોવર્ધનેસ તૃન તોરેં ॥૩॥

* ૬૮૫ *

[રાગ મારૂ] હિંડોરે ઝૂલત બંસીવાલા। મધુવન સઘન કદંબકી ડારેં ઝૂલત ઝુકત ગોપાલા ॥૧॥ કંચન ખંભ સુભગ ચહુઁ ડાંડી પટુલી પરમ રસાલા। સ્વેત બિછોના બિછાયો તા પર બૈઠે મદનગોપાલા ॥૨॥ ઝૂલનકો આઈ વ્રજવનિતા બોલત વચન રસાલા। નંદદાસ નંદનંદન મુરલી સુન મગન હોત વ્રજબાલા ॥૩॥

* ૬૮૬ *

[રાગ મારૂ] ઝૂલે વ્રજરાજકુમાર ફૂલ હિંડોરના હો। સંગ ઝૂલે વૃષભાનનંદિની ઝુલવત વ્રજકી નારી હો ॥૧॥ ફૂલનકે દોઉ ખંભ મનોહર ફૂલન ડાંડી ચારિ હો। ફૂલન ચૌકી તકિયા ગાદી પિરોજા ફૂલ સઁવારી હો ॥૨॥ ફૂલે સુર બ્રહ્માદિક નારદ ફૂલે મન્દ ઘન ગાજે। ધરનિ ફૂલ પર ફૂલે ફિરત સબ કોટિ કામ છબિ લાજે ॥૩॥ વસન ફૂલ આભૂષન ફૂલન ફૂલે હૈં પિય પ્યારી। ફૂલન સાજ સમાજ લિયે સબ સૂરદાસ બલિહારી ॥૪॥

* ૬૮૭ *

[રાગ મારૂ] હિંડોરે માઈ ઝૂલત હૈં રંગબોરે। નવલ

ઘટા પરે થોરી-થોરી બૂંદેં તૈસેઈ નવઘન ઘોરે ॥૧॥ કંચનકે દ્વૈ ખંભ મનોહર ડાંડી ચારિ ઝકોરે। પરમાનંદ પ્રભુકી છબિ ઊપર રીઝ-રીઝ તૃન તોરે ॥૨॥

* ૬૮૮ *

[રાગ કાફી] એરી સખિ ઝૂલત નવલકિસોર। સંગ લિયે નવ નાગરી। રંગ સાવન માસ હિંડોરના ॥ધ્રુવ॥ એરી સખિ દેખન સબ મિલ જાંય। ચલી હૈં જૂથ મિલ આગરી। એરી સખિ વૃન્દાવન સંકેત। ઝૂલત નટવર સાઁવરો ॥૧॥ એરી સખિ કાછની પરમ રસાલ। પહેરેં સબ ગુન આગરી। એરી સખિ દેખે સુન્દર સ્યામ। સીસ ટિપારો ચુન્દરી ॥૨॥ એરી સખિ સુભગ કુંડલ મકરાકાર। કોટિ કિરન રવિ ઘૂંઘરી। એરી સખિ મરુવે હિંડોરો દેખ। ફૂલ ખંભ દ્વ રાજહીં ॥૩॥ એરી સખિ મયાર બનાય। ડાંડી કલસ સુહાવહીં। એરી સખિ ભ્રમર કરત ગુંજાર। કુંજલતા બિચ ચમકહીં ॥૪॥ એરી સખિ આઈ સબ વ્રજનાર। નન્દનન્દનકે દરસકું। એરી સખિ લાઈ ભર ભર થાલ। પકવાન બહુ સરસકું ॥૫॥ એરી સખિ પહેરે રંગ રંગ ચીર। સોભિત કંચુકી જરકસી। એરી સખિ લહેંગા પરમ રસાલ। કટિ પર સોહે કનકસી ॥૬॥ એરી સખિ ભૂષન વસન અપાર। પહેરેં સબ ગજગામિની। એરી સખિ ઠાડીં સબ વ્રજબાલ। માનોં ઘટા બિચ દામિની ॥૭॥ એરી સખિ ઝુંડન આઈ જુરિ। ગાવત સબ મિલ પ્રેમસૂં। એરી સખિ કાફી રાગ જમાય। ગાવત તાન તરંગસૂં ॥૮॥ એરી સખિ તાલ મૃદંગ ઉપંગ। અનાઘાત ગત બાજહીં। એરી સખિ દુંદુભિ પટહ નિસાન। ડિમડિમ ઝાલર સાજહીં ॥૯॥ એરી સખિ કુંજનકી છબિ દેખ। ફૂલે કુસુમ સુહાવહીં। એરી સખિ કેતકી કરન ગુલાબ। મનોં મલ્લિકા ભાવહીં ॥૧૦॥ એરી સખિ જાઈ જુઈ કનેર। ચંપક ફૂલ બકૂલહીં। એરી સખિ કાલિન્દીકે તીર। ફૂલે કમલ તહઁ બહીં ॥૧૧॥ એરી સખિ મોર કરત હૈં સોર। કોયલ બોલત કુંજમેં। એરી સખિ ચાતક પિક સમાન। ઘુંઘરુ બોલત રંગમેં ॥૧૨॥ એરી સખિ સોભા બરની ન જાય। કહેત કહે નહી આવહીં। એરી સખિ રસિકરાય છબિ દેખ। નિરખ-નિરખ સુખ પાવહીં ॥૧૩॥

* ૬૮૯ *

[રાગ કાફી] ઝૂલત મોહન રંગભરે હો સખી રી નન્દ નૃપતિકે દ્વાર ॥ધ્રુવ॥ કંચન ખંભ રચ્યો હૈ હિંડોરો વિદ્રુમ ડાંડી ચાર। તા પર મોરકલા સી સોભિત અતિ મરુવનકી બહાર ॥૧॥ સીસ ટિપારો બન્યો અતિ અદ્‌ભુત અરુ સોભિત સિંગાર। સાઁવલ વરન કમલદલ લોચન મોહિત સબ વ્રજબાલ ॥૨॥ વામ ભાગ સુકુમાર રાધિકા સોભા બઢી અપાર। કૃષ્ણદાસ ગિરિધર છબિ નિરખત તનમન ડારત વાર ॥૩॥ * ૬૯૦ *

[રાગ કાફી] ઝૂલે હિંડોરેં સાઁવરો વાકી સોભા બરની ન જાય લલના। જમુના તીર સુભગ કુંજનમેં રચ્યો હૈ હિંડારો

આય લલના ॥૧॥ કંચનકે દ્વે ખંભ વિરાજત ડાંડી ચાર સુહાય લલના। ચૌકી ખચિત હૈ પાઁચ પિરોજા હીરા રતન જડાય લલના ॥૨॥ પટુલી હેમ જડાવકી જોરી લાલ બનાય લલના। દાદુર મોર પપૈયા બોલે થોરી થોરી બૂંદ સુહાય લલના ॥૩॥ ગૃહ ગૃહતેં સબ સુન્દરી ચલીં દેખન નંદલાલ લલના। નિરખ નિરખ મુખ દેત ઝોટિકા પુષ્પન વૃષ્ટિ કરાય લલના ॥૪॥ આરતી કરત જસોદા મૈયા મોતિન ચૌક પુરાય લલના। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલકો રાધા ઝુલાવન આય લલના ॥૫॥ *૬૯૧*

[રાગ કાફી] શ્રીયમુનાપુલિન હિંડોરો રોપ્યો કન્હાઈ હૈં। ઝૂલનકો વ્રજબાલ સબૈ મિલ આઈ હૈં ॥૧॥ લલિતા ચન્દ્રાવલિ અરુ રાધા ગોરી હૈં। સાજેં નવસત અંગ પ્રેમ રંગ બોરી હૈં ॥૨॥ મુદિત જુ અપને ચાય સબૈ મિલ ગાવહીં। હઁસ-હઁસ મદનગોપાલસોં રંગ બઢાવહીં ॥૩॥ કેસરિ પાગ કસૂંભી ઢરક રહી ઢારસોં। વ્રજવનિતાન રહી લખિ અંગ સંભારસોં ॥૪॥ કુચ–તની ગઈ ટૂટિ હિયે હુલસાની હૈં। મદનગોપાલ પિયકે ઉરસોં લપટાની હૈં ॥૫॥ પ્રગટ કરત રસરીત રસીલી બાતસોં। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર પિય નેન વિસાલસોં ॥૬॥ * ૬૯૨ *

[રાગ કાફી] હેરી સખી સરદ ચાંદની રાત। ઘટા છટક રહી લટકસોં ॥ રંગ સાવન માસ હિંડોરના ॥ હેરી સખી સ્વેત હિંડોરો સોભા દેત। નટવર ઝૂલત ઉમંગસોં ॥ રંગ૦ ॥૧॥ હેરી

સખી કાછની પરમ રસાલ। પહેરે સબ ગુન આગરી ॥ રંગ૦ ॥૨॥ હેરી સખી દેખન સબ મિલ જાય। ચલો જૂથ જુરિ આગરી ॥ રંગ૦ ॥૩॥ હેરી સખી દેખો સુન્દર સ્યામ। સીસ મુકુટ હીરા સોહહી ॥ રંગ૦ ॥૪॥ હેરી સખી કુંડલ મકરાકાર। કોટિ કિરન રવિજોતરી ॥ રંગ૦ ॥૫॥ હેરી સખી સ્વેત હિંડોરો દેખ। દેખત ખંભ દોઉ રાજહીં ॥ રંગ૦ ॥૬॥ હેરી સખી સ્વેત મરુવે હિ મયાર। ડાંડી કલસા રાજહીં ॥ રંગ૦ ॥૭॥ હેરી સખી આઈ સબૈ વ્રજનારિ। નન્દનન્દનકે દરસકેં ॥ રંગ૦ ॥૮॥ હેરી સખી સાવન ઘટા સોહાય। તા મધિ બિજુરી ચમક રહી ॥ રંગ૦ ॥૯॥ હેરી સખી સખિયન શ્રીહિં ઝુલાય। ગિરિધર પિય મુખ નિરખહિ ॥ રંગ ॥૧૦॥ * ૬૯૩ *

[રાગ કાફી] આજ અતિ સોભિત મદનગોપાલ। ક્રીટ મુકુટ સિર સુભગ વિરાજત અરુ મુક્તામનિ માલ ॥૧॥ ઝૂલત કુંજમહલ રાધે સંગ કૂજત બેનુ રસાલ। કમલ લિયે કર પરમાનન્દ પ્રભુ વિવસ ભઈ વ્રજબાલ ॥૨॥ * ૬૯૪ *

[રાગ કાફી] પ્યારી સંગ સુરંગ હિંડોરે ઝૂલત પ્રાનપિયારો। વૃન્દાવનકી સઘન કુંજમેં વ્રજજન દેત ઝુલારો ॥૧॥ સીસ ટિપારો મોતિન મનિમાલા જગમગ જોતિ ઉજારો। અલકાવલિ અલકનિ પર સોહે ચંદ્રિકા મોર મતવારો ॥૨॥ કર પહોંચી મુન્દરી વરમાલા પગ નુપૂર ઝનકારો। ચપલ દગનિ ચિતૈ

ચિત ચંચલ રસિકન લોચન તારો ॥૩॥ * ૬૯૫ *

[રાગ કાફી] એરી સખી ઝૂલત મદનગોપાલ। સ્યામ
ઘટા સોહાવની ॥ રંગ સાવન માસ હિંડોરના ॥૧॥ એરી સખી
ઘન ગરજે મંદ મંદ। પવન ચલત મનભાવની ॥ રંગ૦ ॥૨॥ એરી
સખી બોલત દાદુર મોર। કોયલ સબ્દ સુનાવહી ॥ રંગ૦ ॥૩॥
એરી સખી ભવન કરત ઘનઘોરહી। પપૈયા ઉપગ બજાવહી ॥
રંગ૦ ॥૪॥ એરી સખી રુમઝુમ બરસે મેહ। ઝિંગુર રુડે ઝન-
કારહી ॥રંગ૦॥૫॥ એરી સખી નાચત મોરી મોર। બરન બરન
ફૂલે વનમેં ॥રંગ૦॥૬॥ એરી સખી જુરિ આઈ વ્રજનારિ।
પહેરે રંગ રંગ ચૂનરી ॥રંગ૦॥૭॥ એરી સખી નવસત અંગ
સજાવહી। પાન ખાત મુસકાત રી ॥રંગ૦॥૮॥ એરી સખી ઇત
રાજત નંદલાલ। ઉત વૃષભાનકુમારી ॥રંગ૦॥૯॥ એરી સખી
બની હૈ પરસ્પર જોરિયાઁ। ઊંચે સુરસેં ગાઇયાઁ ॥રંગ૦॥૧૦॥
એરી સખી મોર મુકુટ છબિ દેખ। પીત વસન તન રાજહીં
॥રંગ૦॥૧૧॥ એરી સખી કાછની પચરંગ। પગ નૂપુર ઝન-
કારહી ॥રંગ૦॥૧૨॥ એરી સખી બાજત તાલ મૃદંગ। અરુ
અનેક બહુ બાજહીં ॥રંગ૦॥૧૩॥ એરી સખી ગાવત તાન
રસાલ। અધિક ઉર છબિ લાગહી ॥રંગ૦॥૧૪॥ એરી સખી
કુંજભવન કરે કેલિ। ઝૂલે ઝુલાવે સ્યામ હિ ॥રંગ૦॥૧૫॥
એરી સખી હિરદે બસો કૃષ્ણદાસ। યહ જોરી અનંગ લજાવહી
॥રંગ૦॥૧૬॥ * ૬૯૬ *

[રાગ કાફી] પ્યારી સંગ રંગ હિંડોરે ઝૂલત નન્દ દુલારો। સુરંગી પાગ સેહેરા સિર રાજત ઝલકત કનક તગારો ॥૧॥ રાધા-મુખ રાજત સસિ લાજત મિટો હૈ મનકો ગારો। ભજ કૃષ્ણદાસ દંપતિકો સુખ વિસરત નાહિ વિસારો ॥૨॥ *૬૯૭*

[રાગ રાયસો] ફૂલન રચ્યો હિંડોરો નંદમહરકે દ્વાર। જુવતિજૂથ મિલ ગાવહીં ઝૂલત નન્દકુમાર ॥૧॥ પાવસઋતુ સુહાવની આયો સાવન માસ। દાદુર મોર ચકોરના કોકિલ કૂજત પાસ ॥૨॥ ફૂલનકે દોઉ ખંભ રચે ફૂલન ડાંડી ચાર। ફૂલનકે મરુવે બને પટુલી પરમ રસાલ ॥૩॥ ઝૂલન આઈ રાધિકા સખી સબ સોહે સંગ। ઐસી છબિ જુ લાગહી પુલકિત ભયે સબ અંગ ॥૪॥ ઝુલવત હૈં લલિતા સખી આનન્દ અંગ અપાર। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનકી છબિ નિરખત બલિહાર ॥૫॥ * ૬૯૮ *

[રાગ રાયસો] ઝૂલત રાધમોહન કાલિન્દીકે કૂલ। સઘન લતા સુહાવની ચહુઁદિસ ફૂલે ફૂલ ॥૧॥ સખી જુરીં ચહુઁદિસતેં કમલ–નયનકી ઓર। બોલત વચન અમૃતમય નન્દદાસ ચિતચોર ॥૨॥ * ૬૯૯ *

[રાગ રાયસો] લલિત લાલકો સેહરો જગમગ રહ્યો રી માઈ। નવદુલહનિ શ્રીરાધિકા દુલ્હે સ્યામ કન્હાઈ ॥૧॥ કુંજ-મહલમેં હિંડોરના જુ બાંધ્યો પરમ સુહાય। ઝુલવત હૈં સબ

સહચરી મિલ સબ ઝુંડન ગાય ॥૨॥ બોલત મોર પપૈયા કોકિલ દાદુર સબ્દ સુહાય। યહ સુખ સોભા દેખિકે દાસ રસિક બલિ જાય ॥૩॥

* ૭૦૦ *

[રાગ રાયસો] વૃન્દાવનકી કુંજમેં ઝૂલત જુગલકિસોરેં। મધુરહિ મધુર ઝુલાવત પ્રેમસહિત વ્રજ બોરેં ॥૧॥ કુસુમનિ લતા સુહાવનિ સુક પિક બોલત મોરેં। ભઁવર ગુંજાર ઉચારત દાદુર કરત હૈં સોરેં ॥૨॥ મધુરે જલધર બરખહી મિલ જુ કરત ઝકઝોરેં। ઝુલવત સખી આનન્દસોં સુહાઈ સોભા જોરેં ॥૩॥ રીઝિ દેત વૃષભાનુજા પિયકો પ્રાન અંકોરેં। સોભા દેખત વારત ગદાધર ચિત ચોરેં ॥૪॥

* ૭૦૧ *

[રાગ સોરઠ] ઝૂલત સાઁવરે સંગ ગોરી। અમિત રૂપ ગુન સહજ માધુરી સોભા-સિંધુ ઝકોરી ॥૧॥ ઇત સિર મોરમુકુટકી લટકન ઉત બેંદી સિર રોરી। કુંડલ લોલ કપોલન ઝલકત ઉતહી બની કુચ ડોરી ॥૨॥ ઇત ઉત બેસરકે મુક્તાસોં ચોંપ બઢી અતિ જોરી। રસિક પ્રીતમ વલ્લભ કટાચ્છ છબિ હાવ ભાવ ચિત ચોરી ॥૩॥

* ૭૦૨ *

[રાગ સોરઠ] હિંડોરે ગિરિવરધારી ઝૂલેં। વામ અંસ રાજત શ્રીરાધા મનમથ નહીં સમ તૂલેં ॥૧॥ સહચરી જાલ દુહુઁ દિસ ઠાડીં વૃક્ષ-વૃક્ષકે મૂલેં। મન્દ સમીર વહે સુખકારી કાલિન્દીકે કૂલેં ॥૨॥ ઝોંટા મન્દ દેત વ્રજસુન્દરી મુસકિ મુસકિ

તન ફૂલેં। રસિકરાયકી સોભા નિરખત દેહદસા સબ ભૂલેં ॥૩॥

* ૭૦૩ *

[રાગ સોરઠ] ગૌર સ્યામ ધારનકો લહેરિયા ઝૂલત લહેરા લેત। પહેર્યો સરસ ચોંપસોં સ્યામા ઉઘરી પર્યો હિયે હેત ॥૧॥ આપન ઉઠ્યો સંગ સુખસાગર નેત્રંગ દેખાઈ દેત। પ્રિયા મનમગન હોત અભિલાખન વદત ન ધીરજ રહેત ॥૨॥ મધુરે સુર મલાર ગાવત સુન રિઝત ભિંજત ચિત ચેત। છૂટે ચહુઁઓર બરખત આનંદઘન ભરત મનોહર ખેત ॥૩॥

* ૭૦૪ *

[રાગ સોરઠ] ઝૂલત રાધા ગિરિધર સંગ। કુંજનિકુંજ ભવન ક્રીડત દોઉ ઝૂલત અંગ ભરિ રંગ ॥૧॥ સ્યામકે સીસ દુમાલો સોહે સ્યામા સારી સુરંગ। જુવતિજૂથ ઝુલાવે ઝૂમ-ઝૂમ ગાવત તાન તરંગ ॥૨॥ પિય પ્યારી પ્રફુલિત મન પુલકિત રતિ રસ કેલિ ઉમંગ। રતિનાયક વ્રજકુઁવર કુઁવરી પર વારત કોટિ અનંગ ॥૩॥

* ૭૦૫ *

[રાગ સોરઠ] ઝૂલે સ્યામા સ્યામ વૃન્દાવનકી કુંજગલીમેં રંગમહલકે રંગહિડોરેં ॥ટેક॥ અગગગગગગ ઘન ગરજત હૈં ઘટા ઉઠી ઘન ઘોરે। ચહુઁ ઓર બાદર બરખન લાગે બૂંદ પરત થોરે-થોરે ॥૧॥ વ્રજલલના ઝુલવત ચહુઁદિસતેં ગાવત તાન મરોરે। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત ડારત હૈં તૃન તોરે ॥૨॥

* ૭૦૬ *

[રાગ સોરઠ] પ્યારીજીકો રસિયો પ્રિયે ઝુલાવે હો। નિરખ-નિરખ મુખ છબિલી છબિ પર મનમેં મોદ બઢાવે હો ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ બાંસુરી સપ્ત સુરન મિલિ ગાવે હો। ઇન બાતન સાઁવરિયો મોકો રસિક પ્રીતમ વર ભાવે હો ॥૨॥

* ૭૦૭ *

[રાગ સોરઠ] સુરંગ હિંડોરના સુરંગ હિંડોરના રંગભૂમિ નૃપ વ્રજરાયકે। વિસુકરમા રચ્યો વિસુકરમા રચ્યો હરિ હેત વિવિધ બનાયકે। અનુપમ કનકકે અનુપમ કનકકે દ્વૈ ખંભ પરમ સુહાવને। મરુવા જગમગે મરુવા જગમગે નગજટિત અતિ મનભાવને ॥ટેક॥ મનભાવને નગજટિત મરુવા વિવિધ મુક્તા મનિ ખચે। ડાંડી લાલ રસાલ અદ્‌ભુત ઝૂમકા પચરંગ સચે। પટુલી પરમ ધનસારકી ડોરી નરમ નિરમોલના। ઋષિકેશકે પ્રભુ નૃપતિ નંદકે રંગભવન હિંડોરના ॥૧॥ ઝૂલે શ્રીશ્યામા ઝૂલે શ્રીશ્યામા મન અભિરામ મદનગોપાલા। રસિક ઝુલાવહી રસિક ઝુલાવહી હો કુંજ-કુંજ મિલિ વ્રજબાલા। મધુર સુર બાજહીં મધુર સુર બાજહીં હો જુ તાલ મૃદંગ ઉપંગા। સબ મિલ ગાવહીં સબ મિલ ગાવહીં હો રસરંગ સરસ સુધંગા ॥ટેક॥ સરસ તાન સુધંગ ગાવૈ પ્રેમ વિહ્‌વલ સબ ભઈ। કોકિલા સુર મધુર બાની અંગ-અંગ છબિ રમી રઈ। નીલ પીત દુકુલ રાજત દામિની ઘનસાલા। ઋષિકેશકે પ્રભુ મગન ઝૂલે સ્યામા મદનગોપાલા ॥૨॥

સજલ ઘન ઘોરહી સજલ ઘન ઘોરહી હો સ્યામ ઘટા સુહાવની। રિમઝિમ બરસહી રિમઝિમ બરસહી હો ઝર લાઈ ચમકત દામિની। દાદુર મોરા દાદુર મોરા હો મધુપ ચકોર વન બોલહી। ચાતક સોરા ચાતક સોરા હો પવન ઝકોર હંસ કલોલહી ॥ટેક॥ કરત હંસ કલોલ નિસિ દિન રટત સારસ રસ ભરે। સઘન કુંજ સરોજ પ્રફુલિત તરલ સે તરુવર હરે। તરનિતનયા તીર પરસત લતા અતિ મનભાવની। ઋષિકેશકે પ્રભુ સજલ ઘનમેં સ્યામ ઘટા સુહાવની ॥૩॥ કમલનૈનકો-કમલનૈનકો હો રસકેલિ વ્રજ જગમગ્યો। ઠૌરહિ ઠૌર ઠૌરહિ ઠૌર હો વિપિનવિલાસ જુ સુખ ભયો। યા રસકારને યા સુખકારને હો દિનરૈન સુનિમન તરસહી। સેષ મહેશા સેષ મહેશા હો ધર ધ્યાન સુપને ન દરસહી ॥ટેક॥ સુપને ન સેષ મહેશ દરસૈ સદા સુરપતિ સોચહી। અરુન વરુન કુબેર અજ લલચાય જિયમેં લોચહી। વ્રજવાસિનકો સુકૃત યહ ફલ જાત નહીં મોપે કહ્યો। ઋષિકેશકે પ્રભુ કમલનનકો કેલિરસ વ્રજ જગમગ્યો ॥૪॥

* ૭૦૮ *

[રાગ સોરઠ] નવલ હિંડોરના નવલ હિંડોરના તરનિતનયા તટ રચ્યૌ। ખંભ કદંબકે ખંભ કદંબકે મખતૂલ ડોરિનસૌં મચ્યૌ। હાટક હીરકી હાટક હીરકી નગ પાચિ પટુલી મન હરૈ। કવિ કૈસે કહે કવિ કૈસે કહે છબિ ફબિ બરની

નહીં પરૈ ॥ટેક॥ છબિ ફબિ બરની નહિ પરૈ જગમગતિ જોતિ દુહૂઁ દિસે। પ્રગટ ભૂતલ ભાનુ માનોં ઉભૈ અદ્‌ભુત યોં લસે। મુક્તા મરુવા ઝાલરિ ઝૂમકા બહુવિધ સોં સચ્યો। લાલ ગિરિધર કારને નવ તરનિતનયા તટ રચ્યો ॥૧॥ ગિરિધર ઝૂલહી ગિરિધર ઝૂલહી સંગ સ્વામિની મન ફૂલહી। રસમેં પાગે રસમેં પાગે પરમ સુહાગ દોઊ સમતૂલહી। ઝુલવતિ નાગરી ઝુલવતિ નાગરી અનુરાગ અંતર ચિત ધરી। ષટદસ વર્ષકી ષટદસ વર્ષકી નવ અંગ જોબનસોં ભરી ॥ટેક॥ ભરી જોબન અંગ સંગમ પ્રાનપતિ મન ભાવહી। વિવિધ વસન અનૂપ અભરન કોટિ કામ લજાવહી। દેખ લજ્જિત રતિ રંભા ઇચ્છા નિજપદ મૂલહી। આપુ આનન્દે જગત વન્દે લાલ ગિરિધર ઝૂલહી ॥૨॥ ગાવે સહચરી ગાવે સહચરી સુર તાન માન બંધાનસોં। નિરતત નેહસોં નિરતત નેહસોં સંગીત જતિપ્રમાન સોં। કોઉ ગતિ ઉઘટહી કોઉ ગતિ ઉઘટહી દૈ તાલ સરસ સુઘંગા। અગનિત બાજહી અગનિત બાજહી સબ સાજ બેનુ મૃદંગા ॥ટેક॥ મૃદંગ મન્દ સુછન્દ બાજે નાદ સબ્દ વ્રજ છાયહી। કરતાલ કિન્નરી હુ જમાયે લાલકો જુ રિઝાયહી। તિહિં છિનુ રીઝિ ભીજી ભાઁવરી અંક નૈનનિસોં ભરી। લાલ ગિરિધર પ્રેમ વસ કર સુજસ ગાવે સહચરી ॥૩॥ સજલ ઘન ઘોરહી સજલ ઘન ઘોરહી ચહું ઓર ચપલા ચમકહી। બાદર ઉનચે બાદર ઉનચે રિમઝિમ બૂન્દેં ઝમકહી। મધુકર ઘૂમહી મધુકર ઘૂમહી

નવ કુંજ પુંજ પરાગકે। મોર મરાલા મોર મરાલા સબ્દ રસાલ મૃદુ પિક સુકે ॥ટેક॥ સુક પિક સારસ ચારુ ચકવા વિવિધ બાની બોલહી। લતા લલિત નિકુંજ નિબિડ તરુ કુસુમભાર સલોલહી। કુસુમભાર અતુલ ફલદલ વિવિધ પવન ઝકોરહી। લાલ ગિરિધર પરસિ પદ આનન્દ નભ ઘન ઘોરહી ॥૪॥

✻ ૭૦૯ ✻

[રાગ કાન્હરો] ઝૂલત વલ્લભવર સુખદાઈ। રસના એક કહાઁ લૌં બરનોં અંગઅંગ સુન્દરતાઈ ॥૧॥ વ્રજજન નયનચકોર ચંદ્રમુખ પીવત રૂપસુધાઈ। ઝોંટા દેત ભક્ત બડભાગી વૃન્દાવન બલિ જાઈ ॥૨॥

✻ ૭૧૦ ✻

[રાગ કાન્હરો] હિંડોરો ફૂલનકો ફૂલનકી ડોરી ફૂલે નંદલાલ નવલકિસોરી ॥ધ્રુવ॥ ફૂલનકે ખંભ દોઉ પટુલી ફૂલનકી ડાંડી ફૂલનકી જરાવ જરી। ફૂલી ફૂલી જુવતિ દેતી હૈં ઝોંટા ફૂલી મદન તન ડારત તોરી ॥૧॥ ફૂલે હૈં સઘન વન ફૂલે હૈં મધુવન ફૂલી ફૂલી જમુના બહુત સલોની। ગોવિન્દ પ્રભુ આજ ફૂલે ફૂલે ઝૂલત નંદલાલ વૃષભાન–કિસોરી ॥૨॥

✻ ૭૧૧ ✻

[રાગ કાન્હરો] કુંજ હિંડોરના ઝૂલે રમકિ ॥ધ્રુવ॥ પચરંગ સારી સબૈ જુ પહરે સહચરી લિયે નવલા સી। છબિરી ઝુકિઝુકિકે જુ ઝુલાવે ગાવે તમકિ તમકિ ॥૧॥ ઝોંટનિ સુખ તરંગ ગૌર સ્યામ અંગઅંગ ડોલનિ આવત જાતિ દ્યુતિ દમકિ દમકિ।

બોલનિ સુનિ કોકિલસમૂહ આવે સૂચત કહુઁ ન છબિ કનક બરૈડે બૈઠે ભ્રમકિ ભ્રમકિ ॥૨॥ ઘન ઘોરે કૂકે મોરે ચહુઁ દિસિ ઘટા કારી બીચ બીચ કૂંહી આવૈ ઝમકિ ઝમકિ। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધરન રસિકવર સિથિલાને જાને લલિતા ગહે ચમકિ ચમકિ ॥૩॥ * ૭૧૨ *

[રાગ કાન્હરો] વ્રજઘોષ ઘોષનારી આઈ હૈ જુ બનિ ઠની ઝૂલન કુઁવર રાવરે। સુનિ સિંઘદ્વાર ઝનકાર જેહરકી તેહર બિછિયા પાયલ પાયન ધરત સુઢાર પગુ ધરનિ ચાવરે ॥૧॥ રમકતિ ઝમકતિ ઘન દામિની જ્યોં બસ કિયે પિય હાવભાવ રે। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધરન રસિકવર પ્યારી પકર કર લઈ હૈ ઉઠાઈ નીલ ઉદધિ મધ્ય સંગકી સખી બૈઠી નેહ નાવરે ॥૨॥ *૭૧૩*

[રાગ કાન્હરો] ઝૂલત ફૂલ ભઈ અતિ ભારી પિયકે સુખકી સરાની। રમક રમક ઝોંટા દેત લેત ગાવત રાગ કાન્હરેકી તાન હઁસિ હઁસિ બાત કહત મનમાની ॥૧॥ અહો રાધે સહચરી સબૈ જુરી કુમુદિની ફૂલી લાલ સારી લાલ લહેંગા અંગિયા સોંધેસોં સાની। તાનસેન પ્રભુકો મુખ નિરખત ભૂલ્યો બ્રહ્મા ભૂલ્યો ઇન્દ્ર રતિપતિ ગયો લજાની ॥૨॥ * ૭૧૪ *

[રાગ કાન્હરો] ઝૂલત ફૂલ હિંડોરે પ્યારી। અતિ સુકુમાર ઝૂલે દોઉ બૈઠે નવલ કુઁવર ગિરિધારી ॥૧॥ બરન બરન ફૂલનકી રચના ચંપક બેલિ નિવારી। ફૂલી સખી ઝુલાવત ગાવત રંગ રહ્યો અતિ ભારી ॥૨॥ બરખત કુસુમ દેવ મુનિ હરખિત ફૂલનકી બરખારી। મદનમોહનકી યા છબિ ઉપર સૂરદાસ બલિહારી ॥૩॥ * ૭૧૫ *

[રાગ કાન્હરો] ફૂલ સો ઝૂલત સુરંગ હિંડોરે। ફુલિ ફુલિ રમકિ દુહુઁદિસિ ફિરત ઝુલવત ફૂલી પવન ઝકોરે ॥૧॥ ફુલિ-ફુલિ ફૂલમેં ફેલી પરે દોઊ ફુલિ-ફુલિ લેત હૈં ફૂલ હિંડોરે। રસિક સદા રસરાસ લૂટત હૈં ફુલિ ફુલિ ફિરત ચખનકી કોરે ॥૨॥ * ૭૧૬ *

[રાગ કાન્હરો] રંગ ભરે દોઊ અંગ મિલાય બૈઠે હૈં સુરંગ હિંડોરે આય। તૈસિય સુરંગ કસૂંભી સારી પહેરે તૈસિય પાગ બની અરુન પિછૌરા જરદ લહેંગા હઁસત ઉઠત જબ બિચ બિચ ગાય ॥૧॥ પિય હેરત જબ ઔરનકી દિસ તબ હી મિસ કર લેત બચાય। રસિક પ્રીતમ પિય પ્યારીકી પ્રીતિ જૂરી હૈ સહજ સુભાય ॥૨॥ * ૭૧૭ *

[રાગ જંગલો] પ્યારી સંગ ઝૂલન દામાનું ચાંય। વાકે સંગ ઝૂલના જરૂર ચન્દ સરોવર તીર હિંડોરો રંગ રંગીલી આંય ॥૧॥ કહા કરેગી સાસ નનદિયાઁ ઠાડી સબનકુ લાંય। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત લાગ લાગ ગરે બાંય ॥૨॥ * ૭૧૮ *

[રાગ જંગલો] પ્યારે મનમોહના રંગ હિંડોરના। ચલો સખી મિલિ ઝૂલન જૈયે વૃન્દાવન નિજ ઠોરના ॥૧॥ મોર-મુકુટ

મકરાકૃત કુંડલ પીતાંબર કટિ છોરના। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત સ્યામ ઘટા ઘનઘોરના ॥૨॥ * ૭૧૯ *

[રાગ જંગલો] રંગ હિંડોરના બાંધ્યો કદમકી ડરિયાઁ। સાવન માસ સુહાવનો મનભાવન નંદકુમારિયાઁ ॥૧॥ તૈસિય સખી ઝુલવત ચહુઁદિસતેં સાજે સકલ સિંગારિયાઁ। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત તન મન ધન બલિહારિયાઁ ॥૨॥ *૭૨૦*

[રાગ જંગલો] ચલો મિલિ ઝુલિયે નવલ લાલકે સંગ। હરે-હરે પુષ્પલતા તહઁ બહુવિધ ફૂલે કાલિન્દીકૂલ રંગ ॥૧॥ પાત દ્રુમનમેં દેખિયત બોલત દાદુર મોર। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત ઝૂલત જુગલકિસોર ॥૨॥ * ૭૨૧ *

[રાગ જંગલો] યા વન કુંજ હિંડોરો સાજે। ઉમગ-ઉમગ ઝૂલત પિય પ્યારી ઉમગ ઘટા ઘન ગાજે ॥૧॥ કાલિન્દીતટ સુભગ હિંડોરો તહઁ વ્રજરાજ વિરાજે। ઢિગ કંચનકી બેલ રાધિકા ઝુલવત સખી સમાજે ॥૨॥ પીત પટા અરુ પાગ કસૂંભી મોરપિચ્છ સિર રાજે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધર છબિ નિરખત કોટિક મનમથ લાજે ॥૩॥ * ૭૨૨ *

[રાગ જંગલો] ઝૂલન પધારો ચંપા બાગમેં હો બિહારીલાલ। રતનજટિતકે ખંભ મનોહર ડાંડી ચાર સુલાલ ॥૧॥ હરી-હરી ભોમ હરો શ્રીવૃન્દાવન બોલત મોર સુહાવનો। પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત નૈન બિચ બસાવનો ॥૨॥
* ૭૨૩ *

[રાગ જેજેવંતી] ફૂલી ફિરે વ્રજબાલ ઝુલવત સખી સબ ફૂલન હિંડોરો અતિ બન્યો હે સલોલના। ફૂલનકે ખંભ દોઊ ડાંડી ચાર ફૂલનકી ફૂલનકી પટુલી જટિત નિરમોલના ॥૧॥ ફૂલનકે તકિયા બિછૌના ફૂલનકે ફૂલનકે આભૂષન બસન અમોલના। નંદદાસ ફૂલે જહાઁ લેત હૈ બલૈયા તહાઁ દેખિવોઈ કીજે જૈસે ચન્દ ચકોરના ॥૨॥ * ૭૨૪ *

[રાગ જેજેવંતી] માઈ કાંચકો હિંડોરો બન્યો કાંચનકી કોર હૈ। કાંચનકે ખંભ દોઊ કાંચનકી ડાંડી ચાર કાંચનકી ચૌકી બની કોકિલ અરુ મોરહૈ ॥૧॥ ઝૂલે બાલકૃષ્ણલાલ હીરાકો ટિપારો ભાલ દામિની દમક લાજે કુંડલ દોઉ ઓર હૈ। તિલક બેસર ચોટી કપોલ અલક છૂટી સોભિત સિંગાર નયે જુગલકિસોર હૈ ॥૨॥ ચૂનરી વસન ધરે ગુલાબકી માલા ગરે ઝોંટા દેત મન ભાયે સખી ચહુઁ ઓર હૈ। વિવિધ ભોગ ધરાયે ગાવત ગીત સુહાયે નંદદાસ દેત તહાઁ પ્રાન અંકોર હૈ ॥૩॥ * ૭૨૫ *

[રાગ જેજેવંતી] માઈ આજ તો હિંડોરે ઝૂલેં છૈયાઁ કદમકી। ગોપી સબ ઠાડી માનોં ચિત્રકે સદનકી ॥૧॥ દેખત રંગીલે નૈન બોલત મધુરે બૈન મોહે સબ કોટિ કામ છબીલે વદનકી। ગાવત મધુર ધ્વનિ મોહે સુર નર મુનિ સંકર સે મહાયોગી તારી છૂટી તિનકી ॥૨॥ ત્રિવિધ સમીર જહાઁ બંસીવટ ઝૂલે તહાઁ મંદ મંદ ગાવેં સખી રાધાકે રવનકી। નન્દદાસ

પ્રભુ જહાઁ લલિતા ઝુલાવે તહાઁ ભઈ મગ્ન સિન્ધુસોભા દેખ સ્યામઘનકી ॥૩॥ * ૭૨૬ *

[રાગ જેજેવંતી] માઈ આજ તો હિંડોરેં ઝૂલે છૈયાઁ કદંબકી। સબ સખી ઠાડીં જૈસે ચિત્રકે સદનકી ॥૧॥ પીતાંબર મુક્તામાલ તિલક બિરાજે ભાલ મુકુટ કુંડલ છબિ છૂટી અલકનકી। સ્રવન કપોલ નૈન અતિ હી રસીલે બૈન કોટિ કામ થકયો સોભા દેખત વદનકી ॥૨॥ મુરલીકી ધુનિ સુનિ મોહે સબ સુર મુનિ સિવ સે અટલ ધ્યાની તારી છૂટી તિનકી। સુરદાસ પ્રભુ ગાવે રિઝ રિઝ સચુ પાવે ભયો હૈ મગન લીલા દેખ સ્યામઘનકી ॥૩॥ * ૭૨૭ *

[રાગ જેજેવંતી] પ્યારીકો હિંડોરના હો રોપ્યો કદંબકી ડારી। રેશમ દોર પવન પુરવાઈ ઝૂલત સ્યામ વિહારી। ચહૂઁ દિસ સખી ઝુલવત ઠાડી તન મન ધન બલિહારી ॥૧॥ રાધે જૂ ઝૂલત સ્યામ ઝુલાવે ગાવત ગીત સુહાઈ। મધુર-મધુર ઘન ગરજત જૈસે મધુરી સી મુરલી બજાઈ ॥૨॥ વૃન્દાવનકી સોભા નિરખત ગાવત સાવન ગીત। શ્રીવિટ્ઠલ પ્રભુકી છબિ નિરખત દોઉનકી રસ રીત ॥૩॥ * ૭૨૮ *

[રાગ જેજેવંતી] માઈ ફૂલકો હિંડોરો બન્યો ફૂલ રહી જમુના। ફૂલનકે ખંભ દોઉ ફૂલનકી ડાંડી ચાર ફૂલનકી ચૌકી બની હીરા જગમગના ॥૧॥ ફૂલે અતિ બંસીવટ ફૂલે હૈં

જમુનાતટ સબ સખી મિલ ગાવેં મન ભયો મગના। ફૂલીં સખી ચહુઁ ઓર ઝુલવત થોરેં-થોરેં નંદદાસ ફૂલે જહાઁ મન ભયો લલના ॥૨॥ * ૭૨૯ *

[રાગ ઈમન] સેન કામકી લાયો સો સાવન આયો। ચલ સખી ઝુલિયે સુરત હિંડોરેં કીજે સ્યામ મનભાયો ॥૧॥ હાવભાવકે ખંભ મનોહર કુચ ઘન ગગન સુહાયો। કામનૃપતિ વૃષભાનનંદિની રસિકરાય વર પાયો ॥૨॥ * ૭૩૦ *

[રાગ ઈમન] ઝૂલન લાગે હો પિય પાન ખાત મુસકાત જાત નખસિખ સોભાસદન ગૌર સ્યામ ગાત। લોચન વિલોચ પોચ લલિતાકી ઓટનમેં હાવભાવ ઝોંટનમેં કરત લલિત ગતિ બાત ॥૧॥ દરપન દોઉ દેખત દગનમેં ન અઘાત મુરલી ધરે કરત ત્રિભંગી ગાત। રમકનમેં ગાન કરત સુધે સ્વર નંદદાસ ભુવવિલાસ મન્દ હાસ મદન મદ ચુચાત ॥૨॥ * ૭૩૧ *

[રાગ ઈમન] ઝૂલત દોઉ સુરંગ હિંડોરે। પિય સિર સોહે પાગ દચ્છિન ઓર સારી કંચુકી લસે સ્યામા તન ગોરે ॥૧॥ જુવતિ ઝુલાવત મધુરે ગાવત ભાવત પિય મન થોરે-થોરે। નાચત મોર કોયલ સુર પૂરત સૂર દેખિ દામિની ઘનઘોરે ॥૨॥ હરિ ચિતવત વિનવત છિન-છિન યહ ઇત ઉત દૃષ્ટિ ન પરત કછુ ઓરે। ચિત્ર લિખી સી ઠાડી રહી સબ ઝુલવત પવન ઝકોરે ॥૩॥ યેહી સમે મન મેરે હો પિય બારં-બાર હરિ કરત

નિહોરે। શ્રીવલ્લભ-પદકમલકૃપાતેં રસિકરાય ગાવત મતિ ભોરે ॥૪॥ * ૭૩૨ *

[રાગ નાયકી] બૈઠે ઝૂલત દંપતિ સાવન સરસ સુહાયો। પિય સિર પાગ લટપટી રાજત સિખી-સ્તબક મન ભાયો ॥૧॥ પ્યારી પહેરે સારી સોસની સીસફૂલ છબિ પાયો। રસિકદાસ પ્રભુ રસબસ વ્હૈ રહે મુરલી કલરવ રાગ સુનાયો ॥૨॥ *૭૩૩*

[રાગ નાયકી] દોઊ મિલ ઝૂલત હૈં દર્પન-મનિકે હિંડોરેં। તૈસોઈ કુંજ ચહુઁ દિસ પ્રફુલિત મનિ-દીપક ચહુ ઓરેં ॥૧॥ તૈસોઈ નીર સુખદ જમુનાકો તૈસોઈ ત્રિવિધ પવન ઝકઝોરેં। તૈસીય ચપલા ચમકત કબહુઁ તૈસેઈ મધુર-મધુર ઘન ઘોરેં ॥૨॥ તૈસીય ઝુલવત હિ સખી ચહુઁ દિસ સબ રાજત તન ગોરેં। ભૂષન વસનહિ અદ્ભુત તનપૈ કહી ન જાત મતિ થોરેં ॥૩॥ પિય સિર મુકુટ કાછિની કટિ પર પીત વસન છબિ છોરેં। પ્યારી કટિ સારી અતિ ઝીની કંચુકી ઉર લહેંગા ઝકઝોરેં ॥૪॥ ભૂષન અતિ અદ્ભુત દોઉનકે હીરાકે ચિત ચોરેં। ગજમોતિનકી માલા બિરાજત કુંડલ કર્ણફૂલ મુખ ગોરેં ॥૫॥ કુસુમ દામ કર ગુચ્છ કુસુમકે અંગ-અંગ જુ સોંધેં બોરેં। પ્યારી મધુરેં બીન બજાવત પિય મુરલી-રવ જોરેં ॥૬॥ કોઊ ચતુર મૃદંગ બજાવત કોઊ ગાવત કલ ઘોરેં। કોઉક દરપન આન દિખાવત તબહી હઁસત મુખ મોરેં ॥૭॥ કોઉક મેવા આદિ આન બહુ ઠાડી કરત નિહોરેં। આપ આરોગત બાઁટત સબકો બોલત બોલ નિજ ઓરેં ॥૮॥ બોલૈ વચન પરસ્પર હિતકે શ્રીમુખસોં મુખ જોરેં। કાકો મુખ સુન્દર કહિ લલિતા બોલિ સ્યામ સમ ગોરેં ॥૯॥ કોઉક કંચન ઝારી જલ ભર અચવાવત અતિ હોરેં। કોઉક અંચલસોં મુખ પોંછત બીરી દેત કર જોરેં ॥૧૦॥ કોઉક ચમર કરત ચહુઁ દિસતેં કોઉ પંખા મોરછોરેં। રસિકદાસ પ્રભુકી યા છબિ પર સર્વસુ ડારત તૃન તોરેં ॥૧૧॥ * ૭૩૪ *

[રાગ અડાનો] આજ લાલ ઝૂલત રંગભરે હો। મનિ કંચનકો સુરંગ હિંડોરો લટકન મોતી લરે હો ॥૧॥ મોરમુકુટ ગુંજા મનિભૂષન પીતવસન વનમાલ ગરે હો। વિચિત્ર-વિહારીકે કુંડલ કપોલ લોલ કામકો ગર્વ હરે હો ॥૨॥ * ૭૩૫ *

[રાગ અડાનો] હિંડોરો રી વ્રજકે આઁગન માચ્યો। વૃન્દાવનકી સઘન કુંજમેં જહાઁ તહાઁ રંગ રાચ્યો ॥૧॥ વ્રજકી નારી સબૈ જુરિ આઈ ગાવત હૈં સુર સાચ્યો। રસિક પ્રીતમકી બાનિ નિરખત સંકર તાંડવ નાચ્યો ॥૨॥ * ૭૩૬ *

[રાગ અડાનો] સાવનકી પૂન્યોં મનભાવન હરિ આયે ઘર ઝૂલૂંગી પંચરંગ ડોરી બાંધ હિંડોરેં। પહરોંગી સુરંગી સારી કંચુકી કસ બાંધોં કારી હીરાકે આભૂષન સોહે તન ગોરેં ॥૧॥ ધરિહોં ઉર કુસુમહાર નિરખોંગી બારંબાર નયન નિહાર નંદલાલ

કછુક વેષ થોરેં। રસિક પ્રીતમ સંગ સુખદ પાવસઋતુ વિલસોંગી ભેટોંગી આનન્દભર કંઠ ભુજા જોરેં ॥૨॥ * ૭૩૭ *

[રાગ અડાનો] રંગ હિંડોરના પ્યારી ઝૂલન આઈ તૈસિયે પાવસ રિતુ પરમ સુહાઈ। ઘટા ચહુઁ ઓર છાઈ કોકિલા સબદ સુહાઈ તૈસિયે અધર ધરી મુરલી બજાઈ ॥૧॥ બને દોઉ એકદાઈ તાન લેત મનભાઈ રીઝિ રીઝિ પ્યારી ઉર કંઠ લગાઈ। દેવવધૂ ચઢિ ધાઈ પુહુપવૃષ્ટિ કરાઈ રસિક પ્રીતમ તહઁ બલિ બલિ જાઈ ॥૨॥ * ૭૩૮ *

[રાગ અડાનો] રાધા જુ ઝૂલત રમકિ રમકિ। મનિ-કંચનકો સુરંગ હિંડોરો તામેં દામિની દમકિ-દમકિ ॥૧॥ ગાવત ગુન ગિરિધરનલાલકે ઉઠત દસન છબિ ચમકિ ચમકિ। બાઢયો રંગ ગદાધર પ્રભુ પર ગયો હૈ મદન તહઁ તમકિ તમકિ ॥૨॥ * ૭૩૯ *

[રાગ અડાનો] ઝૂલી રંગ હિંડોરે અપુને પ્યારે કે સંગ। પાવસ રિતુ સુખદાઈ ઘટા ચહુઁ ઓર આઈ લગતી સુહાઈ બિચ દામિની દમકે સુઢંગ ॥૧॥ બગ પંગતિ અતિ સોહે તા મધિ દેખે સબનકો મન મોહે અનંગ। રસિક પ્રીતમકે વિવિધ વિલાસ હાસ રસબસ ભયે ચલિ ન સકૈ મનો પંગ ॥૨॥ * ૭૪૦ *

[રાગ કેદારો] ઝૂલત દોઉ કુંજકુટીર। કંચનખંભ હિંડોરે બિરાજત તરનિતનયા તીર ॥૧॥ મુકુલિત કુસુમ મલ્લિકા

પ્રફુલિત રુચિદાયક તહઁ બહત સમીર। સારસ હંસ ચકોર મોર ખગ બોલત કોકિલ કીર ॥૨॥ મધુરે સ્વર ગાવત કેદારો વૃષભાન-સુતા બલવીર। ગોવિન્દ પ્રભુ ગિરિરાજધરન પ્રિય સુરત સુભટ રનધીર ॥૩॥ * ૭૪૧ *

[રાગ કેદારો] સો તૂ રાખ લેરી ઝોટા તરન ભયે। ઇત નવકુંજ દ્વાર કદંબ પરસ જાત ઉત જમુના લોં ગયે ॥૧॥ આવત જાત લપટાત લતનસોં તા ઊપર દ્રુમ ફૂલ છયે। કલ્યાનકે પ્રભુ ગિરિધર રીઝ વસ ભયે ઝૂલત નયે નયે ॥૨॥ * ૭૪૨ *

[રાગ કેદારો] ઝૂલત નવરંગ સંગ રાધિકા ગિરિધરન-ચન્દ સહચરી દુહુઁ ઓર ઠાડીં આનન્દ ભર ગાવેં। સપ્તસ્વરન રાગ રંગ ઝપતાલ મિલિ મૃદંગ ઉઘટત વર સુઘર તાન ભામિની જીય ભાવેં ॥૧॥ વૃન્દાવન જમુનાતીર કૂજત પિક મોર કીર મંદ-મંદ ગરજત ઘન મેઘ ફૂંહી આવેં। બ્રહ્માદિક સિવ સુજાન મોહે સબ સુર વિમાન પોહોપવૃષ્ટિ કરત સબૈ ગોવિન્દ જીય ભાવેં ॥૨॥ * ૭૪૩ *

[રાગ કેદારો] તૂ ચલ રાધિકા પ્યારી વૃષભાનદુલારી ઝૂલન હિંડોરે તોહિ બોલી। માનકી રીત ઇહ નાહિન કહ્યો માને તુવ બિન તલફત જૈસે મીન જલ બિન અમૃતવચન મૃદુ બોલી ॥૧॥ પહરિ લે કસૂંભી સારી હીરાકો સિંગાર ભારી અરુ કસિ લેહુ કસૂંભી ચોલી। ગોવિન્દકે પ્રભુ ગોકુલચન્દસોં તૂ મિલ

હૃદો ખોલી ॥૨॥

✻ ૭૪૪ ✻

[રાગ કેદારો] હરિ પોઢો ચકડોરે ઝુલાઊં। જોઈ જોઈ રાગ રંગ તુમ રીઝો સોઈ સોઈ ગાય સુનાઊં ॥૧॥ બાજત તાલ મૃદંગ બાંસુરી ઘુંઘરી ઉપંગ બજાઊં। આસકરન પ્રભુ મોહન નાગર યહ સુખ સદા સ્યામ હૌં પાઊં ॥૨॥

✻ ૭૪૫ ✻

[રાગ કેદારો] ઝૂલત પ્યારી રંગ હિંડોરો પ્યારો લાલ ઝુલાવત થોરે થોરે। તૈસેઈ દામિની દમકત ચહુઁ દિસતેં તૈસેઈ તન દુતિ ગોરે ગોરે ॥૧॥ પહરે વસન લહેરિયા પરસ્પર તૈસેઈ રસકે લેત હિલોરે। ઝોંટા દેત મહારસ-ભીને તબ રહે લપટ તન મોરે મોરે ॥૨॥ તૈસેઈ બાદર ઉમડ-ઘુમડ આયે તૈસેઈ નીર બરસત ઘન ઘોરે ઘોરે। જીવન ગિરિધર નિરખી વિવસ ભયે ડારત હૈ તૃન તોરે ॥૩॥

✻ ૭૪૬ ✻

[રાગ કેદારો] ઝૂલત હૈ રી લાલ હિંડોરે। રતનજટિત પટુલી પર બૈઠે રમકત હૈ ચહુઁ ઓરે ॥૧॥ મંદ મંદ ઝુલવતહિ મન લાગી ઘૂંઘટ તાન દેખત પિયકોરે। રંગ બઢયો જમુનાતટ કુંજનિ સુઘરરાઈ તૃન તોરે ॥૨॥

✻ ૭૪૭ ✻

[રાગ કેદારો] ઝૂલત લાલ ગિરિવરધરન। પરમ રસિક સિરોમનિ પ્યારી રાધિકા મનહરન ॥૧॥ સ્યામ સીસ સીખંડ સ્યામા કનકકે આભરન। નીલ પીત દુકુલ રાજિત ગૌર સાઁવલ વરન ॥૨॥ જબહિ ઝોંટા દેત પ્યારી લાગત મન અતિ ડરન। ચત્રભુજ પ્રભુ નિપુન નાગરિ ચપલ ભુજ અંક ભરન ॥૩॥

✻ ૭૪૮ ✻

[રાગ કેદારો] ઓલ્હરી આઈ હો ઘન ઘટા હિંડોરે ઝૂલત હૈં સ્યામા સ્યામ। કંચન ખંભ જટિત ડાંડી પટુલી લર મુરવા રી પીત વસન ફરહરાત ભૃકુટિ જીતે કોટિ કામ ॥૧॥ બની હૈ અદ્‌ભુત જોરી ઉપમા કો દીજે કો રી ઝોંટા દેત સબ મિલિ વ્રજકી જૂ વામ। આનંદ બાઢયો ઠોર ઠોર નાચત હૈં મોરી મોર ઇહ છબિ જુ નિરખિ સૂર પાયો હૈ સુખ-ધામ ॥૨॥ ✻૭૪૯✻

[રાગ બિહાગ] પિય સંગ ઝૂલી રી સરસ હિંડોરેં। વ્રજ-જુવતિ ચહુઁ દિસિ સજિ સજની ઝુલવતિ થોરેં થોરેં ॥૧॥ નીલાંબર પીતાંબર રાજત ઘન દામિની ચિત ચોરેં। કુંભનદાસ પ્રભુ ગિરિધર દેખત છબિકી દેખત ઉઠત ઝકોરેં ॥૨॥ ✻૭૫૦✻

[રાગ બિહાગ] રાધાકે રંગભુવન આયે વ્રજરાજ સુવન ઝૂલત હિંડોરે નવલ રંગ રહ્યો ભારી। અતિ પ્રવીન રૂપરાસ અંગઅંગ અનંગવાસ મધુર હાસ ભયો ઉજાસ ચંદવધૂ વારી ॥૧॥ દેત ઝોંટા છોટ મોટ કોટિકામિની સોભા કોટ લટક રહ્યો હાર હિયે ઝલકત તન સારી। ચીર ખસત ફૂલ ધસત બેની પ્રતિબિંબ લસંત રામદાસ પ્રભુ ગિરિધર નૈન ભર નિહારી ॥૨॥

✻ ૭૫૧ ✻

[રાગ બિહાગ] ઝૂલત નાગરી નાગર લાલ। મંદ મંદ

સબ સખી ઝુલાવત ગાવત ગીત રસાલ ॥૧॥ ફરહરાન પટ નીલ પીતકી અંચલ ચંચલ ચાલ। મનહુ પરસ્પર ઉમગ ધ્યાન છબિ પ્રકટ ભઈ તિહિ કાલ ॥૨॥ સિલસિલાત અતિ પ્રિયા સીસતેં લટકત બેની નાલ। મનોં મુકુટ બરુહા બરુહી ભ્રમ બ્યાલી વિકલ વિહાલ ॥૩॥ મલ્લીમાલ પિયાકી અરુઝી પ્રિયકી તુલસીમાલ। જનુ સુરસરી તરનિતનયા મિલિ કિધોં સુકસેની મરાલ ॥૪॥ સ્યામલ ગૌર પરસ્પર પ્રતિ છબિ સોભા વિસદ વિસાલ। નિરખિ ગદાધર કુઁવરી કુઁવરકો મન પર્યો રસ જંજાલ ॥૫॥ ✻ ૭૫૨ ✻

[રાગ બિહાગ] યે દોઉ ઝૂલત હૈં બાઁહ જોરેં। નવલકુંજકે દ્વારેં દેખો રમકત હૈં ચહુઁ ઓરેં ॥૧॥ સસ-સુરન મિલ મુરલી બજાવત બિચ-બિચ તાન લેત રસ થોરેં। હરિદાસકે સ્વામી સ્યામા કુંજવિહારી છબિ નિરખત તૃન તોરેં ॥૨॥ ✻ ૭૫૩ ✻

[રાગ બિહાગ] ઝૂલે રી ઝૂલે રી ઝૂલેં પ્યારો લાલ ઝૂલેં। સુરંગ હિંડોરો રોપ્યો જમુનાકે કૂલેં ॥૧॥ તૈસિયે સુહાઈ લાગે દ્રુમલતા ફૂલેં। રસિક પ્રીતમ દેખેં ગઈ ઉર સૂલેં ॥૨॥ ✻૭૫૪✻

[રાગ બિહાગ] સઘન કુંજમેં ઝૂલત સખીભેખ કિયે। કંઠન ભુજ ડાર દોઉ લપટાત હિયે ॥૧॥ અધરસુધા પીવત દોઉ રંગભીને। ઉરઝત હાર દામ નેહ નવીને ॥૨॥ અર્ધનેન મૂંદ પ્યારી પિય તન હેરે। પુલકિત સબ અંગ લાજ મુખ ફેરે ॥૩॥ ગાવત આનંદ ભરે ઉભય પ્રવીને। રસિકદાસકો પ્રભુ રતિ–રસ લીને ॥૪॥ ✻ ૭૫૫ ✻

[રાગ મિશ્ર પીલૂ] સો પ્યારા મોરા મોહન બાગ પધરાયા। રાધા પ્યારીને સંગ ઝુલાયા રે। સો પ્યારા મોરા મથુરા નગર યમુના તટ સોભા। બલદેવ બગીચા આયા રે ॥૧॥ સો પ્યારા સઘન કુંજ ગહ્વર વન ભીતર। ફૂલ હિંડોરા બનાયા રે ॥૨॥ સો પ્યારા ભોગ અરોગ ઝારી જમુનાજલ। બીરી પાન ખવાયા રે ॥૩॥ સો પ્યારા પુરુષોત્તમ પ્રભુ દેત ઝોંટકા। કલ્યાનરાય મન ભાયા રે ॥૪॥ સો પ્યારા વ્રજનાથલાલ અતિ સુન્દર। રમનલાલ સંગ આયા રે ॥૫॥ સો પ્યારા ગિરિધર જીવન હૈ જગતકે। બાલકૃષ્ણ લાડ લડાયા રે ॥૬॥ સો પ્યારા વ્રજપાલ મધુસૂદનલાલ। કેલિ કન્હૈયા પાયા રે ॥૭॥ સો પ્યારા ઘનકે સ્યામ ઘન પર ઘુમડ રહે। સાવન માસ સુહાયા રે ॥૮॥ સૌ પ્યારા વ્રજયુવતિન સંગ વહુબેટિન મિલ। બહુસુખ હૃદય સમાયા રે ॥૯॥ સો પ્યારા ભીર ભઈ વૈષ્ણવ સમૂહકી। ગોપાલ પ્રભુ જસ ગાયા રે ॥૧૦॥ ✻૭૫૬✻

[રાગ ખમાયચી] ઝુકિ ઝુકિ ઝૂલત લાલ વિહારી। સંગ ઝૂલત વૃષભાનનંદિની પહર કસૂંભી સારી ॥૧॥ લલિતાદિક મિલ બેનુ બજાવત ગાવત તાન સઁવારી। રંગ મચ્યો જમુનાતટ કુંજન સુઘરરાય બલિહારી ॥૨॥ ✻ ૭૫૭ ✻

[રાગ ખમાયચી] ઝુલંદા ગિરિધર નંદકુમાર। આઈ તરુની સહેનીકુંડી ગલ ફૂલોંદે હાર ॥૧॥ વૃન્દાવન બંસીવટકે તટ ખૂબિયાઁ અપરંપાર। ઝોંટા દેત સબૈ મિલ સઇયે આન આનિ વાર ॥૨॥ ઓઢે સીસ દુપટ્ટો ખાસે લંબે છૂટે બાર। મીઠડે ઐનનિ ભઁવરે નેનન પગ નૂપુર ઝનકાર ॥૩॥ એક ગાવહી એક મિલાવહી એક જુ રહે નિહાર। જગન્નાથ જુગલ ચરનન પર સટિયા તન મન વાર ॥૪॥

* ૭૫૮ *

[રાગ ભૂપાલી] સારી સુરંગ બનાઈ પ્રીતમ સંગ ઝૂલે ઝુલાવે કૂંજન રી। ચોલી સ્યામ જુ ચૂનરી લેંગા નેપુર નાદ કરે રી ॥૧॥ પીરી પાગ પીતાંબર જગમગે આભૂષન વનમાલ ગરે રી। પાવક પીક કેકી ગાવત પિય વ્રજાધીશ અંગ તાપ હરે રી ॥૨॥

* ૭૫૯ *

* પવિત્રાના હિંડોરાનાં પદ *

[રાગ સારંગ] પેહેર પવિત્રા બૈઠે હિંડોરેં દોઉ નિરખત નેન સિરાને। નવ નિકુંજ-મહલમેં રાજત કોટિક કામ લજાને ॥૧॥ હાસ વિલાસ હરત સબકે મન અંગ-અંગ સુખ સાને। પરમાનન્દ સ્વામી મનમોહન ઉપજત તાન બિતાને ॥૨॥

* ૭૬૦ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા પહેરેં નંદકુમાર। પેહેર પવિત્રા ઝૂલન લાગે અતિસે પરમ ઉદાર ॥૧॥ ચંચલ ચપલ મનોહર

મૂરત અતિ સોભા સુખસાર। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ કુઁવર લાડીલે ગોવર્ધન સુખકાર ॥૨॥

* ૭૬૧ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા પેહેરેં પરમાનન્દ। સાવન સુદી એકાદશીકે દિન ગિરિધર ગોકુલચન્દ ॥૧॥ શ્રીવૃષભાનનંદિની નિજ કર ગ્રથિત વિવિધ પટ ભાત। તા મધિ સુભગ સુવર્ણ-સૂત્રસેં પોઈ નવમતિ જાત ॥૨॥ પવિત્રા પેહેર હિંડોરેં ઝૂલત દોઉ આનન્દકન્દ। જમુના-પુલિનમેં કુંજ મનોહર ગાવત પરમાનન્દ ॥૩॥

* ૭૬૨ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા પેહેરિ હિંડોરે ઝૂલેં। સ્યામા સ્યામ બરાબર બૈઠે નિરખતહી સમતૂલેં ॥૧॥ લલિતાદિક ઝુલાવત ઠાડી ખંભન લગ અનુકૂલેં। વ્રજજન તહાઁ મિલ ગાવત નૃત્યત પ્રેમમગન સુધ ભૂલેં ॥૨॥ મંદ-મંદ ઘન બરખત તિહિં છિન વામ સબૈ સચુ પાવત। કાલિન્દી તટ યહ વિધિ લાલન પશુ પંછી સુખ પાવત ॥૩॥ વૃન્દાવન સોભા કહા બરનૂં વેદહુ પાર ન પાવત। શ્રીવલ્લભ-પદકમલ-કૃપાતેં રસિક ચરનરજ પાવત ॥૪॥

* ૭૬૩ *

* હિંડોરે ઝૂલી ઊતરવાનાં પદ *

[રાગ બિહાગ] હિંડોરેં માઈ ઝૂલત રંગ રહ્યો। વ્રજસુન્દરી મિલિ દેખન આઈ મંગલચાર ઠયો ॥૧॥ માત યસોદા કરત આરતી મોતિન થાર લિયે। ચઢ વિમાન સુર દેખન આયે

પુષ્પન વૃષ્ટિ કિયે ॥૨॥ કરત ન્યોછાવર લેત બલૈયા બહુવિધ દાન દયો। સૂરદાસ પ્રભુ ફિર ઝૂલેંગે સુખ વ્રજવાસ છયો ॥૩॥

* ૭૬૪ *

[રાગ બિહાગ] હિંડોરે માઈ ઝૂલિ ઉતરે નંદલાલ। સકલ સિંગાર કિયે અંગ સોભિત ચંચલ નૈન વિસાલ ॥૧॥ સ્યામા સ્યામ મનોહર સુન્દર તિલક દિયો હૈ ભાલ। મૈયા આરતી ઉતારત વારત ગાવત ગીત રસાલ ॥૨॥ બાજત તાલ મૃદંગ બાંસુરી બીના બેનુ રસાલ। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિધર નાગર રસબસ ભઈ વ્રજબાલ ॥૩॥

* ૭૬૫ *

[રાગ બિહાગ] પાવસ રિતુ આનંદભર ઝૂલી-ઝૂલી હો પિય સંગ। ચરન યુગલ દોઉ ખંભ ભયે હૈં ડાંડી ચાર સિર જુરી મયાર લટકન આભૂષન બહુ અંગ ॥૧॥ કચ ઘન ઉનયે ગગન સઘન પર દમકત દામિની આડ મનો ભ્રૂહ ઇન્દ્રધનુ–ભંગ। રસિક પ્રીતમકી બાનિક નિરખત મોહે કોટિ અનંગ ॥૨॥

* ૭૬૬ *

[રાગ ખમાયચી] હિંડોરેતેં ઉતરે લાલવિહારી। રમકનિ ઠમકનિ ઉતરિ રાધિકા કોટિ ચન્દ ઉજિયારી ॥૧॥ ગોપીજન સબ પાય પરત હૈં રાઈ લોન ઉતારી। કર મુરલી લે બેનુ બજાવત ગોકુલ ચલે હૈં મુરારી ॥૨॥ જૈજૈકાર બ્રહ્માદિક બોલે પુષ્પન–વૃષ્ટિ કરાઈ। પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર વ્રજજનકે સુખદાઈ ॥૩॥

* ૭૬૭ *

* પવિત્રાનાં પદ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા પહરત ગિરિધરલાલ। રુચિર પાટકે ફોંદના કર કર પહરાવત સબ બાલ ॥૧॥ આસપાસ સબ સખામંડલી માનોં કમલ અલિમાલ। કુંભનદાસ પ્રભુ ત્રિભુવન–મોહન ગોવર્ધનધરલાલ ॥૨॥

* ૭૬૮ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા પહરત ગિરિધરલાલ। તીન્યોં લોક પવિત્ર કિયે હૈં વિઠ્ઠલ નયન વિસાલ ॥૧॥ કહા કહોં અંગ અંગકી બાનિક ઉર રાજત વનમાલ। વિષ્નુદાસ પ્રભુ ગોકુલ મહિયાઁ વિહરત બાલગોપાલ ॥૨॥

* ૭૬૯ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા વિઠ્ઠલેશ પહિરાવે। વ્રજનરેસ ગિરિધરનચંદ્રકો નિરખ નિરખ સચુપાવે ॥૧॥ આસપાસ જુવતિજન ઠાડીં હરખિત મંગલ ગાવેં। ગોવિંદ પ્રભુ પર સકલ દેવતા કુસુમાંજલિ બરખાવેં ॥૨॥

* ૭૭૦ *

[રાગ સારંગ] પવિત્રા લાલનકે કંઠ સોહે। સોનેકે ગેંદા રૂપેકે સૂતમેં પચરંગ પાટકે પોહે ॥૧॥ અતિ વિચિત્ર માલા વર દેખિયત યસોદારાની મન મોહે। પરમાનન્દ દેખ સુખ પાયો હૃદય હરખ દગ જોહે ॥૨॥

* ૭૭૧ *

* રાખીનાં પદ *

[રાગ સારંગ] રાખી બાંધત જસોદા મૈયા। બહુ સિંગાર સજે આભૂષન ગિરિધર હલધર ભૈયા ॥૧॥ રત્નખચિત રાખી

બાંધિ કર પુન પુન લેત બલૈયા। સકલ ભોગ આગે ધર રાખે તનકજુ લેહુ કન્હૈયા ॥૨॥ યહ છબિ દેખ મગ્ન નંદરાની નિરખ નિરખ સચુ પૈયા। જીયો યસોદા પૂત તિહારો પરમાનન્દ બલ જૈયા ॥૩॥ * ૭૭૨ *

[રાગ સારંગ] બહન સુભદ્રા રાખી બાંધત બલ અરુ શ્રીગોપાલકે। કનકથાર અક્ષત ભર કુંકુમ તિલક કરત નન્દલાલકે ॥૧॥ આરતી કરત દેત ન્યોછાવર વારત મુક્તામાલકે। આસકરન પ્રભુ મોહનનાગર પ્રેમપુંજ વ્રજબાલકે ॥૨॥ *૭૭૩*

[રાગ સારંગ] આજ સલૂનો મંગલ માઈ। ગર્ગ મહામુનિ રાખી બાંધત દેત અસીસ સુહાઈ ॥૧॥ ચિરજીયો દોઉ ઢોટા તેરે પરિવાર સહિત વ્રજરાઈ। રામદાસ પ્રભુ–મુખ–છબિ ઉપર બાર બાર બલ જાઈ ॥૨॥ * ૭૭૪ *

[રાગ સારંગ] રાખી બાંધત જસોદા મૈયા બલ અરુ શ્રીગોપાલકે। સાવન સુદી પૂન્યોંકો સુભ દિન તિલક કરત મધ્ય ભાલકે ॥૧॥ વિપ્ર બુલાય દઈ બહુ દચ્છિના વારત મુક્તામાલકે। ચત્રભુજદાસ નિરખ મન ફૂલે ગુન ગાવત ગિરિધરકે ॥૨॥ * ૭૭૫ *

નિત્ય નેમ-માહાત્મ્ય-શિક્ષા-વિનતી-દીનતા-આશ્રય-વિરહનાં પદ

* નિત્યનેમનાં પદ *

[રાગ ગૌરી] શ્રીગોવર્ધનવાસી સાઁવરે લાલ તુમ બિન રહ્યો ન જાય હો વ્રજરાજ લડૈંતે લાડીલે ॥ધ્રુવ॥ બંક ચિતૈ મુસિકાયકે લાલ સુંદર વદન દિખાય। લોચન તલફેં મીન જ્યોં લાલ પલ છિન કલ્પ વિહાય ॥૧॥ સપ્તક સ્વર બંધાનસોં લાલ મોહન બેનુ બજાય। સુરત સુહાઈ બાંધિકે નેંક મધુરે મધુરે ગાય ॥૨॥ રસિક રસીલી બોલની લાલ ગિરિ ચઢ ગૈયાઁ બુલાય। ગાય બુલાઈ ધૂમરિ નેંક ઊંચી ટેર સુનાય ॥૩॥ દૃષ્ટિ પરેં જા દિવસતેં લાલ તબતેં રુચેં ન આન। રજની નીંદ ન આવહી મોહિ બિસર્યો ભોજન પાન ॥૪॥ દરસનકો નયના તપેં લાલ વચન સુનનકો કાન। મિલિવેકો હિયરા તપે મેરે જીયકે જીવન પ્રાન ॥૫॥ પૂરન સસિમુખ દેખિકે લાલ ચિત ચોંટ્યો વાહી ઓર। રૂપ સુધારસપાનકે લાલ સાદર કુમુદ ચકોર ॥૬॥ મન અભિલાષા હ્વૈ રહી લાલ લાગત નયનન મેખ। ઇકટક દેખે ભાવતેં પ્યારો નાગર નટવર ભેખ ॥૭॥ લોકલાજ કુલવેદકી લાલ છાંડ્યો સકલ વિવેક। કમલકલિ રવિ જ્યોં બઢે લાલ છિન છિન પ્રીતિ વિશેષ ॥૮॥ કોટિક મન્મથ વારને લાલ દેખત ડગમગી ચાલ। જુવતીજન–મનફંદના લાલ અંબુજ–નયન

વિસાલ ॥૯॥ કુંજભવન ક્રીડા કરો લાલ સુખનિધિ મદનગોપાલ। હમ શ્રીવૃન્દાવન–માલતી તુમ ભોગી ભ્રમર ભૂપાલ ॥૧૦॥ યહ રટ લાગી લાડિલે લાલ જૈસે ચાતક મોર। પ્રેમનીર વરષા કરો લાલ નવઘન નન્દકિસોર ॥૧૧॥ જુગ જુગ અવિચલ રાખિયે લાલ યહ સુખ શૈલ–નિવાસ। શ્રીગોવર્ધનધર–રૂપપૈ બલ જાય ચત્રભુજદાસ ॥૧૨॥ * ૭૭૬ *

[રાગ ગૌરી] યસુમતિસુત મોહિ દીજે દરસન। તન મન પ્રાન તપત હૈં નિસદિન છિન ઇક હોત બરાબર વરસન ॥૧॥ સિયરો હોતો પહલે હૃદયો અબ તો અઁખિયાઁ લાગી તરફન। રસિક પ્રીતમ વિનતિ ચિત ધરિયે તુમસે સરસ કહાઁ લગે અરસન ॥૨॥ * ૭૭૭ *

[રાગ ગૌરી] કૃષ્ણ શ્રીકૃષ્ણ શરણં મમ ઉચ્ચરે। રૈન–દિન નિત્યપ્રતિ સદા પલ છિન ઘડી કરત વિધ્વંસ જન અખિલ અઘ પરિહરે ॥૧॥ હોત હરિરૂપ વ્રજભૂપ ભાવે સદા અગમ ભવસિંધુકો બિના સાધન તરે। રહત નિસિદિવસ આનંદ ઉરમેં ભર્યો પુષ્ટિલીલા સકલસાર ઉરમેં ધરે ॥૨॥ રમા અજ સેષ સનકાદિ સુક સારદા વ્યાસ નારદ રટેં પલક મુખ ના ટરેં। લાલ ગિરિધરન મહિમા અતુલ જગમગી સરન કૃષ્ણદાસ નિગમ નેતિ-નેતિ કરેં ॥૩॥ * ૭૭૮ *

[રાગ ગૌરી] ઔર કોઊ સમઝે સો સમઝે હમકો ઇતની સમઝ ભલી। ઠાકુર નંદકિસોર હમારે ઠકુરાઈન વૃષભાનલલી ॥૧॥ શ્રીદામાદિ સખા સ્યામકે સ્યામા સંગ લલિતાદિ અલી। વ્રજપુરવાસ સૈલવન વિહરત કુંજન-કુંજન રંગરલી ॥૨॥ ઇનકે લાડ ચાહૂં સુખસેવા ભાવવેલ રસફલન ફલી। કહે ભગવાન હિતરામરાય પ્રભુ સબનતેં ઇનકી કૃપા ભલી ॥૩॥ * ૭૭૯ *

[રાગ ગૌરી] કૃષ્ણ શ્રીકૃષ્ણ મનમાંહિ ગતિ જાનિયે। દેહેન્દ્રિય–પ્રાનાંતઃકરન–દારાગારાદિ વિત્તાત્મા સકલ શ્રીકૃષ્ણકી માનિયે ॥૧॥ કૃષ્ણ મમ સ્વામી હોં દાસ મન–વચ–કરમ કૃષ્ણકર્તા યે હી સદા જિય આનિયે। કૃષ્ણદાસનિ નાથ હરિદાસ-વર્યધર ચરનરજ વલ્લભાધીશ મન સાનિયે ॥૨॥ * ૭૮૦ *

[રાગ ગૌરી] વ્રજવાસી જાને રસરીતિ। જિનકે હૃદય ઔર નહીં ભાવત નંદસુવનપદ–પ્રીતિ ॥૧॥ સર્વભાવ સર્વાત્મ નિવેદન રહત હૈં ત્રિગુનાતીત। કરત મહલમેં ટહલ નિરંતર જાત યામ યુગ વીત ॥૨॥ જિનકી ગતિ ઔરે નહીં જાને બીચ જવનિકા ભીતિ। કોઈ એક લહે દાસ પરમાનંદ ગુરુ પ્રસાદ પ્રતીતિ ॥૩॥ * ૭૮૧ *

[રાગ ગૌરી] ગોપી પ્રેમકી ધ્વજા। જિન ગોપાલ કિયો અપને વસ ઉર ધર સ્યામ ભુજા ॥૧॥ સુક મુનિ વ્યાસ પ્રશંસા કીની ઊધો સંત સરાહીં। ભૂરિ ભાગ્ય ગોકુલકી વનિતા અતિ પુનીત ભવમાંહીં ॥૨॥ કહા ભયો જુ વિપ્રકુલ જન્મ્યો જેહિ

હરિસેવા નાહીં। સોઈ કુલીન દાસ પરમાનન્દ જો હરિ સન્મુખ ધાઈ ॥૩॥ * ૭૮૨ *

[રાગ બિહાગ] તરહટી શ્રીગોવરધનકી રહિયે। નિત પ્રતિ મદનગોપાલલાલકે ચરનકમલ ચિત્ત લહિયે ॥૧॥ તન પુલકિત વ્રજરજમેં લોટત ગોવિન્દકુંડમેં નહિયે। રસિક પ્રીતમ હિત ચિતકી બતિયાઁ શ્રીગિરિધારીજુસેં કહિયે ॥૨॥ *૭૮૩*

* માહાત્મ્યનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] સરનપ્રતિપાલ ગોપાલરતિવર્ધિની। દેત પ્રતિપદ પ્રિય કંત સન્મુખ કરત અતુલ કરુનામઈ નાથઅંગ–અર્ધિની ॥૧॥ દીનજન જાન રસપુંજ કુંજેશ્વરી રમત રસરાસ પિયસંગ નિસિસર્દની। ભક્તિદાયક સકલ ભવસિન્ધુતારિની કરત વિધ્વંસ જન અખિલ અઘમર્દિની ॥૨॥ રહત નંદસૂનુ તટ નિકટ નિસદિન સદા ગોપગોપી રમત મધ્ય રસકંદિની। કૃષ્ણ તન વરન ગુન ધર્મ શ્રીકૃષ્ણકે કૃષ્ણલીલામઈ કૃષ્ણસુખકંદિની ॥૩॥ પદ્મજા પાય તુવસંગહી મુરરિપુ સકલ સામર્થ્યમઈ પાપકી ખંડિની। કૃપારસપૂર વૈકુંઠપદકી સીઢી જગતવિખ્યાત સિવ સેષ સિરમંડિની ॥૪॥ પર્યો પદકમલતર ઔર સબ છાંડિકે દેખ દૃગ કર દયા હાસ્ય મુખમંદિની। ઉભય કર જોર કૃષ્ણદાસ વિનતિ કરે કરહુ કિરપા અબ કલિન્દ-ગિરિનંદિની ॥૫॥ * ૭૮૪ *

[રાગ સોરઠ] વલ્લભ ચાહે સોઈ કરે। જો ઉનકે પદ દૃઢ કરિ પકરે મહારસ સિંધુ ભરે ॥૧॥ વેદ પુરાન સુઘરતા સુન્દર યે બાતન ન સરે। શ્રીવલ્લભકે પદરજ ભજકે ભવસાગરતેં તરે ॥૨॥ નાથકે નાથ અનાથકે બંધુ અવગુન ચિત ન ધરે। પદ્મનાભકું અપનો જાનિકે ડૂબત કર પકરે ॥૩॥ * ૭૮૫ *

[રાગ કાન્હરો] જે કોઈ જમુના નામ સંભારે। તાકો દરસ પરસ કોઉ કરહી તાહીકો વે તારે ॥૧॥ ભક્તકી મહિમા કહાઁ લગ બરનોં યમ હા હા કહી હારે। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલકો નિતપ્રતિ વદન નિહારે ॥૨॥ * ૭૮૬ *

[રાગ કાન્હરો] વ્રજભૂમિ મોહની મૈં જાની। મોહન કાન્હ મોહન વૃન્દાવન મોહન જમુના મહારાની ॥૧॥ મોહન નાર ગોકુલકી ઠાડી બોલત અમૃત બાની। મોહન સૂરદાસકો ઠાકુર મોહન રાધેરાની ॥૨॥ * ૭૮૭ *

[રાગ કાન્હરો] શ્રીમદાચાર્યકે ચરનનખચિહ્નકો ધ્યાન ઉરમેં સદા રહત જિનકે। કટત સબ તિમિર મહાદુષ્ટ કલિકાલકે ભક્તિરસ ગૂઢ દૃઢ હોત તિનકે ॥૧॥ જંત્ર અરુ મંત્ર મહાતંત્ર બહુ ભાઁતિકે અસુર અરુ સુરનકો ડર ન જિનકે। રહત નિરપેક્ષ અપેક્ષ નહિ કાહુકી ભજન આનન્દમેં ગિને ન કિનકે ॥૨॥ છાઁડ ઇનકો સદા ઔરકો જે ભજે તે પરે સંસૃતિકૂપ ભટકે। ધાર મન એક શ્રીવલ્લભાધીશપદ કરન મનકામના હોત જિનકે

॥૩॥ મત્ત ઉન્મત્ત સોં ફિરત અભિમાનમેં જન્મ ખોયો વૃથા રાતદિનકે। કહત શ્રુતિસાર નિરધાર નિશ્ચય કરિ સર્વદા સરન રઘુનાથ જિનકે ॥૪॥ * ૭૮૮ *

[રાગ કાન્હરો] હરિજન સંગ છિનક જો હોઈ। કોટિ સ્વર્ગસુખ કોટિ મોક્ષસુખ તિહિ સમ લહે ન કોઈ ॥૧॥ ભૂરિ ભાગ્ય પુન્યસંચિત ફલ કૃષ્ણકૃપા હૈ જાકો। સૂરદાસ હરિજનપદ મહિમા કહી સકે કો તાકો ॥૨॥ * ૭૮૯ *

[રાગ કાન્હરો] જા દિન સંત પાહુને આવત। તીરથ કોટિ સ્નાનકરન ફલ ઐસો દરસન પાવત ॥૧॥ પ્રફુલિત વદન રહત નિસદિન પ્રતિ ચરનકમલ ચિત લાવત। મન ક્રમ વચન ઔર નહિ જાંચત સુમરત અરુ સુમરાવત ॥૨॥ મિથ્યાવાદ ઉપાધિ રહિત વ્હૈ વિમલ-વિમલ જસ ગાવત। સૂરદાસ પ્રીતિ કર તિનસોં હરિકી સુરત કરાવત ॥૩॥ * ૭૯૦ *

[રાગ કેદારો] આસરો એક દ્દઢ શ્રીવલ્લભાધીશકો। માનસી રીતકી મુખ્ય સેવા વ્યસન લોકવૈદિકત્યાગ સરન ગોપીશકો ॥૧॥ દીનતાભાવ ઉદ્દબોધ ગુનગાનસોં ઘોષત્રિય-ભાવના ઉભય જાને। કૃષ્ણનામ સ્ફૂરે પલ ન આજ્ઞા ટરે કૃતિ વચન વિશ્વાસ દ્દઢ ચિત્ત આને ॥૨॥ ભગવદીય જાન સત્સંગકો અનુસરે ના દેખે દોષ અરુ સત્ય ભાખે। પુષ્ટિપથમર્મ દસ ધર્મ યહ વિધિ કહે સદા ચિત્તમેં દ્વારિકેસ રાખે ॥૩॥ * ૭૯૧ *

[રાગ બિહાગ] જો રસ રસિક કીરમુનિ ગાયો। સો રસ રટત રહત નિસિવાસર સેષ સહસ્રમુખ પાર ન પાયો ॥૧॥ ગાવત સિવ સારદ મુનિ નારદ કમલકોશવાસી ન ચખાયો। જદ્યપિ રમા રહત ચરનનતર નિગમન અગન અગાધ બતાયો ॥૨॥ તરનિતનયાતટ બંસીવટ નિકટ વૃન્દાવિપિન–વીથિન બહાયો। સો રસ રસિકદાસ પરમાનન્દ વૃષભાનસુતા કુચ બીચ બસાયો ॥૩॥ * ૭૯૨ *

[રાગ બિહાગ] જા પર કમલાકાન્ત ઢરૈ। લકરી ઘાસકો બેચનહારો તા સિર છત્ર ધરૈ ॥૧॥ વિદ્યાનાથ અવિદ્યા સમરથ જો કછુ ચાહે સોઈ કરે। રીતે ભરે ભરે પુનિ ઢારે જો ચાહે તો ફેર ભરે ॥૨॥ સિદ્ધ પુરુષ અવિનાશી સમરથ કાહૂતેં ન ડરે। પરમાનંદ યહ સંપતિ મનતેં કબહુ નાહિન ટરે ॥૩॥ *૭૯૩*

[રાગ બિહાગ] દાસ અનન્ય મેરો નિજરૂપ। દરસન-માત્ર તાપત્રય નાસત છુડાવે ગૃહબંધન-કૂપ ॥૧॥ મેરી બાંધી ભક્ત છુડાવે ભક્તકી બાંધી છુટે ન મોહી। કબહુँક લેકે મોહિકૂં બાંધે તહાઁ કહા કૈસે ઉત્તર હોહી ॥૨॥ મૈં નિર્મલ સબ જગતકો જીવન મેરો જીવન મેરો દાસ। પરમાનન્દ તાહિકે હૃદયે જાકે હૃદયે પ્રેમપ્રકાસ ॥૩॥ * ૭૯૪ *

[રાગ બિહાગ] જો લૌં હરિ આપુનપોં ન જનાવે। તો લૌં સકલ સિદ્ધાન્ત મારગકો પઢે સુને નહીં આવે ॥૧॥

સુન બ્રહ્મા નારાયનમુખતેં નારદકું સીખ દીની। નારદ કહી વેદવ્યાસસેં આપ ખોજ નહીં કીની ॥૨॥ વેદવ્યાસ ઔષધકી પરીન્યાંઈ પઢ તનતાપ મિટાયો। તાતેં પઢિ મુનિ સુકદેવ દશમ ક્ષિતકો જુ સુનાયો ॥૩॥ જદ્યપિ સુની નૃપ વ્રજકી લીલા કહી સુકદેવા। તોઉ સર્વાત્મભાવ ન ઉપજ્યો તાતેં ન કરી સેવા ॥૪॥ શ્રીભાગવત અમૃતદધિ મથકે શ્રીવલ્લભ સર્વોત્તમ। કર આવરન દૂર નિજજનકે હાથ દિયે પુરુષોત્તમ ॥૫॥ સેવા સાજ સિંગાર સુભગ રસ ખાનપાન પ્રગટાયો। વૃન્દાવન-નિકુંજકી લીલા હરિજીવન સ્વાદ ચખાયો ॥૬॥

* ૭૯૫ *

[રાગ બિહાગ] પરમકૃપાલ શ્રીવલ્લભનંદન કરત કૃપા નિજહાથ દે માથેં। જે જન સરન આય અનુસરહી ગહિ સોંપત શ્રીગોવર્ધનનાથેં ॥૧॥ પરમ ઉદાર ચતુર ચિંતામનિ રાખત ભવધારા બહિ જાતેં। ભજ કૃષ્ણદાસ કાજ સબ સરહી જો જાને શ્રીવિઠ્ઠલનાથેં ॥૨॥

* ૭૯૬ *

[રાગ બિહાગ] હરિરસ વૃન્દાવનતેં આયો। ભગવદીજન પીવનકે કારન શ્રીવ્રજનાથ પઠાયો ॥૧॥ બાँટ લિયો અપની અપની રુચિ જો જાકે મન ભાયો। સૂરદાસ પ્રભુ રસિક વિનોદી સો રસ રસિકન પાયો ॥૨॥

* ૭૯૭ *

[રાગ બિહાગ] મિલવો નેનનહીકો નીકો। નંદકે લાલ હમારે જીવન ઔર જગત સબ ફીકો ॥૧॥ વેદ પુરાન ભાગવત

ગીતા ગૂઢ જ્ઞાન પોથીકો। ખાટી છાછ કહા રુચિ માને સૂર ખવૈયા ઘીકો ॥૨॥

* ૭૯૮ *

[રાગ બિહાગ] કલિજુગ સબ જુગતેં અધિકાઈ। જા જુગમેં શ્રીવલ્લભ પ્રગટે સેવારીતિ સિખાઈ ॥૧॥ જા જુગમેં રાજા પરિક્ષિતકો શ્રીભાગવત સુનાઈ। કહે હરિદાસ સરન આયે સેવક મેરે મનકી પાઈ ॥૨॥

* ૭૯૯ *

[રાગ બિહાગ] હમારે શ્રીવિઠ્ઠલનાથ ધની। ભવસાગરતેં કાઢે કૃપાનિધિ રાખે સરન અપની ॥૧॥ રસના રટત રહત નિસિવાસર સેષ સહસ્રફની। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ ત્રિભુવન–મુકુટમનિ ॥૨॥

* ૮૦૦ *

[રાગ બિહાગ] આયે મેરે નંદનંદનકે પ્યારે। માલા તિલક મનોહર બાનો ત્રિભુવનકે ઉજિયારે ॥૧॥ હૃદયકમલકે મધ્ય વિરાજત શ્રીવ્રજરાજદુલારે। પ્રેમસહિત બસત ઉર મોહન નેકહુ ટરત ન ટારે ॥૨॥ કહા જાનૂં કો પુન્ય ઉદૈ ભયો મેરે ઘર જુ પધારે। પરમાનન્દ કરત ન્યોછાવર બાર–બાર હું બારે ॥૩॥

* ૮૦૧ *

[રાગ બિહાગ] ઉત્તમ કુલ અવતાર કહા જો વલ્લભરાજકુમાર ન જાન્યો। ચરચા ન કીની વર વલ્લભકી રચિ પાખંડ કિયો બહુ બાનો ॥૧॥ રસિક કથા સુની નહિ જુ સ્રવનન રહ્યો વિષયરસહિ લપટાનો। સોચ મિટયો નહિ ઉર અંતરકો

સમઝ-સમઝ લાગ્યો પછતાનો ॥૨॥ ગિરિ ગોવર્ધન વ્રજવૃન્દાવન કબહુ ન નયનન નિરખ સિરાનો। કૃષ્ણદાસ પ્રભુકી ગુનમહિમા અગમ નિગમ નહિ જાત બખાન્યો ॥૩॥ *૮૦૨*

[રાગ બિહાગ] જિન શ્રીવલ્લભરૂપ ન જાન્યો। જનની ઉદર આય કહા કીનો જનમ અકારજ માન્યો ॥૧॥ સકલ વેદવિધિ સકલ ધર્મનિધિ કરત જ્યોં વેદ બખાન્યો । કહા ભયો જુ સકલશાસ્ત્ર પઢ્યો નાહક ફાટ્યો પાન્યો ॥૨॥ અગ્નિરૂપ પ્રભુ સકલ સિરોમનિ દેત અભયપદ દાન્યો। રસિક પ્રીતમકે ચરન ભજત જે સકલ પદારથ જાન્યો ॥૩॥ * ૮૦૩ *

[રાગ બિહાગ] જબ લગ જમુના ગાય ગોવર્ધન જબ લગ ગોકુલ ગામ ગુસાંઈ । જબ લગિ શ્રી ભાગવત–કથારસ તબ લગ કલજુગ નાંહી ॥૧॥ જબ લગ હૈ સેવારસ જગમેં નંદનંદનસોં પ્રીતિ બડાઈ। પરમાનન્દ તાસોં હરિ ક્રીડત વલ્લભચરનરેનુ જિન પાઈ ॥૨॥ * ૮૦૪ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવિઠ્ઠલનાથ બસત જિય જાકે તાકી રીત પ્રીત છબિ ન્યારી । પ્રફુલિત વદન–કાન્તિ કરુનામય નયનનમેં ઝલકે ગિરિધારી ॥૧॥ ઉગ્ર સ્વભાવ પરમ પરમારથ સ્વારથ લેશ નહીં સંસારી। આનંદરૂપ કરત ઇક છિનમેં હરિજુકી કથા કહત વિસ્તારી ॥૨॥ મન ક્રમ વચન તાકો સંગ કરિયે પૈચત વ્રજજુવતિન સુખકારી। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ રસિક–મુકુટમનિ

ગુનનિધાન ગોવર્ધનધારી ॥૩॥ * ૮૦૫ *

[રાગ બિહાગ] બડો ધન હરિજનકો હરિનામ। બિનુ રખવાર ચોર નહિ ચોરે સોવત હૈ સુખધામ ॥૧॥ દિન-દિન બઢત સવાયો દૂનો ઘટત નહિ કછુ દામ। સૂરદાસ હરિસેવા જાકે પારસકો કહા કામ ॥૨॥ * ૮૦૬ *

[રાગ બિહાગ] હમ તો વિઠ્ઠલનાથ ઉપાસી। સદા સેવૌં શ્રીવલ્લભનંદન કહા કરૌં જાય કાસી ॥૧॥ ઇનકો છાઁડ ઔરકો ધ્યાવે સો કહિયે અસુરાસી। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ લીલા નિગમ પ્રકાસી ॥૨॥ * ૮૦૭ *

[રાગ બિહાગ] વારૌં તનમન વલ્લભીયન પર। મેરે તનકો કરો બિછૌના સીસ ધરૌં ઇનકે ચરનન તર ॥૧॥ ભાવ ભરિ દેખૌં મેરી અઁખિયન મંડલ મધ્ય વિરાજંત ગિરિધર। યે તો મેરે પ્રાનજીવનધન દાન દિયે હૈં શ્રીવલ્લભવર ॥૨॥ પુષ્ટિમારગ પ્રકટ કરવેકો પ્રકટે શ્રીવિઠ્ઠલ દ્વિજવપુ.ધર। દાસ રસિક બલૈયા લે લે વલ્લભીયનકી ચરનરજ અનુસર ॥૩॥ * ૮૦૮ *

[રાગ બિહાગ] સબતેં શ્રીવલ્લભનામ ભલો। લીજે લીજે લીજે નાતર કલજુગ કરત છલો ॥૧॥ સદ્‌તીરથ એક સઘન સ્યામઘન તીરથ વૃથા ચલો। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન કૃપાનિધિ રિદ્ધિ સિદ્ધિ પ્રબલો ॥૨॥ * ૮૦૯ *

[રાગ બિહાગ] વૃન્દાવન એક પલક જો રહિયે। જન્મ-

જન્મકે પાપ કટત હૈં કૃષ્ણ-કૃષ્ણ મુખ કહિયે ॥૧॥ મહાપ્રસાદ અરુ જલ જમુનાકો તનક તનક ભર લઇયે। સૂરદાસ વૈકુંઠ મધુપુરી ભાગ્ય વિના કૈસે પૈયે ॥૨॥ * ૮૧૦ *

[રાગ બિહાગ] ભરોસો વલ્લભકો ભારી। કાહેકો મન ભટકત ડોલત જો ચાહે ફલ ચારી ॥૧॥ શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર સબ બાલક જગત કિયો ઉદ્ધાર। પુરુષોત્તમ પ્રભુ નામમંત્ર દે ચરન-કમલ સિર ધાર ॥૨॥ * ૮૧૧ *

[રાગ બિહાગ] ભરોસો દ્દઢ ઇન ચરનનકેરો। શ્રીવલ્લભ-નખચંદ્રછટા બિન સબ જગમાંઝ અઁધેરો ॥૧॥ સાધન ઔર નહીંયા કલિમેં જાસું હોત નિબેરો। સૂર કહા કહે દ્વિવિધ આઁધરો બિના મોલકો ચેરો ॥૨॥ * ૮૧૨ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવિઠ્ઠલનાથ—ચંદ ઉગ્યો જગમેં ભક્ત—ચઁદની ફૈલ રહી રી। શ્રીવલ્લભઘર પ્રગટ ભયે હૈં રસ બરખત ચહુઁ દિસ સખી રી ॥૧॥ માયાવાદ કિયે પ્રભુ ખંડન સુક મુનિ વ્યાસ પરમ સુખ પાઈ। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ નિત-નિત લીલા હોત નઈ રી ॥૨॥ * ૮૧૩ *

* શિક્ષાનાં પદ *

[રાગ બિહાગ] કિયો ગોપાલકો સબ હોય। જો માને અપનો પુરુષારથ અતિસે ઝૂઠો હોય ॥૧॥ સુખ દુખ લાભ અલાભ સહજ ગતિ કહાઁ લૌં મરિયે રોય। જો કછુ લેખ લિખ્યો નંદનંદન મેટ સકે નહિ કોય ॥૨॥ જંત્ર મંત્ર ઓખદકી બાતેં યે સબ ડારો ધોય। સૂરદાસ પ્રભુ સુખકે સાગર ચરનકમલ ચિત પ્રોય ॥૩॥ * ૮૧૪ *

[રાગ બિહાગ] જે કોઈ શ્રીગોકુલરસ ચાખે। તાકો ચિત્ત અનત ના ભટકે લોભ દિખાવે લાખે ॥૧॥ પર્યો રહે છોંકરકી છૈયાઁ નિરખત તરુવર સાખે। શ્રીજમુનાજલ પાન કરત નિત શ્રીવલ્લભ મુખ ભાખે ॥૨॥ સાત સ્વરૂપ આદિ લે ગિરિધર ધ્યાન હૃદૈમેં રાખે। રસિક પ્રીતમકી બાનિક ઉપર વિશ્વ બારને નાખે ॥૩॥ * ૮૧૫ *

[રાગ બિહાગ] રે મન શ્રીવલ્લભગુન ગાય। વૃથા કાલ કાહેકો ખોવત વેદ પુરાન પઢાય ॥૧॥ શ્રીગિરિરાજધરન પૈવેકો નાહિન ઔર ઉપાય। રસિક સદા અનન્ય હોયકે ચિત ઇત ઉત ન ડુલાય ॥૨॥ * ૮૧૬ *

[રાગ બિહાગ] સબ દિન હોત ન એક સમાન। પ્રકટત હૈ પૂર્વકી કરની તજ મન સોચ અજ્ઞાન ॥૧॥ કબહુક રાજા હરિશ્ચન્દ્ર ગૃહ સંપતિ મેરુ સમાન। કબહુક દાસ શ્વપચ ગૃહ વ્હૈ કે અંબર હરત મસાન ॥૨॥ કબહુક યુધિષ્ઠિર રાજ સિંઘાસન અનુચર શ્રીભગવાન। કબહુક દ્રુપદસુતા કૌરવવસ કેસ દુઃશાસન તાન ॥૩॥ કબહુક રામ સહિત જાનકી વિચરત પુષ્પ વિમાન। કબહુક રુદન કરત ફિરત હૈ મહાવન ઉદ્યાન ॥૪॥ કબહુક દુલહે

બન્યો બરાતી ચહુઁદિસ મંગલ ગાન। કબહુક આપ મૃતક વ્હૈ જાત હૈ કર લંબે પદપાન ॥૫॥ જનનીજઠર જન્યો જા દિનતેં લિખ્યો લાભ અરુ હાન। સૂરદાસ જતન સબ ઝૂઠે વિધિકે અંક પ્રમાન ॥૬॥

* ૮૧૭ *

[રાગ બિહાગ] ભજન બિન જીવત જૈસે પ્રેત। મલીન મન ઘર ઘર ડોલત હૈ ઉદર ભરનકે હેત ॥૧॥ કબહુ પાવત પાપકો પૈસા ગાડ ધૂરમેં દેત। મુખ કટુવચન કરત પરનિન્દા સંતનકો દુખ દેત ॥૨॥ સેવા નહીં ગોવિન્દચન્દકી ભવન નીલકો ખેત। સૂરદાસ હોં બહુત કહા કહૂઁ ડૂબે કુટુંબ સમેત ॥૩॥

* ૮૧૮ *

[રાગ બિહાગ] રે મન ચિન્તા ના કર પેટકી। હલન–ચલન ચામેં કછુ નાહિન કલમ લિખી જો ઠેટકી ॥૧॥ જીવ–જંતુ જેતે જલથલકે તિન નિધિ કહા સમેટકી। સમેં પાય સબહિનકું પોહોંચે કહા બાપ કહા બેટકી ॥૨॥ જાકો જિતનો લિખ્યો વિધાતા તાકો પોહોંચે તેટકી। સૂરદાસ તાહિ ક્યોં ન સુમિરે જો હૈ ઐસો ચેટકી ॥૩॥

* ૮૧૯ *

[રાગ બિહાગ] ત્યજ મન હરિવિમુખનકો સંગ। જાકે સંગ કુબુધિ ઉપજત હૈ પરત ભજનમેં ભંગ ॥૧॥ કાગકું કહા કપૂર ચુગાવત શ્વાન ન્હવાવત ગંગ। ખરકું કહા અરગજા લેપન મર્કટ ભૂષન અંગ ॥૨॥ કહા ભયો પયપાન કરાવત વિષ નહીં તજત ભુજંગ। સૂરદાસ ખલ કારી કામરી ચઢત ન દૂજો રંગ ॥૩॥

* ૮૨૦ *

[રાગ બિહાગ] મન રે તૂ વૃક્ષનકો મત લે। કાટે તા પર ક્રોધ કરે નહીં સીંચે તાહિ સનેહ ॥૧॥ જો કોઈ વા પર પથર ચલાવે તાહિકો ફલ દેય। આપ સિર પર ધૂપ સહત હૈ ઔરનકો છાયાસુખ દેય ॥૨॥ ધન-ધન જડ યે પરમ પદારથ વૃથા મનુષ્યકી દેહ। સૂરદાસ મન કર્મ વચન કરિ ભક્તનકો મત એહ ॥૩॥

* ૮૨૧ *

[રાગ બિહાગ] ગાયો ન ગોપાલ મન લાયો ન નિવાર લાજ પાયો ન પ્રસાદ સાધુમંડલીમેં જાયકે। ધાયો ન ધમક વૃન્દાવિપિનકી કુંજનમેં રહ્યો ન સરન જાય વિઠ્ઠલેશરાયકે ॥૧॥ શ્રીનાથજીકો દેખકે છક્યો નહિ છબિલી છબ સિંઘપોર પર્યો નાહિ સીસહુ નવાયકે। કહે હરિદાસ તોહિ લાજહુ ન આઈ અજ માનુષ જનમ પાય કમાયો કહા આયકે ॥૨॥ * ૮૨૨ *

[રાગ બિહાગ] ભરોસો શ્રીવલ્લભકો રાખો। સગરે કાજ સરેંગે છિનમેં ઇનહીકે ગુન ભાખો ॥૧॥ નિસદિન સંગ કરો ભક્તનકો અસમર્પિત નહીં ચાખો। વલ્લભ શ્રીવલ્લભ–પદરજ બિન ઔર તત્ત્વ સબ નાખો ॥૨॥ * ૮૨૩ *

[રાગ બિહાગ] વલ્લભહીકો મોહિ ભરોસોં। અન્ય દેવકો જાનૂં ન માનૂં ઇનકો આસરો ખરો સોં ॥૧॥ સમઝ

વિચાર દેખ મન મેરે બાર બાર કહોં તોસોં। રસિક સુધાસાગર હુ છાઁડિકે પીવત ક્યોં જલ ઓસોં ॥૨॥ * ૮૨૪ *

[રાગ બિહાગ] રે મન સમઝ સોચ વિચાર। ભક્તિ બિન ભગવાન દુર્લભ કહત નિગમ પુકાર ॥૧॥ સાધુ સંગત ડાર પાસા ફેર રસના સાર। પર્યો અબકે દાવ પૂરન ઉતર પેલે પાર ॥૨॥ વાચક સતરે સુન અઠારે પંચહીકો માર। દૂરતેં તજ તીન કાને ચમક ચૌક વિચાર ॥૩॥ કામ ક્રોધ જંજાલ ભૂલ્યો ઠગ્યો ઠગની નાર। સૂર હરિકે પદ ભજન બિન ચલ્યો દોઉ કર ઝાર ॥૪॥ * ૮૨૫ *

[રાગ બિહાગ] ગાયો ન ગોપાલ મન લાયો ન રસાલલીલા સુની ન સુબોધિની ન સાધુસંગ પાયો હૈ। સેવ્યો ના સવાદ કરી ઘરી આધી ઘરી હરિ કબહુ ન કૃષ્ણનામ રસના રટાયો હૈ ॥૧॥ શ્રીવલ્લભ-વિઠ્ઠલેશ પ્રભુકી સરન જાય દીન હોય મતિહીન સીસ ન નવાયો હૈ। રસિક કહે બારબાર લાજહુ ન આવત તોહિ મનુષ્યજન્મ પાયો પૈ કહાઁ લૌં કમાયો હૈ ॥૨॥ * ૮૨૬ *

[રાગ બિહાગ] મન રે તૂ શ્રીવલ્લભ કહિ રે। તૂ જો કરત કામના જિયમેં સો તતછિન તૂ લહિરે ॥૧॥ સકલ સુકૃતકો યહ ફલ ઔર કછુ નહીં રુચિ ચહિરે। રસિક પ્રીતમ ઐસે પ્રભુકો ચરનસરન નિત ગહિરે ॥૨॥ * ૮૨૭ *

[રાગ બિહાગ] કહહુ મન શ્રીકૃષ્ણ શરણમ્। મમકે મિલે અધિક અમૃતસુખ ઐસે હૈં દુખહરણમ્ ॥૧॥ કરહુ નિવેદન સુરત નિપટ કર પરમાનન્દ—કરણમ્। સાધહુ સેવા સાવધાન વ્હે અંબર ભોગ અભરણમ્ ॥૨॥ દીસત ઔર કછુ નહીં કબહુઁ ભવસાગરતરણમ્। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલકો ગહહુ કમલ-ચરણમ્ ॥૩॥ * ૮૨૮ *

[રાગ બિહાગ] રે મન મૂરખ જન્મ ગમાયો। કર પરપંચ વિષયરસ પીનો સ્યામસરન નહીં આયો ॥૧॥ યહ સંસાર ફૂલ સેંવરકો સુન્દર દેખ લોભાયો। ચાખન લગ્યો રુઈ ઉડ ગઈ હાથ કછુ નહીં આયો ॥૨॥ કહા ભયો અબકે પછતાને પહેલે પાપ કમાયો। કહત સૂર શ્રીકૃષ્ણ નામ બિન સિર ધુન-ધુન પછતાયો ॥૩॥ * ૮૨૯ *

[રાગ બિહાગ] ધન-ધન વૃન્દાવનકે વાસી। ચરનકમલ અનુરાગ નિરંતર સ્યામા સ્યામ ઉપાસી ॥૧॥ વા રસકો જો મરમ ન જાને જાય બસો કિન કાસી। ભસ્મ લગાય ગરે લિંગ બાંધો સદા રહો ઉદાસી ॥૨॥ અષ્ટ મહાસિધ દ્વારે ઠાડી મુક્તિ ચરનકી દાસી। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર સુન્દર ઘોષનિવાસી ॥૩॥ * ૮૩૦ *

[રાગ બિહાગ] હરિ હરિ છાઁડિકે જુ દૂસરી ન કીજે બાત એક એક ઘડી કરોડનકી જુ જાત હૈ। ઘડી પલ દિન ખોય ફેર હુ

ન આવે તોય ક્ષણભંગુ દેહ તાકો મરનસી ઘાત હૈ ॥૧॥ હરિકો સંભાર તૂ હિ બકવો વિસાર ડાર તજકે અમૃત વિખ કાહેકો તૂ ખાત હૈ। કહે હરિદાસ યાહિ શ્વાસકો વિશ્વાસ નાહિ એક-એક ઘડીમેં જુ નિકસત જાત હૈ ॥૨॥ ✻ ૮૩૧ ✻

[રાગ બિહાગ] સદા મન શ્રી ગોકુલમેં રહિયે। ગોવિન્દઘાટ છોંકરકી છૈયાઁ બૈઠક દરસન પૈયે ॥૧॥ જમુનાપુલિન સુભગ વૃન્દાવન ગિરિ ગોવર્ધન જઇયે। ઘર ઘર ભક્તિ ભાગવતસેવા તન મન પ્રાન બિકૈયે ॥૨॥ વિઠ્ઠલનાથ વિરાજત નિસદિન ચરનકમલ ચિત લઇયે। શ્રીવલ્લભપદ–કમલકૃપાતેં ઇનકે દાસ કહૈયે ॥૩॥ ✻ ૮૩૨ ✻

[રાગ બિહાગ] શ્રીવિઠ્ઠલનાથ–નામરસઅમૃત પાન સદા તૂ કર રે રસના। બાર બાર જુ કહત હૌં તોસોં યેહી નેમ જીય ધર રે રસના ॥૧॥ યા રસકે પ્રતિબંધક જેતે ઉનહીંતેં તૂ ડર રે રસના। હરિકો સુજસ તૂ ગાવે નિરંતર જાત વિઘન સબ ટર રે રસના ॥૨॥ જો તૂ અપનો ભલો ચહે તો યહ મારગ અનુસર રે રસના। ચત્રભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલકો આનંદ ઉરમેં ભર રે રસના ॥૩॥ ✻ ૮૩૩ ✻

[રાગ બિહાગ] જગમેં સોઈ જીવ બડભાગી। શ્રીવલ્લભકી સરન આયકે હરિકી સેવા માગી ॥૧॥ શ્રીભાગવતરસપાન કરત નિત સતસંગત અનુરાગી। રાખત દયા સબૈ

જીવન પર લોકવાસના ત્યાગી ॥૨॥ ઔર બાત મનમેં નહીં આવે હરિસું લગની લાગી। દાસકી વિનતિ હરિ-પદપંકજ પકરત સોઈ સુહાગી ॥૩॥ ✻ ૮૩૪ ✻

✻ વિનતીનાં પદ ✻

[રાગ વસંત] શ્રીવલ્લભ કરુણા કર મોહે કીજે નિજ દાસનકો દાસ। પૂરનકામ હૈ નામ તિહારો ઇતની મો મન પૂર હી આસ ॥૧॥ તિહારી કૃપાકટાચ્છતેં દુર્લભ પઇયે સુલભ કરી વ્રજવાસ। તિહારે સેવકજનસંગ બિન નિસિદિન મો મન રહત ઉદાસ ॥૨॥ શ્રીવૃન્દાવન ગિરિ ગોવર્દ્ધન શ્રીયમુનાતટ કરૂં નિવાસ। શ્રીહરિવદન–ચંદ્ર વિમલ યસ ગાન કરત સુર સદા અકાસ ॥૩॥ કૃપાનિધાન કૃપા કર દીજે જો સબ લોક મિટે ઉપહાસ। દીજે દિવ્ય દેહ ગોવિન્દકો ઇન દગ નિરખોં અનુદિન રાસ ॥૪॥ ✻ ૮૩૫ ✻

[રાગ દરબારી કાન્હરો] દયાલો બાલોહં બુદ્ધ્યા। મમ દોષં મનસિ મા સમાનય વચ્મિ હૃદયશુદ્ધ્યા ॥૧॥ બલરહિતોહં નાથ મહાબલ સફલ રૂપમ્। કિમહમાશ્રયે શરણં સતતં વિના ભવતો રૂપમ્ ॥૨॥ દોષનિધાને દયા વિધેયા ગુણગણસતતમ્। હરિદાસે વલ્લભવરદાસે પક્ષપાતવિતતમ્ ॥૩॥ ✻ ૮૩૬ ✻

[રાગ કાન્હરો] યહ માંગો હૌં યસોદાનંદન। ચરનકમલ મેરો મનમધુકર યા છબિ નૈનન પાઊં દરસન ॥૧॥ ચરનકમલકી

સેવા દીજે દોઉ તન રાજત બિજુર્લતા ઘન। નંદનંદન વૃષભાનનંદિની મેરે સરબસ પ્રાનજીવન ધન ॥૨॥ વ્રજ બસિબો જમુનાજલ અચવો શ્રીવલ્લભકો દાસ ચહે પન। મહાપ્રસાદ પાઉં હરિગુન ગાઉં પરમાનંદદાસ દાસીજન ॥૩॥ * ૮૩૭ *

[રાગ કેદારો] ભૂલ જિન જાય મન અનત મેરો। રહો નિસિ–દિવસ શ્રીવલ્લભાધીશપદ–કમલસોં લાગ બિન મોલ ચેરો ॥૧॥ અન્ય સંબંધતેં અધિક ડરપત રહોં સકલ સાધનહુતેં કર નિબેરો। દેહ નિજ ગેહ યહ લોક પરલોકલોં ભજોં સીતલ ચરન છાઁડ ઉરઝેરો ॥૨॥ ઇતની માગત મહારાજ કર જોરકે જૈસો હૂઁ તૈસો કહાઉં તેરો। રસિક સિર કર ધરો ભવદુઃખ પરહરો કરો કરુના મોહિ રાખ નેરો ॥૩॥ * ૮૩૮ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભ લીજે મોહિ ઉગારી। યા સંસાર સબ અગ્નિ જરત હે શ્રીમુખ લલિત વિચારી ॥૧॥ કૌન ડાકિની લગી અવિદ્યા કૌન સકેગો ઉતારી। ભૂત લગ્યો અભિમાન મહાદુખ દાહત દેહ પસારી ॥૨॥ કામ ક્રોધ મદ લોભ કુટિલતા મોહ જાલ હે ભારી। ભજન રતન છીન કર ડાર્યો હિરદો દેત બિગારી ॥૩॥ વિષયવાસના વસત નિરંતર ચહે વિચાર વિચારી। રસિક કહે નિજ જાન બચાવો અપની ઓર નિહારી ॥૪॥ * ૮૩૯ *

[રાગ બિહાગ] જૈસો હૂઁ તૈસો તિહારો શ્રીવલ્લભ અબ જિન છાઁડ દેહો મોહિ કરતેં। બાઁહ ગહેકી લાજ મન ધરહો નાહિ ભરોસો સાધનબલતેં ॥૧॥ તુમ ત્યજ ઔર ઠોર નહિ મોકો જાસોં જાય કહોં દુખ ભરતેં। રસિકસિરોમનિ શ્રીવલ્લભપ્રભુ રાખો ચરનસરન ભવડરતેં ॥૨॥ * ૮૪૦ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભ ભલે બુરે તોઉ તેરે। તુમહી હમારી લાજ બઢાઈ વિનતિ સુનો પ્રભુ મેરે ॥૧॥ અન્ય દેવ સબ રંક ભિખારી દેખે બહુત ઘનેરે। હરિપ્રતાપબલ ગિનત ન કાહુ નિડર ભયે સબ ચેરે ॥૨॥ સબ ત્યજ તુમ સરનાગત આયે દઢ કર ચરન ગહેરે। સૂરદાસ પ્રભુ તુમ્હારે મિલનતેં પાયે સુખ ઘનેરે ॥૩॥ * ૮૪૧ *

[રાગ બિહાગ] વલ્લભ જૈસો હૂઁ તૈસોઈ તેરો। પહલેકી ભઈ સબહી વિસારો હોય કામ તબ મેરો ॥૧॥ હોં અપરાધી બહુત જનમકો ભયો દોષકો ઢેરો। સરન પર્યો અબ સબહિ મિટાવો રાખિ લેહો અબ નેરો ॥૨॥ કરુના કીજે કરુનાસાગર ટારો ભવકો ફેરો। દાસકી વિનતિ મોહિ નિભાવો અધમ આપુકો ચેરો ॥૩॥ * ૮૪૨ *

[રાગ બિહાગ] લીજે મોહિ બુલાય શ્રીવલ્લભ। બહુત દિવસ દરસન ભયે મોકો તાતેં મન અકુલાય ॥૧॥ નિસદિન અતિહી છિન હોત તન સુધબુધ ગઈ ભુલાય। ગોવિન્દ પ્રભુ તુમ્હારે દરસ બિન છિન ભર કલ્પ વિહાય ॥૨॥ * ૮૪૩ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભ કૃપા કીજે મોહિ। જ્ઞાન ભક્તિ વિવેક બલકો આસરો નહિ કોહિ ॥૧॥ યાહી બલ હૌં ચિત્ત વિચારૌં છિનક દગભર જોઈ। દેહો દરસન કરહુ કૃપા નિજદાસનકે દુખ ખોઈ ॥૨॥ * ૮૪૪ *

[રાગ બિહાગ] શ્રી વિઠ્ઠલજુકે ચરનકમલ પર સદા રહે મન મેરો। સીતલ સુભગ સદા સુખદાયક ભવસાગરકો બેરો। ॥૧॥ રસના રટત રહો નિસિવાસર પ્રભુ પાવન યસ તેરો। સગુનદાસ ઇતની માગત હૈ ભૃત્ય ભૃત્યકો ચેરો ॥૨॥ *૮૪૫*

[રાગ બિહાગ] દેખોંગે કબ મેરી ઓર। શ્રી વલ્લભ નિજ દીન જાનિકે કરુના કર નયનનકી કોર ॥૧॥ કહિહો કબ વચનામૃત સીતલ મો તન મુરક દાસ તૂ મોર। કબહી કાઢ લેહો ભવજલતેં બૂડેકૂં કર ગહિ ભુજ જોર ॥૨॥ યહ નિશ્ચય જાન્યો જિય અપને નાહિ મો સમ સેવા–ચોર। વિષયવાસના વસત નિરંતર કરત વિચાર યહી નિસિ–ભોર ॥૩॥ ચરનસરન અબ આય ગહે હો મન ક્રમ વચન સબનસેં તોર। રસનિધિ જાનોં સોઈ કીજૈ તુમ બિન હમહિં ઔર નહીં ઠોર ॥૪॥ * ૮૪૬ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભ લીજે મોહિ ઉબારી। યા કલિકાલ કરાલ વિષમતેં લાગત હૈ ડર ભારી ॥૧॥ તૃષ્ણા તરંગ ઉઠત ભવસિંધુતેં ડારત કિછે ઉછારી। કરમ ભઁવર મદમત્સર મોકું દાબેં દેત પતારી ॥૨॥ કામ ક્રોધ અરુ લોભ મોહ જલજંતુ રહે મુખ ફારી। ચરનાંબુજ નૌકા નહીં સૂઝત બીચ અવિદ્યા–પહારી ॥૩॥ કહો કહાઁ લગ કરો જુ બિનતિ વિધિ ન જાત વિસ્તારી। ચરનરેનુ–સેવકકો સેવક કહત હૈ રસિક પુકારી ॥૪॥ * ૮૪૭ *

[રાગ બિહાગ] વલ્લભપ્રભુ અતિ દયાલ દીજે દરસન કૃપાલ દીન જાન કીજે અપનો દોષ જિન વિચારો। હૌં તો અપરાધભર્યો ધર્મ સબૈ પરિહર્યો કિયો ન કછુ ભલો કાજ જાહિ ચિત્ત ધારો ॥૧॥ દૂરિ પરે પલપલ દુખ પાવત હોં પ્રાનનાથ તુમહી તેં હોઈ હૈ પ્રભુ રસિકકો નિવારો। મેરો પકર્યો જુ હાથ બાંધ્યો પદકમલ સાથ નાથ હૌં અનાથ તાહિ ભૂલ જિન વિસારો ॥૨॥ * ૮૪૮ *

* આસરાનાં પદ *

[રાગ કેદારો] ચકઈ રી ચલ ચરનસરોવર જહઁ નહીં પ્રેમવિયોગ। જહઁ ભ્રમ–નિસા હોત નહીં કબહુઁ સોઈ સાયર સુખ જોગ ॥૧॥ જહાઁ સનક સિવ હઁસ મીન મુનિ નખ રવિપ્રભા પ્રકાસ। પ્રફુલિત કમલ નિમિષ નહીં સસિ–ડર ગૂંજત નિગમ સુવાસ ॥૨॥ જિહિં સર સુભગ મુક્તિ–મુક્તાફલ સુકૃત–અમૃત–રસ પીજે। સો સર છાઁડિ કુબુદ્ધિ વિહંગમ ઇહાઁ રહી કહા કીજે ॥૩॥ જહઁ શ્રીસહસ્રસહિત હરિ ક્રીડત સોભિત

સૂરજદાસ। અબ ન સુહાત વિષયરસ છિલ્લર વા સમુદ્રકી આસ ॥૪॥

* ૮૪૯ *

[રાગ કેદારો] ભૃંગી રી ભજ સ્યામ-કમલપદ જહાઁ ન નિસિકો ત્રાસ। જહઁ વિધુ ભાનુ સમાન એક રસ સો વારિજ સુખરાસ ॥૧॥ જહઁ કિંજલ્કભક્તિ નવલચ્છન જ્ઞાનકર્મ રસ એક। નિગમ સનક સુક નારદ સારદ મુનિજન ભૃંગ અનેક ॥૨॥ સિવ વિરંચિ ખંજન મનરંજન છિન-છિન કરત પ્રવેસ। અખિલ કોષ તહઁ ભર્યો સુકૃત-જલ પ્રકટિત સ્યામ-દિનેસ ॥૩॥ સુન મધુકર ભ્રમ તજ કુમુદિનીકો રાજીવવરકી આસ। સુરજ પ્રેમસિંધુમેં પ્રફુલિત તહઁ ચલ કરે નિવાસ ॥૪॥

* ૮૫૦ *

[રાગ કેદારો] સુખનિધિ શ્રી ગોકુલકો વસવો। છિન છિન વારંવાર સખી રી શ્રીવલ્લભસુત નિરખ હુલસવો ॥૧॥ ગૃહન-ગૃહન પ્રતિ કુંજન-કુંજન પિયસંગ કેલિ પરસ્પર હઁસવો। ઐસી કનકકસૌટી ઊપર સુભગ પ્રેમ-વલિત તન કસવો ॥૨॥ જમુનાતીર મહાગજસોં મિલ ભાવે અંગોઅંગ પરસવો। દંપતિ રૂપરાસિ સુખસીમા માધોદાસ યાહી રંગ રસવો ॥૩॥

* ૮૫૧ *

[રાગ કેદારો] માધો યહ પ્રસાદ હૌં પાઊં। તુવ ભૃત્ય-ભૃત્ય ભક્તપરિચારક દાસકો દાસ કહાઊં ॥૧॥ યે પરમારથ ગુરુ સિખયો મોહિ સ્યામા-સ્યામકી સેવા। યહૈ વાસના જિય

બસો મેરે દેખૂં ન દૂજા દેવા ॥૨॥ પરમાનંદદાસ તુમ ઠાકુર યહ નાતો જિન ટૂટો। નંદકુમાર જસોદાનંદન હિલમિલ પ્રીત ન છૂટો ॥૩॥

* ૮૫૨ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભચરન લગ્યો ચિત મેરો। ઇન બિન ઔર કછુ નહિ ભાવે ઇનહીકો હૂઁ ચેરો ॥૧॥ ઇન તજિ ઔર જ્ઞાનકું ધાવે સો મતિમૂઢ ઘનેરો। ગોવિન્દ પ્રભુ નિશ્ચય કર મનમેં યેહી જ્ઞાન ભલેરો ॥૨॥

* ૮૫૩ *

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભ સરનાગત આયો। સબ દુખ દૂર ગયે તુમ દેખત સુખકો પાર ન પાયો ॥૧॥ આજ્ઞાતેં ગોવર્ધનધરકી બ્રહ્મસંબંધ કરાયો। અખિલહિ લીલા પ્રગટ દિખાઈ સેવા-સુખહિ બતાયો ॥૨॥ શ્રી ભાગવત-સુધારસ મથકે અપનો પંથ જતાયો। ઐસે ઉદાર શ્રીલછમનનંદન રસિકનકે મન ભાયો ॥૩॥

* ૮૫૪ *

[રાગ બિહાગ] મોહિ બલ હૈ દોઉ ઠૌરકો। એક ભરોસો હરિભક્તનકો દૂજો નંદકિસોરકો ॥૧॥ મનસા વાચા અરુ કર્મણા નાહીં ભરોસો ઔરકો। છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ વલ્લભકુલસિરમૌરકો ॥૨॥

* ૮૫૫ *

[રાગ બિહાગ] યામેં કહા ઘટેગો તેરો। નંદનંદન કર ઘરકો ઠાકુર આપ હોય રહો ચેરો ॥૧॥ ભલી ભઈ જો સંપતિ બાઢી બહુત કિયો ઘર ઘેરો। સુત વનિતા બહુ જૂથ સંકેલે

વૈભવ ભયો જુ ઘનેરો ॥૨॥ કહૂઁ હરિકથા કહૂઁ હરિસેવા કહૂઁ ભક્તનકો ડેરો। સૂર સમર્પન કરો સ્યામકો યહ સાઁચો મત મેરો ॥૩॥

✻ ૮૫૬ ✻

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભકે ચરન–સરન ગહિ ક્યોં ન રહે મનમેં નિશ્ચય ધર। બિન સાધનહી આય રહેંગે હિયે જસોમતિસુત કરુણા કર ॥૧॥ કાહેકો ભટકત ફિરત હે ક્યોં ન રહે અતિ આનન્દસોં ભર। રસિક વિશ્વાસ આસ ફલકી કર અનાયાસ ભવસાગરકો તર ॥૨॥

✻ ૮૫૭ ✻

[રાગ બિહાગ] શ્રીવલ્લભ મહાસિંધુ સમાન। સદા સુમરત હોત તિનકું અભયપદકો દાન ॥૧॥ કૃપાજલ ભરપૂર હૈ તહાઁ ઉઠંત ભાવતરંગ। રત્ન ચૌદહ સબ પદારથ ભક્તિ દસવિધ સંગ ॥૨॥ પુષ્ટિમારગ બડી નૌકા ચલત અનઆયાસ। ઢિંગ ન આવે બુદ્ધિ આસુરી મગર–મીન નિરાસ ॥૩॥ સેતુ બાંધ્યો પ્રકટ વ્હૈ સુત વિઠ્ઠલેશ કૃપાલ। ભયો મારગ સુગમ સબકો ચલત નેક ન આલ ॥૪॥ પુષ્ટિરસમય સુધા પ્રકટી દઈ સુર–નિજદાસ। અસુર વંચેં મનુજ માયા મોહે સુખ મૃદુ-હાસ ॥૫॥ છાઁડ સાગર કૌન મૂરખ ભજે છિલ્લર નીર। રસિક મનતેં મિટી અવિદ્યા પરસ ચરન-સમીર ॥૬॥

✻ ૮૫૮ ✻

[રાગ બિહાગ] બિનુ ગોપાલ કોઈ નહીં અપુનો। કૌન પિતા માતા સુત ઘરની યહ સબ જગત રૈનકો સપનો ॥૧॥ ધન કારન નિસિદિન જગ ભટકત વૃથા જનમ યોંહી સબ ખપનો। અન્ત સહાય કરૈ નહીં કોઈ નિશ્ચય કાલઅગિની–મુખ ઝપનો ॥૨॥ સબ તજ ભજ હરિયુગલકમલપદ મોહ નિગડ ચરનનતેં કપનો। કહત દાસ શ્રીવલ્લભવિઠ્ઠલ શ્રીગિરિધર રસના મુખ જપનો ॥૩॥

✻ ૮૫૯ ✻

[રાગ બિહાગ] મન રે સ્યામસોં કર હેત। કૃષ્ણનામકી વાર કર લે બચે તેરો ખેત ॥૧॥ મન સૂવા તન પિંજરા તાસૂં બાંધ્યો હેત। કાલરૂપ મંઝાર ડોલે યા ઘરી તોહે લેત ॥૨॥ વિષય–રસ તૂ છાઁડ દે રે ઉતર સાયર સેત। સૂર શ્રીગોપાલ ભજ લે ગુરુ બતાયે દેત ॥૩॥

✻ ૮૬૦ ✻

[રાગ બિહાગ] જા મન બસે સ્યામઘન માધો। સો સુન્દર સો ધની દક્ષ સોઇ કુલીન સોઇ સાધો ॥૧॥ સો પંડિત ગુનપુંજ સોઈ જો ગોપાલકહઁ ગાવે। કોટિ પ્રકાર ધન્ય સોઈ નર જો નહિ હરિ બિસરાવે ॥૨॥ સો નર સૂર વેદવિદ્યારત સો ભૂપતિ સોઈ જ્ઞાની। પરમાનન્દ ધન્ય સો સમરથ લાલચરન રતિ માની ॥૩॥

✻ ૮૬૧ ✻

[રાગ બિહાગ] લગે જો વૃન્દાવનકો રંગ। મનકે મૈલ સબ છુટહિ જૈહે અરુ વિષયનકો સંગ ॥૧॥ રાધાવર સેવત અરુ સુમરત ઉપજત લહર તરંગ। સખીભાવ જુ હોય સહજમેં પુરુષભાવ હોય ભંગ ॥૨॥ દેહ–અભિમાન સબૈ છુટ જૈહે

મનસા હોય અપંગ। પરમાનન્દ નંદનંદન ભજ મિટિહૈં કોટિ અનંગ ॥૩॥

* ૮૬૨ *

[રાગ બિહાગ] પ્રભુ તજ કૌન સનેહી કીજે। સદા એકરસ નિબહત હૈ જો વાકી ચરનરજ લીજે ॥૧॥ યહ ન હોય અપની જનનીતેં પિતા કરત નહીં ઐસી। બંધુ સહોદર સેવનસોં નહિ મદનગોપાલ કરત હૈં જૈસી ॥૨॥ સુખ અરુ લોક દેત હૈ વ્રજપતિ અરુ વૃન્દાવનવાસ વસાવત। પરમાનંદદાસકો ઠાકુર નારદાદિ પાવન યસ ગાવત ॥૩॥

* ૮૬૩ *

[રાગ બિહાગ] અચંભો ઇન લોગનકો આવે। છાઁડ ગોપાલ–અમૃતરસ દુર્લભ માયાવિષફલ ભાવે ॥૧॥ નિંદિતમૂઢ મલયચંદનકો કપિકે અંગ લગાવે। માનસરોવર છાઁડ હંસસર કાક–સરોવર ન્હાવે ॥૨॥ પગતર જરત ન જાનત મૂરખ પરઘર જાય બુઝાવે। લખ ચૌરાસી સ્વાઁગ ધરે ઘર-ઘર ફિર યમહિં હઁસાવે ॥૩॥ મૃગતૃષ્ણા–સંસાર જગતસુખ તહઁતેં મન ન દુરાવે। સૂરદાસ ભક્તનસોં મિલિકે હરિયસ કાહે ન ગાવે ॥૪॥ *૮૬૪*

* વિરહનાં પદ *

[રાગ બિહાગ] ચન્દ લગ્યો દુખ દેના પિય બિન ચન્દ લગ્યો દુખ દેના। તારે ગિનત-ગિનત હૌં હારી પલક ન લાગે ચૈના ॥૧॥ કહાઁ વે જમુના–પુલિન મનોહર કહાઁ વે સુખકી રૈના। સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે દરસ બિન વિરહનિકું નહિ ચૈના ॥૨॥

* ૮૬૫ *

[રાગ બિહાગ] વ્રજકે વિરહી લોગ બિચારે। બિન ગોપાલ ઠગે સે ઠાડે અતિ દુર્બલ તન હારે ॥૧॥ યહ મથુરા કાજરકી રેખા જો નિકસે સો કારે। જો કોઈ કહાન-કહાન કહિ બોલત અઁખિયન બહત પનારે ॥૨॥ માત જસોદા પંથ નિહારત નિરખત સાઁઝ–સવારે। પરમાનન્દ સ્વામી બિન ઐસે જૈસે ચન્દ્ર બિન તારે ॥૩॥

* ૮૬૬ *

[રાગ કાન્હરો] કૌન રસિક હૈ ઇન બાતનકો। નંદનંદન બિન કાસોં કહિયે સુન રી સખિ મેરો દુખયા તનકો ॥૧॥ કહાઁ વે જમુનાપુલિન મનોહર કહાઁ વે ચન્દ સરદરાતિનકો। કહાઁ વે મન્દ સુગંધ અનિલ રસ કહાઁ વે ષટપદ જલજાતિનકો ॥૨॥ કહાઁ વે સેજ પોઢિવો વનકો ફૂલ બિછૌના મૃદુ પાતનકો। કહાઁ વે દરસ પરસ પરમાનન્દ કમલનયન કોમલ ગાતનકો ॥૩॥

* ૮૬૭ *

[રાગ સોરઠ] હરિ તેરી લીલાકી સુધિ આવે। કમલનયન મનમોહની મૂરતિ મન-મન ચિત્ર બનાવે ॥૧॥ એક બાર જો મિલત મયા કરિ સો કૈસેં બિસરાવે। મુખ મુસકનિ બંક અવલોકનિ ચાલ મનોહર ભાવે ॥૨॥ કબહુક નિબિડ તિમિર આલિંગન કબહુક પિકસુર ગાવે। કબહુક સંભ્રમ કવાસિ-કવાસિ કહિ સંગહી ઉઠિ-ઉઠિ ધાવે ॥૩॥ કબહુક નૈન મૂંદિ અંતરગતિ મનિમાલા પહિરાવે। પરમાનન્દ પ્રભુ સ્યામ ધ્યાન કરિ ઐસે વિરહ ગમાવે ॥૪॥

* ૮૬૮ *

પરિશિષ્ટ

* મંગલા સન્મુખનું પદ *

[રાગ રામકલી] એક દિન આપુને ખિરકકો જાત રી મિલ ગયો સાઁવરો હોં અકેલી। દેખ મોહિ મંદ મુસકાય નેનન હસ્યો કિંધૌરી હૈ તૂ કનકબેલી ॥૧॥ અતિહી જગમગ રહી ચૂનરી રંગભરી કંચુકી કુચન પર અતિ વિરાજે। શરદકે ચન્દસોં વદન ઝગમગ રહ્યો દેખ યા રૂપકો કૌન વ્રાજે ॥૨॥ નાસિકા નથનિ ઝલમલ વિરાજે રહ્યો એસો બડો મુક્તા તેં કહાઁ જુ પાયો। એસો ન દેખ્યો સુન્યો કહુઁ ના યા દેસમેં લગત હી લપટ મન લટક આયો ॥૩॥ ચાલ ગજરાજકી લંક મૃગરાજકી ચિબુકકી છબિ દેખ ચિત્ત ચુરાયો। બંક અવલોકનિ બડી અઁખિયનમાંઝ કૌનકે ઠગન અંજન બનાયો ॥૪॥ જાનતી નાહિ મૈં નાથ તુમ કૌન હો કરત હો જાન જાકી બડાઈ। યા ગામકી રીત રસરીત જાનોં નહીં ભયે દિન ચાર ગૌનેં જુ આઈ ॥૫॥ યા ગામકી રીત રસરીત સબ હોં કહોં નેક બૈઠો ચલો કુંજ છાઁહી। જાન ગઈ બાત મગ જા ચલ્યો સાઁવરે કુંજ તર હમેં કછુ કાજ નાહિ ॥૬॥ મુસક ઠાડી ભઈ ધાય ભુજ ગહિ લઈ અધરન પાન દે ઉર લગાઈ। દઈ એક ફૂલકી માલ પહેરાયકે કહી જુ મૈં હાથ અપુને બનાઈ ॥૭॥ તા દિનતેં લાલ ઉરમાંઝ જગમગ રહ્યો રૈન દિન કછુહુ નાહીં સુહાવે। સૂર કિસોર યહ પ્રેમરસ છાઁડિકે અંબ તજ કૌનકો નીંબ ભાવે ॥૮॥ * ૮૬૯ *

[રાગ રામકલી] નાહિન પરત રી ચિત્ત ચૈન । જાહિ લાગી સોહી જાને સાઁવરેકી સૈન ॥૧॥ હરિ બિનુ કછુ ન સુહાય સખી રી કલ ન પરત દિન રૈન । સૂર શ્રીગોપાલકી છબિ ચૂભ રહી મેરે નૈન ॥૨॥ * ૮૭૦ *

[રાગ રામકલી] જાન્યો જાન્યો રી સયાન પ્રાનેશ્વરતેં તેં કિયો માન ભયો વિહાન। પિયકે તેરો હી ધ્યાન મેરી સીખ સુનિ કાન જામેં બસે પ્રાન તાસોં કેસોરી ગુમાન ॥૧॥ સુનરી મુરલી કાન આછી નીકી મીઠી તાન સંકેત સ્થલ જહાઁ કુસુમ વિતાન। સૂરદાસ પ્રભુ સુજાન સકલ ગુનકી ખાન મદનમોહન તેરે સુખકે નિધાન ॥૨॥ * ૮૭૧ *

* સુઘરાઈનાં પદ *

[રાગ સુઘરાઈ] આલી રી આજ કછુ ફૂલી સી ડોલત। જાનત હોં તેરે મનકી સજની ચિતૈ-ચિતૈ તન તોલત ॥૧॥ એડી બેડી ઝુનકતિ આવતિ હુલસની માનોં હઁસિ-હઁસિ બોલત । શ્રી વિટ્ઠલ ગિરિધર છબિ નિરખત પરસિ કપોલન લોલત ॥૨॥
* ૮૭૨ *

[રાગ સુઘરાઈ] હોં ભોરી મેરો કાન્હ સયાનો। ઇતનો જાન હોં ગઈ દૂધકો તિતને માટ ડહેરાનો ॥૧॥ કૌન ઉપાય કરૌં સુન સજની મંદિરમેં સબ દધિ બિખરાનો । બોલ લિયે

સબ સખા સંગકે પિયો બાલક નંદલાલ કમાનો ॥૨॥ લે ઉછંગ લગાય હૃદયસોં તબ મોહન મુરિકે મુસકાનો । હરિનારાયન સ્યામદાસ પ્રભુ દેખે વ્રજજન હિયો સિરાનો ॥૩॥ ❋ ૮૭૩ ❋

[રાગ સુઘરાઈ] પરોસન મેરી કાહેકું કરત બડાઈ અપને નગરકી । કહા જુ ભયો દિન બારેકે બિછુરે હમ તુમ એક બગરકી ॥૧॥ ભલેઈ આયે મો મન ભાયે લેહુ બલૈયા વાહી સુઘરકી । તાનસેનકે પિય બહુનાયક આવત બાસ બગરકી ॥૨॥ ❋૮૭૪❋

❋ યમુનાજીનાં પદ ❋

[રવિવારે શૃંગાર ઓસરામાં]

[રાગ રામકલી] જયતિ શ્રીયમુને પ્રકટ કલ્પલતિકે । અષ્ટવિધ સિદ્ધિ અદ્ભુત વૈભવ સકલ સ્વજન વિખ્યાત સ્વાધીન પતિકે ॥૧॥ કેલિશ્રમ સુરતપથ રૂપ વ્રજભૂપકો પુત્ર પયપાન દે વિશ્વમાતા । અંગ નૂતન કરત પુષ્ટિ તબ અનુસરત ત્રિદલ રસકેલિકી અમિત દાતા ॥૨॥ રહત યમદ્વારતેં મુક્ત સુખ ચારતેં નામ ત્રય અક્ષર ઉચ્ચાર કીને । ઉભય લીલાવિષ્ટ વ્રજપ્રિય કુમારિકા તુર્યપ્રિયા વદત રસરંગભીને ॥૩॥ અનાવૃત બ્રહ્મતેં સદાવૃત વ્હૈ રહી કનક છાયા વિટપ શામવલ્લી । સદા પ્રફુલ્લિત દ્વારકેશ અવલોકકે નિત્ય આનંદ આભીરપલ્લી ॥૪॥ ❋૮૭૫❋

[રાગ રામકલી] નમો દેવી યમુને નમો દેવી યમુને મન કર્મ વચન કરિ સરન તેરી । સકલ સુખકારિની ભવસિન્ધુતારિની દરસતેં કરત હૈ પાપ વેરી ॥૧॥ ભક્ત—વરદાયિની ભક્ત—

મનભાયિની ભક્તકી સાયિની ભક્તભેરી । દીજિયે ભક્તિ લાલ ગિરિવરધરનકી કાટિયે વિખ કૃષ્ણદાસકે રી ॥૨॥ ❋ ૮૭૬ ❋

[રાગ રામકલી] નમો દેવી યમુને હર કૃષ્ણ........

[પદ ક્ર. સં. ૪૫૯ પૃષ્ઠ ૨૫૭]

❋ ટિપારાનાં ભાવનાં પદ ❋

[રાગ ટોડી] નિર્તત રસ દોઊ ભાઈ રંગ । સુલપ સંચ ગતિ લેત ગ્રગ્રત કિટ ધિકિ દ્રિમ-દ્રમ બાજત મૃદંગ ॥૧॥ કનક બરન ટિપારો સિર કમલ બરન કાછિની કટિ બનજધાતુ અતિ વિચિત્ર સોહે સ્યામ અંગ । ગોવિન્દ પ્રભુ ત્રૈલોક વિમોહત દેખત ઠગેસે ઠાડે રહે કોટિ અનંગ ॥૨॥ ❋ ૮૭૭ ❋

[રાગ ગૌરી] નિર્તત મોહન રસિક સખન સહિત ગ્રગ્ર તત થેઈ-થેઈ તત થેઈ તતા । મૃદંગ ધ્રુમ-ધ્રુમ તાલ ઉપંગ મિલિ સુતિ દેત મધુપગન મધુમતા ॥૧॥ ટિપારો સિર પીત લાલ કાછિની બની કિંકિની ઝુનઝુનાત ગાવત સુરસતા । ગોવિન્દ પ્રભુ ગોપ બાલક સંગ જૈ જૈ જૈ કરત પ્રેમ અનુરતા ॥૨॥ ❋ ૮૭૮ ❋

❋ દધિમંથનનાં પદ ❋

[રાગ રામકલી] અહો દધિ મથત ઘોખકી રાની । દિવ્ય ચીર પહેરે દક્ષિણકે કટિ કિંકિની રુનઝુન બાની ॥૧॥ સુતકે કર્મ ગાવત આનંદભર બાલચરિત જિય જાની । સ્રમજલબિંદુ વદનકમલ પર માનો સરદ વરષાની ॥૨॥ પુત્રસનેહ ચુચાત

પયોધર પુલકિત અતિ હરષાની । ગોવિન્દ પ્રભુ ઘુટુરુન ચલ આયે પકરી રહી મથાની ॥૩॥ * ૮૭૯ *

[રાગ બિલાવલ] મથત દધિ મથની ટેક અરેં । આર કરો જિન સ્યામ મનોહર વાસુકી સંભુ ડરેં ॥૧॥ મંદર ડરત સિંધુ તન કાંપ્યો અબ બલ કહા કરેં । તીન લોક દેખ વિસ્મય ભયો ફિર જિન મથન કરેં ॥૨॥ સુર અરુ અસુર દેખ પુનિ કાંપત પ્રભુ મરજાદ ટરેં । સૂરદાસ પ્રભુ મુગ્ધ જસોદા હ્વૈ મુખ બિન્દુ ગરેં ॥૩॥ * ૮૮૦ *

* ઘૈયાનાં પદ *

[રાગ બિલાવલ] યસોદા મથ-મથ પ્યાવત ઘૈયા । કર તબકડી ધરત હૈ આગે રુચિસોં લેત કન્હૈયા ॥૧॥ બહોરિ ધરત હરિ લેત હૈ પુનિ-પુનિ સુન્દર સ્યામ સુહૈયા । ઓટચો દૂધ ધર્યો બેલા ભર પીવત કાન્હ નન્હૈયા ॥૨॥ મનમોહન ભોજનકો બૈઠે પરોસત લે કર મૈયા । ખટરસકે પરકાર ધરે સબ નિરખ રસિક બલ જૈયા ॥૩॥ * ૮૮૧ *

[રાગ બિલાવલ] તુમકો લાલ કર્યો હૈ ઘૈયા । આવો વેગ જાત મુરઝાનો બોલત યસોદા મૈયા ॥૧॥ આન પતૂકી પાતનકી કર ફિર લૈહૈં બલદાઊ ભૈયા । બાબા કહત પહેલે જો પીવૈ સો ગોકુલકો રૈયા ॥૨॥ યહ સુન દૌર ભવનમેં આયે ગોદ બૈઠ પ્યારો કુવર કન્હૈયા । શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરનલાલકો પ્યાવત બાબા બહુત સુખ પૈયા ॥૩॥ * ૮૮૨ *

* દરેક ઉત્સવના અર્ધસમયમાં *

[રાગ સારંગ] ગોપકુલતિલક ઇહ ગોકુલેશો–ભવન્નિજજનાનંદદાનાય દયયા । સકલ લોચન યુગલ ગોચરોરમણકૃતિ ચરિતયા વસુદેવનીતયા માયયા ॥૧॥ જાતકર્માચરણ વેદબોધિતકરણ તિલાન્નગિરિવિહિત વિપ્રસન્માને । પુત્રજનનાનંદ નંદહૃદયાનંદ સંદોહવિહિત બહુ ધેનુદાને ॥૨॥ ઉજ્જવલીકૃત ગૃહં બદ્ધ બહુતોરણે તૈલયુત રજનિકૃત ધેનુશૃંગારે । વિવિધ વસનાભરણ ગોપસુખમાનીત દધિ દુગ્ધ વર વસન વિલસદુપહારે ॥૩॥ કૃષ્ણજનનશ્રવણ વિરચિતસ્વાકલ્પ કર વિધૃત બલિ ગોપિકાસમાજે । નંદભવનાગમન જાત સંતોષભર વિરચિતાશી રાશિ ગોપરાજે ॥૪॥ ચિત્રવિધ વાદિત્ર ઘોષ સંગીતમુત નૃત્ય ચારણ બંદી ગુણવિકાસે । દધિ દુગ્ધસેક સંજાત પરમાનન્દ ગોપગોપી નૃત્ય ગતિ વિલાસે ॥૫॥ વિપ્ર ગાયક સંબંધિજન તોષ નન્દ વિતરિતિ વસન રત્નમાલે । સૂનુસમુદયકૃતે વિષ્ણુ સંતોષાય નન્દ પરિપૂજિત ગ્રહ દેવજાલે ॥૬॥ રોહિણી નન્દગોપીભિનીત નિર્ભયા બ્યચરદાભૂષણા ગેહકૃત્યે । ગોકુલેશાગમન સતત કમલાવાસ પરમ સંપત્તિયુત ભૃત્યભૃત્યે ॥૭॥ વલ્લભાધીશ કેવલ સમાશ્રય માત્ર દાસ હરિદાસ જન શુદ્ધહૃદયે । પ્રકટ ઇહ ભવતુ ભવ ભાવ ભંજનપરો નિરુપધિ કૃપાકરો દોષનિચયે ॥૮॥ * ૮૮૩ *

* રાધાષ્ટમી *

[રાગ સારંગ] રાધિકા જયતિ વૃષભાનુભવને। વિવિધ મંગલ ઘોષ નૃત્યગીતાદિયુત સૂત માગધ બંદી વિપ્ર ગાયકજને ॥૧॥ વિવિધ ગૃહ ગોપિકાજન સમાનીત દધિ કુંકુમાક્ષત રચિતભિન્ન હસ્તે। રેણુ દૂરીકરણ ગંધજલસેકકૃત તોરણ ધ્વજા પતાકાદિશસ્તે ॥૨॥ નિકટ સંબંધિ નિજનંદપરિચિત સકલ ગોકુલાગત મનુજ વિહિતમાને। પુત્રિકાજનન સંતોષ જનિની રતિપથપ્રકટનોભયજનક વિહિત ભૂષણ રત્ન વસ્ત્ર દાને ॥૩॥ નિજનાથ લીલયા સંભવજનિત હર્ષયુત દાસિકા ફલિત ભાલે। લીનસકલેંદ્રિયપ્રિયગીતિગોપિકાદત્તતાલે ॥૪॥ ઉદ્ઘટિત વદન જલજાત સંજાત પરમાનંદ દષ્ટ રાધૈકવદને। ગોકુલાધીશ જનજલજાત સંજાત પરમાનંદ દષ્ટ રાધૈકવદને। સતતમિહ નોત્સવ પ્રતિપદ સ્મરણ ચિંતિત રુચિર નંદસદને ॥૫॥ સતતમિહ

* ૮૮૪ *

વનમેં મન હર લિયો અરુ હઁસી વૃષભાનકુમારી હો હિલમિલ૦ ॥૧૧॥ મિસહિં મિસ ઝગરો ભયો વૃન્દાવિપિન મંઝાર હો હિલમિલ૦ ॥૧૨॥ મટુકીમેં લકુટી દઈ દઈ સબ દધિ ગિરાઈ હો હિલમિલ૦ ॥૧૩॥ દધિ ચાખ્યો નંદલાડીલો ઔર મુદિત ભઈ વ્રજનાર હો હિલમિલ૦ ॥૧૪॥ પિયપ્યારી રસ વિલસહી વિઠ્ઠલ બલિ બલિહારી હો હિલમિલ૦ ॥૧૫॥ * ૮૮૬ *

* શૃંગાર ઔસરામાં *

[ભાદરવા સુદ ૧૪]

[રાગ બિલાવલ] વ્રજયુવતિ દેહિ મમ જગતિ દાનં । ચિત્રિતં દધિકલશમાધાય મસ્તકે ચલસિ વિપિને હરસિ મત્ત ગજમાનમ્ ॥૧॥ શ્રુતિપથં નહિ ગતં કુત્ર તવ દાનમિતિ કિમિતિ હિ મૃષા વદસિ વિનયહાતં । અધર એવેતિ સવિકાર મા ભાષિતે ગોપિકાધીશ ઇહ વચનજાતમ્ ॥૨॥ કથમુગૃહણાસિ મમ બાહુમાહૂત ઇવ કુલયુવતિઘર્ષણં કિમિતિ તનુષે । એવમેવેતિ જગ્રાહ સહચરીકરયુગલમધુનાપિ કુલયુવતિ તામહહ મનુષે ॥૩॥ વૃન્દમપિ પશ્ય નિરપત્રપં ત્યજ હઠં વિહિતમપિ શિરસિ ભારં । ચલ રહસિ મસ્તકેનૈવ કિમુવહસિ સખિ ભારમુત્તારયે તવ વૃથા પારમ્ ॥૪॥ પાતયતિ કુટિલ લકુટેન શિરસિ સ્થિતં દધિકલશમતિરભસ ભાવભારે । નિજપતૌ વિપિનરતિપરમતૌ સંમુખં વદતિ નહિ સમુચિતં વિજિત મારે ॥૫॥ ચરણયુગમતિ મૃદુલ

મહહ લલિતાકૃતિ પ્રિય વહિષ્યામિ શિરસૈવ સતતં । બાલભાવં જહિહિ સરસ મનસાપરં તવ જગતિ ભવતિ યશોતિ વિતતં ॥૬॥ ઇતિ નિજ પ્રિયતમા વચનમથ શૃણવતો ગોકુલેશસ્ય મુખકમલશોભા । દર્શનેનૈવ કુરુતે સખિ માન સંભાવનતરંગિતં જનિતલોભા ॥૭॥ મનસિ રસિકે વસતુ વાગ વિષયં હરે ગોપરમણીજને દાનચરિતં । વલ્લભાધીશપદકમલયુગકરુણયા મમ મનો વિદધાતુ ભાવભરિતમ્ ॥૮॥ * ૮૮૭ *

* શૃંગારમાં *

[આસો સુદ ૧૦]

[રાગ બિલાવલ] લાલ પાગ વામ ભાગ ઢરક રહી રત્નજટિત અલક બીચ ચંપકલી કાનન કુંડલ હીરા ॥૧॥ વાગો લાલ સુન્હેરી તાસ વનમાલ ઉર ધરી કટિ પીતાંબર ઠાડે યમુનાકે તીરા । રામદાસ પ્રભુ ઇહ વિધિ બનિ ઠનિકે શ્રીદામાકે અંસ કર ખાત હૈ જુ બીરા ॥૨॥ * ૮૮૮ *

* શ્રી બાલકૃષ્ણલાલજીનો પાટોત્સવ *

[આસો સુદ ૧૩]

[રાગ પ્રભાતી] પધારો કુંકાને પગલે વહાલા પધારો કુંકાને પગલે । સમસમતા મોહનજી આવ્યા લડસડતે ડગલે ॥૧॥ મસ્તક મુકુટ પીતાંબર સોહે નીલાંબર બદલે । મુખ ઊપર શ્રમજલનાં મોતી દીઠડે મન હર લે ॥૨॥ દૂધડો મેહ વરસ્યા નરસૈયાને આંગણડે સઘલે । સાકર કેરા કરા પડ્યા

ત્યારે રસ બાઢ્યો ઢગલે ॥૩॥ * ૮૮૯ *

[રાગ પ્રભાતી] દિવાલી અજવાલી મારે દિવાલી અજવાલી। ઘણા રે દિવસનો તાપ નિવાર્યો હું તો પ્રેમે બોલાવી લાવી ॥૧॥ ઝલહલ ઝલહલ કરો રે દીવડા મોતીડે ચોક પુરાવો। માનુનિયા મંગલ મિલ ગાવો ઢોલ દમામા બજાવો ॥૨॥ મસ્તક પાગ પીતાંબર સોહે ચંપા ચૌસર લહકે। ભર્યા રે તંબોલ ગલસ્થલ કે ચોવા ચંદન બહેકે ॥૩॥ સનાથ કીધા રે સ્વામી મારા તારા ગુણ શા કહિયે। નરસૈયાના સ્વામી એટલું માંગું મારા મંદિર થકી નવ જઈએ ॥૪॥ * ૮૯૦ *

* રાસ *

[આસો વદ ૧ રાજભોગ અર્ધસમયમાં]

[રાગ સારંગ] રાસે હરિરિહ વિહિત વિલાસં । સ્મરતિ મનો મમકૃત પરિહાસમ્ ॥ધ્રુવ॥ સંચરદધરસુધા મધુર ધ્વનિ મુખરિત મોહન બંશં । ચલિત દગંચલ ચંચલ મૌલિ કપોલ વિલોલવતંસમ્ ॥૧॥ ચન્દ્રક ચારુ મયૂરશિખંડક મંડલ વલયિત કેશં। પ્રચુર પુરંદર ધનુરનુરંજિત મેદુર મુદિર સુવંશમ્ ॥૨॥ ગોપ કદંબ નિતંબવતી મુખચુંબન લભિત લોભં । બંધુજીવ મધુરાધર પલ્લવમુલ્લસિત સ્મિતશોભમ્ ॥૩॥ વિપુલ પુલક ભુજપલ્લવવલયિત વલ્લવયુવતિ સહસ્રં । કર ચરણોરસિ મણિગણભૂષણ કિરણ વિભિન્નત મિત્રમ્ ॥૪॥

જલદપટ ચલદિન્દુ વિનિન્દક ચન્દનતિલક લલાટં । પીન પયોધર પરિસરમર્દન નિર્દય હૃદયકપાટમ્ ॥૫॥ મણિમય મકર મનોહર કુંડલ મંડિત ગંડમુદારં । પીત વસનમનુગત મુનિમનુજ સુરાસુર વર પરિવારમ્ ॥૬॥ વિશદ કદંબતલે મિલિતં કલિકલુષભયં સમયંતં । મામપિ કિમપિ તરંગદનંગદશામનસારમયંતમ્ ॥૭॥ શ્રી જયદેવ ભણિતમતિસુન્દર મોહન મધુરિપુરૂપં । હરિચરણસ્મરણં પ્રતિ સંપ્રતિ પુણ્યવતામનુરૂપમ્ ॥૮॥ * ૮૯૧ *

* ભાઈબીજ *

[શૃંગાર ઓસરામાં]

[રાગ કાલિંગરો] આનંદની હેલી સોહાગી મારે આનંદની હેલી। વિઠ્ઠલનાથ જગત પાઉં ધારિયા જઈ પહોંચું સર્વ પહેલી ॥૧॥ જંત્ર ન જાણું ને મંત્ર ન જાણું વહાલા પિય દીઠડે થઈ ઘેલી। માણેકચંદ પ્રભુ સદા બિરાજો મંગલ ગાઓ સાહેલી ॥૨॥ * ૮૯૨ *

* અભ્યંગ *

[ગોપાષ્ટમી]

[રાગ દેવગંધાર] હાહા શ્રૃણુ માયા હિ વનં કિમુચિતમિતિ ગમનં। ચારણીયમિહ ગોપૈરભિતો વ્રજનૃપધેનુધનમ્ ॥૧॥ કરવૈ વિવિધ વસનભૂષાભિરલંકરણં તવ દેહે। રહસિ વિરાજિત વિપુલ વિતાને વસ મામકગેહે ॥૨॥ અતિ સુગંધ મુદ્વર્તનમ-

તિશય શુદ્ધ ગંધતૈલં। સ્નાનમથો કુરુ નીરૈરુષ્ણૈરૂરરી કુરુ ચૈલમ્ ॥૩॥ કછપટં પરિધેહિ તિલકમપિ વિતનુ વિપુલ ભાલે। તનુ મુષ્ણીશં શિરસિ વિધેયં ગ્રંથિતાલકમાલે ॥૪॥ નૂપુરયુગમતિ ચપલં પદયોરુત ભુજયોરપિધેયં। કંકણચયમથ મધ્યમંદગદગુચ્છ સહિતમપિ દેયમ્ ॥૫॥ હૃદય મધ્ય મણિમુક્તાજટિતં પદકં નાથ વિધેયં। મુક્તાકનકમાલિકા યુગલં જય જગદખિલમજેયમ્ ॥૬॥ ઉપવિશ પર્યંકે મૃદુ રમ્યે કુરુ સુન્દર શયનં। તનવૈ કરકૃતમંગમર્દનં શિશિરીકુરુ નયનમ્ ॥૭॥ ઇતિ સરસં વચનં રાધાયા રતિરસભાવયુતં। શ્રૃણુ વલ્લભવરચરણકમલ તલગત હરિદાસ નુતમ્ ॥૮॥

* ૮૯૩ *

* ગોચારણ *

[ગોપાષ્ટમી]

[રાગ ટોડી] ગોચારણકરણાય વિપિનમિહ ગતવતિ નંદકુમારે। મમ મનસા સંગે ગતમધુના સખિ સુંદરતાસારે ॥૧॥ બર્હશિરોભૂષણ કૃતરૂષણ વસિત યોષિદાધારે। વિવિધ કુસુમ મૃદુ પલ્લવમિલદલિકુલ વિલસિત કચભારે ॥૨॥ નયન મીન યુગ યુત નિજ નુત લાવણ્યસુધાસારે। કર્ણ કુસુમકુલ કંબુ સમાકુલ ગલ્લ પુલિન પરિવારે ॥૩॥ વિકસિત નાસા શુક્તિયુક્ત મુક્તાફલ રુચિરાકારે। ચુંબનમથન વિનિઃસૃત બિંબાધર મધુ લોભિતનારે ॥૪॥ કંબુકંઠ વિલુઠિત મુક્તાફલ વિરચિત સુરુચિરહારે। મૃદુ કમનીય કલેવર સુષમા વિગતમાન જિતમારે ॥૫॥ વરદાભય લક્ષણ યુગ શોભિત કરયુગ પરમોદારે। તનુ તર કટિ વિલસિત વિજ્ઞાપિત યુવજન કઠિન વિહારે ॥૬॥ ઉરુયુગલ રંભાપટપલ્લવ ચરણકુસુમ સુકુમારે। અંઘ્રિયુગં મમ શિરસિ સદા કુરુ બહુ વિલપામિ મુરારે ॥૭॥ શ્રીવલ્લભપદસરસિજસેવતમેવ સદા સવિકારે। વિજ્ઞાપનમિયદેવ કરોમિ હરે કૃપયાશુ સદારે ॥૮॥

* ૮૯૪ *

[રાગ ધનાશ્રી] વન્દે શરણાગતભયદં। નિજવિરહાકુલમાનસજનજીવનપરિતોષનિજાશયદમ્ ॥૧॥ નિરુપધિ કરુણારસ પરિપોષિત તોષિત ભક્તજનનયનં। નિજનામસ્મરણાતુર નિજજન વિરચિત વિવિધ પાપ—લયદમ્ ॥૨॥ વ્રજયુવતિજન જીવનમૂલં પરિહિતકર્બુર પીત દુકુલં। નિજ વિદ્વેષીજન પ્રતિકૂલં દૂરીકૃત જનમાનસશૂલમ્ ॥૩॥ વારિત વિરહ મનોગતમાનં શોષિત વિષય મહાવિષપાનં। વિદલિત વિવિધ વિકસદજ્ઞાનં સંપાદિત સાધન ગુણગાનમ્ ॥૪॥ કોટિ મદન દેહદ્યુતિ લલિતં રાસાદિક લીલા શત વલિતં। સમુદિત સર્વ ભાવ જનકલિતં કલ મુરલી મધુરાધર ચલિતમ્ ॥૫॥ સંગીકૃત ગોકુલકુલબાલં ગોચારણ ગતિરતિગોપાલં। આગત સુર વિદ્વેષિકરાલં પરિપાલિત લીલા બહુતાલમ્ ॥૬॥ સંધ્યાગતિ સંતોષિત ભક્તં વ્રજયુવતિજન લીલાસક્તં। સમુદિતમદનનયનમદરક્તં સફલિત-

વિવિધરમણનિજભક્તમ્ ॥૭॥ શ્રીવલ્લભવર–ચરણાધારં સતત સ્મૃત સેવિત સંસારં। કૃપયા સદા હરિદાસમસારં તારય પરિગત જલધિમપારમ્ ॥૮॥

* ૮૯૫ *

[રાગ બિલાવલ] પાલય નંદાલયકૃતવાસ અનુકંપા સંપાદિત દાસ। શયનારુણ નિજ નયનવિકાસ સાલસતા સંચિત પરિહાસ ॥૧॥ વિષયચલન વિષમાહૃતમાન નયનયુગલ સૂચિત રસદાન। રસસંબંધ વિલસદ્જ્ઞાન અતિશય શિથિલ પીત પરિધાન ॥૨॥ નખરલિખિત મૃદુ શકલ શરીર વપુષા સેવિત શિશિર સમીર। માચિક વચનરચન બહુ ધીર વ્રજયુવતિજન શિક્ષાકીર ॥૩॥ નંદનંદન મદનાધિક સુન્દર પ્રકટિત વૃન્દાવિપિન પુરંદર। સેવિત ગોવર્ધન ગિરિકંદર અમૃતમથનસમયે ધૃત મન્દર ॥૪॥ ગ્રથિત મુકુટ મેચક કચભાર કુંદ કુસુમ સુન્દર વિઘ્નશૃંગાર। શોભાજિત નીરજ વિધુમાર લીલાવિહિત વિગલિત પરિહાર ॥૫॥ ચરણપતન કુંકુમયુત ભાલ અતિ રતિ વિગલિત નવ વનમાલ। પરવર્તિત કર સરસિજ નાલ ગોપિતકૃત લીલા ગોપાલ ॥૬॥ ભાવિત ભાવવતી જન ભાવ એક તાન માન સહિત દાવ। શ્રુત કોકિલકુલ મધુરારાવ એક દષ્ટિ દર્શિત મૃગશાવ ॥૭॥ સતતસ્મૃતબલ લીલારાસે કૃપયતુ ગોપીપતિવિશ્વાસે। હરિરિહ વલ્લભવરપદવાસે ગીતાગણિતગુણે હરિદાસે ॥૮॥

* ૮૯૬ *

[રાગ સારંગ] સતતં વિચરતિ વૃન્દાવિપિને। ગોકુલપતિરપિગોપબાલકૈરારૂઢેપિ દિને ॥૧॥ નિજવદનેન વદતિ નામાનિ ગવામતિરતિવચનેન। મનસિ મોદતે વિપુલ રસાગત સરસ કુંજરચનેન ॥૨॥ નિર્મલ નીર ધૌત શિખરોપરિ રુચિર શિલામુપવિશ્ય। ભુંક્તે ભવનસમાગતમન્નં નિજગોપેષુ નિવિષ્ય ॥૩॥ પ્રત્યંગુલિ બહુ વિવિધ ફલાનિ દધાતિ રુચિર હસ્તે। મધ્યમોદનં તનુતે દષ્ટિં જનનીકૃતિશસ્તે ॥૪॥ પિબતિ વિમલ પાનીયયમુનાયામંજલિબંધેન । પ્રતિબિંબં પશ્યતિ સુચિરં નિજલોચનસંબંધેન ॥૫॥ મૃદુ વાદયતિ વેણુમતિ મધુરં ચલતિ ધેનુસંગે। હરતિ તાપમથ કાનનદેશે રવિરચિતં તૃણભંગે ॥૬॥ કનકચષકગતફેનસમૂહં પિબતિ ગોપીમથિતં। શિશિરયતીહ બાલકુલહૃદયં બહુ વિરહ વ્યથિતમ્ ॥૭॥ શ્રીવલ્લભપદકમલપરાગ–રાગરંજિતહૃદયં। હરિદાસં સુષિતં ભાવૈરપિ કુરુ દુર્જનવિલયમ્ ॥૮॥

* ૮૯૭ *

* બળદેવજીનો ઉત્સવ *

[માગશર સુદ ૧૫]

* રાજભોગમાં *

[રાગ સારંગ] અતુલિત પ્રતાપ પરિપૂરન રોહિનીનંદન બિરાજે માઈ સૂરના। અતિ વિસાલ અરુ કરન અરુન એતી નેનકમલ મધુ ઘૂરના ॥૧॥ નીલ વસન પરિધાન મત્તગજચાલ

કુંપત તાલકુલ ઝૂરના। ગોવિન્દ પ્રભુ વ્રજરાજવચ્છ સુરઝનો ગિરિધરનલાલ તબ ધેનુકસુર લાયો ચૂરના ॥૨॥

* ૮૯૮ *

* ઢાઢીલીલા *

[શ્રીમહાપ્રભુજી-શ્રીગુસાંઈજી]

[રાગ મારૂ] તિહારો ઢાઢી શ્રીલછમનરાજ। તિહારે પૂત ભયે પુરુષોત્તમ સુફલ ભયે મેરે કાજ ॥૧॥ તિહારે પિતર ભયે જે પહેલે મહાપુરુષ અવતાર। તિલંગતિલક દ્વિજ જગ્યભયે જે પહેલે મહાપુરુષ અવતાર। તાકે પૂત ભયે ગંગાધર કીને નારાયન કીને જગ્ય અપાર ॥૨॥ તાકે પૂત ભયે ગંગાધર કીને બહુત સોમયાગ। તિનકે ગનપતિ સોમજગ્ય કરી વે હૈં બડે સોહાગ ॥૩॥ તાકે શ્રીવલ્લભ અગ્નિહોત્રી તવ પિતુ અતિ કૃપાલ। તિહારે પૂત આચારજ વલ્લભ વદન અનલ બીજપાલ ॥૪॥ દૈવી જીવ ઉદ્ધારન કારન માયાવાદ નિવાર। શ્રીભાગવત સ્વરૂપ બતાયે સેવા પુષ્ટિ પ્રકાર ॥૫॥ ઇનકે પૂત હોયકે દોઊ શ્રીહલધર ગોપકુમાર। ગોપીનાથ વિઠ્ઠલ પુરુષોત્તમ તિહિ ગોકુલ ઉજિયાર ॥૬॥ શ્રીવિઠ્ઠલકો સાત હોઈ સુત તે સબ આપ સમાન। સુતકે સુત નાતી પાઁતિ સબ દીપત દીપ પ્રમાન ॥૭॥ નરનારી જે સરન આયે હૈં તે સબ કિયે સનાથ। નામ સુનાયે ભક્તિ દે કે પકરે દૃઢ કરિ હાથ ॥૮॥ તવ સુતકે ગુન રૂપ બખાને તોહુ ન આવે પાર। ગોકુલપતિ મુખ્ય વ્હૈ વહ્નિ વપુ આકૃતિ સીતલ સાર ॥૯॥ હૌં ઢાઢી તિહારે ઘરકો તવ સુત

કીરત કરેં ગાન। પર્યો રહૂઁ હરિવદન વિલોકૂં માગૂં ન ભિચ્છા આન ॥૧૦॥ તુમ હો પરમ ઉદાર દાનેશ્વર હૌં માંગૂં સો દીજો। ઢાઢિન મેરી ઇનકી ચેરી મોહે ચેરો કરિ લીજો ॥૧૧॥ નિસદિન ભક્તિ કરેં તવ સુતકી ઇતની પૂજહુ આસ। જનમ જનમ નિત લીલા નિરખૂં બલિ બલિ વલ્લભદાસ ॥૧૨॥

* ૮૯૯ *

[રાગ મારૂ] તિહારો ઢાઢી આયો હો હૌં બલિ વલ્લભરાજ। પ્રગટ ભયે તૈલંગકુલદીપક લીને સબ સુખ સાજ ॥૧॥ એક બાર પ્રગટે જસુમતિકે બલયુત નંદકુમાર। ભક્તજનનકી આસા પૂરી નંદજૂ મહા ઉદાર ॥૨॥ અબકે પ્રગટ તિહારે શ્રી હરિ સુનિ લછિમન ભટરાઈ। યા ઢોટાકે ગુન લીલારસ મોપે બરની ન જાઈ ॥૩॥ માયાવાદ ખંડ ભુવ ઊપર કૃષ્ણભક્તિ પ્રકટાઈ। તીરથ સકલ સનાથ કરેંગે ચરનકમલસોં ધાઈ ॥૪॥ યા ઢોટાકે સુત દ્વૈ હોંગે રામકૃષ્ણ સુખદાતા। નામ શ્રીગોપીનાથ શ્રીવિઠ્ઠલ નિજજનકે રસત્રાતા ॥૫॥ વિઠ્ઠલપ્રભુકે સાત પુત્ર વ્હૈહૈં જ્યોં વ્રજમેં ગિરિધારી। પ્રથમ પુત્ર ગિરિધર પરિપૂરન ભુવ પર જસ વિસ્તારી ॥૬॥ શ્રી ગોવિન્દ શ્રીબાલકૃષ્ણ અરુ શ્રી ગોકુલપતિ જોરી। શ્રી રઘુપતિ જદુપતિ મન મોહે ખેલત વ્રજકી ખોરી ॥૭॥ શ્રી ઘનસ્યામ આદિ બાલક સંગ પુત્ર પૌત્ર જસધારી। લેત સબન લાલા દરસે હૈં દરસનમેં અઘહારી ॥૮॥

રસ શૃંગાર ભોગરસ બહુહિ નંદરાય જ્યોં કીને। કલિકે જીવ કૃતારથ વ્હૈહૈં વારિ અપનપો દીને ॥૯॥ સુન સુતકો જસ લછમન ભટ તબ ઢાઢી લે નિજ પાસી। મન ભાયો દિયો ઢાઢીકો પૂરન કીની આસી ॥૧૦॥ શ્રી વલ્લભકે ચરન દોઊ લે ઢાઢી સીસ છુવાયો। મગન હોય તબ નાચન લાગ્યો તન ત્રૈતાપ નસાયો ॥૧૧॥ લે બલાય વારત તન મન ધન ઢાઢી મન સુખ પાયો। કૃષ્ણદાસ શ્રીવલ્લભકે ગુન જન્મ જન્મ જસ ગાયો ॥૧૨॥

* ૯૦૦ *

[રાગ મારૂ] યાચકજન ગોવર્ધનધરકો વલ્લભદ્વાર વર ભાવે। રંગભૂમિ યદુકુલદીપકકો દે અસીસ પહુઁચાવે ॥૧॥ જમુનાપુલિન સુભગ વૃન્દાવન વ્રજ ગોકુલ સુધિ પાઈ। ગિરિ ચરનાટ સુરસુરિકેતટ વલ્લભગૃહ જુ વધાઈ ॥૨॥ પુરુષોત્તમ જાકે ગૃહ પ્રકટે ઢાઢી તાસું કહાઊં। જો કછુ ચરિત્ર કિયે અરુ કરિહૈં સાખ વેદ મત ગાઊં ॥૩॥ મચ્છ કચ્છ વારાહ નૃસિંહ વામન ભૃગુ રઘુરાઈ। હલધર બુદ્ધ કલંકી રૂપ ધર પ્રકટે કૃષ્ણ સુખદાઈ ॥૪॥ નંદરાયકે ભવન પ્રકટ ભયે બાલકરૂપ મુરારી। બકી આદિ દુષ્ટ સબ મારે પંચ અવિદ્યા ટારી ॥૫॥ મહામેઘ બરખત ગોકુલમેં લીલા ગિરિ કર લીને। સુરપતિ માન ઉતારી રસિકવર ગોપ અભયપદ દીને ॥૬॥ બંસીવટ–તટ રસિકસિરોમનિ મુરલી મધુર બજાઈ। પ્રેમપુંજ ગોકુલકી નારી સ્રવન

સુનત ઉઠ ધાઈ॥૭॥ જુવતિ-જુવતિ પ્રતિ રૂપ-રૂપ ધર રાસરમન રતિ ઠાની। મંડલ મધ્ય પ્રગટે પુરુષોત્તમ સંગ શ્રીરાધારાની ॥૮॥ વૃન્દાવન રસસુખકી પરમિત સેષ રુદ્ર નહિ જાને। બાની બ્રહ્મા પાર નહીં પાવે કવિકુલ કહા બખાને ॥૯॥ બોલ અક્રૂર કંસ યોં ભાષ્યો કાજ હમારો કીજે। રામકૃષ્ણ પોહોંચાય મધુપુરી બોલ યહાઁ લોં લીજે ॥૧૦॥ સુફલકસુત સુન હરખ ભયો અતિ પ્રેમસહિત વ્રજ આયો। હરિ હલધર ઠાડે ગોકુલમેં દરસ પરસ સુખ પાયો॥૧૧॥ જ્યોં દીપકસોં દીપક જોરે ભક્તિહેતુ વિચાર્યો। સંકર્ષણસંગ આય મધુપુરી પ્રથમ રજક સઠ માર્યો ॥૧૨॥ તોર્યો ધનુષ કુવલિયા માર્યો રંગભૂમિ ચલ આયે। દસવિધ રૂપ ધર્યો પુરુષોત્તમ નાના ભાઁત દિખાયે॥૧૩॥ મારે મલ્લ ભોજવંસ મર્દ્યો કંસ કેસ ગહિ માર્યો। માતપિતાકો આનન્દ દીનો સબ વિધિ તાપ નિવાર્યો॥૧૪॥ ચરન પરસ વસુદેવ દેવકી ઉગ્રસેન નૃપ કીનો। યાદવ વંસ ઉદ્યોત કિયો હૈ પાંડવ સુધ જુ લીનો ॥૧૫॥ દુર્યોધનકી સભા દ્રૌપદી અંબર હરત ઉબારી। અસરન સરન દિખાય બિરુદ જગ કરુનાસિંધુ મુરારી ॥૧૬॥ જરાસંધકી સેના વધ કર પુરી દ્વારિકા વાસી। સોરહ સહસ્ર એક સૌ આઠૈં રાની ભોગ વિલાસી ॥૧૭॥ પવનજતેં માગધ મરવાયો નૃપબંધનતેં છોરે। રાજા સકલ બંદતેં છૂટે ચરન પરસ કર જોરે ॥૧૮॥ રાજસૂય જગ્ન કરાય ચૈદ્ય હત્યો જોતિથાન પોહોંચાયો। અવભૃથસ્નાન કરાય યુધિષ્ઠિર કીર્તિ બહુ જગ છાયો

॥૧૯॥ બિનુ સ્રમ કૌરવસેન સંહારી અર્જુનકો યસ દીનો। બ્રહ્મઅસ્રતેં જરત પરીક્ષિત રાખ દયાનિધિ લીનો॥૨૦॥ સતયુગ ત્રેતા દ્વાપર સુરહિત વસુધા ભાર ઉતાર્યો। કલિયુગ જીવ અનાથ જાનકે ગિરિધર દ્વિજવપુ ધાર્યો॥૨૧॥ શ્રીવિટ્ઠલનાથ પ્રકટ પુરુષોત્તમ ભક્તનકો સુખદાયક। કર્મધર્મ થાપેંગે ભુવ પર વ્રજપતિ ગોકુલનાયક॥૨૨॥ શ્રુતિપથ પ્રકટ કરેંગે શ્રીમુખ માયામત સબ ખંડે। નિજ સ્વરૂપકી સેવા કરકે અર્થ ભાગવત મંડે॥૨૩॥ પ્રેમલક્ષણા દે દાસનકો ભજનાનંદ બતાવે। નામ દેય સિર પરસ કમલકર અનેક જીવ સુખ પાવે॥૨૪॥ સાત પુત્ર વ્હૈહૈં હરિ સમસર સકલ બ્રહ્મ ચહુરાઈ। વલ્લભનાથ તિહારે સુતકી કીર્તિ બહુ જગ છાઈ॥૨૫॥ સુન સુતકો યસ લછમનનંદન ઢાઢી નિકટ બુલાયો। કંચનથાર ભરે મુક્તાફલ ભક્તિ વસન પહરાયો ॥૨૬॥ મનવાંછિત ફલ બહુવિધ દીનો કિયો અજાચી ઢાઢી। માનિકચંદ બલિ બલિ ઉદારતા પ્રીતિ નિરંતર બાઢી॥૨૭॥

* ૯૦૧ *

* ભોગીનાં પદો *

[મંગળામાં]

[રાગ માલકોંસ] પ્યારે હોં બાત કહત બિલગ જિન માનો તુમ મોસોં દૂર જાય અનત રતિ માની। તુમ હૂં તો મેરે આયે ભલો જૂ મનાવન સો તો હમ હી જાની॥૧॥ નખછત ચિહ્ન દેખિયત હૈ યહ બાત મેરે મન હૂં ન માની।

તાનસેન પ્રભુ ન્યારે વ્હૈ રહે ક્યોં યાહીતેં સોતિન જાની॥૨॥

* ૯૦૨ *

[રાગ માલકોંસ] ભોરે ભોરે કાન્હ તૂ મેરો કહ્યો માન આથમેગો ભાન આપ ચલ આઊંગી। તુમ તો ચતુર નર છાઁડ દેહો મેરો કર તુમકો તો નાહિ ડર લાજ મર જાઊંગી॥૧॥ તુમકો તો ચહિયે ભોગ ભોગકો તો નાહિ જોગ દેખે સબ નાગરલોગ અબ નાહિ આઊંગી। રસિકકે સ્વામી સ્યામ ધરોંગી તુમ્હારો ધ્યાન જબ લગ ઘટ પ્રાન આપકો રિઝાઊંગી ॥૨॥

* ૯૦૩ *

[રાગ માલકોંસ] બન ઠન ભોગી રસવિલસનકો ભોર ભવન ઠાડે પિય પ્યારી। ઓઢે કવાઈ ફરગુલ જુ પરસ્પર સીત સમય સુન્દર સુખકારી॥૧॥ રિતુ હેમન્ત સિસિર દોઉ ઠાડી લેકર સોંજ વિવિધ રુચિકારી। કૃષ્ણદાસ પ્રભુકો મુખ નિરખત અતિ આતુર ભયે પિય પ્યારી॥૨॥

* ૯૦૪ *

[રાજભોગમાં]

[રાઝ ટોડી] લાડીલે લલન ચલો વેગ ભોજન કરન ઠાડે નિજભવન દેખત બાટ વ્રજરાજ। બોલત તુતરાત દોઉ ભ્રાત બૂઝત બાત ચૂમ મુખ તાત કહ્યો બૈઠો ભોગી આજ॥૧॥ ખીર ચીલા અપૂપ ફીકે મીઠે બહુત ચુપર કર નવનીત જેંવો ધરે તુમ કાજ। ઔરહુ પકવાન મન ભાયે ધરાયે લાય કૃષ્ણ-

દાસનિ નાથ થાર ભર ભર સાજ ॥૨॥

* ૯૦૫ *

[રાગ ટોડી] નંદનંદન-સદન હરખ પ્રફુલિત વદન કરત ભોજન બૈઠે ભોગી હલધરવીર। લેત રુચિ કૌર દૂરિ દેખ જસોમતિ ઔર કહત નીકે બને અપૂપ ચીલા ખીર ॥૧॥ ઔર સબ સોંજ લેકે આઈ હૈં વ્રજકી વધૂ કહત રોહિની ઠાડી ધરત નાહિન ધીર। માગ લેઈ લઈ બોલ નિકટ હુ કૃષ્ણદાસ ભઈ આતુર નિરખ મિટી તનકી પીર ॥૨॥

* ૯૦૬ *

[ભોગ સરે]

[રાગ આસાવરી] બાબા આજ ભૂખ અતિ લાગી। ભોજન ભયો અઘાનો નીકો તૃપ્ત હોય રુચિ ભાગી ॥૧॥ ભોજન અંત અચવનકો જમુનોદક લેકે આઈ પરમ સુહાગી। ભોજન અંત સિત પરમાનંદ દીજિયે મેરી આંગી ॥૨॥

* ૯૦૭ *

* મકરસંક્રાન્તિનું પદ *

[મંગળામાં]

[રાગ લલિત] તરનિતનયાતીર આવત હૈ પ્રાત સમે ગેંદ ખેલતરી આનન્દકો કંદવા। કાછિની કિંકિની પીતાંબર કસ બાંધે લાલ ઉપરના સિર મોરનકે ચંદવા ॥૧॥ પંકજનયન લોલ બોલત મધુરે બોલ ગોકુલ સુંદરી સંગ આનંદ સ્વચ્છંદવા। કૃષ્ણદાસ પ્રભુ ગિરિ ગોવરધનધારી લાલ ચારુ ચિતવન ખોલે કંચુકીકે બંદવા ॥૨॥

* ૯૦૮ *

* પાપડી ઉત્સવ *

[પોષ વદ ૯ ઉત્થાપનભોગમાં]

[રાગ નટ] રતનજટિત ગિરિરાજ મનોહર તા મધિ રતનસિંઘાસન ભારી। તા પર જુગલકિસોર બિરાજત ચહુઁદિસ ફૂલ ફલિત ફુલવારી ॥૧॥ ઝરના સુભગ સરોવર સુંદર તા મધિ કમલ ફૂલ રહે ભારી। હંસ ચકોર મોર ચાતક પિક કીર પરેવા ભઁવર ગુંજારી ॥૨॥ વિવિધ ભાઁત મેવા રસ ખોવા સાજ ધર્યો સખી કંચનથારી। હઁસત પરસ્પર પ્રેમમુદિત મન લેત જાત કરકે મનુહારી ॥૩॥ ભોગ ધર્યો પ્રીતમ પ્યારીકો જમુનાજલ ભર કંચન ઝારી। પૂછત જાત આરોગત રુચિસે દાસ નિજજન બલિ-બલિહારી ॥૪॥

* ૯૦૯ *

[રાગ નટ] ધન્ય ધન્ય હરિદાસરાઈ। સાનિધ્ય સેવા કરત સકલ અંગ તાતેં મોહન જિય ભાઈ ॥૧॥ કંદમૂલ ફલ ફૂલ ભેટ ધર શિલા સિંઘાસન રુચિર બનાઈ। કોમલ તૃન ગાયન ચરવેકો સીતલ જલકે ઝરના બહાઈ ॥૨॥ વિવિધ કેલિ ક્રીડત સખા સંગ છિનુ ઉતરત છિનુ ચઢત હૈ જાઈ। રામકૃષ્ણકે ચરન-સ્પર્શ કરિ પુલકિત રહત સદાઈ ॥૩॥ ઇનકો ભાગ્ય કહાઁ લગ બરનેં કોમલ કરપૈ લિયો હૈ ઉઠાઈ। પ્રેમમુદિત વ્હૈ કહત ગોપિકા ગોવિન્દ બલિ બલિ જાઈ ॥૪॥

* ૯૧૦ *

[રાગ પૂર્વી] છબીલે લાલકી યહૈ બાનિક બરનત બરની

ન જાઈ। દેખત તન મન ધન ન્યોછાવર આનંદ ઉર ન સમાઈ ॥૧॥ કંદમૂલ ફલ આગે ધરિકે રહી સકલ સિર નાઈ। ગોવિન્દ પ્રભુ પિયસોં રતિ માની પઠઈ રસિક રિઝાઈ ॥૨॥

* ૯૧૧ *

* સેહરાનું પદ *

[માહ વદ ૧૦]

[રાગ ટોડી] માઈરી નીકે લાગે દુલહે દુલહની ખેલત ફાગ। જાકો નામ રાધિકા ગોરી તાકો નિત સોહાગ ॥૧॥ બાજે તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડફ ગાવે રાગિની રાગ। અદ્‌ભુત તાન જમ્યો સુર ટોડી ઉરપ તિરપ ગતિ લાગ ॥૨॥ અગર જવાદ કુંકુમા ચોવા છિરકે ચંદ્રાવલી નાર। બહુતસોં રંગ કહાઁ લોં બરનોં ઉમગી ચલી રસ–ધાર ॥૩॥ મુક્તાહાર ઉરજ કુચ અંતર ઘન દામિનીકી છબિતા। રસભરી ગોવિન્દ પ્રભુ સંગ ખેલત મદનનૃપતિ સેન દલિતા ॥૪॥

* ૯૧૨ *

* ધમાર *

[રાગ ગૌરી] પરિવા પાન સમાન શ્રી રાધા જોરી બની રી। દૂજ દસન સિત લાલ અધર પ્રવાલ સની રી ॥૧॥ તીજ તરુની તન કંચુકી મોતિન માઁગ ભરી રી। ચોથેં ચહુઁદિસ પ્રફુલિત રાધા લાલ હરી રી ॥૨॥ પાઁચેં પંચક બેન નેનકો રંગ રચી રી। છઠેં છેલ છબિલી રાધા સેજ રચી રી ॥૩॥ સાતેં સુંદર સ્યામ નટવર ભેખ ધરે રી। આઠેં કનક પિચકાઈ કુંકુમ રંગ ભરે રી ॥૪॥ નોમેં નવલકિસોરી ગાવત ગીત નચે રી। દસેં દસોંદિસ પ્રફુલિત દસ અવતાર ભયે રી ॥૫॥ એકાદશી મુખ માંડ્યો નન્દકે ભવન ગયે રી। બારસ ફગુવા માંગ્યો મોતિન માંગ ભરે રી ॥૬॥ તેરસ સબ વ્રજનારી ખેલત રંગ રહ્યો રી। સુરનર કૌતિક દેખ નહીં મુખ જાત કહ્યો રી ॥૭॥ ચૌદસ નવલકિસોરી દુલ્હની અવિચલ જોરી। દેત નંદજુ દાન જસોદા ચીર બહો રી ॥૮॥ પૂન્યો પરિપૂરનહિ સસી આનન્દ બઢ્યો રી। અંતરતેં અનુરાગસ્રોત અતિ ઉમગ ચહ્યો રી ॥૯॥ જન પરમાનંદદાસ હરિકે ચરન ભજે રી। સિંઘદ્વાર પર ઠાડે મન અભિમાન તજે રી ॥૧૦॥

* ૯૧૩ *

[રાગ સારંગ] અરી સુન ડફ બાજે ગાજે માનોં નવ હોરી આઈ રંગીલી। મૃગમદ અરગજા કુમકુમ છિરકત પ્રિયકો છેલ છબીલી ॥૧॥ ગાવત ગાહત પીત પટ ઝટક પગન પરત કોઊ ઠીલી। અબીર ગુલાલકી અધિક અઁધેરી કેસર કુમકુમ મિલી ॥૨॥ ગજરા પહેર નેન કાજર દે મનોં ચાહ રહી હઠીલી। શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનલાલસોં અપને રંગ રંગીલી ॥૩॥ *૯૧૪*

* માનનું પદ *

[ફાગણ સુદ ૧૧]

[રાગ કેદારો] સઘન કુંજમેં સ્યામા સ્યામ તોહિ બોલે। ઐસે રી લાલનસોં તૂ રહી અનબોલે ॥૧॥ તૂહી તન તૂહી મન

તૂહી પ્રાનપ્યારી। તો બિન કલ ન પરે લાલન બિહારી ॥૨॥ વિવિધ કુસુમન સેજ બનાઈ તુમકો લાડલી લેન પઠાઈ। મદનમોહન તેરો પંથ નિહારે નંદદાસ પ્રભુ છિન ન બિસારે ॥૩॥ * ૯૧૫ *

* પોઢવાનું પદ *

[ફાગણ સુદ ૧૧]

[રાગ બિહાગ] નિકુંજમેં પોઢે રસિક પિય પ્યારી। રંગભીની સારી ખેલી ફાગ રસ અતિ હી ઉમગ લિયો લાલ મનુહારી ॥૧॥ સિથિલિત વસન જૃંભાત અલસભરે પોઢે પર્યંક સુખકારી। નંદદાસ દંપતિછબિ પર હોં તન મન ધન બલિહારી ॥૨॥ * ૯૧૬ *

* હોળીની અષ્ટપદી *

[રાજભોગ અર્વસમયમાં]

[રાગ ધનાશ્રી] વિલસતિ હરિરિહ સરસ હોલિકાસમયે રમણીસંગે। ગૂઢભાવ સમુદય સંવર્દ્ધિત હૃદય સમુદિત નંગે ॥૧॥ સંયોજયતિ દશા દશમાદૌ હૃદિ ભાવયતિ વિલાસં। નિસ્રપ વચન શતેન વિરચયતિ યુવતિજન પરિહાસમ્ ॥૨॥ નિજ રમણ સ્પૃશતિ કપોલૌ પાણિયુગેન કરોતિ કુમકુમાલેપં। લઘુતાકરણે વિદધાતિ સમય સંક્ષેપમ્॥૩॥ તાલ મૃદંગ વિવિધ વાદિત્ર સુઘોષાનંદિત ઘોષં। સપદિ વશીકુરુતે નિજ ગોકુલમખિલં રસપોષમ્ ॥૪॥ સરસ વેણુનાદેન હૃદયમતિ તનુતે નિર્મલ ભાવં। મુરલિકયાનુકરોતિ કદાપિ મધુરતર કોકિલરાવમ્ ॥૫॥ નૃત્યતિ મનસિજ રતિભરભાવેન મયૂરવદખિલ સમક્ષં। સદસિ દદાતિ મહારસમપિ હરિપદયુગલ ભાવલક્ષમ્ ॥૬॥ ઉડ્ડાપયતિ સરસ કુમકુમ રેણુયુત રાગં। સિત સૌરભયુત રેણુ મિશ્રણાવેદિ રૂપ વિભાગમ્ ॥૭॥ ચંદનનીર સેક સરસાકૃત યુવતિ યુવજન દેહં। નિજ સુકુમાર તનોરનુરૂપં કુરુતે વિસ્મૃત ગેહમ્ ॥૮॥ અતિ રભસેન કદાચિદુપર્યપિ પતતિ યુવતિ શત યૂથે। દશ વિધ રતિ પથિ મદન મનોરથ સમુચિત રુચિર વરૂથે ॥૯॥ શ્રીવલ્લભ પદયુગકૃપયૈવ હૃદૌ પશ્યતિ હરિદાસે। તવ પૂરયતુ ચિંતિત સકલં સખિ સામયિક વિલાસે ॥૧૦॥ *૯૧૭*

* હોરી-ખેલનું પદ *

[રાગ સારંગ] હો મેરે લલના પ્રથમ પ્રનામ કરૂં શ્રીવલ્લભ સમરોં શ્રીવિઠ્ઠલનંદ હો હિલમિલ ઝુરમુટ ખેલિયે। ગર આવો રંગીલે નાહ હો હિલમિલ૦। નેક હોરી વલ્લભ સાથ હો હિલમિલ૦ ॥ધ્રુ હો મેરે લલના શ્રીવિઠ્ઠલગૃહ પ્રકટ ભયે મનો પ્રગટ્યો પૂરન ચંદ હો હિલમિલ૦ ॥૧॥ હો મેરે લલના શ્રીગોકુલનાથ સુહાવને સબ મિલ દેખન જાય હો હિલમિલ૦ ॥૨॥ હો મેરે લલના ઉડત અબીર ગુલાલ હો છિરકે વલ્લભ આય હો હિલમિલ૦ ॥૩॥ હો મેરે લલના ગોકુલવીથની સાઁકરી મચી હૈ અરગજા કીચ હો હિલ-

મિલ૦ ।।૪।। હો મેરે લલના તાલ મૃદંગ ડફ બાઁસુરી ગાજ રહ્યો સિંઘદ્વાર હો હિલમિલ્લ૦ ।।૫।। હો મેરે લલના ધોતી ઉપરના કેસરી કેસર ભીની પાગ હો હિલમિલ૦ ।।૬।। હો મેરે લલના તુલસીમાલ અરુ મુદ્રિકા ગરે ગુંજાકો હાર હો હિલમિલ૦ ।।૭।। હો મેરે લલના એસે ખેલે પ્રાનપ્રિય સબ દિન ફાગુન બીચ હો હિલમિલ૦ ।।૮।। હો મેરે લલના ખેલ ચલે આનંદસેં કહ્યો નવ જાય આનંદ હો હિલમિલ૦ ।।૯।। હો મેરે લલના ચલન હઁસન મનમેં ગઢી બેનન કહ્યો ન જાય હો હિલમિલ૦ ।।૧૦।। હો મેરે લલના વિઠ્ઠલજીકે લાડીલે ચિત્ત લિયો ચુરાય હો હિલમિલ૦ ।।૧૧।। હો મેરે લલના ભાગ્ય બઢે ગુજરાતિનકે જિન દીનો સરબસ વારી હો હિલમિલ૦ ।।૧૨।। હો મેરે લલના ગોકુલનાથકે વારને ચતુર બલિ બલિ જાય હો હિલમિલ૦ ।।૧૩।।

* ૯૧૮ *

* સેનનું પદ *

[ફાગણ સુદ ૧૫]

[રાગ કલ્યાણ] અબ હો મનહરન લલા મનહરન લલા ।। કદમતર એક નંદકો ઠાડો બુલાય રે બુલાય રે બુલાય રે। તેરી મુરલી બાજે હો નંદલાલ વનમેં રે ।।૧।। ઇતતેં આઈ ગ્વાલિની હો ઊતતેં આયે ગ્વારન। પકર બાઁહ મોરી લે ચલે મોપે માગત દધિકો દાન ।।૨।। મોરમુકુટ કટિ કાછની હો પીત વસન પરિધાન। સુરનરમુનિ જૈજૈ કરે જન ગાવે દાસ કલ્યાન ।।૩।।

* ૯૧૯ *

* શ્રી મહાપ્રભુજીના ઉત્સવનાં પદ *

[રાગ ભૈરવ] શ્રીવલ્લભ દેખે મૈં જબ જાગે। ઘૂમત નેનસેં બોલત હૈ જુ પ્રાણપ્રિયા—રસપાગે ।।૧।। સિથિલ અંગ જૂંભાત કછુકહિ બૈઠ પ્રિયા—અંગ લાગે। રામદાસ વલ્લભજન ઠાડે ચરનકમલ અનુરાગે ।।૨।।

* ૯૨૦ *

[રાગ ભૈરવ] વલ્લભ રસરંગ ભરે પ્યારી ઉર બાઁહ ધરે બૈઠે નિકુંજધામ કરત હે કલેઉ। નિજ કર પિય સામગ્રી મેલત પ્રિયાકે મુખ વેહુ હઁસી દેત કૌર જેંવત હૈં દોઉ ।।૧।। હિયે અતિ સ્નેહ ભરિ લલિતા પ્રભુ પાસ ખરી લાયે હૈં યે ભક્તજન આરોગો સોઉ। સુનિકે યહ ગૂઢ વચન સબન નિકટ બોલ લિયો રામદાસ માઁગ લિયો હરખિ સબ કોઉ ।।૨।।

* ૯૨૧ *

[રાગ ભૈરવ] વલ્લભ પ્રિયા મિલ કરત કલેઉ। નવ વ્યંજન કર દિયો ઢાઁપિ જબ પ્રીત હૃદૈકી લખ્યો ન કોઉ ।।૧।। રાખ્યો થાર અમરતી ઘેવર માખન મિશ્રી મિઠાઈ મેવા અરુ સલોને જેંવત હૈં દોઉ। રામદાસ વલ્લભજન ઠાડે પૂછત રાજ ઔર કછુ લેઉ ।।૨।।

* ૯૨૨ *

[રાગ દેવગંધાર] વલ્લભ ઉઠિ પ્રાતઃકાલ દરસ દિયો અતિ રસાલ ભઈ હૈં નિહાલ સખી રાજત સંગ પ્યારી। દોઉનકે ચિહ્ન દેખ લલિતા મુસકાય કહ્યો આજ હો જૂ બેંદી

યહ નીકી તુમ ધારી ॥૧॥ પ્રિયા–કપોલ પીક છાપ સોભા કછુ કહી ન જાત જેતી જગ ઉપમા સબૈ વાર ફેર ડારી। દુહુઁ દિસિ બાઢી છબી પ્યારીકી અધિક કછુ ઐસી રી સુન્દરતાપૈં રામદાસ વારી ॥૨॥

* ૯૨૩ *

[રાગ સારંગ] શ્રીવલ્લભ જેંવત રસ રંગ ભીને। અતિ રંગભીની સન્મુખ ઠાડી થાર હાથમેં લીને ॥૧॥ કરિ-કરિ સેનન અંગ દિખાવત લાલન મન વશ કીને। રામદાસ અચવાય પ્રભુકો બીરા કરમેં દીને ॥૨॥

* ૯૨૪ *

[રાગ સારંગ] વલ્લભ યહ બટછાઁહ સુહાઈ। યા નિકુંજ-મંદિરકી સોભા નિરખત મો મન ભાઈ ॥૧॥ વૈભવ સહિત બિરાજત રાજત સહચરી સબ જુર આઈ। રામદાસ તહાઁ ગાન કરત હૈ નાચત ભાવ જનાઈ ॥૨॥

* ૯૨૫ *

[રાગ સારંગ] જયતિ લક્ષ્મણતનુજ કૃષ્ણવદનાનલ શ્રીઇલમ્માગારુ ગર્ભરત્ને । દૈવીજનસમુદ્ધૃતિ કરુણકૃતિ મહાલક્ષ્મી-નિજાવિર્ભાવ વિહિત બહુ વિવિધ યત્ને ॥૧॥ પતૌ ગોપિકાનાથ શ્રીવિટ્ઠલાભિધ સુભગ તનુજ તાતે । પ્રથિત-માયાવાદવર્તિવદનધ્વંસિ-વિહિતનિજદાસજન પક્ષપાતે ॥૨॥ પુષ્ટિપથકથનરચિતાનેકસુગ્રન્થ મથિત ભાગવત પીયૂષ-સારે । રાસયુવતી–ભાવ સતત ભાવિત હૃદય માનસ-જનિત મોદભારે ॥૩॥ નિજ ચરણકમલ ધરણી-પરિક્રમણકૃતિમાત્ર પાવન વિતત તીર્થજાલે। કૃષ્ણસેવનવિહિત શરણગતશિક્ષણા-ક્ષિપ્ત સંદેહદાસૈકપાલે ॥૪॥ નિજ વચન પિયૂષવર્ષિત સતત સાહિત્ય પુરુષજન ભૃત્ય-યુક્તે। વિવિધવાચો યુક્તિ નિગમવચનાદિતૈરપિચ દૂરીકૃત દુષ્ટજન દુરુક્તે ॥૫॥ ઇદશે સતિ શિરસિ સર્વદા વલ્લભાધીશપદ સકલ કર્તરિ દયાલૌ। કૈવ પરિવેદના ભવતિ હરિદાસ જન સકલ સાધનરહિત નિજ કૃપાલૌ ॥૬॥

* ૯૨૬ *

[રાગ જેજેવંતી] માઈ આજ તો વધાઈ છાઈ ચંપારન્ય ધામ રી। જાયો હૈ ઇલમ્માગારુ શ્રીલછમનનંદ રી ॥૧॥ પ્રગટે હૈં પૂરન બ્રહ્મ અખિલ નિગમ રૂપ। અગ્નિકુંડ મધ્ય દેખો દ્વિજકુલચંદ રી ॥૨॥ દૌડ આયે માત તાત હરખ નિરખ સ્યામ ગાત। દૃષ્ટસું દૃષ્ટ મિલી ભયો હૈ આનન્દ રી ॥૩॥ લિયો હૈ ઉછંગ માત દિયો પુનિ ગોદ તાત। નિરખિકે ભયો હૈ જુ સબકો આનન્દ રી ॥૪॥ છૂટી સ્તન દુગ્ધધાર નભ ભયો જૈજૈકાર। દિયો હૈ મારગ જનની આનન્દકન્દ રી ॥૫॥ ભઈ હૈ આકાસબાની સબનકે મનમાની। પુષ્ટિપથ સ્થાપન કિયો જસોમતિનંદ રી ॥૬॥ કૃષ્ણ પક્ષ માધો માસ સુભ એકાદશી આજ। દધિ દૂધ છિરકત નાચે સુખકંદ રી ॥૭॥ દિયો હૈ ઓગાર માલ નિસિદિન નંદલાલ। નામ ધર્યો શ્રીવલ્લભ ગયો દુખદ્વન્દ્વ રી ॥૮॥ બ્રહ્મા સિવ ઇન્દ્રાદિક સુરનરગુનીજન। નારદ ગંધર્વ જૈજૈ કરે જગવંદરી

॥૯॥ દેવતા વિમાન ચઢિ પુષ્પનકી વૃષ્ટિ કરી। કૃષ્ણદાસ જસ ગાયો ભયો હૈ આનંદ રી ॥૧૦॥ * ૯૨૭ *

[રાગ કલ્યાન] સાયમિહ ભોજયતિ બાલકં માતા। અતિ મૃદુલ દુગ્ધૌદનં નિજમુખે સપદિ વિદધાતુ મમ સકલ સુખદાતા ॥૧॥ પ્રતિકવલમેતદપિ વચનમપિ યાચતે દત્તચિત્તેન ખલુ ભોજનીયં પુરા। ખેલનીયં તતો બાલકૈરખિલગોકુલજ નૈરિતિ વદતિ ડિંભં કિમિતિત્વરા ॥૨॥ વિપિનચરિતં ત્વયા કિમિતિ વદ મત્પુરઃ પૃચ્છતિ પ્રાયશો ગોપકુલપાલકં। વીજયતિ દક્ષિણ કરેણ કમલાલયં માર્જયતિ વામતો વદનમપિ સાલકં ॥૩॥ મુખ વિગલિત પયોબિન્દુચયમદ્ભુતં પ્રોંછતિ પ્રવણતરદત્ત દૃષ્ટ્યા। ભવતિ સુખિતા પરં નિજસૂનુદર્શને વદનલાવણ્યપીયૂષવૃષ્ટ્યા ॥૪॥ લોકસિદ્ધામથો કથયતિ પ્રિય કથામતિહસિતમુગ્ધમુખદત્તનયના। નૈવ સહિતે પરં ભોજન વિલંબનં ભાવિત સ્વચ્છપર્યંકશયના ॥૫॥ બાલચરિતાનિ લલિતાનિ ખલુ ગાયતિ પ્રાણસદનાનિ રદનાનિ દૃષ્ટ્વા। સીત્કરોતિહ રોમાંચયતિ પ્રતિપદં હસતિ રોદિતિ પરં મનસિ દૃષ્ટ્વા ॥૬॥ અંકમુપવેશ્ય કરયુગલમનુધાવયતિ મુખગતં તાંબૂલમથ મુખે દત્ત્વા। ઉત્સંગમારોપ્ય મૃદુલશયને મુદા શાયયતિ વનખિન્નમત્ર મત્વા ॥૭॥ નિજ વદન ચર્વિતં પીયૂષ ગર્ભિતં ભુક્તશેષિતમથો યચ્છ હરિદાસકે। વલ્લભાધીશપદકમલસેવનવિહિતભાવભરસંજાતભક્તિસુખયાચકે ॥૮॥ * ૯૨૮ *

[રાગ કાન્હરો] વલ્લભલાલ બિયારુ કીજે। પૂરી શાક સંધાનો ખટરસ બિલસારુ રુચિકર હી લીજે ॥૧॥ ગુંજા મઠડી જલેબી ઘેવર થપડી સેવ ચનાકી લીજે। વૃન્દાવનચંદ જેંવત રુચિસેં જૂઠન રામદાસકો દીજે ॥૨॥ * ૯૨૯ *

[રાગ કાન્હરો] બીરી દેત બનાય બનાય। પીરે પીરે પાન સોપારી લોંગન કીલ લગાય ॥૧॥ લેત લાલ કર જોર દેત વે મુખ મેલત મુસકાય। દાસન દેત ઉગાર ગોવિન્દપ્રભુ જન પરમાનન્દ બલ બલ જાય ॥૨॥ * ૯૩૦ *

[રાગ ઝીંઝોટી] નેનકટાચ્છકો બાન ચલાવત વલ્લભ પ્રીતમ પ્યારો રી। ઘાયલ સી હોં ઘૂમત ડોલત નેન નિરખ છબિ હારોં રી ॥૧॥ પ્રાનજીવન ધન મેરે વલ્લભ ઇન નેનનકો તારો રી। રસિક શ્રીવલ્લભ-મુખમુસકનિ પર તન મન ધન સબ વારોં રી ॥૨॥ * ૯૩૧ *

[રાગ કાન્હરો] વલ્લભકે રૂપ પર મનમથ કોટિ કોટિ વાર ફેર ડારોં સોભા જેતિક ત્રિભુવનકી। ઉપમા વિલોકી સારી નહીં સમ ગિરિધારી છબિ સબ વારિ કારી નંદકે સુવનકી ॥૧॥ બૈઠે પ્રભુ ચિત્રસારી સંગ સોહે નવ નારી કરત બાતેં જુ મીઠી અમૃત ચુંબનકી। સ્રવનન સુખકારી નેનન હુ લાગે પ્યારી શામદાસ વારિ આસ ચરન છુવનકી ॥૨॥ * ૯૩૨ *

* ભક્તમાહાત્મ્યનાં પદ *

[નૃસિંહચતુર્દશી વૈશાખ સુદ ૧૪]

[રાગ બિલાવલ] હરિકે જનકી અતિ ઠકુરાઈ। મહારાજ રિષિરાજ રાજમુનિ દેખત રહે લજાઈ ॥૧॥ નિરભય દેહ રાજગઢ તાકો લોક મનન–ઉતસાહુ। કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ યે ભયે ચોરતેં સાહુ ॥૨॥ દૃઢ વિશ્વાસ કિયો સિંઘાસન તા પર બૈઠે ભૂપ। હરિજસ વિમલ છત્ર સિર ઊપર રાજત પરમ અનૂપ ॥૩॥ હરિપદપંકજ પિયો પ્રેમરસ તાહિકે રંગ રાતો। મંત્રી જ્ઞાન ન ઔસર પાવે કહત બાત સકુચાતો ॥૪॥ અર્થ કામ દોઉ રહે દુવારેં ધર્મ મોક્ષ સિર નાવેં। બુદ્ધિ–વિવેક વિચિત્ર પૌરિયા સમય ન કબહુઁ પાવેં ॥૫॥ અષ્ટ મહાસિધિ દ્વારે ઠાડી કર જોરે ડર લીન્હેં। છરીદાર વૈરાગ વિનોદી ઝિરકિ બાહિર કીન્હેં ॥૬॥ માયા કાલ કછુ નહીં વ્યાપે યહ રસરીતિ જો જાને। સૂરદાસ યહ સકલ સમગ્રી પ્રભુપ્રતાપ પહિચાને ॥૭॥ * ૯૩૩ *

[રાગ બિલાવલ] વાસુદેવકી બડી બડાઈ। જગતપિતા જગદીસ જગતગુરુ અપુને ભક્તકી સહત ઢિઠાઈ ॥૧॥ ઋષિ ભૃગુકે ચરન આનિ ઉર બોલે વચન સકલ સુખદાઈ। શિવ વિરંચિ મારકો ધાયે ઇહ ગતિ કાહુ દેવ ન પાઈ ॥૨॥ બિન બદલે ઉપકાર કરત હૈ સ્વારથ બિન જુ કરત મિતાઈ। રાવન અરિકો અનુજ બિભીછન તાકો મિલે ભરતકી ન્યાઈ ॥૩॥

અનદીને બહુ દેત સૂર પ્રભુ એસે હૈં યદુનાથ ગુંસાઈ। સો સુખસાગર છાઁડ મન્દમતિ અન્ય સરન કિત જાઈ ॥૪॥ *૯૩૪*

[રાગ બિલાવલ] હરિસોં ઠાકુર ઔર ન જનકો। જિહિ-જિહિ વિધિ સેવક સુખ પાવત તિહિ વિધ રાખત મનકો ॥૧॥ ભૂખ ભયે ભોજન જુ ઉદરકો તૃષા તોય પટ તનકો। લગે ફિરત સુરભીસુત જ્યોં સંગ ઉચિત ગવન ગૃહ વનકો ॥૨॥ પરમ ઉદાર ચતુર ચિન્તામનિ કોટિ કુબેર નિધનિકો। રાખત હૈ જનકી પરતિગ્યા હાથ પસારત કનકો ॥૩॥ સંકટ પરે તુરત ઉઠ ધાવત પરમ સુભટ નિજ પનકો। કોટિક કરે એક નહીં માનૈ સૂર મહા કૃતઘનકો ॥૪॥ * ૯૩૫ *

[રાગ બિલાવલ] હમ ભક્તનકે ભક્ત હમારે। સુન અરજુન પરતિગ્યા મેરી યહ વ્રત ટરત ન ટારે ॥૧॥ ભક્તન કાજ લાજ જિય ધરકે પાઁય પિયાદે ધાઊં। જહઁ-જહઁ ભીર પરે ભક્તનકો તહઁ-તહઁ જાય છુડાઊં ॥૨॥ જો ભક્તનસોં વૈર કરત હૈં સો વૈરી નિજ મેરો। દેખ વિચાર ભક્તહિત કારન હાઁકત હોં રથ તેરો ॥૩॥ જીતેં જીત ભક્ત અપનેકે હારેં હાર વિચારોં। સુરદાસ સુન ભક્તવિરોધી ચક્ર સુદરસન ધારોં ॥૪॥ * ૯૩૬ *

* ગંગાદશમી *

[જેઠ સુદ ૧૦]

[રાગ ભૈરવ] મધુમથન મૂર્તિ વરમિન્દુકરકામુકં વહસે બહુ વારિ સુતરંગે। હરિચરણ નખૈભિંદુરં જગદંડ નિર્ગતા

બ્રહ્મજલપાત્રકૃત સંગે। નમો દેવી ગંગે નમો માત ગંગે હર નિખિલમઘમલકન્દે ॥૧॥ ત્વમસિ જગપાવની ચતુરુદધિગામિની સપ્તર્ષિકુલં સુકૃતસારે। કનકગિરિલંઘિતે સકલમુનિવન્દિતે હરમુકુટ સિત કુસુમમાલે ॥૨॥ પાવયસિ નાગરં પૂરયસિ સાગરં સંગતા વિંધ્યગિરિપાદે। તીર્થવરકારિણી પૂર્વજોદ્ધારિણી હિમશૈલપાષાણભેદે ॥૩॥ ગલ્લુષ જલમધિક મિષ્ટ શતમેઘમથ જયતિ તિમિમકર ગંભીર તોયે। પરલોકબન્ધુરસિ તારિની સુરસિન્ધુરસિ સૂરસદન સાધનોપાયે ॥૪॥ સગર-સુતસંગમે લસદમરસુન્દરી દૂતિકે દુષ્કૃતિ દુરાપે। નિરયગતિબાધિકે નિર્વાણપદસાધિકે ભક્તજનમન નિહૃતસંતાપે ॥૫॥ વાંછિતા ચિન્તિતા પીતાવગાહિતા મગ્નિતા પય હરસિ પાપં। શુભ સલિલ નિર્ધૂત પુલિનવર્તિં કુર્વતાં તવ નામ નિર્મલાલાપમ્ ॥૬॥ ઇહ નિખિલસુરગણૈરિહ નિખિલમુનિજનૈ રિહનિખિલવેદૈરુદારે। સ્તૂયસે પીયસે ગીયસે જહ્નુ મુનિકન્યકે સંસારસારે ॥૭॥ ઇતિ રામલક્ષ્મણૌ કૌશિકાનુજ્ઞયા સુરસરિત્કૃત નમસ્કારૌ। ભણિતમતિ સાદરં ધીર જયદેવ કવિમુત્તારયસિ ભવજલધિપારમ્ ॥૮॥ * ૯૩૭ *

[રાગ હમીર] કૈસે મિલોંરી માઈ કુઁવર કન્હાઈ અબ ઘર મોપે રહ્યો ન જાઈ। ભરન હોં જુ ગઈ જમુના જલ કાંકરી ડાર દઈ મો ઊપર તબતેં કછુ ન સુહાઈ ॥૧॥ જો મોહિ આય મિલાવે અબ હી તાહિ દેહૂઁ મનભાઈ વધાઈ। મિલે રસિક પ્રીતમસોં તોં લોં સુખ નાતર સબ દુખદાઈ ॥૨॥ * ૯૩૮ *

* રાજભોગ દર્શન *

[જેઠ સુદ ૧૧]

[રાગ સારંગ] રતિસુખસારે ગતમભિસારે મદનમનોહર વેષમ્। ન કુરુ નિતંબિની ગમન વિલંબનમનુસરતં હૃદયેશમ્ ॥૧॥ ધીર સમીરે યમુનાતીરે વસતિ વને વનમાલી। ગોપી પીન પયોધરમર્દન ચલિત ચપલ કરશાલી ॥ધ્રુવ॥ નામસમેતં કૃતસંકેતં વાદયતે મૃદુ વેણુમ્। બહુ મનુતે નનુ તે તનુ સંગત પવનચલિતમપિ રેણુમ્ ॥૨॥ પતિત પતત્રે વિચલિત પત્રે શંકિત ભવદુપયાનમ્। રચયતિ શયનં સચકિત નયનં પશ્યતિ તવ પંથાનમ્ ॥૩॥ મુખરમધીરં ત્યજ મંજીરં રિપુમિવ કેલિ સુલોલમ્। ચલ સખિ કુંજં સતિમિરપુંજં શીલય નીલ નિચોલમ્ ॥૪॥ ઉરસિ મુરારે રૂપહિતહારે ઘન ઇવ તરલવલાકે। તડિદિવ પીતે રતિ વિપરીતે રાજસિ સુકૃત વિપાકે ॥૫॥ વિગલિત વસનં પરિહૃત રસનં ઘટય જઘનમપિધાનમ્। કિસલયશયને પંકજનયને નિધિમિવ હર્ષનિધાનમ્ ॥૬॥ હરિરભિમાની રજનિરિદાનીમિયમપિ યાતિ વિરામમ્। કુરુ મમ વચનં સત્વર રચનં પૂરય મધુરિપુ કામમ્ ॥૭॥ શ્રી જયદેવે કૃતહરિસેવે ભણિત પરમ રમણીયમ્। પ્રમુદિત હૃદયં હરિમતિ સદયં નમત સુકૃત કમનીયમ્ ॥૮॥ * ૯૩૯ *

* જમુનાજલની ગાગર ભરવા જતાં *

[જેઠ સુદ ૧૪]

[રાગ સારંગ] જમુના જલ ઘટ ભરન ચલી ચંદ્રાવલી નારી। મારગમેં ખેલતહિ મિલે ઘનસ્યામ મુરારી ॥૧॥ નયનસોં નયન મિલતહિ મન જુ રહ્યો લુભાઈ। મોહન મૂરતિ મનહિં બસી પગ ધર્યો ન જાઈ ॥૨॥ પ્રીતિ તબકી પ્રગટ ભઈ યહ પહેલી ભેંટ । પરમાનન્દ મિલી એસીહુ જેસી ગુડમેં ચેંટ ॥૩॥ * ૯૪૦ *

[જેઠ સુદ ૧૫]

[રાગ બિહાગરો] આગે ચલ પ્યારી જહાઁ સઘન નવલ નિકુંજ ભવન ભારે। કરસોં અંચલ કરખી કહત સુજાન સુન્દર પ્યારે ॥૧॥ નિકટ સરિતા સમીર સીતલ રી જહાઁ કોકિલ કલરવ મોર કરત અખારે। બાઁહ જોરિ રસમત્ત મદ ગજ ચલત અતિ છબિ ગોવિન્દ બલિ બલિહારે ॥૨॥ * ૯૪૧ *

* સેનનું પદ *

[સ્નાનયાત્રા પછી રથયાત્રા સુધી]

[રાગ ભૂપાલી] દેખ સખીરી પવન પુરવૈયા ઠોર-ઠોર રૂખનો હસિબો। આછી નીકી કારી પીરી ઘટા ઘુમડ આઈ તા મધિ કૃષ્ણ સ્યામાજુકો ચલિબો ॥૧॥ કુંદલતા દ્રુમલતા સબ ફૂલે મન્દ કુસુમ નીકે કરિ ખિલિબો। મીન અચલ જલ ખેહે જમુનાકો તાનસેન પ્રભુકો કૈસે કર મિલિબો ॥૨॥ * ૯૪૨ *

* શૃંગાર ઓસરા *

[કસૂંબાછઠ–અષાઢ સુદ ૬]

[રાગ મલ્હાર] વિરહે સુન્દર વર્ષાસમયે। વદ જીવામિ કથં મમ દોષૈરતિશયિતૈરિહ સખિ વિપરીતે સદયે ॥૧॥ વર્ષતિ જલદે વિરહાનલદે ગોવર્ધનશિખરે । પરિપુષ્ટે શતઘુષ્ટં કુજતિ વદતિ કેકિમુખરે ॥૨॥ લસતિ ભૂમિરતિહરિતા પવન વિચલિતે તૃણનિચયે। ઇન્દ્રગોપકૈતવનિજમૂલ વિલસદનુરાગસમયે ॥૩॥ વિવિધ શિલાસુ શુદ્ધ નિજરૂપયુતાસુ વિરાજતિ નાથે। નિજ-મુખદર્શનજનિતાનંદ વિલાસગીત ગુણગાથે ॥૪॥ નવઘનમધ્ય-શોભિની સુમુખી દશ્યતે સિત બકમાલા। મેઘનાદમનુગર્જતિ મુરલી ક્ષરતિ રસં સુરસાલા ॥૫॥ ઉદયતિ વિદ્યુદતિવ ચંચલા ચાલયતીહ જનં। અસિત મેઘગણ વિરચિત તમસા બહુ ભીષયતિ વનમ્ ॥૬॥ રંજિત રુચિર કુસુમવસન પરિધાન વિરાજિત રૂપે। ગાયતિ મેઘસમાગમરાગે નિરુપધિ ગોકુલભૂયે ॥૭॥ ઇતિ વિજ્ઞાપિત–મતિશયકરુણે વિરહિત હરિદાસેન। શ્રીવલ્લભપદકમલપરાગધારણિ વિરચિત વાસેન ॥૮॥ *૯૪૩*

* મુકુટનું પદ *

[આષાઢ વદ ૧૧ સેનમાં]

[રાગ કેદારો] દેખ સખી મોહન મુખ નીકો। મોરચન્દ સિર મુકુટ બિરાજત બન્યો ભાલ કુમકુમકો ટીકો ॥૧॥ માત જસોદા ઉતારત આરતી વારત હાર મોતિનકો। પરમાનંદદાસકો

ઠાકુર લાગત ત્રિભુવનસુખ ફીકો ॥૨॥

* ૯૪૪ *

* છપ્પનભોગનાં પદ *

[રાગ ધનાશ્રી] બૈઠી ગોપકુઁવરકી પાઁત। લલિત તિપાઈ પટા રતનનકે કંચન—ઝારી ઝલકત કાઁત ॥૧॥ માનિકથાર વિલાસ ધરે બહો બેલા બેલી નાના ભાઁત। ખટરસ વિંજન ધરે તિનનમેં દેખત જિનકો નેન સિરાત ॥૨॥ પરોસ કરત રોહિની ફિર ફિર અતિ આનંદ મન હિરદો સિરાત। લપટત ઝપટત કહત સખનસોં દેખ જસોમતિ નંદ મુસકાત ॥૩॥ અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ રહત તહાઁ ઉઠવત જૂઠન મન ઇતરાત। દેખત યહ સુખ સુરપુરવાસી ભયે ન વ્રજજન નેન સિરાત ॥૪॥ જેતી સુખ સંપત સબ વ્રજમેં છિન છિન પુન પુન નેન ચુચાત। ગોવર્ધનેશ ગિરિધર પ્રસાદકો બ્રહ્માહુકો મન લલચાત ॥૫॥

* ૯૪૫ *

[ઢાળ ગોવર્ધનલીલાનો]

[રાગ બિલાવલ] શ્રી રાધેજુ પૂછન આઈ બાત વૃષભાનસોં ॥ધ્રુવ॥ ઠાડી સન્મુખ આય ભાન લે ગોદ બૈઠારી। કહો કછુ મુખ બાત આજ તુમ મનહિ વિચારી। સુખ સંપત તુમરે ઘરે ગાય બચ્છ ધન ધામ। ઉમા રમા જલ જો ભરે હરિ પૂરત સગરે કામ ॥૧॥ ઇન્દ્રાસન સુખભોગ હોય નાહિ તુમ જૈસો। તુમસોં બડો ન ભૂપ ભયો નાહિ વ્રજ તૈસો। કહો કહા યહ બાત હૈ મનમેં હોત વિચાર। યહ તુમ હી મોસોં કહો હોં પૂછત વારંવાર ॥૨॥ વ્રજમેં શ્રીનંદરાય ગોપ યહ મો સમજાનો। ઇજજત અરુ ધન ધામ જાય મુખ કહા બખાનો। યહ મેરે નિજ મિત્ર હૈં નંદ ઔર ઉપનંદ। તિનકે સબ ગુન ગાવહી હો સ્મૃતિ પુરાન શ્રુતિ છંદ ॥૩॥ કબ દેખોં મૈં ગોપ હોય મેરો મનમાન્યો। બાબા કરો ઉપાય આજ તક મૈં નહીં જાન્યો। જબ મૈં ઉનકો દેખિહોં તબહિં કરોં પયપાન। ઉન અપુને ઘર બોલકે હો બહુત કરો સનમાન ॥૪॥ મહીભાન સબ ગોપ ટેરિકે સદન બુલાયે। સબકો ઢિંગ બૈઠાર જોર કર સીસ નવાયે। મો સન્મુખ હઠ હી કિયો લલી બહુત અજ્ઞાન। નંદરાય જબ દેખિહોં હો તબહી કરોં પયપાન ॥૫॥ યહ મન હોત વિચાર સોચ મેરે જીય ભારી। કૈસે કરોં ઉપાય કહો તુમ બાત વિચારી। યહ ઉપાય સબ જૂ કહ્યો વ્રજકો દેહોં જિમાય। નન્દ યહાઁ ભોજન કરે હો કછુ નહિ ઔર ઉપાય ॥૬॥ અક્ષત પીરે લાય સાજ કંચનકી થારી। દ્વે હરદીકી ગાંઠ આનકે ધરી સુપારી। પીરે પટસોં બાંધિકે ચલે સબૈ નંદગામ। બાજેં વિવિધ બજાવહી હો ગયે નંદકે ધામ ॥૭॥ કોલાહલ સુન સ્યામ ઝમકિ ઉઠ ચલે અટારી। સુની નહીં કોઈ બાત આજ આનન્દ વ્રજ ભારી। સ્યામ દેખિ વૃખભાનકો તબ મન બાઢ્યો હુલ્લાસ। તુરત અટારી ઉતરકે હો તબ આયે ઉન પાસ ॥૮॥ નંદરાય ઉઠ ધાય આય વૃખભાનહિં ભેટે। સબકો કર સનમાન સભા જોરે તહાઁ

બૈઠે। પૂછત હરખિત નંદજૂ કહો સબૈ કુશલાત। સુખસંપતિ
ધન રાધિકા હો તાકી કરિહો બાત ॥૯॥ ઘરમેં ગોધનઠાઠ દહી
પય તૃન જલ વૈસે। રાધે શ્રુતા શરીર આદિ કીરત તન કૈસે।
ક્યોં આવન મો ઘર ભયો પરમ કૃપા કર આજ। ચિહ્ન લગત
શુભ કર્મકે હો જોરે સકલ સમાજ ॥૧૦॥ કહત નંદસોં ભાન
વચન વિનતિ કર જોરે। તુમસોં નંદજુ ગોપ નાહિ વ્રજમેં
કોઉ ઔરે। હમ ઘરમેં તોહારહી લલી મનાવત જાન। સબ
વ્રજ ન્યોંત જિમાવહી હો તુમ જેમો ઘર આન ॥૧૧॥ સુખ
સંપત ધન ધામ ગામ તુમ કૃપા ઘનેરે। લલી પરમ આનન્દ
ગાય બચ્છ હૈ બહુતેરે। દેખન તુમ હમ ઘર ચલો સબ વ્રજકો
લે સંગ। ઇકઠે વ્હૈ ભોજન કરે તુમ હમ મન બહુત ઉમંગ
॥૧૨॥ કર પ્રનામ ઘર લૌટ આય સબ ત્યારી કીની। કરો પાક
તુમ સિદ્ધ સબનકો આજ્ઞા દીની। ખટરસ નાના ભાઁતકે કટુ અમ્લ
અરુ ક્ષાર। તિક્ત કષાય સુહાવને હો મધુર મિષ્ટ રસ ડાર ॥૧૩॥
અગિનીપકવ ઘૃતપકવ પકવ પય સગરે કરને। ભક્ષ્ય ભોજ્ય
અરુ ચોષ્ય સાજકે ઘરમેં ધરને। લેહ્ય પેય દધિ ભાતમેં પિચ્છલ
સબ્દ ઉચ્ચાર। ખટભેદનસોં સબ કરો હો ગિનત ન આવે પાર
॥૧૪॥ નંદરાય વ્રજલોક સબનકો સદન બુલાયે। ચલો ભૈયા
વૃખભાનઘરેં તુમ ન્યોંત જિમાયે। નવસત સાજ સિંગારકે ચલો
ભાનકે ધામ। વ્રજ બહુર્યો સુખ પાવહી હો સબકે મન
અભિરામ ॥૧૫॥ યહ સુન જસુમતિ રામ સ્યામકો ઉબટ

ન્હવાયે। ભૂષન નાના ભાઁત વસન બહુવિધ પહેરાયે। પીત
કુલહ સિર તાફતા ઝગુલી પીત બનાય। કનકછાપ તા પર દઈ
હો તન પર સરસ સુહાય ॥૧૬॥ સૂથન ગાઢે પાટ લાલ છાપેકે
સોહે। પટુકા પચરંગ બાંધ કમર કટિ પેચન ગોહે। જેહર
ગુજરી બિછુવા અનવટ સંગ પગપાન। નુપૂરધુનિ રુનઝુન કરે
હો ભક્ત કરત સનમાન ॥૧૭॥ લર લટકન સિરપેચ તિલક
મૃગમદકો કીનો। કુંડલ ઝલક કપોલ અલક ઝલકન સરસીનો।
સીસફૂલ સોભિત રહ્યો મોરચન્દ્રકો પુંજ। હીરા હાર હમેલ
પદક મનિ માલા મુક્તા ગુંજ ॥૧૮॥ બાંધે દ્વૈ ભુજબંધ કડા
પહોંચી કર છાજે। ચિબુક ચમક નકવેસરકો મુક્તાગજ રાજે।
વ્રજજન તન ભૂષન સજે વરન વરનકે ચીર। પગ નુપૂર ધુનિ
બાજહી હો રતનજટિત નગ હીર ॥૧૯॥ વરન વરનકે ચીરા પટુકા
ગ્વાલન બાંધે। નીલાંબર પીતાંબર સોભિત હૈ સબ કાંધે।
બહુવિધ બાજે બાજહીં ભેરી તાલ મૃદંગ। સપ્તસુરનકે સાજસોં
હો ગાવત તાન તરંગ ॥૨૦॥ વ્રજ બરસાને જાય આન ઘર
દઈ બધાઈ। નંદ આદિ ઉપનંદ લોક ઐસી નિધિ પાઈ।
રામ સ્યામ સોભિત બને વ્રજઘરનિકે પુંજ। કમલસમૂહન
બીચમેં હો જોહિ મધુપગન ગુંજ ॥૨૧॥ તબ આયે વૃખભાન
હરખ ઉર કંઠ લગાયે। ભલી કરી તુમ મિત્ર પદારથકો હમ
પાયે। સદન પધારો પ્રીતસોં વિનતિ કરોં કર જોર। પરમ
ભાગ્ય હમરો બઢ્યો હો નાહિ મિત્ર કોઉ ઔર ॥૨૨॥ સદન

સબૈ પધરાય સભા મધિ હી બૈઠારે। સબકે વસન ઉતાર ડાર તનમન ધન વારે। મૃગમદ કેસર મલયસોં સબકો કરત અભ્યંગ। અતર લગાવત કેસમેં હો સિર ડારત જલગંગ ॥૨૩॥ અંગ અંગોછ પોંછ પીત અંબર પહરાયે। કુંકુમ તિલક સુભાલ બીચ અક્ષત હિ લગાયે। માથે ચન્દન ચરચકે પહેરાઈ ફૂલમાલ। આભૂષન પહેરાયકે હો સોભિત સકલ ગોપાલ ॥૨૪॥ કીરતિ લલી બુલાય અંગ કેસર ઉબટાઈ। બારન અતર લગાય બહોરિ જલગંગ ન્હવાઈ। પોંછ અંગ પહેરાઇયો લહેંગા લલિત વિસાલ। કટિ કિંકિની પહરાવહી હો ફરિયા રંગ ગુલાલ ॥૨૫॥ પહેરી ચોલી પીત ચાર ચૂરી કર ધારી। કડા પિછેલી પોહોંચી ગજરા કંકની ન્યારી। વરા વિજોરા બીચમેં બાજુબંધ વિસેસ। સિર લરલટકન દામિની હો મધિ સટકારે કેસ ॥૨૬॥ ટેઢી લટકન કાન કંઠ મુક્તામનિ માલા। પીત પદક મનિ જોત હસુલિયા હાર વિસાલા। જેહરિ તેહરિ ઘુંઘરુ બિછુવા અરુ પગપાન। અનવટ સુર રુનઝુન કરે દેત ચરન ગતિ માન ॥૨૭॥ બેંદી દીની ભાલ સરસ નકવેસર ચેહરી। મેહેંદી દીની હાથ અઁગુરિયા મુંદરી તેહરી। લલિતાદિક દરપન કિયે નિરખત સબૈ સિંગાર। કીરતિ તહાઁ તેં ઉઠ ચલી હો ગઈ જુ ઘોખ મઁઝાર ॥૨૮॥ સખિયન સંગ બિઠાય લલી મુખ કહન જુ લાગી। મૈં યહ કિયો ઉપાય સ્યામસુન્દર અનુરાગી। કહી પિતાસોં જાયકે નંદ દિખાવો મોહિ। ઐસો મૈં મન જાનિહોં નાહિ નંદ સમ કોઈ ॥૨૯॥

તબહિં કરોં પયમાન જબૈ હોં ઉનકો દેખોં। ઘરેં જિમાવો બોલહિં જનમ સુફલ કર લેખોં। યહ હઠ મો દઢ કરનકો બાબા લિયે બુલાય। અબ મો મન આનન્દ બઢ્યો હો અષ્ટ મહાસિધ પાય ॥૩૦॥ સ્યામ સુન્દર અભિરામ કામરસ પૂરનકારી। મદનમોહન મુખકમલ અમલ નટ કુંજવિહારી। મો મન વિરહિનીકંદ હૈ તાહિ મિલનકી આસ। આનંદ મો મન ત્યોં બઢ્યો હો જ્યોં ચાત્રક ગઈ પ્યાસ ॥૩૧॥ કૌન સદન મધિ કેલિ કરેં યહ બાત વિચારો। કોઉ ન આવે જહાઁ તહાઁ ઉન લિયે પધારો। પાન ગહે પ્રભુ ઇસકો પકર દોઉ કર બીચ। કેલિ કરોં સંગ સ્યામસોં કુચ ભુજ માચે કીચ ॥૩૨॥ તબ લલિતા ગઈ ભાજ સ્યામકો સેન બતાઈ। તબ ઉઠ આયે લાલ પકર રાધે ઢિંગ લાઈ। ભયો મનોરથ ભામતો લલી પ્રેમરસપુંજ। વારત પ્રાન અંકોર દે હો નાગર નવલનિકુંજ ॥૩૩॥ ફૂલસેજ સુખ લૂટ મદન તન રતિગઢ જીત્યો। રંક મહાનિધિ પાય કામ જો ભયો અચિંત્યો। ગુપ્ત રીત રસકી કથા બરન સકત કવિ કોય। રાધેચરન પ્રતાપસોં કછુ યથામતિ હોય ॥૩૪॥ કીરતિ સદન સિંગાર સબૈ શુભ સાજ મઁગાયે। ફૂલન પરદા ગૂંથ ચિત્ર વિચિત્ર બનાયે। ભવન વિચિત્ર તરંગસોં કંચન કલશ ધરાય। ચંદનભવન લિંપાયકે હો મોતિન ચોક પુરાય ॥૩૫॥ મૃગમદ કેસર રંગ કુમકુમ સાથિયે ચીતે। કદલીખંભ રૂપાય દ્વાર તોરન હરિતે। કનકપટા સબકો બિછે પીતાંબરસોં

ઢૌંક। જમુના જલ ભર કનકકલશ પરહર્યો ઉદ્દય રવિ તાક
॥૩૬॥ કનકકટોરા મનિમય નગકે ધરે અગારી। ઓદનસોં
ભરપૂર ધરી કંચનકી થારી। ઓદન પાંચ પ્રકારકે ખટ્ટે મીઠે
આન। દધિ મિશ્રિત સિખરન સન્યો હો છોલા વડી મિલાન
॥૩૭॥ દૂધ ભાત બાસોંદીમેં ઓદન ઘૃત ડાર્યો। મીઠો ભાત
મિલાય ધર્યો ગિનતીકે ચાર્યો। રસ અનાર અમરસ કઢચો હો
તામેં ઓદન મેલ। સરસ સુગંધ મિલાયકે હો દે ગુલાબજલ
ઢેલ ॥૩૮॥ લોંગસું બેંગન ભાત પાટિયા સેવ સઁવારી। ગુડકો
મીઠો ભાત બિજોરા ધરે મંઝારી। સકરકંદ નારંગીકે કર કરકે
પચહારી। સુરન ખંડરા ટેંટી સુંદર પાપર પીત સુહારી ॥૩૯॥
કીની ગુડકી સેવ સો જેંવત લાગત પ્યારી। માલપુઆ ચીલા
બીચ ઝીની પર ગઈ જારી। મિરચવડી તિલ ઢેવરી સાક એકસો
આઠ। કવિમતિ હીન ભઈ તહાઁ હો કહા કરે મુખપાઠ ॥૪૦॥
રોચક લોંગન કરી સૂખે ઇકતીસ ભુજેના। ખટ ચોફાડિયા કિયે
બનાયો સાક સેંજના। કચરી સોલ્હા સાજકે બેસન બહોત
લપેટ। કરે ભુજેના જુગતસોં હો ઇકસઠ ધરે સમેટ ॥૪૧॥
છોલા વાલ કઠોલ ખટરસ ખેઓ રંગીલે। કઢી બનાઈ ચાર
બેંગન ખંડરા જુ રસીલે। મીઠી બૂંદી ડારકે વડી વડાકી છાછ।
બૂંદી ખંડરા ડારકે હો તીનકુડા ધરિ પાછ ॥૪૨॥ ચાર દાર અરુ
મૂંગ વાલ તૂવરનકી કીની। ચના ઉરદ અરુ ત્રૈવટ હરદ પુટ હિ
દીની। વડા મગોડા ગુલગુલા મેથી મિલે સમેત। કૌર સાન

છડિયાલસોં હો ઘૃતસોં કિયો સંકેત ॥૪૩॥ ફેંના મીઠે શાંદી
ચંદા સૂરજરોટી। અદરખ ગુડ અરુ સાદી મિસી લીટી કરી
છોટી। ગુંજિયા ચાર કઠોલકી ભર-ભર તાતે બીચ। પૂરી મિલી
સતધાનકી હો તરી તેલસોં સીચ ॥૪૪॥ બેજર વિવિધ બનાય સાગ
ટેંટી સંગ દીનો। ભાજી બહોત પ્રકાર સ્વાદ લાગત સરસીલો।
મીઠો સાગ બનાયકે ધરે ઢોકલા આન। પત્રભુજેના બીચમેં હો
બેસન લિપટે પાન ॥૪૫॥ માખન મિસરી દહી મલાઈ પના
ધર્યો હો। પૂરી દૂધપૌનાર પિસ્તાકો પાક હર્યો હો। બાસોંદી
બરફી તહાઁ દુહરે પેંડા કીન। સુહાગસોંઠ કતલી સુરન કહા
બરને મતિહીન ॥૪૬॥ લ્યાઈ લાપસી સાબોની કર ધરી
તિનગિની। સામગ્રી કછુ પાર ન આવત કરી અનગિની।
પેંઠા ખોવા ભુંજકે ડારત હૈ તપખીર। સિખરન પના
પછાવર હો ધર રાખે મહલ ઉસીર ॥૪૭॥ રાજગરો અરુ
અરવી કુટ્ટૂ કે વ્યંજન કીને। પીસ સિંઘાડો સકરકંદ મેવા
રંગ દીને। આલુ અદરખ આનકે નારંગી જુ અનાર। કંદ
રતાલુ કમલકાકરી સરસ સુગંધી ડાર ॥૪૮॥ પિસ્તા દાખ
બદામ છુહારે ગિરી મખાને। મૂંગફરી અખરોટા ચિરૌંજી કરિ
પહેચાને। ધરે નામ સબ વસ્તુકે નેજા આદિ અનેક। યા પ્રકાર
વ્યંજનવિધિ બરનન કરે કિતેક ॥૪૯॥ લડુઆ મગદ જલેબી
મનોહર કતલી સીરા। જામૂન કરે ગુલાબ વડા મૂઠિયાકે વીરા।
મોહનથાર મેવાટી લે વડી વડા કર ઠોર। કપુરનારી દીપક મદન

હઁસત લેત મુખ કોર ॥૫૦॥ ગુલકંદ પાક ગુલાબ મુરબ્બા
બારહ વિધસેં। બિલસારુ ચાલીસ પરોસો જ્યોં નવનિધસેં।
બૂંદી ઘેવર દહીથરા પૂડી તવા ઉતારી। ખરમંડા સુખમંડા બાબર
ઉપર બુરા ડારી ॥૫૧॥ કરે બહોત મેસુર ભરે રસગોલા ખોરા।
ખાંડ ખિલોના અમૃતરસાવલી ભરે કટોરા। તિલવા ગજકહી
રેવડી મિસરી ગુડદ્વૈ ભાઁત। ન્યારી સાજકે ધરી કટોરી કરકે
દુહરી પાઁત ॥૫૨॥ સુરખ બતાસે સેવ હમીદા રંગ સહેલી।
બડે ગિદોડા દુહરી કતલી ખાંડ અકેલી। લાટા પગે સ્વરંજલે
પચધારી ગુડ કૂર। જમ્યો ત્રગડા ભયો દ્વગડા મિશ્રીમેં ભરપૂર
॥૫૩॥ ઉરદ ધાઁસ કીરણુ સૂરજ નિસ ઉદય પ્રકાશી। મીઠી
કરી કચોરી જુ માંડા હૈ સુખરાશી। લુચઈ મોદક સેવકે સકરપારે
સંગ હોત। માખનવડા દહીવરા પોની ખુરમા બહોત ॥૫૪॥
ચંદ્રકલા ઉપરેટા સિખોરી ગૂંથે ગુંજા। મુખવિલાસ સુખ સંગ
ઇમરતી દ્વૈ વિધ ખાજા। પના પછાવર પીવહી હો માંગ માંગકે
લેત। ઘોરીકો પય પીવહી હો પાચનશક્તિ હેત ॥૫૫॥ ગાવત
ગારી ગીત સકલ વ્રજનારી સુહાઈ। હઁસત પરસ્પર કેલિ કરત
મનમોદ બઢાઈ। સુન સુન ગારી ગીતકો હઁસત સબૈ વ્રજલોગ।
કહે મુખ શ્રીવૃખભાન જુ હો ભલો બન્યો સંજોગ ॥૫૬॥ ઝારી
કંચન લઈ હાથ સુર કરત ખવાસી। કર બીડાકે ડલા લિયે
કમલા સી દાસી। સગરે બંટા સાજકે ગોપિનકે કર દેત। મન
ક્રમ વચન સબૈ રસ જાનત બીડી હસ્તમેં લેત ॥૫૭॥ જાવિંત્રી

તજપાત જાયફલ લોંગ સુપારી। ભીંજી નીર ગુલાબ બીચ કેસર
રંગ ડારી। અતિ સુગંધ કપૂર લે ખેરસારમેં પાન। મૃગમદ
ચુનો ઇલાયચી હો ડારી સુઘર સમાન ॥૫૮॥ કરકે ભોજન ઉઠે
ફેર અચવન કરવાયે। દ્વૈ દ્વૈ બીડા દિયે પ્રેમ મુખમેં લે ખાયે।
પગપાઁવડે બિછાયકે હો કુંજસદન પધરાય। ભાન-કીરત કર
જોરકે હો સબકો લાગત પાય ॥૫૯॥ ગઠ જોરે વૃખભાન આય
આરતી ઉતારી। તનમન રાઈલોન દેત ન્યોછાવર વારી। કહત
ભાન મુખસોં અબૈ હો ભયો મનોરથ સિદ્ધ। સબ વ્રજદર્શન
પાવહી હો ઘર આઈ નવનિધ્ધ ॥૬૦॥ ભેટ પરસ્પર ગોપ
મિત્ર જાકો જો હોઈ। સુધિ નહિ રહી શરીર ગિનત કાકો નહિ
કોઈ। કરી પ્રનામ ઘરકો ચલે નંદગામ સુખવાસ। કૃપા કરો
હરિદાસપે હો રહો ગોવર્ધન પાસ ॥૬૧॥ * ૯૪૬ *

[રાગ સારંગ] શ્રી વૃખભાન પ્રોહિતકો પઠયો નંદાદિકકો
ન્યોંત જિમાવન। ચલો નંદ અબ દેર ન કીજે હોં આયો તુમ
સદન બુલાવન ॥૧॥ કર જ્યોનાર મિત્ર અપનેકી બહુત ભાઁત
પકવાન કરાવન। ઇતની સુનત નંદ ઉઠ આતુર કર્યો સિંગાર
સ્યામ મનભાવન ॥૨॥ ગોપી-ગ્વાલ સબૈ ઇકઠે વ્હૈ નયે વસન
બહુવિધ પહેરાવન। માનો વ્રજ ત્યોં ઉમગ ચલ્યો સબ ઇન્દ્રધનુ
દેખિયત જ્યોં સાવન ॥૩॥ ચલે ગેલ બરસાનેકી જહઁ ભાનઘરે
ત્યોહાર મનાવન। મંગલ ગાવત સબ વ્રજનારી બાજે વિવિધ

બજાવન ॥૪॥ ઉઠિ વૃખભાન આવ આદર કર અપુને ઢિંગ બેઠાવન। પૂછત કુશલ સબૈ નંદઘરકી અતિ આનંદ બઢાવન ॥૫॥ કાલી કંસ સકટ બક ભયસોં બાલકકી હરિ કરિ સહાયન। ગિરિ કર ધાર્યો વૃષભભય ટાર્યો સો હમ દેખે ચલતે પાયન ॥૬॥ કરો સહાય તુમ યા બાલકકી વન ડોલત ચારત ગાયન। યાતેં સબ જગ ભયો ઉજેરો ગિરિપ્રતાપ ચહુઁલોક દિખાવન ॥૭॥ સબ વ્રજજનકો વેગ બુલાવો સબકો ઉબટ ન્હવાવન। ભૂષન વસન નયે પહેરાવો પગપાઁવરે બિછાવન ॥૮॥ કંચન કલશ ભરે જમુનાજલ કરો પાક પરસાવન। વિવિધ ભાઁત પકવાન મિઠાઈ ખટરસવ્યંજન બહુત બનાવન ॥૯॥ ભોજન કરત ભામતે જીયકે મનમેં રુચિ ઉપજાવન। કંચનથાર લિયે કર દોઉ આઈ લલી જબૈ પરસાવન ॥૧૦॥ નિરખ દેખ મુખ મદનમોહનકો થકિત ભઈ મન બહોત લજાવન। લિખિ ચિત્ર સી માનોં ઠાડી તનમનકી સુધિ હુ બિસરાવન ॥૧૧॥ સ્યામ કરત ભોજન જબ વિસરે દેખત રહ્યો કોર તબ હાથન। મિલન ઉપાય કરો કૈસે કર સખી ઈકિ મિલવેકું સાથન ॥૧૨॥ નેના લખે લાલકે લલિતા ઓટ કરત કુંજનકે પાતન। તબ સુધિ ભઈ લલી રસ તનકી તબહી કરન લગી મુખ બાતન ॥૧૩॥ કંચનથાર ધર્યો ઘર ભીતર અતિ શ્રમ સિથિલ અંગ મુસકાયન। બૈઠિ પાસ સમુજાવત લલિતા લાગી મસક દબાવન પાયન ॥૧૪॥ કીરતિ આય બોલ વ્રજનારી લાગી મંગલગીત ગવાવન। કહત આજ બડભાગ

હમારે નંદજુ આય સદન કર્યો પાવન ॥૧૫॥ ભોજન કર્યો ભયો મન આનંદ ફિર લાગે અચવાવન। ફિર અચવાય દેત મુખ બીરી કહ્યો સબૈ સુખ ભયો જિમાવન ॥૧૬॥ ફિર વે ચાવ બહુત આદર કર લાગે કરન આરતિ વારન। કર નોછાવર દેત સબનકો ફિર નંદ લાગે ગેહ પધારન ॥૧૭॥ દેખ ઇન્દ્ર સૂર ભયે થકિત મન વ્યોમ વિમાન રહે કર છાયન। સોભા બરસાનેકી દેખિયત પોહોપવૃષ્ટિ બરસાવન ॥૧૮॥ કરત વિચાર ભાન અપુને મન કરો સગાઈ સ્યામ સુખદાયન। વિધના રચી એકવિધ જોરી લાગે સૂત સબૈ ગુનગાયન ॥૧૯॥ લે શ્રીફલ પ્રોહિતકો પઠયો નંદજુ લાગે સગુન મનાવન। ભઈ સગાઈ સ્યામસુંદરકી નંદરાય આનંદ ન સમાવન ॥૨૦॥ વટ સંકેતમેં વ્યાહ હોયગો બ્રહ્મા વિધિસોં કર્મ કરાવન। સો સુખ સુરસ્યામ રસ વિલસત જસ ગાવત જગ ભયો જુ પાવન ॥૨૧॥ *૯૪૭*

[રાગ ધનાશ્રી] મહા મહોત્સવ હોત શ્રીવિઠ્ઠલનાથકે ॥ધ્રુવ॥ પ્રથમ યથામતિ બરનહોં હોં વલ્લભ વિઠ્ઠલ રૂપ। ભૂતલ પ્રકટે આયકે હો શ્રીગોકુલકે ભૂપ॥૧॥ પુષ્ટિમાર્ગ—રસરૂપસિંધુકો પ્રગટ કરત જગ સોય। અતુલ પ્રતાપ તેજ કરુનામય બરન સકત કવિ કોય॥૨॥ શ્રીશુકવચન પ્રગટ કરવેકો કરત કથારસગાન। સ્યામસુંદર વૃખભાનકુંવરિકો બસ કીને મનમાન ॥૩॥ શ્રુતિમર્યાદા પ્રગટ રસસેવા ભૂતલ કીની આય। પ્રથમ

વિવેક ધૈર્ય નિજ આશ્રય મહા પદારથ પાય ॥૪॥ ભક્તિભાવ પ્રીતમ પ્યારેકો નિજ નિકુંજ સુખધામ। સો સબ લીલા પ્રગટ દિખાઈ ભક્તન મન અભિરામ ॥૫॥ શ્રી ભાગવત–નવનીત નંદગૃહ પ્રગટ કૃષ્ણ અવતાર। તાકી સેવા નિત્ય વિવિધ વિધ કરત હૈં શ્રુતિસાર ॥૬॥ દિન ચોબીસ દ્વાદસ જુ માસ બિચ ઉત્સવ અતિ આનંદ। કૃષ્ણકથા–રસપાન કરાવત પૂરન પરમાનંદ ॥૭॥ શ્રીવૃખભાન–સદનકી લીલા પ્રગટ કરી નિજ ગેહ। છપ્પન ભોગ વિવિધવિધ કીનો ભક્તિભાવ સુખ–સ્નેહ ॥૮॥ નંદાદિકકો ન્યોત બુલાયે બરસાને વૃખભાન। ઉઠકે વેગ આવ આદર કર બોહોત કર્યો સન્માન ॥૯॥ પ્રથમ ફુલેલ લગાય અરગજા અંગ હી ઉબટ ન્હવાય। વિવિધ વસન પીત પાટંબર આભૂષન પહેરાય ॥૧૦॥ મૃગમદ કેસર ભવન લિપાયે કુમકુમ જલસોં સીંચ। ગજમોતિનસોં ચોક પુરાયો ધરત સાથિયે બીચ ॥૧૧॥ કંચન કલશ ધરે જમુનાજલ પીત વસન બોહો ભાઁત। કનકપટા બેઠાય સબનકો કરી ભોજનકી પાઁત ॥૧૨॥ મધુમેવા પકવાન મિઠાઈ ખટરસ ધરે બનાય। કંચન નગ મનિ જટિત કટોરા ધરે જુ થાર સજાય ॥૧૩॥ કટુ અમ્લ અરુ તિક્ત મધુર રસ લવન કસાય અનેક। ભક્ષ્ય ભોજ્ય અરુ ચોસ્ય લેહ્ય વિધિ ધરે જુ આન કિતેક ॥૧૪॥॥ દધિ ઓદન ઘૃત દૂધ સંધાને કીને નાના ભાંત। વડી વડા બેસન બહુવિધ કિયે માનોં ઉદય રવિ કાંત ॥૧૫॥ કંદમૂલ ફલ પત્ર શાક સબ

અગનિત હી સબ કીને। કર ઘૃતપક્વ પયપક્વ અગ્નિપક્વ ન્યારે લાયે દીને ॥૧૬॥ ખોવા બાસોંદી ઔર મિસરી સદ માખનમેં સાન। અગ્નિપકવ બોહો કિયે સલોને લેત પરમ રુચિમાન ॥૧૭॥ ગુંજા મઠરી ખુરમા ખાજા લડુઆ બહુવિધ કીને। કચરી આદિ ભુજેના તલકે પાપર અતિ સરસીને ॥૧૮॥ હઁસત પરસ્પર ખાત ખવાવત પ્રેમ પ્રીતરસ ભીને। બહોવિધ વ્યંજન કહા બખાનૂં બરન ન સકોં મતિહીને ॥૧૯॥ સબકો સાથ બિઠાય આપ ઢિંગ નવનિધ દરસ દિખાયે। નિજ સુખ દે અપુને દાસનકો મહા પદારથ પાયે ॥૨૦॥ જમુનાજલ અચવન કરવાયો કરમેં બીરી દીની। આરતી કરત હોત મન આનંદ ફિર નોછાવર કીની ॥૨૧॥ બિદા કરત જુ નંદાદિકકો ચરન નમાવત સીસ। માનિકચંદ પ્રભુ સદા બિરાજો જીયો કોટિ બરીસ ॥૨૨॥

* ૯૪૮ *

[રાગ ધનાશ્રી] પરમ કુલાહલ હોય શ્રીવૃખભાનકે ॥ધ્રુવ॥ પ્રગટી કુઁવરી રાધિકા જાકે આનંદનિધિ સુખદાઈ। સુન ગોપી મન મુદિત ભઈ અતિ ઘર-ઘર બજત બધાઈ ॥૧॥ ભવન-ભવન પ્રતિ કલશ બિરાજત બંદનમાલ બંધાઈ। સાજ સિંગાર ચલી વ્રજવનિતા ભાનભવનમેં આઈ ॥૨॥ કીરતસુતા વદનવિધુ દેખ્યો નિરખ-નિરખ સુખ પાઈ। પ્રેમમગન ગાવત વ્રજસુંદરી પ્રફુલિત મન હરખાઈ ॥૩॥ નંદીસુરતેં નંદ જસોદા ગોપન ન્યોત બુલાયે।

લલીજન્મ સુન નંદ આનંદે કીને મનોરથ મનભાયે ॥૪॥ બલમોહનકો ઉબટ ન્હવાયે રુચિર કિયો સિંગાર। પટ ભૂષન નૌતન પહરાયે સોભા બઢી અપાર ॥૫॥ પીત ચોલના સ્યામ કટિ સોભિત પીત ઝગુલિયા સુદેસ। પીત કુલ્હે સિર ઉપર રાજત મન હર લિયો નરેશ ॥૬॥ પગ નુપૂર રુનઝુન કરે કટિ છુદ્રઘંટિકા સોહે। મુક્તાકે આભૂષન ઉર પર કુંડલ સ્રવન મન મોહે ॥૭॥ બાઁહે બાજુબંદ કડા જટિત કર અંગુરિન મુઁદરી રાજે। જગમગાત હીરા જુ ચિબુક પર નિરખ કાંતિ રવિ લાજે ॥૮॥ મોતીન લર તોરા સિર સોભિત લટકિ કરે મૃદુ હાસ। યહ વિધ બન્યો કુઁવરીકો દુલ્હે નિરખત હોત હુલ્લાસ ॥૯॥ ચલે કુઁવર લે બરસાનેકો પ્રફુલિત મન વ્રજરાજ। વ્રજજન વ્રજરાની ગોપિન લે મંગલ સાજ સમાજ ॥૧૦॥ પ્રેમમુદિત ગાવત ગીતન સબ વ્રજ બરસાને આયે। શ્રીવૃખભાન કીરત રાની જુ અતિ આદર કર પધરાયે ॥૧૧॥ કુશલ સબૈ પૂછત નંદજુકો નિરખ નેન ભર આયે। દેખો યા બાલકકી લીલા કોટિક વિઘ્ન નસાયે ॥૧૨॥ ગિરિપ્રતાપતેં સબ સુખ લહિયત પ્રગટ દિખાવત રૂપ। હમારી લલી તુમરે લાલનકી જોરી પરમ અનુપ ॥૧૩॥ તુમ જુ હમારે ગૃહકું પધારે ભાગ્ય બડો હૈ આજ। બરસાનો રમણિક દેખિયત નિરખત સકલ સમાજ ॥૧૪॥ ભીતર ભવન પધરાયે નંદજુ કનકપટા બૈઠાયે। કીરત દે રાની જસુમતિકો નિરખ-નિરખ સચુપાયે ॥૧૫॥ ગોદ લિયો જસુમતિકો લાડીલો નિરખત નેન સિરાઈ। કુઁવરી અપુની જસોમતિ ગોદ દે દોઉનકી લેત બલાઈ ॥૧૬॥ સુનો મહરિ આપુન બડભાગિન દેખો ઐસી નિધિ પાઈ। વિધનાને આપુન દોઉનકી તનકી તપત બુઝાઈ ॥૧૭॥ કરિ ભોજનકી પાઁત સબનકો કનકપટા બૈઠાયે। ઢિંગ-ઢિંગ ધરી સબનકે ઝારી જમુનોદક ભર લાયે ॥૧૮॥ કચનથાર અરુ સ્ફટિક કટોરા પૃથક્-પૃથક્ ધર રાખે। પરોસનહાર પ્રોહિત રસહિતસોં અમૃતવચન મુખ ભાખે ॥૧૯॥ બૂંદી સેવ મનોહર લડુવા મગદ અરુ મોહનથાર। ખુરમા ખાજા જલેબી ફેની ઘેવર ઘૃત તરે જુ અપાર ॥૨૦॥ ગૂંજા મઠરી સકરપારા અરુ તવાપુરી રસભીની। ઉરદદારપૂરન ભર હીંગ દે કચોરી ઘૃત તર કીની ॥૨૧॥ ઉપરેટાકો ખાંડ પાયકે ચંદ્રકલા રુચિ લાઈ। સદ સીરા રસ ઘૃત સંપુટિત જેંમત અતિ સચુપાઈ ॥૨૨॥ ખાસાપુરી ખરમંડા ખોવા બાસોંદી જુ મલાઈ। વિવિધ ભાઁત પકવાન મિઠાઈ પરોસત સુખ ઉપજાઈ ॥૨૩॥ કનકબરન બેસન વ્યંજન અતિ કહાઁ લગ કરોં બડાઈ। વિવિધ ભાઁત મેવા જુ પરોસે આમ અમરસ અધિકાઈ ॥૨૪॥ ખટરસ કેઉ પ્રકાર અનગિનતી કહત ન આવે પાર। જેંમત સકલ સમાજ સહિત સુન્દર વ્રજરાજકુમાર ॥૨૫॥ જેંઈ રહે તબ શેષ મઁગાયો ઘૃતસોં સાનકે લીને। દાર કઢી અરુ પીઠોર પકોડી પાપડ અતિ સરસીને ॥૨૬॥ ભેંડી પરવલ ઔર

શાક સબ ભાજી હીંગ છોંકારી। સો જેંમત રુચિ ઉપજી સબકે સ્વાદ બઢ્યો અતિ ભારી ॥૨૭॥ ભોજન કિયો સબન સુખ પાયો સબ મિલ અચવન કીનો। હસ્ત પખાર બીડા કર લીને પાન ખાત સુખ દીનો ॥૨૮॥ યહ વિધ છપ્પનભોગ કિયો સબ ભયો જુ મન આનંદ। કુઁવરિ કુઁવર મુખચંદહિ નિરખત કટે સકલ દુખ દંદ ॥૨૯॥ શ્રીવૃખભાન અરુ નંદ સબૈ મિલ મહા મહોત્સવ કીનો। નાચત ગાવત વિવસ ભયે સબ પ્રગટ્યો પ્રેમ નવીનો ॥૩૦॥ ભાન કહત રાની કીરતસોં કુઁવરી કીજે સગાઈ। નંદગૃહે બાલક અતિ સુન્દર જોરી યહ મન ભાઈ ॥૩૧॥ ઇતની સુનત કીરત જુ કુઁવરી જસોમતિગોદ બૈઠાઈ। જસોમતિ લાલન કીરત-ગોદ દે કુઁવરી મુદિત ખેલાઈ ॥૩૨॥ કીરત કહ્યો યા લલી લલાકી મહરિ સગાઈ કીજે। હિલમિલકે નૈનનકો યહ સુખ સદા નિરંતર લીજે ॥૩૩॥ જસોમતિ કહ્યો નંદકે આગે કીરત શ્રી વૃખભાનેં। સુનત સગાઈકી બાત લલીકી આનંદ ઉર ન સમાનેં ॥૩૪॥ કીરત બોલ સબૈ વ્રજનારી બ્યાહકે ગીત ગવાયે। સુન સબહિન મન હરખ ભયો અતિ ભયે મનોરથ ભાયે ॥૩૫॥ આજ્ઞા લે જુ ચલે નંદ ગૃહકો કાન્હકુઁવર બલ સંગ। ખેલત ખ્યાલ કરત ગૈલનિમેં મનમેં બઢ્યો ઉમંગ ॥૩૬॥ પહુઁચે જાહ નંદીસુરકો વૃખભાન પઠાયો કરન સગાઈ। સ્યામસુંદરકી કરી સગાઈ હરખિત વ્રજવધૂ વૃદ્ધ બુલાઈ ॥૩૭॥ દેત અસીસ સબૈ મિલ જુવતિ સુબસ બસો વ્રજરાઈ। ચિરજીયો વૃખભાનસુતા અરુ ચિરજીયો કુઁવર કન્હાઈ ॥૩૮॥ કો બરનેં યા નંદકુઁવરગુનલીલા લલિત અપાર। રોમ-રોમ રસના કરેં તોપૈ કહત ન આવે પાર ॥૩૯॥ લાડિલીલાલપદરજઅભિલાખી ગાવે કુંભનદાસ। માગેં નિરંતર દોઉ કર જોરિ રહેં ચરનનકે પાસ ॥૪૦॥ ✻ ૯૪૯ ✻

કીર્તનકુસુમાકર
દ્વિતીય ખંડ
✻ સંપૂર્ણ સમાપ્ત ✻

* * * જીવનઝરમર * * *

—: કીર્તનકુસુમાકરના સંકલનકર્તા :—

ગો. વા. પ. ભ. નાગરદાસ કા. બાંભણિયા

પ્રાતઃકાળ થાય, ચારના ટકોરા પડે એટલે ભૈરવની સ્વરાવલિ અચૂક કાને પડે. અતિ સુખનો અનુભવ કરાવતી અને મહારસમાં હળવે-હળવે સરકાવતી "ભોર ભયો ભાવસોં લે શ્રીવલ્લભનામ" પદની પંક્તિઓ એક પછી એક હલકભર્યા સ્વરે સાંભળવા મળે હલક પણ એવી કે એક-એક શબ્દનું સ્વારસ્ય સર્વ સંઘાતમાં પ્રસરી પદનું સાકાર રૂપ ગાનારમાં મૂર્તિમંત કરી રહી હોય એમ અનુભવાય. એમને નિહાળતાં એમ લાગે કે સર્વસંઘાતમાં ઘુંટાઈ-ઘુંટાઈને એકરસ થઈ ગયેલું આ પદ જ એમના સ્વરૂપે સાકાર બન્યું છે.

રસના પણ એમની, મહારસના અસ્ખલિત વહેતા ઝરણ સમી, સદા સેવારસ, સુબોધિનીરસ અને કીર્તનરસનો સ્વાદ માણતી અને મણાવતી રહે. આ જ એમનું વ્યસન, અષ્ટપ્રહરનું ચિંતન, રટણ અને સેવન. પુષ્ટિપથના મર્મરૂપી દશધર્મો એમની પ્રત્યેક કૃતિમાં અનુભવવા મળે. હરિ-ગુરુ અને વૈષ્ણવોની સેવાનો મર્મ એમણે ખૂબ સુંદર રીતે જાણ્યો અને પચાવ્યો હતો. એની પ્રતીતિ, શ્રીવલ્લભકુળના બાળકોની સેવામાં એઓ જે તન્મયતાથી તત્પર થતા તેમજ વૈષ્ણવોને જે સરળતાથી સહયોગ આપતા, એટલું જ નહીં, આવે પ્રસંગે લૌકિક સર્વ કાંઈ વિસારે મૂકતા, તેમાંથી મળી રહેતી.

ભાવવિભોર રસાવિષ્ટ દશામાં જ્યારે એઓ કીર્તન ગાતા ત્યારે પુષ્ટિમાર્ગના જહાજસમા સૂરદાસજીનો, ક્યારેક નંદદાસજીનો આભાસ અનુભવાતો. હરિ-ગુરુ અને વૈષ્ણવોની નિશ્છલ ભાવે એમણે જે સેવા કરી એનાથી પ્રસન્ન થઈ, રસસમૂહધામ શ્રીવલ્લભ નિત્ય એમના હૃદયમાં બિરાજી, પુષ્ટિભક્તિનું હાર્દ સરસ અને સરળ રીતે પ્રગટ કરાવી રહ્યા હોય એવું એમના પ્રવચનો પરથી અનુભવાતું. શ્રીવલ્લભ અને શ્રીવલ્લભકુળની, શ્રીઠાકોરજી અને શ્રીઠાકોરજીમાં અનુરક્ત વૈષ્ણવોની વાતો, એ જ માત્ર એમની જીવનચર્યા હતી.

શ્રીવલ્લભકુળના બાળકોની સેવા એટલે શ્રીવલ્લભની સેવા, શ્રીઠાકોરજીની સેવા, એવું એમણે આચરી બતાવ્યું છે. અને એટલે જ લગભગ તમામ ગોસ્વામી બાળકોના, શ્રીમહાપ્રભુજીના જેમ દામોદરદાસજી તેમ, તેઓ આત્મીય જેવા બની ગયા હતા.

કોઈ એમને દાદા કહે, કોઈ કાકા કહે, કોઈ બાપુજી તો કોઈ ગુરુજી કહે તો વળી કોઈ મહાત્મા પણ કહે. પરંતુ આ સૌની સાથે એમણે એવો ગાઢ નાતો જોડેલો કે સૌ આતુરતાથી એમનું આગમન ઝંખે. એક જ ભાવ એમને માટે સૌ કોઈને થતો—મિલે કબ શ્રીવલ્લભકે પ્યારે.

સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના સંત શ્રીયજ્ઞપુરુષદાસજી અને સંતશ્રી યોગીજી મહારાજ પણ એમને મળવા આવી ઝંખના રાખતા. સત્સંગીઓને કહેતા કે સેવારસ, પ્રેમરસનો આનંદ માણવો હોય તો એમની પાસે માણો.

ગો. ૧૦૮ શ્રીપ્રથમેશજીની આજ્ઞા મુજબ પ. ભ. નાગરદાસ વિદ્વાન હોવા છતાં એક નિરભિમાની સંત હતા. ભગવન્નામ અને સત્સંગ કરાવતાં-કરાવતાં એમને સહજ અવધૂતદશા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ હતી. શ્રીહરિ, ગુરુ તેમજ વૈષ્ણવો પ્રત્યેના સહજ અનુરાગ તથા આત્મીયતાના અને નિરભિમાન સેવાભાવનાના તેઓ અનુપમ દેદીપ્યમાન ઉદાહરણ હતા. તેમના શ્રીહરિશરણ થવાથી, ભગવદ્‌ધર્મપરાયણ જીવિત પુષ્ટિમાર્ગના પ્રતીકરૂપ, એક મહાન આદર્શ વૈષ્ણવ વિદ્વાન આપણને છોડી ચાલ્યા ગયા છે. શ્રી મગનલાલ શાસ્ત્રી પછીની એમના જીવનની એક પુષ્ટિભક્તિની થાપણ પ્રભુએ નિજધામમાં લઈ લીધી છે.

વડીલબંધુ કે. કા. શાસ્ત્રીના શબ્દોમાં કહીએ તો પ. ભ. નાગરદાસભાઈ સંસારમાં છતાં સંસારથી લગભગ અલગ હોય એવો અનુભવ થતો. નકામી વાતચીતો કરવાની એમને ટેવ જ નહોતી. કોઈની કુથલી કરવાનું કદી બન્યું નથી. ગુણદર્શનની પ્રબળ ભાવનાને કારણે નિન્દ્ય જણાતા લોકોનાં પણ ગુણદર્શન જ એમની પાસેથી મળતાં. કોઈ એમને અન્યાય કરે તો એને માટે પણ એમની પાસેથી એવા શબ્દો સાંભળવા મળે કે એમાં આપણા જ ભાગ્યની વાત છે, સામું શા માટે દોષિત છે એમ માનવું? એ વિછૂરેલા આત્મા હતા.

પ. ભ. નાગરદાસભાઈના પ્રેમના વ્યાપક થતા જતા વર્તુળની પરિધિ, પરિવાર-પડોશી-સ્નેહીજનો વગેરેના સીમાડાઓ વટાવીને, રસ્તે પસાર થતા સામાન્યજન સુધી વ્યાપક થઈ ગઈ હતી. રસ્તે જતા પથિકને પડતા કષ્ટમાં પોતાના પ્રાણપ્રેષ્ઠને થતું કષ્ટ એમને દેખાતું અને એ દૂર કરવા એમનો સેવાધર્મ એમને દોરતો. એક વહેલી સવારે એમના ચિ. પુત્ર શાંતિભાઈ જાગ્યા અને જોયું તો પિતાજી, ટેલિફોન લાઈન નાંખ્યા પછી સમારેલો ખાડો ફરી પડી ગયો હતો અને રાતે એમાં એક રીક્ષા ફસાઈ પડી હતી તે, કંપાઉન્ડમાં રાખેલાં ઈંટરોડાથી જાતમહેનત કરી પૂરી રહ્યા હતા. પિતાજી પાસે જઈ ચિ. શાંતિભાઈએ વિનંતિ કરી કે બાપુજી સમય હોય તો મને ષોડશગ્રંથ આગળ સમજાવોને. પ. ભ. નાગરદાસભાઈએ ઉત્તર આપ્યો, "ભાઈ, તું જુએ છે ને, આ ખાડો પડી જવાથી લોકોને કેટલી બધી તકલીફ પડે છે. રાતે રીક્ષા ફસાઈ પડી હતી. સૌથી પહેલાં આપણે આ ખાડો પૂરી દઈએ, પછી તને ષોડશગ્રંથો આગળ સમજાવું. પુષ્ટિમાર્ગ અનુગ્રહમાર્ગ છે-જીવનમાં ઉતારવાનો માર્ગ છે-માત્ર ચર્ચા કે વાતોનો વિષય નથી. પહેલાં બીજાનું દુઃખ દૂર થાય પછી સિદ્ધાન્તની ચર્ચાઓ કરાય. તું પણ મારી સાથે મદદમાં આવ."

પ.ભ. પ્રાધ્યાપક જીવનલાલ છ. જોશીના શબ્દોમાં કહીએ તો પ. ભ. નાગરદાસભાઈ મહાનુભાવ તાદૃશીજન હતા. કોઈના દોષ જોવા નહીં, કોઈને દુઃખ દેવું નહીં, કોઈનું દિલ દુભવવું નહીં. સૌનું સુખ વિચારવું, સૌને સુખી કરવા, સૌની સેવા કરવી. સૌને પાત્રતા પ્રમાણે અધિકાર મુજબ દાન કરવું, શુદ્ધ પુષ્ટિસ્વરૂપનું, એનાં લક્ષણનું, સિદ્ધાન્તનું, રહસ્યનું, મર્મનું, ભાવનું, ભાવનાનું, ભાવભાવનાનું. પોતાની જાતને ઘસી નાખવી-બનતું બધું જ કરી છૂટવું, આજ્ઞા થતાં જ હાજર. ભગવન્નામ-સ્મરણમાં મગ્ન રહેવું, અધ્યયન-અધ્યાપનમાં રચ્યાપચ્યા રહેવું. સંપાદન-પ્રકાશન-સર્જનાદિમાં ગળાબૂડ-આકંઠમગ્ન. આવું હતું હીરામણિરત્નજટિત જીવન પ. ભ. નાગરદાસભાઈનું.

પ. ભ. પ્રાધ્યાપક જીવનલાલભાઈએ જે એક દિવ્ય અનુભૂતિ પ્રગટ કરી છે તે મહદ્ અંશે સાચી છે એમ સ્વાનુભવે વિશ્વાસપૂર્વક કહી શકાય. "પરમ કારુણિક શ્રીમહાપ્રભુજી શ્રીદામોદરદાસ

હરસાનીને વારે વારે કહેતા કે દમલા યહ મારગ તેરે લિયે પ્રકટ કિયો હૈ. પુષ્ટિમાર્ગ શ્રીદામોદરદાસજી માટે, વૈષ્ણવો માટે, નાદસૃષ્ટિ માટે પ્રગટ કરેલો હોવાથી તેમજ એમના દ્વારા ફલિત થયેલો હોવાથી, એની બધી જ જવાબદારી એમને માથે છે. કહો કે એક યા બીજા સ્વરૂપે એઓ વૈષ્ણવોમાં બિરાજે છે. તેથી જ તો તેમને પોતાને સાંપ્રદાયિક અસાધારણ કાર્ય માટે દશ જન્મ લેવાના છે. રસિક ભક્ત કવિસમ્રાટ દયારામભાઈના પહેલાં શ્રીદામોદરદાસજીના કેટલાક અવતાર વૈષ્ણવોમાં જરૂર થયા જ હશે. એ દશમાંના એક તે શ્રીદયારામભાઈ, બીજા શ્રીમગનલાલ શાસ્ત્રીજી અને ત્રીજા શ્રીનાગરદાસભાઈ.”

“રાજનગરવાળા ગો. ૧૦૮ શ્રીરણછોડલાલજી મહારાજશ્રી તો વારે-વારે કહેતા કે નાગરદાસ તું તો મારો દમલા છે. મારો નાગિયો છે. એથી વધારે કહું તો તું નંદદાસ છે. દયારામ છે. એ બધાનાં દર્શન તારામાં થાય છે. તું ઘણો જ ભાગ્યશાળી છે. તારા પર સૌની કૃપા છે. દામોદરદાસના અને દયારામના જેવી તારી સુંદર મનોહર મુખાકૃતિ છે. તું અલૌકિક વ્રજરજથી પ્રગટ થયેલો છે.”

“સમર્થ કળાગુરુ શ્રીરવિશંકરભાઈ રાવળ જ્યારે મળે ત્યારે કહેતા કે નાગરદાસભાઈ તમારું મોઢું, તમારું કાઠું દયારામના જેવું છે. તમારું ચિત્ર તે જ દયારામનું ચિત્ર.”

“ગો. ૧૦૮ શ્રીરસિકરાયજી (રસિયાબાવા) (પોરબંદર-મથુરા) સાથે વાત નીકળતાં પ્રા. જીવનલાલભાઈથી બોલાઈ ગયું કે નાગરદાસ તો, પુષ્ટિસૃષ્ટિઅગ્રેશ મધ્યાસ્વરૂપ શ્રીદામોદરદાસજીનો અવતાર હતા; ત્યારે પોતે પ્રસન્ન થઈ હસતે મુખડે આજ્ઞા કરી કે તમે કહો છો તે ખરું છે, સાચી વાત છે. નાગરદાસમાં એ જ સ્વરૂપ બિરાજતું હતું.”

આવા અવિરલ વ્યક્તિત્વધારીને જ્યારે પોતાના પ્રાણપ્રેષ્ઠ શ્રીવલ્લભનો વિરહ અસહ્ય થઈ પડે ત્યારે એક જ રટણ ચાલુ થઈ જાય—લીજે મોહિ બુલાય શ્રીવલ્લભ.

શ્રીવલ્લભનું કરુણાર્દ્ર હૃદય નિજજનની આ આર્તિ કઈ રીતે સહી શકે અને એટલે જ પોતાની નિકટ એમને બોલાવી, હૃદયસરસા ચાંપી, અલૌકિક સદ્‌ભાગ્યના ભાગી બનાવ્યા.

આવા અવિરલ વ્યક્તિત્વધારી હતા સૌના પરમપ્રિય શ્રીના લાડીલા પ. ભ. શ્રીનાગરદાસભાઈ કા. બાંભણીઆ. એમનું અચાનક ભગવલ્લીલામાં પ્રાપ્ત થવું લૌકિકમાં સૌને અતિશય સાલે એ સ્વાભાવિક છે. પરંતુ જે અલૌકિક સદ્‌ભાગ્યના સહભાગી એઓ બન્યા એની દિવ્યઝાંખી દૃષ્ટિ સમક્ષ રાખી એમની ચરણરજનું અનુસરણ કરીએ એ જ હવે તો સૌનું કર્તવ્ય બની રહે છે.

આવા વલ્લભીયો માટે ભાવના કેવળ આ જ હોઈ શકે—

હૌં વારી ઇન વલ્લભિયન પર.
મેરે તનકો કરો બિછૌના, સીસ ધરો ઇનકે ચરનન તર.

⁂

કીર્તનકુસુમાકરના સંકલનકર્તા

ગોલોકવાસી પરમ ભગવદીય

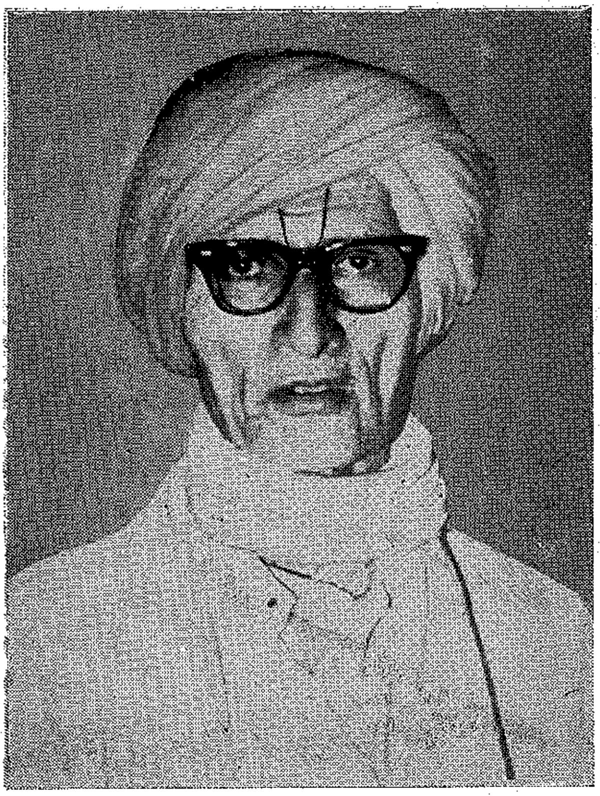

નાગરદાસ કા. બાંભણિયા

જન્મ : સં. ૧૯૬૫ અધિક શ્રાવણ સુદ ૧૧
ગો. વા. : સં. ૨૦૩૬ મહા વદ ૮

ગોલોકધામપ્રાપ્ત

તળાજાનિવાસી

પરમ ભગવદીય
વલ્લભદાસ પ્રભુદાસ દોશીના

સૌ ભગવદીયોને
સદૈન્ય જયશ્રીકૃષ્ણ

સૌજન્યથી : **પ. ભ. નારણદાસ વલ્લભદાસ દોશી**
ખાંડવાળાશેરી, વાડીફળિયા, સુરત.

ગો.વા. પ. ભ. રામચંદ્રજી મર્દા

પ. ભ. રામપ્યારીબાઈ મર્દા

ગોલોકવાસી પરમભગવદીય રામચંદ્રજી ગોપાલદાસજી મર્દા ગો. ૧૦૮ શ્રી વલ્લભલાલજી મહારાજશ્રીના સેવક હતા. એક સામાન્ય વ્યક્તિમાંથી આત્મશ્રદ્ધા, બુદ્ધિશક્તિ અને પરિશ્રમના બળે ઉન્નતિના શિખરે પહોંચ્યા હતા. સોલાપુરમાં આજે પણ તેમની સુપ્રસિદ્ધ મર્દા વિવિંગ મિલ્સ (ચાદરની મિલ) ધમધોકાર ચાલે છે. તેમણે પોતાની ઉન્નતિની સાથે સાથે બીજાની ઉન્નતિ પણ કરી છે. તેમનાં ધર્મપત્ની પ. ભ. રામપ્યારીબાઈ અને તેમના ભાઈનાં ધર્મપત્ની પ. ભ. કૌશલ્યાબાઈ ખૂબ જ સ્વધર્મપરાયણ અને સેવાભાવી છે. તેમનાં ભગિની ગો. વા. ગીતાબાઈ રાઠી અતિ ચુસ્ત વૈષ્ણવ હતાં. તેમનાં એક દીકરી પ. ભ. કમલબાઈ સોલાપુરમાં પુષ્ટિધર્મપરાયણ ઘરાનામાં આપેલ છે. સૌ વૈષ્ણવોને પરિવારના જયશ્રીકૃષ્ણ.

સૂરત નિવાસી

ગોલોકધામપ્રાપ્ત પ. ભ.

ગમનલાલ વિઠ્ઠલદાસ ચોકસી

તથા

ગંગાસ્વરૂપ પ. ભ.

ધનગૌરીબેન ગમનલાલ ચોકસીના

સૌ વૈષ્ણવોને
સદૈન્ય જયશ્રીકૃષ્ણ

નાણાવટ મેઈનરોડ, સૂરત-૩૯૫૦૦૩.

ટે. નં. ૨૫૯૪૭

ગોલોકવાસી

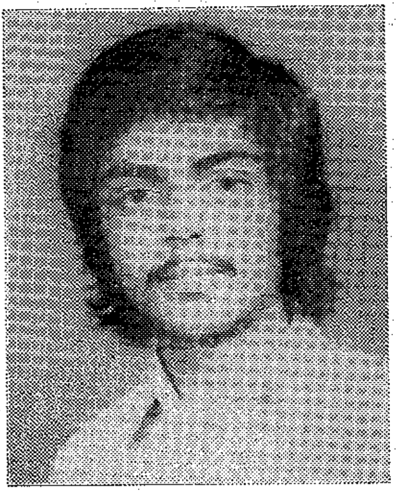

પ. ભ. કુંદનભાઈ પટેલ

પરમ ભગવદીય કુંદનભાઈ હરિભાઈ પટેલનો જન્મ તા. ૨૩-૪-૫૮ના રોજ વૈષ્ણવધર્મપરાયણ પિતાશ્રી હરિભાઈ અને માતાશ્રી શારદાબેનની કૂખે યુગાન્ડાના કંપાલામાં થયો હતો. માતા-પિતા બન્ને મૂળ વતની ભરૂચ જિલ્લાના ઝાડેશ્વર ગામના પરંતુ વર્ષોથી ધંધાર્થે યુગાન્ડામાં વસવાટ કરતા હતા. એ પછી તેઓ લંડન આવ્યા. કોઈ ઈશ્વરી પ્રેરણાથી ભારત આવી સૂરતમાં તેમણે ગો. ૧૦૮ શ્રી વ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રી પાસે બ્રહ્મસંબંધ પ્રાપ્ત કરી પુષ્ટિમાં પ્રવેશ મેળવ્યો. ઉભય આ રીતે પુષ્ટિમાર્ગીય આચારે જીવન વ્યતીત કરતાં હતાં ત્યાં એકાએક ચિ. કુંદનને હાર્ટની ટ્રબલ થતાં લંડનમાં ઓપરેશન કરાવ્યું પણ તે કારગત નીવડ્યું નહીં અને ઋણાનુબંધ પૂરો થતાં ચિ. કુંદને તા. ૩૦-૧૦-૭૮ના રોજ લંડનની ધરતી પરથી ભૂતલનો ત્યાગ કરી ગોલોકધામ પ્રાપ્ત કર્યો. યત્કિંચિત સેવા અંગીકાર થાય એ વિનંતિ સાથે પૂજ્યપાદ શ્રી ગુરુદેવનાં ચરણોમાં સાષ્ટાંગ દંડવત પ્રણામ. સૌ વૈષ્ણવોને પરિવારના જયશ્રીકૃષ્ણ.

* * *

મુંબઈ નિવાસી

૫. ભ. ડી. ડી. શાહ

તથા
તેમનાં
ધર્મપત્ની

૫. ભ. પુષ્પાબેન ડી. શાહના

સૌ વૈષ્ણવોને
સદૈન્ય
ભગવદ્દસ્મરણ

ગોલોકવાસી ૫. ભ.

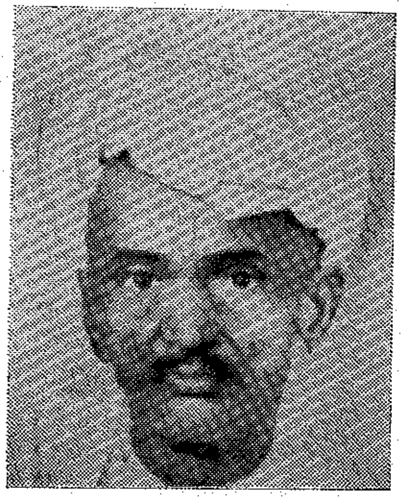

કમળશીભાઈ આણંદજી મહેતા

પરમ ભગવદીય કમળશીભાઈ આણંદજી મહેતા (રસનાળવાળા) ગો. ૧૦૮ શ્રી ગોવર્ધનેશજી મહારાજશ્રી (વેરાવળ) ના અનુગ્રહથી નાની વયમાં વલ્લભીયતા પ્રાપ્ત કરી; હરિ, ગુરુ, વૈષ્ણવ પર અગાધ પ્રેમ રાખતા. નિકુંજનાયક શ્રીજી બાવા પર પૂર્ણ શ્રદ્ધા અને દૃઢ આશ્રય રાખી વ્રજચોરાસી કોસની પરિક્રમા પૂર્ણ પ્રેમથી કરી હતી. શ્રીનાથદ્વારામાં અનેક વેળા ટહેલ કરી, શ્રીમદ્ ભાગવત સપ્તાહ, મહારાણીજી શ્રી યમુનાજીની લોટીના તેમજ હાટીલીલા, હીંચ–હમચીનાં કીર્તનો વગેરેના મનોરથોમાં ભાગ લઈ આનંદ માણ્યો. સામાજિક કાર્યોમાં તો તેઓ “ ભાંગ્યાના ભેરુ ” હતા. તેમનાં જીવનસંગિની સૌ. રળિયાતબાઈ મહાન ભગવદીય અને શ્રીબાળકૃષ્ણમાં અનન્ય આશ્રયવાળા હતાં. છેલ્લે શ્વાસે દર્શન કરવાની ઇચ્છા પૂર્ણ કરી ૧૨ વર્ષ પહેલાં પ્રભુ પાસે પહોંચ્યાં. એ પછી અહર્નિશ “ શ્રીકૃષ્ણઃ શરણં મમ ” નું શ્વાસે શ્વાસે ચિન્તન કરતાં ૬૬ વર્ષની વયે ૫. ભ. કમળશીભાઈ છેલ્લે શ્વાસે પણ “ શ્રીકૃષ્ણઃ શરણં મમ ” ના ઉચ્ચારણ સાથે નિકુંજનાયકનાં ચરણોમાં પ્રાપ્ત થયા. સૌ વૈષ્ણવજનોને સદૈન્ય પરિવારના ભગવદ્દસ્મરણ.

ગોલોકવાસી

પ. ભ. પદ્માબેન દેસાઈ

પરમ ભગવદીય પદ્માબેન નગીનદાસ દેસાઈ શ્રદ્ધા, ક્ષમા, સહનશીલતાના મૂર્તિમંત પ્રતીક હતાં. ગો. ૧૦૮ શ્રી વ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રી (સૂરત)ના સેવક હતાં. ષષ્ઠનિધિસ્વરૂપ શ્રી બાલકૃષ્ણ પ્રભુમાં એમની અનન્ય આસક્તિ તથા નિ. લી. શ્રીગોવિન્દપ્રભુમાં એવો જ અનુરાગ હતો. એમનું આદર્શમય જીવન સૌને પ્રેરણારૂપ હતું. એમના લૌકિક જીવન સાથે એમનું અલૌકિક જીવન એવું વણાઈ ગયું હતું કે પદ્માબા સાક્ષાત્ "શ્રયત ઇન્દિરા શશ્વદત્ર હિ" ભાસતાં. સાંપ્રદાયિક પાઠગ્રંથો, વાર્તાઓ, પદો, ધોળો, કીર્તનો વગેરેનું એમનું પઠન-મનન-ચિંતન-સ્મરણ સતત ચાલ્યા કરતું. ક્યારેય નથી કોઈના દોષ જોયા, નથી સાંભળ્યા કે નથી કહ્યા. સદાય હસતા, શાંત, ઓછાબોલા. સંઘર્ષની પળોમાં મૌન એ તો જાણે એમનું અલૌકિક શસ્ત્ર. ૮૦ વર્ષની વયે અસ્વસ્થ થયાં છતાં સેવા, સામગ્રી, કીર્તન આદિમાં એવા જ તત્પર. એમની બન્ને આંખો અને બન્ને હોઠ જ્યારે પણ જોઈએ ત્યારે આનંદની છોળો છલકાવતાં દેખાય. જાણે સદાનંદનું બીજું સ્વરૂપ. અંતઘડીએ પણ એમનું આંતરમન કીર્તનમાં જ તરબોળ રહ્યું. ભગવદીયો માટે કીર્તન એ તો વેણુનાદ છે. એમનાં ડોકટર પુત્રી ઉષાબેન દવા-ઈંજેકશન આપે ત્યારે પણ ધોળ-કીર્તન ચાલુ રાખે. વચમાં અટકે તો પદ્માબા ત્યાંથી ચાલુ કરે. છેલ્લી પળે કીર્તનોના વેણુનાદની મસ્તીમાં મસ્ત પદ્માબા ગોપીગીત સાંભળી રહ્યા હતાં અને એકાએક પુત્રી ઉષાબેને પૂછ્યું, "બા, શી ઇચ્છા છે?" પદ્માબાએ કહ્યું, "ઇચ્છા શી હોય?" "રહે પ્રભુ-કરકમલ મસ્તકે ચરણકમલ મમ હૃદયે." કેવી સુન્દર ભાવના, કેવું સુંદર અનુસંધાન! સત્સંગસમયે પણ સૌ બાળકોની જય બોલાવે, બેટીજીઓની પણ જય બોલે. સંવત ૧૯૫૨ના ભાદરવા વદ ૧૦નો જન્મ, સંવત ૨૦૩૩ના ચૈત્ર સુદ ૧૨ના રોજ શ્રીજીચરણ પામ્યાં. સૌ વૈષ્ણવોને પરિવારના જયશ્રીકૃષ્ણ.

ગોલોકવાસી પ. ભ.

જગમોહનદાસ ગુલાબદાસ પટવા

પરમ ભગવદીય જગમોહનદાસ ગુલાબદાસ પટવા ખૂબ ઠરેલ, સમજુ તેમજ સૌને અનુકૂળ થઈ શકે એવી પ્રકૃતિ ધરાવતા શ્રીમદ્‌વલ્લભકુળના આત્મીય જેવા વૈષ્ણવ હતા. એમના પિતાશ્રીએ નાનપણથી જે સંસ્કારો અને જે વલ્લભ-વિચારધારાનું એમનામાં સીંચન કર્યું હતું તેને બરાબર પચાવી, ષષ્ઠનિધિસ્વરૂપ શ્રીબાળકૃષ્ણજીના સૂરતના ઘરના તેઓ આજીવન અનન્ય સેવક બનીને રહ્યા હતા. એમનાં ધર્મપત્ની હંસુમતીબેન પણ એમના જેવા જ ઠરેલ અને સમજુ. વલ્લભકુળની અને પ્રભુની સેવામાં સદાય એમની સાથે તત્પર. શ્રી ઠાકોરજીની અને શ્રીવલ્લભકુળની કૃપાથી એક નાનકડી કટલરીની દુકાનમાંથી કૌશલ્યબળે પટવા રેયોન્સના સોલ પ્રોપ્રાયટર બન્યા. પ. ભ. જગમોહનદાસ પટવામાં તાટસ્થ્યનો એક એવો અદ્‌ભુત ગુણ હતો કે તેઓ સૌના વિશ્વસનીય બની રહેતા. પરિણામે સૂરતના ઘરના તમામ ગોસ્વામી બાળકોના નિકટવર્તી તેઓ રહ્યા હતા. પૂજ્યપાદ ગો. ૧૦૮ શ્રી વ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રીના તેઓ સેવક હતા. પુસ્તકપ્રકાશન, વૈષ્ણવડાયરીપ્રકાશન, ગોવિન્દપ્રભુ ટ્રસ્ટનું સંચાલન વગેરે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓના તેઓ પ્રણેતા અને પોષક હતા. ખૂબ લાંબા સમય સુધી તેઓ અખિલ ભારત બાળકૃષ્ણ શુદ્ધાદ્વૈત મહાસભાની સ્થાનિક શાખાના પ્રમુખ હતા. પિતાશ્રી દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ સંસ્કારોને જીરવી એને સુંદર રીતે નિભાવ્યા એટલું જ નહીં એનું સીંચન એમણે પોતાના પુત્ર નરેશભાઈ, ભૂપેન્દ્રભાઈ, ચન્દ્રકાન્તભાઈ, ધીરેન્દ્રભાઈમાં પણ કર્યું છે, જેને પરિણામે તેઓ પણ આજે વિવિધ સાંપ્રદાયિક પ્રવૃત્તિઓમાં રસ લઈ સેવા આપી રહ્યા છે. દ. ગુ. ચેમ્બરના તેઓ પેટ્રન સભ્ય હતા. લોકહિતના કામો પણ તેમણે અનેક કર્યાં છે. કતારગામ તળાવ પર કૂવો-વાવ-વિસામો વગેરે બાંધી આપી પંચાયતને અર્પણ કર્યા છે. સુંદર સ્વાસ્થ્ય સાથે ભગવદાસક્તિ-પ્રચુર ૭૨ વર્ષનું દીર્ઘજીવન ભોગવી સંવત ૨૦૩૫ના પોષ સુદ ૪ના રોજ તેઓ ગોલોક સિધાવ્યા. છતાં એમની ભગવદીયતાની મધુર સુવાસ આજે પણ એટલી જ મહેકતી અનુભવાય છે. સૌ વૈષ્ણવોને પરિવારના જયશ્રીકૃષ્ણ.

નિત્યલીલાસ્થ પૂજ્યપાદ ગુરુવર્ય
ગો. ૧૦૮ શ્રીવ્રજભૂષણલાલજી મહારાજશ્રીનાં
શ્રીચરણોમાં
સાષ્ટાંગ દંડવત

શ્રી ચુનીબેન હરગોવનદાસ ભગત

ટ્રસ્ટ વતી

પ. ભ. નટવરલાલના

સૌ વૈષ્ણવોને
સદૈન્ય
ભગવદ્સ્મરણ

ગોલોકવાસી પ. ભ.

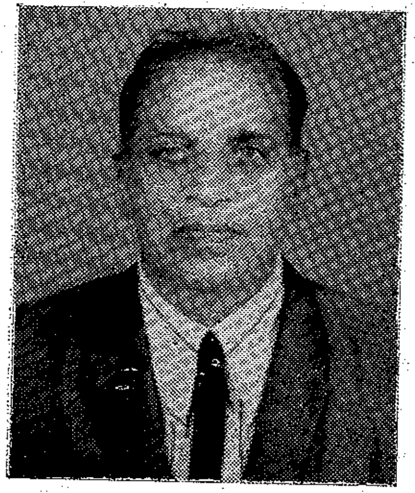

જયંતીલાલ ઝવેરી

પ. ભ. જયન્તીલાલ શ્યામદાસ ઝવેરી મુંબઈની દશા શ્રીમાળી જ્ઞાતિના પરમ વૈષ્ણવ હતા. મુંબઈના મોટામંદિરના મહારાજશ્રી નિ. લી. ગો. ૧૦૮ શ્રી ગોકુળનાથજીના સેવક હતા. તેમનું જીવન સેવા અને સમર્પણના ઉત્તમ દૃષ્ટાંતરૂપ હતું. ૧૮ વર્ષની વયે પિતાશ્રીનાં લૌકિક–અલૌકિક સર્વ સેવાકાર્યો પોતે સંભાળી લીધાં. એક હાથ આપે એ બીજો હાથ ન જાણે એવા ગુપ્ત દાનેશ્વરી હતા. પોતાના વડીલોના ઠાકોરજીની સેવા નિયમસહિત પ્રેમપૂર્વક પહોંચીને જ પછી ઓફિસે જતા. ગોકુળની ગોશાળા, વલ્લભ ગોશાળા, પુષ્ટિમાર્ગીય વૈષ્ણવ મંડાણના ટ્રસ્ટી હતા. અનન્ય વૈષ્ણવતાસભર વાણીમાં કહેતા રહેતા કે પાંચ–દશ વૈષ્ણવોને અધિક પ્રસાદ લેવડાવો. એથી ગુરુદેવ અને વૈષ્ણવ ઉભયની પ્રસન્નતા થશે. મોટર અકસ્માતના નિમિત્તે ગોલોક સિધાવ્યા. એમાં શો લીલાભેદ હશે એ તો પ્રભુ જ જાણે. પરિવારના, સૌ વૈષ્ણવોને જયશ્રીકૃષ્ણ.

ગોલોકવાસી પ. ભ.

ગોકળદાસ ભવાનભાઈ પારેખ

પ. ભ. ગોકળદાસ ભવાનભાઈ પારેખ (અમરેલીવાળા) નિ. લી. ગો. ૧૦૮ શ્રી વાગેશલાલજી મહારાજશ્રી (અમરેલીવાળા)ના સેવક હતા. નાનપણથી જ શ્રી દ્વારિકાધીશજીની સાન્નિધિમાં દાદાજી ગો. ૧૦૮ શ્રી પુરુષોત્તમલાલજી મહારાજશ્રી તથા ગો. ૧૦૮ શ્રી વિઠ્ઠલેશ્વરજીની નિત્ય સેવાટહેલમાં રહેતા. વ્રજભૂમિના વિવિધ સ્થળોની યાત્રા તેમજ શ્રી યમુનાપાન માટે વારંવાર જતા. શ્રીનાથદ્વારનું સદૈવ ચિન્તન કરતા. હરિ–ગુરુ–વૈષ્ણવ પર સ્નેહ રાખતા અને ટહેલ કરતાં. એમનાં ધર્મપત્ની પ. ભ. દેવકુંવરબેન નિરંતર શ્રી બાળકૃષ્ણજીની સેવામાં અનન્ય સાથ આપતા રહેતાં. ગોસ્વામી બાળકોની સેવાટહેલમાં બન્ને સતત સાવધાનીપૂર્વક નિમગ્ન રહેતા. નિરંતર ભગવદ્દસ્મરણ, અષ્ટાક્ષર મહામંત્રનો જપ ચાલુ રહેતો. કશાયે વ્યાધિ વિના, છેલ્લી પળ સુધી ભગવદ્દસ્મરણ કરતાં-કરતાં તા. ૧૮–૧૧–૬૮ના રોજ પોતે ગોલોકધામ સિધાવ્યા. સર્વ વૈષ્ણવોને પરિવાર સહિત પ. ભ. દેવકુંવરબેનના સદૈન્ય જયશ્રીકૃષ્ણ.

* * *

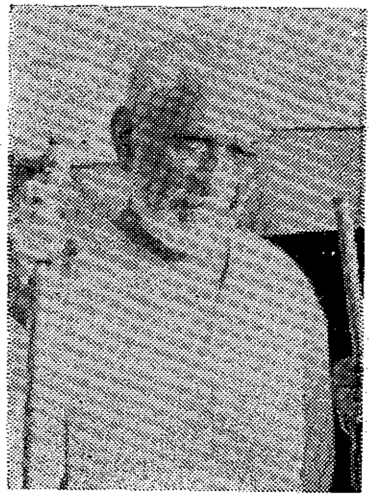

પ. ભ. હરિહરભાઈ વૈદ્ય

પ. ભ. હરિહરભાઈ વૈદ્ય શ્રીવલ્લભની કૃપાથી આગળ આવેલ કૃપાપાત્ર વલ્લભીય છે. વૈષ્ણવના સંગે વૈષ્ણવ બનેલ અને પછી હરિ–ગુરુ–વૈષ્ણવોની કોઈ ન જાણે એ રીતે સેવા કરતાં-કરતાં, "ભાવો ભાવનયા સિદ્ધ."ના માર્ગે પળેલ ભક્તકવિ છે. પૂજ્યપાદ આચાર્યવર્ય ગો. ૧૦૮ શ્રી વ્રજરમણલાલજી મહારાજશ્રી (મથુરાવાળા)ના સેવક છે. શરૂઆતમાં તેઓ મુંબઈમાં પ્લમ્બરનો ધંધો કરતા હતા. શ્રીદાઉજીને બિરાજવા નવીન ઢબનું 'નીલમણિ' તૈયાર થયેલું અને તેમાં પાઈપ ફિટિંગનું કામ પ્લમ્બીંગનું પ. ભ. હરિહરભાઈએ કરેલું. પૂજ્યપાદ ગો. ૧૦૮ શ્રીવલ્લભલાલજી મહારાજ આ કામથી પ્રસન્ન થઈ એમને ઘેર પધારેલા અને વચનામૃતનો સુંદર લાભ આપેલો. એમનાં ધર્મપત્ની પ. ભ. નિરૂબેન પણ એમના જેવા જ સેવાભાવી અને શ્રીવલ્લભના કૃપાપાત્ર વલ્લભીય છે. બન્નેએ શ્રીવલ્લભકુળની સેવા દ્વારા અલૌકિક કૃપા પ્રાપ્ત કરી છે. મુંબઈનું ધમાલિયું જીવન એમને રુચિકર ન જણાતાં શાંતિમય જીવન ગાળવા, ધંધાની જવાબદારી ઓછી કરી, શ્રી ઠાકોરજીને પધરાવી સૂરત આવ્યા. પછી તો રોજ શ્રીબાળકૃષ્ણજીનાં દર્શન કરવા મોટામંદિરે આવવા લાગ્યા. પૂજ્યપાદ ગોસ્વામીવર્ય ૧૦૮ શ્રી વ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રી (દાદાજી) નું સાન્નિધ્ય એમને પ્રાપ્ત થયું. અને એ પછી તો શ્રી દાદાજીની અનેરી કૃપા તેમજ બાળકોની પણ વિશેષ કૃપા એમના પર વરસતી રહી છે જે ભાવાત્મક હોઈ હૃદયમાં જ રાખી શકાય, વર્ણવી ન શકાય. શ્રી દાદાજી તેમજ બાળકો શ્રીબાળકૃષ્ણજીની જે જે સેવા પહોંચવા આજ્ઞા કરે તે તે સેવા પ. ભ. હરિહરભાઈ અને પ. ભ. નિરૂબેન પહોંચે છે, કોઈ ન જાણે એ રીતે. પરિવારના, સૌ વૈષ્ણવોને જયશ્રીકૃષ્ણ.

પ. ભ. ચંદ્રવદન દ્વારકાદાસ

પરમ ભગવદીય ચંદ્રવદનભાઈનો જન્મ પિતાશ્રી દ્વારકાદાસ અને માતાશ્રી મહાલક્ષ્મીબેનની કૂખે સંવત ૧૯૬૮ના વૈશાખ વદ ૧૨ના રોજ થયો. ધાર્મિક અને ભક્તિભાવનાથી સભર વાતાવરણમાં એમનો ઉછેર થયો. અનેરી ભક્તિભાવના એમનામાં પાંગરી અને વારસામાં પુષ્ટિમાર્ગીય સેવા પ્રાપ્ત કરી. એમનાં ધર્મપત્ની અ. સૌ. કાન્તાબેનમાં પણ ઉચ્ચ ધાર્મિક સંસ્કારો વારસાગત ઊતરી આવ્યા છે. ઉભયની સેવાપરાયણતા અને પ્રભુ પ્રત્યેની અનન્ય શ્રદ્ધાને કારણે પરિવારમાં પુષ્ટિમાર્ગીય સેવાભાવનાનું સીંચન થયું છે. પૂજ્યપાદ દાદાજી ગો. ૧૦૮ શ્રી વ્રજરત્નલાલજી મહારાજશ્રી (સૂરત)ના સેવક છે. આપશ્રીના આશીર્વાદ અને પ્રેરણાથી જીવનને સાર્થક કરી રહ્યા છે. ચન્દ્રવદનભાઈના જીવનઘડતરમાં પ. ભ. હીરાભાઈ ખાંડવાળા અને પ. ભ. નારણદાસ ટાઈપિસ્ટનો મહત્ત્વનો ફાળો રહ્યો છે. પ્રભુની અસીમ કૃપાથી ત્રણ વાર તેમણે વ્રજપરિક્રમા કરી છે. તેમના ત્રણ પુત્રો આજે ઊંચા હોદ્દાઓ પર છે. પુત્રવધુઓ પણ સંસ્કારી મળી છે અને સમગ્ર પરિવાર સેવાભાવનામાં તરબોળ રહે છે. વૈષ્ણવો પ્રત્યેની તેમની ભાવના ખૂબ જ ઉદાર અને આદરણીય રહી છે. પરિવારના, સર્વ વૈષ્ણવોને ભગવત્સ્મરણ.

સૂરતનિવાસી

પરમ ભગવદીય

મનહરલાલ શાંતિલાલ શાહના

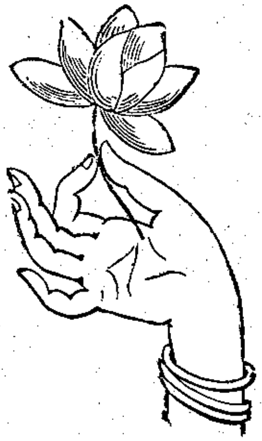

સૌ વૈષ્ણવોને
સદૈન્ય
ભગવત્સ્મરણ

ગોલોકવાસી પ. ભ.

હંસાબેન અશોકકુમાર ગોરડિયા

પ. ભ. હંસાબેન અશોકકુમાર ગોરડિયા સેવાભાવી માતા–પિતાનાં સેવાભાવી પુત્રી હતાં. પિતા કેશુદાસ રૂઘનાથદાસ સંઘવી અને માતા પ્રભાબેનની કૂખે સંવત ૨૦૧૦ના ફાગણ સુદ ૧૦ના રોજ વિલેપાર્લેમાં તેમનો જન્મ થયો હતો. બાળપણથી જ યમુનાજીના જૂથમાંથી બિછુરેલો જીવ હતો. બાળપણથી જ સેવા–શૃંગાર–સામગ્રીની સારી એવી સમજ પ્રાપ્ત કરી હતી. ઘરમાં સર્વે સર્વોત્તમજીના ૩૫ પાઠ રોજ કરે એવો આગ્રહ તેમણે પાળ્યો હતો. ઉપરાંત શ્રીયમુનાજીના ૪૧ પાઠ કરી નમન કરવાનો નિત્ય નિયમ તેમણે રાખ્યો હતો. અમરેલીવાળા પૂજ્યપાદ ગો. ૧૦૮ શ્રીપુરુષોત્તમલાલજી મહારાજશ્રી (શ્રી દાદાજી)ના તેઓ સેવક હતાં. પૂજ્ય દાદાજી તેમજ ગોસ્વામી બાળકો પ્રત્યે ખૂબ જ આદરભાવ રાખતાં. ૨૧ વર્ષની વયે શ્રીજીની કૃપાથી તેમનું લગ્ન વૈષ્ણવધર્મપરાયણ પ. ભ. જગમોહનદાસ કાળિદાસ ગોરડિયા અને કાંતાબેન ગોરડિયાના સુપુત્ર અશોકકુમાર સાથે કાંદીવલીમાં થયું. બાળપણથી જ તેઓ શ્રીબાળકૃષ્ણપ્રભુની સેવા કરતા હતાં એ સ્વરૂપને સાસરે પધરાવી ગયાં. પ્રભુની સેવા અને શ્રીયમુનાજીના પાઠ કરવાનો નિત્ય નિયમ જાળવી રાખ્યો. ઉપરાંત લૌકિકમાં પતિ, સાસુ, સસરા સૌની તહેનાતમાં રહી સૌને પ્રિય થઈ પડ્યાં. દીનતા, સૌમ્ય અને અનન્યતાનો વારસો તેઓ દીપાવી ગયાં. નાથદ્વારા, ચંપારણ્ય વગેરે સ્થળે અવારનવાર જતાં. શ્રીનાથજીના સ્વરૂપની ભાવના એમની ખૂબ દૃઢ હતી. કમળીના જીવલેણ રોગમાં સપડાયા હતાં. ગોલોકધામ સિધાવવાના થોડાક કલાક પહેલાં અંતરમાં એમણે શ્રીજીની ઝાંખી કરી, સ્વહસ્તે રૂા. ૧૦૦૧ની ભેટ ધરી, વડીલોને ભેટ મુંબઈની પેઢીમાં મોકલી આપવા સૂચન કર્યું, અને જેવી ભેટ અંગીકાર થઈ કે તરત અષાઢ સુદ ૧૪ સંવત ૨૦૩૪ના રોજ સાંજે ૪ વાગ્યે શ્રીયમુના મહારાણીજીનું ધ્યાન ધરતાં ભૌતિક દેહ છોડી, તનુનવત્વ પામી, મહારાણીમાનું દાસીત્વ સ્વીકારી, યુગલસ્વરૂપની સેવામાં લીન થયાં. સૌ વૈષ્ણવોને પરિવારનાં જયશ્રીકૃષ્ણ.

◆

ગોલોકવાસી પ. ભ.

પુરુષોત્તમભાઈ બાપુલાલભાઈ મહેતા

પ. ભ. પુરુષોત્તમભાઈ બાપુલાલભાઈ મહેતા પ. ભ. હરખજીભાઈ દામજીભાઈ મહેતા (શીહોરવાળા)ના પ્રપૌત્ર થાય. નાની વયથી ભક્તિમાર્ગ પ્રત્યે વળેલા, પુષ્ટિમાર્ગીય સેવામાં શ્રદ્ધા અને પ્રીતિ રાખનારા વૈષ્ણવ હતા. હરિ-ગુરુ-વૈષ્ણવની સેવામાં રચ્યાપચ્યા રહેતા. શીહોરમાં વડીલોપાર્જીત શ્રી નવનીતપ્રિયાજીની સેવાટહેલમાં તન્મય રહેતા. સં. ૧૯૧૦માં એમનો જન્મ અને સં. ૧૯૪૫માં, ૩૫ વર્ષની નાની વયે શ્રીગોવર્ધનધરે એમને ગોલોકમાં બોલાવી લીધા. એમનાં ધર્મપત્ની પ. ભ. દીવાળીબેને નિરંતર સેવ્યસ્વરૂપમાં ચિત્તવૃત્તિ રાખી નાનાં-નાનાં બાળકોને ઉછેર્યાં, વૈષ્ણવ સંસ્કારોનું સીંચન કર્યું, હરિ-ગુરુ-વૈષ્ણવની સેવા ટહેલ કરી; જેને પરિણામે કુટુંબમાં ઘેર-ઘેર શ્રી ઠાકોરજીની સેવા અદ્યાપિ થઈ રહી છે. સમગ્ર પરિવારના, સૌ વૈષ્ણવોને જયશ્રીકૃષ્ણ.

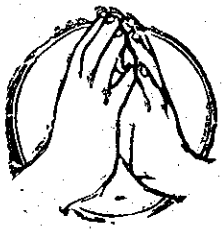

ગોલોકવાસી પ. ભ.

હરખજીભાઈ દામજીભાઈ મહેતા

પ. ભ. હરખજીભાઈ દામજીભાઈ મહેતા (શીહોરવાળા) ખૂબ ઉચ્ચ કોટિના ભગવદીય હોવા ઉપરાંત રાજકાજમાં પ્રવીણ હતા. જન્મ એમનો સ. ૧૮૨૦ માં શીહોર ગામે થયો હતો. ૧૬ વર્ષની વયે રાજકાજમાં દાખલ થયા. ૧૮૫૦ માં વહીવટખર્ચમાં અધિકારી બન્યા. જો કે એમની ચિત્તવૃત્તિ અહર્નિશ પુષ્ટિમાર્ગીય સેવા–સ્મરણ–ચિન્તન–મનનમાં રહેતી. વાવ-કૂવા–કુંડ આદિનાં સમારકામ તેમજ સામાજિક હિતનાં અનેક કામો એમણે કર્યાં છે. આ બધું હોવા છતાં પણ વિશેષરૂપે તેઓ ભગવદ્પ્રવૃત્તિમાં તન્મય રહેતા. તેઓ ગો. ૧૦૮ શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી મહારાજશ્રી (ગોકુળ)ના સેવક હતા. આપશ્રીનાં વહુજી શ્રીચંદ્રાવલી વહુજીએ હરખજીભાઈને આજ્ઞા કરી કે તમારા ગુરુદેવે મને (શ્રીચંદ્રાવલી વહુજીને) સ્વપ્નમાં આજ્ઞા કરી છે કે તમે (હરખજીભાઈ) મરજાદ લો. મરજાદ લીધા પછી ઠાકોરજી શ્રીનવનીતપ્રિયાજી પધરાવી આપ્યા. હરખજીભાઈએ શીહોરમાં મંદિર બનાવી સ. ૧૮૬૮ના વૈશાખ સુદ ૧૨ના રોજ ઠાકોરજીને પાટે બેસાડી પાટોત્સવ કર્યો. એ પછી આખર સુધી સેવામય જીવન વિતાવ્યું. તેઓ કવિ હોવા ઉપરાંત શાસ્ત્રીય સંગીતના અભ્યાસી હતા. ચાર પદ રચીને પછી ભોજન કરવું એવો તેમનો નિયમ હતો. હર્ષદાસકૃત પદસંગ્રહમાં તેમનાં પદો ગ્રંથસ્થ થયાં છે. તીર્થયાત્રાસંબંધી તેમજ ચોર્યાસી વૈષ્ણવ સંબંધી પુસ્તકો પણ તેમના પ્રસિદ્ધ થયાં છે. "નિતપ્રતિ યેહી યજ્ઞ હમારો, શ્રીમદ્‌વલ્લભ પ્રગટ હુતાશન"—રોજ શ્રીવલ્લભની સેવા, એમનું સ્મરણ–ચિંતન–મનન એ જ આપણો યજ્ઞ. ૧૮૬૮ થી ૧૮૯૩ ૨૫ વર્ષ પર્યન્ત શ્રીનવનીતપ્રિયાજીની પોતે સેવા કરી. વિવિધ મનોરથો કરી વૈષ્ણવોને સુખ આપ્યું. એનાં ધોળપદો પણ રચ્યાં. ૧૮૯૩ના કારતક માસમાં શ્રીઠાકોરજીની આરતી ઉતારતાં શરીરમાં આંચકો આવ્યો. શ્રીઠાકોરજીને ભેટ ધરી, આજ્ઞા લઈ, અન્નનો ત્યાગ કરી, સવામાસ ભૂમિશયન વ્રત લઈ, ઉત્તરાયણનો સૂર્ય થતાં, ગુરુ ઘેર ભેટ મોકલી ૧૮૯૩ના પોષ સુદ ૧૧ ના રોજ સૌને ભગવદ્‌સ્મરણ કરી, બપોરે બાર વાગ્યે ગોલોકધામ સિધાવ્યા. તેમના સેવ્યસ્વરૂપ શ્રીનવનીતપ્રિયાજી હાલ ભાવનગરમાં પૂ. પા. ગો. ૧૦૮ શ્રીપ્રથમેશજીના મંદિરમાં શ્રીદાઉજી સાથે બિરાજે છે. સર્વે વૈષ્ણવોને જયશ્રીકૃષ્ણ.

* * *

ગોલોકવાસી પ. ભ.

મંગળદાસભાઈ ઉર્ફે
છોટાલાલ ત્રિકમલાલ પરીખ

પુષ્ટિમાર્ગ એ કૃપામાર્ગ છે અને જેના પર શ્રીમહાપ્રભુજી અને શ્રીઠાકોરજીની કૃપા ઊતરે એ ધન્ય થઈ જાય છે, સાથેનાને પણ ધન્ય બનાવી જાય છે. પરમ ભગવદીય મંગળદાસભાઈ ઉર્ફે છોટાલાલ ત્રિકમલાલ પરીખ કાંકરોળીના ઘરના આવા અદ્વિતીય કૃપાપાત્ર સેવક હતા: જન્મ એમનો વડોદરામાં ૧૯૫૩ના અષાઢ વદ ૧૩ના રોજ થયેલો. વ્યવસાય અર્થે મુંબઈ ઘાટકોપર રહેતા. સાધારણ મધ્યમવર્ગની સ્થિતિમાંથી બુદ્ધિચાતુર્ય અને બાહોશીને કારણે ભગવતકૃપાથી સારી સ્થિતિએ પહોંચેલા. મેસર્સ કીલાચંદ દેવચંદની કંપનીમાં નોકરી કર્યા બાદ એક યુરોપીયન કંપની સાથે એક્સપોર્ટના ધંધામાં દાખલ પડી પ્રગતિ સાધેલી. કુટુંબની ત્રણ પેઢીથી ઘરમાં શ્રી ઠાકોરજી બિરાજતા અને મંગળાથી રાજભોગ તેમજ ઉત્થાપનથી સેન પર્યન્તનો સેવા-પ્રકાર ચાલ્યો આવેલો. માતાપિતાના સંસ્કારને કારણે મુંબઈમાં રહેવા છતાં પણ આ સેવાપ્રકાર એમણે ચાલુ રાખ્યો, વધાર્યો. એમનાં ધર્મપત્ની પ. ભ. જમનાજીબેને પણ એમાં એમને સંપૂર્ણ સહકાર આપ્યો. પરમપૂજ્ય ગો. ૧૦૮ શ્રીવલ્લભલાલજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞાથી એમણે વડોદરામાં બિરાજતા શ્રી કલ્યાણરાયજીના મંદિરમાં ચાંદીના હિંડોળા સિદ્ધ કરાવવા માટે સારી એવી સેવા મેળવી આપી હતી. એ પછી મહારાજશ્રીએ મંદિરનો વહીવટ સંભાળવા એમને આજ્ઞા કરેલી. પરંતુ ધંધાને કારણે વડોદરા ન જઈ શક્યા. છ માસ બાદ ગો. શ્રી વલ્લભલાલજીએ નિત્યલીલામાં પ્રવેશ કર્યો. પ. ભ. છોટાલાલભાઈ આ વેદના જીરવી ન શક્યા. ધંધો અળગો મૂકી વડોદરા પહોંચ્યા. પૂજ્ય શ્રીકાંતિકામાજીમહારાજને પુત્રવિયોગ જીરવવો અસહ્ય થઈ પડેલો તેવે ટાણે છોટાભાઈને જાણે શ્રીકલ્યાણરાયજીએ બોલાવ્યા ન હોય તેમ તેમણે નેગ ભોગની તમામ જવાબદારી ઉપાડી લીધી. છોટાલાલભાઈએ એવી તો સુંદર રીતે મંદિરના વહીવટનો પ્રારંભ કર્યો કે ધીમે ધીમે માજીમહારાજની આજ્ઞાથી વિવિધ મનોરથો ને ઉપર્યુક્ત સાજ–સરંજામ સિદ્ધ કરાવ્યા અને વિવિધ ઉત્સવો સુંદર પ્રકારે મંદિરમાં થવા લાગ્યા. અગીયાર વર્ષના એમના વહીવટથી શ્રી કલ્યાણરાયજીનું મંદિર વડોદરામાં ખૂબ પ્રસિદ્ધિ પામ્યું. હાલ બિરાજતા શ્રીકૃષ્ણાવતી વહુજીમહારાજની પણ એમના પર ખૂબ કૃપા રહેતી. સંવત ૨૦૩૩ના મહા સુદ ૧૩ના રોજ તેઓ ગોલોકધામ સિધાવ્યા. એમના સંગના રંગે કેટલાયે જીવો વૈષ્ણવ થયા છે. કીર્તનોનો પણ એમને સારો શોખ હતો. આજે એમના જ્યેષ્ઠ પુત્ર પ. ભ. બંસીભાઈને માથે શ્રીઠાકોરજી બિરાજે છે. સેવા પૂર્વવત થાય છે. ધર્મપત્ની પ. ભ. હેમલતાબેન, ત્રણે ભાઈઓ, ત્રણે બેનો સેવાપરાયણ રહી સહકાર આપે છે. બંસીભાઈ જ્યારે કીર્તન ગાય ત્યારે છોટાલાલભાઈ મોજૂદ છે એવી પ્રતીતિ થાય છે. પરિવારના સર્વેના, સૌ વૈષ્ણવોને જયશ્રીકૃષ્ણ

વિશાલ ટ્રેડર્સ

સૂરત નિવાસી

પરમ ભગવદીય

રજનીકાન્ત કા. ઠક્કર
કિશોરી રજનીકાન્ત ઠક્કર
વિશાલ રજનીકાન્ત ઠક્કર
રામદાસ ગોકળદાસ ઠક્કર
સરસ્વતી રામદાસ ઠક્કર
રાજેશ રામદાસ ઠક્કર
અલકા રામદાસ ઠક્કર
નીલેશ રામદાસ ઠક્કરના

સર્વ વૈષ્ણવોને
સદૈન્ય
ભગવદ્સ્મરણ

દાહોદનિવાસી

ગોલોકધામપ્રાપ્ત પરમ ભગવદીય

વૃન્દાવનદાસ કાળિદાસ દેસાઈ

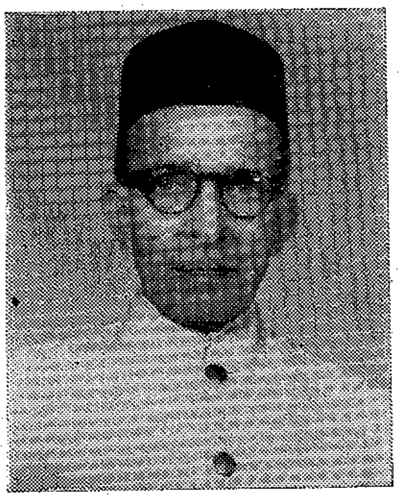

જન્મ : સં. ૧૯૫૬ માગશર વદ ૧૦
ગો. વા. : સં. ૨૦૩૪ મહા વદ ૧૩

સર્વે વૈષ્ણવોને
સદૈન્ય
ભગવદ્સ્મરણ

સૌજન્યથી :-પ. ભ. હીરાલાલ વૃ. દેસાઈ, સૂરત.
પ. ભ. જયન્તીલાલ વૃ. દેસાઈ સૂરત.

પરમ ભગવદીય

પરમ ભગવદીય રૂક્ષ્મણિબેન ભાટિયાનું વય અત્યારે ૬૫ વર્ષનું છે. એમનાં માતુશ્રી પદ્લીબાઈ અને પિતાશ્રી હીરાનંદના ભગવદીય સંસ્કારો એમનામાં ઊતરી આવ્યા છે. તેઓ મૂળ નગરઠઠ્ઠાના રહેવાસી હતા. પાકિસ્તાન થવાથી મુંબઈ અંધેરીમાં આવીને વસ્યા છે. તેમના પતિ પ. ભ. વલ્લભદાસ સેવકરામ પણ ભગવદીય છે. પ. ભ. રૂક્ષ્મણિબાઈ નાથદ્વારવાળા ગો. ૧૦૮ શ્રીગોવર્ધનલાલજી મહારાજશ્રીનાં સેવક છે. તેમના માથે શ્રીબાળકૃષ્ણલાલજી અને શ્રીમહાપ્રભુજી બિરાજે છે.

રૂક્ષ્મણિબેન વલ્લભદાસ ભાટિયા

સર્વે વૈષ્ણવોને

શ્રીસ્મરણ

* * *

પ. ભ. નટવરલાલ ઘેલાભાઇ શાહ

ગોલોકધામપ્રાપ્ત

સૂરતનિવાસી

પરમ ભગવદીય

નટવરલાલ ઘેલાભાઈ શાહના

સર્વે વૈષ્ણવોને

સદૈન્ય

ભગવદ્દસ્મરણ

જન્મ : સંવત ૧૯૬૮ આ. સુ. ૮

ગો. વા. : સંવત ૨૦૩૬ ભા. સુ. ૧૨

પ. ભ. જસવંતીબેન નટવરલાલ શાહના જયશ્રીકૃષ્ણ

પૂજ્યપાદ ગુરુવર્ય

ગો. ૧૦૮ શ્રી વલ્લભલાલજી બાવાશ્રી

(કામવન) ના ચરણકમળોમાં

સાષ્ટાંગ દંડવત

મુંબઈ નિવાસી

પ. ભ. નવીનભાઈ સી. દલાલના

સૌ વૈષ્ણવોને

સદૈન્ય

ભગવદ્દસ્મરણ

* * *

ગોલોકવાસી પ. ભ.

પરમ ભગવદીય છગનલાલ ભગવાનદાસ શાહનો જન્મ દાહોદમાં સંસ્કારી વૈષ્ણવ કુટુંબમાં સં. ૧૯૫૧ના આસો વદ ૫ના રોજ થયો હતો. દાહોદ લોકલબોર્ડની પ્રાથમિક શાળામાં નોકરી કરતા હતા. ગોસ્વામી બાળકો તેમને માસ્તરના હુલામણા નામે સંબોધતા. તેમનાં ધર્મપત્ની ધીરજબેન પણ વૈષ્ણવ સંસ્કારોથી ઘડાયેલા હોઈ તેમને સાથ સહકાર આપતાં. દ્વિતીય પીઠાધીશ્વર ગો. ૧૦૮ શ્રી ગોપેશ્વરલાલજી મહારાજશ્રીના તેઓ સેવક હતા. દાહોદના મંદિરમાં વર્ષો સુધી અધિકારીઓની સાથે રહી પૂ. શ્રી શ્રુતિવૃન્દા વહુજીની આજ્ઞા પ્રમાણે વહીવટી સેવા તેમણે કરી હતી. કીર્તનસેવા પણ તેમણે કરી છે. સેવા પધરાવી, મર્યાદી રહી, ગોસ્વામી બાળકોના સત્સંગનો સારો લાભ તેમણે મેળવ્યો હતો. દાહોદની કીર્તનમંડળી તેમજ સમાજમાં તેઓ આગળ પડતો ભાગ લેતા. ત્રણ પુત્રીઓ અને એક પુત્રને સાંપ્રદાયિક શિક્ષણ, સત્સંગ અને કીર્તનના સંસ્કાર પાડ્યા છે. છેલ્લી અવસ્થા સુધી મંદિરમાં કીર્તનની સેવા કરતા રહ્યા. ૮૩ વર્ષની ઉંમરે શરદ પૂનમના દર્શન સમયે રાસલીલાનાં કીર્તન કરતાં બેભાન થઈ ગયા અને બીજે દિવસે આસો વદ ૧ ૨૦૩૪ના રોજ તેઓ ગોલોકધામ સિધાવ્યા. પ. ભ. ધીરજબેન આજે પણ મર્યાદિક રહી સેવા કરી રહ્યાં છે. તેમના તથા પરિવારના સર્વેના સૌ વૈષ્ણવોને જયશ્રીકૃષ્ણ.

છગનલાલ ભગવાનદાસ શાહ

ગોલોકવાસી પ. ભ.

સમરથબેન ગોકળદાસ દોશી

રાણપુરવાસી પ. ભ. સમરથબેન ગોકળદાસ દોશી શતાયુ ભોગવી સંવત ૨૦૩૯ ના વૈશાખ સુદ ૧૧ ના રોજ ભગવદ્‌સ્મરણ કરતાં ગોલોકધામ સિધાવ્યાં તેમના પરિવારના કુટુંબીજનોના

તેમના વતી,

સર્વે વૈષ્ણવોને સદૈન્ય ભગવદ્‌સ્મરણ

મુંબઈનિવાસી

પ. ભ. માલતીબેન કંચનલાલ લીમડીના

સૌ વૈષ્ણવોને

સદૈન્ય

ભગવદ્‌સ્મરણ

સૌજન્યથી :

પદ્મભૂષણ પ. ભ. કંચનલાલ છગનલાલ લીમડી

આનંદભુવન, સી-બ્લોક. ચોથે માળે,
બી. પી. રોડ, **મુંબઈ-૪.**